

พระธรรมเทศนาเรื่อง โมกขธรรมของพระอัครสาวก

แสดงเมื่อ

วันเสาร์ที่ 6 เมษายน 2521

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (3 จบ)

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระธรรมเทศนา ในอนิสงส์ของบุญญาภิกขุเพื่อเป็นเครื่องโสรจตรงองค์รัตนาวารมีย์ ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีกษคือ วันขึ้นหนึ่งค่ำเดือนห้า วันตรุษวันนี้ถือว่าเป็นการสิ้นปีเก่าแล้วก็ขึ้นปีใหม่ของโบราณ โบราณถือว่าวันตรุษเป็นวันสิ้นเดือนสี่ เป็นการสิ้นปีเก่า ขึ้นหนึ่งค่ำเดือนห้าเป็นวันขึ้นปีใหม่ แต่ว่าเวลานี้เขาเปลี่ยนแปลงเป็นเดือนมกราคม เป็นเรื่องของ **จอมพลแปลก** และอาตมาเป็นคนเก่า ขอเทศน์เรื่องเก่าๆ คือการมาบำเพ็ญกุศลบุญราศีของบรรดาท่านพุทธบริษัท

ประการแรกคือ หนึ่งการเข้ามาวัด จิตใจน้อมนึกถึงพระพุทธเจ้าก็ดี นึกถึงพระสงฆ์ก็ดี อย่างนี้เป็น **พุทธานุสสติ สังฆานุสสติ** ตั้งใจสวดรับรสพุทฺธะพจน์เทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ทรงแสดงเป็น **ธัมมานุสสติ** ตั้งใจถวายทานแก่บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลาย ตั้งแต่สิ่งขึ้นไป เป็น **มหาสังฆทาน** รวมความบุญใหม่ที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำแล้วในวันนี้ มีอนิสงส์ใหญ่มาก

ถ้าจะกล่าวโดยเฉพาะโดยย่อ ถ้าตายจากความเป็นคนก็ไปเกิดเป็นเทวดาเป็นนางฟ้า **บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์** ได้โดยง่ายยิ่งไปกว่านั้นแล้ว จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทท่านใดต้องการโมกขธรรมก็สามารถจะเป็นเครื่องพ้นจากโมกขธรรม คือ ธรรมเป็นเครื่องพ้นจากความตาย สำหรับเรื่องกุศลนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายต่างคนต่างก็รู้จักกันอยู่แล้ว บัดนี้จะนำเอาเรื่องราวของ **อัครสาวก** ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วสองท่านคือ **พระโมคคัลลาน์** และ **พระสารีบุตร** มาเล่าสู่กันฟัง เพราะว่าท่านทั้งสองนี้เป็นผู้แสวงหา **โมกขธรรม ธรรมเป็นเครื่องพ้นจากความตาย**

ความมีว่า องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก เวลานั้นทรงประกาศพระพุทธศาสนาไม่นานนัก ก็ไปพักอยู่ที่ **กรุงราชคฤห์มหานคร** ในระหว่างนั้นปรากฏว่า ในเมืองนั้นก็มิมหาเศรษฐีสองท่าน คือพ่อแม่ของ **ท่านพระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร** ต่างคนต่างมีลูกชายกันคนละคนให้คนใช้คนละห้าร้อยคนเป็นเพื่อนติดตาม **พระโมคคัลลาน์** และ **พระสารีบุตร** สองคนเป็นคนใจดี มีจิตเมตตา เวลาถึงงานนักขัตฤกษ์ขึ้นมาจะไปดูงานนักขัตฤกษ์ ถึงเวลาควรจะให้รางวัลก็ให้ควรจะให้หัวเราะก็หัวเราะต่างคนต่างรื่นเริงในการดมหรสพแต่ว่ามาวันสุดท้ายของชีวิตที่ต้องกลับจากความเป็นคนกลายเป็นพระ นั่นก็หมายความว่าวันนั้นเป็นวันมหรสพ ทั้งสองท่านไปดมหรสพพร้อมด้วยบริวารพันคนคือมีกันคนละห้าร้อย บริวารพันคน บรรดาลูกน้องต่างสนุกสนานไปกับมหรสพแต่สองท่านนั่งเฉย ต่างคนต่างคิดโดยไม่ได้ปรึกษากัน มีความรู้สึกกว่าชีวิตของเรานี้มัน คนผู้แสดงก็ดี คนดูการแสดงก็ดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเราทั้งสองคนก็ดีต่างคนต่างมี

อายุไม่เกินร้อยปีก็ตายเหมือนกันหมด ในเมื่อเกิดมาเพื่อตายอย่างนี้เราจะเกิดมาเพื่ออะไรกันต่อไป ฉะนั้นของในโลกนี้เป็นของมีคู่กัน คือนั่งมีมืดแล้วก็มีสว่าง มีความสุขแล้วก็มีทุกข์ มีความเกิดแล้วก็มีความตาย แต่ในเมื่อมีความตายเกิดขึ้น ทางที่ทำให้บุคคลไปตายต้องมีเช่นเดียวกัน

ฉะนั้นในเมื่อมหรสพแสดงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ท่านโมคคัลลาน์ จึงได้ถาม พระสารีบุตร ว่า อุปติสสะ ถามว่าวันนี้ทำไมถึงเจียบ ท่านสารีบุตรชื่ออุปติสสะ ท่านโมคคัลลาน์ชื่อ โกลิตะ ท่านสารีบุตร ก็ถามว่า โกลิตะ เธอทำไมจึงเจียบไม่แสดงการรื่นเริง ท่านก็เลยบอกว่า ฉันนั่งคิดว่า เราทั้งสาคองคนนี้มีชีวิตไม่ถึงร้อยปีก็ตาย และคนที่แสดงมหรสพก็ตาย คนที่ดูทั้งหมดนี้ก็ตาย ในเมื่อโลกนี้มันมีของคู่กัน มีสุขก็มีทุกข์ มีสว่างก็มีมืด มีตายแล้วก็มีเกิด แต่ในเมื่อมีการตายได้ทางที่ทำให้บุคคลให้ไม่ตายต้องมีเช่นเดียวกัน ฉะนั้นเราสองคนไม่กลับบ้านดีกว่าไปแสวงหาธรรมที่ทำให้คนไม่ตายดีกว่าดีไหม พระสารีบุตร ก็เห็นชอบด้วย

ฉะนั้นจึงแบ่งทาสกันคนละครึ่ง คนละสองร้อยห้าสิบคนให้นำยานพาหนะกับม้ากลับบ้าน เหลืออีกคนละสองร้อยห้าสิบคนรวมเป็นห้าร้อยคน นำเดินทางต่อไปไม่เข้าบ้าน ก็ไปถึงสำนักของ สัตถุชัยปริพาชก เขาเล่าต่อกันว่าสำนักของ สัตถุชัยปริพาชก นั้นเป็นสำนักอรหันต์ มี โมกขธรรม คือธรรมเป็นเครื่องพ้นจากความตาย ในเมื่อใครไปเรียนในที่ที่เขาปฏิบัติแล้ว เขาจะไม่ตาย ในเมื่อท่านเข้าไปเรียนได้ไม่กี่วันก็จบหลักสูตรของ สัตถุชัยปริพาชก ท่านสัตถุชัยปริพาชก ก็บอกว่าหลักสูตรของเรามีแค่นี้ แค่นี้ถือว่าจบหลักสูตร แต่ทั้งสองท่านมีปัญญามากเป็นคนบำเพ็ญบารมีมาก่อน (ในสมัยที่องค์สมเด็จพระชินวร คือพระพุทธเจ้าของเราเป็น สุมธดาบส เดี่ยวค่อยเล่าสู่กันฟัง) ก็นึกในใจว่า ธรรมที่เราศึกษาและทำได้แล้วนี้ไม่ใช่ธรรมเป็นเครื่องพ้นจากความตาย แต่ในเมื่ออาจารย์บอกว่าจบ ก็จบตามอาจารย์เพราะอาจารย์ไม่มีเรื่องจะสอนให้ต่อไป ก็มาปรึกษากันสองคนว่าถ้าใครได้ โมกขธรรม ก่อนกัน ก็ขอให้มาบอกกันก่อน

มีวันหนึ่งปรากฏว่า พระสารีบุตร คือ อุปติสสะ ออกไปจากสำนักจะเข้าไปในเมืองได้พบ พระอัสสชิ เวลานั้นพระพุทธเจ้าอยู่ที่ เวฬุวันมหาวิหาร พบ พระอัสสชิ อัครสาวกรุ่นแรก พวก ปัญจวัคคีย์ ถูยี่ทั้งห้ากำลังเดินมาบิณฑบาตเห็นลีลาการเดินมีความสงบเสงี่ยมมากสำรวม สายตาก็ทอดต่ำ เดินก็สงบเรียบร้อย พระสารีบุตร จึงมีความรู้สึกในใจว่าสมณะรูปนี้เป็นผู้ทรงคุณธรรมดีมีจริยาเรียบร้อยมีความงามมาก คงจะเป็นลูกศิษย์ของศาสดาองค์ใดองค์หนึ่งถึงได้ โมกขธรรม แล้วแต่ที่ว่าถ้าเราจะเข้าไปถามเวลาที่เข้าไปบิณฑบาตแบบนี้เป็นการไม่สมควร

นี่คนที่มปัญญาเขาคิดอย่างนี้ละ เขาคิดกันรอบคอบ ก็นั่งรออยู่ปากทาง ในเมือง พระอัสสชิ เข้าไปบิณฑบาตในเมืองแล้วก็กลับออกมา ท่านก็เข้าไปนั่งยกมือไหว้ถามว่า ท่านผู้เจริญ โภ ปุริสะคูกร ท่านผู้เจริญ กระผมอยากจะทราบที่ท่านเป็นสาวกของใคร สาวกพระศาสดาของท่านสอนว่าอย่างไร และท่านปฏิบัติได้แบบไหน พระอัสสชิ ท่านเป็นพระอรหันต์ ท่านมองแป็บเดียวท่านก็ทราบว่าเป็นคนที่มีความฉลาดมาก ถ้าเราจะพูดยาวไปจะไม่เป็นการสมควรจึงคิดในใจว่า ควร

จะตอบสั้นๆ ท่านจึงตอบว่า อาตมาเป็นสาวกของ พระสมณโคดม เวลานี้ พระสมณโคดม อยู่ที่ เวฬุวันมหาวิหาร และธรรมะที่ พระสมณโคดม สอนตามนี้ ท่านว่าเป็นภาษาบาลีว่า เย ธัมมา เหตุปัพพวาเตสัง เหตุง ตถาคโต เต สัตถุจะ โย นิโรธจะ เอวังวาทิมหาสมโณ ซึ่งแปล เป็นใจความว่า ธรรมใด เกิดแต่เหตุ พระพุทธเจ้าตรัสเหตุของธรรมนั้น และความดับของธรรมนั้น สมเด็จพระมหาสมณะ ตรัสดังนี้ นี่เป็นอริยสัจอย่างย่อ

พระสารีบุตร เมื่อฟังอริยสัจอย่างย่อ เพียงเท่านี้ก็ปรากฏเป็น พระโสดาบัน ทันที ท่านก็ถาม ว่าเวลานี้พระศาสดาอยู่ที่ไหน พระอัสสชิ ก็บอกว่าอยู่ที่ เวฬุวัน ไม่ห่างจากที่นี่นัก พระสารีบุตร ก็ อบอกว่า ถ้าอย่างนั้นทำไปก่อน ผมยังมีเพื่อนอีกคนหนึ่ง ซึ่งมีสัญญากันว่าบุคคลใดได้ โมกขธรรม บุคคลนั้นจะต้องบอกเพื่อนกันก่อนแล้วก็ชวนกันไป พระอัสสชิ ก็หลีกไป

พระสารีบุตร ก็กลับเข้าสำนัก ในเมื่อได้ธรรมะถึงพระโสดาบัน อารมณ์ใจมันก็เข้มข้น ดี ใจเพราะสิ่งที่ต้องการไม่เคยคิดว่าจะได้มันได้แล้ว เมื่อเข้าไป พระโมคคัลลาน์ ก็ถามว่า สารีบุตร ขอ เรียกสั้นๆ ตามที่เคยรู้จักกันนะ ท่านได้พบโมกขธรรมแล้วหรืออย่างไร วันนี้ถึงได้หน้าตาเข้มข้น มาก พระสารีบุตร ก็บอกว่าได้แล้ว ก็ถามว่าได้อย่างไร แล้วเล่าความเป็นมาให้ฟัง ถามว่าพระบอก ว่าอย่างไรท่านก็บอกว่า เย ธัมมา เหตุปัพพวา เตสัง เหตุง ตถาคโต เต สัตถุจะ โย นิโรธจะ เอวังวาทิมหาสมโณ ว่า ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระพุทธเจ้าตรัสเหตุของธรรมนั้น และความดับของธรรมนั้น สมเด็จพระมหาสมณะตรัสอย่างนี้

เมื่อฟังเพียงแค่นี้อาศัยที่บุญบารมีบำเพ็ญมาก่อนเต็มแล้ว พระโมคคัลลาน์ ก็ได้โสดาบัน ทันที ในเมื่อทั้งสองท่านเป็นพระโสดาบันแล้ว ก็เข้าไปหา สัตถุชัยปริพาชก ว่าเวลานี้พระศาสดาคือ พระพุทธเจ้าจริงๆที่ได้ โมกขธรรม จริงๆมีขึ้นแล้ว ธรรมะที่ท่านสอนพวกเรา พวกกระผมกระผมทำ แล้วทุกอย่างไม่ใช่ทางบรรลุผล ไม่ใช่พ้นแห่งความทุกข์ ไม่ใช่พ้นความเกิด แก่ เจ็บ ตาย แต่เวลา นี้ปรากฏมีองค์สมเด็จพระจอมไตรอุบัติขึ้นแล้วในโลก ขอท่านจงไปกับผม พร้อมทั้งคณะไปฟัง เทศน์จากพระพุทธเจ้าด้วยกัน ท่านสัตถุชัยปริพาชก ท่านตั้งสำนักมาก่อนพระพุทธเจ้านาน มีลูกศิษย์ลู่หามากก็บอกว่าถ้าเธออยากจะไปเธอก็ไปเถอะ แต่สำหรับฉันนะไม่ไปแน่ ฉันก็เป็นหนึ่งใน ตองอุเช่นเดียวกัน คือเป็นหนึ่งในเหมือนกัน เป็นอาจารย์เหมือนกัน

และในที่สุด พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร ก็ชวนท่านอีก ท่านก็ไม่ยอมไปในที่สุด สัตถุชัย ปริพาชก ก็ถามว่าคนในโลกนี้มีคนฉลาดมากหรือมีคนโง่มาก พระโมคคัลลาน์ และ พระสารีบุตร ก็ ตอบว่า คนในโลกนี้มีคนโง่มากกว่าคนฉลาด ท่านสัตถุชัย ก็คิดว่า คนฉลาดมีน้อยคนโง่มีมาก เพราะฉะนั้นคนโง่จึงอยู่ในสำนักของเรา คนฉลาดต้องไปหาพระสมณโคดม แก่คิดว่าลาภสักการะที่ เกิดจากคนโง่มาก แต่ความจริงไม่ใช่

ในเมื่อ ท่านสัตถุชัยปริพาชก ไม่ยอมไป พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร ก็ชวนบริษัทไปคือ ลูกน้องทั้งหมดไป ในเมื่อ พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร ออกจากสำนักไม่ทันถึง พระเวฬุวันมหา

วิหาร เพียงแค่ออกไป เวลานี้องค์สมเด็จพระพิชิตมารกำลังเทศน์สอนพระสอนฆราวาสอยู่ สมเด็จพระบรมครูก็ตรัสว่าเวลานี้อัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาของเรามาแล้ว ประเดี๋ยวก็มาถึง ในที่สุดทั้งสองท่านก็เข้าไปถึงจริงๆ เมื่อเขาไปถึงแล้วฟังเทศน์ขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วจบ ปรากฏว่าศิษย์ของ พระโมคคัลลาน์ และ พระสารีบุตร ครั้งหนึ่งเป็นพระอรหันต์หมด ฟังเทศน์จบเดียว อีกครั้งหนึ่งไม่ได้อะไรเลย กลับไปอยู่กับ สัตถุชัยปริพาชก แต่สำหรับ พระโมคคัลลาน์ และ พระสารีบุตร ได้พระโสดาบันแล้ว ฟังเทศน์จบแล้วก็ยังเป็นพระโสดาบันอยู่

ต่อมา พระโมคคัลลาน์ ปฏิบัติอีกแปดวันจึงได้ อรหัตผล สารีบุตร ปฏิบัติอีกสิบห้าวันได้ อรหัตผล ต่อมาองค์สมเด็จพระทศพลก็ตรัสกับพระว่าภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เมื่อพระถามว่า พระโมคคัลลาน์ กับ พระสารีบุตร เป็นผู้มึปัญญามาก มีบารมีเป็นอัครสาวก ทำไมจึงได้บรรลุมรรคผลช้ากว่าบริษัทคือลูกน้อง พระพุทธเจ้าก็ทรงเปรียบเทียบให้ฟังว่า ธรรมดาพระราชาก็ไปไหนต้องมีบริวารไปก่อน ไปถึงก่อน พระราชาไปถึงทีหลัง คนที่มีปัญญามากก็เช่นเดียวกันย่อมคิดมาก ไคร่ครวญมาก ไตร่ตรองมาก ในเมื่อเห็นเหตุเห็นผลจริงๆ แล้ว จึงตัดสินใจตาม พระโมคคัลลาน์ กับ พระสารีบุตร ก็เช่นเดียวกัน อาศัยบารมีมากกว่ามีปัญญามากกว่า จึงบรรลุมรรคผลได้ช้ากว่าบรรดาบริวารทั้งหลาย เขามีบารมีเพียงเล็กน้อยได้แก่เพียงเล็กน้อย สาวกธรรมดาฟังเทศน์เพียงแค่ครั้งจบ ความจริงไม่เต็มจบหรือเพราะท่านเทศน์อยู่ก่อน ก็ปรากฏว่าได้บรรลุมรรคผล

ต่อมาบรรดาท่านพุทธบริษัทเรื่องจริงๆ ของโลกมีว่า คนทุกคนในคลอกที่เกิดมาแล้ว ต้องถูกนิทานตามที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า นคติ โลก อนินทิตโต คนไม่ถูกนิทานเลยไม่มีในโลก ในเมือง พระโมคคัลลาน์ และ พระสารีบุตร เป็นพระอรหันต์แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงตั้งพระสารีบุตรเป็นอัครสาวกฝ่ายขวา พระโมคคัลลาน์เป็นอัครสาวกฝ่ายซ้าย แต่ความจริงพระอรหันต์ก่อนๆ เขามีอยู่แล้วอย่าง ท่านโกณฑัญญะ ปัญจวัคคีย์ฤๅษี ทั้งห้าเป็นต้น

ต่อมาบรรดาพระอริยะทั้งหลายไม่มีความหมาย หมายความว่าท่านไม่สนใจจะตั้งอะไร หรือไม่ตั้ง ไม่มีความหมายกับพระอริยะเจ้า คือไม่มีสนใจในเรื่องยศถาบรรดาศักดิ์ ถ้าตั้งมาก็รับถ้าไม่ตั้งก็แล้วไป ไม่ได้มีความเคืองหรือใจอะไร

ในที่สุดก็มีบรรดาพระแก่ทั้งหลายที่ยังไม่ได้อะไรเลยเป็นพระบวชใหม่ ก็นิทาน พระพุทธเจ้าว่าดูกร พวกเราทั้งหลายพระพุทธเจ้าเห็นมุขโจโลกนะ เห็นแก่หน้าบุคคล เป็นคนที่มีความเที่ยงธรรม ทั้งนี้ก็เพราะว่าการที่ตั้งอัครสาวก ก็เพราะว่า พระโมคคัลลาน์ กับ พระสารีบุตร นี้เป็นลูกของท่านมหาเศรษฐี จึงได้ตั้งเป็นอัครสาวก ทางที่ดีแล้วควรจะต้อง พระโกณฑัญญะ อัญญาโกณฑัญญะ ที่บรรลุมรรคผลก่อนเพื่อน เป็นอรหันต์องค์แรกของโลกโดยไม่ตั้งคณะของท่าน อัญญาโกณฑัญญะ ก็ตั้งคณะของ ภททวัคคีย์ ของบรรดาท่านทั้งหลายที่มีความเจริญแล้ว สามสิบคนที่บรรลุมรรคผลต่อมา หรือไม่เช่นนั้นก็ตั้งคณะของ พระยศ หรือตั้งคณะของ พระชฎิล ก็ได้

ทั้งนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาไม่ตั้งพระเหล่านั้นทั้งหมดปรากฏว่ามาตั้งคนสอง คนที่เป็นลูกของมหาเศรษฐีอย่างนี้ขึ้นชื่อว่าพระพุทธรูปเจ้าองค์ดีไม่ยุติธรรมพระองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาพักอยู่ในมหาวิหาร ได้ยินเสียงด้วยหูอันเป็นทิพย์ขององค์สมเด็จพระพิชิตมารจึงได้เสด็จมาถามว่า พวกเธอคุยเรื่องอะไรความจริงท่านรู้เรื่องหมดแล้ว พระก็กราบทูลกับองค์สมเด็จพระประทีปแก้วว่าพระสององค์นี้พูดเรื่องนี้พระพุทธรูปเจ้าก็ตรัสว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลายตาคตตั้งให้ตามคำอธิษฐานของเขายัง **ท่านโกณฑัญญะ** นี้เวลาทำบุญในตอนต้นในสมัยชาติก่อนๆ มีการทำบุญของท่าน มีความต้องการอย่างเดียวกัน เราเป็นอรหันต์ก่อนใครทั้งหมดในโลก ในเมื่อพบพระพุทธรูปเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งแล้ว เราเป็นอรหันต์ก่อนคนทุกคนในโลก และเราก็สามารถทำให้สอนให้ **พระอัญญาโกณฑัญญะ** เป็นอรหันต์ก่อนทุกคนในคลอกอยู่แล้ว และโดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่างพวกชฎิลชทั้งสามเขาก็มีความต้องการอย่างเดียวกัน ก็ความเป็นพระอรหันต์แต่ว่าสองคนนั้นคือ **พระโมคคัลลาน์** และ **พระสารีบุตร** เขาต้องการอัครสาวกมาท่านก็นำเรื่องราวมาว่า

ในสมัยนั้นมีพระพุทธรูปองค์คือ พระพุทธรูปเจ้าของเรา กำลังบำเพ็ญบารมีอยู่เป็นฤๅษีชื่อว่า **สุเมธดาบส** ปรากฏว่าอยู่ในป่า เวลานั้นปรากฏว่าได้ทราบข่าวเวลานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลก ทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก ก็ต่างคนต่างพาลูกศิษย์ไปนมัสการพระพุทธรูปเจ้าท่านก็แล้วก็ฟังเทศน์ เมื่อฟังเทศน์จบก็มีความพอใจในพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็นิมนต์พระพุทธรูปเจ้าว่าวันรุ่งขึ้นจากวันนี้ไปประมาณสามวัน ขอนิมนต์องค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดาพร้อมด้วยสาวกทั้งหมด ประมาณสองหมื่นรูป ไปฉันภัตตาหารที่สำนักของข้าพระพุทธเจ้าที่ตั้งอยู่ในป่า พระพุทธรูปเจ้าก็ทรงรับโดยอาการดุขนิภาพ คำว่ารับโดยอาการดุขนิภาพ หมายความว่าท่านนิ่งเฉยๆ ถ้านิ่งเฉยแสดงว่ารับ

ในเมื่อ **ท่านสุเมธดาบส** กลับมากับบริษัทก็จัดแจงอาสนะให้ครบถ้วน จัดผลไม้ไม่มีแกลง ไม่มีกับไม่มีข้าว จัดผลไม้ที่คนบริโภคให้แก่บรรดาพระพุทธรูปเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายทั้งหมด และที่ไหนเป็นที่ดอนเป็นที่ลุ่มก็ทำที่ให้เสมอกันที่ไหนเป็นลำรางยาวๆ ก็ทำสะพานแต่ว่าที่ไหนเป็นลำรางสั้นๆ ทอดตัวถึงก็ไม่ทำสะพาน ในเมื่อองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินมากับบรรดาพระสาวกทั้งหลาย เมื่อถึงที่สะพานท่านก็ข้ามสะพาน ถึงที่ลำรางสั้นๆ **ท่านสุเมธดาบส** ทอดตัวลงไปเป็นสะพานเอง ให้พระพุทธรูปเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายเดินบนตัวท่านข้ามไปทำอย่างนี้ตลอดมา จนกระทั่งถึงสำนักของท่าน

เมื่อถึงสำนักแล้ว ก็ปรากฏว่า **ท่านสุเมธดาบส** กับบรรดาบริษัททั้งหลายทำกรรมาสน์ครบถ้วนบริบูรณ์ที่นั่นที่ฟังอย่างนี้ที่อาตมานั่งนี้ มีแต่ผลไม้เพราะอยู่ในป่าก่อนที่พระพุทธรูปเจ้าจะฉันพระพุทธรูปเจ้าไม่ได้ฉันก่อน **พระพุทธรูปเจ้า** เข้านิโรธสมาบัติ **พระอรหันต์** ทั้งหมดเข้าผลสมาบัติ ตอนนี่งใหม่ญาติโยม **สนอง** เข้าใจใหม่ นิโรธสมาบัติหมายความว่า เข้าสมาบัติสูงสุดในพระพุทธรูปศาสนา ระงับทุกขเวทนา บรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายเข้าสมาบัติตามผล คือผลของใครแต่ไหนเข้าตามนั้น จิตสงบ เมื่อจิตสงบแล้วจึงฉันภัตตาหาร

ถ้าญาติโยมพุทธบริษัทจะถามว่าทำไมจึงต้องทำอย่างนั้น ก็ขอตอบให้ทราบว่า พระพุทธเจ้า
ก็ดี พระอรหันต์ก็ดี ยามปกติถ้าเราถวายภัตตาหารท่านก็ดี หรือถวายของถ้วยของฉันของใช้ก็ตาม
เป็นเงินเป็นทองก็ตาม ปกติมีอานิสงส์มากอยู่แล้ว การถวายทานแก่พระอรหันต์นะมีอานิสงส์มาก
เป็นกรณีพิเศษ ถวายทานแก่พระธรรมดาปกติธรรมดา ยังไม่ได้มานสมาบัติก็ได้บุญเล็กน้อย ถวาย
ทานแก่พระที่ได้มานสมาบัติก็มีอานิสงส์มากขึ้น ถึงได้บอกไว้ ถวายทานแก่พระที่ไม่ได้มาน
สมาบัติร้อยครั้ง มีผลไม่เท่ากับพระที่ได้มานสมาบัติแล้วหนึ่งครั้ง ถวายทานแก่พระที่ได้มาน
สมาบัติร้อยครั้งมีผลไม่เท่ากับถวายทานแก่พระโศคาบันหนึ่งครั้งอย่างนี้เป็นต้น จนกระทั่งถึงพระ
อรหันต์ถือว่ามิบุญมากขึ้น ที่นี้การถวายทานพระอรหันต์ร้อยครั้งมีผลไม่เท่ากับถวายทานพระ
ปัจเจกพุทธเจ้าหนึ่งครั้ง การถวายทานกับพระปัจเจกพุทธเจ้าร้อยครั้งผลไม่เท่ากับถวายกับ
พระพุทธเจ้าเองหนึ่งครั้ง การถวายทานพระพุทธเจ้าเองร้อยครั้ง ผลไม่เท่ากับถวายสังฆทานหนึ่ง
ครั้ง อย่างที่บรรดาญาติโยมเอาแรงถวายพระวันนี้นี้ เขาเรียกว่าสังฆทาน กล่าวว่าการถวายสังฆทาน
ร้อยครั้งมีผลไม่เท่าถวายวิหารทานหนึ่งครั้ง

เรื่องมันก็มีอยู่ว่า ถ้าปกติเป็นอย่างนี้ทีนี้เพื่อต้องการให้บรรดาญาติทั้งหลายนี้มีอานิสงส์มาก
ขึ้น พระพุทธเจ้าจึงเข้านิโรธสมาบัติ พระอรหันต์เข้าผลสมาบัติเมื่อถวายทานกับพระออกจาก
สมาบัตินี้มีอานิสงส์คุณกว่าเดิมเป็นแสนเท่า สมมุติว่ายามปกติพระพุทธเจ้าก็มีอานิสงส์มากอยู่แล้ว
ถ้าถวายทานกับท่าน ถ้าเพิ่งออกจากสมาบัติแล้ว เอาแสนคุณยังไม่พอ เลยอานิสงส์เพิ่มมากขึ้น เมื่อ
ฉันภัตตาหารเสร็จก็ปรากฏว่า **สุเมธดาบส** เข้าไปกราบพระพุทธเจ้า บอกข้าพระพุทธเจ้าขอ
ปรารถนาพุทธภูมิ เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตเบื้องหน้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์นั้นก็
ทรงพยากรณ์ว่า จากนั้นไปอีกประมาณ 91 กัป เธอจะได้เป็นพระพุทธเจ้ามีนามว่า **พระสมณโคดม**

ต่อจากนั้นไปก็มีบริษัทอีกสองคน ญาติอีกสองท่านเข้ามากราบกระผมขอเป็นอัครสาวก
เบื้องขวาของพระพุทธเจ้าองค์นี้ อีกคนหนึ่งบอกว่าผมขอเป็นอัครสาวกเบื้องซ้าย พระพุทธเจ้าก็
ทราบด้วยว่าเธอจะได้สมความปรารถนา ต่อไปจะเกิดมีนามว่า **สารีบุตร** และ **โมคคัลลาน์**

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์มาถึงตอนนี้จึงกล่าวไว้ว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุ
ทั้งหลาย การที่ตถาคตตั้ง **พระโมคคัลลาน์** **พระสารีบุตร** ไม่ได้เห็นแก่หน้าบุคคล ไม่ใช่ถือว่า **พระ**
โมคคัลลาน์ **พระสารีบุตร** เป็นลูกของมหาเศรษฐีจึงตั้งเป็นอัครสาวก ความจริง **พระยส** ก็เป็นลูก
ของมหาเศรษฐีเหมือนกันและเป็นพระอรหันต์ก่อนทำไมอาตมาจึงไม่ตั้ง อย่าง **พระยส** หรือ
พระยส นั้นก็มีความต้องการแก่ความเป็นอรหันต์เท่านั้น เวลานี้ตถาคตก็ทำให้เป็น อรหันต์แล้ว
แล้วเวลานี้อัครสาวกทั้งสอง เขาปรารถนามาตั้งสมัยก่อนโน้นจึงได้ตั้งเป็นอัครสาวก

นี่ละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย วันนี้ความจริงไม่นึกว่าจะลงไหว เมื่อคืนไม่สบาย
มาก เสี่ยงก็ไม่ค่อยออก ก็เป็นอันว่า วันนี้เรามาทำบุญกันวันปีใหม่ ปีใหม่ของโบราณนะ นะ **สนอง**
พวกเราเป็นคนแก่ทันสมัยนั้น ไซ้ใหม่ เราก็อิงของเก่า ของเก่ามีอะไรบ้าง มีความเกิด แก่ เจ็บ ตาย

เป็นปกติ พวกเราที่นั่งทุกคนนี้เกิด แก่ เจ็บ ตาย กันมานับไม่ถ้วนอย่างนับเป็นชาติเลย นับเป็น
อสงไขยกัปก็นับไม่ถ้วนแล้ว อสงไขยแปลว่านับไม่ได้ ทีนี้คิดเป็นอสงไขยกัปก็ยังนับกันไม่ได้

ทีนี้บุคคลใดก็ตามที่มีความรู้สึก ว่า ชาตินี้เราตายแล้วเราต้องการ ไปสวรรค์ชาตินี้เราตายแล้ว
เราต้องการ ไปพรหมโลก ชาตินี้เราตายแล้วเราต้องการ ไปนิพพานอย่างนี้ถือว่าเป็นคนที่มีบารมีดี
แล้ว ถ้าคนที่มีบารมีไม่เข้มข้น เขาจะไม่มีความรู้สึกอย่างนี้ จะถือว่าการทำบุญการกินเหล้าไม่ได้ กิน
เหล้าสบายกว่า สนุกกว่านี้แสดงว่าอีกนานนักพวกนั้นบารมีจึงจะปรากฏ เวลานี้บรรดาญาติโยม
ทั้งหมดที่มานั่งอยู่ที่นี้ส่วนใหญ่จริงๆ ก็มาจากต่างจังหวัด เห็นคนที่ตำบลนี้แล้วสองสามคนแล้ว
วันนี้ ที่ได้มาไกลๆ อย่างนี้ก็เพราะว่าอาศัยบารมีดี อันนี้ไม่ใช่ขออนะ พุคให้ฟังตามความเป็นจริง ถ้า
บารมีไม่ดีจริงๆ ไม่มาแบบนี้กัน ได้ เพราะวัดข้างบ้านก็ทำไม่จึงต้องมาที่นี่ ที่มาที่นี่มีอะไรบ้าง แต่
ความจริงวัดนี้กับวัดอื่นก็ตีเหมือนกัน เพราะเป็นวัดเหมือนกัน พระก็เป็นพระเหมือนกันก็มี
ความสำคัญอยู่ว่า พระที่วัดนี้กับเด็กนักเรียนของที่วัดนี้ทั้งหมด ทั้งหมดเวลาจะบวชเข้ามา ต้องได้
สมาบัติก่อนคำว่า **มโนมยิทธิ** ก็คือ **สมาบัติ** สมาบัติก็แปลว่า **ความเข้าถึง** ถึงความเป็นฌานสมาบัติ
ฌานสมาบัตินี้มีสี่แบบ

ถ้าแบบธรรมดาๆ ก็หมายความว่า ได้ฌานเฉยๆ ไม่เห็นอะไรทั้งหมด

แบบขั้นที่สองที่เรียกว่า **วิขาสาม** แบบนี้ได้ฌานก็ต้องมีความเป็นทิพย์ของจิตเห็นโน้น
เห็นนี้ได้

แบบที่สามก็เรียกว่าได้ **อภิญญา** เห็นแล้วไปโน่นไปนี้ได้เป็นต้น

เป็นอันว่าทุกคนได้สมาบัติ พระทุกองค์เคยผ่านสมาบัติแล้ว แต่พระองค์ไหนจะขี้เกียจเข้า
สมาบัติบ้าง อาตมาก็ไม่ทราบเหมือนกัน ถ้าสมมติว่าพระองค์ไหนขี้เกียจเข้าสมาบัติ องค์กรนั้นก็ลง
นรกไปเลยก็แล้วกันนะ สมาบัตินี้ได้แล้วต้องทำให้เป็นปกติ และบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทที่นั่งอยู่
นี้ก็ได้สมาบัติได้หรือไม่ได้ **คุณสนอง** ได้ไหม จันทศน์ให้ฟังได้ยินไหม ได้ยินนะ รู้เรื่องไหน รู้
เรื่องไม่ใช่การเทศน์ ฟังได้ยินแปลว่าตั้งใจฟังเทศน์ด้วยความจริงใจ ได้ยินเสียงนี้ก็รู้เรื่องในการที่
พระเทศน์ว่าพระเทศน์ว่าอย่างไรบ้างเวลานี้ จิตเป็นสมาธิเป็นสมาธิเข้าถึงอุچارสมาธิ ก็ถือว่าเข้าถึง
อุچارสมาบัติ แปลว่าเข้าถึงใกล้ฌาน เพราะการฟังเสียงนี้เข้าถึงเป็นปฐมฌานไม่ได้ ต้องเข้าถึง
อุچارฌาน ก็ถือว่าทุกคน ต่างคนต่างก็มีสมาบัติ คือเข้าถึงพร้อมในความดี

ทีนี้หากว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ต้องการอย่าง **พระโมคคัลลาน์** และ **พระสารี
บุตร** ต้องการความพ้นจากความตาย ก็มีการแนะนำอีกนิดเดียวให้ทุกคนคิดไว้เสมอว่า ก่อนจะหลับ
ไปให้พระตั้ง **นโม** สามจบว่า **พุทัง ฆัมมัง สังฆัง** แล้วว่า **พุทโธ** สักสองสามครั้งด้วยความตั้งใจจริง ตัด
ในใจอธิษฐานว่า ถ้าข้าพเจ้าตายจากชาตินี้แล้วขอไปนิพพานจุดเดียว หลังจากนั้นก็นึก **พุทโธ** ไป
จนกว่าจะหลับหรือไม่หลับก็ตามใจ พอตื่นใหม่ๆ ยังไม่ทันลุกขึ้นก็นึกในใจอีกนึกถึงพระพุทธรเจ้า
ท่านว่า ข้าพเจ้าตายวันนี้หรือเมื่อไหร่ก็ตาม ขอไปนิพพานจุดเดียว แล้วก็ตั้งใจทำบุญอย่างนี้ทำให้

บ้าง รักษาศีลได้บ้าง พลาดไปบ้าง อะไรบ้าง เป็นของธรรมดาในเวลาใกล้จะตายจริงๆ บุญทั้งหมด จะเข้ามารวมตัวกันและในที่สุดท่านก็เข้านิพพาน การจะเข้านิพพานได้เป็นของไม่ยาก

บรรดาท่านพุทธบริษัท การจะเข้านิพพานได้ก็มีสองอย่างคือ หนึ่ง ก่อนจะตายเห็น พระพุทธเจ้าชัดและอยู่เบื้องหน้า คนนั้นไปนิพพานแน่ และประการที่สองก่อนจะตายทุกคนมีความ เบื่อหน่ายในร่างกาย เพราะมีทุกข์เวทนา มาก คิดว่าร่างกายนี้เป็นของไม่ดี เราไม่ต้องการมันอีก เพียงแค่นี้เราจะไปนิพพานทันที

เอาละ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายการเทศน์เรื่อง โมกขธรรม ของ พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร ก็หมดเวลาพอดี ขอให้จบพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้ ในที่สุดแห่งพระ ธรรมเทศนานี้ อาตมาขอตั้งสัตยาธิษฐานอังกุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้งสามประการจงบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน จงมีแต่ความสุข สวัสดิ์พิพัฒน์มงคลสมบูรณ์พูนผลให้จงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้งสี่ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ปรารถนาสิ่งใดขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาจงทุกประการรับประทาน วิสัยนามาในธัมมิกถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้แม้ว่ามีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง บุญกิริยาวัตถุ

แสดงเมื่อ

วันจันทร์ที่ 8 สิงหาคม 2526

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

บุญญาภิ ปรัโลกัสมิง ปติภูฐา โหนติ ปาณินันตติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในบุญญาภิภาคาเพื่อเป็นเครื่อง
โสรจสนองกศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล
ประจำปักษ์ คือวันพระ แรม 15 ค่ำวันนี้

เป็นอันว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจกัน มาบำเพ็ญกุศลหลายอย่างด้วยกัน คือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน บรรดาท่านพุทธบริษัททำแล้ว
2. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล บรรดาท่านพุทธบริษัทสมาทานศีลแล้ว
3. ภาวนามัย กำลังปฏิบัติอยู่ คือตั้งใจบริสพระพุทธรูปเจตนา อันเป็นคำสั่งสอนของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

รวมความว่า การทำบุญวันนี้ของบรรดาท่านพุทธบริษัทมีประโยชน์มากด้วยกันคือ 1. ทาน
2. สีล 3. ภาวนา คำว่า ภาวนาหมายถึง การเจริญสมาธิหรือว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายอาจจะ
ยังไม่เข้าใจ คำว่า สมาธิ ต้องมีอยู่บ้าง บางท่านก็เข้าใจแล้ว บางท่านก็ยังไม่เข้าใจ จะอธิบายคำว่า
สมาธิให้ท่านฟัง

คำว่า สมาธิ แปลว่าการตั้งใจ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจมาจากบ้าน วันนี้เป็นวัน
พระเราจะนำภัตตาหารไปถวายแด่บรรดาภิกษุสงฆ์ในพระพุทธรูปศาสนา อย่างนี้เป็นสมาธิใน **จา
คานุสสติกรรมฐาน** เป็นกรรมฐานกองที่ 1 ที่ บรรดาท่านพุทธบริษัทตั้งใจมาจากบ้าน ก็ทำมาแล้ว

และก็สมาธิประการที่ 2 คือ **สีลมัย** บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ที่บรรดาท่านพุทธบริษัท
ทั้งหลายต่างคนต่างมา ต่างคนต่างมีความคิด บางท่านคิดว่าวันนี้เป็นวันพระ เราจะรับอุโบสถศีล
ตลอดวันตลอดคืนหนึ่ง อันนี้ก็เป็นที่สมาธิใน **สีลานุสสติกรรมฐาน** เหมือนกัน บางท่านก็คิดว่าวันนี้
เป็นวันพระ เราจะไปรับศีล 8 หรือศีลอุโบสถ หรือว่ากำหนดจะรักษาดลอดวันไม่ได้ แต่ตั้งใจเคารพ
ศีลตามเวลาที่เราต้องการ อย่างนี้เป็นสมาธิในศีล ถ้าจิตใจมีความตั้งใจอย่างนี้ถือว่าสมาธิใน **สีลา
นุสสติกรรมฐาน**

เวลานี้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านตั้งใจสัคบริสพระพุทธรูปเจตนาในคำสั่งสอนของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระนามาเทศน์เวลานี้จัดเป็นสมาธิใน **ธัมมานุสสติกรรมฐาน**

ก่อนที่จะมาบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านมีความนึกถึงพระสงฆ์ในพระพุทธรูปศาสนาที่จำ
พรรษาในวัดนี้ นึกถึงพระสงฆ์รูปหนึ่งรูปใดก็ดี หรือนึกถึงพระสงฆ์ทั้งคณะก็ตาม อย่างนี้จัดเป็น
สังฆานุสสติกรรมฐาน

ก็รวมความว่า เวลานี้บรรดาพุทธบริษัทเจริญพระกรรมฐานกันหลายอนุสติด้วยกัน มี อานิสงส์ใหญ่ การเจริญพระกรรมฐานบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย การตั้งใจแม้แต่การมีสมาธิเพียงเล็กน้อย เวลาสั้นๆ แต่ความจริงสมาธิของพุทธบริษัทวันนี้มันไม่สั้นเลย คือว่าการถวายทานแด่พระสงฆ์ ท่านตั้งใจกันมาหลายวันแล้ว การที่ตั้งใจว่าจะมาทำบุญวันพระนี้ มันตั้งใจกันมาหลายวันขณะที่ตั้งใจคิดว่าจะมาทำบุญนั้นเป็นสมาธิแล้ว ตั้งใจว่าจะมารับศีล มีสมาธิอยู่แล้วตั้งใจจะมาฟังเทศน์ก็เป็นสมาธิอยู่แล้ว ฉะนั้นเวลาของบรรดาพุทธบริษัทไม่น้อยทรงสมาธิอยู่มาก และการทรงสมาธิของบรรดาท่านพุทธบริษัทใน อนุสติ ทั้ง 3 คือ จาคาอนุสติ คือตั้งใจให้ทาน สีลาอนุสติ ตั้งใจรักษาศีล จะมากจะน้อยจะเต็มวันหรือเต็มวันก็ตาม และกั พุทธาอนุสติ นึกถึงพระพุทธรูปที่วัดเป็น พุทธาอนุสติ ธรรมาอนุสติ นึกถึงการตั้งใจฟังเทศน์ จะมาฟังเทศน์ด้วยเป็น ธรรมาอนุสติ และกั นึกถึงพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาเป็น สังฆาอนุสติ รวมความว่า อนุสติ ใหญ่ทั้งหมดที่บรรดาท่านพุทธบริษัทกำหนดนี้ ครบถ้วนทุกประการมาและกัทำแล้ว

ถ้าจะกล่าวถึงอานิสงส์ อานิสงส์ของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่ทำสมาธิอย่างนี้ก็ไม่อยู่ในเกณฑ์ **ขณิกสมาธิ** คำว่า **ขณิกสมาธิ** นี้แปลว่า สมาธิเล็กน้อย ถ้าพุทธบริษัททำได้ก็เป็นปัจจัยให้เกิดเป็นกุมเทวดาบ้าง เป็นอากาศเทวดาบ้างชั้นบ้างแต่กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่มีสมาธิสูงมากกว่านั้น อย่างน้อยที่สุดกำลังใจของบรรดาพุทธบริษัทอยู่ในขั้น **อุปจารสมาธิ** คำว่า **อุปจารสมาธิ** แปลว่าเฉียดฉานแต่ถ้าเอากันจริงๆ สมาธิของบรรดาท่านพุทธบริษัทถึงขั้นฉานแน่เพราะการตั้งใจมาหลายวันว่า เราจะถวายทานแด่พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ในวัดนี้ตั้งใจมาหลายวันก็เป็นฉาน ฉะนั้นกำลังของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่มาทำบุญวันนั้น นอกจากผลของทานการให้ก็ยังมีกำลังใหญ่ คือสมาธิเข้าสนั่นสนุนถ้ากำลังสมาธิของบรรดาท่านพุทธบริษัทอยู่ขั้น **อุปจารสมาธิ** ตามพระบาลีท่านบอกว่า สวรรค์ 6 ชั้น เลือกรออยู่ได้ตามชอบใจ จะเป็นชั้นไหนก็ได้ ถ้ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทเป็นฉาน ก็เลือกพรหมอยู่ได้ตามอัธยาศัยเหมือนกัน ไปเป็นพรหม

ก็จะขอยกตัวอย่าง สมาธิเก่าๆ ที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายในสมัยพระพุทธเจ้าทำกัน คือว่าท่าน **ธัมมิกอุบาสก** ท่าน **ธัมมิกอุบาสก** นี้เป็นคนนับถือพระพุทธศาสนามาก มีความเคารพในพระพุทธเจ้า มีความเคารพในพระธรรมและพระอริยสงฆ์เป็นอย่างยิ่ง ต่อมาภายหลังท่าน **ธัมมิกอุบาสก** แก่ลงไป และอาการป่วยไข้ไม่สบายก็ยิ่งเกิดขึ้นเวลานั้นถึงขั้นตายกันแน่ ความตายจะเข้ามาถึงในเมื่ออาการป่วยหนักเครียดขึ้นมา ท่านก็คิดว่า เราไม่มีโอกาสไปฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหลายวันแล้ว จึงให้บรรดาลูกหลานทั้งหลาย ไปนิมนต์พระจากสำนักสมเด็จพระประทีปแก้ว คือว่าไปขออนุญาตพระพุทธเจ้า ว่าขอนิมนต์พระไปสัก 9 องค์ ให้ไปสวด **พระปริตร** คำว่าสวด **พระปริตร** ก็คือสวดมนต์เขียนตามที่บรรดาพระสวดกัน แต่ว่าสวดกันเป็นสูตรส่วนมาก บรรดาลูกหลานทั้งหลายเห็นว่า พ่อมีความต้องการอย่างนั้นก็ไปนิมนต์พระให้

ครั้งนั้นไปนิมนต์พระมาแล้ว เวลานั้นปรากฏว่า ท่าน**ธัมมิกอุบาสก** ขณะที่ป่วยอยู่จิตนึกถึง พระพุทธเจ้าบ้าง นึกถึงพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ้าง นึกถึงพระ พุทธ นึกถึงพระสงฆ์ นึกถึงทานการบริจาคบ้าง นึกถึงเทศน์ที่ฟังบ้าง ตามกำลังของจิตไม่ใช่เอาแต่ นึกคะ เรียบร้อยไปตลอดเวลา บางครั้งมันมีทุกขเวทนา มาก ก็เจ็บปวดเป็นของธรรมดา จิตก็ต้องลด บางครั้งจิตก็มีความว่างเกิดขึ้น ทุกขเวทนาน้อยลงไปนึกถึงพระ การนึกถึงพระกลายเป็นคนที่มีบุญ กุศลในพระพุทธศาสนา ตามปกติก็เป็นมาเหมือนกันหมด คนทุกคนที่ก่อนจะตายจะเป็นคนมีบุญก็ ตามจะเป็นคนมีบาปก็ตาม เพราะคนหลายๆคนคนมากก็มีทั้งบุญและบาป แต่ว่ากำลังใจของคนก่อน จะตายบาปเข้าถึง หรือว่าบุญเข้าถึง ถ้าบาปเข้าถึงก่อนบุญก็เข้าไม่ได้ ถ้าบุญเข้าถึงก่อนบาปก็เข้า ไม่ได้บุญกับบาปก็มีอุปมาเหมือนกัน แสงสว่างกับความมืด ถ้าที่ใดมีความมืด ที่นั่นก็ไม่มีแสงสว่าง ที่ไหนมีแสงสว่างที่นั่นก็ไม่มี ความมืด

แต่ก็เป็นการบังเอิญ เวลานั้นท่าน **ธัมมิกอุบาสก** บุญเข้าถึงเสียก่อน จิตใจท่านมีความเคารพ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ และมุ่งในทานเป็นปกติมุ่งทาน มุ่งศีล ก็รวมความว่า บุญถึง ใจก่อน เวลาเมื่อป่วยมากลงไปใกล้จะตายจนจะตายเหมือนกันก็มีการเห็น คือ คนจะตายนี้ บรรดา ท่านพุทธบริษัททุกคนน่าจะเหมือนกัน ไม่ใช่คนมีบุญอย่างเดียว คนมีบาปก็เห็น ถ้าเป็นคนที่มีบุญเข้า ถึงใจตายแล้วจะไปสู่สุคติเป็นสวรรค์ พรหมโลก นิพพานก็ตาม เวลานั้นก็จะเห็นสิ่งที่ เป็นกุศล อย่างคนที่มีบุญ มีกำลังใจน้อยไปหน่อย ก็จะเห็นวัตถุธาตุอย่างขันข้าวก็ดี ปิ่นโตข้าวก็ดี โถอาหารก็ ตาม ที่เราเคยไปทำบุญมันจะลอยมาเห็นแล้วก็คิดว่าสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ เราใส่อาหารไปถวายพระ จิตใจก็เป็นบุญ บางคนก็เห็นวิมานบ้างบางคนก็เห็นพระสงฆ์บ้าง บางคนก็เห็นพระพุทธรูปบ้าง เห็นพระพุทธเจ้าบ้างอย่างนี้ถ้าเห็นอย่างนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนจะไม่ไปนรก ถึงแม้ว่าจะมี บาปอยู่มากก็ตามที่จริงแท้

ธัมมิกอุบาสก ปรากฏว่า ท่านไม่ได้เห็นบุญธรรมดา ท่านเห็นเทวดา และเห็นนางฟ้าทั้ง 6 ชั้น เทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี แห่กันมามาก แต่ละชั้นนะมามากต่างคนก็ต่างนารถทิพย์มาแล้วก็ประกาศ เสียง ต่างคนต่างพูดว่าฉันอยู่ **ชั้นจาตุมหาราช** ฉันอยู่ **ชั้นดาวดึงส์** ฉันอยู่ **ชั้นยามา** ฉันอยู่ **ชั้นดุสิต** ฉันอยู่ **ชั้นนิมมานรดี** ฉันอยู่ **ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี** ชั้นสุดท้าย ก็รวมความว่าต่างคนต่างประกาศเสียง แข่งแข่งเต็มหมด ว่าขอเชิญ **ท่านธัมมิกอุบาสก** ไปอยู่กับฉันชั้นนั้นๆ เสียงเทวดาเสียงนางฟ้าพูดไม่ หยุด

ก็ปรากฏว่าเวลานั้น พระสงฆ์ที่บันดาลูกหลานไปนิมนต์มาจากสำนักพระพุทธเจ้าก็มาถึง พอดี และพระสงฆ์ก็เริ่มสวด ในขณะที่พระสงฆ์สวด **พระปริตร** อยู่ นั่น คือสวดมนต์ ก็ปรากฏว่า **ท่านธัมมิกอุบาสก** ไม่ได้ยินเสียงพระ ได้ยินแต่เสียงเทวดา เสียงนางฟ้า กลบไปหมด จึงโบกมือโบก มือบอกว่า หยุดก่อน หยุดก่อนหยุดก่อน

นี่ก็เป็นการบังเอิญจริงๆ การที่พระไปสวดวันนั้นไม่มีพระได้ทิพจักขุญาณเลยเป็นปกติ สงฆ์ธรรมดา เพราะพระทั้งหลายเห็นว่า **ท่านธัมมิกอุบาสก** โบกมือโบกไม้ก็สั่งให้หยุดก่อนๆ ท่านก็

เลยหยุด ท่านนี้ก็ว่าบอกให้ท่านหยุด แต่ความจริงท่าน **ธัมมิกอุบาสก** บอกให้เทวดานางฟ้าหยุด
อยากจะฟังพระสงฆ์ ในเมื่อพระหยุดแล้ว เทวดานางฟ้าก็ยังไม่หยุด ท่านก็บอกหยุดก่อนๆ

ก็รวมความว่า พระในเมื่อท่านไม่เห็นเทวดาเห็นนางฟ้า ก็มีความรู้สึกที่ **ธัมมิกอุบาสก** ไม่
พอใจการฟังสวด **พระปริตร** คิดว่าในเมื่อทายกไม่มีศรัทธาอย่างนี้เราจะอยู่ไปทำไมก็ลาลูก ลาหลาย
กลับวัด เมื่อพระกลับไปหมดแล้วเทวดานางฟ้าจึงหยุดก็น่าคิดเหมือนกันนะ **ตาหง่า** นะเมื่อเทวดา
นางฟ้าหยุดเสียง **ท่านธัมมิกอุบาสก** ก็หันมาทางพระตั้งใจจะฟังสวด เป็นอันว่าปรากฏว่า พระไม่มี
จึงถามลูกหญิงลูกชาย หลานสาวว่า เวลานี้พระไปไหน พ่อต้องการจะฟังสวดลูกก็เฉยคิดว่าพ่อเพื่อ
เจ้าจึงคิดว่าพ่อไม่ต้องการฟังสวด เพราะโบกมือโบกไม้ให้ท่านก็เลยหยุด ท่านเห็นว่าพ่อไม่มีความ
ต้องการในท่าน ในการฟังสวดมนต์ท่านก็ลากลับ

ท่านธัมมิกอุบาสก ก็เลยบอกว่าลูกเอ๋ย พ่อไม่ได้เพื่อไม่ได้คลังไม่ได้หลงไหลแต่ประการใด
เป็นแต่บรรดาเทวดานางฟ้าทั้งหลาย แต่ละชั้นมาและก็ชวนพ่อไปอยู่ ไอ้ที่พ่อโบกมือห้ามนะ ไม่ใช่
ห้ามพระ แต่ห้ามเทวดาส่งเสียงเอ็ดอะไรเทวดานางฟ้า ต้องการฟังเสียงสวดมนต์ ลูกก็เลยเห็นว่าพ่อ
เพื่อมากเกินไปอีก ใจ **ตาหง่า** ระวังให้ดีนะ เมื่อวานฉันมีมารายหนึ่ง ลูกได้ดาพิชัย แม่ไม่ได้ เอาลูก
บ้ำส่งเดชไปแล้วเขามาหลายรายแล้วรวมความว่าลูกยังไม่หมดสงสัย **ท่านธัมมิกอุบาสก** ก็บอกว่า
มีพวงมาลัยใหม่ ลูกก็บอกว่ามี ท่านจึงบอกอย่างนั้นเอามาให้พ่อ 1 พวง เขาก็นำพวงมาลัยมา 1
พวง แก่ก็ถามว่า เทวดาทิ้ง 6 ชั้น **1. ชั้นจตุรหาราช 2. ชั้นดาวดึงส์ 3. ชั้นมายา 4. ชั้นดุสิต 5. ชั้น**
นิมมานรดี 6. ชั้นปรนิมิตตวสวัตติ ทั้ง 6 ชั้นนี้ชั้นไหนดีที่สุด บรรดาลูกหลายก็ตัดสินใจพร้อมกันว่า
ถ้าอยู่ **ชั้นดุสิต** นี้มันดีที่สุด

ท่านธัมมิกอุบาสก บอกว่า พ่อจะโยนพวงมาลัยไปคล้องงอนรด **ชั้นดุสิต** แล้วท่านก็โยน
พวงมาลัยไป พวงมาลัยไปคล้องงอนรด **ชั้นดุสิต** แต่บังเอิญลูกหลายไม่เห็นรด เห็นแต่พวงมาลัย
ลอยในอากาศ ก็มีความแปลกใจก็เลยบอกว่าพวงมาลัยคล้องงอนรด **ชั้นดุสิต** อีกสักประเดี๋ยวหนึ่ง
ท่านก็ลาลูกลาหลายตายคำว่าตายนี้ ตามบาลีเขาไม่เรียกตาย ไอ้ตายนี้เราเรียก **มรณัง** เขาแปลว่าตาย
แต่ตามบาลีเขียนว่า **กาลังกตวา** ซึ่งแปลว่า ทำกาละแล้ว ถึงเวลาที่จะต้องไป ก็รวมความว่า จิตใจ
หรืออภิสสมาณกายของ **ท่านธัมมิกอุบาสก** ก็ออกจากร่างขึ้นรด **ชั้นดุสิต** ไป

นี่แหละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย คนก่อนจะตายทุกคน เห็นเหมือนกันหมด ถ้า
คนมีบาปนำหน้า แต่ความจริงบุญกับบาปนี้มีด้วยกันทุกคนทุกคนเกิดมาต้องทำทั้งบุญ ต้องทำทั้ง
บาป จะมากจะน้อยกว่ากันนั้นอีกเรื่องหนึ่งแต่ว่า ถ้ากำลังใจของท่านมีสมาธิ มีความมั่นคงในบุญ
บาปมันก็เข้าสิงใจไม่ได้ก่อนจะตาย ทีนี้พูดถึงคนก่อนจะตาย มันมีกำลังใจคนบาป ท่านประเภทนี้
ก่อนจะตาย จะตายประมาณ 2-3 วัน จะเห็นเหมือนกันหมดทุกคน แต่จะพูดได้หรือไม่ได้เท่านั้นเอง
ว่าก่อนจะตายท่านอยากจะถามว่าเห็นอะไรไหม ถ้าตามบาลีท่านบอกว่า ถ้าไปนรกจะเห็นไฟ จะ
เห็นดวงไฟดวงเล็กดวงใหญ่ก็ตาม เป็นไฟกันแน่ออย่างนี้ตรง ลงนรกไม่ผ่าน **สำนักพระยายม** ถ้าเห็น

ป่าก็จะเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานถ้าเกิดเห็นวัวเขาเดียว เกิดเป็น ตาหง่า (หัวเราะ) ก็รวมความว่า ถ้าเห็น ไฟก็ไปเกิดเป็นสัตว์นรก ถ้าเห็นป่าไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้าเห็นก้อนเนื้อไปเกิดเป็นคน

ถ้าถามว่าประเภทนี้เคยมีตัวอย่างไหม อาตมาขอบอกว่า อาตมาสัมผัสมาเพราะรู้ตำรานี้อยู่ แล้ว ก็มีคราวหนึ่ง คือยาย ยายอาตมาท่านอายุ 80 เศษ อยู่ๆ ท่านก็หมดแรงเพ็ลยลงไป เพ็ลยลงไปๆ เวลานั้น หลวงพ่อปาน อยู่ใกล้ หลวงพ่อปาน ทราบให้นักพวกเราไปกัน ไปเยี่ยมโยม นิมนต์พระ ไปด้วยกันทั้งหมด 10 องค์กว่า พอเข้าไปเยี่ยมท่าน หลวงพ่อปาน ก็เข้าไปนั่งใกล้ๆ หลวงพ่อปาน ถามว่า โยมเห็นอะไร โยมคุณยายบอกว่าเห็นไฟ หลวงพ่อปาน หน้าเสี่ยเลย เห็นไฟไปนรกกันแน่ ท่านก็เลยถามว่า โยมมีสตางค์ไหม คุณยายท่านมีสติคืออยู่ ท่านบอกว่า มีอยู่ใต้ที่นอน ได้หมอนอยู่ 80 บาท หลวงพ่อปาน ก็ให้ลี้วงเงิน 80 บาทมาจากหมอน

ความจริงคุณยายนี้ ตั้งแต่อาตมาเกิดมาไม่เคยเห็นท่านฆ่าสัตว์ ท่านก็รักษาอุโบสถตลอดมา ทุกวันพระแต่วันธรรมดาท่านก็รักษาศีล 5 ครบบ้าง ไม่ครบบ้างนั้นเป็นธรรมดา แต่ว่าเคร่งครัดในวันพระไปทำบุญ ฟังเทศน์ รักษาอุโบสถนั้นเคร่งมาก ก็เป็นอันว่า ความพลาดมันอาจจะมิ

หลวงพ่อปาน ให้เอาเงิน 80 บาท ของยายมาใส่มือเข้า และก็บอกว่าโยมโยมตั้งใจชำระหนี้ สงฆ์นะ ถ้าโยมเคยนำทรัพย์สมบัติของสงฆ์จากวัดที่มีพระสมบุรณ์ก็ดี วัดร้างที่ไม่มีพระสงฆ์ มี พระพุทธรูป มีอาคารก็ดี หรือวัดร้างที่ไม่มีอาคารก็ตาม หรือเป็นที่นาที่ไร่เป็นที่ธรณีสงฆ์ก็ตาม แม้แต่ต้นหญ้าต้นเดียวนำมาอย่างนี้ถือว่า นำเอาของสงฆ์มาเป็นสมบัติของเรา การขโมยของสงฆ์มี โทษหนักขอให้โยมตั้งใจชำระหนี้สงฆ์ ตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งวันนี้ ถ้าไปปลั่งพลาดของสงฆ์เมื่อไร ที่ไหนก็ตาม วัดร้างก็ตาม วัดมีพระก็ตาม สถานที่เป็นวัดแต่ไม่ปรากฏเป็นวัดก็ตาม ขอชำระหนี้สงฆ์ ด้วยเงิน 80 บาท

หลวงพ่อปาน พุด คุณยายก็พุดตามท่าน แล้วพุดไปท่านก็หันมาถามว่าพระเห็นชอบด้วย ไหม พระเห็นชอบให้สาธุร่วมกัน เวลานั้นสตางค์ 80 บาทไม่ใช่น้อย พระทั้งหมดก็ยกมือขึ้นสาธุ ร่วมกัน เมื่อพระยกมือสาธุร่วมกันแล้ว หลวงพ่อปาน ถามว่า โยมเวลานี้โยมเห็นอะไร ท่านบอกว่า เวลานี้ดวงไฟมันหายไปแล้ว มีพระพุทธรูปขึ้นแทน แล้วท่านก็ภาวนาออกเสียงว่า พุท ไซ พุท ไซ พุท ไซ

ประเดี๋ยวหนึ่ง หลวงพ่อปาน ถามว่า พระพุทธรูปอยู่ใกล้ไหม ท่านบอกอยู่ใกล้ โตขึ้นไหม ท่านบอกว่า โตขึ้น โตขึ้น โตขึ้น ตามไปพระพุทธรูป และภาวนาพุท ไซ และต่อไปพระพุทธรูป เปลี่ยนสีกลายจากทองเหลืองเป็นทองคำและก็ชัดขึ้น ต่อไปพระพุทธรูปเป็นแก้ว พระพุทธรูปใส แพรวพราวเป็นระยับท่านก็บอกตามระยะ

พอถึงพระพุทธรูปแก้วใสแพรวพราวเป็นระยับ หลวงพ่อปาน ท่านก็บอกว่าเสียงท่านเบา ลงไป เสียงคุณยายเบาลงไป หลวงพ่อปาน ก็ถามว่า โยม มนุษย์โลกก็ดี เทวโลกก็ดี พรหมก็ดี โยม ต้องการที่ไหนโยม คุณยายก็บอกว่าฉันเกิดเป็นมนุษย์ มันก็แก่ลงทุกวัน ฉันมีความลำบากฉันไม่ ต้องการ เป็นเทวดาหรือพรหมเวลานี้เห็นเทวดากับพรหมมากมายเต็มจักรวาล ฉันเห็นว่าสวยสู้พระ

อริยเจ้าไม่ได้พระอรหันต์ท่านมานับพันองค์ท่านบอกว่า พระอรหันต์สวยกว่า หลวงพ่อปาน ท่านก็บอกว่า ถ้าชอบระดับไหนตั้งใจระดับนั้น ท่านก็บอกว่า เวลานี้ฉันชอบใจพระอรหันต์

พอท่านบอกชอบใจพระอรหันต์ผ่านไปสัก 2 นาที ก็ปรากฏว่าเวลานี้เห็นพระพุทธรูปเจ้ามาแล้ว พระพุทธรูปอยู่ใกล้ฉัน แทนพระพุทธรูป พระพุทธรูปเมื่อกี้นี้กลายเป็นพระพุทธรูปเจ้าถามว่าจะไปอยู่กับอาตมาไหมคุณยายบอก หลวงพ่อปาน ถามว่าตอบอย่างไร ท่านบอกว่าอยากจะไป หลวงพ่อปาน บอกว่า ถ้าอย่างนั้นก็ไปได้ ท่านก็เลยสั่งให้พระสวด อิติปิ โส พอสวด อิติปิ โส ได้จบเดียว ท่านล้มตาและก็ล้มตาตายไปเลย นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัทก็เป็นอันว่า คนเราทุกคนก่อนจะตายต้องเห็น และเกิดการเห็น นี่ เป็นเรื่องที่ หลวงพ่อปาน ท่านสงเคราะห์

มาสมัยอาตมาสงเคราะห์มีคนหนึ่ง มีกำลังอาจจะบอกว่า คนนี้เป็นเพื่อนกันคำว่าเพื่อน หมายถึงว่า บวชพร้อมกัน วันเดียวกัน แต่ว่าไม่ได้อยู่ร่วมคณะกันมาในกาลก่อน ต่อมาเขาสึกไปแล้ว แต่งงานมีภรรยา หลังจากนั้นมาก็ปรากฏว่าต้องเกณฑ์ไปทำงาน เพชรบูรณ์ สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็ไปนำไข่เลือดติดตัวมา หลังจากเป็นไข่แล้ว ต่อมาก็กลับบ้านแล้วก็ไปต่อ คือว่าวาสนาบารมีคืออยู่การตายจากไข่เป็นวันโรค ก็เป็นวันโรคอาการก็ไม่ดีขึ้น

วันหนึ่งอาตมาไปเทศน์กลับมา เขาบอกว่า คนนั้นชื่อ จวน พระบอกว่า จวน เพื่อนอาจารย์นะ เวลานี้ป่วยหนักทำท่าใกล้จะตายขอรับ ก็เลยชวนพระอีก 5 องค์ไปเยี่ยมกัน เพราะบ้านอยู่ใกล้วัดวัดบางนมโค พอเข้าไปนั่งใกล้ๆ ก็ถามว่า จวน จำฉันได้ไหม เธอก็ตอบว่า จำได้ แต่ความจริงคนที่ เป็นวันโรคนี้ตายได้เปรียบเพราะทุกขเวทนาไม่มี มีแต่อาการหายใจเบาลงค่อยๆ เบาลง ก็ถามว่า จวน เวลานี้เห็นอะไร เธอก็ตอบว่า เห็นกองไฟ ก็หน้าใจอยู่เหมือนกัน ก็ถามภรรยาว่าคุณมีสตางค์ไหม ภรรยาก็บอกว่า สตางค์มี 20 บาท ก็บอกว่าขอได้ไหม เขาก็ให้ก็เลยมาใส่ในมือ ก็บอกว่า จวน ตั้งใจตามนี้นะ ฉันจะพาไป เธอไม่ต้องพูดแต่นึกตามฉันว่า ถ้าข้าพเจ้าเคยนำของสงฆ์จากวัดที่มีพระสมบูรณก็ดี จากวัดร้างที่ไม่มีพระสงฆ์ มีพระพุทธรูปกับอาคารก็ดี หรือจากวัดร้างที่ไม่ปรากฏสถานที่ก็ดี จากที่ธรณีสงฆ์ก็ตาม แม้แต่ต้นหญ้าต้นเดียว ก็ถือว่าเป็นสมบัติของสงฆ์ ข้าพเจ้าขอชำระหนี้สงฆ์ ด้วยเงิน 20 บาทให้เขานึกตาม และต่อขึ้นไปอาตมาก็หันมาหาพระว่าเห็นชอบด้วยไหม ถ้าเห็นชอบด้วยให้สาธุพร้อมกัน ท่านก็สาธุพร้อมกัน

หลังจากนั้นชั่วเวลาสักครึ่งนาที ก็ถามเธอใหม่ว่า เวลานี้เธอเห็นอะไร เธอก็บอกว่าไฟหายไปแล้ว เวลานี้ปรากฏว่ามีพระพุทธรูปปรากฏขึ้น ก็ถามว่าพระพุทธรูปที่ไหน เธอบอกว่าพระพุทธรูปในโบสถ์ เธอเจริญพระกรรมฐานเหมือนกันหลังจากนั้นเธอก็บอกว่าพระพุทธรูปค่อยๆ แจ่มใสขึ้นทีละน้อย ก็เลยบอกว่า จวน ถ้าอย่างนั้นก็ตั้งใจเกาะพระพุทธรูปนะ นึกในใจว่า พุทโธ ไซ้เวลาเพียง 2-3 นาที ก็ปรากฏว่า เธอก็หมดลมหายใจตายไปสวรรค์

นี่แหละ บรรดาพุทธบริษัททุกท่าน เรื่องของการชำระหนี้สงฆ์นี้มีความลำบากมาก ถ้าหากว่าบังเอิญเราทำบุญชำระหนี้สงฆ์ แต่บังเอิญเราไม่เคยเป็นหนี้สงฆ์มาก่อน เงินชำระหนี้สงฆ์ พระจะไซ้ได้ 2 ประการ คือ สังฆทาน กับวิหารทาน 3. ประการก็ได้ รวมธรรมทานด้วย สังฆทาน วิหาร

ทาน ธรรมทาน ถ้าพระไปใช้ส่วนอื่นเป็นส่วนตัว พระลงนรกแทน ไม่ได้ลงแทนต่างคนต่างลงนะ
เราหมดโทษ

เป็นอันว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย เทศน์มาเทศน์ไป วันนี้เอาเรื่องแน่นอนไม่ได้
เหลือเวลานาทีเศษๆ ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุตแห่งพระสัทธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มี
พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการของงบังคาลให้พุทธบริษัททุกท่านมีแต่
ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วย จตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ
วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านปรารถนาสิ่งใด ก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุก
ประการ อาตมภาพรับประทานวิสาขามาในปฎิญญากาลา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียง
เท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง ความกตัญญูกตเวทิต

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 16 สิงหาคม 2526

นะโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

นิมิตตั้ง สาธูปานัง กตัญญู กตเวทิตา ตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในกตัญญูกตเวทิต เพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรองคศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดืทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล ประจำ
ปักษ์ในวันนี้ การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายพากันมาบำเพ็ญกุศลวันนี้ ทั้งนี้ก็เพราะว่า มีความ
เคารพในองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ ตามที่องค์สมเด็จพระบรม
โลกเชษฐตรีสแนะนำว่า บุญทั้งหลายจะเกิดแก่บรรดาท่านพุทธบริษัทก็คือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน
2. สีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล
3. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา

การบำเพ็ญบุญกุศริยาทั้ง 3 ประการนี้ เป็นปัจจัยให้บรรดาพุทธบริษัทมีความสุขทั้งชาติ
ปัจจุบัน และสัมปรายภพ และในที่สุดก็จะถึงนิพพาน เป็นที่สุดต่อไป

แต่ว่าวันนี้บรรดาพุทธบริษัททั้งหลายทุกคนตั้งใจมาบำเพ็ญกุศลทั้ง 3 ประการครบถ้วน
แล้ว คือ 1. ทาน มีแล้ว 2. สีล สมทานแล้ว เวลานี้กำลังปฏิบัติรับรสพระพุทธรพจน์เทศนา อันเป็น
คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเหตุ วันนี้จะเทศน์เรื่อง กตัญญูกตเวทิต คือ ความ
กตัญญูกตเวทิตินี้ทำอะไรจะกล่าวกันไปมีกำลังมากตามที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า คนที่มี
ความกตัญญูรู้คุณมีอุปการะที่ท่านทำแล้ว และตอบสนองคุณท่าน ตามพระบาลีว่า นิमितตั้ง สาธู
ปานัง กตัญญู กตเวทิตา ซึ่งแปลเป็นใจความว่า บุคคลใดรู้อุปการคุณที่ท่านทำแล้ว และตอบสนอง
คุณท่าน แล้ว เรากล่าวว่าบุคคลนั้นเป็นคนดี

ความจริงตามพระบาลีที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นคนดี หายากจริงๆ แล้วก็รู้คุณ มี
ความสำคัญในความกตัญญูรู้คุณ เพราะการกตัญญูรู้คุณนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัทถ้าบุคคลใดเป็น
คนกตัญญูไม่รู้คุณท่าน ท่านทำให้แล้วก็ไม่ตอบสนองท่านด้วยความดีเป็นคนอกตัญญู สนองความ
ร้ายต่อท่าน คนประเภทนี้จะไปที่ไหน ก็หาความสุขไม่ได้ เพราะว่าทุกคนก็ทราบจริยาความเป็น
มาแล้ว ก็คิดว่าคนที่มีคุณต่อเขา เขาสามารถทำลายได้ฉันใด เราเองถ้าจะสงเคราะห์เขาเมื่อไร เขา
อาจสามารถทำลายเราได้เมื่อนั้น ดูตัวอย่าง องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า กับ
พระเทวทัต ความจริงพระพุทธเจ้าก็ดี พระเทวทัต ก็ดี ทั้ง 2 ท่านนี้เป็นญาติสนิทกัน พระเทวทัต
เป็นลูกของลุง พระพุทธเจ้าเป็นลูกของน้องชายของลุง แล้วต่อมาพระพุทธเจ้าในสมัยที่เป็น สิทธต
ราชกุมาร ก็แต่งงานกับน้องสาวของ พระเทวทัต

ในเมื่อองค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์บรรลुकิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระเทวทัต ก็เข้ามาบวชในศาสนาขององค์สมเด็จพระประทับแก้ว ตอนนี้เป็นสาวกคือผู้รับฟัง รับฟังคำสอน และก็ศึกษาพระธรรมวินัย และการปฏิบัติในพระพุทธศาสนาจนได้อภิญญาสมาบัติ แต่ว่าเป็น อภิญญาโลกีย์ นั่นหมายความว่า จะแสดงฤทธิ์แบบไหนก็ได้ เพราะได้อภิญญา 5 ต่อมาพระเทวทัตก็ เกิดความกำเริบต้องการจะปกครองสงฆ์แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความจริงเวลานั้น พระอรหันต์ยังมีจำนวนมากนับเป็นแสนๆ องค์ แต่ว่า พระเทวทัต นี้ บรรดาท่านพุทธบริษัท ของเวร พระพุทธเจ้ามาตั้งแต่สมัยไหน ท่านกล่าวตามพระบาลีว่า

ในสมัยหนึ่ง พระเทวทัต กับพระพุทธเจ้า เกิดมาเป็นเพื่อนกัน ต่างคนก็ต่างเป็นพ่อค้าซื้อ ของถูกขายของแพง ตามราคาเช่นเดียวกัน วันหนึ่งปรากฏว่า มีตระกูลหนึ่งยากจนตระกูลนั้นในอดีตเป็นเศรษฐี ก็ตระกูลนี้มีของเหลืออยู่ชิ้นหนึ่งเป็นถาดทองคำ วันนั้นพ่อค้า เทวทัต ไปถึง คุณชาย เจ้าของบ้านจึงนำถาดทองคำเพื่อจะนำมาขายในราคาของทองคำ พ่อค้า เทวทัต เห็นว่าเป็นคน ยากจน เมื่อดูแล้วก็บอกว่า อันนี้ไม่ใช่ทองคำแท้ เป็นทองคำปลอม เป็นทองคำกะไหล่ ให้ราคาถูก คุณชายก็ทราบว่ ของท่านเป็นทองคำแท้ ท่านก็ไม่ยอมขาย พระเทวทัต ก็มีความรู้สึกว่ ชายคนนี้ แก่แล้ว เป็นคนยากจน ในที่สุดก็ไม่วู้จะขายให้ใครก็ต้องขายให้เราในโอกาสหน้า จงหลีกไป

วันรุ่งขึ้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา คือพระพุทธเจ้าของเรา เป็นพ่อค้าเหมือนกัน ไปที่บ้านนั้น คุณชายก็นำถาดทองคำมาให้มาขาย พระพุทธเจ้าเห็นว่าเป็นถาดทองคำ เป็นทองคำ บริสุทธิ์ ทองคำแท้จึงให้ราคาทองคำ เป็นที่พอใจของเจ้าของก็เลยซื้อในราคาถาดทองคำ เจ้าของก็ พอใจ

ต่อมาวันรุ่งขึ้น พระเทวทัต ไปใหม่ ถามคุณชายว่ ถาดทองคำยังอยู่หรือเปล่าคุณชายบอก ว่ ขายไปแล้ว ก็ขายในราคาทองคำ ขายให้กับใคร ก็บอกชื่อพ่อค้า พระเทวทัต ก็ทราบว่ เป็นเพื่อน กับตนเอง กลับมาตอนเย็นมาพบกันเข้าก็ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกท่านไปซื้อ ถาดทองคำมาหรือพระพุทธเจ้าบอกว่าซื้อมา พระเทวทัต โกรธหว่วตัดหน้า ทำลายผลประโยชน์จึง หยิบเม็ดยาหนึ่งกำมือ ก็อธิษฐานว่ นับตั้งแต่บัดนี้ต่อไป เราขอจงเวรจงกรรมทำร้ายท่าน ทุกชาติ จนกว่าจะเท่าเม็ดยาในกำมือ ก็หมายความว่ายาหนึ่งก็เท่ากับชาติหนึ่งชาติตั้งแต่ ชาตินั้นเป็นต้นมาปรากฏว่ พระเทวทัต ก็ทำร้ายพระพุทธเจ้าตลอดมา พระพุทธเจ้าไม่เคย ตอบสนอง

แต่ว่าในที่สุด บรรดาท่านพุทธบริษัท พระเทวทัต ก็ลงเวจิมหานรกพระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรง ความดี มีความกตัญญู กตเวที ไปนิพพาน ต่างกัน และต่อมาก็จะขอเล่าเรื่องความเป็นมาของความ กตัญญูรู้คุณ โดยตรงแก่บรรดาพุทธบริษัทเรื่องความกตัญญูรู้คุณ

ใน เมืองพาราณสี ก็ปรากฏว่ มีมหาเศรษฐีท่านหนึ่งมีลูกชายคนเดียวต่อมาลูกชายได้ฟัง เทศน์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็มีว่ ความเลื่อมใสต้องการจะบวชใน

พระพุทธศาสนา ก็มาลาพ่อ มาลาแม่ บอกว่าจะบวชพ่อแม่ก็บอกว่า ทรัพย์สมบัติทั้งหลายเรามีมาก
จงอย่าบวชเลย อยู่ครองทรัพย์เถิดลูกชายไม่พอใจ ใครจะบวช ก็ในที่สุดพ่อแม่ไม่อนุญาต ก็ไม่ยอม
กินข้าวกินปลาอันอยู่ในห้องไม่ออกมา ปรากฏต่อมาในวันหน้า พ่อแม่ไปตามบรรดาเพื่อนของลูก
ชายให้ปลอบโยน ลูกชายก็ไม่ยอมทำตาม จะบวชทำเดี๋ยว ถ้าไม่ได้บวชก็ขอตายในห้องไม่ยอมกิน
ข้าว

ก็เป็นอันว่าบรรดาเพื่อนทั้งหลายก็บอกว่าปล่อยให้บวชไปก่อน เพราะการบวชใน
พระพุทธศาสนาไม่เหมือนกับอยู่เป็นฆราวาส การเป็นลูกมหาเศรษฐีต้องการอะไรมันก็ได้ทุกอย่าง
ต้องการร้อนได้ร้อน ต้องการเย็นได้เย็น นี่เป็นการสมมติ ท่านก็ไปแนะนำบิดามารดาว่าขอให้บวช
ไปก่อนในเมื่อการบวชในพุทธศาสนามีความปรารถนาไม่สมหวัง ต้องการร้อนก็ได้เย็น ต้องการ
เย็นก็ได้ร้อน ทุกสิ่งทุกอย่างมาจากชาวบ้านหาให้ ถ้าชาวบ้านไม่ให้ก็อดให้มาเป็นที่พอใจก็ต้องกิน
ต้องใช้ ไม่ช้าไม่นานเท่าไรในฐานะ เป็นลูกมหาเศรษฐีทนนไม่ไหวก็ต้องสู้ตัวเอง พ่อแม่ก็เห็นชอบ
อนุญาตให้ลูกชายบวช

เมื่อลูกชายเข้าไปบวชในพระพุทธศาสนา ก็ฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ตั้งแต่ต้นจนจบอรหันต์ และก็ล่องค์สมเด็จพระภควันต์เข้าป่าลึกเจริญพระกรรมฐานจนเป็นพระ
อรหันต์พร้อมกันกับความคิด ต่อมาปรากฏว่าบรรดาพ่อและแม่ทางบ้านนั้นเป็นคนแก่ก็ไม่ทันคนใช้
คนใช้บ้านขโมยของไปบ้างคนที่กู้เงินกู้ทองไม่ส่งดอกเบี้ย ในที่สุดท่านมหาเศรษฐีทั้ง 2 ก็กลายเป็น
ขอทานหมดทรัพย์สิ้นมัน โกง ขโมยกันหมด ในเมื่อเหลือแต่บ้าน เหลือแต่ที่ไม่มีมีกินจริงๆ ก็ต้องขาย
ที่ขายบ้าน เมื่อหมดแล้วก็ต้องนั่งขอทานอยู่ข้างฝาเรือนเขา

ต่อมาในกาลครั้งหนึ่ง มีพระที่อยู่ในตำบลเดียวกัน บวชในพระพุทธศาสนาเมื่อฟังธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจริญพระกรรมฐานเสร็จก็เข้าป่าไปพบพระองค์นั้นเข้า
พระองค์นั้นก็ถามว่า คุณบ้านเดิมอยู่ที่ไหน เพราะทราบว่าเป็นคนตำบลเดียวกัน ก็ถามถึงท่านมหา
เศรษฐีทั้ง 2 แต่ก็ไม่ได้บอกว่าเป็นพ่อเป็นแม่ ถามแต่เพียงว่าท่านรู้จักท่านมหาเศรษฐีทั้ง 2 ไหม
พระองค์นั้นก็ถามว่าถามถึงท่านมหาเศรษฐีเพื่อประโยชน์อะไร เพราะว่าเวลานี้ มหาเศรษฐีทั้ง 2 นั้น
ไม่ชมมหาเศรษฐีแล้ว กลายเป็นคนขอทานไปแล้ว ทั้งนี้ก็เพราะว่ามีลูกชายคนเดียวลูกชายไปบวชใน
พระพุทธศาสนาไม่กลับไปหาพ่อไปหาแม่คนรับใช้มัน โกงบ้างลักของ ขโมยของบ้าน คนคู่นี้ขี้ม
ลिनไป โกงบ้าง เวลานี้ทรัพย์สิ้นหมด ขายที่ขายบ้าน ไปกินหมดแล้ว ต่างคนต่างเป็นขอทาน

เมื่อลูกชายทราบ จากความเป็นอรหันต์บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายย่อมเคารพกฏของ
กรรม คำว่า เสียใจไม่มีในพระอรหันต์ แต่ความสลัดใจมีอยู่จึงได้กลับไปจากป่า เข้าไปเฝ้าองค์
สมเด็จพระบรมครู แต่ไปถึงทาง 3 แห่ง ก็มาขึ้นนึกในระหว่างทาง 3 แห่งว่า ในระหว่างทางเบื้อง
ขวาไปหาพ่อกับแม่ ทางเบื้องซ้ายไปสู่พระวิหาร เราจะไปทางไหนดีก่อน ก็คิดว่าการเฝ้าองค์สมเด็จพระ
พระชินวรเป็นของสำคัญ แต่ทว่า พ่อแม่เราก็สำคัญมาทราบที่ท่านเป็นขอทาน ต้องไปเยี่ยมก่อน จึง
ตัดสินใจยังไม่ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระชินวร ไปหาพ่อและแม่ ก็เดินทางปรากฏว่าไปพบพ่อกับแม่ทั้ง 2

คน นิ่งถือกระเบื้องแตกอยู่ข้างฝาบ้านชาวบ้านนั่งขอทานอยู่ เวลานั้นสาวกขององค์สมเด็จพระบรมครูก็สลดใจเข้าไปใกล้ ก็ถามคนแก่ทั้ง 2 ว่า จำท่านได้ไหม ก็พอดีคนแก่ทั้ง 2 จำหน้าลูกไม่ได้เพราะบวชเป็นพระ แต่จำเสียงได้ก็ถามชื่อลูกชายก็บอกว่าใช่ ก็เลยเล่าความเป็นมาให้ลูกชายทราบ ลูกชายก็บอกว่านั้นเป็นกฎของกรรม ปล่อยไปเถอะในเมื่อพ่อแม่มีความลำบาก ผมก็ต้องการจะเลี้ยง

จึงนำบิดามารดาทั้ง 2 จากคนขอทานเข้าไปชายป่า คือไกลบ้านหน่อยปลูกกระท่อมน้อยๆ ให้อยู่ และเวลาไปบิณฑบาตกลับมา ได้ข้าวได้ของมาก็ให้พ่อแม่กินก่อน เหลือเท่าไรนั้นเท่านั้น ถ้ามีญาติโยมถวายผ้าสบงจีวรใหม่เข้ามา也给พ่อแม่ใช้เอาผ้าเก่าๆ ไปซ่อมกรักเอาน้ำฝาดซ่อมแล้วก็ใช้เสียเองมีอากรเสีราหมองต่อมาก็อาศัยอาหารที่เหลือบ้างไม่เหลือบ้าง เหลือมากบ้าง เหลือน้อยบ้าง ไม่พอจะกินก็ชุปพอมลง

ครั้นในกาลต่อมาบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายทราบความเป็นมานั้นแล้ว จึงเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว กราบทูลว่า ภันเต คणा ข้ำแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธานุชา พระองค์นั้นประจบคฤหัสถ์ปฏิบัติศีลธรรมวินัย ที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงสอนไว้ องค์สมเด็จพระจอมไตรจึงได้มีพระพุทธานุชาตรัสเรียกให้พระองค์นั้นเข้าไปเฝ้าในเมื่อพระตามพระองค์นั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วถามว่า เธอประจบคฤหัสถ์หรือพระองค์นั้นก็กราบทูลว่าไม่ได้ประจบคฤหัสถ์พระพุทธานุชา ท่านก็ถามความเป็นมาบอกว่ามีคนเขามาฟ้อง ความจริงพระพุทธานุชาทุกอย่างนะ อย่าคิดว่าจริยาที่บรรดาพระทั้งหลายทำท่านไม่รู้ แต่ที่ท่านเห็นไม่ผิดก็จึงปล่อย และในเมื่อมีคนไปฟ้อง ก็ต้องเรียกไปสอบสวนตามระเบียบ

ท่านก็บอกว่ามีคนฟ้องบอกว่าเธอบิณฑบาตมาแล้ว แทนที่จะกินก่อนกลับให้คนแก่ 2 คนกินก่อน และเมื่อเหลือกลับเอามากินทีหลัง ประการหนึ่ง และประการที่สอง ชาวบ้านถวายผ้าไหมๆ มาเธอก็ไม่ใช้ กลับไปซ่อมเสีเสียใหม่ ให้คนแก่ 2 คนนุ่ง และเธอก็เอาผ้าของคนแก่ 2 คนที่เก่าแล้วมาเย็บปะติดปะต่อกันทำเป็นผ้าไตรจีวร แล้วก็ข้อมน้ำฝาดนำมาหม่มเอง เป็นการเสีราหมอง อย่างนี้จริงไหม พระองค์นั้นอย่าลืมนะท่านเป็นพระอรหันต์ ข้อมไม่ปฏิเสธตามความเป็นจริงก็ยอมรับว่า เป็นจริงพระพุทธานุชา เมื่อพระองค์นั้นยอมรับเป็นความจริงแล้วพระพุทธานุชายังไม่ทรงตำหนิ แต่ความจริงถ้าผิดนะ ถ้ารับอย่างนี้ทรงตำหนิทันทีเป็นอันว่าองค์สมเด็จพระชินศรียังไม่ตำหนิ ยังไม่กล่าวโทษ

ท่านถามต่อไปว่า คนแก่ 2 คนสืบเนื่องเป็นอะไรกันมากับเธอ พระองค์นั้นก็บอกว่า คนแก่ 2 คนนะเป็นบิดากับมารดา เดิมจริงๆ ท่านเป็นมหาเศรษฐีความจริงพระพุทธานุชาแล้ว แต่ว่าท่านก็ต้องรายงานเพราะองค์อื่นไม่รู้ข้าพระพุทธเจ้าเองเป็นลูกชาย เป็นลูกชายคนเดียว ในเมื่อได้ฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากัณฑ์แรก เกิดความเลื่อมใส ตั้งใจจะบวชในพระพุทธศาสนา แต่บิดาและมารดาก็ค้าน เพราะไม่มีใครครองสมบัติ ในที่สุดข้าพเจ้าก็ต้องอดข้าวอดน้ำพ่อแม่เกรงลูกจะตายก็ให้บวช เมื่อบวชแล้วเรียนกรรมฐานกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็เข้าไปปฏิบัติในป่า เวลานั้นเป็นพระฉินาสพ พระพุทธานุชาที่ยกมือขึ้นสาธุ ว่าดีแล้ว ดีละ ดีละ

และต่อมาก็ปรากฏทราบว่า บิดามารดาทั้ง 2 พันสภาพจากความเป็นมหาเศรษฐี คนใช้ ขโมยของบ้าง คนกู้เงินไปโกงเสียบ้าง ทรัพย์ถูกโกงบ้าง ถูกขโมยบ้างทรัพย์สิ้นทั้งหมด ขายที่ขาย ทางกิน เงินขายที่ขายทางก็หมด ต่อมาก็ขายบ้านจนเงินขายบ้านหมด ก็มาเป็นขอทาน องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทราบดังนั้นแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วแทนที่จะตำหนิ ทรงยกมือกล่าว สาธุ สาธุ สาธุ แปลว่าดีแล้ว ดีแล้ว เธอทำอย่างนี้ดีแล้ว มีความกตัญญู กตเวทิต คนที่มีความกตัญญู กตเวทิต คือรู้อุปการคุณที่ท่านทำแล้ว ตอบสนองคุณท่านด้วยความดี เรากล่าวว่า คนนั้นเป็นคนดี เธอปฏิบัติคนเป็นคนดีมากปฏิบัติคนเช่นเดียวกับตถาคตสมัยเมื่อเป็น สุวรรณสาม

ไง ตาหง่า ไม่ต้องเทศน์ เรื่องสุวรรณสาม นะ วันนี้ไม่ต้องกลับบ้านกันหรืออีกเรื่องไม่ต้องกลับบ้านกันนะ ก็รวมความว่า พระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาตให้พระองค์นั้นปฏิบัติอย่างนั้นต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาที่ตรัสกับพระว่าภิกขเว ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความกตัญญูรู้อุปการคุณที่ท่านทำแล้ว และเราตอบสนองคุณท่าน นี่เป็นความดีอันประเสริฐ เพราะการกตัญญูรู้คุณต่อบุคคลผู้มีคุณงามเป็นความดีที่ท่านไม่ให้เกิดกอบ นั่นก็หมายความว่า ถ้าเรารู้คุณท่าน และตอบสนองความดีที่ท่านไม่ให้เกิดกอบ นั่นก็หมายความว่า ถ้าเรารู้คุณท่าน และตอบสนองคุณท่าน เราจะไปในสถานที่ใดก็ตามที่ เมื่อใครเขาทราบข่าวว่ามีความกตัญญูรู้คุณ บุคคลทั้งหลายเหล่านั้น จะสงเคราะห์ให้มีความสุข คนที่มีความกตัญญูรู้คุณนี้มีชีวิตอยู่ก็มีความสุข ตายจากนี้แล้ว เกิดไปชาติหน้าก็มีความสุข มีสวรรค์เป็นที่ไป เป็นต้น

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงชี้ไปที่ พระสารีบุตร ว่า ภิกขเว ดูกรภิกษุทั้งหลาย ความกตัญญูรู้คุณทั้งหลายบุคคลผู้มีคุณนั้น ดูตัวอย่าง สารีบุตร สารีบุตร เป็นสัตบุรุษที่มีความกตัญญู กตเวทิต รู้คุณของพราหมณ์ พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า ในสมัยหนึ่ง ราชพราหมณ์ ราชพราหมณ์ นี้เป็นคนแก่ และก็เป็นคนจน มาวันหนึ่ง พระสารีบุตร ไปบิณฑบาต ข้างบ้านนั้นเดินเฉียดไป ท่านราชพราหมณ์ นำข้าวมาใส่บาตร หนึ่งทัพพี ความจริงท่านมีโอกาสใส่ครั้งเดียว ในชีวิตของ ท่านราชพราหมณ์ ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะเป็นคนจนมาก ต่ออาศัยที่เป็นคนแก่ด้วย และก็เป็นคนจนด้วยลูกหลานก็เลยไม่อยากจะเลี้ยง เขาก็ปล่อยมีความอดๆ อดๆ ในที่สุด ท่านราชพราหมณ์ ก็ต้องมาอาศัยพระในวิหารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่นั่น อาศัยพระกินอยู่ 3 ปี แต่ความจริง 3 ปีนี้พระพุทธเจ้าจะไม่รู้แน่ ไม่มี รู้แต่ยังไม่ถึงวาระ

ก็ปรากฏว่าเมื่อถึงปีที่ 3 ผ่านไป วันหนึ่งองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรวจอุปนิสัยของสัตว์เวลาเข้ามิด ราชพราหมณ์ อยู่ บรรดาพระสงฆ์เห็นองค์สมเด็จพระบรมครูเดินมาอย่างนั้น ต่างคนก็ต่างตามไปพอไปถึงที่ตรงนั้น ก็ปรากฏว่า ราชพราหมณ์ บริโภคอาหารเย็นเสร็จน้ำที่ล้างภาชนะ ออกมาเทข้างนอก ก็พบพระพุทธเจ้าพอดี พระพุทธเจ้าก็ทรงหยุดไม่เดินต่อไปก็ถามว่า พราหมณ์มาอยู่ที่ไหน พราหมณ์ก็ตอบว่า มาอาศัยพระกินพระเจ้าข้า ในบาลีว่า วิมาสาโท วิมาสาโท แปลว่า ผู้กินเดน ต้องไปกินเดนพระสงฆ์อยู่ พระพุทธเจ้าถามว่าทำไมท่านก็บอกว่าเป็นคนยากจน

เชิญใจ ลูกหลานไม่เลี้ยง พระพุทธเจ้าก็ถามว่าพราหมณ์ไม่อยากจะบวชหรือ ทำไมจึงไม่บวช พราหมณ์ก็บอกว่า ข้าพระพุทธเจ้าอยากจะบวช แต่ที่ไม่มีใครบวชให้พระเจ้าข้า

พระพุทธเจ้าจึงได้หันไปถามพระว่าใครรู้คุณของพราหมณ์นี้บ้าง พราหมณ์องค์นี้เคยมีคุณกับใครบ้าง พระสงฆ์ทั้งหลายยืนเงิบ ก็มี พระสารีบุตร องค์เดียวนั่งคุกเข่าพนมมือ ตามบาลีว่านั่งกระโห่ง ของเราต้องนั่งคุกเข่านั่งกระโห่งพนมมือ กราบทูลว่า ข้าพระพุทธเจ้า รู้คุณของพราหมณ์ พระพุทธเจ้าข้าพระพุทธเจ้าจึงถามว่า สารีบุตร ดูกร สารีบุตร พราหมณ์มีคุณกับเธอเมื่อไหร่ทำอะไรให้กับเธอ พระสารีบุตร ก็กล่าวว่า เมื่อปีก่อนโน้น ข้าพระพุทธเจ้าไปบิณฑบาตใกล้บ้านของพราหมณ์ พราหมณ์ได้ใส่บาตรข้าพระพุทธเจ้าทัพพีหนึ่งพระพุทธเจ้าข้า พระพุทธเจ้าจึงได้มีพระพุทธฎีกา ตรัสว่า สารีบุตร ดูกร สารีบุตร สัตบุรุษผู้มีความกตัญญู กตเวที มีความดีเป็นประเสริฐ จงเป็นอุปัชฌาย์ บวชให้แก่ ราชพราหมณ์ พระสารีบุตร ก็บวชให้แก่ ราชพราหมณ์ เมื่อบวชแล้ว เวลาเข้าพรรษาใกล้ องค์สมเด็จพระประทีปแก้วไปจำพรรษาที่อื่นกับ พระสารีบุตร ความจริง พระสารีบุตร กับ พระโมคคัลลาน์ ไม่ได้อยู่ประจำกับพระพุทธเจ้าอยู่เป็นเขตกันเพื่อรับสนองความดี ความต้องการของคนผู้มีศรัทธา ในเมื่อตาม พระสารีบุตร ไปไม่ช้าไม่นานไม่กี่วัน ราชพราหมณ์ ได้สำเร็จอรหัตผล

นี่แหละ บรรดาญาติโยมพุทธศาสนิกชนวันนี้นั้นก็เหนื่อยนะ เทศน์ยังไม่สบาย ตาหง่า นะ เพราะคิดอะไร ไม่ออก เทศน์ชื่อว่าความกตัญญูรู้คุณมีความสำคัญ

อย่างบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่านวันนี้เป็นสารทจินไช้ใหม่ วันสารทจินนี้เจ๊ก เขาแสดงความกตัญญูรู้คุณ วานนี้ถามเจ๊ก บังเอิญมีเจ๊กมาไม่ใช่ เจ๊กหง่า นะ ตาหง่า นี้เจ๊กกินไม่ใช่เจ๊กไหว้ว ถ้าถามว่าสารทจินเขาทำอะไรกัน เขาบอกว่าไหว้ปู่ตายาย ก็สรุปว่าไหว้บรรพบุรุษผู้มีคุณ อันนี้เป็นความกตัญญูรู้คุณของเขานะ

ประเพณีของจีนนะความจริงดีมากไม่ใช่ไม่ดี เวลาตรุษก็ดี เวลาสารทก็ดีเขาตั้งเป็นระเบียบไปเลยว่าจะไหว้บรรพบุรุษคือ บุคคลผู้มีคุณในกาลก่อน อันนี้เป็นความกตัญญูรู้คุณของเขา การเคารพบุคคลผู้มีคุณ ก็ดูเจ๊ก เจ๊กนะจนไม่นานนะ เขาไม่มีอะไรมา เขาไม่มีทุนมากก็แต่เสื้อผืนหมอนใบ ในที่สุดเขาเป็นมหาเศรษฐีอย่างคนที่เขาเป็นเจ้าของธนาคารใหญ่ มีสภาพอย่างนั้นเช่นเดียวกัน

รวมความว่าความกตัญญูเขาทำอย่างไร เหลือเวลา 2 นาที กตัญญู แปลว่ารู้คุณ ท่านที่ท่านทำแล้ว อย่างบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทมาบำเพ็ญกุศลในวันนี้ ก็ถือว่าเป็นผู้รู้คุณในความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นการสนองคุณท่านพระพุทธเจ้าบอกว่าใครจะสนองคุณตถาคตก็ให้ตั้งอยู่ในธรรม ธรรมที่ให้ตั้งอยู่ก็คือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน ทานเป็นปัจจัยให้ตัดโลภะ ความโลภ เพื่อพระนิพพานมันยังไม่ถึงพระนิพพานเพียงใด ทานจะเป็นปัจจัยให้เป็นคนร่ำรวยในชาติต่อๆ ไปเป็นมหาเศรษฐี

2. **ศีล** เป็นปัจจัยให้ตัดโทสะ ความโกรธ ถ้ายังไม่ถึงนิพพานเพียงใดศีลก็เป็นปัจจัยให้มีความสุขถ้าเกิดเป็นคนก็มีความสุข เกิดเป็นเทวดา หรือพรหมก็มีความสุข

3. **ภาวนา** เป็นการให้เกิดปัญญา คนที่มีปัญญามีความสุข

ในที่สุดนี้ ถ้าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา พระทุกองค์โปรดทราบว่าการบวชนี้เป็นลึกลับ เป็นความดีของท่านที่มีความกตัญญูรู้คุณต่อพระพุทธเจ้า ถ้าไม่มีพระพุทธเจ้าเราก็ไม่มีผ้าเหลืองจะห่ม ถ้าไม่มีบารมีพระพุทธเจ้า เราก็ไม่มีข้าวจะกิน ผ้ำก็ไม่มีห่ม ข้าวก็ไม่มีจะกิน วัตถุประสงค์ที่เราบวชได้แบบนี้ เป็นเพราะอาศัยบารมีขององค์สมเด็จพระบรมครู การสนองคุณท่านก็ตั้งใจปฏิบัติความดี ในพระธรรมวินัยด้วยปฏิบัติความดีด้วยเช่นกัน ปฏิบัติให้เข้าถึงผลความดีจะสร้างความสุขแก่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทที่ปฏิบัติความดีเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขเพราะอะไร เพราะว่าถ้าตอนเช้า พระทุกองค์เข้ามานสมาบัติตามกำลังที่จะพึงได้สมาธิมากก็ตาม น้อยก็ตาม พยายาม อันดับแรก กำจัด **นิวรณ์ 5** ประการ ก่อนจะกำจัดได้สักนาที หรือ 2 นาที ก็ตามใจ ไม่เป็นไรไม่ต้องมาก

ต่อจากนั้นไปก็ตั้งอารมณ์สมาธิวิปัสสนาญาณให้รู้จักรู้การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ว่ามันเป็นทุกข์ เวลานั้นอารมณ์จะปลดจากกิเลส ก็เข้าสมาธิภาวนา นิดหน่อยก็ใช้ได้ อย่างนี้ทำอย่างนี้ก็ชื่อว่า พระเจ้าสมาบัติตอนเช้าทุกวัน ตอนเช้ามีดี หลังจากนั้นก็ไปบิณฑบาต ญาติโยมพุทธบริษัทใส่บาตรก็ถือว่าใส่บาตรจากพระออกสมาบัติ อย่างนี้มีอำนาจสูงส่งสูงกว่าพระปกติธรรมดาหลายแสนเท่า

เอาละ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย พุคมาพุคไป มันก็เหนื่อย ทำไม่ไหว ตาหง่า ต้องเลิกนะ เวลามันหมดพอดี ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ขอจงดลบันดาลให้บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่านมีแต่ความสุขสวัสดิ์พัฒนามงคลสมบุญผล ประราณาสังใจ ก็ขอให้ได้สมความปรารถนาจงทุกประการอาตมาพรับประทานวิไลนามาในกตัญญูคาถาก็ขอยุติพระธรรมเทศนาว่าลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง พระเวสสันดรชาดก

แสดงเมื่อ

วันศุกร์ที่ 21 ตุลาคม 2526

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (3 จบ)

สุสคติ วรวัณนา เหติ ชัมมเทสนัง ตถา

นิกครชาราม วิหรัันโต โปกจรวัสสัง อารัมภกเถสีติ

ณ โอกาสบัดนี้อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา เรื่องราวความเป็นมาของ พระเวสสันดรชาดก เพื่อเป็นเครื่อง โสรจสรองศรัทธาบาารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้มีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า และที่ตั้งใจสดับรับรสพุทธพจน์เทศนาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ตามใน ฎีกามาลัยสูตร ท่านกล่าวไว้ว่า บุคคลใดถ้าฟังเรื่องราวของพระเวสสันดรชาดก ความจริงเขาบอกว่าฟังคาถาพัน ถ้าฟังคาถาพันจบในที่หนึ่งอันเดียวกัน บุคคลผู้นั้นตายไปแล้วจะไม่ตกนรก จะเกิดทันศาสนาพระศรีอาริย์ ไข่มุม ตาหง่า (ไข่ครับ) แกไข่มุมนรกตายโหงฟังจบลงแล้วแกก็ไปฆ่าปลา กินเหล้าไข่มุม เป็นอันว่าในฎีกานี้ก็หมายความว่าคำว่า คาถาพัน คือเรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก ถ้าประพันธ์เป็นคาถาได้หนึ่งพันคาถา คาถาหนึ่งมี 4 บาท บาทหนึ่งมี 8 คำ เมื่อรวมความแล้วได้ พันคาถา ก็กัณฑ์เป็นเรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก และถ้าเวลานี้ถ้าอ่านคาถาพันจริงๆ มาเทศน์แก่บรรดาพุทธบริษัท เทศน์จนกระทั่งเกิดมาฟังทุกวันจนกระทั่งตายก็ไม่ได้ไปสวรรค์ หือ ตาหง่า ร้าคาญไข่มุมคุณ ร้าคาญหมายความว่า ฟังไม่รู้เรื่อง

ความจริงความมุ่งหมายใน ฎีกามาลัยสูตร ท่านหมายความว่า ถ้าฟังแล้วก็จำ ได้นำไปประพฤติด้วยจึงจะช่วยให้มีอนิสงส์ ตายแล้วไม่ตกนรก แต่ท่านก็ถือว่าบุคคลใดถ้าปฏิบัติได้ตามนั้นก็จักเกิดทันศาสนา พระศรีอาริยมตไตรย ความจริงก็ดูเหมือนว่าจะไม่จำเป็น ทว่า ศาสนาพระศรีอาริย์ ยังไกลอยู่ เวลานี้ศาสนาขององค์สมเด็จพระบรมครูยังอยู่อีกนาน อีกสองพันปีเศษ แต่หากว่าเราทั้งหลายจะนิพพานเสียตั้งแต่ในสมัยศาสนาขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ซึ่งมีนามว่าพระสมณโคดม นี้รู้สีกว่าจะเร็วดีกว่า เป็นอันเรื่องราวของ พระเวสสันดรชาดก นั้นความมีอยู่ว่า

ในตอนต้นก่อนที่พระพุทธเจ้าจะเทศน์เรื่องนี้ แต่ความจริงวันนี้เทศน์เรื่องนี้เห็นจะไม่ว่ากันตามเรื่องโดยลำดับ จะเจาะเอาเฉพาะจุดที่มีความสำคัญในท้องเรื่องทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าถ้าฟังเนื้อเรื่องโดยเฉพาะก็เห็นว่ามิประโยชน์น้อยจะไม่เกิดความเข้าใจแก่บรรดาท่านพุทธบริษัท อันนี้ประการหนึ่ง ถ้าความเข้าใจไม่เกิดขึ้น ผลแห่งการปฏิบัติมันก็ไม่มี ในเมื่อผลการปฏิบัติไม่มี การที่กล่าวว้าอนิสงส์คุณบุญราศีเป็นพิเศษมันก็ไม่ได้ ที่ได้จริงๆ ก็ต้องทราบว้าท้องเรื่องนะเขามีอะไร ความสำคัญอยู่ตรงไหนเรา ปฏิบัติตามนั้น ได้หรือไม่ อันนี้มีความสำคัญมากก่อนที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะเทศน์เรื่อง พระเวสสันดรชาดก ให้บรรดาพระสงฆ์ฟัง ในตอนนั้นเหตุก็มีอยู่ว่า

เมื่อองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นปีที่ 5 แล้ว สมเด็จพระบรมศาสดา ก็เสด็จประทับยังสำราญอิริยาบถ ปราภฏว่าเที่ยวไปเที่ยว มาอยู่ 2 เมือง คือระหว่าง **กรุงราชคฤห์มหานคร** กับ **พาราณสี** แต่ว่าสมเด็จพระมหามุนีไม่ยอมเสด็จ ไป **กรุงกบิลพัสดุ์** ต่อมาพระพุทธรูปคือ **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** ก็ทรงทราบว่า องค์สมเด็จพระ ทรงสวัสดิโสภากย์ หลังจากออกจากพระราชนิเวศน์นับเป็นปีได้ 11 ปีเกือบจะมีเศษแต่ว่าสมเด็จพระบรมโลกเชษฐาได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว และสมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงสอน บรรดาท่านพุทธบริษัทส่วนมากให้ได้รับบรรลุหัตถ์ผลครั้งเมื่อพระองค์ขององค์สมเด็จพระทศพลมา ทำไรก็ตามที แต่ปรากฏว่าสมเด็จพระชินศรีไม่ยอมมา **กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร**

จากนั้นจอมบพิตรอดิศร **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** จึงได้ทรงส่งอำมาตย์ผู้ใหญ่ท่านหนึ่ง พร้อมไปด้วยบริวารพันคน ให้ไปกราบทูลอาราธนาองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดา บรรดาท่าน อำมาตย์ผู้นั้นกับบริวารหนึ่งพัน พอไปถึงองค์สมเด็จพระภควันต์ไม่ทันจะทูลอาราธนา ก็ปรากฏว่า ได้สดับพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจบ ทุกท่านต่างคนต่างเป็นอรหันต์ พร้อมไปด้วยปฏิสัมภิทาญาณ และก็ขอบวชในสำนักขององค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาพอ บวชแล้วต่างคนก็ต่างลี้มทูลอาราธนา แต่ความจริงเอาตามาคิดว่าเป็นพุทธปาฏิหาริย์มากกว่า

เป็นอันว่า **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** คอยเวลานานแสนนาน คนหนึ่งพันกับหนึ่งคนไม่ นิมนต์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นว่าสิ้นหวังจึงทำแบบนั้นประมาณ 5 ครั้งก็ต่างคนต่าง ไปถึง ต่างคนต่างฟังเทศน์จบ ก็เป็นอรหันต์หมดและก็ไม่มีการนิมนต์องค์สมเด็จพระบรมสฤต ต่อมา **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** เห็นว่าการใช้คนไปหลายวาระ และก็หมดคนไปหลายพันคนไม่มี ผล จึงได้เรียก **ท่านอุทายี** ซึ่งเป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่ ความจริงเป็นสหชาติขององค์สมเด็จพระจอมไตร บรมศาสดา คำว่า **สหชาติ** ในที่นี้ก็หมายความว่าเกิดวันเดียวกัน เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์เกิด ตลอดคืนนั้น บรรดาเด็กอีกหนึ่งคนก็คลอดในคืนเดียวกัน และ **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** จึงได้นำ เด็กทั้งพันคนนั้นมาเลี้ยง คุณคล้ายกับพระราชโอรสให้มีความเป็นอยู่เป็นอย่างดี และต่อมาให้เป็น เพื่อนขององค์สมเด็จพระชินศรีจึงมีนามว่า **สหชาติ**

ต่อมาเมื่อพระองค์ได้ทรงเรียก **อุทายี** มาแล้วจึงได้มีพระบัญชาว่า **อุทายี** คูกร **อุทายี** เอง พาบบริวาร 1 พันคนไปเฝ้าองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาซึ่งเวลานี้ประทับอยู่ที่ **กรุงราชคฤห์มหา นคร** มีจอมบพิตรอดิศร **พระเจ้าพิมพิสาร** บรมกษัตริย์ พระบาทท้าวเธอถวาย **พระเวฬุวัน** เป็นที่ อาศัย พวกเธอจงพาบบริวารไป 1 พันคนไปเฝ้าองค์สมเด็จพระทศพลและทูลให้ทรงทราบว่า เวลานี้ พระพุทธรูปมีความปรารถนาจะอาราธนาองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ามาสู่ **กรุงกบิลพัสดุ์มหา นคร** ครั้นเมื่อ **ท่านอุทายี** ได้สดับพระดำรัสจอมบพิตรอดิศร **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** แล้ว จึง ได้ลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ครั้นไปถึงแล้วก็มารูปเดิม คือพระพุทธรูปที่เทศน์ก่อน เมื่อ

พอมายังท่านก็เทศน์ เทศน์จบก็ปรากฏว่า **ท่านอุทัย** พร้อมด้วยบรรดาลูกน้องอีกพันคน ก็ได้สำเร็จ
องค์สมเด็จพระพุทธพร้อมไปด้วยปฏิบัติสมาธิภาวนา

เป็นอันว่า **กรุงกบิลพัสดุ์มหานคร** หมดคนไปเกือบหมื่นคน แต่อย่างไม่มีใครทูลอาราธนา
องค์สมเด็จพระพุทธพลบรมศาสดาให้เสด็จไป **กรุงกบิลพัสดุ์** ต่อมาในวันหนึ่งสำหรับ **ท่านอุทัย** นี้
ปรากฏว่าเป็นคนที่มีความฉลาดมาก เพราะมีความเข้าใจดีว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็น
สัตัพัญญู การจะทำอะไรนั้น องค์สมเด็จพระบรมครูย่อมรู้ชัด การที่จะอาราธนา องค์สมเด็จพระทรง
สวัสดิโสภาคย์ตรงๆ เห็นว่าเป็นการไม่สมควร ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะที่ท่านคิดแบบนี้เดิมที่ท่าน
เป็นคนฉลาด ต่อมาเมื่อพบองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเป็นอรหันต์ประกอบไปด้วยปฏิบัติสมาธิภาวนา
บรรดาอรหันต์ผู้นี้ย่อมมีความฉลาดเป็นพิเศษ รู้ลีลาขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐาได้ดีกว่า คนที่
ได้เข้ามาจะเป็นคนเลี้ยวหัวเลี้ยวควาย เป็นข้าทาสหญิงชายใครก็ตาม ไม่เคยศึกษาพระธรรมวินัย
แม้แต่คำเดียว แต่ถ้าบรรดาอรหันต์พร้อมด้วยปฏิบัติสมาธิภาวนาแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้ว
ตรัสว่าท่านผู้นั้นเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก นั้นหมายความว่ามีความรู้ครบถ้วนทุกประการในเรื่องของ
พระศาสนา

ฉะนั้นในเมื่อท่านมีความฉลาด 2 ชั้นคือ เดิมที่ท่านก็เป็นคนฉลาด ต่อมาเมื่อบรรดาอรหันต์
พร้อมด้วยปฏิบัติสมาธิภาวนาก็เพิ่มฉลาดขึ้นมาอีก จึงได้คอยโอกาสว่าเมื่อไรหนอที่จะเป็นการสมควรที่จะ
ทูลอาราธนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะคำว่า **กาลัญญู*** ผู้รู้จักกาลเวลา นี่เป็นเรื่องใหญ่
ปริสัจญู รู้จักบริษัท **บุคคลัญญู** รู้จักบุคคล อันนี้เป็นเรื่องใหญ่มาก ถ้าไม่รู้กาลไม่รู้สมัย เขาไม่วาง
เข้าไปเมื่อใด เขาก็ด่าเอาเมื่อนั้น ที่เราถูกด่ากันเพราะไม่รู้กาลไม่รู้เวลา ถ้ารู้กาลรู้เวลาว่ากาลไหนควร
ไม่ควร บริษัทคณะไหนควรจะปฏิบัติตนอย่างไรจะควรพูดแบบไหน คนประเภทไหนควรจะคบค้า
สมาคมและจรรยาแบบไหน ถ้ารู้อย่างนี้ทุกคนก็มีความสุขไม่ถูกด่าปรามาสเป็นอันว่าเมื่อองค์สมเด็จพระ
พระบรมโลกนาถมีเวลาว่างเวลานี้ก็ปรากฏว่า **ท่านอุทัย** เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระชินศรี แต่ว่า
แทนที่ท่านจะทูล อาราธนา ท่านกลับพรรณนาหนทางระหว่าง **กรุงราชคฤห์มหานคร** กับ **กรุง
กบิลพัสดุ์** สองนครนี้ ว่าระหว่างทางที่มาที่นี้เป็นหนทางที่มีความร่มรื่นชื่นใจเป็นที่เบิกบานใจมี
รุกขชาติ คือพุ่มไม้ไผ่เป็นที่น่ารื่นรมย์

รวมความว่า ชมทางไม่ได้นิมนต์พระพุทธเจ้า นี่เป็นความละเอียดของท่านในด้านปัญญา
เมื่อท่านพรรณนาหนทางเสร็จเรียบร้อยแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงทราบดีไม่ใช่ไม่
ทราบ องค์สมเด็จพระชินศรีจึงได้มีพระพุทธปฏิภาดตรัสว่า **อุทัย** ดูกร **อุทัย** เชอพรรณนานาหนทาง
จาก **กรุงกบิลพัสดุ์** ถึง **กรุงราชคฤห์** นี้ ตถาคตทราบว่าสิ่งที่เธอมาขึ้นสมเด็จพระพุทธบิดาทรงใช้มา
และตถาคตก็ตั้งใจจะไปโปรดพระพุทธบิดาเช่นเดียวกัน แต่ว่าการที่ตถาคตไปเองนั้นก็ต้องไปเป็น
ขบวนใหญ่ เพราะบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายประมาณสองหมื่นรูปก็ต้องติดตามไปด้วย ฉะนั้นใน
ตอนก่อนที่ตถาคตจะไปขอเฝ้าพาราบิวาร 1 พันองค์ของเธอนี้ล่วงหน้าไปก่อน ไปสร้างศรัทธาให้
เกิดแก่จอมมพิตรอดิศรพระพุทธบิดา เมื่อ **ท่านอุทัย** ได้สดับพระพุทธปฏิภาดอย่างนั้นแล้ว จึงได้กราบ

ทูลลาองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว พาบรรดาพระสงฆ์ที่เป็นบริวารหนึ่งพันองค์ไป **กรุงกบิลพัสดุ์** และก็ไปสร้างศรัทธาแก่บรรดาท่านพุทธบริษัท มีพระพุทธรูปเป็นต้น

สำหรับองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาก็เสด็จตามไปเหมือนกัน แต่ด้วยว่าระยะทาง 60 โยชน์จาก **กรุงราชคฤห์มมหานคร** กับ **กรุงกบิลพัสดุ์** สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาก็เสด็จไปวันละโยชน์ ถ่วงเวลาให้ **พระอุททมิ** ไปสร้างศรัทธา 60 วัน เมื่อครบ 60 โยชน์ องค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดา ก็เสด็จเข้าถึง **กรุงกบิลพัสดุ์มมหานคร** จอมบพิตรอดิศร **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** พระพุทธรูปกับหมู่พระประยูรญาติทั้งหลายต่างก็พากันมารับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมไปด้วยพระสงฆ์ แล้วท่าน **กรุงกบิลพัสดุ์มมหานคร** ซึ่งเป็นหมู่พระประยูรญาติขององค์สมเด็จพระชินวรที่พระพุทธรูปเจ้าบรรลุกุโณภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณแล้วบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายคงจะสงสัยว่าทำไมองค์สมเด็จพระประทีปแก้วจะไปเทศน์โปรดพระพุทธรูป และหมู่พระประยูรญาติก่อนแต่เรื่องนี้องค์สมเด็จพระชินวรรู้ใจหมู่พระประยูรญาติดี เพราะชาวกรุง **กบิลพัสดุ์** นี้เป็นคนทีถือตัวมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระญาติของพระองค์

เป็นอันว่าเขาจะไม่ยอมไหว้บุคคลที่มีอายุอ่อนกว่า ถึงแม้ว่าในสมัยที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาเสด็จไปคราวนั้นก็เช่นเดียวกัน หมู่พระประยูรญาติขององค์สมเด็จพระภควันต์ก็แบ่งเป็น 2 พวก คือไม่ได้แยกเป็น 2 ก๊กนะ มีกำลังใจไม่เสมอกัน สำหรับพวกหนึ่งมีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระภควันต์ถือว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยว่า **คุณวาทโธ** เป็นผู้เจริญด้วยคุณอย่างนี้เราไหว้ได้ ถึงแม้จะอ่อนกว่าเราก็ไหว้ได้ แต่ว่าบรรดาญาติโยมบางพวกมีความรู้สึกลัวว่า **สิทธัตถราชกุมาร** นี้ เป็นคนชั้นลูกชั้นหลาน ซึ่งเราไม่สมควรจะไหว้ แต่ถ้าหากว่าเราจะไม่ไหว้ในฐานะที่เธอประกาศว่าเป็นสมณะก็ดูกระไรอยู่ ถ้าอย่างนั้นเพื่อป้องกันการก่อเงินจึงได้ให้บ้านคาถุกลานที่มีอายุอ่อนกว่าองค์สมเด็จพระบรมครู นั่งข้างหน้าเวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประทับก็ให้บรรดา ลูกหลานกราบ แต่ตัวเองนั่งเฉย

เป็นอันว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยจรรยาพระพุทธรูปเจ้าทุกๆ พระองค์หรือว่าบรรดาพระสงฆ์สาวกก็เช่นเดียวกัน ก็มีปฏิปทาเช่นเดียวกัน ถ้าในที่ใดเขายังไม่มีศรัทธา ไม่มีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ไม่เทศน์โปรด เพราะเทศน์แล้วมันไม่มีผล ฉะนั้นองค์สมเด็จพระทศพลเห็นหมู่พระประยูรญาติยังมีจรรยาไม่เสมอกัน บางท่านก็มีความเคารพมีศรัทธา บางท่านก็มีมานะแก่กล้าไม่ยอมมนัสการ สมเด็จพระพิชิตมารเห็นว่ายังไม่เป็นการสมควรที่จะแสดงพระธรรมเทศนาจะต้องทรมานบรรดาหมู่พระประยูรญาติทั้งหลายให้เกิดศรัทธาในบัดนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาได้ทรงดำริดังนี้แล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงแสดงพระปาฏิหาริย์เหาะขึ้นไปบนอากาศ แล้วสมเด็จพระบรมโลกนาถก็เหาะไปเหาะมา คล้ายๆ จะไปรยเอาผงละอองธุลีจากพระบาทขององค์สมเด็จพระชินศรี ให้ตกลงมาเหนือศีรษะของบรรดาหมู่พระประยูรญาติเวลานี้ **พระเจ้าสุทโธทนมหาราช** เห็นเข้าแล้วจึงได้ลุกขึ้นกราบองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว และก็ทรงประกาศว่า

ข้าพระพุทธเจ้า นับตั้งแต่พระองค์เกิดมา กราบครั้งนี้เป็นครั้งที่สาม คือครั้งแรกเมื่อคลอดมาได้ประมาณ 7 วัน ชกิล ท่านหนึ่งมีความเคารพจึงเข้าไปเยี่ยมเด็ก ก็ปรากฏว่าเวลานั้นองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ากำลังเป็นเด็กให้แสดงปาฏิหาริย์มายืนอยู่บนชฎาของชกิล พระราชบิดาก็กราบครั้งหนึ่ง

และต่อมาสมัยเมื่ออายุ 7 ปี องค์สมเด็จพระชินศรีไปในงานแรกนาขวัญกับพระราชบิดา เมื่อพระราชบิดาทำการแรกนาขวัญ พระองค์นั่งอยู่ที่โคนต้นไม้ทรูเข้าสมาธิในสมัยนั้นเจริญญาณด้วยอานาปานุสสติกรรมฐาน ตั้งอยู่ใน ปฐมฌาน เมื่อพระราชบิดาเลิกจากงานแรกนาขวัญปรากฏว่าเวลาก็บ่ายแล้ว พระอาทิตย์ก็คล้อยไปมาก แต่เงาต้นไม้ที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าสมัยเป็นเด็กเข้าสมาธิอยู่ ตั้งตรงเหมือนกับเวลาที่เที่ยง ตอนนี้อยู่พระพุทธรูปบิดาเห็นว่าอัศจรรย์ก็กราบลูกชายอีกครั้งหนึ่ง

และมาตอนนี้เมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีทรงแสดงพระปาฏิหาริย์ก็กราบอีกครั้งหนึ่ง และทรงประกาศว่าได้กราบแล้วเป็น 3 วาระ เมื่อบรรดาหมู่พระประยูรญาติที่มีมานะการถือตัวถือคนเห็นองค์สมเด็จพระทศพลบรมศาสดาแสดงปาฏิหาริย์เป็นมหัศจรรย์เช่นนั้นก็แปลกใจ จึงพากันมีความเลื่อมใส ทุกคนกราบองค์สมเด็จพระจอมไตร เมื่อสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเห็นหมู่พระประยูรญาติลดจากมานะทิฐิแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงลงจากการเหาะ ตอนนี้อยู่พระพุทธเจ้าก็เทศน์ เทศน์เรื่องอะไร ตาหง่า แก่เกิดทันหรือเปล่าละ เหอะ ไม่รู้เกิดไม่ทันเดี๋ยวฉันก็ว่าคะ แก่ไม่รู้เรื่อง ไซ้ใหม่ ฮี พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์โปรดพระประยูรญาติมีพระพุทธรูปบิดาเป็นประธาน

แต่การเทศน์คราวนั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงปรารภศีลห้าเป็นเหตุเพราะว่าศีลห้านี้ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ถือว่าเป็นศีลของพระโศดาบันกับสภิกาคามี เพราะว่าถ้าคนใดทรงศีลห้าประการได้ครบถ้วน ก็แสดงว่าคนนั้นมีความเคารพในพระไตรสรณคมน์ทั้ง 3 ประการ เพราะศีล 5 ที่จะมีได้เพราะอาศัยพระเป็นผู้บอก คือไตรสรณคมน์ทั้ง 3 ประการ ได้แก่ หนึ่ง พระพุทธเจ้า สอง พระธรรม สาม พระอริยสงฆ์ และใจตั้งตรงโดยเฉพาะศีลห้าเป็นสมุจเฉทอย่างนี้ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ถือว่า เป็นพระโศดาบัน

ถ้ากำลังใจของท่านผู้นั้นคลายจาก โลภะ ความโลภ โทสะ ความโกรธ โมหะ ความหลง เบาลงก็เป็นพระสภิกาคามี ฉะนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีจึงได้ทรงเทศน์เทศน์จุนั้นเอาศีลห้าเป็นเหตุ เมื่อสมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์เทศน์จบก็ปรากฏว่าพระพุทธรูปบิดาได้พระโศดาบันปัตติผล และนอกจากนั้นบรรดาหมู่พระประยูรญาติอีกมากคนก็เป็นพระอริยเจ้าเช่นเดียวกัน แต่ก็ยังไม่เลิก

หลังจากนั้นแล้ว เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์จบ พระพุทธรูปบิดาเป็นพระอริยเจ้ากับพระประยูรญาติหลายท่านด้วยกันตอนนั้นเองปรากฏว่าเทวดาก็บันดาลให้ฝนโบกขรพรรษตกลงมา สำหรับฝนโบกขรพรรษเป็นฝนที่มีน้ำสีแดง และก็มีกลิ่นหอมมีอำนาจ

ต่างจากฝนธรรมดา คือบุคคลใดไม่ต้องการให้เปียกฝนก็จะไม่เปียก บุคคลใดต้องการให้เปียกมาก ฝนก็เปียกมาก บุคคลใดต้องการให้ฝนเปียกน้อยฝนก็เปียกน้อย เพราะว่าเป็นฝนเทวดาบันดาล

ครั้นเมื่อองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาเทศน์จบ เวลาควรแก่การพักพระองค์ก็เข้าพัก ตาหง่า พระพุทธเจ้าพักแล้ว จันก็พักบ้างเป็นอย่างไร ดีไหมเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรง พักใน พระนิโครธาราม ที่พระราชบิดาถวายเป็นที่อาศัยในตอนนั้นปรากฏว่า บรรดาพระสงฆ์ ทั้งหลายนั่งประชุมกันในที่หนึ่ง ต่างคนต่างองค์ต่างปรากฏว่า เราเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าและก้อยู่กับพระองค์มานานปี ซึ่งเวลาเกือบจะ 5 ปี เป็นพระสงฆ์รุ่นแรก จนกระทั่งบัดนี้ไม่ เคยเห็นองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงปาฏิหาริย์ให้ฝนโบกขรพรรษตก ลงมา แต่วันนี้เป็นเรื่องอัศจรรย์มาก ที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแสดงพระธรรมเทศนัชจบ พระพุทธบิดาและหมู่พระประยูรญาติทั้งหลายได้บรรลุพระ โสดาปัตติผลไปตามๆ กัน แต่สิ่งนี้เป็น ของอัศจรรย์แต่สิ่งที้อศจรรย์ก็คือ ฝนโบกขรพรรษตกลงมานี้อัศจรรย์มาก

ตั้ง สุกวา องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้เสด็จประทับอยู่ใน พระนิโครธารามมหาวิหาร ทรงสดับได้ยินเสียงของบรรดาพระสงฆ์เหล่านั้นคุยกันด้วยทิพโสตาญาณ คือพระสงฆ์นั่งคุยกันมิได้ นั่งคุยใกล้พระพุทธเจ้า คุยไกลกันแต่ว่าองค์สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงทราบเพราะหูเป็นทิพย์ เมื่อ ทราบแล้วจึงได้ทรงดำริว่า เวลานี้บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายคุยกันเรื่องนี้ ถ้าหากว่าเราไปในที่นั้น นำเอาเรื่องราวในสมัยที่เราเกิดเป็น พระเวสสันดร หน่อพระบรมพงศ์โพธิสัตว์มาแสดงแก่พวกเธอ บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายที่ยังเป็นปุถุชนอยู่ก็ได้บรรลุมรรคผลสำหรับท่านทั้งหลายที่เป็นพระ อริยบุคคลเบื้องต่ำ ก็จะเป็นพระอริยบุคคลเบื้องสูงฉะนั้นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้เสด็จไป เมื่อถึงแล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงประทับในอาสนะ ที่พระสงฆ์จัดถวายเป็นประเพณีของ องค์สมเด็จพระจอมไตร หรือบรรดาพระสงฆ์ทั้งหมดก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันนั้น ก็รู้แล้วก็ต้องทำ เป็นไม่รู้

เมื่อเสด็จประทับแล้วองค์สมเด็จพระบรมครูจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสถามว่าภิกขเว คุณร ภิษุทั้งหลาย เธอสนทนากันด้วยเรื่องอะไร บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายก็กราบทูลให้ทราบ สมเด็จพระ ผู้มีพระภาคเจ้าจึงได้มีพระพุทธปฏิภาตรัสว่า ภิกขเว คุณร ภิษุทั้งหลาย การที่ตถาคตบรรลุ อภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้ามีบาร์มีเต็มแล้ว ยังฝนโบกขรพรรษให้ตกลงมานี้เป็น ของไม่อัศจรรย์ แต่ไว้ในสมัยที่ตถาคตยังแสวงหาโมกขธรรม คือ เป็นหน่อพระบรมพงศ์โพธิสัตว์ยังไม่ตรัสรู้สามารถทำฝนโบกขรพรรษให้ตกลงมาได้นี้เป็นของอัศจรรย์ เมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์ บรมศาสดาตรัสอย่างนี้แล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงดูคุณิภาพนั่งอยู่ที่ ตาหง่า พระพุทธเจ้านิ่ง จันก็นิ่งบ้างซิ ถ้าแกไม่ปฏิบัติตามพระสงฆ์ปฏิบัติจันก็ไม่เทศน์ต่อไปดีไหม สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้าจึงได้แสดงว่า ภิกขเว คุณร ภิษุทั้งหลาย ถอยหลังจากชาตินี้ไปเป็นชาติสุดท้ายที่จะมาบรรลุ อภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ ในสมัยนั้นตถาคตเกิดเป็นหน่อพระบรมพงศ์โพธิสัตว์มีนามว่า พระ เวสสันดร

ต่อจากนี้ไปก็ขอเข้าเรื่องราวของ พระเวสสันดร จำได้หรือไม่ได้ ตาहां เอ้ย จำไม่ค่อยได้ ละหว่า มันเหนื่อย เป็นอันว่าสมเด็จพระจอมพุทธเจ้าคือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงได้กล่าวว่า ภิกขเว คูณ ภิกขุทั้งหลาย ยังมีพระราชพาพระองค์หนึ่งอยู่ **พันธุมดี**

พระราชพาองค์นี้ชื่อว่าอะไรท่านไม่ได้บอก เป็นเรียกว่า **พันธุมมหาราช** เรียกตามชื่อของ เมือง เวลานั้นก็มีพระราชธิดาอยู่ 2 ท่านไม่มีลูกชาย พระราชธิดาองค์ใหญ่มีนามว่า **มุสดี** องค์นี้ชื่ออะไรเขาไม่ได้บอกให้ปรากฏ ต่อมาองค์สมเด็จพระบรมสุคตก็ตรัสว่า ในวันหนึ่ง เมืองที่เป็นเมืองขึ้นของ **พันธุมดินคร** ได้ส่งเครื่องบรรณาการสองประการมา คือ ดอกไม้เงินดอกไม้ทอง ชุดหนึ่ง กับแก่นจันทร์แดงอีกชุดหนึ่งมาถวาย **พระเจ้าพันธุมหาราช** **พระเจ้าพันธุมราช** จึงได้ทรงพระราชทานของสองอย่างให้แก่ลูกสาว 2 คน คือลูกสาวคนที่เป็นพี่ให้แก่จันทร์แดง น้องไม่ได้แดง และลูกสาวคนที่เป็นน้องให้ดอกไม้เงินดอกไม้ทอง เอ๊ะ เขาบอกชื่อหรือเปล่า น้องไม่ได้บอก จำถูก จำไม่คิดนะ บอกชื่อไว้ว่า **มุสดี** แต่สองศรีพี่น้องก็คิดว่าของทั้งหลายเหล่านี้เรามีมากแล้ว ทางที่สมควรจะจัดถวายให้กับองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว เพราะเวลานั้น **พระวิปัสสิทศพล** คือ พระพุทธเจ้าทรงมีพระนามว่า **พระวิปัสสิ** เสด็จขึ้นทรงอุบัติขึ้น แต่เรื่อง **สมเด็จพระวิปัสสิ** นี้รู้สึกละยุ่งๆ สักนิดหนึ่ง

สมเด็จพระวิปัสสิ ก็ดี **พระปฐมุตตระ** ก็ดี ปรากฏว่าตามบาลีเดียวกันในที่บางแห่งบอกว่า ถอยหลังจากกัณฑ์ไป 91 กัณฑ์ เป็นสมัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **พระปฐมุตตระ** ในที่บางแห่งก็บอกว่าถอยหลังจากกัณฑ์ไป 91 กัณฑ์ เป็นสมัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **วิปัสสิทศพล** แต่ในที่บางแห่งบอกว่าถอยหลังจากนี้ไป แสนกัณฑ์เป็นสมัยของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **พระปฐมุตตระ** ในที่บางแห่งก็บอกว่าถอยหลังจากกัณฑ์ไปแสนกัณฑ์เป็นสมัยสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า **พระวิปัสสิ**

เป็นอันว่า กาลเวลาถือว่าไม่สำคัญ ถือเอาพระธรรมเทศนาเป็นสำคัญ ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านอย่าเอาเรื่องนี้ไปเป็นเรื่องทะเลาะกัน จะเถียงกันไปจนกระทั่งดอกเวฬุจิมทานรภมณก็ ไม่เกิดประโยชน์ ประโยชน์มันมีอยู่ว่า พระธรรมเทศนาใดที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเทศน์แล้ว เรานำไปประพฤติปฏิบัติมัน มันมีประโยชน์

เป็นอันว่า ในตอนนั้นท่านกล่าวว่าพระนางผู้เป็นที่ซึ่งทรงพระนามว่า **มุสดี** จึงให้บรรดาคนใช้บดแก่นจันทร์ให้เป็นจรุณ คือเป็นผงละเอียด สำหรับท่านผู้เป็นน้องสาวก็เอาดอกไม้เงินดอกไม้ทองทำเป็นเครื่องประดับ และทั้งสองท่านก็ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สำหรับ **ท่านมุสดี** ผู้เป็นที่จึงได้นำเอาจรุณแก่นจันทร์ส่วนหนึ่ง มาถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วส่วนที่เหลือก็ไปรอรอบบริเวณพระวิหารเพื่อต้องการให้เวลาที่คนชาวบ้านก็ดี พระก็ตีมาฟังพระธรรมเทศนาได้มีความหอมของแก่นจันทร์ แล้วท่านผู้เมื่อไปรยเสร็จก็เข้าไปถวายนมัสการองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตั้งมโนปณิธานว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้

เจริญพระพุทธเจ้าข้า การที่ข้าพระพุทธเจ้าบำเพ็ญกุศลบุญราศีในคราวนี้ เอาจุณแก่นจันทร์มาถวาย องค์สมเด็จพระพิชิตมารเพื่อต้องการให้อากาศหอม จะได้มีความชื่นใจและบรรดาบุคคลทั้งหลายมา ฟังพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระจอมไตรก็ได้รับกลิ่นหอมความสดชื่นก็จะปรากฏ การที่ ข้าพระพุทธเจ้าได้บำเพ็ญแก่องค์สมเด็จพระสุคตในกาลครั้งนี้ ขอบุญบารมีอันนี้จึงเป็นปัจจัยได้ บำเพ็ญแก่องค์สมเด็จพระสุคตในกาลครั้งนี้ ขอบุญบารมีอันนี้จึงเป็นปัจจัยให้ข้าพระพุทธเจ้าได้เป็น พระพุทธมารดาของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งในอนาคตกาลเทอญพระเจ้าข้า

เป็นอันว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า **วิปัสสีทศพล** ได้ทราบความ ประสงค์ของพระนางแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ตรวจด้วยอำนาจพระพุทธญาณก็ทราบชัดว่า จากกัปนี้ไป 90 กัปเบื้องหน้า จะมีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นมีนามว่า **พระสมณโคดม** หญิงคนนี้จะได้เป็นพระพุทธมารดา มีนามว่า **สิริมหามายาราชเทวี** แล้วสมเด็จพระชินศรีก็ตรัส ให้ทราบวาญของเธอนี้ สมประสงค์ตามที่ตั้งใจ ต่อไปจากนี้อีก 91 กัป เธอจะได้เป็นมารดาของ พระพุทธเจ้ามีนามว่า **พระสมณโคดมบรมครู**

สำหรับพระเจ้าน้องที่เอาเครื่องประดับมาถวายองค์สมเด็จพระบรมครู ก็ตั้งมโนปณิธาน ความปรารถนาว่า การที่ข้าพระพุทธเจ้าถวายเครื่องประดับแก่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ ไปเกิดชาติใดขอให้มีเครื่องประดับ คือเครื่องแต่งกายสวยๆ แบบนี้อย่าให้ขาดจนกว่าจะเข้า นิพพาน

เป็นอันว่า ทั้งสองท่านมีความปรารถนาต่างกัน ครั้นเมื่อทำบุญถวายองค์สมเด็จพระ พิชิตมารแล้วก็กลับ ทั้งสองท่านก็บำเพ็ญกุศลด้วยดี ต่อมาเมื่อสิ้นชีวิตอินทรีย์แล้ว ทั้งสองท่านก็ไป เกิดบนสวรรค์เป็นนางฟ้า แต่ไม่รู้อยู่ชั้นไหนตอนต้นไม่ได้บอก ต่อมาเมื่อสมัย **พระพุทธกัสสปทศ พล** ถือว่ากัปนี้เป็นองค์ที่ 3 กัปนี้มีพระพุทธเจ้าทรงมาแล้ว หนึ่ง **พระกฤษณ์โ** **พระโกนาคมน์** **พระ พุทธกัสสป** ครั้นตอนสมัย **พระพุทธกัสสป** อุบัติขึ้น พระนางทั้งสองก็จุติจากสวรรค์มาเกิดเป็นลูก สาวของ **พระเจ้ากาลิงครัฐ** บรมกษัตริย์ มีความเลื่อมใสในสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระ นามว่า **พระพุทธกัสสป** แล้วก็มีลูกสาวอยู่ด้วยกัน 8 คนด้วยกันก็ไม่ขอกล่าวนาม สำหรับ **ท่านสุสติ จุติลงมาเป็นลูกสาวของ พระเจ้ากาลิงครัฐ** มีนามว่า **สุธัมมา** สำหรับน้องสาวก็มีนามว่า **อรัจฉนราช เทวี** ทั้งสองศรีพี่น้องก็มีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินศรี แต่ทว่าสำหรับท่านผู้น้องเกิดมาครั้ง หลังเพราะอาศัยอธิฐานบารมี คือว่าในสมัยที่ทำบุญกับองค์สมเด็จพระชินศรี คือ **พระวิปัสสีทศ พล** ว่าต่อไปจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ชาติก็ตามที ขอให้เครื่องประดับจึงมีกับหม่อมฉันอย่าให้ขาด ถ้าม ว่าเครื่องประดับ ก็ได้แก่สร้อยเพชร สร้อยอะไรต่ออะไรพวกนี้แหละ เป็นอันว่าเกิดมาในชาตินี้ ท่านก็มีเครื่องประดับเสียนเหลือสิ้นพ้นจากความต้องการ

ต่อมาได้สดับพระเทศนาขององค์สมเด็จพระพิชิตมารในสมัยอายุ 16 ปี ก็ปรากฏว่าบรรลु อรหัตผลเป็นพระอริยบุคคลในพุทธศาสนา นิพพานในชาตินี้

สำหรับ ท่านสุธัมมา คือ **มุสตี** เดิมอาศัยที่ดั่งมโนปณิธานไว้ว่า อยากจะเป็นแม่พระพุทธรเจ้าองค์ใดองค์หนึ่ง ก็เลยยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ ตายจากชาตินั้นแล้วก็ไปเกิดบน ดาวดึงส์เทวโลก ตอนนี้ก็ไปเป็นชายาของ **พระอินทร์** นี้อยากเป็นแม่พระพุทธรเจ้าหรือ **ตาหง่า** นะ ไอ้เกไม่ปรารถนาเป็นลูกละ ฮี

เมื่อต่อมาเสวยทิพย์สมบัติอยู่ใน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก** พอสมควรควรแก่กาลสมัยที่จะต้องจุติในวันหนึ่ง **พระอินทร์** เห็นว่าพระชายาองค์นี้หมกมุ่นวาทสนาบาารมีจะต้องจุติมาเกิดเป็นมนุษย์จึงได้ชวน **พระนางมุสตี** ไป **สวนนันทวัน** และจึงได้กล่าวว่ **มุสตี** นี้อรัก วาระนี้พี่กับเจ้าจะต้องจากกันเพราะเธอหมกมุ่นวาทสนาบาารมี จะต้องไปเกิดเป็นมนุษย์แต่การไปเกิดเป็นมนุษย์คราวนี้ น้องต้องการอะไรบ้าง (อันนี้ต้องการตำรา ขึ้นจำไปจำมาคิด พระพุทธรเจ้าว่า เทศน์คลาดเคลื่อนจากความจริง ไซ้ใหม่ ความจริงมันจำไม่ได้ จำไปจำมาดีไม่ได้ ไอ้ 10 ข้อ จำได้ 7 ข้อ ว่าเสียครบ 10 พอดี ฮี **ตาหง่า** แก่น่าจะร้องແທ່ได้น้า **ทศพร** ว่า จำได้ใหม่ (ไม่ได้ครับหลวงพ่อ) ไม่ได้หรือ เรื่องพระจำแม่น

เป็นอันว่า ในตอนนั้นจอมบพิตรอดิศร **ท้าวโกสิยเทวราช** มาได้เดือนให้ **พระนางมุสตี** ทรงทราบว่เวลานี้ **มุสตี** เธอหมกมุ่นวาทสนาบาารมีที่จะเป็นนางฟ้าต่อไปเธอจะต้องไปเกิดเป็นมนุษย์ แต่ต้องการอะไรขอใ้บอก ต้องการพรแบบไหนคำว่พรก็หมายถึง ความปรารถนาแบบไหนต้องการฉันให้ได้ ถ้าไม่เกินวิสัยฉันจะให้ **พระนางมุสตี** ก็กราบทูลขอพร 10 ประการที่เรียกว่า **ทศพร** พรของท่านรู้สึกว่กระจุมกระจุมมากเกินไป แต่ว่ช่างเออะ ถ้าขอได้ก็หมกเรื่องกัน

ถ้าอย่างนั้นขอพรที่ 1 ท่านบอคว่ขอใ้เมื่อเกิดไปเป็นมนุษย์ขอใ้ตาตำสนิทเป็นเงาแววาวเหมือนกับตาลูกเนื้อทราย ปัทโธ่ ลูกตาก็เอานะ ผู้หญิงนี่นะฮี **ตาหง่า** ขอกระทั่งลูกตาสวย ฮี ข้อนี้ **พระอินทร์** ก็บอคว่ได้ว่ ความจริงลูกตานี้สำคัญเหมือนกันนะ ผู้หญิงนะตาเป็นอาวุธ ทำตาหวานว่ ดึงใ้ผู้ชายให้ตายได้เหมือนกัน บางทีค่อนขว่บผู้ชาย ไอ้ผู้ชายหงายท่อง ใ้ลูกตาเป็นอาวุธนะ

นี่ข้อที่ 2 ท่านก็ขอว่ ขอใ้คิ้วดำคดตำสนิท เวลานี้เงิงเลย ฮี **ตาหง่า** คิ้วนี้ขอใ้คิ้วคด และก็ตำสนิทด้วย เวลานี้เขาโกนคิ้วเหลือเส็กๆ โคนตายโหงไปเลยนี่ขอผิตสมัย อ้อ สมัยนั้น เขาชอบคิ้วคดตำเนอะ (หัวเราะ) ไอ้เวลานี้แ่ มีค โคนหมดไปร่อยๆ เล่มเลย ไซ้ใหม่

แล้วพรข้อที่ 3 ก็ขอว่ขอใ้มีชื่อต่อไปเมื่อเกิดเป็นมนุษย์ขอใ้มีชื่อว่ **มุสตี** ตามเดิม (นี่แค่ชื่อนี้ก็เอานะ) แหมเอ้า ตกลง

แล้วต่อไปพรข้อที่ 4 ขอใ้มีลูกใจดี ชอบการใ้ทานยิ่งกว่ชีวิต

ข้อที่ 5 ขอว่เวลาที่ตั้งครรรักษ์ขึ้นมาจะมีลูก ขอใ้ห้องเป็นปรกติเหมือนกับหญิงธรรมดา ใ้ห้องไม่หนุนขึ้นมา เอาดูชิตาหง่า เหา ถ้าฉันเป็น **พระอินทร์** ฉันก็หายใจไม่ออก ไซ้ใหม่

ข้อที่ 6 ขออย่าใ้ถันมันหย่อนมันยานเหมือนกับหญิงธรรมดา

ข้อที่ 7 ขออย่าให้ผมมันหงอก ฮี ความจริงไม่แก่ชะก็หมดเรื่อง ผมไม่หงอกฮี ข้อที่ 7 ขออย่าให้ผมหงอก ให้ดำสนิทอยู่เสมอ

ข้อที่ 8 ขออย่าให้ร่างกายสกปรก หมายความว่า ผิวพรรณให้สวยสดงดงามไว้คำว่า **ผุสดี** แปลว่า สวยมาก ดีความหมายตามภาษาไทย ผิวพรรณผ่องใสเป็นพิเศษ ไม่มีไฟไม่มีฝ้า ไม่มีจี้แมลงวัน เป็นผิวสวยสะอาดบริสุทธิ์เป็นพิเศษจึงมีนามว่า **ผุสดี** จึงใคร่จะขอพรนี้ให้มันสมกับชื่อว่า **ผุสดี** คือ มีผิวสวย

ในข้อที่ 9 ขอให้มีโอกาสให้อภัยโทษแก่นักโทษทุกระดับชั้น ตั้งแต่โทษเล็กถึงโทษประหารชีวิต

ข้อที่ 10 ขอให้ได้มเหสีของพระราชาในแคลัน **ลีพี** แหม เอหนักนะเป็นอันว่าพรทั้ง 10 ประการนี้ ปรากฏ **พระอินทร์** บอกว่า เป็นไปได้ พี่ให้เอได้ทั้ง 10 ประการ

หลังจากนั้นพระนางก็จุติมาเกิดในตระกูลของ **พระเจ้ามัทราช** ต่อมาก็ปรากฏว่าเมื่อโตขึ้นมาเป็นสาว **พระเจ้าสิวีราช** ก็ทรงขอให้แก่ลูกชายคือ **พระเจ้ากรุงสยชัย** ขอเล่าย่อยๆ นะ ตอนนี้อยู่มีความสำคัญเท่าไร เห็นว่าตอนนี้ก็มีความสำคัญว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย **เรื่องอริยฐานบารมี** ในการบุญมีความสำคัญ นี่ฟังเทศน์เขาจับกันตรงนี้นะ ว่าการบำเพ็ญกุศลแต่ละครั้งมันควรจะมี **อริยฐานบารมี** นี่ประการหนึ่ง จะเห็นว่า **พระนางผุสดี** ก็ดี พระน้องสาวที่ดีสองท่านนี้มีความปรารถนาไม่เสมอกันนี่เป็น **อริยฐานบารมี** น้องสาวต้องการความเป็นอรหันต์ แต่ทว่าเวลาถวายของนั้น ต้องการให้มีเครื่องแต่งกายสวยๆ ทุกชาติ แต่ก็เป็นการบังเอิญ การถวายแก่องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเจ้าผู้มีบุญใหญ่ตอนนั้นเป็นวาระที่ 2 พบองค์สมเด็จพระจอมไตรทรงพระนามว่า **พระพุทธศตป** ตอนนั้นเป็นลูกพระราชา **พระเจ้ากาลิงครัฐ** มีเครื่องประดับมากมันมีมากเสียจนเมื่อพออายุ 16 ปี ฟังเทศน์จากองค์สมเด็จพระชินศรีจบเดียวก็เป็นพระอรหันต์และนิพพานในชาตินั้น นี่จะเห็นว่าการบำเพ็ญกุศลทาน ถ้ามีการ **อริยฐานบารมี** ถ้าอารมณ์มันตรง สำหรับ **พระนางผุสดี** ความจริงถ้าอริยฐานเช่นเดียวกัน ก็เป็นพระอรหันต์ในสมัยนั้น แต่ว่าท่านไม่ต้องการ ท่านต้องการจะเป็นมารดาของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งนี่ **อริยฐานบารมี** และอาศัยที่เป็น **อริยฐานบารมี** ต้องการเป็นพระมารดาขององค์สมเด็จพระชินศรี บุญบารมีมีส่วนนี้เป็นจุดบังคับไปเกิดทุกชาติจะเป็นเหตุให้พระนางไม่มีมีจลาทิกฐิเกิดขึ้นในใจ จึงมีอารมณ์ผ่องใสในด้านของกุศล

เป็นอันว่า ดายจากเวลานั้น จากสมัยของ **พระพุทธศตป** จึงไปเกิดบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทวโลก** เป็นชายของ **พระอินทร์** แต่อาศัยบุญบารมีมีกำลังแก่กล้า ความจริงไม่ใช่เทวดาจะปรารถนาตามความต้องการได้ทุกองค์ อันนี้เทวดาที่จุติลงมาแล้วถ้าปล่อยให้หมดอู องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าจะเกิดเป็นเทวดาใหม่ก็แสนยาก และจุติจากเทวดาแล้วจะมากเกิดเป็นมนุษย์ก็หายาก ส่วนมากลงอบายภูมิไปคือลงนรก อาศัยกรรมที่เป็นอกุศล แต่ว่า **พระนางผุสดี** นี้แปลกกว่าเทวดาทุกท่านหมดอายุก็จริงแท้ แต่ถ้ามามีสิทธิพิเศษทั้งนี้เพราะอาศัยที่ปรารถนาเป็นมารดาของ

องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ท่านจึงสร้างแต่ความดีก่อนที่จะจุดกลับมีโอกาสขอพรจาก **พระอินทร์** ก็ได้ และพร 10 ประการก็เป็นไปตามความมุ่งหมาย

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัทฟังเทศน์จับจุดนี้ไว้ นะว่าตายแล้วมันไม่สูญและบุญกุศลสามารถทำคนให้มีความสุขเป็นเทวดาก็ได้ เกิดใหม่ก็มีความสุข

เป็นอันว่า ว่ากันในตอนนี้ต่อไปขอว่าลัดๆ ต่อมาเมื่อว่าตามเรื่องก็แก่ตามเรื่อง ก็ลัดๆ ไป จะไปครางอ้อๆ ตาหง่า ฉันทศน์มากก็ไม่ได้ฟังเหมือนกันแรงมันก็ไม่มี เป็นอันว่าหลังจากนี้เมื่อแต่งงานกับ **พระเจ้ากรุงสุโขทัย** แล้ว ตอนนี่ **พระอินทร์** มานั่งๆ นึกว่า เออ พร 9 ประการที่ขอเอาไว้ มันสำเร็จแล้ว แล้วไอ้พรข้อที่ 10 นะซี ที่เธอต้องการลูกดีๆ ใจบุญนี่ จะเอาใครหนอมันยังไม่ได้ ไอ้พรข้อนี้ ถ้ายังไม่มีผู้ขึ้นให้ก็ช่วยเหมือนกัน ไซ้ใหม่ ก็กลายเป็นลูกไม่มีพ่อ เอะ ตาหง่า ต้องรอเมื่อมีผู้เสียก่อน ตอนมีแต่งงานแล้วท่านก็มานั่ง เอ้ พรที่ 10 จะเอาที่ไหน จึงได้คิดขึ้นมาได้ว่ามีหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ ที่จะเกิดเป็นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ที่จะต้องบำเพ็ญบารมีอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายคือต้องบริจาคใหญ่ ได้แก่ **ทานบริจาค บุตรบริจาค** คือให้ลูกให้ภรรยาเป็นทานนั่นก็คือองค์สมเด็จพระพิชิตมาร มีนามว่า **พระสมณโคดม** ในเวลานั้นเรียกชื่อว่า **พระสันตุสิตเทพบุตร** เป็นอันว่าท่านจะไปทูลอาราธนาว่า เวลานี้ถึงกาลเวลาแล้วที่พระองค์จะไปเกิดบำเพ็ญบารมีต่อไปเพื่อเป็นพระพุทธเจ้าต่อไป

เมื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรเป็นเทพบุตรบน **ชั้นดุสิต** สมัยนั้น ก็รับอาราธนาแล้วจึงเข้าเกิดในครรภ์ของพระมารดา ขณะที่อยู่ในครรภ์ของพระมารดาก็ปรากฏพระมารดาในตอนนั้นแพ้ท้อง หรือว่าขณะท้องก็ไม่ทราบ นะ **อาจารย์หง่า** นะ เขาเรียกว่า แพ้ท้อง แต่ความจริงคนเราขณะท้องมันไม่มีนะ ถ้าขณะท้องก็ต้องกิน นี่ต้องกินกันทุกวัน ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชาย แพ้ท้องด้วยกันทั้งนั้น หรือใจฉันก็แพ้ด้วยสิ เมื่อเข้าก็กินข้าวตอนเพลก็กินข้าว นี่แสดงว่าแพ้ท้องท้องมันชนะเรา

เป็นอันว่าในตอนนั้นจิตใจของท่านพอใจในการให้ท่านเป็นพิเศษ เพราะความดีของลูกอย่างหนึ่ง ทางความดีของพระนางอย่างหนึ่ง ต่อมาที่จะคลอดก็ปรากฏว่าพระนางอยากจะไปชมตลาด จึงขออนุญาตพระราชสวามี พระราชสวามีให้การอุปถัมภ์เป็นอย่างดี ให้พนักงานคอยๆ ประคบประหงม เป็นอันว่า เวลาที่ไปถึงถนนกลางตลาด เขาเรียกว่าตรอกพ่อค้า ท่านก็มีลมกัมมชวาตปรากฏขึ้นคลอดพระราชโอรสที่นั่น ตอนนี่ตามเรื่องราวของชาดกปรากฏว่าเป็นเหตุอัศจรรย์คือ **พระอินทร์** ก็ดี ชาชายาก็ดี มาเป็นหมอดำแยกันเยอะเยะ เป็นอันว่าเจ้าหน้าที่ให้การประคบประหงมเป็นอย่างดี แต่ว่าพระราชโอรสองค์นี้ก็แปลกเหมือนกัน ออกมาจากพระครรภ์มารดาทรงเดินไปได้หน่อยหนึ่ง และก็เปล่งวาจาว่า อามะ ข้าแต่แม่ มีทรัพย์สินอันใดบ้างพอที่จะให้ทานมีไหม ลูกต้องการทรัพย์สักพันหนึ่งเพื่อจะให้ทาน

นี่ตอนนี่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ฟังแล้วอาจจะแปลก ว่าเด็กเกิดวันนั้นมันพูดได้อย่างไร แต่อย่าลืมนะเด็กคนนั้นคือ องค์สมเด็จพระจอมไตรศาสดาท่านพูดได้ 3 ชาติ คือชาติที่เป็น

พระเตมีย์ 1 ซาติ ซาติที่เป็น พระเวสสันดร 1 ซาติ และกัซซาติที่จะเป็น สมเด็จพระบรมโลกนาถ อีก 1 ซาติ ซาติสุดท้าย 3 ซาตินี้เป็น **ปรมัตถบารมี** พุดได้ แต่พุดไม่มากหรือ พุดจบก็เลิกพุด และก็รอเวลาการพุดต่อไป พระมารดาจึงได้ทรงพระราชทานทรัพย์หนึ่งพัน ท่านก็ให้ทาน

เมื่อพระราชาสวามีทราบเข้า ก็ไปให้ไปรับกลับเข้าพระราชานิเวศน์ พอ **พระเวสสันดร** โตขึ้นพออายุได้ 16 ปี พระราชบิดาก็ขอ **พระนางมัทรี** ซึ่งเป็นลูกสาวของ **เจ้ากรุงมัทราช** ความจริงก็เป็นพี่ของ **พระนางมุตติ** นั่นเอง เป็นลูกของพี่ชายของ **พระนางมุตติ** **พระนางมัทรี** นี้ขอมาให้แต่งงานกัน ภายหลังก็ทรงสถาปนา **พระเวสสันดร** นั้นขึ้นเป็นกษัตริย์ เมื่อท่านเป็นกษัตริย์ก็ทรงตั้งโรงเรียน 6 แห่งที่ประตูเมือง ประตูละ 1 แห่ง กลางใจพระนคร 1 แห่ง หน้าพระราชฐานอีก 1 แห่ง เป็น 6 แห่ง ด้วยกัน พระราชทานทรัพย์แห่งละ 1 แสนหาปณะต่อ 1 วัน เป็นว่าการให้ทานอย่างนี้นั้นไม่เป็นที่จู่ใจของ **พระเวสสันดร**

ขอดอยหลังนิด วันที่ **พระเวสสันดร** ทรงประสูติจากพระครรภ์พระมารดาในคืนวันนั้นปรากฏว่ามีนางช่างจากป่าหะมาในอากาศ เอาลูกช่างที่เป็นเผือกขาวปลอด ซึ่งไม่มีในประวัตินามอบไว้ในโรงช่าง ช่างตัวนี้ต่อมาให้นามว่า **ช่างปัจฉิมานเคนทร์** หรือ **ปัจฉิมานคานะ** แปลว่า ประเสริฐ **ปัจฉิม** แปลว่า เป็นเครื่องสนับสนุน เป็นเครื่องอาศัย หมายถึง อาศัยช่างตัวนี้ทำให้บุคคลสมบูรณ์บริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สิน ฝนฟ้าก็ตกต้องตามฤดูกาล

ต่อมาในวันหนึ่งปรากฏว่า **เมืองกาลิงครัฐ** ฝนแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาลบรรดาประชาชนในเมืองนั้นจึงได้บังคับ ไม่ให้บังคับ ขอร้องให้พระราชาทรงรักษาอุโบสถ เพื่อจะให้ฝนตกก็ดีเหมือนกัน พระราชาที่รักษาอุโบสถ 7 วัน ฝนก็ไม่ตก ราษฎรก็ขอร้องให้ต่ออีก 7 วัน เจ้าสามเจ็ด ยี่สิบเอ็ด หวยไม่ออกนะอย่าไปเล่นหวยนะ (หัวเราะ) สามเจ็ดคนะ ไม่ใช่สามเจ็ดหนึ่ง สามเจ็ดสอง สามสองหนึ่ง

เป็นอันว่าฝนมันก็ไม่ตก บรรดาประชาชนอาศัยเทวดาคลาใจ เรื่องนี้เกี่ยวกับเทวดาให้บรรดาประชาชนทั้งหลายมีความรู้สึกขึ้นมาว่า **พระเวสสันดร** มีช่างอยู่เชือกหนึ่ง ชื่อ **ปัจฉิมาน** ช่างตัวนี้ถ้าไปที่ไหนพืชพันธุ์ธัญญาหารก็สมบูรณ์ประชาชนก็ร่ำรวย จึงได้ขอให้พระราชาแต่งตั้งทูต คือให้ส่งพรหมณ์ไปขอช่าง **พระเวสสันดร** นี้เป็นเรื่องของพระราชาเพราะเทวดาบันดาลหาเหตุ เอาเป็นอันว่าหน่อพระบรมโลกเชษฐ์ปรากฏว่า เมื่อ **ชาวกาลิงครัฐ** ส่งทูตมา วันนั้นเป็นเวลาที่ท่านออกไปตรวจโรงเรียนพอดี เมื่อบรรดาพรหมณ์เห็นองค์สมเด็จพระชินศรีที่เป็น **พระเวสสันดร** หน่อพระบรมองค์โพธิสัตว์ จึงเข้าไปกั้นหน้ากล่าววาจาขอช่าง **พระเวสสันดร** ก็คิดว่าช่างมันเป็นช่างของเรา เอ้า ขอจะให้จะแปลกอะไร แต่นึกในใจว่าทำไมคนทั้งหลายจึงชอบแต่ขอของ ของของภายนอก อย่างขอเงินขอทองขอผ้าผ่อนท่อนสไบ ขอเครื่องใช้ ขอช่าง ถ้าเขาทั้งหลายต้องการดวงตา เราอยากจะควักดวงตาให้ ต้องการแขนซ้ายแขนขวาเราก็จะตัดให้ ต้องการดวงหทัยเราก็อยากจะให้

ตอนนี้ เป็น **ปรมัตถบารมี** คิดและก็ได้จริง ๆ แต่การขอของภายนอกอย่างนี้ เราก็จะให้มากแต่ไม่จู้ใจ แต่ถึงอย่างไรก็ดีปรากฏว่าท่านก็ให้

ตอนนี้ไปก็ปรากฏว่า ตอนที่ท่านให้ข้างไปแล้วตอนนี้เรื่องมันเกิดใหญ่ จึงเกิดใหญ่เพราะอะไร เทวดาอยู่อีกเรื่องนี่เทวดาอยู่มาก เทวดาก็คลอใจชาวพระนครให้โกรธ **พระเวสสันดร** ทว่าให้ **ข้างปัจฉิมภาค** ไปแก่ชาว **กรุงกาลิงครัฐ** ต่อจากนี้ไปบ้านเมืองชาว **กรุงสิพี** ข้าวยากหมากแพง ฝนจะแล้งไม่ตกต้องตามฤดูกาลความจริงนี้มันไม่ใช่เรื่องของชาวบ้าน ทรัพย์สมบัติของเขาแต่เทวดาคลอใจ จึงพากันมาบังคับ **พระเจ้ากรุงสฤษัฏ** ให้จับ **พระเวสสันดร** ฆ่า โกรธมากไอ้ของของเขา เขาให้ดันเสือกโกรธ เหวะ อาจารย์หง่า แต่เป็นอันว่า **พระเจ้ากรุงสฤษัฏ** ถามว่า ไอ้ข้างนั้นนะ มันของลูกของเราเขาให้ไป ทำไมจึงมีความผิดถึงต้องฆ่ากัน

และเห็นว่าการนั้นมันยังไม่สมควร เทวดาก็คลายอารมณ์ใจของคน เอาไม่ฆ่าก็เป็นไร แต่จะต้องจับไปอยู่ป่า **ภูเขาวงกต** เอ้า อีกแล้ว เอ้า ตอนนี้ **พระเจ้ากรุงสฤษัฏ** ก็กลัว คนทั้งหมดก็แห่เฮโลเข้ามา ก็เอ้าจึงได้สั่งพนักงานไปบอก **พระเวสสันดร** บอกลูกยา แต่ความจริงท่านก็ไม่ได้โกรธ แต่ชาวบ้านบังคับก็มีความจำเป็น กษัตริย์องค์เดียวนี้จะสู้เขาไหวหรือ ก็สั่งมาบอกลูกชายว่าชาวบ้านเขาให้เนรเทศ ท่าน **พระเวสสันดร** ก็สั่งเจ้าพนักงานว่า ให้ไปบอกกราบทูลพระราชบิดาด้วยว่า เราขอเวลาอีกสัก 1 วัน จะให้ไปก็ไม่ว่า แต่ความจริงเราก็ไม่มีความผิด ข้างตัวนั้นมันก็เป็นข้างของเราเกิดพร้อมกับเรา แต่ในเมื่อประชาชนไม่ต้องการเรา เราก็จะไปแย่งขอเวลาพระราชบิดาสัก 1 วัน ขอให้ท่านก่อน ตอนวันรุ่งขึ้นจะให้ **สัตตสตกมหาทาน**

สัตตสตกมหาทาน ก็ข้าง 700 ม้า 700 โค 700 อย่างละ 700 ช้าทาสหญิงชายอย่างละ 700 เงิน 700 ทอง 700 แต่ให้เหล่าด้วยไม่รู้เหล่า 700 ขวดหรือเปล่า นะ อี **อาจารย์หง่า** ตอนนั้นการให้ทานมีสุราอยู่ด้วย

ตอนนี้พระสงฆ์สงฆ์จึงได้กราบทูลถามองค์สมเด็จพระจอมไตรว่ากันแต่ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า ตามที่พระองค์เคยแสดงพระธรรมเทศนามาว่า หนึ่งการให้เนื้อสดเป็นทานก็ดี คำว่าเนื้อสดหมายความว่าเนื้อที่ยังไม่สุกเอามาถวายพระ แต่ว่า และประการที่สอง ให้สุราเมรัยเป็นทานก็ดีทานสองประการนี้ไม่มีอานิสงส์ ไอ้เนื้อสดนะ มันเนื้อใส่เกลือแล้ว ไม่เป็นไร **อาจารย์หง่า** นะ ไช้ใหม่ มันไม่สด อย่าลืมนะไม่ใช่เนื้อดิบนะ นี่เนื้อสด บางทีเอาไปถวายเพลแล้ว พระฉันไม่ทันวันรุ่งขึ้นก็เนาไม่มีประโยชน์ไช้ใหม่ อีกประการหนึ่งในสมัยโน้นพระอยู่ในป่า ไม่มีพิน ไม่มีหม้อ ไม่มีไห มีแต่บาตรลูกเดียวไปถวายท่าน ท่านไม่รู้จะทำอย่างไร ถ้าให้พระสมัยนี้เท่าไรน่ากลัวจะหมดนะ กินหมด (หัวเราะ) มีอานิสงส์แน

เป็นอันว่า ถ้ามององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การให้เนื้อสดอย่างหนึ่งให้สุราเมรัยเป็นอย่างหนึ่งเป็นทาน ไม่มีอานิสงส์ สมัยเป็น **พระเวสสันดร** ทำไมพระองค์จึงให้เหล่าเป็นทาน เอาละซิ ตอนนี้ **อาจารย์หง่า** ตอบอย่างไรละ

องค์สมเด็จพระพิชิตมารจึงได้มีพุทธภิกษุภิกษุว่า ภิกษเว ดูกร ภิกษุทั้งหลายการให้ทานคราวนั้น ตถาคตก็ทราบว่าการให้เหล่าเป็นทานมันไม่มีอนิสงส์ แต่ว่าตถาคตต้องการให้เพิ่มความประสงค์ของบุคคลผู้รับ ว่าไอ้คนจี้เหล่าเมยานี้ให้อะไรมันก็ไม่ชอบ แต่ให้เหล่ามันนี่ถึงชอบ จึงให้เหล่าเป็นทาน ทั้งๆที่รู้ว่าไม่มีอนิสงส์ แต่ว่าเป็นจุดตรงให้ชาวบ้านเขาพอใจให้มันครบไม่อย่างนั้นไอ้พวกจี้เหล่าเมยามันก็นินทา ให้แต่อย่างโน้น อย่างนี้ไม่เป็นที่พอใจใจไหม ความจริง สัตตสตกมมหาทาน นะ มันทีหลัง ตอนก่อนทีจะให้ สัตตสตกมมหาทาน

ตอนนั้น พระเวสสันดร ได้เข้าไปหา พระนางมัทรี ถามว่า น้องมัทรี ทรัพย์ที่พี่ให้ก็ดี ที่พระราชบิดาพระราชมารดาของน้องให้มาก็ดี อยากจะทราบว่าจำนวนนี้เก็บไว้ดีแล้วหรือ พระนางมัทรี ก็ตอบว่า เก็บดีแล้วพระเจ้าข้า ท่านก็บอกว่า นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป น้องจงพยายามรักษาเอาไว้ให้ดีเลี้ยงไว้ดีและจงอุปการะบิดาและมารดาของพี่ด้วย อีกประการหนึ่งทรัพย์ที่มีอยู่จงแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ให้ 4 ส่วนนะ อย่างเอา 4 ไปหารนะ แบ่งเป็น 4 ประเภท 1. ชำระหนี้เก่า 2. เป็นเจ้าหนี้ใหม่ 3. ฟังไว้ 4. ทิ้งเหว อาจารย์หง่า ยืมนะ ฟังไว้ ตาหง่า ชอบนะไปขุดเอา พระนางมัทรี จึงถามว่าทรัพย์ที่แบ่งเป็น 4 ประเภทนี้หมายความว่าอย่างไร ท่านบอกวาคำว่า

ชำระหนี้เก่า ก็หมายความว่า สนองคุณทั้งบิดามารดาและผู้มีพระคุณให้มีความสุข นี่ส่วนหนึ่งแบ่งไว้ และแบ่งไว้ตามสมควรแก่ทรัพย์ที่ฟังมี

เป็นเจ้าหนี้ใหม่ ก็หมายความว่า ทะนุบำรุงบุคคลที่อยู่ในปกครอง เช่น ลูกหญิงลูกชายเป็นต้น ให้มีความสุข ให้การศึกษาให้ดี

ไอ้ฟังไว้หมายความว่า แบ่งทำบุญให้ทานการกุศลแก่คนที่มีความยากจนเจ็บใจให้มีความสุข เป็นการฟังไว้กินชาติหน้า

ทิ้งเหว กันเอาไว้เพื่อกินอยู่ กินใช้เพื่อตน

พระนางมัทรี จึงถามว่า ที่พระองค์ตรัสอย่างนี้มีความหมายว่าอย่างไร พระเวสสันดร ก็บอกความให้ทราบว่า การที่ได้ให้ ช้างปัจจัยนาเคนทร์ แก่พราหมณ์ไปชาวบ้านเขาไม่พอใจ พระราชบิดาเนรเทศพี่

ขอเล่าลัดว่า พระนางมัทรี ก็ขอติดตามเอาลูกทั้งสองไปด้วย เป็นอันว่าวันรุ่งขึ้นหลังจากนั้นเวลาที่ปรึกษากันอยู่ก็ปรากฏว่า พระนางมยุรี ผู้เป็นพระมารดาทราบว่าลูกชายจะถูกเนรเทศก็เข้ามาหา พอแต่ถามทราบความแล้ว จึงได้ไปกราบทูลพระราชสวามี ความจริง พระเจ้ากรุงสุยชัย ท่านก็ไม่ได้โกรธท่านก็รักลูกของท่าน ท่านก็บอกว่า นั้นมันเป็นไปตามประสงค์ของชาวบ้านเขาทำกัน และก็เป็นที่ประเพณีที่บรรดาพระราชทั้งหลายเหล่านั้นจะต้องปฏิบัติตาม เพราะชาวบ้านเขาต้องการ

เป็นอันว่า เมื่อ พระเวสสันดร ให้ทาน สัตตสตกมมหาทาน แล้ว รุ่งขึ้นวันที่สามก็พา พระนางมัทรี กัณหา และ ชาลี ไปลาพระราชบิดาและพระราชมารดาขอตัดลัดแต่เพียงใจความว่า เวลานั้นพระราชบิดาก็ดี พระราชมารดาที่ดี ก็ทรงโศกเศร้าโศกก็มีความรักในลูก แต่ทว่าห้ามปรามไม่ไหว

เป็นอันว่าท่านทรงอนุญาตให้ไป การปรึกษาหารือด้วยกันไป ถ่วงกันไปถ่วงกันมา คืบนั้นคืบกันทั้ง คืบ พอดี

วันรุ่งขึ้นราชรถสำหรับที่ พระเวสสันดร จะต้องเสด็จไปสู่ป่าหิมพานต์ก็มาถึงหน้าพราน หลวงหน้าประคอง พระเวสสันดร จึงได้พา พระนางมัทรี กัณหา ชาลี ขึ้นรถ ปรากฏว่าออกจากป่า ออกจากพระราชนิเวศน์เขตพระนคร ตอนนี่ที่มาจบ กัณฑ์หิมพานต์ ต่อไปก็เป็น ทานกัณฑ์ เอ๊ะ นี่ มันกัณฑ์ละเท่าไรละ ตาหง่า หี นี่ไม่ใช่ มันกัณฑ์ละเท่าไร รากา ฮี เมื่อสมัยก่อนเขาคาดละบาท เดียวนี้เงินมันขึ้นราคา

เป็นอันว่าตอน ทานกัณฑ์ ข่าว่า พระเวสสันดร ถูกเนรเทศแพร่ไปบรรดาประชาชน ทั้งหลายในวังก็ดี นอกวังก็ดี คนที่เขามีความหวังดีก็ดี เพราะไอ้คนมาร้องมันกล่าวไว้ในนามของ ประชาชนอย่างที่เขาชุมนุมกันเมื่อสมัย 2-3 ปีที่แล้วละนะ ประชาชนต้องการอย่างนั้น ประชาชน ต้องการอย่างนี้ ความจริงประชาชนไม่ก็คน ประชาชน 40 ล้านคนไม่เห็นด้วย ไอ้คนไม่ก็คนร้อยคน มันก็บอกว่าประชาชน คราวนี้ก็เหมือนกันจะไปโทษประชาชนไม่ได้ มันเป็นเรื่องของเทวดาคดใจ ทุกคนก็มีความเสียใจสาปแช่งคนผู้ดำ ไซ้ใหม่ คนผู้จับได้ แต่ทว่าก็ยังมิคนจับใคร คือเบียดเบียน ข้างหน้า ตอนนี่เป็น ทานกัณฑ์ เพราะอะไรก็เพราะว่าท่านเดินทางไปในคราวนั้นก็มรดกคันหนึ่ง ก็มี ม้า 2 ตัวเทียมไป แต่ก็มิพราหมณ์จับูโรมาดักทาง ขอม้าเสียอีก พระเวสสันดร ก็คิดว่า ไอ้ม้านี่มัน เป็นของนอกกาย ทำไมเราจะให้ไม่ได้ ชีวิตจิตใจของเรายังให้ได้ จึงทรงพระราชทานม้าเมื่อ พระราชาทานม้าแล้ว การออกป่าคราวนั้นมันเป็นเรื่องของเทวดาจะเลือก หรืออย่างไร เขาว่าแกลเลือก เดียวก็ตบหน้าตายโหงเลย อาจารย์หง่า นะ

เทวดาคดใจ เมื่อเห็นว่า พระเวสสันดร มิแต่รดไม่มีม้าทำอย่างไร เทวดาก็ต้องแปลงเป็น ละมั่ง มาลากรด ไซ้ใหม่ ทุกขโศก ทุกขฐานัง ใครก่อกุศลชัง ภายหลังควรจะได้ไซ้ใหม่ละ เป็นอันว่า เทวดาก็แปลงไปจากเป็นละมั่งไม่เป็นม้ามาลากรดหนังสือมันไปถึงไหนก็ไม่รู้ พลิกมันส่งไปอย่างนี้ แผละ มันไม่จบกัณฑ์นี้ อาจารย์หง่า ไอ้พลิกหนังสือมันไม่รู้จะจบตรงไหน จบถึง เมืองมัทราช ไซ้ใหม่ เออ ไอ้พลิกหนังสือ พลิกหาที่จบไม่ใช่อะไรหรอก เป็นอันว่า ต่อมาไม่ช้าก็ปรากฏเดินไปอีก หน่อยหนึ่ง มีพราหมณ์มีคนมาขอรด ไอ้พราหมณ์นี่ก็แปลก ขอม้าไปรายหนึ่งรายหลังมาขอรด มัน จะลากรดไปอย่างไร ควรจะขอละมั่งไปด้วยนะ ไซ้ใหม่จะลากรดไป พระเวสสันดร ก็ทรง พระราชทานให้ ตอนนี่เมื่อเขาเอารดไปละมั่งก็หายเพราะเป็นละมั่งเทวดา พระเวสสันดร กับ พระ นางมัทรี พระเวสสันดร อุ้ม พระชาลี พระนางมัทรี อุ้ม กัณหา ท่านไม่สบายเดินดง

เป็นอันว่า ทั้งสองท่านอุ้มไปเด็กน้อยทั้งสองก็พากันร้องอยากจะได้ดอกไม้อย่างนั้น จะ ได้ผลไม้อย่างนี้ ไอ้ป่าทั้งสองข้างมันก็รื่นรมย์ดีน่ามีความสุข แต่สิ่งที่เป็นน่าอัศจรรย์ก็คือ เมื่อลูกทั้งสองนั้นต้องการอะไร ต้นไม้ก็น้อมกิ่งอันนั้นไซ้ไร้ให้มาใกล้ เข้ามาเอื้อมหยิบได้ พระนางมัทรี ก็เห็น ความอัศจรรย์ของ พระเวสสันดร เมื่อท่านทั้งสองบทรเสด็จไปถึง เมืองเจตตรัฐ คือ เป็นเมือง

ของ พระนางมัทรี แต่ว่า พระเวสสันดร ไม่มีความปรารถนาจะเข้าไปในเมืองนั้น จึงได้พักอยู่ที่
บรรณศาลาหน้าเมือง ไปพักอยู่ที่บรรณศาลาหน้าเมือง สำหรับ พระนางมัทรี ก็ทรงดำริว่า การเรามา
พักอยู่ที่นี้ ควรจะให้พระราชานในเมืองนั้นทรงทราบ เพราะส่วนมากเป็นพระเจ้าพี่ เมืองนี้เป็นเมือง
ใหญ่ มีราชวงศ์หมัดด้วยกันหกหมื่นคนนี่เฉพาะราชวงศ์นะ เป็นเมืองใหญ่มากมีความอุดมสมบูรณ์
มาก พระเวสสันดร อยู่ภายในศาลา พระนางมัทรี จึงมาขึ้นอยู่หน้าบรรณศาลา บรรดาประชาชน
ทั้งหลายเห็นก็ทราบว่า พระนางมัทรี นี้เคยเป็นพระราชธิดาของเมืองนี้ จึงเข้าไปกราบนมัสการ
กล่าวว่า พระแม่เจ้าทำไมทำอย่างนี้ ไม่น่าจะมีความลำบากอย่างนี้ พระนางมัทรี ก็ไม่ตรัสอะไร
ต้องการให้เป็นข่าวให้พระเจ้าพี่ทั้งหลายทรงทราบ

เมื่อบรรดาประชาชนเห็น พระนางมัทรี อย่างนั้น ก็ไปกราบทูลให้บรรดาภคินีในเมือง
นั้นทราบ ภคินีในเมืองนั้นทั้งหมดก็ออกมาหา พระเวสสันดร และ พระนางมัทรี ถามทราบความ
แล้วจึงได้บอกว่าขอให้อยู่ที่นี้ก่อน พวกข้าพเจ้าจะขอเจรจากับ พระเจ้ากรุงสุโขทัย ซึ่งเป็นพระราช
บิดา หวังว่าคงจะให้ยกโทษ พระเวสสันดร ก็ไม่ยอมรับเพราะถ้าทำอย่างนั้นเมืองทั้งสองจะต้อง
รบกันบุคคลจะต้องตายเพราะเรา เพราะเราผู้เดียวเป็นการมันไม่สมควร ฉะนั้นพระราชานเมืองนั้นจึง
กล่าวว่า ถ้าอย่างนั้นก็ขอพระองค์เป็นพระราชานเมืองนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจะมอบสมบัติให้และจะขอ
เป็นลูกน้อง พระเวสสันดร ก็ไม่ต้องการเพราะการมาคราวนี้ ข้าพเจ้าต้องการอย่างเดียวกันคือ เป็น
นักพรต เป็นดาบส จะบวชเป็นฤาษี บำเพ็ญบารมีใน เนกขัมมบารมี

ในเมื่อภคินีทั้งหลายอ่อนวอนเท่าไร พระเวสสันดร ไม่ต้องการตามนั้นก็ต้องตามใจ แต่
ว่าก่อนที่จะไปก็เลี้ยงดูปู่เฒ่า เอ๊ะ เลี้ยงดูและก็ปู่เฒ่า ปู่เฒ่าให้มันนะไม่ใช่ปู่เฒ่าเล่นไปนะ เป็นอย่างดิ
นะ (หัวเราะ) ตาหง่า นะ เออ เดี่ยวแกจําเลือกจําผิดไปละชวย บอกไม่ถูกใจ ไซ้ใหม่ (หัวเราะ)
เป็นอันว่า เลี้ยงดูเป็นอย่างดีจึงได้แจ้งเขตที่ พระเวสสันดร นี้จะไปว่า เขาวงกต ไป วงกต ไปป่าหิม
พานต์เป็นแดนนักพรตทั้งหลายอยู่ เป็นที่รื่นรมย์ มีสระโบกขรณี มีสถานที่สวยสดงดงามขอให้
พระเวสสันดร ไปทางนั้นและก็ให้ เจตบุตร คือคนที่มีความสำคัญคนหนึ่งป้องกันอยู่ระหว่างปาก
ทาง เพราะไม่ต้องการให้ใครไปรบกวณ พระเวสสันดร หน่อพระบรมพงศัโพธิสัตว์

เมื่อ พระเวสสันดร เดินทางลัด แต่ความจริงๆ แล้ว ทางเส้นนั้นจาก กรุงสุโขทัย มาถึง เจต
บุตร นี้ 60 โยชน์ ควรจะเดิน 60 วัน เทวดาก็ลดบันดาลให้เดินแต่เพียงวันเดียว แต่สำหรับการ
เดินทางจาก กรุงเจดีย์รัฐไปที่เขาวงกต ก็นับเวลาเป็นวันเหมือนกัน แต่ถ้าวางเท้าช่วยสนับสนุน
ให้คุณ ให้ท่านทั้งสองให้เดินไปใกล้ๆ เพียงแค่วันเดียวก็ถึง นี่ความจริงเทวดาก็ยุ่งๆ นะ ตาหง่า นะ
แต่ว่าเป็นเรื่องของหน่อพระบรมพงศัโพธิสัตว์ อันนี้ก็จบ ทานกัณฑ์ นะสินะ

ต่อไปนี่ก็ วันประเวศน์ นี้ วันประเวศน์ ก็ไม่ต้องพูดอะไรกันมาก ก็เดินป่านะ วัน วอแหวน
ไม้หันอากาศนอนหนุน เขาแปลว่า ป่า ประเวศน์ เดินเข้าป่าหลังจากนั้นมา พระเวสสันดร หน่อพระ
บรมพงศัโพธิสัตว์กับ พระนางมัทรี ต่างก็อุ้ม กัณฑ์ ชาลี เข้าป่า มี เจตบุตร เป็นคนรักษาเส้นทาง ให้อ

คนรู้หนังสือก็ไม่ส่งไปเลือกส่งคนไม่รู้หนังสือไป มันก็เกิดเรื่องเท่านั้นละ เดียวก็ดูตอนจบเขาจบกันตรงไหน

เป็นอันว่าเมื่อเข้าไปถึง **เขาวงกต** ก็เกิดความอัศจรรย์ว่ามีไม้ไข่มุกมี อาศรมอยู่ 2 หลัง และก็ มีเครื่องแต่งกายสำหรับฤาษีไว้ครบถ้วน มีสระโบกขรณี มีบัว มีพฤษชาติอยู่ในนั้น และบริเวณ ลานทั้งหมดก็เขียนลึนคล้ายๆ กับคนมาทำไว้แต่ความจริงไม่ใช่คนทำอันนี้เป็นเรื่องของ **พระอินทร์** ไข่มุก **วิษณุกรรมเทพบุตร** เมื่อเวลานี้ **สันดุสิตเทพบุตร** ซึ่งเราไปอาราธนาให้ลงมาเกิด กำลังจะมา บำเพ็ญบารมีครั้งใหญ่นั้นก็คือ

หนึ่ง ถือ **เนกขัมบารมี** เป็นนักพรต

ประการที่สอง จะบำเพ็ญบารมีจบบทในฐานะที่จะเป็นพระพุทธเจ้า ในคราวนี้จะต้อง บริจาคลูกเป็นทาน บริจาคเมียเป็นทาน จัดว่าเป็นกรรมใหญ่ที่เราจะหาไม่ได้การบำเพ็ญกุศลบุญราสี ในคราวนี้ นี้พวกปีศาจอย่าหายไปหมดนะเดี๋ยวหน้อยๆ ก็พักคอยตีปีศาจนะ อย่าไปนอนหลับซะหมดละ

เป็นอันว่า เมื่อ **พระนางมัทรี พระเวสสันดร กัณหา ขาลี** เข้าไปถึงที่นั่นเห็นเป็นความมหัศจรรย์ ไปชมบริเวณนั้นดู มันรื่นรมย์हरรรษาไปทุกอย่างคาดไม่ถึงต้นไม้ดอกไม้ก็สะพรั่งพริบนำชื่นใจ เดินเข้าไปใกล้อาศรม เห็นเขาเขียนหนังสือไว้ข้างหน้าว่า อาศรมหลังนี้เป็นของ **พระเวสสันดร** หน้าพระบรมพงศัพทิสต์และก็อาศรมหลังนี้เป็นของ **พระนางมัทรี** ร่วมกับ **กัณหา ขาลี** เข้าไปดูในพื้นที่มีเตียง มีตั่ง มีที่นั่ง มีที่นอน แต่หม้อข้าวไม่ยกมีนะ **อาจารย์หง่า** นะ ไม่มีหม้อข้าวเขาไม่ได้ทำเอาไว้วันะ ไอ้แกจะเลือกหุงข้าวกินมันไม่มีนา **พระเวสสันดร** จึงได้กล่าวกับ **พระนางมัทรี** ว่า **มัทรี** ดูกร **มัทรี** น้อยรัก เมื่อมาถึงสถานที่นี้แล้ว เราจะถือนะ **เนกขัมบารมี** ก็คือการบวช นับตั้งแต่นี้เป็นต้นไป ขอให้ **แม่มัทรี** ถ้าไม่มีความจำเป็นประการใดแล้ว เวลาตรัสจริงอย่ามาหาที่ และก็จะอย่าคิดว่านี่เป็นสามีของเธอ เราต่างคนต่างบวช ต่างคนต่างจำศีล ต่างคนต่างถือพรตพรหมจรรย์แล้วเอ็งก็งเลียงลูกน้อยทั้งสอง

นี่ เอาเปรียบเหมือนกัน ความจริงลูกเป็นลูกของ **พระนางมัทรี** นะ ไข่มุก **อาจารย์หง่า** ลูกนี้ไม่ใช่ลูกของ **พระเวสสันดร** **พระนางมัทรี** ออกมานี้ ก็เป็นลูกของ **พระนางมัทรี** ลูกทั้งสองคนนี้เป็นหน้าที่ของเธอ จะต้องเลี้ยง สำหรับพี่ก็จะขอตั้งจิตบำเพ็ญพรตพรหมจรรย์ให้เต็มที่ **พระนางมัทรี** ก็ตอบว่า ถ้าพระองค์ทรงพรตฉันใดหม่อมฉันก็จะทรงพรตฉันนั้นและบรรดาลูกทั้งสองก็กราบทูลพระราชบิดาพระราชมารดาว่า เมื่อพระราชบิดาและพระราชมารดาทั้งสอง ต้องการบวชเป็นฤาษีทรงพรตฉันใด หม่อมฉันทั้งสองนี้ก็จะทรงพรตฉันนั้น

เป็นอันว่า เมื่อทำกติกาสัญญากันเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต่างคนต่างก็ทรงเครื่องอันดับเครื่องของนักพรต คือ ฤาษีทั้งหมดนี้ก็ต่างคนต่างมีความสุขกันอยู่ด้วยดีเพราะอาศัยพรตพรหมจรรย์ เป็นอันว่ามาถึงตอนนี้ปรากฏว่าจบ **วันประเวศน์** มันก็ชักหน้อยแล้วซินะ ขอบรรดาท่านพุทธ

บริษัททั้งหลาย พักคลายการเหน็ดเหนื่อยสักเล็กน้อย เพราะเวลาเกือบจะหนึ่งชั่วโมง ขอบรรดาปี
พาทย์ทั้งหลายจงบรรเลงเพลงประจำกัณฑ์ชื่อว่า **ทศพร หิมพานต์ ท่านกัณฑ์** และที่ **วันประเวศน์** นี้
กัณฑ์ด้วยกัน ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เออ เหลือเวลา 2-3 นาที

พระนางมัทรี ก็มีหน้าที่หาผลไม้มาถวาย **พระเวสสันดร** และลูกทั้งสองและพระองค์เอง
ด้วยความจริงกุลสตรีที่เป็นตระกูลกษัตริย์ไม่เคยทำงานหนักมาก่อนแต่อาศัยที่ **พระเวสสันดร** หน่อ
พระบรมวงศ์โพธิสัตว์ ปรารถนาพระโพธิญาณ และ **พระนางมัทรี** นั้นก็เป็นคู่บารมีกันมาตั้งแต่
ต้นไม่เคยคลาดกันแม้แต่ชาติหนึ่งทุกๆ ชาติหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์มีแต่ความลำบากมากไม่เคย
มีความสุข จะต้องการจะปลดเปลื้องความทุกข์ของบุคคลอื่น มาตอนนี้ท่านกล่าวถึง **ตาชุกสง่า** เอ๊ย
ไม่ใช่ นะ (หัวเราะ) แกชื่ออะไร **ชุก** อ้อ เลยนึกขึ้นมาได้ **ตาหง่า** เมื่อเข้าเห็นร้องโวยๆ ขอนั่นขอนี้
เหมือน **ชุก** ละนะ

ตาชุก นี้เป็นคนประหลาด ความจริง **ชุก** นี้เกิดวันเดียวกับ **พระเวสสันดร** หน่อพระบรม
วงศ์โพธิสัตว์ ถ้าจะถือว่าเป็นสหชาติก็เป็นได้ แต่ถ้าว่าระยะห่างกันเพียงชั่วไก่อันจบนะ **ตาหง่า** ไก่อ
อันเอ็กอ้อเอ็กอ้อนะ ไก่อันจบ เขาบอกว่า **พระเวสสันดร** เกิดเมื่อเวลาเริ่มขัน แต่ **ชุก** ไก่อันสุดเสียง
เกิด คนเกิดวันเดียวกันปีเดียวกัน ในถิ่นเดียวกัน ชั่วโมงเดียวกัน ไข่ใหม่ แต่คลาดระยะเวลากัน
ชั่วขณะนิดเดียวก็กลายเป็นคนที่มีฐานะต่างกันคือ **พระเวสสันดร** ได้เป็นกษัตริย์อันดับสูงสุดนี้ว่า
ที่สุดกับที่สุดเจอกัน **ชุก** ก็เป็นขอทานจนที่สุด ไข่ใหม่ นี้เวลาเกิด ท่านบรรดาท่านพุทธบริษัทจะ
ถือว่าเกิดวันเดียว ปีเดียว เดือนเดียวกันนะ และก็มีบุญบารมีเท่ากันไม่ได้

จะขอแยกเรื่องสักนิดหนึ่งคือว่าเรื่องสมัยที่เขาปล่อยคน เกาะตะรุเตา สมัยนั้น ท่าน **ส.
เศรษฐบุตร** คือ หลวงมหาสิทธิโวหาร ให้ **โหรแจลัม** **เลี่ยมเพชรรัตน์** ดู และก็บอกวันเดือนปีเกิด
บอกเวลาตกฟาก พอ **โหรแจลัม** เขียนเวลาเขียนตรงไปแล้วบอกว่า ถ้าไ้เวลาตกฟาก พอ **โหรแจลัม**
เขียนเวลาเขียนตรงไปแล้วบอกว่า ถ้าไ้เวลาตกฟากของแกเวลานี้มันไม่ใช่ **ส.เศรษฐบุตร** หรือแกมัน
ต้องเป็น **หลวงมหาสิทธิโวหาร** เพราะฉะนั้นแกบอกว่าเวลาตกฟากผิด **โหรแจลัม** ดูเก่งมาก แต่
ปรากฏว่าพอวันอาทิตย์แม่ก็เยี่ยม แม่เป็นคุณหญิง เพราะว่าแม่เป็นคุณชายไม่ได้ ตั้งแต่เกิดมาเป็น
ผู้หญิง เขาก็เรียกว่าคุณหญิง แต่เขามาตั้งอีกทีว่าเป็นคุณหญิงอีกทีนะ ตั้งชื่อนี้ไม่เป็นเรื่องเป็นราว ก็
เลยถามแม่ว่าเวลาตกฟากเท่าไร แม่บอกว่าพอจดไว้ กลับไปก็นำเอาเวลาตกฟากไปให้ดูปรากฏว่า
คลาดไป 3 นาที ไข่ใหม่ เพราะเวลามาให้ **โหรแจลัม** บอกว่า นี่มันถึงจะถูกนี้ถ้าเวลาอย่างนี้จริงๆ
มันเป็น **ส.เศรษฐบุตร** ไม่ใช่ **หลวงมหาสิทธิโวหาร**

นี่เป็นอันว่า **ชุก** กับ **พระเวสสันดร** ก็เหมือนกัน เกิดวันเดียวกัน แต่คลาดเวลา แค่ไก่อเริ่ม
ขัน กับไก่อันจบ คนก็ถึงที่สุดด้วยกันทั้งสองฝ่าย คือ **พระเวสสันดร** สูงที่สุด รวยที่สุด **ชุก** ต่ำที่สุด
และก็จนที่สุด ไข่ใหม่ เขาเรียกว่าที่สุดกับที่สุดเจอกัน ในขณะนั้น **ตาชุก** แกได้เที่ยวขอทาน แต่ว่า
เป็นขอทานในการเกิดปีเดียว วันเดียว เดือนเดียวกัน ถึงแม้ว่าฐานะจะต่างกัน แต่ก็มีความฉลาด

คล้ายคลึงกัน พระเวสสันดร ก็ฉลาดในด้านของกุศล ชูชก ก็ฉลาดในการเข้าถึงใจคน ไปพูดกับใคร ที่ไหน ขอให้ไหนเขาให้ที่นั่น แต่ไม่แน่นอนขอทานเวลานี้มีเงินฝากธนาคารเป็นล้านหนึ่ง ฝากประจำ ไข่ใหม่

เป็นอันว่า เป็นคนมีวาทีดี เมื่อหาของมาได้แบบนี้ หามาได้มากๆ ก็ไม่รู้จะเก็บที่ไหน ก็ไปฝากเพื่อนเอาไว้ เมื่อหาได้ก็ฝากเพื่อนไว้ทั้งเงินทั้งทอง ของใช้ต่างๆ มากมายหลายประการด้วยกัน เป็นอันว่าเมื่อต่อมาไม่ช้าไม่นาน ตาชูชก แก่ก็อยากจะได้อสังหาริมทรัพย์ อสังหาริมทรัพย์เพื่อนจัญไร นั้นจะรับฝากเงินฝากทองเขาไปแล้ว เห็น ตาชูชก หายไปหลายปี คิดว่าไอ้หมอนี้คงจะตาไปเสียแล้ว เลยเอาเงินไปเล่นไฟหมด และพอ ชูชก กลับมาจะทวงเงินทวงทองแต่ไม่มีให้ ชูชก แก่ก็เอาเรื่อง เป็นอันว่าเพื่อนคนนั้นก็มียูกสาวสวยอยู่คนหนึ่งชื่อว่า อมิตตดา จึงเอาลูกสาวแลกเงินให้เขา แต่อมิตตดา นี้เป็นคนดีมาก ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดีถึงแม้ว่าจะมีสามีแก่ ก็ถือว่าเราต้องทำภาระหน้าที่ภรรยาให้ดีที่สุด ตาชูชก แก่จึงได้ประทับประคอง อมิตตดา ไปสร้างบ้านอยู่แห่งหนึ่ง แล้วก็ขอทานมาเลี้ยง อมิตตดา เป็นคนดีมาก ปฏิบัติสามีเป็นอย่างดี ก็เป็นเหตุให้บรรดาผู้ชายแถว นั้นหนุ่มๆ มีเมียสาม กลับไปเห็นภรรยาของ ชูชก เขาเป็นสาวตัวแก่ แต่ว่าปฏิบัติดี กลับมาบ้านของคนนี้ ปรากฏว่าเมียปฏิบัติไม่ดีเหมือนเขาได้ด่าว่านิทว่าร้านเสียดสี บรรดาสตรีทั้งหลายเหล่านั้นก็พากันเกลียด นางอมิตตดา เกลียดทำไม ทำดีเกินไปเวลาที่ นางอมิตตดา ไปตักน้ำเธอก็มาด่า มาว่ามานินทาด้วยประการทั้งปวง อันนี้ไม่ขอพรรณนา

เป็นอันว่า นางอมิตตดา ทนไม่ไหว วันนั้นตักน้ำไม่ได้ร้องไห้กลับไปบอกให้ ชูชก ว่า นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไปไม่ตักน้ำอีกแล้ว เพราะว่าคนทั้งหลายเหล่านั้นจะมาแก้งด่า ยินด่า ยินว่าอยู่ ชูชก ก็บอกว่าไม่เป็นไร เธอถ้าเธอทำไม่ได้จะทำเอง อมิตตดา ก็บอกว่า การที่ภรรยาใช้สามีทำงานเลี้ยงตนแบบนี้ไม่ใช่หน้าที่ของภรรยาที่ดี งานภายนอกเป็นเรื่องของสามี แต่ว่างานภายในนี้ต้องเป็นเรื่องของภรรยา ชูชก ก็ถามว่า ถ้าอย่างนั้นจะทำอย่างไร แก่ก็บอกว่าต้องไปหาคนรับใช้มาให้ฉัน ถ้าไม่มีคนรับใช้ฉันก็ไม่อยู่กับตา อีต่อนี้ ตาชักใจหายวาบ ไข่ใหม่ อาจารย์หง่า นะ ถ้าไม่ได้รับการแล้วว๊วย กูเมียสาวเสียด้วยซิ

จึงได้ถามว่าคนรับใช้จะหาที่ไหน ต้องขอทานเขาเงินจะเอาเงินที่ไหนไปจ้างเขา ตอนนั้น ท่านกล่าวว่าทวดาคลใจ ความจริงเรื่องของ พระเวสสันดร ที่เข้าป่านี้มันอยู่ไกลแสนไกล เวลานั้น วิหุกก็ไม่มี ข่าวนั่งสื่อพิมพ์ก็ไม่มี แต่ อมิตตดา ก็กล่าวกับ ชูชก ว่า เวลานี้ พระเวสสันดร หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ทรงเมตตาปราณีแก่บุคคลผู้ยากจนเชษฐาใจ ใครขออะไรก็ให้ เวลานี้ถูกเนรเทศไปอยู่ เขาเวงกต ในหิมพานต์ และก็มีลูกหญิงลูกชายอยู่สองคน คือ กัณหา และ ชาลี หากว่าท่านไปขอลูกทั้งสอง ของ พระเวสสันดร มาท่านคงให้

เขาเรียกว่าทวดาจอมเสือก เอ๊ย ไม่ใช่เสือก ทวดาจอมช่วยนะ เป็นอันว่าเมื่อ ชูชก ได้ทราบอย่างนั้น ก็หาเสบียงกรังและก็พยายามหาทุกสิ่งทุกอย่างมาให้ครบถ้วน หอบพินตักน้ำให้เต็มตุ่ม เอา

พินมาไว้ให้เต็มได้ถุน ห่ออาหารเอาไว้จนเสร็จแล้วกล่าวว่า เมื่อพี่ไปแล้วเจ้าเวลากลางคืน จงอย่าไปข้างนอก ห่วงเมียสาวนะไซ้ใหม่ แต่ทว่าเมื่อ **ชุก** ออกจากบ้านไม่ช้าไม่นานเท่าไร **อมิตตา** ก็เลยมีผิวใหม่ดีไหม ตาหง่า เหอะ ตาหง่า มีเมียแล้ว ก็มีเมียใหม่นะ ชาวบ้านเขารู้ ไม่ได้ขายพูดให้ชาวบ้านฟัง (หัวเราะ)

เป็นอันว่าตอนนี้ **พระอรรถกถาจารย์** นะในบาลีนี้มี **อรรถกถาจารย์** นี้คือพระอรหันต์ ท่านอธิบายตอนนี้ไว้ว่าทำไม **อมิตตา** จึงได้มีผิวแก่ และต่อมามีผิวหนุ่ม และทำไม **ชุก** จึงได้มีเมียสาวนี้นักบวชพระจำให้ดีนะ ตามพระบาลีท่านกล่าวว่าที่ **ชุก** มีเมียสาวก็เพราะว่า แกลบบูชาพระรัตนตรัยด้วยดอกไม้ดูมๆ ไซ้ใหม่ เป็นดอกบัวก็ดอกบัวดูม สำหรับ **อมิตตา** นั้นในตอนต้น เวลาที่จะบูชาพระรัตนตรัยเห็นดอกไม้สวยๆ เสียขายเอาไว้ดู ไอ้ดอกไม้หน้มมันรวงมันโรยมันเหี่ยวก็ไปบูชาพระรัตนตรัย อันนี้แหละเป็นอัจฉริยะให้ **นางอมิตตา** มีผิวแก่ ไซ้ใหม่และท่านกล่าวว่าที่ได้สามีหนุ่มในภายหลัง ก็เพราะว่าตอนภายหลังแห่งชีวิตคือว่าในระยะต่อมา **นางอมิตตา** มาพิจารณาตอนหลังคงจะพึงเทศน์เข้าใจจึงได้นำดอกไม้ดูมมาถวายพระรัตนตรัย

ฉะนั้น เมื่อ **ชุก** ออกจากบ้านไปแล้วไซ้ ก็ปรากฏว่า **นางอมิตตา** ได้ฝันใหม่เป็นผิวหนุ่มตอนนี้จะมากล่าวถึง **ตาชุก** ออกไปจากบ้าน เมียมีผิวใหม่แก่ก็ไม่รู้ จิตใจยังรักเมียอยู่ คิดว่าจะเอาหาคนรับใช้มาให้โฉมตรู คือ **อมิตตา** นี้ไอ้การจะไปป่าหิมพานต์ในตอนต้น แก่ก็พูดกับ **นางอมิตตา** ว่า ป่าหิมพานต์มันอยู่ที่ไหน ฉันก็ไม่ทราบ และทางไกลอย่างนี้จะไปไหน ฉันก็แก่แล้ว **อมิตตา** ก็กล่าวว่า ท่านมิใช่วิสัยนักรบ ถ้านักรบจริงๆ ละก็ ถ้าเป็นนักรบก็หมายความว่ายอมแพ้ตั้งแต่ยังไม่ทันรบ ไอ้งานแค่การเดินทางแค่ป่าหิมพานต์ไม่ทันจะไป ก็บอกว่าไปไม่ไหว ถ้าแก่ไม่ไปฉันมีผิวใหม่ อีตอนนี้มันยุ่งละ ตาหง่า นะ นี้ **ชุก** แก่ไม่ทราบว่าจะป่าหิมพานต์อยู่ทางไหน จึงเข้าไป เมืองเชตุคร เมืองของ **พระเวสสันดร** หน่อพระบรมพงศ์โพธิ์ศัตว์

ในตอนนี้อย่างไร **ชุก** ขึ้นไปตามหาว่า เวลานี้ **พระเวสสันดร** อยู่ที่ไหนบรรดาประชาชนทั้งหลายที่เขามีความรักใน **พระเวสสันดร** และก็มี ความอาลัยใน **พระเวสสันดร** เพราะว่า **พระเวสสันดร** ทรงให้ทาน 6 โมง นอกกำแพงเมือง 5 โมง ในกำแพงเมืองอีก 1 โมง คนยากจนเจ็บใจก็ไม่ต้องกลัวจะอดตาย และอาศัยเมื่อ **พระเวสสันดร** อยู่ **ข้างปัจฉิมนาเคนทร์** อยู่ ชาวเมืองนั้นก็ปรากฏว่ามีแต่ความอุดมสมบูรณ์แต่ที่ **พระเวสสันดร** ต้องจรจากเมืองไปก็เพราะอาศัยการให้ **ข้างปัจฉิมนาเคนทร์** คือมีคนมาขอ

ตาชุก มีสภาพเป็นขอทาน เวลานั้นเมื่อบรรดาชาวบ้านตามหา ได้ทราบว่าเขตามหา **พระเวสสันดร** เขาก็พากันโกรธ เพราะไอ้คนจัญไรแบบนี้ ที่มันทำให้ **พระเวสสันดร** ต้องเข้าป่าไป และก็ไล่ตีบ้าง ไล่ขว้างบ้างด้วยก้อนหิน ท่อนไม้และก้อนหิน **ตาชุก** ก็วิ่งหนีไปอืดมชมนานไป เทวดาก็คลใจให้ตรงไปทาง **เขาวงกต** เมื่อไกลเข้าไปป่าแล้ว คนก็เดินทางกลับบ้านไปหมด แกล้งไม่ไหว

แก่เหนื่อยนะ **ซุชก** เดินเร็วทวดช่วยไม่ให้คนจะตาย เมื่อเดินทางต่อไปก็ปรากฏว่าไปถึงจุดหนึ่งที่ **เจตบุตร** นายพราน ก็นั่งนอนอยู่ประคูดันทาง

ตอนนี้จบ **ซุชก** จบง่าย ๆ เลยนะ ตอนนี้ก็เป็น **จูลพน** เป็นอันว่าเมื่อ **ตาซุชก** เข้าไปในสถานที่นั้น **ตาเจตบุตร** พราน แก่เห็นเข้า ก่อนที่จะเข้าไปถึง ก็มีสุนัขไล่เนื้อ ไล่กัด เพราะพรานแก่เลี้ยงไว้ **ซุชก** ไม่รู้จะไปทางไหนก็ปีนป่ายขึ้นไปบนต้นไม้ ตอนนี้มันคาบกันเหนื่อยนะเรื่องนะ ปีนป่ายไปบนต้นไม้ฝ่าย **เจตบุตร** เห็นเข้าก็ง้างหน้าไม้จะยิง คิดว่าเจ้านี่คงจะไปรบกวณ **พระเวสสันดร** แต่อาศัย **ซุชก** เป็นคนมีวาที เห็นทำชีวิตินทรีย์จะตายเสียแล้ว จึงได้ยกกลักไอน้ำพริกกับเกลือกับข้าวที่ติดตัวไปซุชกให้ดูว่า นี่ๆ แกจะฆ่าข้าไม่ได้นะ ข้าเป็นราชทูตนำทูลราชสารตรามาจาก **พระเจ้ากรุงสุโขทัย** จะเข้าไปเฝ้า **พระเวสสันดร** หน่อพระบรมพงศัโพธิสัตว์ ถ้าจะฆ่าฉันแกต้องตาย 7 ชั่วโมง โครธ นั่นแน่ เห็นไหม อีตานั่นเห็นทำไมได้การ ได้รับลงมา แกอ่านหนังสือไม่ออก แกงัดหนังสือมาให้ดูหรือเปล่า ถ้างัดมาให้ดู จบได้แน่ ตรงนี้นะ

เป็นอันว่า ไม่ได้งัดหนังสือมาให้ดู พอลงไปแล้วก็นำอาหารมาเลี้ยง นวดพั้นคันบาทาเป็นอย่างดี เมื่อซุชกพักอยู่ในที่นี้พอสมควรแก่เวลา เลยถามทิศทางว่าจะไปไหน การที่จะไปหา **พระเวสสันดร** นะไปไหน **เจตบุตร** จึงได้บอกว่าไปทางนี้ ซึ่งมีไปทางไหนก็ไม่ว่างไปทางนี้ก็แล้วกัน ไปตามหนังสือเขาวานะ ให้ อาจารย์หง่า เดินทางไป ก็ไปไม่ไหว ไปข้างหน้าโน้นจะพบสำนักฤาษีจุดนั้นสำนักหนึ่งฤาษีองค์นี้มีอยู่ มีอาศรมอยู่ไม่ไกลไม่ไกลนัก หากไปแล้วไปพักอยู่นั้น ฤาษีองค์นั้นๆ ก็จะชี้ทางไป

เป็นอันว่า **ซุชก** ก็เดินไปตามทางที่ **เจตบุตร** บอก ก็ไปพบ **อัจจุตฤาษี** แก่ก็โกหกตามประเพณี ว่าแกจะไปเฝ้า **พระเวสสันดร** เพราะว่า **พระเจ้ากรุงสุโขทัย** ไข้มา ความจริงฤาษีนี้ก็ไม่น่าจะคงอยู่ป่ามีมานสมาบัติ ดันให้ **ซุชก** ขอทานโกหกได้ นี่ก็ต้องคิดแต่ว่าเป็นกิจของสมณะธรรมดาจะเป็นฤาษีหรือพระก็ตามที่ย่อมมีความ เมตตา คือมี **พรหมวิหาร 4** ในเมื่อมีคนยากไร้มาหาย่างนี้ ก็มีเมตตาการที่ใช้มานสมาบัติก็เป็นเรื่องไม่สมควร ฆานสมาบัติของพระก็ดี ของฤาษีก็ดี นี่ เป็นอันว่าไม่มีความสำคัญ คำว่าไม่มีความสำคัญหมายความว่า ถ้าเรื่องไม่สำคัญละก็ฤาษีเขาก็ไม่ดู พระเขาก็ไม่ดู เป็นอันว่า เมื่อพักได้อย่างดีแล้วจึงได้ถามฤาษีว่าทางไป **เขาวงกต** คือ ป่าหิมพานต์นะอยู่ที่ไหน ท่านฤาษีก็บอกว่า ป่าหิมพานต์อยู่ไม่ไกลไปทางนี้ ซึ่งมีมันส่งไป ฉันก็ชี้ส่งไปให้ใหม่ อาจารย์หง่า ฉันก็ชี้มันจะไปไปทางนี้ไปทางไหนไปทางบ้านแคะนะ

เมื่อไปทางนี้เป็นทางที่ไม่ไกลนัก ตอนนี้ก็มากล่าวถึง **ตาซุชก** ก็เดินไปตามทางนั้น ต่อมาเมื่อ **ตาซุชก** เดินเข้าไปใกล้ที่จะถึงอาศรมของ **พระเวสสันดร** หน่อพระบรมพงศัโพธิสัตว์ ทวดาดลใจ ตอนนี้เข้า **กัณฑ์กุมาร** ละชินะ จึงได้คิดในใจว่า ถ้าเราจะเข้าไปขอสองกุมาร ในเวลากำลังกลางวันอยู่ ตามธรรมเนียมย่อมมีความตระหนี่ในทรัพย์ มีความตระหนี่ในลูก ก็หมายความว่า มีความรักลูก มีความรักทรัพย์ ไ้อัทรัพย์สินที่จะหามาได้ แม่บ้านเป็นคนรับผิดชอบ มันจะมีกิน

หรือไม่มีกิน เป็นหน้าที่ของแม่บ้าน จำเป็นที่แม่บ้านจะต้องพิจารณาว่าทรัพย์สินเวลานี้ที่มีอยู่มันจะพอกินสิ้นปีหรือไม่ สิ้นเดือนหรือไม่ ถ้ามันขาดลงไปเมื่อไรก็ แม่บ้านมีหน้าที่รับความเดือนร้อน และก็คิดว่าเวลานี้ตามธรรมเนียมมีความตระหนี่อย่างนี้เป็นต้น ถ้าเราจะเข้าไปหา พระเวสสันดร หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ในกาลครั้งนี้ มันเป็นเวลากลางวัน พระนางมัทรี ยังอยู่ ก็เกรงว่า พระนางมัทรี จะไม่ยอมให้ นี่ฉลาดพอแกล้งได้พักตนไว้อยู่ที่ต้นไม้ไผ่สักๆ กับริมอาศรมไม้ไผ่ไกลกันนั้ก

ท่านกล่าวว่าในคืนนั้นปรากฏว่า พระนางมัทรี ทรงนิมิตไปว่า มีชายตัวใหญ่คำคำย่ำล้าสันถือศาสตราวุธมาถึงที่ฟาดฟันแขนซ้ายและแขนขวาขาดไป พระนางก็ตกใจสะดุ้งตื่นแต่ตอนมืด ตอนดึกคิดว่าฝันนี้เป็นฝันร้ายคงจะมีอันตรายแก่ลูกทั้งสอง จึงเข้าไปหา พระเวสสันดร เคาะประตูเรียกในยามดึก พระเวสสันดร จึงได้ออกมาถาม พระนางมัทรี ว่าที่สัญญาแล้วไซ้ใหม่ที่เราต่างคนต่างเป็นนักพรตด้วยกัน การอยู่ร่วมกันในฐานะสามีภรรยาข่อมไม่มีสำหรับเรานี่เจ้าทำไมลืมนสัญญา พระนางมัทรี ก็ได้กราบทูลว่า หม่อมฉันไม่ได้มาเพราะเหตุนี้ เพราะว่าเวลานี้มีความฝันประหลาด เห็นว่าอันตรายอาจจะเกิดกับพระราชบุตรและพระราชธิดาทั้งสองพระองค์

พระเวสสันดร เมื่อได้ฟังความฝันก็ทราบชัด ว่าเวลานี้ต่อไปจะมีคนมาขอราชกุมารทั้งสอง จึงได้ทรงดำริแต่ในใจว่าการที่จะบรรลुकุณิเชกสัมมาสัมโพธิญาณได้ตามประเพณีของหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ ก็จะต้องบริจาคลูกเป็นทาน บริจาคเมียเป็นทานมิฉะนั้นจะเป็นพระพุทเจ้าไม่ได้จึงคิดในใจว่าลูกหญิงและลูกชายเป็น พาหิรกทาน คือเป็นทานภายนอก ทำไมเราจะให้ไม่ได้เพื่อพระโพธิญาณ แต่ทว่าอวัยวะภายในของเรานี้ไซ้รู้ถ้าใครขอเรายังกล้าจะให้ แต่ว่าถ้าจะพูดตรงไปตรงมา พระนางมัทรี วันพຽງนี้คงไม่ยอมไปป่า ไอ้การจะบำเพ็ญทานบารมีเพื่อพระโพธิญาณของเราที่จะไม่สำเร็จผล

จึงได้กล่าววาจาเบี่ยงบ่ายไปว่าน้องเคยอยู่ในพระราชนิเวศน์ไม่เคยทำงานหนักมันจะต้องออกป่าหาผลไม้ งานหนักประสาหมันก็ห้วนไหว อุทรของพระนางนี้ไซ้รู้อาจจะกำเริบ ฝันนี้มันเป็นความฝันเลื่อนลอยไม่ควรจะยึดถือ ขอให้เธอจงมีความสบายใจ

และ พระนางมัทรี ก็ลากลับมา แต่ว่า พระนางมัทรี ก็มั่นใจว่า อันตรายจะเกิดแก่ลูกทั้งสองแน่ เพราะพระนางก็ทรงทราบมาก่อนที่พระนางจะบรรทมหลับพระนางทรงศีลทรงภาวนา ความฝันแบบนี้เขาถือว่าเป็นเทพสังหรณ์ ตอนเช้าจึงได้ไปลาพระเวสสันดรและฝากพระราชกุมารทั้งสองไว้

มาตอนนี้ ท่านกล่าวถึง ชูชก เมื่อกาลเวลาตอนสาย เข้าใจว่า เวลานี้ พระนางมัทรี ออกไปแล้ว ชูชก ผู้ใจแกล้ว จึงได้เข้าไปหา พระเวสสันดร หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์เมื่อเห็น พระเวสสันดร หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ก็กราบทูลขอสองกุมาร

ขอเล่าตอนต้นสักนิดหนึ่งว่า ตามพระบาลีท่านบอกว่า ถ้าเอาตามหนังสือเล่มนี้รู้สึทว่าจะไม่ละเอียดนัก จึงมาคุตอนจบเท่านั้นเอง ว่าเขาจบกันตอนไหนไม่รู้ก็ฉันท้ออะไรบ้าง หากี่ มหาพน มันไม่

มีอะไร มหาพน เดินป่าใหญ่ แกเดินไปคนเดียวทำไมเจออะไร แกเจอต้นไม้ เอาแต่ตามเรื่อง กณท์นี้
เข้า กุมาร สิ อันนี้ เทศน์กัณฑ์กุมาร

ก็เป็นอันว่า ตอนที่ **ชูชก** เข้าไปในตอนแรก **กัณหา** และ **ชาลี** ทั้งสองเห็น **ตาชูชก** มา อาศัยที่
เป็นลูกของคนดี คือเป็นลูกกษัตริย์ บิดามารดาสั่งสอนไว้ด้วยดีมีการปฏิสันฐานดี เพราะพ่อแม่เป็น
คนที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมทั้ง 4 คือ เมตตา ปราณี คือ พรหมวิหาร 4 ลูกก็ดีด้วย เมื่อเห็นคนจะ
เข้ามาหาพ่อ ก็วิ่งออกไปรับปฏิสันฐานว่า คุณตาเจ้าคะ คุณตาเจ้าขา มาเพื่อประโยชน์อะไร

แต่ทว่าคุณตาก็ทำอีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือคิดว่า เจ้าสองกุมารคนนี้ หญิงเด็กเล็กๆ ผู้หญิง
ผู้ชายสองคนนี่คงเป็น **กัณหา** และ **ชาลี** เวลานี้เราต้องการเอา **กัณหา** และ **ชาลี** ไปเป็นคนรับใช้ของ
เรา ถ้าเราจะพูดดีเจ้าเด็กทั้งสองคนนี่มันจะกำเริบเสิบสาน หว่าเราด่ากว่ามัน จึงขู่ตะคอกเด็กทั้งสอง
ท่านทั้งสองก็ตกใจเพราะนี่เรามาปราศรัยด้วยดี แต่ตาแก่คนนี่ทำไมทำแบบนี้ แก่ขี้หน้าไล่เข้าไป
หลังจากนั้นเมื่อเด็กทั้งสองหลีกไปแล้ว **ชูชก** ก็ไปขอสองกุมารจาก **พระเวสสันดร** ห่อพระบรม
วงศ์โพธิสัตว์ ความจริงท่านก็เสียดยลูกเหมือนกัน ลูกรักนั่นมันของยากในการที่จะให้ แต่ว่าอาศัย
น้ำพระทัยของพระองค์ ต้องการอย่างเดียวคือพระโพธิญาณ

เมื่อเด็กทั้งสองฟังคนทั้งสองพูดกัน ก็เข้าใจ จึงหนีลงไปในสระ เมื่อ **พระเวสสันดร** ทรง
พระราชทานแล้ว **ชูชก** เหลียวซ้ายแลขวาไม่เห็นสองกุมาร ก็ต่อว่า **พระเวสสันดร** หว่าไม่ใช่คนใจ
บุญจริง ปากว่าตาขยิบ เวลานี้ลูกทั้งสองหายไปไหน **พระเวสสันดร** ก็ไม่ได้ว่าอะไร ไม่โกรธเข้าใจ
ว่าลูกทั้งสองคงจะหนีไป ก็ไปที่สระโบกขรณี เด็กทั้งสองนี้เป็นเด็กที่มีความฉลาดคือ **กัณหา** และ
ชาลี คือสร้างบุญบารมีคู่กับพ่อแม่มานาน เวลาที่จะลงไปในสระ คือ ถอยหลังลง เอาหลังลงไม่มีรอย
ลงมีแต่รอยขึ้น

แต่ว่า **พระเวสสันดร** ท่านเป็นห่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์จึงมีความฉลาดจึงได้เตือนเรียก
ลูกทั้งสองว่า พ่อให้เจ้าเป็นทานก็เพื่อพระโพธิญาณเท่านั้น ถ้าหากว่าลูกสงสารพ่อ ต้องการให้พ่อได้
สำเร็จเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว พ่อขึ้นมาเพื่อให้พ่อได้มีโอกาสบำเพ็ญทานภายใน **อัมภัตติ**
กทาน ได้แก่ ให้ลูกเป็นทาน ให้เมียเป็นทาน เพราะว่าทานทั้งสองนี้ไม่สำเร็จเพียงใด ก็ปรากฏว่า
พระโพธิญาณของพ่อนี้ไชร้จะไม่สำเร็จผล

เป็นอันว่า ลูกทั้งสองคน เมื่อได้ฟังอย่างนั้นก็เห็นใจพระราชบิดาจึงได้ขึ้นมา **พระเวสสันดร**
จึงจับมือลูกทั้งสองให้มองให้กับ **ชูชก** ฝ่าย **ตาชูชก** แก่ก็แสนจะดีใจตอนนี้ขอเล่าเลยไปนิด เพราะมัน
อยู่ตอนท้าย เอาตอนต้นกับตอนท้ายมาผสมกันเอาเถวาลัยทั้งสองเข้ามาผูกมัดมัดกายา คือผูกมือทั้ง
สองของเด็ก แต่ความจริงกัณฑ์ตอนนี้ไม่มี ไม่มีท้ายถ้าจะไปว่าตอนท้ายแล้วความมันจะไม่เข้ากัน
แล้วเขียนติดหน้า **พระเวสสันดร** เวลาที่จะตีพื๋ น่องก็เอาหลังเข้าไปรับ จะตีน่องพื๋ก็เอาหลังเข้าไป
รับ แก่ก็ยังโกรธใหญ่ ลูกทั้งสองขอพรกับพระราชบิดาว่าก่อนที่จะให้ใครไปไม่สำคัญขอรอให้พระ

แม่เจ้ากลับมาเสียก่อนดีกว่าสำหรับ พระเวสสันดร ก็คิดว่าไม่ได้การ ถ้าพระแม่เจ้ากลับมา พระนาง มัทรี คงไม่ให้แน่

แต่ว่า ตาชุก เกิดต่อหน้า ตีลูกต่อหน้าแบบนี้ มันก็เต็มที เกือบจะทนไม่ไหว ตอนนี้เป็นอันว่า พระเวสสันดร เกือบขั้นแตกเหมือนกัน ถึงกับร้องไห้เดินเข้าอาศรม คิดว่าเวลานี้ข้ากับ เจ้า ปาวกับนายเขาคิดกัน มันเป็นเรื่องของเขาก่อนจะเข้าถึงเรื่อง พระนางมัทรี ในตอนนี้ก็ขออธิบาย ตามในอรรถกถาท่านกล่าวไว้ ท่านอรรถกถาจารย์ ได้พรรณนาในตอนนี้ว่า ทำไม ชุก เมื่อได้รับ สองกุมารไปแล้ว แทนที่จะมีความเมตตาปราณี เพราะว่าเด็กทั้งสองนี้ก็เป็นเด็กดี ไม่ใช่เด็กชั่วมีความโอภาปราศรัยเป็นอย่างดี จริยาก็เรียบร้อย เห็นคนแก่ที่มีอายุน้อยกว่า ก็มีความเคารพนบถนอม เรียกว่า เป็นการแสดงอาการอ่อนน้อม วาจาก็กล่าวไปก็เป็น สัมโมทนิยกถา และที่ ชุก ต้องการสองกุมารนี้ เพื่อจะเป็นคนรับใช้ มันก็ไม่มีควมจำเป็นอะไรต้องมาเขียนมาดี มาทรมานกันแบบนี้ ตอนนี้พระบาลีท่านกล่าวว่าต้องถอยหลังเข้าไปชาติหลังโน้น

ก่อนที่ ชุก จะมาเกิดเป็น ชุก และก่อนที่ กัณหา ชาลี จะกลับมาเป็น กัณหา ชาลี ท่านกล่าวว่า ในเวลานั้น กัณหา และ ชาลี สองศรีนี้เป็นลูกของชวานาแต่ชวานาคู่นั้นก็คือ ไม่ใช่ พระเวสสันดร กับ พระนางมัทรี เพราะเป็นชาติก่อนโน้นถ้าจะถอยหลังไปก็ต้อง 4 อสงไขยกับแสนกัปเศษ เพราะตอนนั้นองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐคือ หน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์ พระเวสสันดร หรือว่าพระพุทธเจ้าของเรายังไม่ตั้งมโนปณิธานปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ หรือจะเป็น พระพุทธเจ้า

ท่านกล่าวว่า เด็กทั้งสองเมื่อพ่อแม่ทำนา ดันข้าวเป็นเชียวช่อม เขาให้คอยเฝ้าระวังควายและ วัวที่จะเข้ามากินต้นข้าว เวลานั้นมีควายแก่อยู่ตัวหนึ่งปรากฏว่าชาวบ้านเขาเลี้ยงและเขาก็ปล่อยตาม อหฺยาศัย เขาไม่ได้ควบคุมอะไรเพราะเป็นควายที่ใช้ไม่ได้แล้ว ควายตัวนั้นแก่กว่า ตาหง่า หน้อยหนึ่ง ตาหง่า เขายังใช้ได้ เขายังเลี้ยงใช้ไหม ไร่ตัวนั้นมันแก่มากเขาไม่เลี้ยง เมื่อเขาใช้งานไม่ได้ก็ปล่อยหากินตามอหฺยาศัยจะไปไหนก็ช่าง

เจ้าควายตัวนี้เห็นใบข้าวเขียวสดมันก็เข้ามากินทุกวัน เด็กน้อยทั้งสองนี้นั้นก็คอยไล่ ไล่ไปแล้วผลอก็เข้าไปกินใหม่ เมื่อพบผู้ใหญ่ บิคามารดา พี่ก็พากันดูกันว่าหาว่าไม่สนใจข้าว ข้าวปลาที่ปลูกไว้มันจะเสียหาย เมื่อทำแบบนี้ทุกวันๆ ก็ปรากฏว่าไอ้เจ้าควายมันก็เข้ามาขโมยทุกวันผลอไม่ได้ ก็นั่งตากแดด ตากฝนทนดูอยู่ ภายหลัง ณ วันหนึ่ง โยมตรูตั้งสองพี่น้องจึงมาปรึกษากันว่า เจ้าควายแก่นี้มันทรมานเรา มันกินทุกวันเราผลอไม่ได้ เราผลอที่ไร มันกินข้าวที่ไร กลับไปบ้านเราก็ถูกตี เราก็ดูกด่า ถ้ากระไรก็ดี วันนี้ถ้าเจ้าควายแก่นี้มา นำเชือกเข้ามาไว้จับมันเอาเชือกสอดเข้าไปใน รุงมูกที่เขาสนตะพาย เอามันไปผูกกับต้นไม้แล้วตีให้มันเซ็ด มันจะได้ไม่กินข้าวต่อไป เราจะได้ไม่ลำบาก

เป็นอันว่า วันนั้นควายแก่ตัวนั้นมาอีกเหมือนกันตามปรกติ มันเคยได้กินสองพี่น้องก็จับควายแก่เอาเชือกเข้าร้อยจุมกไปผูกกับต้นไม้ สองคนก็หาไม้เรียวมาได้ ก็ช่วยกันตีจนหน้าใจ นี้แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าฟังเรื่อง พระเวสสันดร ก็ต้องมาฟังกันตอนนี้ด้วยว่าทำไมนี่ คนที่ไม่ได้ทำร้ายเขา **ดาชชก** แยกมาขอสองกุมารเพื่อมาเป็นคนรับใช้ สองคนนี้ได้คือ ไม่ได้ด้าน ไม่ได้ด้าน ไม่ได้คำ ไม่ได้ว่าอะไรของแก แต่ทำไมจึงต้องถูกตีแบบนี้ ถูกทรมาน พระอรุณกถาจารย์จึงได้บอกว่า เป็นเพราะว่ากรรมเก่าชาติก่อน ลองนั่งนึกดูซิมันถอยหลังไปถึงเลย 4 อสงไขยกับแสนกัป ถ้าจะนับชาติก็ต้องเป็นล้านๆ ชาติ กรรมประเภทนี้ซึ่งเป็นเขตกรรมมันยังไม่หมด มันตามมาสังหารทรมานในชาตินี้

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า การฟังเทศน์อย่าฟังแต่เรื่องอย่างเดียวไม่มีผล ต้องฟังทั้งเหตุและทั้งผล เอาไปใช้ เอาไปพิจารณา นี่เขาบอกว่า คนใดฟังเรื่องราวของ **พระเวสสันดร** ชาติในที่นั่งอันเดียว คือภายในวันนั้นให้จบ ตายแล้วจะเกิดทันศาสนาพระศรีอาริย์นั้น เขาต้องฟังอย่างรู้เรื่อง และก็ปฏิบัติตามเรื่องราวของ **พระเวสสันดร** ปฏิบัติเอาอย่างท่านแต่ว่าไม่ต้องถึงกับให้เหมือนท่าน **พระเวสสันดร** ท่านปรารถนาพระโพธิญาณต้องการในการให้ทาน เราก็ให้ทานเหมือนท่าน ท่านให้ลูกเป็นทาน ให้เมียเป็นทานถ้าผู้หญิงให้ผิวเป็นทานอันนี้ไม่ต้อง เป็นแต่เพียงว่าพอใจในการบริจาค ในการสงเคราะห์

และประการที่สอง เมื่อเวลาที่ **พระเวสสันดร** ท่านทรงพรตเป็นนักพรตท่านก็ตั้งใจเป็นนักพรตจริงๆ

ประการที่สาม **พระเวสสันดร** นี้ เป็นคนน้อมในความกตัญญูรู้คุณบิดามารดาต่างๆ ที่ตนไม่มีความคิด เมื่อพระราชบิดามีพระราชดำรัสตรัสสั่งเนรเทศ **พระเวสสันดร** เองก็ไม่พยายามที่จะคัดค้าน ถ้าพระองค์จะคัดค้านก็ไม่เป็นไร เพราะเวลานั้นคนที่รัก **พระเวสสันดร** มากกว่าคนที่มาร้อง ถ้า **พระเวสสันดร** จะสั่งจับมาลงโทษก็เห็นจะเป็นของไม่แปลก

และอีกประการหนึ่ง **พระเวสสันดร** ก็เป็นคนมีความเมตตาปราณี ตอนที่ **พระเจ้าเจตรัฐ**ทั้งหลาย บอกว่า ถ้าหากว่า **กรุงสีพี** ไม่ต้องการ ก็ขอให้พระองค์เป็นกษัตริย์ในเมืองนี้ เมืองนี้ยินดีต้อนรับ พวกเขาทั้งหมดพร้อมที่จะเป็นคนรับใช้ คือ รับสนองพระบรมราชโองการทุกประการ **พระเวสสันดร** ไม่ทรงรับเพราะด้วยเหตุ 2 ประการ หนึ่ง พระองค์ตั้งใจจะบวชเป็นนักพรต และตั้งใจที่จะบริจาคบุตรเป็นทาน เมียเป็นทาน เพื่อพระโพธิญาณ นี่เป็นเรื่องของน้ำใจของพระองค์หนึ่ง

และที่ประการที่สอง พระองค์จะไม่ยอมให้พระองค์เป็นเชื้อแห่งการสงครามและมีความเมตตาปราณีแก่บุคคลทั้งหลาย เพราะพระองค์องค์เดียว คนทั้งหลายจะรบราฆ่าฟันซึ่งกันและกันคือจะต้องล้มตายและบาดเจ็บ นี่ **พระเวสสันดร** มีจิตเมตตาปราณีอย่างนี้ จึงได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

แต่ทว่าพวกเราเหล่าพุทธบริษัท เมื่อมีความเคารพองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา เรื่องนี้เป็นเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าโดยตรง หากว่าเรามีความประสงค์จะมีความดีเช่นพระพุทธเจ้า คือไม่ใช่พระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่ตัวเราเป็นพระพุทธเจ้ามีความดีเช่นท่าน ท่านตายจากความเป็นคนเป็นคนเมื่อไร เป็นเทวดาเมื่อนั้นลงจากเทวดาหรือพรหมก็มาเป็นคน เป็นคนก็เป็นคนที่มีสมบัติมากประกอบด้วยจิตเป็นธรรม จึงเป็นปัจจัยให้ท่านบรรลุเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฉะนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัทที่ตามฎีกาจารย์กล่าวว่า บุคคลใดฟังเรื่องราวของ **พระเวสสันดรชาดก** จบภายใน 1 วัน คนนั้นจะเกิดทันศาสนา **พระศรีอาริย์** นี้เขาฟังด้วยและเขาก็ปฏิบัติด้วย

ล่วงมาตั้งแต่ตอนต้นโน้น เอมมาตั้งแต่ **พระนางมูสดี** เกิดเป็นลูกของ **พระเจ้าพันธุมราช** เพราะทั้งสองศรีพี่น้องเขาทำกันอย่างไร **พระนางมูสดี** ต้องใช้เวลานานก็เพราะว่าต้องการเป็นมารดาของพระพุทธเจ้า สำหรับ **สังฆทานี** ผู้เป็นน้องต้องการความเป็นพระอรหันต์เมื่อ **พระวิปัสสิทศพล** พระองค์ทรงอุปนิสัยขึ้นพระนางทั้งสองทำบุญแล้วตายก็ไปอยู่สวรรค์ คอยอยู่บนสวรรค์นานถึงแสนกัปมันก็ไม่นานสำหรับสวรรค์มีแต่ความสุข พอถึงปีปรากฏว่ามีพระพุทธเจ้า นี่เห็นใหม่ จะมีพระพุทธเจ้าที่มันก็นานแสนนานจาก **พระวิปัสสิ** มาแล้ว กว่าจะถึง **พระปฐมุตตระ** จากนี้ไปถึง **พระปฐมุตตระ** อีก 90 กัป เห็นไหม **ตาหง่า** เอ๊ยลงนรกไปทีไม่ได้พบพระพุทธเจ้านานนับเป็นแสนๆ กัป จาก **พระวิปัสสิ** และก็เป็น **พระปฐมุตตระ** **พระปฐมุตตระ** ห่างจากนี้ไป 91 กัป จาก 91 กัปมาถึงกัปนี้มันนานแสนนาน แต่ทว่า **พระนางสังฆทานี** และ **มูสดี** ก็อยู่บนสวรรค์แสนกัปแสนกัปของมนุษย์ก็ไม่มันนานนักสำหรับสวรรค์พอมารพบ **พระกฤษณ์โ** **พระนางสังฆทานี** ที่ปรารถนาพระนิพพานพบพระพุทธเจ้าครั้งแรก ครั้งที่สองก็ได้พระนิพพานทันที นี่การบำเพ็ญบุญบารมีนี้ มันขึ้นอยู่กับที่ตั้งใจจริง เสียสละจริงและถือชยฐานบารมีจำไว้ให้ดีนะ การไปนิพพานมันเป็นของไม่ยาก ของแค่อ้อมถ้าจิตใจเราดี

สำหรับ **พระนางมูสดี** ต้องการเป็นพระพุทธรมารดาที่ได้สำเร็จสมความประสงค์แต่ระยะยาวมาก นี่ในเมื่อเราฟังเทศน์ของสมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า อย่าฟังเทศน์เรื่อง อย่าฟังแต่เสียง เอาเหตุเอาผล เป็นอันว่าต่อจากนั้นไป เมื่อกี้ว่ามาถึงไหนจำไม่ได้ซะแล้วชิ เป็นอันว่า **ตาชุก** แก่ก็ดึงเอาสองกุมารไป และก็ทูปตีต่อหน้าต่อหน้าไปพระบาลีท่านก็กล่าวว่า ท่านก็ทิ้งไว้ละ ทิ้งไว้ละ **อาจารย์หง่า** **กัณฑ์ชุก** จบไปขึ้น **กัณฑ์มัทรี** ตอนนี่ก็เล่าลัดๆ พุดมาฉันทก็เทศน์แห่งๆ ฟังไม่รู้เรื่องวันทั้งวันนะ **อาจารย์หง่า** เมื่อสมัย (เทปหมด)

พระธรรมเทศนาเรื่อง ความสำคัญของวันมาฆบูชา

แสดงเมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 16 กุมภาพันธ์ 2527

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสสะ (3 จบ)

สัพพปาปัสสะ อกรรมัง กุสลัสสูปสัมปทา

สจิตตปริโยทปนัง เอตัง พุทธานะ สาสนังสิจิ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระธรรมเทศนาใน โอวาทปาฏิโมกข์ภคาถา เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองครุฑธาวารมีที่บรรดาท่านนริศราทานบดี ที่พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลเนื่องในวันมาฆบูชา วันนี้จัดว่าเป็นวันสำคัญวันหนึ่งในพระพุทธศาสนา

การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย มีความเคารพในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งใจมาบำเพ็ญกุศล ทุกคนเมื่อเข้ามาในเขตพระพุทธศาสนาอันดับแรกก็ตั้งใจบูชาพระรัตนตรัย คือ กราบไหว้พระพุทธรูป เป็นการนึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอริยสงฆ์ จัดเป็น อนุสติ สำคัญ ก็หมายความว่า อนุสติ แปลว่า การนึกถึง การนึกถึงพระพุทธเจ้าด้วยความเคารพ การนึกถึงพระธรรมด้วยความเคารพ การนึกถึงพระอริยสงฆ์ด้วยความเคารพ อย่างนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นมหากุศลพิเศษ ยากที่บุคคลทั้งหลายที่มีความเคารพในองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ อย่างนี้จะตกรอกได้

องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงกล่าวไว้ในเรื่อง มัญจुकุณฑลิตะพบุตร ตรัสแก่ อทินนบุพพกพราหมณ์ ว่า บุคคลที่นึกถึงแต่ชื่อของพระองค์อย่างเดียว นี้ก็หมายความว่า ลูกชายของเขาก่อนจะตาย นึกถึงเรื่ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอให้ช่วยปลดเปลื้องอาการทุกข์เวทนาที่ป่วยอยู่ การนึกถึงชื่อองค์สมเด็จพระบรมครู เพียงเท่านั้นก็ตายจากความเป็นคนไปเกิดเป็นเทวดาบน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก มีวิมานทองคำเป็นที่อยู่ มีนางฟ้าเป็นบริวาร 1,000 คน

ต่อมาพราหมณ์ผู้เป็นพ่อได้เข้าไปถามองค์สมเด็จพระทศพลว่าพระสมณโคดมใครนึกถึงแต่ชื่อท่านอย่างเดียว ไม่เคยยกมือไหว้ท่าน ไม่เคยใส่บาตร ไม่เคยฟังเทศน์ ตายแล้วไปเกิดเป็นเทวดา ด้วยใจเลื่อมใสอย่างเดียวกัน มีไหม

องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์จึงตรัสว่าพราหมณ์ไม่ใช่ขี้บื้อ ไม่ใช่ขี้บั่นขี้หมิ่น นับแสน นับเป็นโกฏิ แล้วสมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ทรงเรียก มัญจुकุณฑลิตะพบุตร มาพร้อมกับวิมาน เมื่อ มัญจुकุณฑลิตะ มาแล้วจึงก้าวลงจากวิมานเข้าไปนมัสการองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว คนที่ไปประชุมกันในที่นั้นเห็นหมด หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมสุคตทรงเทศน์ อนุปปฟพิกลา จบ มัญจुकุณฑลิตะพบุตร เป็นพระโสดาบัน คนที่นั่งอยู่ที่นั่นส่วนมากก็เป็นพระโสดาบันเช่นเดียวกัน นี้ละบรรดาพุทธบริษัททุกท่านที่องค์สมเด็จพระภควันต์กล่าวว่า คนที่นึกถึงชื่อเราอย่างเดียว ตายแล้วไปสวรรค์นับไม่ถ้วนเป็นอย่างนี้

และวันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทมาเคารพองค์สมเด็จพระชินศรีด้วยความเคารพไม่ใช่อย่าง
มัญญุกุณฑลิตเทพบุตรฯ ก่อนจะตายไม่ได้มีความเคารพในองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา
เพียงแต่ว่ามีทุกขเวทนาหนัก ตั้งใจให้พระพุทธเจ้ามาช่วยเพื่อให้หายทุกขเวทนา อานิสงส์จะ
เปรียบเทียบกับบรรดาพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า เปรียบเทียบกันไม่ได้เพราะเราไหว้เคารพ
ด้วยความจริงใจ กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายก็นึกถึงพระพุทธเจ้าเป็น **พุทธนุสสติ**
กรรมฐาน นึกถึงพระธรรมเป็น **ธัมมานุสสติกรรมฐาน** นึกถึงพระสงฆ์เป็น **สังฆานุสสติกรรมฐาน**
เป็นกำลังใหญ่ สิ่งนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำแล้ว หลังจากนั้นสาวกขององค์สมเด็จพระ
ประทีปแก้ว (วันนี้ปรากฏว่าเป็นคนต่างจังหวัดมาก) ก็ตั้งใจสมาทานอุโบสถศีลด้วยความเคารพ
การสมาทานอุโบสถศีล คำว่าอุโบสถศีลแปลว่า อยู่จำ เป็นศีลพรหมจรรย์ องค์สมเด็จพระบรม
โลกเชษฐตรัสว่า ผู้มีความเคารพในศีลย่อมมีอานิสงส์ 3 ประการ

หนึ่ง **ศีลนะ สุขดิง ยันติ** บุคคลที่มีศีลมีชีวิตอยู่ก็มีความสุขตายไปแล้วก็มีความสุข

ศีลนะ โภคสัมปทา ตายไปแล้วเกิดเป็นคนก็มีทรัพย์สมบัติมาก

ศีลนะ นิพพุติง ยันติ คนที่มีศีล ย่อมมีอารมณ์สงบในสมัยที่มีชีวิตอยู่แล้วก็ปึงจัย
เข้าถึงพระนิพพานได้โดยง่าย

อันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำแล้วหลังจากนั้นก็ถวายทานแก่สาวกขององค์
สมเด็จพระประทีปแก้วเป็นสังฆทาน การถวายสังฆทานองค์สมเด็จพระพิชิตมารตรัสว่า อันบุคคล
ใดตั้งใจถวายสังฆทานแม้แต่ครั้งเดียวในชีวิต ตายจากความเป็นคนไปเกิดอีกก็ชาติก็ตาม ถ้าเกิดเป็น
คนขึ้นชื่อว่าความยากจนเข็ญใจจะไม่มีกับผู้นั้นจนกว่าจะเข้านิพพาน ขอกกล่าวโดยย่อ

นี่ถือว่าอานิสงส์ส่วนใหญ่ของบรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้ากล่าวกันโดยละเอียด 3 เดือนก็
ไม่จบ วันนี้ขอเทศน์ในเรื่องราวของ **มามนุชา** ความจริงคนอาราธนาศีลก็แย่ คนเทศน์ก็แย่กำลัง
เป็นไข ขอ ตาหง่า แยกตายก่อนก็แล้วกันพระจะได้บังสกุล ฉันทายก่อน ตาหง่า ขาดทุนต้องมาทำบุญ
ศพ วัน**มามนุชา** นี้บรรดาท่านพุทธบริษัท ความจริงมันมีความสำคัญอยู่ 2 ตอน **ปฐมโพธิกาล** ตอน
หนึ่ง และตอน **ปัจฉิมโพธิกาล** ตอนหนึ่ง แต่ว่าเท่าที่ศึกษากันเห็นว่ามีมีความสำคัญใน **ปฐมโพธิกาล**
เท่านั้น ที่กล่าวอย่างนี้ก็เพราะว่าตอนก่อนจะมาที่นี้กำลังฉันข้าวอยู่ตอนเช้า ก็ได้ยินเสียงบอกว่า
มามนุชา ไม่ใช่สำคัญ แต่ **ปฐมโพธิกาล** อย่างเดียว มี **ปัจฉิมโพธิกาล** ด้วย มีความอยู่ว่า ขอกกล่าวโดย
ย่อเวลาน้อย

ใน **ปฐมโพธิกาล** ก็มีอยู่ว่า องค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบรรล
อุกฤษฏ์สัมมาสัมโพธิญาณแล้ว หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงแสดงพระธรรมเทศนา
โปรดพุทธบริษัทที่เทศน์โปรดกัณฑ์แรกก็คือ **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร** วันเข้าพรรษาที่ **ป่าอิสิปตน**
มฤคทายวัน โปรด **ปัญจวัคคีย์** ฤาษีทั้ง 5 มีท่าน**อัญญาโกณฑัญญะ** ท่าน**วัปปะ** ท่าน**ภัททิยะ** ท่าน
มหานามะ ท่าน**อัสสชิ** พอเทศน์จบปรากฏว่า ท่าน**อัญญาโกณฑัญญะ** พราหมณ์ได้พระโศดาบันองค์

สมเด็จพระภควันต์ทรงปลื้มใจมากถึงกับเปล่งวาจาว่า โภกทัตถุญะ นี้รู้แล้วหนอ โภกทัตถุญะ นี้รู้แล้วหนอ แล้วต่อมาภายหลังที่ทรงเทศน์เบ็ดเตล็ดอีกเล็กๆ น้อยๆ อีก 4 องค์ก็ทรงเป็นพระโศดาบัน และอรหันต์ด้วยกันหมด หลังจากนั้นสมเด็จพระบรมสุคตก็ส่งไปประกาศพระศาสนา

ในเวลานั้นถ้าท่านองค์ใดได้ผลตั้งแต่พระโศดาบันขึ้นไป องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ส่งไปประกาศพระศาสนาทันที ยังไม่มีการอบรมเรื่องอื่นกัน เพราะการอบรมเรื่องประกาศพระศาสนาไม่อบรมเรื่องอื่นกัน ทั้งนี้เพราะอะไร ทั้งนี้ท่านที่เป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโศดาบันขึ้นไปแนะนำคนไม่ผิด ฉะนั้นองค์สมเด็จพระธรรมสามิสรจึงได้ส่งไป

ต่อมาเมื่อเวลาล่วงมาคือ จากกลางเดือน 8 ถึงวันกลางเดือน 3 วันนั้นปรากฏว่า มีบรรดาพระสงฆ์ที่บวชเวลานั้นพระพุทเจ้าบวชให้เอง ที่เรียกว่า เอหิภิกขุ พระพุทเจ้าเป็นอุปัชฌาย์เอง และวิธีบวชก็ไม่ยาก เมื่ออยากจะบวชทรงตรัสว่า เอหิภิกขุ เจ้าจงเป็นภิกษุมารเกิด เพียงเท่านี้จึงสำเร็จก็จะลอยมาสวมกายทันที อันนี้เป็นบารมีขององค์สมเด็จพระชินศรีด้วย และก็เป็นบารมีของบุคคลผู้นั้นด้วย เพราะบุคคลผู้นั้นเคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนา

ในเวลานั้นถ้าท่านองค์ใดได้ผลตั้งแต่พระโศดาบันขึ้นไป องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ส่งไปประกาศพระศาสนาทันที ยังไม่มีการอบรมเรื่องอื่นกัน เพราะการอบรมเรื่องประกาศพระศาสนาไม่อบรมเรื่องอื่นกันทั้งนี้เพราะอะไร ทั้งนี้ท่านที่เป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโศดาบันขึ้นไปแนะนำคนไม่ผิด ฉะนั้นองค์สมเด็จพระธรรมสามิสรจึงได้ส่งไป

ต่อมาเมื่อเวลากาลล่วงมาคือ จากกลางเดือน 8 ถึงวันกลางเดือน 3 วันนั้นปรากฏว่า มีบรรดาพระสงฆ์ที่บวชเวลานั้นพระพุทเจ้าบวชให้เอง ที่เรียกว่า เอหิภิกขุ พระพุทเจ้าเป็นอุปัชฌาย์เอง และวิธีบวชก็ไม่ยาก เมื่ออยากจะบวชทรงตรัสว่า เอหิภิกขุ เจ้าจงเป็นภิกษุมารเกิด เพียงเท่านี้จึงสำเร็จก็จะลอยมาสวมกายทันที อันนี้เป็นบารมีขององค์สมเด็จพระชินศรีด้วย และก็เป็นบารมีของบุคคลผู้นั้นด้วย เพราะบุคคลผู้นั้นเคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนา

ต่อมาก็ปรากฏว่า พระที่บวชจากพระพุทเจ้ามีถึง 1250 รูป กระจายอยู่ในทิศต่างๆ พอวันใกล้จะถึงวันมาฆบูชา กลางเดือน 3 ต่างคนต่างก็มีความรู้สึกและก็ได้ปรึกษากัน ต่างคนต่างอยู่กันคนละทิศ เพราะว่าองค์สมเด็จพระธรรมสามิสรทรงให้ไปประกาศพระศาสนาสอนชาวบ้าน ไปที่เดียว 1 องค์ ไม่ให้ไป 2 องค์ เมื่อทรงมาพร้อมกันแบบนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ตรัสประชุมแสดง โอวาทปาฏิโมกข์ จึงถือว่าเป็นวันสำคัญ สำหรับ โอวาทปาฏิโมกข์ นั้นกล่าวโดยย่อ ถ้ากล่าวโดยพิสดารก็ยาวมากเหมือนกัน ถ้ากล่าวโดยย่อเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทเจ้าทรงวางแผน การไปสอนคนให้เขามีความเข้าใจการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ต้องสอนเหมือนกันอย่างนี้คือ

1. สัพพปาปัสสะ อกรรมัง แนะนำให้ทุกคนละความชั่วทุกประเภท
2. กุสลัตถุสฺสสัมปทา แนะนำให้เขาทำแต่ความดี
3. สจจิตตปริโยทปนัง แนะนำให้คนทำจิตให้ผ่องใสจากกิเลส

เอตัง พุทธฐานะ สาสนัง พระพุทธเจ้าทรงยืนยันว่า พระพุทธเจ้าทุกองค์ตรัสอย่างนี้ เหมือนกันหมด

บรรดาท่านพุทธบริษัทที่เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระบรมสุคต ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า สัพพปาปัสสะ อกรรมัง จงละความชั่วทุกอย่างเหมือนกันหมดเวลานี้บรรดาท่านพุทธบริษัทสาวกขององค์สมเด็จพระบรมสุคต ก็ต่างคนต่างทำกันอยู่แล้ว ขึ้นชื่อว่าความชั่วทุกอย่างที่เราจะให้หมด ที่เดี๋ยวมันเป็นของยากต้องปฏิบัติตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นขั้นเป็นตอน ไปจึงจะมีความสะดวก

อย่างที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจถวายทานแด่พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ก็ดี ช่วยสงเคราะห์คนยากจนก็ดี ให้แก่คนขอทานก็ดี ช่วยคนป่วยไข้ไม่สบายก็ดี ให้คลายจากทุกข์เวทนา อย่างนี้ถือว่าเป็นการพยายามตัดความชั่วประเภทหนึ่งทีเรียกว่า โลภะ คือความโลภ ความโลภ เราจะตัดได้ด้วย จาคานุสสติกรรมฐาน สำหรับ จาคานุสสติกรรมฐาน ไม่ใช่กรรมฐาน นั่งขัดสมาธิเจริญเป็นกรรมฐาน กำลังใจนี้ไว้เสมอว่าถ้าบุคคลใดมีความทุกข์เราจะเปลื้องความทุกข์ของเขา ด้วยการให้วัตถุที่เราถึงจะให้ได้ ถ้าไม่มีวัตถุที่จะพึงให้เราจะให้ด้วยกำลังกาย ให้กำลังกายช่วยกิจการงานไม่ได้เราจะให้ด้วยกำลังปัญญาการคิดไว้อย่างนี้ หรือจิตใจของบรรดาพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ไม่คิดอยากได้ทรัพย์สินสมบัติของเขามาเป็นของเราโดยไม่ชอบธรรม อย่างนี้ถือว่าตัดความชั่วและ ทรงความดีควบคู่กันไป

ประการที่ 2 องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาให้ตัด โทสะ ความโกรธ การตัดโทสะ ความโกรธ ให้ตัดด้วยกำลังของศีล เพราะศีลจะมีทุกอย่างขึ้นมาได้ต้องมี เมตตา กรุณา ทั้ง 2 ประการเป็นอย่างน้อย คือคนเราที่มีความรักความ เมตตา เมตตา แปลว่า ความรัก ถ้ามีความรักอยู่ก็ฆ่าเขาไม่ได้ ขโมยของเขาไม่ได้แย่งคนรักไม่ได้ โทหกไม่ได้ ดื่มสุรามรัยไม่ได้ ถ้ามีความสงสารอยู่แล้วก็ฆ่าเขาไม่ได้อีก ขโมยของเขาไม่ได้ แย่งคนรักเขาไม่ได้ พุดมดเท็จไม่ได้ ดื่มสุรามรัยไม่ได้ เป็นอันว่า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้ามีกำลังใจรักษาศีลเป็นปกติ อารมณ์ของท่านจะบรรเทาความโกรธไปที่ละน้อยๆ จนกว่าจะหมดไป ก็เป็นปัจจัยที่ 2 ที่เราจะถึงนิพพาน

ที่นี้การตัด โมหะ การตัด โมหะ นี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่นั้งอยู่ที่นี้ความเข้าใจในการเจริญภาวนาอยู่แล้ว คำว่า ภาวนานี้ แปลว่า การเจริญ คือทำจิตใจให้ฉลาดและองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถทรงแนะนำตามความเป็นจริงว่าคนที่เกิดมาจะเป็นชายหรือหญิง หรือเป็นสัตว์เดรัจฉานก็ตามไม่มีการทรงตัว มันเป็น อนิจจัง มันไม่เที่ยง ร่างกายจากความเป็นเด็กมันก็ถึงความป็นหนุ่ม เป็นสาวจากความเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็ถึงวัยกลางคน จากวัยกลางคนก็เป็นคนแก่ จากคนแก่เป็นคนตาย บางคนแก่ไม่มากไม่กี่วันตายก็มี

เป็นอันว่า ชีวิตนี้ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทจงคิดตามที่องค์สมเด็จพระธรรมสามิสรตรัสไว้ใน เรื่องแปลการี ว่า ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยงท่านกล่าวว่าเธอทั้งหลายอย่าคิดว่าความตายจะเข้าถึงเราในวันพรุ่งนี้ ให้คิดว่าความตายอาจจะเข้าถึงเราในวันนี้ไว้เสมอ อย่างนี้จะไม่มี

ความประมาทในชีวิต ถ้าคิดอย่างนี้ก็คิดต่อไปตามความเป็นจริง ตามที่บรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิงเคยปฏิบัติกันมาได้แล้วนั่นคือ **มโนมยิทธิ มโนมยิทธิ** แปลว่า มีฤทธิ์ทางใจ ใจมีฤทธิ์ กายไม่มีฤทธิ์ ฤทธิ์อยู่ที่ใจ ใจมีฤทธิ์สามารถยกยอกทิสमानกายไปสวรรค์ก็ได้ไปมาแล้ว ไปพรหมก็ได้ก็เคยไปกันมาแล้ว ไปถึงนิพพานก็ได้ก็เคยไปกันมาแล้ว นอกจากนั้นสาวกขององค์พระประทีปแก้วก็ยังไปฆมนรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน และครูเขาก็งยังแนะนำ **ปุปเพนิวาสนุสสติญาณ** ก็ชาติมาแล้วที่เราเคยเกิดเป็นเทวดาหรือพรหม เคยเป็นสัตว์ เคยอยู่ในอบายภูมิมีนรก เป็นต้นเราทราบเราก็ตระาบได้ว่า โลกทั้ง 3 ประการนี้ไม่มีความแน่นอน เกิดแล้วก็ตาย เป็นเทวดาหรือพรหมก็ไม่มีความแน่นอน มีความสุขจริงแท้แต่ที่ว่าถ้าหมคบุญวาสนามีก็โคตมาใหม่

การตัด โมหะ องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงแนะนำ ซึ่งเรารู้มาแล้วว่า เคยเกิดเป็นมนุษย์ เคยเกิดเป็นสัตว์มานับแสนชาติไม่ถ้วน เกิดเป็นเทวดาหรือพรหมมานับวาระไม่ถ้วน เคยเกิดเป็นสัตว์นรกนับวาระไม่ถ้วน ในดินแดนทั้งหมดไม่มีความสุขจริง

ฉะนั้น ขอบรรดาพุทธบริษัทหญิงตัดกำลังใจการคิดว่า จะเกิดเป็นมนุษย์ต่อไป เพราะมันเป็นทุกข์ มีความไม่แน่นอน ไม่ต้องการเกิดเป็นเทวดาหรือพรหมมีความสุขก็จริงแท้ แต่ที่ว่าไม่แน่นอน อยู่ไม่นานก็จติ จิตเราต้องการอย่างเดียวคือ พระนิพพาน ถ้ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทคิดได้แน่นอนเมื่อไหร่ กำลังใจของท่านก็ตัด โมหะ ความหลงได้ มีหวังจะนิพพานได้แน่นอน แต่ที่ว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระชินวรชื่อนี้ละเอียดมาก ก็ยากที่จะตัดได้โดยฉับพลัน

ฉะนั้น ในตอนต้นนี้นั้น ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทจับอารมณ์แรกให้ได้ก่อนคือ ตัดอบายภูมิ ให้มีความรู้สึก ว่า ชีวิตนี้มันอาจจะต้องตาย ก่อนจะตายเราจะไม่ประมาทในชีวิต กิจจะสร้างความดีคือ เคารพพระพุทธเจ้า เคารพในพระธรรม เคารพในพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ความจริง 3 ประการนี้ บรรดาพุทธบริษัททุกท่านที่นั่งในที่นี้ทำได้หมดแล้วหลังจากนั้นก็ปฏิบัติตามกระแสพระสัทธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วสำหรับฆราวาสทรงศีล 5 ให้บริสุทธิ์ พระ เณร ทรงศีลประจำตัวให้บริสุทธิ์ หลังจากนั้นคิดว่าตายจากความเป็นมนุษย์เมื่อไหร่ การกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ก็ดีเทวดาก็ดีพรหมก็ดี จะไม่มีสำหรับเรา เราต้องการจุดเดียวคือพระนิพพาน การคิดอย่างนี้แค่อนุสติเท่านั้น ไม่ถึงฉานสมาบัติ ทำได้อย่างนี้บรรดาสาวกขององค์สมเด็จพระทรงสวัสดิ์ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า **พระโสดาบัน** บาปกรรมทั้งหมดไม่สามารถจะให้โทษท่านได้ที่ได้ทำแล้ว และก็เดินทางตรงอย่างช้า 7 ชาติถึงพระนิพพาน กำลังใจอย่างกลาง 3 ชาติถึงพระนิพพาน กำลังใจอย่างเข้มชาติเดียวถึงนิพพาน ถ้าทรงใจได้อย่างนี้ก็ไม่แน่ว่าเมื่อก่อนจะตายเมื่อทุกขเวทนาครอบงำหนัก จิตใจของท่านสามารถจะตัดกิเลสเป็นสมุจเฉตพหวน เพราะเมื่อร่างกายเมื่อไหร่ ก็ไปนิพพานเมื่อนั้น อันนี้เป็นของแน่คือง่าย ๆ ดี เหลือเวลาอีก 6-7 นาที **ปัจฉิมโพธิกาล** จะได้หรือไม่ได้ รวมความว่า ตอนนี้เป็นตอน **ต้นพระโพธิกาล** เรื่อง **มาฆบูชา**

ต่อไปก็เป็น **วันมาฆบูชา** เป็น **ปัจฉิมโพธิกาล** วันนั้นเป็นวันกลางเดือน 3 เหมือนกันองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รับคำอาราธนาจากมาร **พระยามาร** เข้ามาอา

ราชาพระพุทธรเจ้า ตั้งแต่วันบรรลุนิติภาวะสัมมาสัมโพธิญาณว่า เวลานี้ท่านเป็นพระอรหันต์แล้ว ควรจะนิพพานเสียเลย อยู่ต่อไปก็จะลำบาก สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า พุทธบริษัท 4 พระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ไม่สมบูรณ์เพียงใดเราจะยังไม่นิพพานก่อน หลังจากนั้นมาองค์สมเด็จพระชินวรทรงแสดงพระธรรมเทศนาสอนพุทธบริษัทมาถึง 45 ปี อายุเข้า 80 ปี พอดี วันมาฆบูชา เหลืออีก 3 เดือนจะ 80 ปีครบถ้วน วันนั้นมารก็เข้ามาอาราธนา ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้านิพพาน ว่าพระสมณโคดมเมื่อตอนวันบรรลุนิติภาวะสัมมาสัมโพธิญาณ เราจะขอให้ท่านนิพพาน แต่ท่านบอกว่าบริษัท 4 ไม่สมบูรณ์เพียงใดยังไม่นิพพานก่อน แต่ว่าเวลานี้องค์สมเด็จพระชินวรเทศน์สั่งสอนบรรดาท่านพุทธบริษัท 4 สมบูรณ์แล้ว คือ พระก็มีมากภิกษุณีก็มีมาก อุบาสก อุบาสิกา ที่เข้าถึงทางธรรมก็มีมาก ขอเล่าลัดๆ

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้รับอาราธนาของมารว่าจะนิพพาน และก็จะทรงปลงอายุสังขาร นับแต่บัดนี้เป็นต้นไปอีก 3 เดือนข้างหน้า คือ วันวิสาขบูชา กลางเดือน 6 เราจะไปนิพพานที่ระหว่างนางรังทั้งคู๋ แห่ง เมืองกุสินารามหานคร เมื่อองค์สมเด็จพระชินวรทรงปลงอายุสังขาร ตัดสินพระทัยแล้วปรากฏว่า แผ่นดินไหวเป็นเหตุให้ พระอานนท์ แปลกใจ หลังจากนั้น พระอานนท์ ก็เข้ามาถามพระพุทธรเจ้า เหตุแผ่นดินไหว ทรงกล่าวว่ามิเหตุ 8 ประการ สิ่งที่สำคัญคือ

1. ผู้ที่อุทิศบ้นดาล
2. พระพุทธรเจ้าทรงปลงอายุสังขาร

พระพุทธรเจ้าก็ทรงบอก พระอานนท์ ว่าเราตัดสินใจแล้วว่า หลังจากนั้นไปอีก 3 เดือน กลางเดือน 6 จะนิพพานระหว่างนางรังทั้งคู๋ เมืองกุสินารามหานคร ตอนนั้น พระอานนท์ ทรงเป็นพระโสดาบันก็ทรงเสียใจ พระโสดาบันร้องไห้ได้ ก็กล่าวกันไปว่าทำไมพระพุทธรเจ้าจึงทรงนิพพานอายุ 80 ปี ตามพระบาลีที่มีอยู่ว่าคนที่คล่องใน อิทธิบาท 4 อิทธิบาท 4 เป็นกำลังใจที่จะสร้างความคิดทั้งทางโลกและทางธรรม ถ้าบุคคลใดมี อิทธิบาท 4 ครบถ้วนทางโลกก็มีความสุข ทางธรรมก็มีความสุข คือทำงานสำเร็จหมด อิทธิบาท 4 คือ

1. จันทะ ความพอใจในงานที่เราจะพึงทำ ไม่คิดว่างานของเราเป็นงานของนายจ้าง หรือเป็นงานของบุคคลอื่น
2. วิริยะ คือมีความเพียร กิจการงานทุกอย่างมีอุปสรรค ใช้ความเพียรต่อสู้ไม่ทอดย
3. จิตตะ จิตจดจ่อในการงานนั้น ไม่วางมือ คือห่วงอยู่เสมอ
4. วิมังสา ใช้ปัญญาพิจารณางานนั้นที่เราจะพึงทำ

อาการ 4 อย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเรียกว่า อิทธิบาท มี 4 อย่าง ถ้าทุกคนที่มีกำลังครบถ้วนทั้ง 4 ประการ ไม่ว่าจะงานอะไร ทางโลกก็มีความสุข ทางธรรมก็มีความสุข ฉะนั้นคนที่ มี อิทธิบาท 4 ประการครบถ้วนทั้ง 4 ประการนี้คือ

1. พระพุทธรเจ้า

2. พระปัจเจกพุทธเจ้า

3. พระอรหันต์

พระพุทธเจ้าตรัสว่าบุคคลใดที่ **อิทธิบาท 4** ครบถ้วนจะอธิษฐานตนให้อยู่ครบ 1 กัปก็ได้ ก็มีคนสงสัย **พระอานนท์** ท่านก็สงสัยว่า ทำไมองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงไม่ทรงอธิษฐานตนให้อยู่ครบ 1 กัป แต่ว่าในตอนนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรัสกับ **พระอานนท์** ว่าถาคดให้นิมิตเธอแล้ว แต่เธอไม่แก่นิมิตให้ถูกต้อง จึงต้องนิพพาน แต่ความจริงแล้วไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าพระพุทธเจ้าองค์ที่ 4 นี้ จะอธิษฐานตนให้อยู่ครบ 1 กัปคือ ไม่ยอมนิพพานยอมทำได้

แต่อย่าลืมว่าในกัปนี้จะมีพระพุทธเจ้ามาอีก 6 องค์ และจะมีพระปัจเจกพุทธเจ้าอีกนับโกฏิ ถ้าพระพุทธเจ้าทรงกักตนเวลา พระองค์เองไม่นิพพานคนจะเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าอีกนับโกฏิก็ไม่มีโอกาสจะได้บรรลุเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้า และพระพุทธเจ้าอีก 6 องค์ ก็จะมาไม่ได้ จึงต้องเปิดโอกาสให้กับพระพุทธเจ้าอีก 6 องค์มา ในช่วงว่างจากพุทธศาสนาจะมีพระปัจเจกพุทธเจ้าบรรลุมากมาย

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย การที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องนิพพานเพราะเหตุนี้ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งที่ท่าน โบราณจารย์กล่าวไว้คงไม่ผิด ท่านผู้กล่าวเป็นพระอรหันต์ ท่านกล่าวว่าในสมัยหนึ่งองค์สมเด็จพระพิชิตมารเป็นพระโพธิสัตว์ เป็นลูกของคนจน บิดาตาย แต่ทว่าเหลือแต่มารดา ตัดฟันเลียงมารดาอยู่ มีความยากจนเข็ญใจ ก็ปรากฏว่ามียักษ์ขึ้นมากินคน กินตามสบาย พระราชาได้สั่งให้คนที่มีความดี มีความสามารถในการรบทั้งหลาย เข้ามาปราบยักษ์ แทนที่จะปราบยักษ์ได้กลับเป็นอาหารของยักษ์ไป ในที่สุดไม่มีใครรับอาสาจะปราบยักษ์ เพราะเกรงว่ายักษ์จะปราบ จึงได้ทรงให้ตีฆ้องร้องป่าวประกาศให้คนที่มีความสามารถ

บังเอิญองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถเกิดเป็นคนจน เป็นพระโพธิสัตว์บารมีย่างเข้าเขตของ **ปรมัตถบารมี** เห็นว่าบิดาตาย เลียงมารดาอย่างนี้ก็หาความสุขให้มารดาแน่นอนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะการตัดฟันเวลาเช้าขายเวลาเย็นก็หาเงิน คำว่าแค่ข้าวกรอกหม้อแต่ละวัน เขาประกาศว่า เถานี้มียักษ์ร้ายมาทำลายคน ถ้าบุคคลใดฆ่ายักษ์ได้ เพียงแค่รับอาสา จะให้ทองเท่าลูกฟักหนักเท่าตัวเองให้เป็นทุนไว้แก่ครอบครัวก่อน เพื่อจะตัวตายทางบ้านจะได้มีโอกาสได้รับทองคำเท่าลูกฟักหนักเท่าตัวเรา แม้ก็จะกินอยู่แบบสบายๆ แม้นกระทั่งตายทองคำก็ยังไม่หมด

เมื่อหน่อพระบรมวงศ์โพธิสัตว์กำหนดอย่างนี้แล้ว จึงได้ขึ้นรับอาสา แล้วก็รับทองคำมา มอบให้แก่แม่ ตอนนี้แม่คัดค้านอย่างหนัก ไม่อยากจะให้ลูกตาย

ในที่สุดจำก็ต้องยอม เพราะตกลงกับเขาแล้ว จึงได้มอบทองคำให้แม่ ตัวเองก็ไปเฝ้าพระราชากับอำมาตย์ ที่มาประกาศหาคน

บรรดาอำมาตย์ข้าราชการก็มารับ ไปพระราช พระราชาก็ถามว่าเธอต้องการอะไร จะไรบ้าง พระพุทธเจ้าเวลานั้นก็บอกว่า ไม่ต้องการอะไรเลย ถามว่าต้องการทหารก็คนให้ช่วย ท่านจะตั้ง ท่านก็บอกว่า ไม่ต้องการทหารเลย จะปราบแต่ผู้เดียวโดยไม่ต้องใช้อาวุธ ความจริงท่านตั้งใจจะปราบหรือตั้งใจให้ยักษ์กินก็ไม่แน่เหมือนกัน เพราะต้องการให้แม่มีความสุข แต่ถามพระราชว่าที่ยักษ์ขึ้นจากปล่องขึ้นทางไหน พระราชาก็ให้คนนำไปว่า มันขึ้นจากปล่องนี้ เวลาวันนั้นเดือนนั้น มันขึ้นเป็นประจำ วันตรุษสงกรานต์นี้แหละ

เมื่อถึงเวลาใกล้วันวันนั้น ท่านก็ไปยืนใกล้ปากปล่องที่ยักษ์จะขึ้น พอถึงวันเวลาตามที่เขาบอก ยักษ์ก็โผล่ขึ้นมาพอดี องค์สมเด็จพระชินศรีเวลานั้นเป็นพระโพธิสัตว์ เวลานั้นไปยืนที่ปากปล่อง พอยักษ์โผล่หัวขึ้นมา เธอก็ยกเท้าขึ้นจะกระแทกคอยักษ์ เข้าใจว่าตัดสินใจว่า ถ้ายักษ์ไม่ตายเราก็ตาย ถ้าเราตายแม่ก็มีความสุขเพราะทองก้อนใหญ่ ได้อาศัยความกตัญญูอย่างหนึ่ง ใช้อาศัยความดีที่เป็นพระโพธิสัตว์อย่างเข้า **ปรมัตถบารมี**

ยักษ์หงนหน้าขึ้นมาเห็นกลางเท้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีกัจจกรที่ทราบได้ทันทีว่า บุคคลคนนี้เราสู้ไม่ได้ เพราะเป็นพระโพธิสัตว์ แต่ว่ามีบารมีใกล้จะบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ยักษ์จึงได้ประกาศว่า ช้าๆ อย่าทำอันตรายกับเรา ท่านเป็นพระโพธิสัตว์ พระพุทธเจ้าก็ทรงถามว่า รู้ได้อย่างไรว่าเราเป็นพระโพธิสัตว์ ยักษ์ก็บอกว่า ท่านเป็นพระโพธิสัตว์มีกัจจกรที่กลางเท้า นี่แสดงว่าบารมีของท่านเป็น **ปรมัตถบารมี** ใกล้จะบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณหากท่านกระแทกหัวเราเราก็หัก เราก็ต้องตาย สู้ท่านไม่ได้ ท่านจงอย่าทำเราเลยเพื่ออายุยืนในการที่จะเป็นพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าบอกว่าไม่ได้แก่นี้มันร้ายกาจมากกินคนไม่เลือกหน้า ทำให้เขาพลัดพี่พลัดน้องพลัดลูกพลัดเต้า ทำให้ภรรยาต้องเป็นหม้ายจากสามี ทำให้สามีต้องเป็นหม้ายจากภรรยา เด็กน้อยต้องกำพร้าจากพ่อจากแม่ แก่เป็นคนใจร้ายฉันทให้ภัยแก่ไม่ได้ ฉันต้องฆ่าแก ยักษ์ก็เลยบอกว่า เวลานี้ฉันมีอายุได้ 80 ปี แต่ว่าถ้าเธอฆ่าฉันเธอเป็นพระพุทธเจ้าอายุได้ 80 ปีก็นิพพาน

องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงกล่าวว่า เราจะมียุ 80 ปีหรือต่ำกว่านี้ไม่สำคัญ วันนี้ต้องการฆ่าท่านให้ได้ หลังจากนั้นก็ทรงยกเท้าขึ้นกระแทกหัวยักษ์ ยักษ์คอหักตาย นี่เป็นอำนาจของพระโพธิญาณตอนหนึ่ง

นี่บรรดาพุทธบริษัททุกท่านที่สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องนิพพานเมื่ออายุ 80 ปี ก็ถือว่าเป็นคำสาปของยักษ์ ถ้าพูดกันตามภาษาชาวบ้าน ถ้าพูดตามภาษาธรรมก็เป็นกฎของกรรม กรรมหนึ่งที่ยักษ์เมื่ออายุ 80 ปี พระองค์ก็ต้องนิพพานอายุ 80 ปีเหมือนกัน แล้วก็ยังมีอีกท่านหนึ่งที่กล่าวกันถึงอายุสั้นไม่ควรจะตายคือ **ท่านสุลิมะ** ซึ่งเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

ท่านสุลิมะ พุทธเจ้ามีอายุเพียงแค่ว่า 16 ปีก็นิพพาน ก็ปรากฏว่าบิดาของท่านที่ชื่อว่า **สังขพราหมณ์** อยู่ที่ **เมืองตักสิลา** เล่าเรื่องคล้ายๆ กันนะ เป็นอันว่าเวลาอายุ 16 ปี ก็กล่าวกับบิดาว่าต้องการจะเรียนไตรเพท บิดาเป็นครู บิดาก็บอกว่า เพื่อนของพ่อมีอยู่ในเมืองจบไตรเพท มีอาการ

คล่องมาก ท่านไปศึกษาไม่นานมีความฉลาดท่านก็จบไตรเพท แต่เมื่อพิจารณาไตรเพทที่จบ ก็ปรากฏว่าเห็นแต่เบื้องต้นกับท่ามกลาง ไม่เห็นที่สุดจึงถามอาจารย์ว่า ไตรเพทที่เรียนมาแล้วกระผมพิจารณาแล้ว มันแค่เบื้องต้นกับท่ามกลาง ก็หมายความว่า หนึ่งเกิดเป็นสวรรค์ได้ สอง เกิดเป็นพรหมได้ แต่ไปนิพพานไม่ได้ ไม่ถึงที่สุดแห่งความทุกข์อาจารย์ก็บอกว่า ฉันก็เห็นแค่นั้นเหมือนกัน ท่านก็เลยถามว่า ยังมีบุคคลใดบ้างจะกล่าวให้จบถึงที่สุดคือ นิพพาน พราหมณ์ก็บอกว่าต้องไปหาฤาษีในป่า

ท่านก็เข้าไปในป่าไม่พบฤาษี แต่พบพระปัจเจกพุทธเจ้าเข้า เวลานั้นว่างจากสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือในกัปนี้ เวลาไหนว่างจากพระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้ามาก ท่านก็เข้าไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้าขอศึกษา พระปัจเจกพุทธเจ้าก็บอกว่า ที่สุดที่นี้มี ที่นี้มีทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด คือขึ้นสวรรค์ได้จะไปสวรรค์ก็ได้ จะไปเป็นพรหมก็ได้ จะไปนิพพานก็ได้ ท่านก็ขอเรียนพระปัจเจกพุทธเจ้าว่า ถ้าจะเรียนต้องแต่งตัวเหมือนกัน คือนุ่งสบงทรงจีวร โคนหัวเหมือนกันจึงเรียนได้ ท่านก็ยอมรับ ความจริงพระปัจเจกพุทธเจ้าก็ต้องทราบพระปัจเจกพุทธเจ้าคล้ายคลึงพระพุทธเจ้ามาก ฉานสมบัติที่พึงรู้ เมื่อท่านบวชแล้ว ไม่นานไม่กี่วันก็ได้บรรลุเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า หลังจากบรรลุเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าไม่นานเหมือนกันท่านก็นิพพาน

อันนี้องค์สมเด็จพระพิชิตมารกล่าวว่า ความจริง ท่านเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้วน่าจะมีชีวิตอยู่นาน ท่านบอกว่ากรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้ท่านอายุสั้น โทษปาณาติบาต ชาติในอดีตนั้นก็หมายความว่า ชอบฆ่าสัตว์ในวัยรุ่น หมูอายุไม่เต็มอัตรา ฆ่าควายอายุไม่เต็มอัตรา คืออายุหนุ่มๆ สาวๆ ฆ่าอย่างนี้เป็นต้น เป็นอันว่ามาเกิดเป็นคนในสมัยพระปัจเจกพุทธเจ้าก็ต้องนิพพานเมื่ออายุ 16 ปี

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายเทศน์มานี้ไป 40 นาทีแล้ว ก็ขอบรรดาสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ที่มาสดับพระธรรมเทศนา ปรากฏว่าคนมากันมาจากที่อื่น คือ ท่าลาน มาตั้ง 3 คันรถบัส ญาติโยมพุทธบริษัทมากันเองหลายจังหวัด ตั้งใจมาบำเพ็ญความดีในพระพุทธศาสนา เมื่อเทศน์ความจริงยาวเกินไป ขอสรุปสั้นตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระจอมไตรว่า

1. **สัพพปาปัสสะ อกรรมัง** ที่พระพุทธเจ้าทรงเตือนว่า ทุกคนจงละความชั่วทุกประเภท แต่ค่อยๆ ละอย่าหักโหมเกินไปกำลังใจจะกลุ่ม
2. **กุสลัสสุปสัมปทา** จงสร้างแต่ความดีคือทรงศีลให้บริสุทธิ์
3. **สจิตตปริโยทปนัง** พยายามระงับนิวรณ์จากจิต ให้คิดไว้เสมอว่าชีวิตนี้มันจะต้องตาย เราไม่ปรารถนาอะไร เราต้องการพระนิพพานจุดเดียว ทำไว้แบบนี้ พยายามตัด โลภะ ความโลภ โทสะ ความโกรธ โมหะ ความหลง ถ้าแบบนี้เทศน์ง่าย ปฏิบัติยาก เอาให้ง่ายลงมากกว่านี้อีกนิดหนึ่ง ให้มันง่ายที่สุดในเขตพระพุทธศาสนา นั่นก็คือ ตั้งใจเป็นพระโสดาบันให้ได้ ถ้าบอกว่าเป็นพระโสดาบันบอกไม่ไหวไม่ไหว แต่ความจริงไหวเป็นของไม่ยาก

พระโศคบันก็คือชาวบ้านชั้นดีตามที่เทศน์ไว้แล้วในตอนต้นจะสรุปให้ง่าย ๆ เดี่ยวจะจำไม่ได้ ดีไม่ดีฟังตอนต้นพอถึงตอนกลางตอนต้นหาย ตอนท้ายตอนกลางหาย เทศน์เสร็จแล้วพอลุกขึ้นไปปรากฏหล่นหายทั้งกัณฑ์ นี่ขอสรุปสั้น ๆ ว่าความดีที่จะนำไปวันนี้คือ เราหวังนิพพานกับชาตินี้ และขอยืนยันว่า ได้แน่ถ้าทำตอนนี้ ตอนปลายได้แน่

1. ตื่นขึ้นมาตอนเช้ามีคิดให้คิดว่าชีวิตของเราวันนี้มันอาจจะตายก็ได้แต่ถ้าจะตายเมื่อไหร่ไม่ขอเกิดเป็นมนุษย์ เทวดาหรือพรหม ขอไปนิพพานจุดเดียว และตั้งใจว่าวันนี้เราจะเคารพพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ด้วยความจริงใจ รมักระวังศีล 5 ประการไม่ให้บกพร่อง มันก็ต้องผลอบ้างอะไรบ้างตอนต้น ไม่เกิน 8 เดือนมันก็ทรงตัว และคิดไว้เสมอว่า ถ้าตายเมื่อไหร่ขอไปนิพพานเมื่อนั้น อย่างนี้ท่านเรียกว่าพระโศคบัน และก็ถ้าคิดอย่างนี้นั้นถ้าจิตมันยังคืออยู่ ถ้าตายเมื่อไหร่ จะตายเมื่อไหร่ มนุษย์โลกเป็นทุกข์เราไม่มาอีก เทวโลกพรหมโลก เป็นสุขนิดหน่อยแล้วลงมาเราไม่ต้องการไป เราต้องการนิพพานทำอย่างนี้ไว้ทุกวัน ตอนเช้ามีจิตใจวันนั้นท่านจะมีความสุขทั้งวัน และกิจการมณัของท่านก็จะทรงความเป็นพระโศคบัน ตายเมื่อไหร่เป็นอรหันต์เมื่อนั้น ก่อนจะตาย และถ้าทุกขเวทนามันครอบงำหนัก เราก็เมื่อร่างกาย การไปนิพพานจุดเดียวคือ เมื่อร่างกายเท่านั้นเอง เห็นว่าร่างกายมันไม่ดีเราไม่ต้องการมันอีก ขึ้นชื่อว่ามิร่างกายอย่างนี้ไม่มีแล้วในชาติต่อไป เลิกกัน ชาตินี้ก็ไป

2. สำหรับท่านที่ได้มโนมยิทธิ พอตื่นขึ้นมาแล้วรวบรวมกำลังใจตัดสินใจด้านกิเลส ไม่ยากกว่า การเกิดเป็นมนุษย์ไม่ดีมีทุกข์ การเกิดเป็นคนเทวดาหรือพรหมไม่มีสุข สุขชั่วคราวแล้วก็ลงมา เราไม่ต้องการ หลังจากนั้นรวบรวมกำลังใจว่า ถ้าวันนี้มันจะพึงตายก็ตายเหอะ ฉันจะไปรวบรวมกำลังใจเพียงเท่านี้ จิตใจจะผ่อนคลายแล้วก็ไปนิพพานทันที เอาอิทิสสมานกายไปนั่งอยู่ต่อหน้าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จิตใจจะเต็มไปด้วยจิตใจชุ่มชื้นแจ่มใส มีความสุขมาก เพราะจิตใจที่ไปตั้งอยู่ที่นิพพานนั้นเวลานั้นกิเลสชนิดหนึ่งมันไม่ติดอยู่ในจิต เพราะว่าจิตที่เห็นนิพพานได้ก็ต้องมีกำลังใจอย่างต่ำคือ พระโศคบันเวลานั้น แต่ทว่าเข้าไปนั่งไปนอนที่นิพพานได้นั้นก็เป็นกำลังใจที่สะอาดเท่าพระอรหันต์ขณะที่นั่งอยู่ที่นิพพานนะกำลังใจสะอาดเท่าพระอรหันต์ถึงนั่งอยู่ได้ ถ้าตัดสินใจต่อหน้าองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า ถ้าข้าพระพุทธเจ้า ร่างกายมันพึงเมื่อไหร่ ขอมาที่นี้นั่งอยู่ที่หน้าองค์สมเด็จพระชินศรีให้ชื่นใจ ถ้าเวลามันน้อย 2-3 นาทีก็พอแล้วก็ลงมา เมื่อลงมาแล้วก็ตัดสินใจว่าร่างกายเหลวๆ อย่างนี้ เราไม่ต้องการมันอีกเมื่อตายชาตินี้ก็ขอให้ตายเป็นชาติสุดท้าย ต่อไปไม่มีร่างกายอย่างนี้ เราต้องการนิพพาน

เพียงเท่านี้กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทก็ชุ่มชื้นตลอดวันปัญญาจะดี ตัดสินใจได้ เรียบร้อยถูกต้องมีแต่ความเข้าใจ ถ้าตายเมื่อไหร่ไปนิพพานเมื่อนั้น เอาละ ท่านพุทธบริษัททุกท่านว่าไปว่ามาปาเข้าไป 47 นาที ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง กฎของกรรม

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 19 พฤษภาคม 2527

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

กัมมัง ตัตเต วิชชตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในชั้นมิกถา เพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรองคศรัทธาบารมีที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำ
ปีกัณฑ์ คือวันแรม 15 ค่ำ เดือน 6 วันนี้ การที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมาบำเพ็ญกุศลบุญราศี
ทั้งนี้เพราะอาศัยเหตุ 2 ประการ กล่าวคือ

1. มีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นเหตุ จึงได้พากันมาปฏิบัติความดี
ตามคำแนะนำขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ และ

2. อาศัยบุญบารมีเดิมมาสนับสนุน คือว่าการทำบุญนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้า
ไม่มีบุญบารมีเดิมสนับสนุน เราก็ทำไม่ได้ ยิ่งพระพุทธเจ้าตรัสว่าคนจะมีความดีหรือความชั่วอาศัย
บารมีเป็นสำคัญ คำว่าบารมีนี้เขาแปลว่าเต็ม แต่ถ้าจะแปลเต็มศัพท์ต้องแปลว่ากำลังใจเต็ม ถ้าแปลว่า
เต็มเฉยๆ มันก็เลยไม่รู้เรื่องกัน ถ้าในลัทธิที่องค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดา คือพระพุทธเจ้า
ตรัสว่าต้องเป็นกำลังใจเต็ม การบำเพ็ญกุศลของบรรดาท่านพุทธบริษัท

1. มีความเลื่อมใสในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

2. อาศัยบารมีเป็นเหตุสำคัญ ถ้าไม่มีบารมีจริงๆ คือกำลังใจจริงๆ ก็ไม่ทำบุญกัน เพราะ
บุญนี้เขาแปลว่าดี บาปเขาแปลว่าชั่ว คนที่จะทำบุญในเขตพระพุทธศาสนาแบ่งเป็น 3 ระดับ ตาม
บารมีพระพุทธเจ้าตรัส

ระดับที่ 1 ท่านเรียกบารมีเฉยๆ ระดับที่ 2 เรียกว่าอุปบารมี ระดับที่ 3 เรียกว่าปรมัตถบารมี

สำหรับคนที่มิบบารมีเต็ม ถ้าหากว่าเต็มกันจริงๆ นั้นในบารมีต้น ท่านประเภทนี้จะนิยม
เฉพาะทานกับศีล ถ้าจะชวนเจริญภาวนาด้วยบอกว่าไม่ไหวความจริงกำลังใจเขาไม่ไหวจริงๆ ไอ้คำ
ว่าบารมี 3 ชั้น ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทจำไว้ด้วยว่าคนที่มิบบารมีต้นจริงๆ พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า
บารมีเฉยๆ ถ้าขั้นเต็มจริงๆ เขาจะอยู่กับในเขตนั้นของบำเพ็ญทานกับศีล ในการเจริญภาวนาจะเป็น
สมถภาวนาที่มีสมถภาวนาก็ตาม ท่านพวกนี้บอกว่าจะไม่ไหว กำลังใจไม่ถึง ไม่ถึงจริงๆ

อันดับที่ 2 คนที่มิบบารมีเป็นอุปบารมี บารมีขั้นกลาง ท่านที่มิบบารมีขั้นกลางนี้พร้อมที่จะ
เจริญภาวนาอยู่เสมอ เต็มใจในการเจริญภาวนา แต่ว่าการเจริญภาวนานี้ขั้นฉานโลกีย์สามารถทำได้
ทุกอย่าง แม้แต่ 2 ในวิชาสาม 5 ในอภิญาหคแต่ถ้าแนะนำและชักชวนเขาว่าเราตัดสินใจไป
นิพพานกันเถอะ ท่านพวกนี้บอกว่าจะไม่ไหว กำลังใจไม่พอ

สำหรับคนที่มีการมีเป็นปรมาตบารมี ก็พอใจในการเจริญภาวนา แต่ทว่าในขั้นแรกอาจจะไม่เข้าใจถึงนิพพาน เมื่อทำมาทำไปกำลังใจคือความดีเดิม เขาสนับสนุนเต็มที่ ท่านผู้นั้นพอใจในนิพพาน ฉะนั้นการบำเพ็ญกุศลในพระพุทธศาสนาต้องเข้าใจเรื่องบารมีไว้ด้วย

ท่านผู้ประกาศพระศาสนา ถ้าไม่เข้าใจถึงบารมีก็เป็นการผิดหวังทำให้เสียผลเพราะฉะนั้น การที่จะเข็นให้บุคคลที่มีกำลังใจไม่ถึงเข้าทำกรรมที่สูงกว่า ย่อมเป็นไปได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ที่นั่งอยู่ที่นี่ เป็นผู้ประสงค์ในธรรม คือสร้างเฉพาะความดีเป็นส่วนมาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสให้ฟังทราบว่า คนเราที่เกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่รับผลของกรรมทั้ง 2 อย่าง คือ เศษของกรรมที่เป็นกุศล และก็เศษของกรรมที่เป็นอกุศล สำหรับเศษของกรรมที่เป็นกุศล เมื่อจิตใจเรา เราก็มีความสุข มีการคล่องตัวทุกอย่างในการประกอบกิจการงาน ในขณะที่กรรมที่เป็นอกุศลให้ผลมันก็เกิดความยุ่งยากขัดข้องด้วยประการทั้งปวงไม่เหมือนกับในเทวโลกตั้งแต่สวรรค์ขึ้นไปถึงพรหม อันนี้รับผลเฉพาะความดีอย่างเดียว ในอภายภูมิมีนรกเปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน รับผลเฉพาะความชั่วอย่างเดียว สำหรับในมนุษย์รับผล 2 อย่าง แต่เป็นแต่ว่าเศษไม่ใช่เนื้อแท้

ก็รวมความว่า ขณะใดที่ กรรมที่เป็นอกุศลให้ผลเราก็มีความทุกข์ ขณะใดที่กรรมที่เป็นอกุศลหลีกไป พอกกรรมที่เป็นอกุศลเดิมในชาติก่อนให้ผลเราก็มีความสุขขึ้นชื่อว่ากฎของกรรมนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ จะยกตัวอย่างในสมัยพระองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดายังทรงพระชนม์อยู่

เวลานั้นองค์สมเด็จพระบรมครูมีญาติที่มีความสำคัญคนหนึ่ง ชื่อว่า **เจ้าชายเทวทัต** **เจ้าชายเทวทัต** นี้ความจริงเป็นที่ของ **พระนางพิมพา** เป็นลูกของลุงพระพุทธเจ้าเอง เป็นลูก **ท่านสุปปพุทธะ** ซึ่งเป็นลุง พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบว่า **เทวทัต** นี้ทำอะไรมาในชาติก่อน ความชั่วก็มี ความดีก็ปรากฏ แต่ความดีมันน้อยกว่าความชั่ว แต่ว่าในชาติสุดท้ายนี้ **เทวทัต** มาเกิดเป็นลูกเจ้าในตอนต้นความดีเข้าจิตใจ เป็นคนที่หนักในสังคม เป็นที่นิยมของสังคมต่างๆ ใครก็ชอบ

ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าทรงบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ **ท่านเทวทัต** ก็บวชเข้ามาในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าก็พยายามช่วยทุกอย่าง ช่วยให้ **พระเทวทัต** ได้อภิญญา 5 คำว่า อภิญญา 5 นี้ยังขาดข้อที่ 6 คือ **อัสวักขยญาณ** คือรวมความว่า **พระเทวทัต** ได้ฌานโลกีย์เต็มอัตรา ถ้ามีอภิญญา 5 นี้มีฌานเต็มอัตรา

แต่ทว่าพอตอนกลางของอายุ ปรากฏว่ากรรมที่เป็นกุศลถอยหลัง ฌานเสื่อมกรรมที่เป็นอกุศลเข้ามาจิตใจ เป็นปัจจัยให้ **เทวทัต** คิดขบถต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หวังจะล้มล้างพระพุทธเจ้าปกครองสงฆ์เสียเอง

ในอันดับแรกส่ง **ช่างนาฬาศิริ** เข้าไปหาพระพุทธเจ้า ต่อมาจ้างนายแม่นธนูยิงพระพุทธเจ้า และก็ต่อมากลิ่งหินให้ทับพระพุทธเจ้า ข้อท้ายที่สุดก็คือทำสงฆ์ให้แตกกัน ว่าบุคคลใดเห็นด้วยกับ

เราก็ไปอยู่กับเรา เอาสงฆ์ประมาณ 500 รูปไปเป็นบริวารแต่ในขั้นสุดท้ายเป็นอย่างไร พระเทวทัต ก็
ต้องมาลง อเวจีมหานรก

ที่รวมความว่าขึ้นชื่อว่ากรรมนี้ ไม่มีใครสามารถจะหลีกเลี่ยงได้ ตัวอย่างบุคคลอีกคนหนึ่ง
ก็คือ ท่านสุปปพุทธะ ที่เป็นลูกของพระพุทธเจ้านั่นเอง เมื่อ พระเทวทัต ต้องถูก อเวจี สุบ หรือถูก
ธรณีสูบลง อเวจี แล้ว เขาก็หวังจะแก้แค้นองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว

วันหนึ่งพระพุทธเจ้าจะต้องเสด็จบิณฑบาตตอนเช้า เขาก็มานั่งกินเหล้ากินเหล้าขวางทาง
พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเสด็จเดินไปถึงตรงนั้น เห็นเขานั่งขวางทางเป็นกลุ่มใหญ่ ท่านก็เสด็จกลับ
เพราะว่าพระพุทธเจ้าก็ดี พระอรหันต์ก็ดีมีคติที่ว่า ถ้าวันไหนบิณฑบาตได้ก็ฉัน ถ้าวันไหน
บิณฑบาตไม่ได้ก็อยู่ด้วยธรรมปีติคำว่า ธรรมปีตินี้อยู่ด้วยสมาธิวิปัสสนาบอกกัน จิตเป็นสุขมีความ
อิ่มตลอดเวลามันไม่หิวเหมือนกัน แต่พูดกันตามจริงแล้วดีกว่ากินข้าว แต่ไอ้งานที่ทำเพื่อประชาชน
มันทำไม่ค่อยไหว ต้องอยู่เฉยๆ

ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้ากลับ ท่านสุปปพุทธะ ซึ่งเป็นลูกนั่งกินเหล้าขวางทางก็สั่งคนมาคว่ำ
พระพุทธเจ้าจะตรัสอย่างไร เมื่อกลับเข้ามาแล้วบรรดาพระสงฆ์ประชุมกันตอนสาย พระพุทธเจ้า
ทรงเทศน์ เมื่อเทศน์จบประชาชนก็ดี บรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายก็ดี พระสงฆ์ทั้งหลายก็ตาม ต่าง
คนต่างก็ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า สุปปพุทธะ ซึ่งเป็นลูกนั่งขวางทางโคจรของพระพุทธเจ้า จะมีโทษ
เป็นประการใดองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ได้มีพระพุทธฎีกาตรัสว่า ภิกขเว คุกรภิกษุทั้งหลาย
นับตั้งแต่วันนี้ไป 7 วัน วันที่ 7 สุปปพุทธะ จะต้องถูกธรณีสูบ พอได้ข่าวมาเท่านั้นเจ้าลูกน้องก็กราบ
ทูลให้เจ้านายทราบ

ท่านสุปปพุทธะ ก็คิดว่าเราจะจับโกหกของพระสมณโคดม จึงขึ้นไปอยู่บนปราสาทชั้นที่ 7
ไอ้ทางลงช่องลง 7 ชั้นนะ ตั้งนักมวยปล้ำไว้ 2 คน แล้วก็ตั้งนักมวยปล้ำบอก นี่เธอ ตั้งแต่นี้ไปสิ้น
เวลา 7 วัน ยังไม่ถึงวันที่ 8 ถ้าฉันจะลงไปด้วยกรณีใดๆ ก็ตาม เธออย่าให้ลงนะ จับฉันไว้ให้อยู่ แต่
ความจริงท่านลืมไปว่าท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นอันว่าจะเอาคนอื่นไปตั้งไว้ก็เกรงว่ากำลังจะไม่
พอ เอนักมวยปล้ำกำลังมาก ประตูละ 2 คน ๆๆ ก็รวมความว่า 6 วันผ่านไป ไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น

พอวันที่ 7 เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงพยากรณ์วันนั้นปรากฏว่ามีตัวโปรดของ พระเจ้า
สุปปพุทธะ ร้องเสียงดัง แล้วกระที่บโรงทำอย่างหนัก แสดงเสียใครก็ห้ามก็ไม่อยู่ ยับยั้งก็ไม่ได้ ท่าน
สุปปพุทธะ อาศัยกรรมเป็นปัจจัย ได้ยินเสียงมาร้องดิ้นรนแบบนั้น ทนไม่ไหวก็วิ่งลงมาจากชั้นที่ 7
ถึงชั้นที่ 1 ไอ้ นักมวยปล้ำต่างๆ ที่ตั้งไว้มันมันก็ไม่คว้าจับ เพราะวิ่งมาด้วยความเร็ว ในที่สุดลงชั้นที่
1 พอก้าวลงไปถึงพื้นดิน ปรากฏธรณีสูบลงอเวจีไปเลย

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท ขึ้นชื่อว่ากฎของกรรมนี้เราหลีกเลี่ยงกันไม่ได้จริงๆ ที่นี้เรา
มาดูคนที่เราคิดว่าจะไปนรกคน 2 คนนี้ ถ้าพูดกันจริงๆ เราก็คิดว่าจะไปนิพพานมากกว่า คือ ท่าน

เทวทัต ก็ดี ท่านเทวทัต ใช้อภัยญา 5 นี่เป็นการทำเพื่อการตัดสังโยชน์ เพื่อเป็นพระอริยเจ้าเป็นของไม่ยาก ถ้าได้อภัยญา 5 แล้วจะเป็นอรหันต์ได้ภายใน 7 วัน แต่ว่ากรรมร้ายเข้ามาริตרון

สำหรับ ท่านสุปปพุทธะ ก็เป็นลูกของพระพุทธเจ้า เป็นพ่อตาด้วย อยู่ในขอบเขตของความ เป็นบุคคลสำคัญในพระพุทธศาสนา แต่อาศัยกรรมที่เป็นอกุศลในชาติก่อน บันดาลให้ 2 คนลง อเวจีมหานรก ไป

ต่อมาเราก็มาดูคนที่ควรจะตกนรกแต่ก็ไปนิพพาน ตัวอย่างท่านที่ 1 ก็ คือ ท่านองคุลี มาล องคุลีมาล นี่เป็นคนที่มีความตอนต้นดีมาก แต่ว่ามาตอนกลางอาศัยกรรมที่เป็นอกุศล ให้ผล ของเวรจองกรรมกัน ด้วยในสมัยชาติก่อนท่านเคยเกิดเป็นควายที่มีความแข็งแรงมากมีความเก่งกล้า สามารถมากเป็นควายป่าสามารถปราบสัตว์ในป่าได้ทุกประเภท ไม่มีใครสู้ได้ ต่อมาก็มาขวิดวัว ขวิดควายชาวบ้านเขา ชาวบ้านเขาก็หาทางรุมกันตีตาย ก่อนที่จะตายก็ลมตามองดู ใ้พวกนี้มารุม ฆ่าๆ ชาติหน้ากูขอฆ่าบ้าง ใ้กรรมตัวนี้มาสนองท่าน

เมื่อสมัยที่ไปเรียนหนังสือที่ เมืองตักสิลา เป็นเหตุให้บรรดาเพื่อนๆ ปรึกษาอิจฉาท่าน ไปแจ้ง กับครูเขาว่า อหังสกกุมาร นี่เขาชื่ออย่างนี้ละ ชื่อ อหังสกกุมาร จะทำตนเป็นอาจารย์เสียเอง จะฆ่าครู ครูก็หูเบา หาทางให้ องคุลีมาล ตายด้วยการถูกฆ่าจากคนอื่น จึงบอกว่าเรามีมนต์อยู่บทหนึ่ง เรียกว่า วิษณุมนต์ ถ้าใครได้มนต์นี้ละก็สามารถจะปราบได้ทั้งไตรภพ คือปราบมนุษย์ก็ได้ เทวดาก็ได้ พรหมก็ได้

แต่ความจริงมันก็ไม่น่าเชื่อ การจะไปปราบเทวดาและพรหม แต่ว่ากรรมมันสนอง ท่านก็ ยอมรับจะเรียน แต่ครูบอกว่า ถ้าจะเรียกก็ได้ แต่ต้องฆ่าคนให้ได้ 1000 คนก่อน เป็นการยกครู ถ้าฆ่า คน 1000 คน ไม่ได้ก็เรียนไม่ได้ ความจริงมนต์นี้มันไม่มี ครูมีความรู้สึกว่า ใ้คน 1000 คน มันต้องมีคนที่มีความเก่งกล้ามีอยู่สักคนหนึ่ง มันยอมฆ่า องคุลีมาล ให้ตาย ก็อาศัยกรรมเก่าของท่านที่จอง เวรจองกรรมกันไว้ ท่านก็ฆ่าคนในระยะต้น ฆ่าได้คน 2 คน ฆ่าง่าย ใ้คนที่ 3 ที่ 4 นี่ฆ่ายากแล้ว เพราะรู้ว่าว่า โจรคนนี้อยู่ที่นี่ เขาก็ไม่เดินทางมา กว่าจะฆ่าได้แต่ละคนก็ต้องวิ่งกวาดกัน ทีนี้ฆ่าไป หลายๆ คนก็เลยจำไม่ได้ จำไม่ได้ว่าฆ่ามาแล้วกี่คน

ทีหลังก็ตั้งต้นใหม่ ฆ่าได้ 1 คน เอานิ้วมือ 1 นิ้ว ฆ่าได้ 1 คน ตัดนิ้วมือไว้เป็นพยาน 1 นิ้ว เลยมีนามใหม่ว่า องคุลีมาลโจร องคุลีนี้ก็แปลว่า นิ้ว แปลว่าโจรผู้ฆ่าคนเอานิ้วมือ ตอนหลังนี้ฆ่าได้ 999 พวกกับคนเก่าก็ 1000 คนเศษ

ในตอนเช้ามีดวงค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐทรงพิจารณาอุปนิสัยของสัตว์ก็ทราบว่าเป็นเวลานี้ องคุลีมาล อยู่ใกล้ เมืองพาราณสี ที่พระองค์เสด็จประทับอยู่แล้วก็ตอนเช้าตรู่มารดาจะไปเยี่ยม ใ้ นิ้วขาดอยู่แค่นิ้วเดียว แกตั้งใจเอาไว้แล้วว่าพรุ่งนี้จะเป็นใครก็ตาม ถ้ามาต้องฆ่าให้ครบ 1000 นิ้ว แล้วก็คนที่รุมฆ่าท่านในชาติก่อน ก็มีแม่ผสมอยู่ด้วย ประเภทเอวาว ถ้าอยากไปวันนั้น องคุลีมาล ก็

ต้องฆ่าพระพุทธเจ้าทรงทราบ องคุลิมาล นี่มีนิสัยเป็นพระอรหันต์ แต่ว่าวันพຸ່งนี้ ถ้าฆ่าแม่เป็น อนันตริยกรรม บุญเก่าๆ ต้องถูกปิดทางไปลง อเวจีมหานรก ก่อนจะไม่มีผลในการบรรลุมรรคผล

ฉะนั้นในตอนเช้าตรู่องค์สมเด็จพระทศพลได้ทรงตัดหน้าไปก่อน เมื่อ องคุลิมาล เห็นองค์ สมเด็จพระชินวรก็กล่าวว่า มาณพน้อย หนุมน้อย รอหยุดก่อนพระพุทธเจ้าก็เดินเรื่อยท่านกวาดไม้ ทั้นเป็นการบันดาลของพระพุทธเจ้าให้กวาดไม้ทั้นอย่างที่พระท่านสวดเมื่อก็ พาหุง บทตัน อุกจิตตชก อธิษฐานว่า ขอแผ่นดินจงลุ่มๆ คอนๆ ก็ถึงสูงมั่ง ต่ำมั่ง ท่านก็เดินเฉยๆ องคุลิมาล กวาด เท่าไรก็ไม่ทั้นจึงบอกว่า สมณะ หยุดก่อน องค์สมเด็จพระชินวรจึงตรัสว่าเราหยุดแล้ว ท่านเสียใจไม่ หยุด องคุลิมาล จึงถามว่า สมณะ ทำไมจึงมุสาวาท บอกว่าหยุดแล้วทำไมจึงเดิน พระพุทธเจ้าทรง หันมาถามว่า องคุลิมาล เอ้อ อหิงสกกumar ตถาคตนะหยุดบาปกรรม ธรรมอันลามกมานานแล้ว เธอ ยังไม่หยุดหรือ นี่ความจริงบุญเข้าสนองเขาพอดี พอได้ยินเสียงท่านเธอก็ทราบ ก็ทราบในใจว่า เรา นี้เลวมากไปเสียแล้ว วางดาบวางพวงนิ้วมือ ขยายผ้าที่ห้อยรั้งให้เรียบบอกไป ก็พยายามเสยผมให้ เรียบตามที่เธอจะทำได้ แล้ววิ่งเข้าไปกราบองค์สมเด็จพระจอมไตรพระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์ เธอก็ขอ บวช บวชแล้วไม่กี่วันเธอก็เป็นพระอรหันต์ นี่กรรมที่เป็นกุศลเดิมที่เป็นปรมัตถบารมี เข้าสนองใจ เข้าตรงนี้พอดี

จะเป็นว่าคนอย่าง องคุลิมาล นี่ไม่น่าจะเป็นอรหันต์ได้เลย ควรจะไปนรกแต่กรรมที่เป็น อกุศลมันเบากว่า กรรมที่เป็นมหากุศลหนักกว่ามาก มีกำลังสูงกว่าบันดาลให้ท่านเป็นพระอรหันต์

อีกคนหนึ่งที่ไม่น่าจะไปสวรรค์เหมือนกันก็คือ ตัมพทาลิกโจร ตัมพทาลิกโจร นั้นตั้งแต่ เกิดมาไม่เคยสร้างความดี องคุลิมาล นั้นยังมีความดีอยู่มากท่านเป็นคนไม่น่าคบ ไปที่ในใครเขาก็ ไม่น่าคบ ไปสมัครเป็นลูกน้องโจร โจรก็ยังไม่คบ แต่ก็เป็นคนฉลาดที่สามารถเอาใจลูกน้องโจร ลูกน้องโจรรับไว้เป็นลูกน้องต่อมาก็ได้เป็นคณะของโจร ปล้นบ้าง ฆ่าบ้าง นับจังหวัดไม่ถ้วน ต่อมา พระราชาส่งพวกราชบุรุษมาจับได้ คือเจ้าหน้าที่จับได้ เขาก็สังหารชีวิตโจรทั้งหมด ไร่โจรทั้ง 500 คน เพฆฆฆฆฆไม่กล้าฆ่า เขาจึงถามหัวหน้าโจรว่าท่านจะฆ่าลูกน้องท่านได้ไหม ถ้าฆ่าลูกน้อง ท่านได้จะไม่ฆ่าตัวท่าน จะให้ท่านเป็นเพฆฆฆฆฆหัวหน้าโจรก็บอกไม่ได้ เป็นหัวหน้าเขา ตายก็ต้อง ตายด้วยกัน เขาก็ถามเรียงลำดับมารไม่มีใครรับ มาท้ายที่สุด ถึง ตัมพทาลิกโจร ตัมพทาลิกโจร บอก ฆ่าได้ผลที่สุดท่านก็รับฆ่าคนอื่นอีก 499 คน

หลังจากนั้นมาก็เป็นเพฆฆฆฆฆฆ่าคน ตัมพทาลิก โจรฆ่าคนจริงๆ ประมาณ 10,000 คนเศษ ตามบาลีนะ แต่พอเกษียณอายุ แกล้งไปพินคอกคนที่เดียวไม่ขาดเขาก็ให้เกษียณอายุ ก็ให้ทรัพย์สมบัติ อยู่ในฐานะคหบดี

ก็ปรากฏว่าวันหนึ่งเธอต้องการกินข้าวมธุปายาส ลูกสาวทำให้ ขณะที่กินก็พอดีเหลือบ ตาไปเห็น พระสารีบุตร มาอยู่ที่ประตูบ้าน พระสารีบุตร มาที่ประตูบ้านนะ ไม่ใช่ประตูรั้ว ประตู หลังบ้าน คือประตูบ้านเลย เธอนึกในใจว่าเราทำแต่ความชั่วมาตั้งแต่เด็กจนกระทั่งแก่ บุญทานไม่

เคยทำ วันนี้พระมาโปรดถึงบ้านขอถวายพระไป จึงนิมนต์ พระสารีบุตร เข้ามา พระสารีบุตร ถิ่น ต่อมา ตัมพทาลิกโจร ก็อยาก พระสารีบุตร ก็แบ่งให้ครึ่งหนึ่ง ขอเล่าย่อๆ

พอต่างคนต่างกินเสร็จ พระฉันเสร็จ คนกินเสร็จ พระสารีบุตร ก็เทศน์เทศน์โทษของ ปาณาติบาต ตัมพทาลิกโจร กระทบกระส่ำวมาก เพราะว่าไอ้ปาณาติบาต เราทำมาฆ่าแม่ ลงนรกทุม แน่

พระสารีบุตร เทศน์ได้ครึ่งกัณฑ์ ท่านก็หยุด ถามว่าโยมไม่สบายใจหรือ ตัมพทาลิกโจร ก็ บอกว่าไม่สบายใจ เพราะกรรมที่พระคุณเจ้ากล่าวมานี้ ผมฆ่าแม่แน่ท่านก็เลยถามว่า โยมฆ่าคน โยม ตั้งใจฆ่าเอง หรือใครใช้ให้ฆ่า เธอก็บอกว่า พระราชาใช้ให้ฆ่า เพราะว่าเป็นเพชรฆาต

พระสารีบุตร จึงถามว่า สมมติว่า โยมเป็นลูกจ้างเขา เจ้านายเขามีนา 100 ไร่ ถ้าโยมทำนา 100 ไร่เสร็จ เวลาเกี่ยวข้าวได้ผล อยากจะถามว่า ผลของนา 100 ไร่ โยมได้ทั้งหมดหรือว่าเจ้านายได้ เธอก็บอกว่าผลของนาทั้งหมด เจ้านายเขาก็ได้ผมก็ได้แต่ค่าจ้าง

ท่านก็ถามว่า ก็ถ้าเป็นของนายจ้าง นายจ้างเขาใช้ทำได้รับผลหมดฉันใดแล้วก็คนที่ เป็นเพชรฆาตฆ่าคน พระราชาให้บาปจะตกอยู่กับใคร แต่ความจริงท่านก็บาปด้วย แต่ พระสารีบุตร ท่านฉลาดกว่า ตัมพทาลิกโจร ingsว่า พระสารีบุตร ก็เลยคิดว่าตัวไม่บาป คิดว่าตัวไม่บาป จิตก็ ปล่อยจากอกุศล เวลานั้นอกุศลมันก็หลีก เหลือแต่กุศล พระสารีบุตร เทศน์อีกครั้งจบ เป็นอันว่าจบ กัณฑ์เทศน์ ตัมพทาลิกโจร เป็นพระ โสคาบัน แล้วเข้าใจว่าภายหลังท่านเป็นพระอรหันต์

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน วันนี้ว่ากันถึงกฎของกรรม ไอ้กฎของกรรมนี้ว่ากัน จริงๆ 3 เดือน ก็ไม่จบ แต่ว่าคนที่เกิดมาในโลกนี้มีกรรมไม่เสมอกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็ต้องมารับ เศษของกรรมเหมือนกันคือกรรมที่เป็นกุศลและอกุศลพอขณะใดที่กรรมที่เป็นอกุศลเข้ามาคลใจเรา คุมใจเรา ก็มีความสุข ทำทุกอย่างมันก็พลาด ในขณะที่กรรมที่เป็นกุศล ให้ผลทุกอย่างมันก็ดีขึ้น

ดูตัวอย่าง ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ท่านเป็นมหาเศรษฐี พอถึงท่ามกลางชีวิตของท่าน กรรมที่เป็นอกุศลให้ผล ทำให้ท่านเป็นคนจนอยู่พักหนึ่ง จนมากกว่าพวกเราอีก ก็นั่นก็หมายความว่า จนถึงขั้นไม่มีข้าวหักจะกิน ต้องมีแต่ปลายข้าว แล้วก็ในที่สุด กรรมที่เป็นกุศลก็มาหนุนอีกครั้ง หนึ่ง ท่านก็เป็นมหาเศรษฐีตามเดิม

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท การที่นำเรื่องนี้มาเทศน์ให้แก่บรรดาท่านพุทธบริษัทฟัง ซึ่ง จะไม่หนักในการฟังเทศน์ ให้รู้กฎของกรรม ขึ้นชื่อว่ากรรมนี้เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ว่าบรรดาท่าน พุทธบริษัททั้งหลาย ที่นั่งอยู่ที่นี้ส่วนใหญ่ต้องการนิพพาน คนที่มีความหวังตั้งใจต้องการนิพพาน นี้ มีหวังทุกคนเพราะมีบารมีเป็นปรมัตถบารมี อย่างนั้น

ท่านที่มีบารมีเป็นปรมัตถบารมี จะมีกำลังใจพิสูจน์ได้ 2 อย่าง ในกลุ่มของเราละ คือ 1. จิตใจต้องการพระนิพพาน 2. การปฏิบัติผลไปถึงนิพพานด้วยตนเอง เพราะพระนิพพานนี้ถ้าบารมี ไม่เป็นปรมัตถบารมี แม้แต่เราก็ไม่สามารถจะเห็นได้แต่บุคคลที่ไปถึงพระนิพพานได้ขอให้ทุกคน ตั้งใจดีไว้อย่าสละสิทธิ์คำว่าสละสิทธิ์ ก็หมายความว่า ไปทำความชั่วจนกระทั่งลงนรก ไอ้ความชั่วก็

มีความดีที่ปรากฏเป็นของธรรมดา จงดูตัวอย่างของ **ท่านองคุลิมาล** ท่านสร้างกรรมขนาดไหน ท่านไปนิพพานได้ฉันใด การที่เราทำกำลังใจเราถึงพระนิพพานดีก็ดี ทำใจพอใจพระนิพพานก็ดี ถือว่าบารมีของเราเป็นปรมัตถบารมีขณะที่มีชีวิตอยู่นี้ บางวันก็ถูกบางวันก็ผิดเป็นของธรรมดา เพราะพลาดหลังทำความชั่วบ้าง

แต่ว่าเวลาจะนอนขอให้ทุกคนรวบรวมกำลังใจคิดว่า วันนี้เราพลาดอะไรทั้งวันถ้าเราพลาดจุดใดจุดหนึ่งก็ตั้งใจว่า วันพรุ่งนี้เราจะไม่พลาดแล้วมันก็จะพลาดอีกแต่ว่าทำแบบนี้บ่อยๆ ไม่ค่อยเกิน 3 เดือน กำลังใจจะทรงตัว ไม่มีการพลาดในด้านกุศล จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทศาสนิกชนจะแจ่มใสในพระนิพพาน ถ้าอย่างนั้นทุกคนตายเมื่อไร ไปพระนิพพานเมื่อนั้น

ก็มีคนเคยถามว่ากิเลสยังมากอยู่ เวลาใกล้จะตายจะเป็นอรหันต์ ได้พระนิพพานได้อย่างไรก็ต้องขอตอบว่า เวลาที่ใกล้จะตายจริงกิเลสมันก็ไม่เหลือเพราะการตัดกิเลสจริงๆ อยู่ที่การไม่พอใจร่างกายตัวเอง เขาตัดตัวเดียวคือ ที่ **สักกายทิฏฐิ**

เวลาเราป่วยใกล้จะตาย ความโลภมากมันก็ไม่เกิด มันโลภไม่ได้ มันปวดจะตายร้องโหยๆ บางคนก็ไม่ร้อง ก็หน้าเบี้ยวหน้าบูด มันจะไปโลกโมโหตันอย่างไรตอนนั้นความโลภก็สลายตัว

ประการที่สอง ใกล้จะตาย กิเลสคือ ความรักในกามารมณ์ มันก็ไม่มี ทุกข์ทรมาน กามารมณ์จะมีได้อย่างไร

แล้วประการที่สาม ความโกรธคิดจะไปฆ่าใครก็ไม่มี ใจตัวเองก็ลูกไม่ไหวจะคิดไปฆ่าใครได้อย่างไร

รวมความว่า กำลังใจในเวลานั้นมันสลายไปในด้านกิเลส ทั้งโลภะ โทสะ โมหะมันเหลือแต่ทุกข์เวทนาตัวเดียว ตอนนั้นเมื่อจิตของเราคิดว่าร่างกายนี้มันเลวอย่างนี้ ทะนุถนอมมันคืออย่างไร มันก็ยังเลวมีการทรมานอยู่ ถ้าตั้งใจถูกต้องอย่างเดียวกันคิดว่า ร่างกายเลวๆ อย่างนี้ เราไม่ต้องการมันอีก เพียงคิดแค่นี้ ถึงแม้ไม่ตั้งใจไปนิพพานมันก็ไปนิพพาน เพราะการเป็นอรหันต์ตัดตัวเดียวที่ **สักกายทิฏฐิ** คือร่างกายตัวเดียวถ้าจิตใจของเราไม่พอใจในร่างกายเราเมื่อไร ตายเวลานั้นไปนิพพานทันทีที่เป็นอรหันต์เวลานั้น

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน เป็นอันว่าการตัดกิเลสไม่มีความสำคัญตัวสุดท้าย ถือว่าร่างกายไม่ได้เรื่อง ถ้าเรายังไม่ป่วยก็คิดไว้เสมอก่อนหลับ คิดว่าร่างกายเลวอย่างนี้ เป็นทุกข์หิวแล้วก็กิน กินแล้วก็หิว หิวแล้วก็กิน กินหิว มีป่วยไข้ไม่สบายมีเรื่องต่างๆ เข้ามาครอบงำเพราะอาศัยการเกิดเป็นคนเป็นธรรมดาตั้งใจคิดว่าถ้าตายเมื่อไรขอไปนิพพานเมื่อนั้น ไม่เกิดมันอีก ท่านที่ได้มโนมยทิฐิรวบรวมกำลังใจพุ่งไปพระนิพพานสัก 2 นาทีก็ได้ แล้วก็กลับ เข้ามิดีทำกำลังใจแบบนี้พุ่งไปพระนิพพานสัก 2-3 นาทีแล้วกลับ จิตใจจะเป็นสุข เพียงแค่นี้บรรดาท่านพุทธบริษัท ทำจิตของเราให้รักเฉพาะจุดเดียวคือ พระนิพพาน ถ้าตายเมื่อไร มันไปไหนไม่ได้ มันรักนิพพานก็ต้องไปนิพพาน

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ด้วยเวลาที่ 30 นาทีพอดี ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลง
คงไว้แต่เพียงเท่านี้ ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมาขอตั้งสัตยาธิษฐานอังกุณพระศรี
รัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ของคัลบันดาลให้บรรดา
ท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผล และเจริญไปด้วยจตุรพิธ
พรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณ สุขะ พละ และปฏิภาณ ถ้าหากทุกท่านจงประสงค์สิ่งใดก็ขอให้
สิ่งนั้นสมความปรารถนาจงทุกประการ อาตมาปรับประธานวิสาขามาในฉัมมิกถา ก็ขอยุติพระ
ธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง พุทธประวัติ

แสดงเมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 22 พฤษภาคม 2529

นะโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

สัพพปาปีสะส อกรณัง กุสลัสสุสัมปทา

สจิตตปริโยทปนัง เอตัง พุทธานะ สาสนัง ตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระธรรมเทศนา เนื่องใน วันวิสาขบูชา เพื่อเป็นเครื่อง
โสรจสรองคครัทธาบารมี ของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายความจริง วันวิสาขบูชา นี้ เป็นวัน
สำคัญอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนาวันหนึ่งเพราะเป็นวันประสูติ เป็นวันตรัสรู้ เป็นวันปรินิพพานของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าประสูติจากพระครรภ์มารดาที่วันนี้ ตรัสรู้อภิเษก
สัมมาสัมโพธิญาณที่วันนี้ ทรงนิพพานที่วันนี้

ท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ประวัติความเป็นมาขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา
สัมมาสัมพุทธเจ้า บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายก็ทราบแล้ว ตอนนี้จะนำเอาพระธรรมพระสั่ง
สอนขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว เนื่องในพระพุทธประวัติตอนใกล้ปรินิพพาน มาแสดงแก่
บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย แต่ก่อนที่จะแสดงในเวลาใกล้ปรินิพพาน ขอแสดงตอนต้นคือตอน
ก่อนบรรลুকษิณีสัมมาสัมโพธิญาณ คือ

เมื่อองค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระชันษา คือมีอายุได้ 29 ปี
องค์สมเด็จพระชินศรีก็เสด็จไปสู่ สวนนันทวัน สวนขวัญ ไปกับ นายฉันทะ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้านี้ทรงบำเพ็ญบารมีเพื่อบรรลुकษิณีสัมมาสัมโพธิญาณสิ้นเวลา 4 อสงไขยกับแสน
กัป และในการเกิดครั้งหลังเป็นวาระที่จะบรรลुकษิณีสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระพุทธเจ้า แต่การที่
จะบรรลुकษิณีสัมมาสัมโพธิญาณก็สืบบรรดาพระสาวกทั้งหลายจะบรรลุโสดาบัน สกิทาคามี
อนาคามี อรหันต์ก็ดี ทั้งนี้ย่อมขึ้นมาแล้วจะเป็นพระอรหันต์ โสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์
ไม่ใช่ ต้องรอก่อน แม้องค์สมเด็จพระชินวรก็เช่นเดียวกัน

คำว่ารอก่อนในที่นี้ เพราะว่าการเกิดของเรา บรรดาท่านพุทธบริษัท การเกิดของเราทุกชาติ
เราทำทั้งความดีและความชั่ว ที่ภาษาพระเรียกว่า ทำทั้งบุญและบาป ทำด้วยกันทุกคนเหมือนกัน
แม้แต่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำมาเช่นเดียวกัน ในตอนต้นที่องค์สมเด็จพระ
ภควันต์เกิดขึ้นมาแล้วจนถึงต้องอายุ 29 ปี ตอนนั้นอกุศลบารมีที่ไม่ดี เข้าขวางใจขององค์สมเด็จพระ
พระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ต่อมากุศลถอยลงไป เหลือแต่กุศลที่เป็นบารมีเต็มที
วันหนึ่งองค์สมเด็จพระชินศรีเสด็จไปสู่สวนขวัญนั้นก็ในวันพอดีที่ พระนางพิมพาราชเทวี
ประสูติ พระราहुล พอดี

ก็เวลานั้นบรรดาเทวดาทั้งหลายก็ประชุมกันว่า เวลานี้คือ องค์สมเด็จพระภควันต์คือ สิทธ
ธราชกุมาร เป็นวาระที่จะออกกลุ่มหาภิเนษกรมณ์ เพื่อจะเป็นพระพุทธเจ้าต่อไป จึงได้แสดง เทวทูต

4 ประการคือ หนึ่ง แสดงเป็น **คนแก่** สอง แสดงอาการของ **คนป่วย** คือภาพของคนป่วย สาม แสดงอาการของ **คนตาย** สี่ แสดงภาพเป็น **พระ** เป็นการแสดงเป็นตัวทั้งหมด เป็นคนแก่หนึ่ง เป็นคนป่วยหนึ่งแสดงเป็นคนตายหนึ่ง แล้วเห็นภาพพระ

ตอนนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงถาม **นายฉันทะ** ซึ่งเป็นคนขับม้าขับรถม้าณะถามว่า เป็นเพราะเหตุใด แต่ความจริง **นายฉันทะ** ไม่มีความรู้ในศาสนาเลย เพราะเป็นคนรับใช้ แต่เวลานั้น เทวดาเข้าคลใจให้ **นายฉันทะ** ตอบว่าคนเราเกิดมาแล้วก็ต้องแก่ ขณะที่แก่กำลังมีชีวิตอยู่ก็มีอาการป่วยไข้ไม่สบายหรือมีอาการตายไปในที่สุด ถ้าเรายังเกิดเป็นมนุษย์เวียนว่ายในวัฏสงสารก็มีอาการความทุกข์อย่างนี้ ไม่มีที่สิ้นสุด

ต่อมาเมื่อเห็นภาพพระ ก็ถาม **นายฉันทะ** นี้อะไร เวลานั้น พระสงฆ์แต่งกายอย่างนี้ไม่มี มีแต่บรรดาเจลกทั้งหลาย หรือบรรดาเดียรฉัตรทั้งหลาย ที่แต่งตัวไม่เหมือนอย่างนี้ **นายฉันทะ** ในเวลาที่เทวดาเข้าครอบครองใจ ก็กราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรว่า ภาพที่เห็นนี้เป็นภาพพระสงฆ์พระพุทธรูป เป็นผู้ตักศิลา ตายแล้วจะไปนิพพานมีความสุขอย่างเดียว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสดับแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงคิดว่า เราจะต้องหาทางให้พ้นจากความตาย องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ตรัสว่า เราจะต้องออกสู่มหาภิเนษกรรมณ์

ก็เป็นเวลาพอดี บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย เวลานั้นมีอำมาตย์เข้ามากราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาว่า เวลานี้ **พระนางพิมพา** ประสูติพระราชโอรส ปรากฏว่าเป็นชาย สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็คิดในใจ ห่วงใหญ่เกิดแก่เราแล้วหนา ที่เรียกว่า **ปุตตัง อิว** ห่วงลูกผูกคอ แต่ถึงอย่างไรก็ดีเราต้องออกบวชวันนี้ เพื่อสู่มหาภิเนษกรรมณ์ หารักรมะที่คนเกิดแล้วไม่ตายต่อไปนั่นคือ นิพพาน

หลังจากนั้น องค์สมเด็จพระพิชิตมารก็เสด็จเข้าสู่พระราชนิเวศ เมื่อเข้าไป แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงไม่ไปเยี่ยม **พระนางพิมพา** กลับ ก็ย่องเข้าไปดู เห็นมารคาก็ดี พระราชโอรสก็ดีต่างคนต่างหลับ จึงกล่าวคำอำลา **พระนางพิมพา** ทั้งหลับๆ เอ็ง ลาเวลาหลับเขาจะได้ยินหรือเปล่า ได้ยินไหม ได้ยินพระพุทธรูปเพียงองค์เดียว

หลังจากนั้นก็มาขึ้นม้า **กัณฐกะ** คือม้าประจำพระองค์ ม้าตัวนี้มีกำลังมาก **นายฉันทะ** ก็มีกำลังมาก สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็มีกำลังมาก ออกประตูในตอนดึก พอถึงประตูก็ไม่มีคนเปิด เพราะประตูนี้ใหญ่มาก แต่เวลาจะใช้คนเปิดต้องใช้คน 1,000 คน เปิดจึงจะออก ก็ต่างคนต่างคิดว่า ถ้าประตูนี้ไม่เปิดพระพุทธรูปของเราจะเปิดเอง ม้าก็คิดว่า ถ้าประตูนี้ไม่มีใครเปิด เราจะเปิดเอง **นายฉันทะ** คิดว่าประตูนี้ไม่มีใครเปิด เราจะเปิดเอง ก็ปรากฏมีเหตุอัศจรรย์มีใน **ปฐมสมโพธิ** บรรดาเทวดาทั้งหลายที่สนับสนุนองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็คลบ้นดาลให้ประตูเปิดเอง หลังจากนั้นที่ทรงม้า **กัณฐกะ** มี **นายฉันทะ** เป็นผู้นำ ออกจากพระราชนิเวศ

เวลานั้นปรากฏว่า พระยามารอิราช พระยามารอิราช เป็นเทวดานสวรรค์ชั้น ปฐมิมิตวสวัตดี คือ บำเพ็ญบารมีเพื่อเป็นพระพุทธเจ้าเหมือนกันแต่อาศัยความโง่ของเทวดาคงคั้นนั้น คิดว่าปล่อยให้ ลิทธิธราชกุมาร เป็นพระพุทธเจ้า สอนคนไปนิพพานเสียหมด เวลาที่เราตรัสเป็นแบบเดียวกับพระบรมสาคจะไม่มีใครรับฟังเทศน์ นี่ความโง่ของเทวดา ก็มายืนขวางหน้า ห้าม ลิทธิธราชกุมาร จะไปไหน จงหยุดก่อน

สมเด็จพระชินวรก็ทรงหยุดถามว่า ห้ามทำไม เขากล่าวว่า อีก 7 วันตำแหน่งพระจักรพรรดิคือ ผู้ครองโลกจะถึงท่านแล้ว ขอท่านปกครองโลกให้มีความสุขต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดากล่าวว่า ดูกร มารผู้มีบาป เราทราบอยู่แล้วว่า เราจะเป็นจักรพรรดิปกครองโลก แต่การปกครองโลกไม่พ้นจากความทุกข์เป็นพระพุทธเจ้าสอนคนไปพระนิพพานมีความสุขกว่า ต่อเมื่อไรบริษัททั้ง 4 คือ อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุ ภิกษุณี ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เพียงไร เราจะไม่ยอมกลับไปบ้านของเรา แล้ว พระยามารอิราช ก็ต้องเลิกลงไป หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรก็ถึง ปาติสิปตนมฤคทายวัน

รวมความว่า สมเด็จพระภควันต์ก็ตัดพระเมาลี ไปถึงที่แล้วนะ พอถึงป่านี้แล้ว ก็ทรงตัดพระเมาลีด้วยพระขรรค์ คือ ตัดผม การตัดพระเมาลีนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัทนี้บางท่านคิดว่าพระพุทธเจ้าทรงมีจุดบนกระหม่อมนั้น ไม่จริง เพราะว่าพระพุทธเจ้าทรงเป็นอัจฉริยะมนุษย์ เวลาตัดพระเมาลี ผมก็ยาวบ้าง สั้นบ้าง แต่ผมนี้จะวนทักษิณาวรรคบนหลังศีรษะเหมือนกับโกนผม นี้บางคนคิดว่าพระพุทธเจ้าต้องมีผมผมนั้นไม่ถูก เพราะว่าบางที พระอานนท์ พระอานนท์ เป็นพระพุทธอนุชา มีร่างกายต่ำกว่าพระพุทธเจ้าเพียงแค่ 4 นิ้ว แต่รูปร่างเหมือนพระพุทธเจ้ามาก เดินมาแต่ทางไกล บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายคิดว่า พระอานนท์ คือ พระพุทธเจ้า จึงกราบแต่ไกล สมเด็จพระจอมไตรมีพระศรัทธาไม่ใช่แปลกว่าพระสงฆ์ทั้งหลายเหมือนกับใคร แล้วสิ่งที่เป็นมหัศจรรย์ก็คือว่าตัดแล้วผมจะไม่ยาวต่อไป เวียนเป็นทักษิณาวรรคแบบนั้น

รวมความว่า สมเด็จพระภควันต์ก็ทรงทดลองพิธิพรหมณ์อยู่ถึง 6 ปีทดลองยิ่งกว่าพรหมณ์ทั้งหลาย องค์สมเด็จพระจอมไตรเห็นว่า วิธีนี้ไม่บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ตอนนี้อยู่เป็นญาณโลกีย์ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ นี่คือระลึกชาติได้ ยามที่ 2 จุตูปปาตญาณ คือ ทิพจักขุญาณ รู้การเกิดและการตายของสัตว์ ว่าสัตว์ที่เกิดมาแล้วในโลกนี้มาจากไหนบ้าง ที่จนบ้าง รวยบ้าง ดีบ้าง ไม่ดีบ้าง เป็นคนบ้าง เป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง เพราะกฎของกรรมอะไร คนที่ตายไปแล้วไปเกิดเป็นมนุษย์บ้าง เป็นสัตว์บ้าง เป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นเทวดา เป็นพรหมบ้าง เพราะกฎของกรรมอะไร อย่างนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรทราบด้วย จุตูปปาตญาณ

จะเห็นว่าสาวกขององค์สมเด็จพระบรมครูที่นั่งอยู่เวลานี้โปรดทราบ เวลานี้มีหนังสือฉบับหนึ่ง เขียนว่าการที่ได้ญาณทั้ง 2 ประการนี้ ต้องเป็นพระอรหันต์ก่อนนั้นไม่จริง เพราะหลักสูตรที่ท่านพุทธบริษัทชายหญิง ที่พระพุทธเจ้าทรงได้เป็นหลักสูตรของอภิญญา อันนี้ได้ตั้งแต่ญาณโลกีย์

หลังจากนั้นพอยาม 3 สมเด็จพระมหามุนีก็ทรงเข้าใจเรื่องอริยสัง 4 หมายถึงว่าสมาธิดีขึ้น จิตก็สงบ ได้ **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** ก็ถอยหน้าถอยหลังว่า เกิดชาติไหนเป็นอะไรบ้าง ก็ทรงทราบ อารมณ์เกิดของเรานับไม่ถ้วน เป็นสัตว์มากกว่าเป็นคน ลงนรกมากกว่าเป็นเทวดาหรือเป็นพรหม ก็มีความเบื่อหน่ายในร่างกายหลังจากนั้นเกิดนิพพิทาญาณ สมเด็จพระทศพลก็เข้าใจในอริยสัง ก็พิจารณาในอริยสัง พอถึงยาม 4 ก็บรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ นี่ตอนต้นบรรดาท่านพุทธบริษัท ทั้งหลาย

หลังจากนั้นไปองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ทรงเทศน์ธรรม เทศนาโปรดพุทธบริษัทถึงพรรษาที่ 45 บวกกับ 35 ก็เป็นอายุเท่าไหร้าจำไม่ผิดเวลานั้น 80 ปีพอดี ไปบวกกันเอาเองก็แล้วกัน บวกบ้างลบบ้าง คนแก่ชกจะล้มเลขไปแล้ว ก็ออกสู่มหาภิเนษกรรมณอายุ 29 ปี ต้องใช้เวลา 6 ปี คั่นคว่า อายุ 35 ปีก็ประกาศพระศาสนา 45 ปี อายุ 80 ปีพอดี

ตอนนั้นปรากฏว่าสมเด็จพระชินศรีพักอยู่ที่ **ป่าวาพเจดีย์** ในตอนนี้ องค์สมเด็จพระชินศรี ทรงพระประชวรมาก เวลานั้นปรากฏว่าองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ใครเขาฟังเทศน์ จะดไปไม่ เทศน์พระสูตรขาดก จะเทศน์เฉพาะศีลสมาธิ ปัญญา เพราะป่วยมาก ร่างกายแก่มาแล้ว ก็ปรากฏ เป็นวาระที่สมเด็จพระประทีปแก้วจะนิพพาน

มาวันหนึ่ง มารผู้บิดาป หมายความว่า **พระยามารอิราข** ก็เข้าไปกราบทูลองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถว่า พระสมณโคดม วันที่เราไปรบกวนท่านที่โคนต้นโพธิ์ ที่ไม่ได้เทศน์เพราะต่างคนต่างรู้แล้ว แต่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วตรัสว่าพุทธบริษัท 4 อ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่บริบูรณ์เพียงไร เราจะไม่นิพพานเพียงนั้น และกล่าวว่าเวลานี้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา มีมากแล้วบริบูรณ์แล้ว ขอองค์พระประทีปแก้วจงนิพพาน

องค์สมเด็จพระพิชิตมารก็ตรัสว่า ปาปิมะ ดูกร มารผู้มีบาป เธอจงหลีกไปเมื่อเขากลับไปแล้ว องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็ทรงพิจารณาร่างกายว่ามันแก่มาแล้วทรุดโทรมมากแล้ว ร่างกายจะทนไม่ไหว จะต้องนิพพานในวาระนี้จึงตัดสินใจ วันนั้นเป็นวันกลางเดือน 3 คือ **วันมาฆบูชา** องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจึงทรงปลงอายุสังขารแล้ว แผ่นดินไหว

พระอานนท์ มีความสงสัยจึงเข้าไปถาม ปัญหาแผ่นดินไหว ว่ามี 8 ประการจะไม่ขอเทศน์ ในที่นี้ หลังจากนั้นไป องค์สมเด็จพระชินศรีก็ทรงป่วยมากขึ้นทุกทีเวลาในตอนต้น ปรากฏว่า **หมอโกมารภัก** หมอประจำพระองค์ไม่อยู่ ต่อมากลับมาทราบ ว่า สมเด็จพระบรมครูป่วยหนัก ร่างกายชুব ซีดมาก แต่ก็ไม่ได้ละการแสดงพระธรรมเทศนา **ท่านโกมารภัก** เข้าไปกราบทูลถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ภัณฑ ภาควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจะถวายยาเม็ดเดียวให้หายทันที กราบทูลอย่างนี้ถึง 3 ครั้ง พระพุทธเจ้าไม่ทรงตอบ เพราะตั้งใจไว้ว่าอีก 3 เดือนข้างหน้า คือ **วันวิสาขบูชา** จะนิพพาน ถ้าฉันยาของท่าน **โกมารภัก** ต้องไม่ตายแน่ ยานี้ฉันตายได้แน่

หลังจากองค์สมเด็จพระจอมไตรไม่ยอมตอบ **ท่านโกมารภัก** ก็เริ่มเสียใจว่าคิดว่าเราจะตาย ก่อนพระพุทธเจ้านิพพาน ทรงไม่ยอมตอบแสดงว่านิพพานก่อนเราตาย หลังจากนั้นก็มาคิดใหม่ว่า

เราจะถวายยา 1 เม็ด โรคนี้จะหายทันทีครั้นทำยานี้เข้าไปถวายก็ปรากฏองค์สมเด็จพระจอมไตรไม่ทรงรับ คว่ามือเสียบเรื่องของพระพุทธเจ้าทำได้แค่ 3 ครั้ง ถวายไม่เกิน 3 ครั้ง ถวายได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ถ้าไม่ตอบหรือไม่รับก็เลิกกัน

ท่านโกมารภจ เอายานี้ไปถวายพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าคว่ามือไม่ยอมรับ 3 วาระท่านก็เสียใจว่า คราวนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาคือองค์นิพพานแน่และยาเม็ดนี้จะไปไหน เราทำถวายพระพุทธเจ้า ไม่ควรที่ใครจะกิน ก็เลยไปทิ้งลงในบ่อน้ำ บ่อที่เขาทำน้ำกิน ปรากฏเหตุอัศจรรย์คือน้ำไหลมาถึงปากบ่อเพราะบ่อน้ำมันลึก 10 กว่าวา แต่ตอนน้ำท่านภูิกจารย์เขียนว่า น้ำที่พุ่งเลยปากบ่อไปถึง 7 ช่วงลำตาล ไปถาม **ท่านโกมารภจ** ท่านตอบว่าเป็นของธรรมดา

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมศาสดาเทศน์เรื่องศีล สมาธิ ปัญญา ตามปกติ พอใกล้จะถึงวันขึ้นกลางเดือน 6 พอใกล้จะถึงกลางเดือน 6 คือ วันขึ้น 14 ค่ำ คือเมื่อวานนี้ องค์สมเด็จพระชินศรีก็ไปให้ **พระอานนท์** ประกาศว่า วันพรุ่งนี้วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 ตถาคตจะไป **กุสินารามหานคร** พระสงฆ์องค์ไหนจะไปกับตถาคตบ้างก็ไป

เวลานั้น ปรากฏพระอรหันต์ทั้งหลายประชุมที่นั่น 200000 องค์เศษต่างองค์ก็ติดตามองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ อย่าลืมนะเวลานั้นมีพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณมีมาก แล้วมีพระอภิญญา มาก สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแต่องค์เดียวสามารถจะพาพระทั้งหมดเหาะไปได้ แม้จะเป็นปุถุชนด้วยกำลังนี้ แต่องค์สมเด็จพระทศพลก็ไม่ทรงทำ เพราะกำลังของอภิญญานี้ เขาใช้เฉพาะเวลาที่มีความจำเป็นเท่านั้น นั่นตัวท่านป่วยหนัก เดินจะไม่ค่อยไหวอยู่แล้ว แต่องค์สมเด็จพระชินศรีก็ไม่ทรงใช้อภิญญา เดินจาก **ปาวพเจดีย์** มา **กุสินารามหานคร** ประมาณ 120 โยชน์

ขณะเดินไปในระหว่างกลาง คือ 60 โยชน์พอดี องค์สมเด็จพระชินศรีก็ทรงหันมาบอก **พระอานนท์** ว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** จงปฐังขมาสิ ตถาคตจะนั่งตรงนี้พักหน่อย ตถาคตเหนื่อยเหลือเกิน เดินไปไม่ไหว ตอนนี้ **พระอานนท์** ก็ร้องไห้ เพราะระหว่างแค่ 60 โยชน์ นี้สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงประชวรหนัก ต้องการจะพัก **พระอานนท์** ปฐังขมาสิ พระพุทธเจ้าก็เสด็จประทับนั่ง แล้วตรัสกับ **พระอานนท์** ว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** ตถาคตมีความกระหายน้ำมาก จงไปตักน้ำมาถวายตถาคต เวลานั้นระยะไถ่ๆ กัน พักใกล้แม่น้ำแต่น้ำตื้นเงินมีน้ำไม่ลึก **พระอานนท์** ไปที่จะตักน้ำ บังเอิญด้านเหนือน้ำมีเกวียน 500 เล่ม ข้ามพอดี แต่น้ำที่จะตักถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ภัณฑะ ภควาข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ พระพุทธเจ้าข้า น้ำขุ่นจัดไม่สามารถจะตักมาถวายได้

องค์สมเด็จพระจอมไตรบอกว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** ตถาคตกระหายน้ำมาก น้ำขุ่นก็ขุ่น ตถาคตจะฉันท พอตริสเท่านี้ **พระอานนท์** ก็กลับไปใหม่ใกล้เหลือเกิน ห่างกันไม่กี่วันนะ กลับไปคราวนี้รู้สึกเป็นเหตุอัศจรรย์ น้ำที่ขุ่นคลั่งเมื่อตะกี้นี้ใสแจ๋วเหมือนแก้วสารส้ม **พระอานนท์** เห็นเหตุอัศจรรย์ตักมาถวายองค์สมเด็จพระภควันต์แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วเสวยเสร็จแล้ว จึง

กราบทูลองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ พระพุทธเจ้าข้า เป็นเรื่องอัศจรรย์ เมื่อก่อนน้ำขุ่นมาก แต่กลับไปคราวหลังน้ำใสผิดปกติ

สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงกล่าวว่า **อานนทะ** ดูกร **อานนท** ขึ้นชื่อว่ากรรมที่เป็นกุศลก็ดี ที่เป็นอกุศลก็ดี ไม่ใช่เล็กน้อย จงอย่าประมาท พระองค์สมเด็จพระโลกนาถตรัสกับพระสงฆ์ทั้งหลาย ว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย การที่เกิดเหตุน้ำขุ่น น้ำใส นี่เป็นเหตุกรรมของตถาคต เมื่อเป็นลูกชวานาจนๆ เวลานั้นองค์สมเด็จพระบรมศาสดาเกิดเป็นลูกชวานาจนๆ เวลากลางวันเขาปลดควายจากไถนา ก็ลูกชายตัวเล็กขี่ควายจะไปเพื่อจะกินน้ำ น้ำบ่อเล็กๆ นั้นมี 2 บ่อติดกัน บ่อนั้นมี 2 บ่อติดกัน บ่อหนึ่งน้ำใสมาก บ่อหนึ่งน้ำขุ่นมาก พอถึงอันดับแรก มันติดกันเลย ย้ายปากก็ถึง เจ้าควายตัวนั้นก็หย่อนปากไปกินน้ำขุ่นท่านก็มีความรู้สึกในตอนนั้นว่า แม้จะเป็นเด็ก ควายนี้เหนื่อยมาก ไม่ควรจะกินน้ำขุ่น แต่ควายอาจจะชอบก็ได้ ควรจะกินน้ำใส จึงให้ควายย้ายปากไปกินน้ำใส

แค่นี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย กรรมนี้ตามมาเล่น องค์สมเด็จพระบรมศาสดาจะนิพพาน แต่เรื่องเล็กน้อยเท่านั้น กรรมแบบนี้ถือเป็นอกุศลกรรม คือของที่ชอบใจ ย้ายปากไปกินของที่ไม่น่าชอบใจ เป็นเหตุให้องค์สมเด็จพระจอมไตรต้องกระหายน้ำไปอีกชนิดหนึ่ง

ต่อขึ้นไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็เสด็จอีก 60 โยชน์ถึง **เมืองกุสินารามหานคร** เข้าไปพักที่บ้าน **นายจุนท์** ตอนนั้นบรรดาชาวพุทธบริษัททั้งหลายก็พากันมาเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรมาก พระอรหันต์มีถึง 2000000 คน มีพระโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อีกมาก เวลานั้นมีเฉาพะพระอริยเจ้า จึงทำอาหารถวาย อย่าลืมน้ำพระทั้ง 200000 องค์ ต้องใช้อาหารไม่น้อย จึงสั่งฆ่าสุกรจำนวนมาก อาหารก็มีหลายอย่าง ไม่ใช่มีเฉพาะเนื้อสุกรอย่างเดียว

เวลาที่เขาปรุงอาหาร อาหารวันนิพพานก็ดี วันบรรลุอุกนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณก็ดี ของเหล่านี้ถือว่ามีอานิสงส์เป็นพิเศษ อานิสงส์มากกว่าอาหารธรรมดาเหตุฉะนั้นอาหารทิพย์มาโปรยปรายในอาหารที่มีเนื้อสุกรอ่อน เพื่อจะทำบุญร่วมกัน **นายจุนท์** และคนอื่นๆ เวลานั้นเขาทำอาหารสุกแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วพิจารณาทราบ คนอื่นไม่เห็นเทวดาตอนที่มาใส่พระพุทธเจ้าเห็นองค์เดียว ก็ตรัสกับ **นายจุนท์** ว่า **นายจุนท์** อาหารที่มีเนื้อสุกรอ่อนถวายตถาคตองค์เดียวพอ ไม่ต้องถวายพระอื่น ธาตุพระอรหันต์อื่นไม่สามารถย่อยได้ กินเท่าไรร่ายหมดเท่านั้นก็มีธาตุขององค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดาองค์เดียวเท่านั้นที่จะย่อยได้

นายจุนท์ ก็นำอาหารที่มีเนื้อสุกรอ่อนถวายเฉาพะพระพุทธเจ้า อาหารอย่างอื่นถวายองค์อื่นเมื่อเสวยเสร็จ องค์สมเด็จพระทรงสวัสดิโสภาคย์ก็เริ่มประชวรเป็นพิเศษ ป่วยมากอยู่แล้ว แต่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ป่วยใหม่อีกรอบเรียกว่า **ชันธิกาพาธ** **โรคชันธิกาพาธ** คือ ถ่ายเป็นเลือดสดๆ

ต่อจากนั้นไป องค์สมเด็จพระบรมสุคตก็เสด็จไป **กุสินารา** ในระหว่างนางรังทั้งคู มีวิหารอยู่ที่นั่น

ตอนนั้น องค์สมเด็จพระบรมศาสดาทรงประทับบรมมอยู่ สมเด็จพระบรมครูก็เรียก พระอานนท์ เข้ามาว่า อานันท์หะ ดูกร อานนท์ ถ้าใครเขาติเตียน นายจุนท์ ว่า อาหารที่ถวายกับตถาคตแล้ว ทำให้ตถาคตป่วยเข้าพระนิพพาน จงบอกว่า อาหารที่มีอานิสงส์ประเสริฐ ทานที่มีอานิสงส์เลิศ ประเสริฐกว่าทานใดๆ นั้นมี 2 เวลา คือ ทานของ นางสุชาดา เป็นปัจจัยให้ตถาคตบรรลุอภิเษก สัมมาสัมโพธิญาณ และทานที่ถวายวันใกล้จะนิพพาน คือ ทานประเสริฐมีอานิสงส์เช่นเดียวกันจง บอกกับคนทั้งหลายและ นายจุนท์ อย่างนี้ จะได้ไม่เสียใจ เพราะถึงอะไร นายจุนท์ ถวายอาหาร หรือไม่ถวายอาหารก็ตาม ตถาคตก็นิพพานวันนี้แน่

หลังจากนั้น พระอานนท์ ก็เสียใจ คิดว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจะทรง นิพพานแล้ว แต่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วยังไม่ได้สอนให้เราเป็นพระอรหันต์ เวลานี้แค่เป็นพระ โสคานัน ความจริง พระอานนท์ นี้ ก่อนจะบวชเป็นพระโสคานันแล้ว คือฟังเทศน์จากองค์พระ ประทีปแก้วก็เป็นพระโสคานันและก็เป็นพระโสคานันมาถึง 42 ปี ยังไม่ได้พระอรหันต์ ก็ไปยืน เเกาะริมหน้าต่างร้องไห้ว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระจอมไตรนิพพาน เราไม่มีครูสอนต่อไป

เมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีได้ตรัสว่า อานันท์หะ ดูกร อานนท์ ความจริงที่ปิดบังไว้เพื่อครูบา อาจารย์ไม่มีสำหรับตถาคต ความรู้ทั้งหมดคือ พระธรรมวินัยที่เราสอนแล้ว สอนหมดทุกอย่าง เมื่อ ตถาคตนิพพานแล้ว พระธรรมวินัยจะเป็นครูสอนเธอ ต่อๆ มาเมื่อตถาคตนิพพานแล้ว หลังจากนั้น ไป พระมหากัสสป จะทำ ปฐมสังคายนา เวลานั้น พระมหากัสสป ไม่อยู่ แต่สมเด็จพระบรมครู ทราบโดยอำนาจของพระพุทธญาณว่า พระมหากัสสป จะทำ ปฐมสังคายนา คือ ก่อนวันรุ่งขึ้นที่ พระมหากัสสป จะทำ ปฐมสังคายนา คืนวันนั้น พระอานนท์ จะบรรลุพระอรหันต์พร้อมด้วย ปฏิสัมภิทาญาณ และต่อจากนั้นไป การเทศน์ของ พระอานนท์ คนฟังแล้วไม่อยากจะให้เลิก หมายความว่า ไม่อ้อม ไม่เบื่อ ไม่อยากจะได้จบ พอองค์สมเด็จพระบรมครูตรัสอย่างนี้ ท่านก็ดีใจ

หลังจากนั้นเทวดาก็เข้ามาใกล้ๆ การอยู่ห่างๆ พอเข้ามาใกล้มองเห็นองค์สมเด็จพระจอม ไตรก็ไม่ถนัด เพราะมีพระถวายงานพัดอยู่ข้างหน้าเทวดาก็พากันบ่นพระองค์นี้ขวางหน้าพวกเรา ความจริงเทวดาเป็นทิพย์ไม่น่าจะบ่นเลย เทวดาน่าจะมองทะลุหลังคนเข้ามาได้ องค์สมเด็จพระจอม ไตรก็บอกพระให้ขยับข้างหน้าอีกนิด ท่านว่าเทวดาบ่น

ในวันที่องค์สมเด็จพระทศพลจะนิพพาน เทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี พรหมก็ดีต่างคนต่างไปรย ปรายดอกขบาลงมาเป็นอันมาก คนที่เดินไปเดินมา หรือพระเดินไปเดินมาหากันต้องลุยดอกขบาลง ถึง แคะเข้า พระอานนท์ กราบทูลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ตรัสว่า ที่เป็นอย่างนั้น อานนท์ เขา บุษาวาวันจะนิพพาน

หลังจากนั้นใกล้จะถึงวันรุ่งขึ้น คือในวันที่ 15 อย่างคืนนี้ ขึ้น 15 ค่ำใกล้จะวันสิ้นคืน เวลา สิ้นคืน ก็มีปริพาชกท่านหนึ่ง จะเข้ามาถามปัญหาพระพุทธเจ้าพระท่านก็ห้ามว่า เวลานี้พระพุทธเจ้า ป่วยหนัก อย่ากวนท่านเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบ ก็ตรัสว่า อานันท์หะ ดูกร

อานนท์ ปล่อยเขาเข้ามาเกิดที่ตลาคตต้องทรมาณร่างกายอย่างนี้ เพราะต้องการจะโปรดลูกคนสุดท้ายคนนี้ ก็ปล่อยเข้ามา เขาจะถามปัญหาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าบอกว่า อย่าถามปัญหาเลย ฟังเทศน์ดีกว่า พระพุทธเจ้าก็ทรงเทศน์โดยย่อ เพราะจะนิพพานอยู่แล้วเขาฟังเทศน์จบเดียวก็เป็นพระอรหันต์ หลังจากนั้น พระพุทธเจ้าก็ทรงนิพพาน

เวลานี้เวลา 30 นาทีไปแล้ว บรรดาท่านพุทธบริษัทขอเวลา 15 นาทีนั้นจะเป็น 45 นาที หลังจากนั้นก็ถวายพระเพลิงองค์สมเด็จพระชินศรี ก็เล่าลัดแต่ว่าเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ นำขึ้นเมรุขึ้นสู่เชิงตะกอน พอจุดไฟ ไฟไม่ติด เวลานั้นพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณมีมาก แต่ว่าสำหรับทิพจักขุญาณนี้เป็นหนึ่ง เป็นเอก คือ พระพุทธเจ้า ทรงบอกว่า ทิพจักขุญาณ มี พระอนุรุท เป็นเลิศกว่าพระอื่นทั้งหมด แม้จะเป็นพระวิฆชาสาม ไม่ได้ปฏิสัมภิทาญาณ บรรดากษัตริย์ทั้งหลายจึงได้ถาม พระอนุรุท ว่า เวลานี้พระพุทธเจ้าต้องการรอ พระมหากัสสป เวลาจุดไฟ จึงดับไฟ ไม่ยอมให้ไฟติด หลังเมื่อ พระมหากัสสป มาจึงยอมให้ติด

หลังจากนั้นมา พระมหากัสสป เวลานั้นแยกจากพระพุทธเจ้าไปรุดงค์พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า กัสสปะ ดูกร กัสสป เธอก็แก่แล้ว ตลาคตก็แก่แล้ว จงอยู่ด้วยกันเถิดจงรับทานของบรรดาพุทธบริษัท คือชาวบ้านถวายเถิด พระมหากัสสป ก็บอกว่า การรุดงค์ของข้าพระพุทธเจ้าต้องการไปปฏิบัติเป็นพระผู้นำพระภายหลังเท่านั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ก็ไม่ทรงค้ำ แต่ตรัสว่า กัสสปะ ดูกร กัสสป สังฆาฏิของเธอเก่าแล้ว เธอจงมาให้ตลาคต สังฆาฏิของตลาคตใหม่ เธอจงนำไปแล้วทรงแลกสังฆาฏิกัน

ตอนนั้น ปรากฏว่า พระมหากัสสป อยู่ไกลไม่สามารถทราบได้ว่า องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดานิพพาน อย่าลืมนะว่าพระอรหันต์ปฏิสัมภิทาญาณก็ผลเหมือนกันนะ ทิพจักขุญาณไม่ได้ใช้ตามปกติ ไม่เหมือนพระพุทธเจ้า ก่อนจากไป ไปจาก ปาวพเจดีย์ ท่านจะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่นั่นก็มีคนมาบอกว่า พระพุทธเจ้าต้องการไปนิพพานที่ เมืองกุสินารามหานคร ก็เลยติดตามไป

พอเข้าไปใกล้ก็เจอปริพาชกคนหนึ่งแบกดอกชบามา ดอกชบาใหญ่ขนาดร่มก็ถามปริพาชก เวลานี้พระพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน ปริพาชกก็บอกว่า องค์สมเด็จพระจอมไตรนิพพาน ดอกชบาเป็นพยานที่เทวดาโปรยปรายลงมา เวลานั้นปรากฏบรรดาพระอริยเจ้าทั้งหลาย พระโสดาบัน สกิทาคามี อรหันต์ ทราบว่าพระพุทธเจ้านิพพานก็สลดใจ อนิจจา วต สังขารา สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ อย่างนี้เป็นต้น คือ การไม่เกิดเป็นสุข ไปนิพพาน แต่เวลานั้นยังมีจุตตบรรพชิตคือ พระแก่ น่าจะแก่กว่าอาตมานี้ ยังไม่ได้เป็นพระอริยเจ้า ก็กล่าวขึ้นมาท่ามกลางพระสงฆ์ว่า พระสมณโคดมนิพพานเสียได้ดี เวลาที่มีชีวิตอยู่ ห้ามนั้นห้ามนี้ จะเหยียดมือเหยียดเท้าก็ทำไม่ได้ เวลานี้พระสมณโคดมตาย เราจะทำตามชอบใจทุกอย่าง

พระมหากัสสป ฟังแล้วก็คิดสลดใจ นี่พระพุทธเจ้าหนีพพานไปถึง 7 วัน หนามองค์สมเด็จพระภควันต์ก็เกิดขึ้นแล้ว แต่จะว่า จะดี เวลานี้จะจับ จะไปล่บรรดาเดิยรณีย์ทั้งหลายก็จะกล่าวโจษจันกันว่า พระพุทธเจ้าหนีพพานยังไม่ถึง 7 วัน พระภิกษุสงฆ์ทะเลาะกัน ก็ระงับไว้ก่อน

หลังจากนั้นก็พากันเดินเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตร เข้าไปเห็นพระศพตั้งอยู่บนเมรุที่กราบของขมาโทของค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ขณะที่ **พระมหากัสสป** เข้าไปกราบ พระบาทของพระพุทธเจ้าทะลุหีบทองออกมาทั้ง 2 ข้าง ให้ **พระมหากัสสป** กราบ พอ **พระมหากัสสป** กราบขอขมาเสร็จไฟก็ติดทันที เป็นไฟของเทวดา เป็นอันว่า จบในกาลเรื่องนิพพาน

ต่อไปนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านจะเล่าเรื่องต่อไปนี้เดือนหนึ่งไม่จบก็ขอเวลา 14 นาที ก็บรรดาท่านทั้งหลายที่มีความเคารพในองค์สมเด็จพระชินศรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า จงมีความเข้าใจความประสงค์ของพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าต้องการให้พวกเราทั้งหมดพ้นจากความทุกข์ คือ โมกขธรรม ธรรมเป็นเครื่องพ้นจากความตาย ถ้าเราจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ดี เป็นเทวดาก็ดี เป็นพรหมก็ดียังไม่พ้นความตาย มนุษย์ก็ต้องตาย เทวดาจะต้องจุติตายเหมือนกัน พรหมก็ต้องจุติตายเหมือนกัน แต่องค์สมเด็จพระภควันต์ตรัสว่า โลกทั้ง 3 ไม่พ้นจากความทุกข์ มนุษย์โลกก็เป็นทุกข์ เทวดากับพรหมเป็นสุขจริง แต่สุขไม่นาน ต้องลงมาหาความทุกข์ใหม่ องค์สมเด็จพระจอมไตรต้องการให้ทุกคนต้องการเข้านิพพานแต่ว่าการเข้านิพพาน บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายค่อยทำค่อยไป คือ มีความเข้าใจ มันไม่ยาก ในตอนต้นให้เข้าใจว่า องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าสอนกรรมฐานไว้ 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 เรียกว่า **สุกขวิปัสสโก** แบบนี้ทำไปจนกว่าจะได้อรหัตต์ แบบนี้ไม่มีทิพจักขุญาณ ไม่สามารถจะเห็นผี เห็นนรกได้ แต่สามารถเป็นอรหัตต์ได้นิพพานได้เช่นเดียวกัน

แบบที่ 2 องค์สมเด็จพระภควันต์สอนหลักสูตร **วิชาสาม** หลักสูตร **วิชาสาม** ก่อนที่จะเป็นพระอริยเจ้า

1. ต้องได้ **ทิพจักขุญาณ** ก่อน เห็นผี เห็นเทวดา เห็นพระ เห็นสวรรค์เห็นได้ทุกอย่างตามที่คนอื่นไม่เห็น

2. **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** สามารถระลึกชาติได้ ต่อไปพิจารณาอริยสัจก็เป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหัตต์ ตามที่หนังสือออกข่าวว่าคนที่เห็นผี เห็นเทวดา ได้ต้องเป็นพระอรหันต์นั้นไม่เป็นความจริง แต่ความจริงเป็นญาณ โลกีย์

แบบที่ 3 องค์สมเด็จพระชินศรีสอนในด้านของ **อภิญา**

แบบที่ 4 พระพุทธเจ้าสอน **ปฏิสัมภิทาญาณ ปฏิสัมภิทาญาณ** จะไม่ได้ในช่วงญาณโลกีย์ พอได้สมาบัติ 8 แล้ว กลับมาเจออริยสัจ พอต่อมาเมื่อเข้าถึงพระอนาคามี จึงเข้าถึง **ปฏิสัมภิทาญาณ** ความเป็นทิพย์ จะเข้ามาในตอนี่กรรมฐานในพระพุทธศาสนามี 4 แบบไม่เหมือนกัน แต่สามารถจะเป็นพระอรหัตต์เหมือนกัน นี่เป็นความประสงค์ขององค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดา การจะไปนิพพาน บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยทั่วหน้า ถ้าจะเร่งรัดไปนิพพานจริงๆ ไม่มีใครบรรลุ

ตามลำดับ อย่าง พระอานนท์ เป็นพระโสดาบัน 42 ปีปรากฏว่าบรรลุทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย เหมือนกันหมด พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร ก็เช่นเดียวกัน เป็นพระโสดาบันไม่กี่วันเป็นพระอรหันต์ ไม่มีการบรรลุตามลำดับบรรดาท่านพุทธบริษัทไม่ประมาทในชีวิตคือว่าเราต้องการไปนิพพานอันดับแรก คือ จำถ้อยคำขององค์สมเด็จพระพิชิตมาร คือ ทำตนให้เป็นพระโสดาบันเสียก่อน ถ้าเป็นพระโสดาบันไม่ได้ ก็ถืออารมณ์ของพระโสดาบันให้ทรงตัว คนที่เป็นพระโสดาบันจริงๆ เขามีอารมณ์อย่างนี้ คือ

1. เคารพพระพุทธเจ้าจริง
2. เคารพพระธรรมจริง
3. เคารพพระอริยสงฆ์จริง ไม่สงสัยในความคิดของท่าน
4. ศีล 5 บริสุทธิ์ นี้องค์ของพระโสดาบันนะ

แต่ว่าด้านสังโยชน์คือ

1. มีความรู้สึกในชีวิตนี้ต้องตาย ไม่ลืมความตาย
2. ไม่สงสัยในคุณพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์
3. มีศีล 5 บริสุทธิ์

แต่ว่าในแนวปฏิบัติแก่นี้ยังไม่พอ ต้องมีจิตคิดไว้อย่างหนึ่งว่า เราต้องการอย่างเดียวคือ พระนิพพาน พอกำลังใจเข้าถึง ความต้องการจะเป็นเทวดา เป็นพรหมไม่มี ในตอนนี้ต้องการจุดเดียวคือ พระนิพพาน ความมั่นใจในนิพพานความต้องการ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ยังมีอยู่ แต่มันบรรเทามาก เขือกเขื่อนมาก อย่างนี้เรียกว่าพระโสดาบัน ถ้าทรงอารมณ์นี้ไว้ครบหรือไม่ครบก็ตามอีกอย่างหนึ่ง คือให้คิดด้วยปัญญาว่าการเกิดเป็นมนุษย์ มันเต็มไปด้วยความทุกข์เราเกิดแล้วไม่มีความสุขจริง ขึ้นชื่อว่าการเกิดต้องลำบากอย่างนี้ จะไม่มีสำหรับเราอีก เราต้องการไปนิพพาน การเกิดเป็นเทวดาก็ดี การเกิดเป็นพรหมก็ดี เราไม่ต้องการอีก เราต้องการนิพพานอย่างเดียว ทำจิตให้ทรงตัว อารมณ์อย่างนี้อย่างน้อยตื่นขึ้นมาเข้ามีดทำเสีย 1 ครั้ง ทำให้จิตสบาย วันนั้นจิตจะเป็นสุข ถ้าเป็นอย่างนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทก็ทรงอารมณ์ของพระโสดาบันได้

ถ้าทรงได้จงอย่าทะนงว่าเราเป็นพระโสดาบัน จะมีความประมาท คิดว่าเราจะเป็นพระโสดาบันหรือไม่ก็ช่าง เราเคารพพระพุทธเจ้า เคารพพระธรรม เคารพพระอริยสงฆ์ มีศีล 5 บริสุทธิ์ ต้องการนิพพานใช้ได้ หลังจากนั้น กำลังใจให้คิดว่าเราไม่ต้องการเกิดเป็นมนุษย์ เทวดา ให้มีประจำใจให้เป็นอย่างนี้ไป บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายวันที่ท่านตาย จะเกิดนิพพิทาญาณ ความเบื่อหน่ายในร่างกายเกิดขึ้น พอความเบื่อหน่ายในร่างกายเกิดขึ้น มันจะเป็นอารมณ์ของพระอนาคามี ว่าร่างกายนี้ปวดนั้นปวดนี้ หาความสุขไม่ได้ นี้อารมณ์ของพระอนาคามีไม่ต้องการร่างกายหลังจากนั้นกำลังใจก็สงบคิดว่าที่องค์สมเด็จพระบรมสุขตบอกว่าร่างกายเป็นของไม่มีสำหรับเรา คราวนี้องค์สมเด็จพระประทีปแก้วแนะนำไว้ว่าการไม่ต้องการเกิดเป็นมนุษย์จะไม่มีขึ้น คิดว่าเราไม่ต้องการอย่างนี้มีขึ้น เวลานั้นเป็นสังฆานุสสติ เป็นอารมณ์ของพระอรหันต์ ถ้าตายเมื่อไรก็ถือว่าไปนิพพาน

บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน เทศน์ไปเทศน์มาว่าจะว่า 30 นาที ก็ไป 45 นาทีขอยุติพระธรรม
เทศนาไว้แต่เพียงเท่านี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง เทโวโรหนสูตร

แสดงเมื่อ

วันพุธที่ 31 ตุลาคม 2531

นะโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

สัพพปาปีสะส อกรณัง กุสลัสสุปสัมปทา

สจิตตปริโยทปนัง เอตัง พุทธานะ สาสนัง ตีติ

ณ โอกาสบัดนี้อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาใน เทโวโรหนกถา เพื่อเป็นเครื่อง
โสรจสรงองครัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลใน
วันสำคัญวันนี้ สำหรับเรื่อง เทโวโรหนสูตร นั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านจงทราบว่ ความ
เป็นมาปรากฏตั้งแต่สมัยเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้ายังมีพระชนม์อยู่

ในครั้งนั้นองค์สมเด็จพระบรมครูประทับอยู่ที่ เมืองราชคฤห์มมหานคร ได้มีพระจอมบพิตร
อดิศร พระเจ้าพิมพิสาร บรมกษัตริย์ ก็ปรากฏว่าในกาลนั้นมีมหาเศรษฐีท่านหนึ่ง ไปอาบน้ำที่ชาน
เมือง ขณะที่มหาเศรษฐีคนนั้นอาบน้ำอยู่ปรากฏว่าบริวารของมหาเศรษฐีก็เกรงว่า พวกคนร้ายจาก
ทางน้ำจะทำร้ายเจ้านายจึงเอาดาบขวิดไปกันไว้ ให้เจ้านายอาบน้ำอยู่ในระหว่างกลางขวิดนั้น เมื่อ
เวลาอาบน้ำเสร็จก็ปรากฏว่าพวกกัฏตาชาย ดิบบังปุมแก่นจันทร์มาปุมหนึ่ง ปุมแก่นจันทร์นี้ถือว่าเป็นไม้มี่มีราคาสูงมาก ทุกคนก็พามาให้เจ้านาย

ฝ่ายท่านมหาเศรษฐีก็มีความรู้สึกลัว ขึ้นชื่อว่าปุมแก่นจันทร์ที่บ้านเรามีเยอะถ้าเราจะ
นำไปใช้เองก็ไม่มีประโยชน์อะไร ทางที่ดีเวลานี้ศาสนาต่างๆ ปรากฏขึ้นเวลานั้นพระพุทธศาสนา
เกิดขึ้นใหม่ๆ ยังมีพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาน้อย แต่ว่าศาสนาอื่นนั้นมีมาก หลายศาสนาด้วยกัน
หลายคณาจารย์ แต่ละคณาจารย์แต่ละศาสนาก็ต่างคนต่างประกาศว่า ศาสนาของเราเป็นศาสนาที่มี
พระอรหันต์ท่านมหาเศรษฐีก็คิดว่าศาสนาไหนจะมีอรหันต์แน่เราก็ไม่ทราบ ทางที่ดีต้องเอามาเสี่ยง
ทายดู

จึงจ้างช่างมาแกะปุมแก่นจันทร์เป็นบาตร แล้วก็ซักรอกขึ้นไปเหนือหลังคาสูงสุด แล้วก็
ประกาศว่าสำนักไหนก็ตาม ถ้ามีพระอรหันต์ ขอให้พระอรหันต์มาหะเอาบาตรปุมแก่นจันทร์นี้ไป
แต่ว่าการจะหะมาหรือไม่มานั้นก็ให้เวลา 7 วัน ถ้าพ้น 7 วันไปแล้ว ไม่มีใครหะเอาบาตรไป
แสดงว่าทุกศาสนาไม่มีพระอรหันต์เมื่อมหาเศรษฐีประกาศอย่างนั้นก็ปรากฏว่า คณาจารย์ต่างๆ ก็
อยากจะแสดงตนว่าเป็นพระอรหันต์บ้าง อยากจะทำตนเป็นคนมีอิทธิฤทธิ์บ้าง อยากได้บาตรปุม
แก่นจันทร์บ้าง แต่ก็หะไม่ได้ จึงนัดหมายกับบันดาลูกศิษย์ว่าถ้าเราไปที่นั่นทำท่าว่าจะหะ เอง
ชูแขนชูขาเรา แล้วก็ประกาศว่า อาจารย์จงอย่าเห็นแก่บาตรที่มีราคาน้อยของท่านเศรษฐี รวมความ
ว่าอาจารย์ทั้งหลายทำอย่างนี้ทุกสำนักเข้าวันที่ 6 ผ่านไป

รุ่งขึ้นเช้าตรู่ของวันที่ 7 วันนั้นปรากฏว่า พระโมคคัลลาน์ กับ พระปิณโฑลภารทวาช 2 ท่าน จำวัดอยู่ เพราะมาอาศัยอยู่บนยอด เขาคิชฌกูฏ ตอนเช้าก็จะมาบิณฑบาต ขณะที่ท่านยืนฝ้ายอยู่เชิงคอย ก็ปรากฏว่ามีคนมาสองสามคนมา เมาแต่เช้าตรู่ นะ ตาหง่า นะ เมาปุ๊บเมาเข้าพอดี มันก็เกี้ยวจะเมาเวลาอื่นนะ มันเมาผิดปกติ ก็มีคนเมาสองสามคนนั่งคุยกัน แล้วก็ปรากฏบอกว่า พวกเราศาสนาต่างๆ ที่ปรากฏในเวลานี้ นะ คือศาสนาปลอมทั้งหมด ทุกศาสนาบอกว่ามีพระอรหันต์ แต่ความจริงท่านมหาเศรษฐีเอาปุ้มแก่นจันทร์แกะเป็นบาตร เอาเช็ดขึ้นไว้เช้า 6 วันแล้ว ไม่มีศาสนาไหนสามารถเอาไปได้ เราถือว่าศาสนาทุกศาสนาที่แท้จริงเป็นศาสนาจอมปลอมทั้งหมด เขาพูดอย่างนั้นนะ

ท่านก็เลยสงสัยว่าไอ้คนสองสามคนนะมันมาจากไหน ขึ้นมากินเหล้าบนยอดเขาแต่เช้าตรู่ ว่าอย่างไร ตาหง่า เป็นจริงจังกี่ต้องเป็นเทวดา เทวดาแปลงลงมาเป็นคน เห็นว่าศาสนาขององค์สมเด็จพระทศพล เป็นศาสนาของพระพุทธเจ้ามีพระอรหันต์แน่ แล้วก็การที่จะเหาะขึ้นไปแสดงฤทธิ์ พระต้องถือว่ามีเหตุสำคัญมีเหตุจำเป็น เป็นสำคัญ ถ้าความจำเป็นไม่มีเขาไม่แสดงกัน ก็ในระหว่างก่อนหน้านั้น ความจำเป็นในการแสดงฤทธิ์ไม่มี เขาก็ไม่เหาะกัน

มาตอนนั้นพระท่านเพิ่งทราบว่า มหาเศรษฐีอิฐฐานแบบนั้น เมื่อ พระโมคคัลลาน์ ท่านได้ยินเสียงคนเมาพูด ท่านก็ทราบว่าคนเหล่านั้นเป็นเทวดาแต่เมื่อมีร่างกายเป็นคน ก็เรียกว่าคน ท่านก็บอก ท่านปิณโฑลภารทวาช เพื่อนกัน ท่านบอกว่า ปิณโฑลภารทวาช ได้ยินไหม นั่นเขาถูกศาสนาขององค์สมเด็จพระจอมไตร ในเมื่อบาตรเขาแขวนไว้ต่ำๆ ขนาดนั้น ไม่มีใครไปเอาได้ ขอท่านจงออกไปเอาบาตรลูกนั้นมา ท่านปิณโฑลภารทวาช ก็บอกว่า โมคคัลลานะ ดูกร โมคคัลลาน์ ตัวท่านพระพุทธเจ้าทรงยกย่องว่าเป็นผู้เลิศในทางมีฤทธิ์ ท่านไปเอาเองก็แล้วกัน พระโมคคัลลาน์ ก็บอกว่า ท่านปิณโฑลภารทวาช ได้ยินดังนั้นก็คิดว่า เราก็เป็นคนมีฤทธิ์ มีฤทธิ์ไม่ผิดกัน โมคคัลลานะเท่าไรนัก ขณะห่มฝ้ายอยู่ จึงยืนบนหินก้อนใหญ่เหาะทันที เวลาเหาะก็เอาหินก้อนใหญ่ติดเท้าไปด้วยวนเวียนมาเหนือบ้านเรือนเร็วมาก แล้วเหาะในสภาพนั้น หินก้อนนั้นเป็นแผ่นไปเหนือหลังคาหมด ขึ้นไปเหนือบ้านหมด บรรดาชาวบ้านเห็นพระเหาะมีหินก้อนใหญ่ติดไปด้วย ก็ต่างคนต่างกลัวหินจะหล่น เอากระดิ่งบ้าง ตะแกรงบ้าง ตะกร้าบ้าง กลุมหัวแล้วร้องประกาศว่าพระคุณเจ้ายึดหินให้ได้ อย่าปล่อยหินลงมา ถ้าปล่อยหินลงมา พวกข้าพเจ้าจะตาย

ท่านปิณโฑลภารทวาช เห็นดังนั้นก็สลัดหินไปตั้งอยู่ที่เดิม ตัวท่านเองก็ไปยืนบนหลังคาบ้าน ไม่ไปหยิบบาตร เพราะว่าพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาถือว่าถ้าไม่ประเคน รับเอาไม่ได้ เพราะยังไม่ประเคน แล้วบาตรก็ชักออกขึ้นไปสูง คนประเคนก็ขึ้นไปไม่ได้ เห็นไหม ตาหง่า ทุกอย่างนะเก็บนะ

ท่านมหาเศรษฐีจึงขึ้นไปบนบ้าน แล้วก็ปูฟ้าง บอกว่า นิมนต์ว่า ขอพระคุณเจ้านิมนต์มาที่ชานบ้านเถอะขอรับ นั่งตรงนี้ ท่านก็ลงมานั่ง เขาถวายภัตตาหารเขาก็ให้คนใช้นำเอาบาตรลูกนั้น

มาถวาย ท่านปิลโกลการทวาท เมื่อท่าน ปิลโกลการทวาท ได้รับบาตรแล้ว ฉันภัตอาหารเสร็จก็กลับ กลับที่อยู่ยอด เขาพิษณุภูมิ นี้เรื่องมันที่จะเกิดใหญ่ก็รู้สึกแรงของอธิษฐานเป็นต้นเหตุนะ เมื่อต้นเหตุมีตามนี้ ต่อมาชาวบ้าน นี้เรื่องของชาวบ้าน ไม่ใช่เล็กนะ มีข่าวว่าพระเหาะแต่ไม่ได้เห็นพระเหาะ ก็พากันเดินขบวนไปล้อมกุฏิ ท่านปิลโกลการทวาท ขอร้องให้ ท่านปิลโกลการทวาท เหาะ ถ้าไม่เหาะแก่ก็ไม่เลิกพูด เอากับเขาเหมือนกัน ท่านปิลโกลการทวาท ก็ต้องเหาะให้ดู เมื่อเหาะเสร็จ ท่านลงมาแล้วชาวบ้านกลุ่มแรกกลับ กลุ่มที่สองเข้าไปใหม่ ก็ทำกันแบบนี้ เสียงก็อื้ออึงดังกัน

เวลานั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรคือพระพุทธเจ้าลงมา อะไรก็ตามถ้ารู้แล้วถ้าไม่มีคนเขาบอกถือว่าไม่รู้ ทำเป็นไม่รู้เหมือนกัน

เวลานั้นองค์สมเด็จพระชินวรจึงตรัสถาม พระอานนท์ ว่า อานันทะ ดูกร อานนท์ เสียงอะไรมันดังก้องมาก พระอานนท์ จึงกราบทูลองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ภันเต ภควา ข้าแต่ องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า เสียงคนที่มาดู ท่านปิลโกลการทวาท เหาะ พระพุทธเจ้าจึงได้มีคำสั่งให้พระไปตาม ท่านปิลโกลการทวาท มา แล้วบอกให้นำบาตรป้อนแก่นันท์มาด้วย

พอมาถึงพระพุทธเจ้าก็ทรงดำหนิขนาดหนักคือว่าเป็นการกระทำที่ไม่สมควรหลังจากนั้น จึงทูลบาตรป้อนแก่นันท์ให้ละเอียดเป็นชิ้นเล็กๆ เอาแจกกับพระแล้วท่านก็ตรัสกับพระทั้งหลายว่า ถ้าเป็นโรคเกี่ยวกับตาอย่าง ตาหง่า นี้ เอาเศษแก่นันท์นี้ชุบน้ำฝนแล้วก็หยอดตาแล้วก็จะหาย ท่านว่าอย่างนั้นจริงๆ นะ ไม่เชื่อลองไปหามาสิ ต้องป้อนะ ไม่ใช่เนื้อแก่นันท์ ปุ่มของต้นแก่นันท์ ท่านสั่งให้ทุนให้ละเอียด แล้วบอกว่าถ้าใครเป็นโรคเกี่ยวกับตาทุกอย่าง ถ้ามีน้ำฝนให้ชุบน้ำฝน แล้วก็มาหยอดคือน้ำฝนมันติดมาหลอดตาแล้วตาจะหาย

แล้วองค์สมเด็จพระจอมไตรก็เลยตรัสว่า นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ห้ามพระสงฆ์ทั้งหมด แสดงปาฏิหาริย์ ถ้าใครแสดงปาฏิหาริย์จะปรับเป็นโทษหนักมากก็ไม่บอกว่าโทษอะไร แล้วต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า เว้นไว้แต่ท่านผู้นั้นจะได้รับอนุญาตจากตถาคตก่อน ถ้าตถาคตยังไม่อนุญาตเพียงใดห้ามแสดงปาฏิหาริย์ เหตุนี้ก็เป็นเหตุให้บรรดาเดียรถีย์ทั้งหลายขมใจ คิดว่าเวลานี้สมเด็จพระจอมไตรคือ พระพุทธเจ้าห้ามพระแสดงปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าเองก็ต้องไม่แสดงปาฏิหาริย์ด้วย เขาแพ้เรื่องบาตรมาแล้ว ทีนี้ก็จะหาทางเอาชื่อเสียง เขาก็ป่าวประกาศว่า ต่อจากนี้ไปเราจะแสดงปาฏิหาริย์แข่งกับพระสมณโคดม เอาเสียแล้ว ตาหง่า เห็นไหมนะ เขาก็ประกาศว่าต่อไปนี้เราจะแข่งกับพระสมณโคดม สวากไม่แข่งละ

ในเมื่อข่าวเล่าลือระบือไปมาก ก็เข้าถึงหู พระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าพิมพิสาร ท่านเป็นทายกพระเจ้าพิมพิสาร ก็คือ ท้าวเวสสุวรรณ องค์ปัจจุบันนี้ รู้จักไหม พระเจ้าพิมพิสาร ท่านเป็นทายกคนแรกอยู่ที่ร้อนใจ เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรใน พระเวฬุวันมหาวิหาร จึงกราบทูลองค์สมเด็จพระพิชิตมารว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า เวลานี้

เดิยรถึยัประกาศจะแสดงปาฎิหารึยัแ่งกับพระองคั แล้วก็พระองคัก็ทรงห้ามพระสงฆัแสดงปาฎิหารึยัเสึยแล้ว สมเด็จพระประเทึปแก้วจะทำอยางไร จะแก้วไหว ก็ขอว่าเพ็ที่สูเขาไมได้เห็นไหม องคัสมเด็จพระจอมไตรจึงได้มีพระพุทฐฎิการัศรัว่ามหาธาชะ ขอถวายพระพรพระมหาบพิตรพระธาสมภาารในเมือเขาจะแ่งกับตถาคตตถาคตก็จะแ่งกับเขา เอาละชึเห็นไหม ตาหง่า แ่ละชึเห็นไหม พระเจ้าพิมพิสาร ก็สงสัยถาว่า ก็พระองคัทรงห้ามพระสงฆัแสดงปาฎิหารึยั ถ้าใครชึนทรงห้ามแล้ว พระพุทฐเจ้าทรงถาถาม พระเจ้าพิมพิสาร ว่า พระองคัมีพระธาอุทยาเฉพาะพระองคัที่ไไหน พระเจ้าพิมพิสาร ก็บอกว่ามี ท่านถาถามว่าพระธาอุทยานันัก็ดี ดอกไมก็ดี ผลไมก็ดี คนอื่ชึใช้ได้ กินได้ไหม พระเจ้าพิมพิสาร บอกไมได้ ถ้าชึนกิน ชึนชึ ชึนไปอาศัย ชึาพระองคัปรับเป็นโทษ พระพุทฐเจ้าก็ถาถามว่า พระองคัเองจะชึไไหมละ พระเจ้าพิมพิสาร ก็บอกว่ สวนของผม ต้นไม้ของผม ดอกไม้ของผม ลูกไม้ของผม ผมจะกิน ผมจะชึ ผมจะอาศัยก็ได้เพราะผมเป็นเจ้าของผมห้ามเฉพาะคนอื่ไมได้ห้ามตัวผมด้วย

พระพุทฐเจ้าท่านศรัว่า มหาธาชะ ขอถวายพระพร พระมหาบพิตรพระธาสมภาาร ตถาคตก็เชันเด็ยกัน การแสดงปาฎิหารึยันั้นตถาคตห้ามเฉพาะพระธาวก ไมได้ห้ามตัวเอง เอาละชึเห็นไหม ตาหง่า ยุงละชึนะ บอกไมได้ห้ามตัวเองห้ามเฉพาะธาวก

พระเจ้าพิมพิสาร ก็ถาถามว่า ถาอยางนั้นเดิยรถึยัเขาจะแ่งกับพระองคัเขาจะทำแสดงปาฎิหารึยัแ่งจะสูเขาไหม ท่านบอกสู ในเมือเขาจะแ่งกับตถาคตตถาคตก็จะแ่งกับเขา พระเจ้าพิมพิสาร ก็ถาถามว่าจะทำเมือไร ท่านบอกทำวันชึาพรรษา เรียกว่วันแรมค่าหนึ่ง เดือน 8 นะจำได้ไหม พระเจ้าพิมพิสาร ถาถามว่าจะทำที่ไไหน พระพุทฐเจ้าบอกว่ จะทำที่ กรุงพาราณสี แล้วก็จะแสดงบนต้นมะม่วง นี้เท่านี้เป็นเหตุในบ้านในเมืองนะ ตาหง่า

เจ้าพวกเดิยรถึยัทั้งหลายทราบช่าวว่า พระพุทฐเจ้าจะแสดงเอง ก็ตกใจเพ็ยแ่สวกตัวเองก็สูไมได้อย่แล้ว ครันจะสูกับองคัสมเด็จพระประเทึปแก้วก็ชัจะหนักใหญ่ แต่วาทราบว่าองคัสมเด็จพระจอมไตรจะแสดงบนต้นมะม่วง ฉะนั้นต้นมะม่วงใน เมืองพาราณสี ทั้งหมดมีก็ต้น เดิยรถึยัออกสตาจ้งคนชุดหมครือแล้วก็ชุดนะ ไมเหลือสักคน มันเก้งจรัจรั นะ นี้ถาเป็น ตาหง่า อยุ่ที่นั่นเวลา นั้นขายมันแพงๆ นะ เสึยคายทำไม เอามันต้นละแสนบาท แสนบาทเป็นค่าจ้ง ก็จ้งชุดหมค

พระเจ้าพิมพิสาร ก็กราบพูลให้ทรงทราบว่ เวลานี้เดิยรถึยัถอน ชือต้นมะม่วง ถอนหมคแล้ว องคัสมเด็จพระประเทึปแก้วก็ศรัว่า ไมเป็นไร ถาตถาคตจะแสดงปาฎิหารึยับนต้นมะม่วง มันต้องมีต้นมะม่วง เอาละชึนะ

ต่อมาเมือถึงเวลา องคัสมเด็จพระสัมมาสัมพุทฐเจ้าก็พาพระสงฆัไป เมืองพาราณสี ไปวันนั้นพอดิวันทีแสดงปาฎิหารึยั ก็ปรากฏว่ บรรดาประชานทราบล่วหน้าก่อน 3 เดือนเสชว่ สมเด็จพระบรมโลกเชษฐัจะแสดง ยมกปาฎิหารึยั ที่นั่นก็พากัน ไปออยู่เมืองันั้น นับจนวนนโกฎิไปกันหลายเมืออง อาจจเกือบจะไมมีคนอยุ่บ้าน ไมหว่งทรัพย์สิน ห่วงการไปคดู

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปถึงที่นั่นแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศล บ้าง บรรดา มหาเศรษฐีทั้งหลายบ้าง ก็พากันมาถวายภัตตาหาร วันนั้นปรากฏว่าคนเฝ้าพระราชอุทยานของ พระเจ้าปเสนทิโกศล เห็นต้นมะม่วงต้นหนึ่งมีผลเดียวมีลูกลูกเดียว และก็สุกด้วย เธอจึงคิดในใจว่า เวลา นี้มะม่วงไม่มีลูก แต่ลูกนี้ปรากฏเกิดขึ้นมาแปลก ถ้าเราจะนำไปถวายพระพุทธเจ้า โทษถึงประหาร ชีวิต ถ้านำของพระราชินีไปโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ว่าเราก็คิดว่า ชีวิตถ้าเราจะตาย ไม่ใช่ของแปลก เรื่องบุญที่จะถวายพระพุทธเจ้าเป็นของหายาก เราจะยอมตายเพราะการได้บุญนี้ดีกว่า จึงได้นำ มะม่วงผลนั้นมาถวายองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพระราชาที่อยู่ที่นั่น

พระพุทธเจ้ารับประเคนมะม่วงแล้วก็ส่งคืนให้นายคนเฝ้าสวนเพื่อปกนมะม่วงเขาก็ปก พอ ปกเนื้อออก พระองค์ฉันเนื้อหมด เหลือแต่เม็ดมะม่วง พระองค์ก็ถือเม็ดมะม่วงไว้ แล้วก็บอกให้ เขาขุดดินลงไปประมาณ 1 คืบ เขาขุดตามคำสั่งพระพุทธเจ้าทรงนำเม็ดมะม่วงวางกันหลุม แล้วเอา น้ำมารดมะม่วงเดี๋ยวนั้น พอถูกน้ำเท่านั้นมะม่วงโตไว โตเดียวเดียว ต้นใหญ่เบือเร่อ มีสาขาใหญ่ กว้างขวางมาก องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็แสดงปาฏิหาริย์บนต้นมะม่วง มีลีลาหลายแบบ พรรณนาไม่ไหว มีพระพุทธเจ้า 2 องค์ บ้าง 8 องค์บ้าง มีฉัพพรรณรังสีพุ่งออกไปบ้าง มีท่อน้ำพุ่งขึ้น ท่อน้ำพุ่งลง โอ๊ย เยอะแยะ

ที่รวมความว่าพระพุทธเจ้าทรงแสดงปาฏิหาริย์ เดียรถีย์ก็ทำเป็นแสดง เขาเก่งกาจอยู่ เหมือนกัน เขาก็นั่งบ้าง เดียรถีย์นะ ทำนั่งร้านแข่งขึ้นไปให้สูงกว่าพระพุทธเจ้า เวลานั้นพอดีที่แดด พระอาทิตย์แผด กลังแสงแดดที่ร้อนจัดที่สุดเผาหลังมันนะ ไซ้ใหม่ พระอาทิตย์ก็แผดแสงร้อนที่สุด ร้อนเกือบตายนะพวกมันแล้วก็ตั้ง พระพายวายุบุตร บอก พระพาย นะ พักให้แรงๆ เข้า ดินนั่งร้านพัง ลงมาข้างล่าง คนก็หล่น พอคิดว่าอาจารย์ใหญ่ของเดียรถีย์ เห็นท่าจะสู้ไม่ได้ก็วิ่งหนีอ้าวเข้าเมือง

เวลานั้นเป็นเวลาที่ยังกินเวลาพอดีที่จะเอาคนไหนมาแข่งตามที่ตกลงกันไว้ก็คนหนึ่งก็ ตั้งใจอยากจะมาดูอาจารย์แสดงปาฏิหาริย์แข่งกับพระสมณโคดม เมื่อเห็นอาจารย์จึงผลุนผลันเข้าไป ก็ถามว่าท่านอาจารย์จะไปไหน ผมจะไปคู่แข่งกัน จะไปชมการแสดงปาฏิหาริย์ของอาจารย์ อาจารย์ก็ไม่ยอมพูดกับศิษย์อาจารย์ก็บอกว่า แกล้งหม้อมาให้ฉัน เขาถือหม้อข้าวไปด้วยไซ้ใหม่ เขาก็ส่งหม้อข้าวให้ อีตาคนนั้นแกก็คิดว่าจะแสดงปาฏิหาริย์ใหม่นะ ไซ้หม้อข้าวนะ คือมีเชือกผูกปลาย มาอีกสายหนึ่ง เขาก็ส่งให้ เวลานั้นแกก็จับรับหม้อข้าว แล้วก็เอาเชือกผูกปลาย แล้วก็เอาเชือกผูก ปลายผูกหม้อผูกคอโคคน้ำตายไปเลย อีตอนแสดงตอนนี้ พระพุทธเจ้ากล้าแสดงตามนะ ไม่กล้าตาย ตาม ท่านก็เลยยอมแพ้ ท่านไม่แข่งก็ตรงนี้นะ

หลังจากที่พระพุทธเจ้าแสดง ยมกปาฏิหาริย์ แล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ทรงมารำพึง ปี นั้นเป็นปีที่ 5 ของการบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ คิดว่าพระมารดานั้นมีคุณมาก เวลานี้เราก็ เทศน์โปรดพระพุทธบิดา ท่านบรรลุพระโสดาปัตติผลแล้ว พระมารดาของเราเคยอุ้มท้องเรามาถึง 10 เดือน อดข้าวอดน้ำทะนุถนอมทุกอย่างไม่ให้ลูกตาย มีพระคุณใหญ่ยังไม่ได้สนองคุณท่านท่านก็ ตั้งใจไปเทศน์โปรดมารดาเป็นการสนองคุณ ก็พิจารณาแล้วว่าการจะเทศน์โปรดเรื่องอะไรกันแน่

พระสุตตันตปิฎก หรือว่า วินัยปิฎก หรือว่า อภิธรรมปิฎก ก็ตัดสินใจว่าพระสูตรก็ดี พระวินัยก็ดี ยังมีคุณค่าว่าไม่สมควรเท่าคุณค่าอันมของมารดาที่ให้ชีวิต

พระองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตัดสินใจอย่างนี้แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้ว เมื่อแสดง ยมกปาฏิหาริย์ เสร็จก็ไม่ลงจากต้นมะม่วง ก้าวขาครั้งแรกเหยียบยอด เขายักษ์ธร ก้าวครั้งที่สอง ไม่ทราบเหยียบเขาอะไรนะ ตาหง่าจำไม่ได้เหมือนกันแหละ พอก้าวครั้งที่ 3 เท้าเหยียบยอด เขาพระสุเมระ ในตอนนั้นก็ถึง เขาพระสุเมรุ นี่คือ ชั้นดาวดึงส์ ในตอนนั้น พระอินทร์ ท่านรอรับอยู่ท่านทราบ ว่า สมเด็จพระบรมครูเสด็จไปที่ทรงอาราธนาให้ นั่ง ประทับนั่งที่ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์

แต่ความจริงพระพุทธเจ้าไปเวลานั้นไปในร่างกายของมนุษย์ ท่านตัวเล็กนิดเดียว บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ นะยาว 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ สูง 15 โยชน์เป็นอย่างนี้ ตาหง่า ขนาดนั้นนะ พระอินทร์ นั่งปูปอดดีเหมือนกับนั่งเก้าอี้ในที่นี้เมื่อ พระอินทร์ ท่านนิมนต์พระพุทธเจ้านั่ง ท่านคิดในใจว่า สมเด็จพระจอมไตรเป็นมนุษย์สูงแค่ 8 ศอกของมนุษย์ ถ้าจะนั่งที่ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ก็ตัวเล็กๆ จะเหมือนแมลงวันเกาะเตียงใหญ่ๆ องค์สมเด็จพระจอมไตรรู้วาระน้ำจิตของ พระอินทร์ ก็ทรงหยิบสังฆาฏิโยนขึ้นไป สังฆาฏิกางคลุม บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ พอดี และที่ทรงนั่ง นั่งปี่ก็ใหญ่ ตัวใหญ่กว่า พระอินทร์ หน่อย พอดีพอดีกับ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมโลกนาถก็ตรัสกับ พระอินทร์ ว่า ตถาคตมาครั้งนี้ ต้องการจะเทศน์โปรดพระมารดา เพราะมีพระคุณใหญ่ แต่ว่าพระมารดาอยู่ ชั้นดุสิต ขอ พระอินทร์จงได้ไป ตาม คือให้ไปตามมาให้ ก็รวมความว่า ถ้าจะเทศน์กันตอนนี้ละ เดือนหนึ่งมันไม่จบหรอก ตาหง่า ใจ เอาไหม จะได้เทศน์เดือนหนึ่ง แกร่งฟังเอาไหม ไม่ไหวนะ ก็ตอนนั้นพระพุทธเจ้าก็เทศน์ 3 เดือนเทศน์ทั้งกลางวันทั้งกลางคืน ไม่มีเวลาหยุดตลอดเวลา 3 เดือน เราเอาแค่นี้ก็แล้วกัน

ก็รวมความว่า พระพุทธเจ้าเทศน์โปรดพระพุทธรมารดา เวลานั้นบรรดาประชาชนโดยถ้วนหน้าหลายโคกภูพานอยู่ที่ เมืองพาราณสี เห็นพระพุทธเจ้าหายไปไม่กลับลงมา ก็ประกาศว่าถ้าพระพุทธเจ้าไม่กลับมาเพียงใด พวกเราก็ไม่ยอมกลับบ้านเพียงนั้นเหมือนกัน ฝนจะตกแดดจะออก จะเป็นอย่างไรก็ช่างทำไม่ข้าวมี่กินไม่มีกินก็ช่างข้าวมัน ก็รวมความว่า พระเจ้าปเสนทิโกศล และบรรดามหาเศรษฐีทั้งหลายก็ต้องคนทั้งหลายเหล่านั้น

พระสารีบุตร จึงสั่ง พระโมคคัลลานะ ให้ไปกราบทูลถามสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายัง ชั้นดาวดึงส์ พระโมคคัลลานะ ก็หะขึ้นใจ ท่านหะเป็นเหตุผลใหญ่สำหรับพระท่านทำได้ ไปถามพระพุทธเจ้าว่าจะลงเมื่อไรพระพุทธเจ้าบอกว่า ลงวันออกพรรษา คือวันนี้ละ พระอินทร์ พระพรหม ท่านกราบทูลเอาไว้นั้นนะ ท่านกราบทูลเอาไว้ในสวนแล้วใช้ไหม ลงด้วยกัน พระโมคคัลลานะ ก็มาบอก พระสารีบุตร พระสารีบุตร ก็ประกาศให้ญาติโยมทั้งหลายทราบ กลับบ้านก่อนก็ได้ ในเมื่อวันออกพรรษาจึงมาใหม่ บรรดาญาติโยมทั้งหลายก็ไม่ยอมกลับ

ก็รวมความว่า **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ต้องมาเลี้ยงหนัก คนนับโกฏิ ไม่ใช่โกฏิ 2 โกฏินะ มันหลายสิบเลย ก็มารวมตัวกัน

เมื่อถึงเวลาวันแรมค่ำหนึ่ง เดือน 11 เหลือเวลา 5 นาที ความจริงมันวิ่งไป 30 นาที (นี่ตั้งเวลาล่วงหน้าไว้ 5 นาที ต้องคิดกันไว้) **พระอินทร์** ก็บันดาลบันได 3 บันได บันไดเงิน บันไดทอง บันไดแก้ว บันไดแก้วอยู่กลาง บันไดเงินอยู่ซ้าย บันไดทองอยู่ทางขวา บันไดทอง **พระพรหม** ลงจากชั้นดาวดึงส์บันไดเงินเทวดาหรือนางฟ้าลงจาก **ชั้นดาวดึงส์** บันไดแล้วพระพุทธเจ้าลง ลงที่ประตู **เมืองสังกัสสนคร** เวลานั้นคนก็ไปรับกันมาก พระก็รับกันมาก ทุกคนต่างคนต่างไม่เคยเห็นเป็นเหตุอัศจรรย์ วันนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ทรงเขาเรียกว่า เปิดโลก ถ้าภาษาไทยเรียกว่า เปิดโลก คือโลกกำลังเปิด ทรงบันดาลให้เห็นกันทั้งหมดตั้งแต่ **พรหม** ลงมาถึงนรกต่างคนต่างเห็นกันไปนรกก็ดับ เครื่องลงโทษสัตว์นรกก็หยุด สัตว์นรกก็มีความสุข ต่างคนต่างเห็นกันหมด ทีนี้เทวดาก็เห็นคน คนเห็นเทวดา สัตว์นรกหรือเทวดาเห็นคน ต่างคนก็เห็น ต่างคนต่างเห็น ต่างคนต่างรู้คุณกัน ต่างคนต่างรู้โทษซึ่งกันและกัน เป็นปัจจัยให้เกิดกับบรรดาบุคคลทั้งหลายมีความชื่นใจในองค์สมเด็จพระภควันต์มาก ก็มีคนจำนวนมาก และก็มีสัตว์จำนวนมาก วันนั้นก็รู้ภาษากันหมดนะ ทั้งคน ทั้งสัตว์ทั้งเทวดา ทั้งพรหม ทั้งสัตว์นรก พวกกันรู้เรื่องหมด ทุกคนเห็นว่าการเป็นพระพุทธเจ้านั้น เก่งกว่าพระทั้งหลาย ต่างคนต่างอยากเป็นพระพุทธเจ้า ต่างคนต่างปรารถนาพุทธภูมิกันเป็นแถวนะ **ตาหง่า**

นี่แหละ เลยคืออกแต่ก็ๆ ยังไปนิพพานกันไม่ได้ก็ตรงนี้แหละ **ช่าสี** ดันปรารถนาพุทธภูมิเข้าทำให้ช่าเห็นไหม เห็นว่าจะเอาจริงๆ มันก็ไม่จริงนะ ก็รวมความว่า พระพุทธเจ้าลงมาพร้อมก็มีพระเข้าไปกราบ ก็ต่อไปนี้ไป ก็เป็นเวลาแห่งการแสดงพระธรรมเทศนา คือว่า พระพุทธเจ้าถามปัญหาของปุถุชนตอบได้ พอลถามปัญหาของพระโศดาบัน ปุถุชนตอบไม่ได้ พระโศดาบันตอบได้ พอลถามปัญหาของพระสภิกาคามี พระโศดาบันตอบไม่ได้ พระสภิกาคามีตอบ พอลถามปัญหาของพระอนาคามี พระสภิกาคามีตอบไม่ได้ พระอนาคามีตอบได้ พอลถามปัญหาของพระอรหันต์ พระอรหันต์ตอบได้ พระอนาคามีตอบไม่ได้ ถามปัญหาคือวิสัยของอัครสาวกเบื้องซ้าย **พระโมคคัลลานะ** ตอบได้ พระสาวกธรรมดาตอบไม่ได้ถามปัญหาคือวิสัยของพระอัครสาวกเบื้องขวา คือ **พระสารีบุตร** **พระโมคคัลลาน์** ตอบไม่ได้ **พระสารีบุตร** ตอบ พอลถามปัญหาคือ วิสัยของพระพุทธเจ้า **พระสารีบุตร** ตอบไม่ได้ พระพุทธเจ้าต้องถามอีกทีเป็นการให้წყ **พระสารีบุตร** จึงตอบได้

ก็รวมความว่าการแสดงพระธรรมเทศนาใน **เทโวโรหณกถา** ตอนนี่ก็ย่อที่สุดแล้ว เพราะเสียงก็ไม่มี ที่เทศน์มานี่นะ มันไม่ได้ 2 หน้ากระดาษนะ **ตาหง่า** เทศน์จริงๆ ก็ยาวมาก

ก็ขอสรุปว่าการแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** คือพระแสดงฤทธิ์ที่ลูกหลานทุกคนฟังกันให้ดีนะ พระที่ทรงอภิญาญา สามารถแสดงฤทธิ์ได้ แต่ว่าจะแสดงโดยพลการไม่ได้รับอนุญาตจากพระพุทธเจ้าอันนี้ไม่ได้ต้องได้รับอนุญาตจากพระพุทธเจ้าก่อนถ้าถามว่า **เวลานี้** พระพุทธเจ้า

นิพพานแล้ว พระแสดงอภิญญา จะแสดงได้อย่างไรก็ขอตอบว่า ถ้าคนที่เขาได้อภิญญานี้ เขาติดต่อ พระพุทธเจ้าได้ในเวลานี้ แล้วประการที่สอง ถ้าจะมี มีความจำเป็นเกิดขึ้นอย่างอยู่ในป่าไกลๆ ต้องการจะเดินทาง ถ้าคนไม่เห็นสามารถเหาะได้ แต่ถ้าคนจะเห็น ต้องลงเดินก็เป็นธรรมดา อันนี้ทำได้ถ้าความจำเป็นเกิดขึ้นนะ ก็ถ้าถามว่า พระอรหันต์ทุกองค์เหาะได้ไหม ก็ต้องตอบว่า พระอรหันต์ทุกเหล่าไม่ได้เหาะได้ทั้งหมด อรหันต์ ชั้นสูงขวิปัสสโก เหาะไม่ได้ อรหันต์เหมือนกัน อรหันต์ เทววิโซ วิชาสาม เหาะไม่ได้ใช่ไหม แต่ชอบนี้ว่าเหาะได้นะ ถ้าหากว่าชาติก่อนเคยได้ อภิญญา มาก่อน ชาตินี้จะเป็น สูงขวิปัสสโก ก็ตาม เทววิโซ ก็ตามเหาะได้เหมือนกัน ถ้าฝึกใหม่ถึงอรหันต์ เทววิโซ เหาะไม่ได้ ถ้า ฌปัญโญ ปฏิสัมภิทาญาณ เหาะได้

แต่ว่าการเหาะหรือการแสดงฤทธิ์ต่างๆ พระอรหันต์ยอมไม่ยินดียินร้ายในถ้อยคำของคน คำสรรเสริญให้ท่านคล้อยตามไปด้วย คำนิทาทุกอย่างนั้น ท่านถือว่าถ้อยคำของคนไม่มีความหมายที่จะบอกให้ท่านหระ ถ้าไม่มีความจำเป็นท่านไม่เหาะ

เอาละ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทและลูกหลานทั้งหลาย หมดเวลาไป 35 นาทีพอดี ก็ขอยุติ พระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มี พระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ ทั้ง 3 ประการ ของจงดลบันดาลให้ท่านพุทธบริษัททุกท่านจงมีแต่ความสุขสวัสดิ์พัฒนาผลคสมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านจงประสงค์สิ่งใด ขอให้ได้สิ่งนั้นสม ความปรารถนาจงทุกประการ

พระธรรมเทศนา เรื่อง วันมาฆบูชา

แสดงเมื่อ

วันพฤหัสบดีที่ 28 กุมภาพันธ์ 2534

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

บุญญาภิ ปรโลกัสมิง ปติฏฐา โหนติ ปาณินันติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ใน บุญญาภิภคคา เพื่อเป็นเครื่อง โสรจสรองคศรัทธาบารมี ของบรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศล ประจำปักข์ คือวันกลางเดือนสาม คือ วันมาฆบูชา วันนี้ การบำเพ็ญกุศลบุญราศีของบรรดาท่าน พุทธบริษัททั้งหลาย ล้วนแล้วแต่เป็นมหากุศล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาพุทธศาสนิกชน ก่อนจะมา ก็ตั้งใจว่า วันนี้เราจะมา ถวายสังฆทาน สังฆทานวันนี้มีสองอย่าง สังฆทานจากโตกอย่างหนึ่ง สังฆทานอาหารอย่างหนึ่ง อาหารที่ถวายแก่พระตั้งแต่สิ่งค้ำขึ้นไปจัดเป็นสังฆทานมีอานิสงส์ใหญ่ ประการที่สองทุกคนตั้งใจ รักษาศีล ประการที่สาม ทุกคนตั้งใจสดับรสพุทธพจน์ เทศนา อันเป็น คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งหมดนี้เป็นมหากุศล แปลว่ากุศลใหญ่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ที่ท่านมาทำบุญกันก็ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้เป็นวันสำคัญอย่างยิ่งในพระพุทธศาสนา พระยายม ไม่ทำงาน อาจารย์หง่า วันนี้ พระ ยายม ไม่ทำงาน เมื่อกี้ท่านบอกว่าวันนี้หนึ่งวันกับพรุ่งนี้อีกหนึ่งวัน ท่านไม่ทำงาน ปล่อยบรรดา สัตว์ทั้งหลายที่คอยการสอบสวนออกมาได้ตามอัธยาศัย

ฉะนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่มีญาติ มีพวก มีพี่น้องที่ดี หรือไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่พวก ไม่ใช่พี่น้องที่ดี เมื่อบำเพ็ญกุศลบุญราศีเสร็จ เวลาอุทิศส่วนกุศลอย่างตั้งใจว่าตามหัวหน้าเฉพาะเสมอ ไปนะหัวหน้าเขานำอุทิศส่วนกุศลก็ว่าตามเขาไปแต่ใจนึก ใจนึกว่าวันนี้ ท่านทั้งหลายที่ตายไปแล้ว จะเป็นญาติที่ดี หรือมิใช่ญาติที่ดี ของงมาโมทนาส่วนกุศลบุญราศีที่ข้าพเจ้าทำแล้วในวันนี้ ผลบุญ วันนี้ทั้งหมดจะพึงมีแก่ข้าพเจ้าเพียงใด ขอท่านทั้งหลายจงโมทนารับผลความสุขความเจริญ เช่นเดียวกับข้าพเจ้าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าจะเข้าพระนิพพาน เอาแค่นี้ละ ตั้งใจไว้ละ เขานำว่า อย่างไรก็ช่าง ปากก็ว่าไปใจนึกตามนี้ ว่าผลบุญใดที่ข้าพเจ้าทำแล้วในวันนี้ทั้งหมดไม่ต้องพรรณนา ผลที่จะพึงมีประโยชน์ความสุขแก่ข้าพเจ้าเพียงใด ขอท่านทั้งหลายที่เป็นญาติที่ดี มิใช่ญาติที่ดี จง โมทนารับผลเช่นเดียวกับข้าพเจ้าตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนกว่าจะเข้านิพพาน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งวันนี้ถ้า อาจารย์สง่า ดาตินะ แต่ตอนนี้ก็ไม่ใช่ดาบอดเพราะตาไม่เห็น เลยๆ ถ้าตาดีจะเห็นว่าทางด้านทิศตะวันตกไกลออกไปประมาณ หนึ่งกิโลเมตร จะมีบรรดาพวกที่ ตายไปแล้วรอการสอบสวนมาคอยรับการโมทนาประมาณล้านเศษคน แต่ว่าใกล้เข้ามาไม่ได้เพราะ

เทวดาเต็ม ถามท่านว่าทำไมไม่ให้เข้ามาใกล้ๆ ท่านบอกว่าไว้วางใจไม่ได้ ประเดี๋ยวใครใจอ่อนจะ
เข้าสิงใจใครเข้าเกิดปีศาจขึ้นมา

ก็รวมความว่าวันนี้เป็นวันสำคัญในพุทธศาสนา และเป็นวันสำคัญอย่างยิ่งที่บรรดาท่าน
พุทธบริษัททั้งหลาย จะมีเมตตาคิดสงเคราะห์สัตว์ผู้ยาก เขาตายไปแล้วเขาไม่มีโอกาสทำความดี
เวลากำลังรอการสอบสวนอยู่ การรอการสอบสวนก็ไม่แน่นอนนักกว่า เขาจะลงนรกหรือไม่สวรรค์
ถ้าเขานึกถึงความดีคือบุญที่เขาทำได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เขาจะลงนรกหรือไปสวรรค์ ถ้าเขานึกถึงความดี
คือบุญที่เขาทำได้อย่างใดอย่างหนึ่ง เขาก็ไปสวรรค์ พระยายม ให้ไปสวรรค์ทันที ถ้านึกถึงความดี
ไม่ได้เขาถามถึงบาปได้แต่หนึ่งอย่างเดียว ไม่มีการคัดค้านอย่างนี้ต้องลงนรก

รวมความว่า วันนี้เป็น **มาฆบูชา** วันนี้จะเทศน์เรื่อง **วันมาฆบูชา** มาฆบูชา นี้เป็น **วันจาตุ**
รงคสันนิบาต ที่บรรดาพระอรหันต์ทั้งหลายทั้งหมดที่พระพุทธเจ้าบวชให้เองมาประชุมพร้อมกัน
หนึ่งพันสองร้อยห้าสิบบองค์ และในวันนี้อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง **โอวาทปาติโมกข์**
คือกำหนดการเทศนาของบรรดาพระทั้งหลาย เพราะว่าเวลานั้น เมื่อพระศาสนาเกิดขึ้นใหม่ๆ บุคคล
ท่านใดฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้าสำเร็จเป็น **พระโสดาบัน** ขึ้นไปก็ดี จนถึง **พระอรหันต์** องค์สมเด็จพระ
พระภควันต์บรมศาสดาสั่งให้ไปประกาศศาสนาทันที แยกกันไปแต่วันนี้ บังเอิญพระทุกท่านมา
รวมกันหนึ่งพันสองร้อยห้าสิบบองค์ พระพุทธเจ้าจึงวางแนวการสอนไว้ว่า ทุกท่านที่จะไปสอน
ตามพื้นที่ต่างกันให้สอนเหมือนกันตามนี้คือ

1. **สัพพปาปัสสะ อกรรมัง** จงแนะนำให้ทุกคนไม่ทำความชั่วทุกอย่าง
2. **กุสลัสสูปสัมปทา** แนะนำให้ทำความดี
3. **ลิจจตปริโยทปนัง** แนะนำให้ตั้งใจทำจิตให้ผ่องใสจากกิเลส

เอตัง พุทธศาสนานัง ท่านบอกว่าพระพุทธเจ้าทุกองค์ตรัสอย่างนี้เหมือนกันหมด

ก็รวมความว่าใจความสำคัญใน **วันมาฆบูชา** ก็มีเท่านี้ ก็จบซี **อาจารย์หง่า** นะ เครื่องกัมม์
เขาให้แล้วนี่ **สัพพปาปัสสะ อกรรมัง** แปลว่า ไม่ทำความชั่วทั้งหมดเราจะรู้ได้อย่างไรอะไรเป็นความ
ชั่ว ถ้าเราปฏิบัติตาม **ศีล 5** นั่นถือว่าดี ดีเล็กถ้าละเมิดก็ชั่วเล็ก ต่อไปก็คืออย่างกลางชั่วอย่างกลาง ก็
ได้แก่ **ศีล 8** หรือ**ศีลอุโบสถ** ศีล 8 หรือศีล อุโบสถเป็นศีล คืออย่างกลาง ถ้าเราละเมิดศีล 8 หรือศีล
อุโบสถเราก็ชั่วอย่างกลาง ตอนนี้มีมาความดีสูงสุดเอาแค่ฆราวาสนะ ก็คือความดีสูงสุดของฆราวาส
ได้แก่ **กรรมบถ 10** อันนี้สำคัญมาก **กรรมบถ 10** ถ้าทุกคนปฏิบัติได้จะมีทั้งความสุขในชาติปัจจุบัน
และสัมปรายภพ คำว่าสัมปรายภพหมายถึง ชาติหน้า ชาตินี้ท่านปฏิบัติได้ ท่านก็มีมีความสุข ชาติหน้า
ตายไปแล้วก็มีมีความสุขอื่นๆ ขึ้นไปกว่า นี้ **กรรมบถ 10** ทั้งสิบประการแบ่งเป็นสามอย่างคือ ทาง
กายกรรมวจีกรรม มโนกรรม

กายกรรม ได้แก่ทำ ทางกาย คือ

หนึ่ง ไม่ฆ่าสัตว์

สอง ไม่ลักทรัพย์

สาม ไม่ประพฤติดิคิดในกาม อาจารย์หง่า อย่าเปลอนะ

และ ทางวาจา มีสี่อย่างคือ

หนึ่ง ไม่พูดปด

สอง ไม่พูดคำหยาบ

สาม ไม่พูดต่อเสียดให้เขาแตกร้าวกัน

สี่ ไม่พูดวาจาเพื่อเจ้อเหลวไหลไร้ประโยชน์

ทางด้านจิตใจ ก็สามอย่างคือ

หนึ่ง ไม่คิดอยากได้ทรัพย์สินของบุคคลอื่นใดโดยไม่ชอบธรรม

ประการที่สอง ความโกรธยังมีอยู่แต่ไม่จงล้างจงผลาญใคร

ประการที่สาม มีความเห็นตรงกับพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า **สัมมาทิฐิ** นะ

ก็รวมความว่าเป็นความดีขั้นสูงสุดของฆราวาสแต่พระองค์ปฏิบัติมากกว่านั้นถ้าท่าน

ละเมียดข้อใดข้อหนึ่ง ถือว่าท่านชั่วช้อนั้น โดยเฉพาะ ถ้าละเมียดทั้งสิบข้อก็ชั่วทั้งสิบข้อ ละเมียดข้อเดียว
ดีเก้าข้อหรือว่าดีเก้าช้วนหนึ่ง แต่ไอ้ช้วนี่มันก็เหมือนกับลูกประสักเรือ จงอย่าคิดว่า **กรรมบถ** ทั้งสิบ
ประการก็ดี ศิลแปดประการก็ดี ศิลห้าประการก็ดี เรารักษาได้ทุกตัว แต่เว้นตัวใดตัวหนึ่งที่เราปฏิบัติ
ไม่ได้ก็อีกส่วนที่เหลือจะกันไว้ไม่ได้เราลงอบายภูมิ นั้นมันไม่แน่ เหมือนกับเรือทั้งลำที่มีลูกประสัก
หลายลูก ถ้าลูกประสักลูกหนึ่งมันหลุด น้ำมันรั่วเข้าเรือ ถ้าเข้านานๆ เรือมันก็จมฉับใจ บรรดาท่าน
พุทธบริษัทที่เช่นเดียวกัน ถ้าศีลข้อใดข้อหนึ่งบกพร่องปล่อยไปให้บกพร่องเป็นปกติบริษัทเป็นอาฉิม
กรรม มันมีอาการเคยชิน เวลาจะตายไอ้ตัวเคยชินตัวนี้มันจะนำเราลงอบายภูมิ

ฉะนั้นขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนจงละจากความชั่วทุกอย่างประพฤติกุศลทุกอย่าง
คือ **ศีล 5 ศีล 8** หรือ **กรรมบถ 10** เฉพาะศีล 8 นี้รักษาเฉพาะวันพระก็ได้ เพราะชาวบ้านนี้ต้องกิน
ข้าวเย็น ทำงานหนัก เฉพาะศีล 5 ก็ดี **กรรมบถ 10** ก็ดี ควรจะมีครบถ้วนทุกทุกอย่างทุกวัน อีก
ประการหนึ่ง สำหรับ **วันมาฆบูชา** นี้เมื่อวานนี้กระมัง คุยกับท่าน **พล.ต.ท. สมศักดิ์ สืบสงวน** อดีต
แพทย์ใหญ่กรมตำรวจ พอดีพระท่านมาข้างหลัง ท่านบอกว่า **วันมาฆบูชา** นี้ตำราเขาเขียนไว้ว่ามี
ความสำคัญวันเดียว คือว่าวันที่พระพุทธเจ้าแสดง **โอวาทปาติโมกข์** แนะนำในการเทศน์กับบรรดา
พระสงฆ์ทั้งหลายที่จะโปรดพุทธบริษัทและสำคัญอีกวันหนึ่ง ตำราเขาลืมเขียนท่านว่าอย่างนั้นนะ
คือ **วันปลงอายุสังขารขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ป่าวาพเจดีย์** ที่พระพุทธเจ้าปลงอายุ
สังขารวันกลางเดือนสามเหมือนกัน และก็เป็นวันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือ ความสำคัญก็มีว่า

หนึ่ง วันที่พระพุทธเจ้าบรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ วันนี้นะ ถ้าใครทำบุญจะมีอานิสงส์
มาก

และประการที่สอง วันที่จะนิพพานใครทำบุญมีอานิสงส์มาก

และวันปลงอายุสังขารนี้มีความสำคัญมาก ให้ความรู้ความเข้าใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

รวมความว่าในวันนั้นสำหรับ โอบาทปาติโมกข์ ขอผ่านไปนะ เพราะฟังกันไว้เสมอ ในระหว่างที่พระพุทธเจ้าพักอยู่ที่ ปาวาพเจติย์ ปรากฏว่าท่าน หมอโกมารภัก ไม่อยู่ ลาองค์สมเด็จพระบรมครูไปที่ไหนก็ไม่ทราบ บาลีไม่ได้บอกพระพุทธเจ้าทรงป่วยกระเสาะกระแสะเรื่อยๆ มาจนกระทั่งมีอาการป่วยหนักขึ้นท่านก็มาคิดในใจว่า เป็นการสมควรที่จะนิพพานหรือยัง เมื่อพิจารณาแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วเห็นว่าสมควรจะนิพพาน เพราะว่าร่างกายมันก็แก่มากรแล้วกาลเวลาก็พอสมควร เวลานี้ **บริษัทสี่** คือ **ภิกษุ ภิกษุณี** พระผู้ชาย กับ พระผู้หญิง **อุบาสก อุบาสิกา** ก็มีพร้อมบริบูรณ์แล้ว ธรรมใดๆ ที่ควรจะสอนพุทธบริษัทเราก็สอนทุกอย่างแล้ว และก็มีคนจำนวนมากบรรลุมรรคผลแล้ว เราก็ควรจะนิพพาน

องค์สมเด็จพระพิชิตมารทรงปลงอายุสังขาร เป็นเหตุให้แผ่นดินไหว **พระอานนท์** อยู่นอกถ้ำตกใจเหตุแผ่นดินไหว เข้าไปถามองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาว่าทำไมแผ่นดินไหว พระพุทธเจ้าทรงบอกว่ามีเพราะเหตุแปดประการ อีกเจ็ดประการขอทิ้งไป ประการที่สำคัญคือ พระพุทธเจ้าปลงอายุสังขารแผ่นดินไหว **พระอานนท์** ก็ถามว่าทำไมจึงปลงอายุสังขาร ท่านบอก ว่าตถาคตจะนิพพาน **พระอานนท์** จะทัดทานก็บอกว่า พระองค์เคยตรัสว่าบุคคลใดที่มี **อิทธิบาท 4** คือ **ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา** บุคคลใดที่มี **อิทธิบาท 4** คือ พระพุทธเจ้าที่ดีพระอรหันต์ที่ดี ทั้งหมดนี้มี **อิทธิบาท 4** ครบถ้วนเหมือนกันหมด สามารถจะอธิษฐานให้อยู่ตลอดไปถึงกับหนึ่งก็ได้ นั่นซิใหม่ พระพุทธเจ้าบอกว่าใช่ **พระอานนท์** ก็ขอลู่อารธนาองค์สมเด็จพระจอมไตรให้ทรงอยู่ต่อไป

พระพุทธเจ้ากล่าวว่า **อานันท์** ดูกร **อานนท์** สายไปเสียแล้ว ตถาคตตัดสังขารเสียแล้ว **พระอานนท์** จึงถามว่า องค์สมเด็จพระประทีปแก้วจะนิพพานที่ไหน ท่านบอกจากนี้ไปสามเดือนคือกลางเดือนหก ตถาคตจะไป นิพพาน ใน **เมืองกุสินารามหานคร** ตอนนั้น **พระอานนท์** ก็คัดค้านว่า องค์สมเด็จพระพิชิตมารเป็นพระพุทธเจ้าน่าจะนิพพานเมืองใหญ่ ๆ อย่าง **เมืองสาวัตถี** ก็ดี **เมืองราชคฤห์** ก็ดี เป็นต้น องค์สมเด็จพระทศพลมิตพระพุทธปฏิภาณตรัสว่า **อานันท์** ดูกร **อานนท์** **เมืองกุสินารามหานคร** เวลานี้เมืองเล็กก็จริงแท้ แต่ว่าสมัยก่อนเคยมีพระเจ้าจักรพรรดิเป็นเมืองใหญ่มากๆ ตถาคตจะไปนิพพานที่นั่น ระหว่าง **นางรังทั้งคู่** ในวันกลางเดือนหก

หลังจากนั้นเป็นต้นมา พระพุทธเจ้าก็ป่วยหนักลงทุกที คนเข้าไปองค์สมเด็จพระชินศรี ตอนนี้ไม่เทศน์พระสูตร ไม่เทศน์ชาดก เทศน์เฉพาะ **ศีล สมาธิ ปัญญา** อย่างเดียวคือ **มรรคผลนิพพาน**

ต่อมาไม่ช้าไม่นานนักภายในเดือนสามนั่นเอง ก็ปรากฏว่า **ท่านโกมารภัก** กลับมาจากไป ฐระคือลาพระพุทธเจ้าไป เห็นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้ามีผิวพรรณเศร้าหมองมาก ชูบชืดมาก ก็ทราบที่พระพุทธเจ้าป่วยเข้าไปถามท่านว่าอาการป่วยเป็นอย่างไร

พระพุทธเจ้าไม่ทรงตอบถามสามครั้งไม่ตอบพระพุทธเจ้านี้ ถามได้แค่สามครั้ง เมื่อพระพุทธเจ้าไม่ตอบ ท่านโกมารภัก ก็รู้สึกเสียใจว่า เราเป็นหมคประจำตัว ในเมื่อพระพุทธเจ้าป่วยอย่างนี้เราไม่น่าจะทิ้งท่านไปเลย เราก็ไม่ทราบ เวลาเข้าไปท่านไม่ป่วย จึงปรุรงยาขึ้นขนานหนึ่ง เอาเม็ดเดียว ถ้าพระพุทธเจ้าฉันยาเม็ดนี้แล้ว เราจะทราบได้ทันทีว่าองค์สมเด็จพระประทีปแก้วเป็นโรคอะไร และจะถวายยาใหม่อีกเม็ดหนึ่ง โรคนั้นจะหายทันที

แหม ไอ้ยาวนานนี้ ฉันอยากได้ ฉันนะป่วยทุกวัน วันนี้ก็ป่วย เมื่อคืนนี้ใช้มันจับซะไม่มีละแหม ท่านโกมารภัก มาหรือเปล่านี่ ขอยาเม็ดหลังนี้ แต่ว่าเมื่อคิดเสร็จแล้วก็ปรุรงยาขนานทดลอง พิสูจน์โรคขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปประเคน ไม่ยอมรับ ประเคนท่าน ท่านคว่ำมือเสีย ไม่ยอมรับประเคนสามครั้งไม่ยอมรับก็เสียใจ คิดว่ายาเม็ดนี้เราทำเพื่อองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ก็ไม่ควรกับคนอื่น จะไปเก็บที่ไหนก็เห็นว่าไม่สมควร เลยไปทิ้งในบ่อ เอาไปหยอดลงในบ่อน้ำ บ่อน้ำลึก 9 วา น้ำพุ่งขึ้นมาเต็มบ่อ พวยพุ่งขึ้นมาชะ แต่ว่าภิกษุจารย์บอกว่าพุ่งเลยบ่อไปเจ็ดชั่วลำตาล นี่ภิกษุจารย์จริงๆ แค่ปากบ่อ

หลังจากนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาถึงแม้ว่าจะป่วยก็ตามใครมากี่เทศน์เทศน์เฉพาะศีล สมาธิ ปัญญา ว่าทุกคนถ้าหากรักตัวกลัวตายจริงๆ กลัวความทุกข์ในข้างหน้าก็ให้มีโอกาสให้บริสุทธิ์ สองสมาธิเป็นการทรงตัว ทรงตัวตัดนิเวศน์ ความวุ่นวายของจิต สามารถทรงสมาธิได้ นิเวศน์ก็ไม่กวน จิตก็ไม่วุ่นวายมีอารมณ์เป็นสุข เมื่อสมาธิเกิดขึ้นแล้ว ปัญญาที่เกิด ปัญญาจะรู้แจ้งเห็นจริงว่าโลกทั้งโลกเต็มไปด้วยความทุกข์ เทวโลกกับพรหมโลกก็มีความสุขจริงแท้ แต่ทว่ามีความสุขไม่นาน เมื่อหมดบุญวาสนาบารมีก็กลับมาเกิดใหม่ จุดที่มีความสุขนานตลอดกาลก็คือนิพพานสอนแก่นี้

พระพุทธเจ้าสอนแก่นี้ตลอดเวลาสามเดือน หลังจากนั้นเมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 6 พระพุทธเจ้าจะเสด็จไป กุสินารามหานคร จึงบอก พระอานนท์ ว่า อานันท์ ดูกร อานนท์ เวลานี้ตถาคตจะไป กุสินารามหานคร ไปวันนี้ ให้เผด็จสงฆ์ คำว่า เผด็จสงฆ์คือ ประกาศบอกว่า ใครจะไปกับตถาคตก็ให้ไปเวลานั้นจริงๆ แล้ว พระมิสองแสนองค์เศษ รวมกันอยู่ที่นั่น ที่เป็นอรหันต์จริงนะสองแสนเศษ เห็นไหม อาจารย์หง่า ขาด อาจารย์หง่า อยู่คนเดียว อาจารย์หง่า เป็นเณรไม่รู้บวชอยู่นรคมุมไหน (หัวเราะ) นะ บรรดาพระสงฆ์ก็ตามสมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาไป

อันนี้ขอย้อนหลังสักนิดหนึ่งว่าทำไมคนที่พระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าตรัสว่าเมื่อเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ต้องเป็นผู้คล่องใน อิทธิบาท 4 หรือ พระอรหันต์ก็ตามถ้าคนยังไม่คล่องใน อิทธิบาท 4 นี้เป็นอรหันต์ไม่ได้ ท่านพวกนี้สามารถจะอธิษฐานตน ให้อยู่ได้กับหนึ่ง ทำไมพระพุทธเจ้าจึงไม่อยู่ นี่ขอย้อนเรื่องราวไปถึงนักเทศน์โบราณท่านเทศน์กันนะ คือ บรมครูเทศน์ คือ พระครูโฆ (พระครูโฆทานธรรมาจารย์) ท่านรู้ตำราดี ท่านบอกว่าการที่พระพุทธเจ้าต้องนิพพานอายุ 80 ปีนี้ เรื่องราวมันเป็นอย่างนี้ อย่าลืมนะบรรดาท่านพุทธบริษัท กฎของกรรมมันไม่เลือกบุคคล จะเป็นใครก็ตามถึงถวาระมันเอาทุกอย่าง

ท่านบอกว่าในสมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าเป็นลูกคนจนอยู่ในป่า เวลานั้นถึงเป็นเมืองนั้นราชาศคือ ยักษ์ก็ขึ้นมาจากโพรง มาจับคนกินเป็นอาหาร ทหารก็ไม่สู้มันหลายปีขึ้นมา ต่อมาพระราชาก็ไปว่าประกาศว่า ใครสามารถจะสู้กับยักษ์ตัวนี้ได้บ้าง เราจะให้ทองคำทำลูกฟักหนักเท่าตัวคน เป็นทุนสำรองไว้ที่บ้านก่อนเพื่อว่าตายทางบ้านจะได้มีความสุขเขาก็ประกาศไปไม่มีใครรับรองก็มี พระโพธิสัตว์คือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี่เองเป็นลูกคนจน เป็น พระโพธิสัตว์รับอาสาคิดว่า ถ้าเรามีชีวิตอยู่เราเป็นคนจน ตัดฟันเลี้ยงแม่ มีแม่ พ่อไม่มี พ่อตาย ไม่ใช่ลูกไม่มีพ่อนะ พ่อท่านตายไปแล้ว เหลือแต่แม่ ถ้าแม่ได้ทองคำหนักเท่าตัวหนักเท่าลูกฟัก แต่ว่าหนักเท่าตัวก็สามารถจะมีฐานะดี ซึ่งดีกว่าเรามีชีวิตอยู่

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระบรมครูจึงรับอาสาปราบยักษ์ เขาก็พาไปดูตำแหน่งที่ยักษ์ขึ้น ยักษ์มันขึ้นมาตรงนี้เป็นสถานที่ขึ้น และวันเวลาที่มันขึ้น มันตรงเป็งทุกปีถึงวันนั้นเวลานั้นมันขึ้นจากที่นั่นแล้วมาจับคนกิน จับคนกินเป็นภัทษาหาร เป็นที่ชอใจของมันแล้วมันก็กลับ แล้วพอถึงเวลาจะถึงวันนั้น องค์สมเด็จพระภควันต์ของเราองค์นี้ เวลานั้นเป็นลูกคนจนก็จริงแท้ ก็ไปคอยอยู่ปากบ่อ เจ้ายักษ์ก็โผล่ขึ้นมาพอดี หัวโผล่ขึ้นมาตัวยังไม่โผล่นะ ท่านก็เจ๊อเท้าจะกระที่บคอ ยักษ์ยักษ์มองเห็นกงจักรที่กลางเท้า บอกว่า ช้าก่อน ช้าก่อน ท่านอย่าฆ่าเรา ท่านเป็นหน่อพระบรมพงส์โพธิสัตว์ จะได้เป็นพระพุทธเจ้าในวันหน้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกว่า ท่านเป็นคนใจร้ายมาก เป็นยักษ์ที่มีใจร้าย ฆ่าคนกินคนได้ตามสบายใจเป็นว่าเล่น ชีวิตของใคร ใครก็รักแล้วว่าชีวิตของท่าน ท่านก็รัก แต่เราจะให้อภัยไม่ได้ ยักษ์ก็บอกว่า ถ้าหากว่าท่านกระทบเรา ในฐานะที่สิ้นเท้าท่านเป็นกงจักร เราก็ต้องตายแน่ แต่ถ้าหากว่าท่านไม่กระทบเรา ชีวิตท่านจะยาว พระพุทธเจ้าบอก จะยาวจะสั้นไม่สำคัญ ฉันรับอาสาแล้ว ยักษ์ เลยบอกว่า เวลานี้ฉันมีอายุได้ 80 ปี หากว่าท่านได้สำเร็จเป็นองค์สมเด็จพระชินศรีคือ พระพุทธเจ้า จะต้องนิพพานเมื่ออายุ 80 ปี พระโพธิสัตว์ตอนนั้นไม่ได้นึกอะไร ก็คิดว่าในเมื่อรับอาสาแล้ว ก็เลยบอกว่า 80 ปีมันก็พอแล้วนี่ พอแก่กาลเวลา จึงยกเท้ากระที่บคอยักษ์ คอยักษ์ก็หัก ยักษ์คอกหักยักษ์ก็ตาย

ท่านกลับมารายงานให้ทราบ พระราชาก็ตั้งให้เป็นมหาอุปราช รับตำแหน่งก็มีอำนาจครั้งหนึ่งของพระราช

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า **อานันทะ** **คุณ** **อานนท์** อันนี้เป็นคัมภีร์พิเศษนะ ไปหาอ่านไม่ได้นะ ถ้าจะหาอ่านได้ ก็ต้องได้ทิพจักขุญาณไซ้ไหม แล้วก็ไปทบทวนดู **อานันทะ** **คุณ** **อานนท์** วันเวลาของตถาคต เพราะกฎของกรรมที่ยักษ์สาป ต้องเป็นไปตามนี้ ตถาคตต้องนิพพานวันกลางเดือนหก ซึ่งเป็นวันครบรอบปีพอดี

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีก็พาบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายไป **เมืองกุสินารามหานคร** **ปาวาพเจดีย์** กับ **เมืองกุสินารามหานคร** นะห่างกันประมาณ 120 โยชน์ ตามธรรมดาระยะทาง 120 โยชน์นี้พระพุทธเจ้าเดินไม่เคยพักและไม่แสดงอาการเหน็ดเหนื่อยเดินเก่งมาก กำลังท่านดี แต่ว่า

ตอนนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีป่วยหนักมาก พาพระสงฆ์เดินไปได้แค่ 60 โยชน์ ทรงเหนื่อยจัด จึงสั่ง พระอานนท์ ว่า อานันทะ จงไปล้างขาเข้า ตากตจะนั่ง เหนื่อยเหลือเกิน ตอนนี่ พระอานนท์ ร้องไห้ คิดในใจว่าสมัยก่อนระยะเวลาเท่านี้องค์สมเด็จพระชินศรีไม่เคยบ่นว่าเหนื่อย แล้วก็นู ล้างขา

พระพุทธเจ้าจึงบอกว่า อานันทะ คูกร อานนท์ นอกจากเหนื่อยแล้วยังกระหายน้ำมาก อานนท์ จงเอาบาตรไปตักน้ำในแม่น้ำมาให้ตากตบริโศก พระอานนท์ ก็ไป เวลานั้นน้ำตื้นเขิน น้ำ ตื้นมากแม่น้ำเป็นฤดูแล้ง ปรากฏว่ามีเกวียนห้าร้อยเล่มผ่านไปพอน้ำก็ขุ่น พระอานนท์ จึงกลับเข้า มาหาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ภัณฑะ ภควา ยังไม่ได้นำมาพระพุทธเจ้าข้า เพราะน้ำขุ่น เหลือเกิน ท่านก็บอกว่า อานันทะ คูกร อานนท์ ตากตนี้กระหายมากเหลือเกิน ไปตักมาเถอะ น้ำขุ่น ก็ช่างมัน ไม่เป็นไร ขอให้ได้ดื่มน้ำสักหน่อยก็แล้วกัน

นี่เทศน์อย่างนี้ อาจารย์หง่า อ๋าร้องไห้ละ เดียวฉันร้องไห้หน้าคนเดียวนี่ร้องไห้กันหมด นี่หรือ พระอานนท์ ก็กลับไปใหม่ ตอนนี่ปรากฏว่าเป็นของอัศจรรย์น้ำใสเหมือนตาตักเตน ใสจัด พระอานนท์ เห็นเป็นปัจจัยอัศจรรย์จึงตักน้ำถวายองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อท่านเสวยน้ำ เสร็จมีอารมณ์สบาย พระอานนท์ จึงกราบเรียนองค์สมเด็จพระจอมไตรถึงเหตุอัศจรรย์ว่า ภัณฑะ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธานุภาพ ความมหัศจรรย์เกิดขึ้นว่าเมื่อกี้ น้ำเกวียนห้าร้อยเล่มผ่านไป น้ำขุ่นคลั๊ก และห่างกันประมาณสิบวาเท่านั้นระยะที่น้ำงอกกลับไป อีกทีน้ำเกิดใส มันเป็นเพราะอะไรพระพุทธเจ้าข้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า อานันทะ คูกร อานนท์ นี่เป็นกฎของกรรม กรรม มันตามตลาคตมา ถึงแม้ว่าจะเป็นวันนิพพานมันก็ยังเอาเรื่องนั่นคือ สมัยเมื่อตลาคตเป็นพระ โภทิสัตว์เป็นเด็กลูกของชวานา เมื่อพ่อแม่ปลดควายจากไถนาแล้วก็ให้ลูกชายขี่หลังควายไปเอาให้ กินน้ำ ตอนนี่ไอ้บ่อเล็ก ๆ มันมีอยู่สองบ่อ บ่อหนึ่งน้ำใส บ่อหนึ่งน้ำขุ่น เจ้าควายก็เอาปากไปจ่อที่น้ำ ขุ่นพระพุทธเจ้าของเรา เด็กบนหลังควายน่ะนะ เห็นว่าควายเหนื่อยขนาดนี้ไม่น่าจะกินน้ำขุ่น ควร จะกินน้ำใส จึงดึงสะพานย้ายปากควายมาลงบ่อน้ำใส กฎของกรรมเพียงเท่านี้ อานันทะ คูกร อานนท์ กฎของกรรมแม้แต่เล็กแต่น้อยเพียงเท่านี้ ยังเล่นงานตลาคต แม้วานจะนิพพาน

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมันไปไหนไม่ได้ละ อาจารย์หง่า เหลือเวลาอีก 2 นาทีนะ

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระชินศรีก็พาบรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายไป เมืองกุสินารามหานคร ไปพักบ้าน นายจุนท์ นางจุนท์ ก็ดีใจ สั่งฆ่าหมูฆ่าสัตว์ทั้งหลายเป็นการใหญ่ เพื่อเลี้ยงพระ แต่ว่า อาหารที่เป็นรสหมูทั้งหมดเนื้อสุกรอ่อนทั้งหมดบรรดาเทวดานางฟ้าเอาของทิพย์มาโปรยลง เวลา เขาทำอาหาร เวลาเขาจะเลี้ยงอาหาร พระพุทธเจ้าบอกว่า นายจุนท์ อาหารที่เป็นเนื้อสุกรทั้งหมดอย่า ถวายพระอื่น พระอื่นมีธาตุไม่สามารถจะย่อยได้ มีตลาคตองค์เดียวสามารถย่อยได้ นายจุนท์ ก็ถวาย

ท่านทั้งหมด นอกนั้นถวายพระอื่น เมื่อฉันเสร็จก็ส่ง นายจุนท์ เอาไปฝังเสีย ถ้าใครกิน ชื่นกินใครก็ตาย หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็เป็น โรคชันธิกาพาธ คือถ่ายเป็นโลหิตสดๆ แล้วต่อจากนั้นไปก็เดินทางไปที่วิหารคือระหว่างนางรังทั้งคู่อุพอเวลาเช้าตรู่ก็นิพพาน ต้องเลิกนี้เพราะอะไร บรรดาท่านญาติโยมทั้งหลายหมดเวลาพอดี

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน จงมีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคลสมบูรณ์พูนผล และจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้งนี้ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากทุกท่านปรารถนาสิ่งใดขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุกประการ อาตมาภาพรับประธานวิสาขนามาในมาฆกถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง อานิสงส์การฟังพระอภิธรรม

แสดงเมื่อ

วันอาทิตย์ที่ 14 เมษายน 2524

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

ณ โอกาสนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ในใจความของพระอภิธรรมและ
กรุณาบารมี แก่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย และการบำเพ็ญกุศลของบรรดาท่านพุทธบริษัท
ทั้งหลายวันนี้ มีอานิสงส์หลายประการด้วยกัน จะขอนำอานิสงส์โดยย่อ แต่ตัวอย่างมากกล่าวแก่
บรรดาท่านพุทธบริษัท เพื่อความเข้าใจว่า การเทศน์ในพระพุทธศาสนานี้ไฉน คือ ต้องการให้
บรรดาท่านทั้งหลายเข้าใจว่า บุญวันนี้มีอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันนี้ ในตอนต้นบรรดา
พุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่มากันก็ตั้งใจเป็นอันดับแรก คือ ถวายสังฆทาน

การถวายสังฆทานนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัท อานิสงส์ตามที่กล่าวใน **พระไตรปิฎก** ใน
วิมานวัตถุ ท่านกล่าวว่า คนที่ถวายสังฆทานแล้วครั้งหนึ่งในชีวิตเอากันแค่ครั้งเดียวก็ได้นะ ถ้าหลาย
ครั้งมีอานิสงส์มากกว่านั้น ถ้าตายจากความเป็นคนแล้วไปเกิดเป็นเทวดา หรือนางฟ้าบนสวรรค์ชั้น
ที่ 5 ที่มีนามว่า **นิมมานรดี** ถ้ากลับลงมาเกิดเป็นคนใหม่ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า เขาผู้นั้นถ้าเกิดเป็นคนก็ชาติก็ตาม จะไม่มีความยากจนเจ็บใจในสถานที่ใด
ประกอบไปด้วยความทุกข์ ไม่มีความสุข ขัดข้องไปด้วยทรัพย์สมบัติ คนที่ถวายสังฆทานแล้วไม่
เกิดในที่นั้น ในสถานที่ใดที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสมบัติพัสถานเขาจะเกิดในที่นั้น

นี่เป็นอานิสงส์อันหนึ่งของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่ทำในวันนี้ ฉะนั้นการร่ำรวยมั่งมีนี้เองก็
สมเด็จพระชินศรีกล่าวว่า จะรวยต่อๆ ไปจนกว่าจะเข้านิพพานอันนี้เป็นอันดับแรก

และประการที่สอง บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน วันนี้มีอานิสงส์พิเศษนั้นคือ บวชนคร
85 องค์ และกัณฐะชิวพรหมณ์ นักเรียนของโรงเรียนนี้บวชนครอีก 60 องค์เศษๆ สำหรับท่าน
ที่บวชนครก็ดี บวชนครชิวพรหมณ์ก็ดี ทุกคนได้มานสมาบัติหมด เพราะว่าโรงเรียนนี้มีกฎบังคับว่า
นักเรียนที่จะเข้ามาเรียนได้ในโรงเรียนนี้ต้องได้มานสมาบัติ ไอ้คำว่าสมาบัตินี้ มันมีอยู่ 4 ตอน
ด้วยกันคือ

1. **สุกขวิปัสสโก** ฌานสมาบัติด้านนี้ไม่มีความเป็นทิพย์ ไม่สามารถเห็นผีเห็นนรก เห็น
สวรรค์ได้

2. **เตวิชโช** คือ วิชชาสาม ฌานสมาบัติของหมวดนี้ เห็นผี เห็นเทวดา เห็นนรกได้ ระลึก
ชาติได้ แต่ไม่สามารถจะไปเที่ยวได้

หมวดที่ 3 คือ **ฉัพพัญญู** ได้แก่ อภิญญา หมวดนี้ เห็นเทวดาได้ เห็นนรกสวรรค์ได้ เห็น
พรหมได้ เห็นนิพพานได้ และไปได้ด้วย

หมวดที่ 4 เรียกว่า **ปฏิสัมภิทาญาณ**

สำหรับฆานสมาบัติที่นักเรียนได้ในวันนี้ ที่จะบวชในวันนี้จะเป็นหมวดที่ 3 คือทุกคนได้อภิญญาสมาบัติ สำหรับการบำเพ็ญกุศล บรรดาท่านพุทธบริษัทพระพุทธรูปเจ้าตรีศิวามีอานิสงส์ไม่เสมอกัน อย่างให้ท่านองค์สมเด็จพระชินศรี ก็มีความดำริว่าพระมารดามีพระคุณมาก เคยให้น้ำนมและข้าวป้อนมาในกาลก่อนเรามีชีวิตอยู่มาได้เพราะอาศัยมารดาเป็นเหตุ องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐก็อยากไปสนองคุณพระมารดา จึงมาพิจารณาว่าธรรมะข้อไหน พระวินัย ก็ดี พระสูตร ก็ดี ที่องค์สมเด็จพระชินศรีทรงบรรลุมาแล้ว จะเป็นของคู่ควรคุณแก่พระมารดาหรือไม่ ก็ทรงทราบว่าเป็นของคู่ควรกัน ยังไม่พอแก่คุณของพระมารดา ก็พิจารณาถึง พระอภิธรรม เห็นว่า พระอภิธรรม นี้เป็นของคู่ควรแก่พระมารดา จึงตัดสินใจตั้งใจจะไปเทศน์โปรดพระมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก

เมื่อดำริเช่นนั้นแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้ว หลังจากแสดง ยมกปาฏิหาริย์ (วันนี้ได้เทศน์ ยมกปาฏิหาริย์ นะมันยาว) ที่ เมืองพาราณสี แล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วก็ขึ้นไปบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เวลานั้นเมื่อขึ้นไปแล้ว พระอินทร์ ก็มาต้อนรับ ตามธรรมดาพระพุทธรูปเจ้าเวลานั้นสูง 8 ศอกของมนุษย์ 8 ศอกของมนุษย์เวลานั้นก็เท่ากับ 16 ศอกของมนุษย์ในเวลาปัจจุบัน 8 ศอกเวลานั้นนะสูงมาก

แต่เมื่อเวลาที่องค์สมเด็จพระภควันต์ขึ้นไป ที่ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ เขต ดาวดึงส์ พระอินทร์ ท่านก็เข้ามาต้อนรับ เมื่อ พระอินทร์ มาต้อนรับก็ทรงคิดว่าจะนิมนต์ให้พระพุทธรูปเจ้าประทับบน บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ซึ่งเป็นแท่นที่ประทับของ พระอินทร์ ที่นี้ก็ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ นะยาว 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ สูง 15 โยชน์ พระอินทร์ ก็คิดในใจว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเป็นมนุษย์ก็สูงแค่ 8 ศอกของมนุษย์ ถ้านั่งอยู่บน พระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ก็จะมีสภาพไม่ต่างกับแมลงเล็กๆ เกาะบนแก้ว แต่ถึงกระนั้นก็ดี ในเมื่อองค์สมเด็จพระชินศรีมีบารมีมาก มีบุญมาก เป็นพระบรมครู พระอินทร์ ก็นิมนต์ให้นั่งบน บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์

ในเมื่อ พระอินทร์ คิดอย่างนั้น องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงได้ทรงโยนสังฆาฏิ พอโยนไปแล้วก็ไปคร่อมปิด บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ พอดี แล้วองค์สมเด็จพระชินศรีก็นั่ง พอนั่งประทับที่ใหญ่โตพอดีกับ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ เรียกว่าเป็นแก้วที่พอเหมาะพอดีกัน

พระอินทร์ เห็นดังนั้นก็ตกใจจึงกราบทูลองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธรูปเจ้าข้า เมื่อพระองค์ขึ้นมาใหม่ๆ ตัวเล็กนิดเดียวแค่ 8 ศอกของมนุษย์ เวลานี้ บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ยาวถึง 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ สูง 15 โยชน์ของมนุษย์ แต่ในเมื่อพระองค์ประทับนั่งแล้ว เป็นการพอดีใหญ่โตพอดี เป็นเพราะอะไร

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจึงได้มีพระพุทธรูปกาดศรีว่า พุทโธอัปปมาโณ คำว่า พระพุทธรูปเจ้าหาประมาณไม่ได้ เวลาที่ท่านนั่ง นั่งในฐานะพระพุทธรูปเจ้า จะให้ตัวใหญ่ขนาดไหนก็ได้

เป็นการพอดี ก็เป็นอันว่าตอนนี้องค์สมเด็จพระชินศรีทรงแสดงการสงเคราะห์พุทธมารดาว่า เป็น
ธรรมะที่สูงสุด

ที่นี้มากล่าวถึงการฟัง **พระอภิธรรม** ธรรมคาท่านพุทธบริษัทเรื่องพุทธมารดาไม่ยาก เมื่อ
ท่านฟัง **พระอภิธรรม** จบก็ปรากฏว่าท่านบรรลุพระโสดาปัตติผลที่นี้ต่อมารดาท่าน
พุทธศาสนิกชนสำหรับพวกเรา เหล่าพุทธบริษัทที่ฟัง **พระอภิธรรม** จากพระสงฆ์ด้วยความเคารพ
บทธมัตถิภา เมื่อที่ที่กล่าวว่า **กุสลาชัมมา** **อกุสลาชัมมา** **อัพยาตาชัมมา** ใจความก็มีเท่านี้ 3 คำ แต่
นอกนั้นเป็นคำอธิบายของพระพุทเจ้าท่าน

คำว่า **กุสลาชัมมา** คือธรรมที่เป็นกุศลคำว่ากุศลนี้แปลว่า ฉลาด **อกุสลาชัมมา** นี้แปลว่า
ธรรมที่เป็นอกุศล หรือธรรมโง่ **อัพยาตาชัมมา** คือ ธรรมที่ไม่ใช่กุศลและอกุศล เป็นเรื่องของ
นิพพาน เป็นคนที่มีจิตว่างจากกิเลส เมื่อองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์มุ่งเทศน์อย่างนี้ ก็แสดงว่าให้
คนทุกคนละอารมณ์ที่เป็นอกุศลและปฏิบัติในอารมณ์ที่เป็นกุศล เมื่อปฏิบัติอารมณ์ที่เป็นกุศลเรื่อย ๆ
ไป ไม่ช้าไม่นานเท่าไรจิตก็สะอาดจากกิเลส

ฉะนั้นในวันนี้ที่บรรดาท่านพุทธบริษัทที่มานำเพื่อกุศลทั้งหมด เป็นคนที่มีอารมณ์ที่เป็น
กุศลทั้งหมด ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะมาไกล หลายท่านที่มาถึง **วัดท่าซุง** มาเป็นหลายร้อยกิโลก็ดี
อย่างต่ำๆ ก็ร้อยกิโลเศษ ตั้งใจมาทำบุญกันโดยเฉพาะที่นี้การฟัง **อภิธรรม** มีกุศลอย่างไร สำหรับ
คน บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายเป็นของไม่ยาก ท่านฟัง **อภิธรรม** ในชาตินี้ด้วยความเคารพ
แม้แต่จบเดียว แล้วท่านก็ไม่ลืม **อภิธรรม** คำว่าไม่ลืมก็หมายความว่า ก่อนจะหลับ ก่อนจะนอน นึก
ว่าหมวด **อภิธรรม** ที่พระสวดเราเคยจำได้ว่า **กุสลาชัมมา** **อกุสลาชัมมา** **อัพยาตาชัมมา** เป็นต้น ว่า
ธรรมนี้เป็นธรรมที่องค์สมเด็จพระทศพลเทศน์สอนไว้ว่าเป็นธรรมะสูงสุดที่ควรแก่คุณของมารดา
เพียงแค่นี้

บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ท่านตายจากความเป็นคนเมื่อไรคำว่า
อบายภูมิก็คือ 1. เป็นสัตว์นรก 2. เป็นเปรต 3. เป็นอสุรกาย 4. เป็นสัตว์เดรัจฉาน จะไม่มีกับท่าน นั้น
หมายความว่า ท่านอาจจะเป็นเทวดาก็ได้ เป็นนางฟ้าก็ได้ เป็นพรหมก็ได้ ตามกำลังใจของท่าน ถ้า
กำลังใจก่อนตายของท่านนึกถึงธรรมข้อนี้เบาๆ ก็เป็นเทวดาหรือนางฟ้า ถ้ามีกำลังใจหนักแน่นเป็น
ฉานก็ไปเป็นพรหม ในเมื่อไปเป็นเทวดาก็ดี เป็นนางฟ้าก็ดีในเมื่อ **พระศรีอารีย์** ตรัสอุบัติขึ้นในโลก
ไม่นานนักประมาณ 1 ล้าน ปีนี้ไม่นานนะ อยู่บน **ดาวดึงส์** ได้ไม่กี่วัน **ดาวดึงส์** นั้น 100 ปีของเรา
เป็น 1 วันของเขา 30 วันเป็น 1 เดือน 12 เดือน เป็นหนึ่งปีเหมือนกัน อายุของดาวดึงส์จริง ๆจะมีอยู่
ได้ 1000 ปีทิพย์ แต่ทว่าบรรดาท่านพุทธบริษัทบวชเณรเสวยวันนี้มีอานิสงส์ที่จะอยู่ **ดาวดึงส์** ตั้ง 340
กัป อยู่ยาวนานมากก็เป็นอันว่า ต้องพบพระพุทเจ้ากันแน่ ในกัปนี้ยังมีพระพุทเจ้าอีก 6 องค์ 1. เป็น
สุดท้าย เป็นอันว่ากัปนี้มีพระพุทเจ้า 10 องค์ เป็นแต่เพียงว่า ท่านฟังเทศน์จาก **พระศรีอารีย์**

เพียงแต่จับเดียว ทุกคนก็จะได้รับบรมมรรคผลเป็นพระอรหันต์ หลังจากนั้นก็นิพพานไป นี่สำหรับคนฟังนะ

ที่นี้มาว่ากันถึงสัตว์ฟัง เมื่อคืนวานก็เทศน์ที่แล้ววันนี้ก็ต้องเทศน์ วันนี้คนมากกว่า ว่ากันถึงสัตว์ฟัง อย่างคนที่ไม่รู้เรื่องเลย พวกเราไม่รู้เรื่อง คำว่ารู้เรื่องก็หมายความว่า พระที่สวดเราทราบที่ท่านเป็นพระ และถ้อยคำที่สวดมาเราก็รู้เป็น พระอภิธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้ เป็น บทมาติกา คำว่า บทมาติกา แปลว่า แม่บท มาฟังกันว่าเวลาสัตว์ฟัง

คือว่าในสมัย พระพุทธกัสสป เวลานั้นพระพุทธเจ้า พระพุทธกัสสป ทรงสอนบรรดาพระทั้งหลายให้ศึกษาใน พระอภิธรรม โดยย่อ คือ บทมาติกา และ พระอภิธรรม 7 คัมภีร์ ที่สวดกลางคืนกับสวดกลางวันนะ เหมือนกัน แต่ทว่าพระฟังแล้วก็นำไปซักซ้อมกันในถ้ำ ในถ้ำนั้นบังเอิญมีค้างคาว 500 ตัว นอนกลางวัน เอาขาจับบนเพดานถ้ำเอาหัวห้อยลงมา และในขณะนั้นก็มึนเหลื่อมแก่ตัวหนึ่งนอนอยู่ข้างถ้ำ สำหรับค้างคาวนะฟังเสียงพระสวด พระสวดซ้อมพร้อมๆ กันเสียงเสมอกันไปเพราะ ฟังๆ ไป ฟังไปก็ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ ไม่รู้ว่าเป็นพระสวดชอบ ในเสียงพระธรรมเท่านั้น แล้วก็รู้ว่าเป็นเสียงพระธรรม เป็นแต่เพียงว่าชอบเสียงธรรม ชอบเสียงที่สวดเพลินเพลินไปในที่สุดก็ง่วงหลับ หลับก็หล่นลงมาตายพร้อมกันถึง 500 ตัว เมื่อตายทั้ง 500 ตัวแล้ว ก็ไปเกิดเป็นเทวดาบน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก ทั้งหมด นั่นแต่เขาไม่รู้เรื่องนะ

ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าองค์นี้อุบัติขึ้นในโลก เทวดาพวกนั้นทั้งหมดก็มาเกิดเป็นคน มาเกิดเป็นคนก็เป็นลูกชาวประมงเสียอีก ชาวประมงต้องฆ่าสัตว์ทุกวันเป็นบาป บาปของชาวประมงนี่นับไม่ได้บรรดาท่านพุทธบริษัท เพราะวันหนึ่งๆ จับสัตว์มากเหลือเกิน แล้วก็ต่อมาเมื่อ พระสารีบุตร ไปที่นั่น คนทั้ง 500 คนมีความเลื่อมใสใน พระสารีบุตร จึงลาพ่อตาแม่ขออนุญาตบวชในสำนักของ พระสารีบุตร เมื่อบวชแล้ว พระสารีบุตร ก็ทรงสั่งสอนพระธรรมวินัยตามกำลังที่ฟังสั่งสอนได้

วันหนึ่งองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ลงมาจาก สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มาบิณฑบาตในตอนเช้า ก็มากอย พระสารีบุตร กลับมาจากบิณฑบาต จึงทรงเรียกว่า สารีบุตรคะ ดูกร สารีบุตร มาที่นี้ก่อน เมื่อ พระสารีบุตร จะเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระชินวรพระองค์ตรัสว่า สารีบุตรคะ ดูกร สารีบุตร ลูกศิษย์ของเธอทั้ง 500 คน เดิมทีนี้เขาเป็นค้างคาว ตามที่เล่ามาแล้วเมื่อที่นี้และ ก็เคยฟังอภิธรรมมา

จะวันนี้เมื่อกลับไปถึงที่แล้ว เธอฉันข้าวเสร็จให้เรียกประชุมพระทั้งหมดแล้วเธองเรียน อภิธรรม โดยย่อ ที่เรียก บทมาติกา ที่พระสวดเมื่อที่นี้ เอาไปสอนพวกเธอ เมื่อเธอเทศน์จบพระทั้งหมดจะบรรลุอรหันต์ทั้งหมด พระสารีบุตร ก็ทำตามนั้น ในที่สุดก็บรรลุอรหันต์

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน แม้แต่สัตว์ค้างคาว ซึ่งไม่รู้ภาษามนุษย์ไม่รู้ว่าเป็นพระ ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ เขาเกิดเป็นเทวดา แล้วเกิดเป็นคนเป็นอรหันต์ฉันใด ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายทุกคนที่นั่งที่นี้ รู้ว่าท่านที่สวดเป็นพระ อันดับแรก นี้กว่าเป็นพระ เป็น สังฆานุสสติ เป็น

บุญชั้นหนึ่งก่อน และประการที่สองธรรมะที่พระสวดออกมาเรารู้ว่าเป็นพระธรรม เป็น **สัมมานุสสติ** ประการที่สามทุกคนมีความเคารพในพระพุทธเจ้า ที่มานั่งทั้งหมดถ้าไม่มีความเคารพพระพุทธเจ้าแล้วไม่มากัน พระสงฆ์จะมีขึ้นมาได้ เพราะอาศัยพระพุทธเจ้าเป็น **พุทธานุสสติ** ท่านได้ใน **อนุสสติ** ทั้งสามด้วย ได้ฟัง **พระอภิธรรม** ด้วย ฉะนั้นจึงไม่ต้องใช้เวลายาวอย่างค้ำคาว คือค้ำคาวไปเกิดเป็นเทวดา แล้วกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จึงเป็นพระอรหันต์

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน แม้แต่สัตว์ค้ำคาว ซึ่งไม่รู้ภาษามนุษย์ไม่รู้ว่าเป็นพระ ไม่รู้ว่าเป็นธรรมะ เขาเกิดเป็นเทวดา แล้วเกิดเป็นคนเป็นอรหันต์ฉันใด ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายทุกคนที่นั่งที่นี่ รู้ว่าท่านที่สวดเป็นพระ อันดับแรก นี้ถือว่าเป็นพระ เป็น **สังฆานุสสติ** เป็นบุญชั้นหนึ่งก่อน และประการที่สองธรรมะที่พระสวดออกมาเรารู้ว่าเป็นพระธรรมเป็น **สัมมานุสสติ** ประการที่สาม ทุกคนมีความเคารพในพระพุทธเจ้า ที่มานั่งทั้งหมดถ้าไม่มีความเคารพพระพุทธเจ้าแล้วไม่มากัน พระสงฆ์จะมีขึ้นมาได้ เพราะอาศัยพระพุทธเจ้าเป็น **พุทธานุสสติ** ท่านได้ใน **อนุสสติ** ทั้งสามด้วย ได้ฟัง **พระอภิธรรม** ด้วย ฉะนั้นจึงไม่ต้องใช้เวลายาวอย่างค้ำคาว คือค้ำคาวไปเกิดเป็นเทวดา แล้วกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จึงเป็นพระอรหันต์

สำหรับบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน ทุกคนนี้เมื่อฟังแล้ว แล้วพยายามรักษาความดีไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ศีลหรือว่าธรรมะส่วนใดส่วนหนึ่งที่ท่านจำได้ อย่างสังฆทานก็ดี เราเคยถวายสังฆทานเราจำได้ เราเคยใส่บาตรเราจำได้ และเราเคยบูชาพระเราจำได้ เอาจำได้อย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็นกุศลเวลาจะตายบรรดาพุทธบริษัททุกคนจะไม่ไปอบายภูมิ กุศลจะนำท่านไปสู่สวรรค์ก่อนเป็นอย่างน้อย ดูตัวอย่างพระซึ่งเป็นลูกชาวประมงทั้งหมด แต่ความจริงเขาทำบาปมากกว่าเรา แต่ว่าไม่ทันจะตายเขาก็เป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่บาปกันได้ คือว่าบุญสามารถบันดาลหนีบาปได้

เมื่อทุกท่านมีความเลื่อมใส ตั้งใจทำแบบนี้แล้ว ตายจากความเป็นคนไปเกิดเป็นเทวดา เป็นนางฟ้า หรือพรหม ฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้า คือ **พระศรีอาริยมตไตรย** เพียงแค่จบเดียวก็เป็นพระอรหันต์ แต่ว่าไม่แน่ใจนักที่บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านที่นั่งอยู่ที่นี่ ตามที่สังเกตนะ มองแต่หน้าเห็นแต่ศีรษะบ้างเห็นแต่หน้าบ้าง ก็มีความเข้าใจว่า หลากๆ คนตั้งใจไว้เพื่อนิพพานชาตินี้มีอยู่แล้ว ท่านทั้งหลายที่ตั้งใจเพื่อนิพพานในชาตินี้มีอยู่แล้ว ให้นึกถึงองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว คือพระพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ตั้งใจอธิษฐานว่า เมื่อข้าพระพุทธเจ้าตายเมื่อไร ขอไปนิพพานเมื่อนั้น ทำใจไว้แบบนี้ทุกวัน ก่อนจะหลับ หรือก่อนจะตื่น เวลานอนศีรษะถึงหมอน ก่อนจะหลับนึกถึงว่า ถ้าข้าพเจ้าตายเมื่อไรขอไปนิพพานเมื่อนั้น นึกถึงพระพุทธเจ้าท่าน เมื่อตื่นมาใหม่ๆ ไม่ต้องลู่ นึกทันทีว่าถ้าเราตายวันนี้ เราขอไปนิพพาน นี้เฉพาะท่านที่ปฏิบัติในสุขขวิปีสโก

สำหรับท่านที่ปฏิบัติใน **มโนมยทธิ** หรือ **อภิญญา มโนมยทธิ** นี้คือ **อภิญญา** ที่ใช้ศัพท์ว่า **มโนมยทธิ** นะ หมายความว่า ใช้เฉพาะกำลังใจ ท่านที่ได้ **มโนมยทธิ** หรือ **อภิญญา** ในตอนนี้ ก่อน

จะหลับฟุ้งใจไปนิพพานก่อนสัก 2 นาทีก็พอไปไหว้พระพุทธเจ้าใน จุฬามณี ก็ได้ ที่ นิพพาน ก็ได้ แต่ควรจะไปนิพพานวิมานของเราอยู่ที่ไหนเข้าไปในวิมานนั้น ตั้งใจว่า เมื่อเราตายจากความเป็นคน เมื่อไรขอมาที่นี่ แค่ 2-3 นาทีก็พอ ตื่นขึ้นมาใหม่ๆ ไม่ต้องลุกจากที่นอน รวบรวมกำลังใจเพราะจิตใจกำลังดีฟุ้งใจของเราไปที่นิพพาน ตามที่แนะนำแล้วเมื่อคืน

ถ้าทำอย่างนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนสามารถจะเป็นผู้ที่เข้าถึงพระนิพพานทันทีทันใด ในชาตินี้ หมายความว่าตายเมื่อไรไปนิพพานเมื่อนั้น

และอีกอันหนึ่งวันนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน นอกจากทำบุญด้วยตนเองแล้วก็ตั้งใจ สงเคราะห์บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ หรือญาติผู้น้อยที่ตายไปแล้วอย่างเมื่อคืนนี้ทายบอกให้กล่าวว่า **มัตตกะ ภัตตานิ** การทำบุญคราวนี้ ขออุทิศส่วนกุศลให้แก่ท่านผู้ตาย อันนี้เป็นการแสดงถึงความ กตัญญูรู้คุณ รู้คุณในความดีของท่านที่มีความดีกับตน ท่านที่เป็นพ่อ ท่านที่เป็นแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นญาติผู้ใหญ่ท่านมีคุณกับเรา ถ้าเราไม่มีต้นตระกูลเราก็เป็นคนขึ้นมาไม่ได้ การที่มีคนขึ้นมาได้ก็ เพราะอาศัยความเมตตากรุณาของท่าน เมตตาความรัก กรุณาความสงสารท่านสละทุกอย่าง สละความสุขของท่าน ต่อความเป็นอยู่มีชีวิตของพวกเขา ขึ้นชื่อว่าเป็นความดีของท่าน

ในวันนี้ บรรดาทุกท่านตั้งใจทำบุญแล้ว ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลให้ท่านเป็นการสนองความดีที่ท่านทำให้แก่เขา คนที่สนองความดีอย่างนี้ องค์สมเด็จพระชินศรี กล่าวว่า **นิมิตตัง สาขุรูปานัง กตัญญู กตเวทิตา** ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงชมเชยว่า คนที่มีความกตัญญูรู้คุณ ที่ท่านทำแล้ว สอนอบคุณท่าน เรากล่าวว่าบุคคลนั้นเป็นคนดี นี่หมายความว่าคนที่จะเป็นคนดีได้ ก็ต้องเป็นคนที่มีความ กตัญญูรู้คุณ พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญตามนั้น เป็นอันว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านนอกจาก ทำความดีเพื่อตนแล้ว ยังคอนสนองคุณของท่านที่ตายไปแล้วด้วยชื่อว่าเป็นคนดียัง

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิง วันนี้เทศน์มาก็เหลือเวลาอีกประมาณ 3 นาที ขอ อำนวยบุญกุศลบุญราศีที่บรรดาท่านพุทธบริษัททำแล้วในวันนี้ และวันนี้ก็เป็นวันสะเดาะเคราะห์ คำว่าเคราะห์นี้หมายความว่า เป็นบาปเก่าที่เราทำมาแล้วในชาติก่อน บาปถ้าเวลาผ่านไปผลมันจะมีแต่ ความร่ำร้อน ไม่มีความสุขเหมือนกับคนยืนอยู่ในกลางแดด ในกลางจ้ำง เวลาปัจจุบัน ระหว่างนี้มัน ร้อนมากถ้าท่านยืนอยู่กลางแจ้ง มันจะร้อนจัด ถ้าบังเอิญเรามีร่มคันเล็กๆ คันย่อมๆ มากางมันจะ บรรเทาความร้อนลงไปนิดหน่อย ถ้าบังเอิญใครเขาเอาน้ำมาค่อยๆ ราดมันจะเพิ่มความเย็น มีความ เย็นขึ้นมา แต่แสงแดดที่กล้ามีความร้อนมันยังไม่หมดชนิดใด แสงแดดก็ยังร้อนอยู่ฉนั้นนั่น แต่ว่าอาศัย ที่เราอาศัยน้ำ น้ำราดตัว มันก็จะมีความเย็นต่อสู้กัน ไป น้ำทำให้เราเย็น แสงแดดทำให้เราร้อน

ข้อนี้ฉันใด คำว่าเคราะห์คือบาป อกุศลเก่าที่สนองเรามา มันจะทำให้เรามีความร่ำร้อน ที่นี้ การทำบุญ บุญนี้เหมือนน้ำ บุญเป็นความดี การสมาทานศีลก็ดีการถวายสังฆทานก็ดี การบวชเณรก็ ดี การบวชชีก็ดี การฟังอภิธรรมก็ดี ทั้งนี้เป็นน้ำที่มีความเย็นมากที่สุด สามารถทำมนุษย์ที่มีความร่ำ ร้อนให้มีความเย็น มีความสุขได้ฉันใด ฉะนั้นการสะเดาะเคราะห์ของบรรดาท่านพุทธบริษัท ทั้งหลายก็เริ่มมีมาตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป คือบาปเก่ามันจะสนองท่านเท่าไรก็ตามที่ อาศัยบุญ

ทั้งหลายเหล่านี้ที่ท่านทำ สามารถจะทำให้จิตใจของท่านให้เยือกเย็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำว่า บาป เราล้างมันไม่ได้ แต่เราต้องทำบุญหนีบาป ดูตัวอย่างเช่น พระ 500 องค์ ที่เป็นค้างคาวมาเกิดเป็น ลูกชาวประมง เขาบาปกันทุกวันหาปลาเป็นล้านๆ แต่เขาก็ไม่พนบาป

แต่ในที่สุด อาศัยที่ฟังพระธรรมขององค์สมเด็จพระบรมโลกนาถที่ พระสารีบุตร ไปสอน อาศัยบุญใหญ่เข้าถึงตัว เขาเป็นอรหัตผล ในขณะที่เป็นพระอรหันต์นะบรรดาพุทธบริษัททุกท่าน บาปยังตามสนองอยู่ คือยังมีร่างกาย การฆ่าสัตว์มันทำให้ป่วย การลักทรัพย์ทำให้ของหาย ทำ กามสมุจฉาจารเป็นเหตุให้คนในปกครองคือด้าน การกล่าววาจามุสาวาท เป็นเหตุให้ผู้คนไม่ชอบใจ การดื่มสุราเมรัยเป็นเหตุให้ปวดศีรษะ หรือเป็นโรคเส้นประสาทมันยังมีอยู่ แต่ในเมื่อเขาตายจากร่างกายนี้เมื่อไร ความสุขจะพึงมีมากที่สุด นั่นคือพระนิพพาน

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ผลบุญอันใดที่บรรดาค้างคาวทั้งหลายทำแล้ว ได้ บรรลุผลในศาสนาขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว คือเป็นอรหันต์ฉันใด ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจงมีผลเช่นนั้น

ในที่สุดแห่งพระเทศนา นี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และสังฆรัตตะ ทั้ง 3 ประการ ของจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒน์มงคล สมบูรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากปรารถนาสิ่งใดขอให้ได้สิ่งนั้น สมความปรารถนาจงทุกประการอาตมภาพรับประทานวิสาขนามาในฉัมมิกถา ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนาเรื่อง คุณของพระพุทธเจ้า

แสดงเมื่อ

วันอังคารที่ 28 พฤษภาคม 2534

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อิติปิโส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภควาตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระธรรมเทศนา ในความเป็นมาของ **วิสาขบูชา** เพื่อเป็นเครื่องโสรจทรงองค์ศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทาบตีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีกัน คือวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 7 ความจริงปีนี้ 8 สองหน ตรงกับวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 เป็นวันอังคารวันนี้ตรงกับวันสำคัญในพระพุทธศาสนานั้นคือเป็น **วันวิสาขบูชา** กลางเดือน 6 จริงแล้วกลางเดือน 6 แต่บรรดาท่านพุทธบริษัท 8 สองหนเขาเรียกกลางเดือน 7

วันนี้ก็เป็นวันสำคัญคือ หนึ่ง เป็น **วันประสูติ** คือวันเกิดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอง เป็น **วันบรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ** ของพระพุทธเจ้า และที่ สาม เป็น **วันปรินิพพาน** ความจริงเป็นเรื่องราวความเป็นมาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจะเทศน์กันตามพระสูตร เล่าเรื่องความเป็นมาต่างๆ ก็จะเป็นการซ้ำกันอยู่เสมอ แต่ว่าวันนี้จะเจาะเฉพาะเรื่องที่มีความสำคัญว่าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลกนี้ มีความสำคัญแก่ชาวโลกเป็นประการใดบ้าง ก็รวมความว่าท่านมีความสำคัญและความดีอะไรบ้าง

ความดีของพระพุทธเจ้าอันดับแรกคือว่า ตอนแรกที่บรรลุนิเชกสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ๆ ตอนนั้นองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาได้เสด็จไปสอนบรรดาพุทธบริษัท จนกระทั่งเข้าถึง **เมืองราชคฤห์มหานคร** เวลานั้นองค์สมเด็จพระชินวรก็ทรงมีพระสงฆ์สาวก 1,250 รูป เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เมื่อถึงวันกลางเดือน 3 องค์สมเด็จพระบรมสุคตเห็นว่า บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายที่มาประชุมพร้อมกันทั้งหมดไม่มีการนัดหมายกัน

และประการที่สองพระสงฆ์ทั้งหมดเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ในเมื่อองค์สมเด็จพระบรมสุคตเห็นเป็นอัศจรรย์แบบนั้นเป็นธรรมดา จึงได้ตรัสพระธรรมเทศनावางกฎของพระศาสนาไว้ว่าการวางกฎของพระศาสนาหมายถึงว่า ต้องการให้ทุกคนมีความสุข ว่าเธอทั้งหลายต่อไปถ้าจะเทศน์ขอให้เทศน์สงเคราะห์บรรดาพุทธบริษัทเหมือนๆ กัน เพราะเวลาตอนก่อนนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์ท่านประกาศพระศาสนาสอนเทศน์โปรดใคร ใครเป็นพระอรหันต์ก็ดี พระโสดาบันก็ตามเมื่อท่านสำเร็จแล้วก็ส่งไปประกาศพระศาสนาทุกคนหมด และปรากฏว่าการแนะนำยังไม่เสมอกัน ฉะนั้นองค์สมเด็จพระภควันต์จึงได้วางกฎในการแสดงพระธรรมเทศนาไว้ว่า ท่านทั้งหลายเวลาจะเทศน์โปรดพุทธบริษัทก็คือ

1. **สัพพปาปัสสะ กรรมัง** จงแนะนำให้ทุกคนไม่ทำความชั่วทุกอย่าง ขึ้นชื่อว่าความชั่วทุกอย่างมี ปาณาติบาต เป็นต้น ไม่ทำกัน

2. กุศลสัตบุรุษสัมปทา จงแนะนำให้ทุกคนทำความดี

3. สถิตตปริโยทปนัง ให้ทุกคนทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส

แล้วองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ก็ทรงรับรองว่า พระพุทธเจ้าทุกองค์ตรัสอย่างนี้เหมือนกันหมด

นี่เป็นความดีขององค์สมเด็จพระบรมสุคต ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าถ้าเราทำความชั่ว บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ดินแดนคือที่อยู่ของบุคคลผู้ทำความชั่ว คือ 1. อบายภูมิ 4 แต่การเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน อันนี้เราไม่ชอบ ถ้าไม่ชอบผลของอบายภูมิ 4 ก็ต้องมีความดี โดยทำความดีมีทานเป็นต้น การให้ทานการรักษาศีล การเจริญภาวนา นี้เรียกว่า ทำความดี และจากการเจริญภาวนา ให้รู้จัก จันท์ 5 ว่าจันท์ 5 มีสภาพเป็นอย่างไรและร่างกายของคนที่ดี ร่างกายของสัตว์ก็ดี มีสภาพไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้นในเบื้องต้น และมีความแปรปรวนในท่ามกลาง มีการแตกสลายตัวไปในที่สุด ตายเหมือนกันหมด เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว จิตใจก็ไม่รัก คือ ไม่เกาะในสังขารเกินไป หมายความว่า ร่างกายของเราจะต้องเกาะ แต่เกาะอย่างคนมีเหตุมีผล ก็หมายความว่าให้รู้ว่าตนเองเมื่อเกิดขึ้นมา ในเบื้องต้นแล้วต้องแก่ไปในท่ามกลาง แล้วก็ตายไปในที่สุดเหมือนกันหมด

ถ้าเราเองไม่คิดใจในร่างกายต่อไป คิดว่าการเกิดเป็นมนุษย์เต็มไปด้วยความทุกข์ ความหิว เป็นทุกข์ ความกระหายเป็นทุกข์ ความป่วยไข้ไม่สบายเป็นทุกข์ การประกอบกิจการงานเป็นทุกข์ ความปรารถนาไม่สมหวังเป็นทุกข์ ความพลัดพรากจากของรักของชอบใจเป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ เราก็ไม่ต้องการร่างกายแบบนี้อีก ขึ้นชื่อว่าตายคราวนี้ขอไม่มีร่างกายต่อไป นั่นคือ นิพพาน เรียกว่าจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส นั่นในเบื้องต้น องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ตรัสอย่างนี้

ที่นี้มาในตอนปลาย วันที่จะนิพพาน องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสกับ พระอานนท์ ว่า อานันตะ ดูกร อานนท์ ในเมื่อวันนี้ตถาคตจะนิพพานแล้ว องค์สมเด็จพระประทีปแก้วจะนิพพาน พระอานนท์ ก็ร้องไห้เสียใจว่า นับแต่บัดนี้ไปข้าพเจ้ายังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ เป็นแค่พระโสดาบัน ก็มีบุคคลใดเล่าที่จะสอนต่อไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ตรัสว่า อานันตะ ดูกร อานนท์ คำสอนใดๆ ที่ตถาคตสอนพวกเธอแล้ว คำสอนใดที่จะหวังไว้เพื่อ ครุณั้นไม่มี ทุกสิ่งทุกอย่างตถาคตสอนทั้งหมด ขอให้ทุกคนปฏิบัติตนตามนี้คือว่า อปฺปมาเทนะ สัม ปาเทอะ แปลว่าท่านทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม นั่นก็หมายความว่า คำว่าไม่ประมาทก็หมายความว่า จงอย่าคิดว่ากรรมชั่วเพียงเล็กน้อยที่เราทำจะไม่มีผล

ตามที่องค์สมเด็จพระทศพลตรัสกับบรรดาพระ พระองฺษหนึ่งท่านไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ถือว่ามันเป็นเรื่องเล็กน้อย คือของที่คนเขามาถวายเป็นเพียง มีตั้งมีภาชนะ เป็นต้น ก็ทิ้งตกแตก เสียบ้าง ทิ้งตกฝนเสียบ้าง มันก็เสียหาย ต่อมาเมื่อมีพระเข้าไปปราบปรามไปห้ามปราม พระองค์นั้นก็บอกว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่สำคัญพระก็เข้าไปฟ้ององค์สมเด็จพระทรงธรรมคือพระพุทธเจ้าว่า พระองค์นี้ทำแบบนี้เป็นการทำลายศรัทธาของบรรดาท่านพุทธบริษัท เพราะของที่เขาให้มานี้จะถือ

เป็นราคาของไม่ได้ แม้แต่ของเล็กน้อยต้องถือกำลังใจคนเป็นสำคัญ เพราะคนให้เขาให้ด้วยความ
เลื่อมใส ให้ด้วยศรัทธา

พระพุทธเจ้าก็เรียกพระองค์นั้นเข้าไปถาม พระองค์นั้นก็บอกว่ามันเป็นของเล็กน้อย
พระพุทธเจ้าข้า เป็นของเก่าแล้วก็ไม่มีความวิจิตรพิสดารของราคน้อยพระพุทธเจ้าบอกว่าการทำ
อย่างนั้นมันบาปคือชั่ว ของที่เขาให้มาแล้วต้องรักษาเพื่อกำลังใจของเขาไม่ใช่รักษากำลังใจของ
ของราคน้อย แต่กำลังใจของคนให้เป็นกำลังใจใหญ่ มีศรัทธามาก ต้องรักษากำลังใจ ของจะเป็น
ราคาดีก็ตามจะมีราคน้อยก็ตาม ต้องเก็บรักษาให้ดี ถ้ามันจะผุจะพังเพราะการรักษาดีไม่เป็นไร การ
ทิ้งอย่างนั้นไม่ถูก มันเป็นความชั่ว ท่านจึงตรัสเตือนว่าเธอทั้งหลายจงระวัง จงอย่าคิดว่าความชั่วเล็ก
ๆน้อย จะไม่มีผลกับเรา ท่านอุปมาเหมือนกับว่าคนที่เอาภาชนะว่างๆ เปล่าๆ เอาขันเปล่าๆ ไปวาง
ไว้บนหลังคา ฝนตกลงมาบ้าง น้ำค้างหยดลงมาบ้าง มันหยดลงมาทีละน้อย ไม่ช้ำน้ำค้างก็เต็มขัน
จันใด แม้แต่ความชั่วก็เช่นเดียวกัน ถ้าทำครั้งละเล็กๆ น้อยๆ ต่อไปเมื่อทำมากๆ ก็ถึงอบายภูมิใหญ่
คือ อเวจีมหานคร ตำแหน่งเหมือนกัน เป็นมหันตโทษ แม้แต่บุญก็เช่นเดียวกัน

นี่แหละแหละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน พอองค์สมเด็จพระภควันต์ตรัสกับ พระ
อานนท์ ว่า อานันตะ ดูกร อานนท์ คำสอนใดๆ ที่ตถาคตสอนแล้ว ไม่มีการป้องกันไว้เพื่อครู คือ
ความรู้เฉพาะครูไม่มี สอนหมด ขอให้ทุกคนปฏิบัติตามคำสอนที่องค์สมเด็จพระบรมสุขตอธิบาย
เอาไว้แล้วก็แล้วกัน ทุกคนจะหวังนิพพานได้เหมือนกันทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อานันตะ ดูกร
อานนท์ เวลานี้เธอยังไม่เป็นพระอรหันต์ก็ไม่ใช่ไรหลังจากที่ตถาคตนิพพานไปแล้วไซ้ ต่อจากนี้
ไป เบื้องข้างหน้าไม่ไกลนัก พระมหากัสสป จะเป็นประธานในการทำสังคายนาในคืนวันก่อนที่เขา
จะทำสังคายนา คืนวันนั้น พระอานนท์ จะเป็น อรหันต์ พร้อม ปฏิบัติสมาธิแล้วต่อไปในเบื้อง
หน้า อานนท์ จะไปไหนก็ตาม เวลาที่จะไปเทศน์ที่ไหน จะไม่มีคนเบื้อ ไม่อ้อมในการฟังธรรม จะ
พอใจในการฟังธรรมของ พระอานนท์ พระอานนท์ เทศน์จบแล้วเขายังไม่อยากจะเลิก อย่างนี้เป็น
ต้น พระอานนท์ ก็ดีใจ แล้วหลังจากนั้นไป องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็
ทรงนิพพาน

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัทยังไม่จบ เป็นอันว่าการพูดกันถึงตรงนี้ ก็เป็นการพูดให้
บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทฟัง ว่าการเกิดมาทุกคนนี้มีการเกิดขึ้นในเบื้องต้น แล้วก็มีความ
แปรปรวนไปในท่ามกลาง มีการสลายตัวไปในที่สุด ตายเหมือนกันหมด แม้แต่องค์สมเด็จพระบรม
สุขตอธิก็ยังพระนิพพาน ว่าคนที่มีความสำคัญเท่าพระพุทธเจ้านั้นไม่มี คือ มนุษย์โลก เทวโลก กับ
พรหมโลก ที่มีความดีเท่าพระพุทธเจ้านั้นไม่มี พระพุทธเจ้าดีกว่าคนทั้งสามโลก แต่พระพุทธเจ้าเอง
ก็ต้องนิพพาน นิพพานก็คือตาย ร่างกายมันตาย แต่จิตใจไม่ได้ตายไปด้วย จิตใจไปนิพพาน

ที่นี้มาก็จะพูดกันถึงว่า พระพุทธเจ้าจะทรงนิพพานเพราะอะไรให้เป็นเหตุพระพุทธเจ้าเอง
เคยตรัสกับ พระอานนท์ ว่า อานนท์ ดูกร อานนท์ บุคคลผู้ใดหรือพระผู้ใดก็ตามที่คล่องใน อิทธิ
บาทสี่ คือ จันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา

จันทะ มีความพอใจในการทำความดี

วิริยะ พากเพียรในการทำความดี

จิตตะ จิตใจจดจ่อในความดีที่เราทำ

วิมังสา ไม่สงสัยในผลของความดี

ทั้ง 4 ประการนี้มีในบุคคลผู้ใด บุคคลผู้นั้นสามารถจะอธิษฐานตัวเองให้อยู่ได้ถึง 1 กัป
หมายความว่า อายุ 1 กัป นี้อยู่ได้แน่นอน

แต่ว่าเวลาที่นิพพานจริงๆ องค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า นิพพาน
เมื่ออายุ 80 ปี ทั้งนี้ก็เป็นกฎของกรรม บรรดาท่านพุทธบริษัทขึ้นชื่อว่ากรรมนี้ใครไม่สามารถจะ
ทำลายได้ เมื่อถึงวาระแล้วก็ต้องตายเช่นเดียวกันคำว่ากรรมอันนี้ที่พระพุทธเจ้าต้องนิพพานเมื่ออายุ
80 ปี ตาม พระสูตร ก็มีอยู่ว่า

ในสมัยครั้งหนึ่งเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เกิดเป็นลูกของคนจนชาวป่า
เวลานั้นพ่อตายเหลือแม่ ก็ตัดฟันเลี้ยงแม่ทุกวัน ไม่ได้หาเนื้อปลา ไม่ใช่เป็นพราน ตัดฟันขายแล้วก็
เลี้ยงแม่ ได้กินไปวันหนึ่งๆ วันหนึ่งก็ได้เล็กน้อย ได้มาก็ทำกับข้าว ทำอาหารเลี้ยงแม่ไปบ้างตาม
ปรกติ เป็นคนที่มีความกตัญญูรู้คุณ

ต่อมาในกาลครั้งนั้น ก็ปรากฏว่าในเมืองมีรากษส คือ ยักษ์ มันอยู่ที่ใต้บาดาล ถึงเวลากาล
นักขัตฤกษ์ อย่างวันตรุษสงกรานต์ เป็นต้น มันก็ขึ้นมา เมื่อคนมาประชุมกันก็ไล่จกคนกิน เมื่อเป็นที่
พอใจของมันแล้วมันก็กลับ ทำอยู่อย่างนี้ทุกปี ชาวบ้านเขาก็มาร้องเรียนพระราชา พระราชาที่ตั้ง
ทหารไว้คอยตักว่าเจ้ายักษ์มันขึ้นมาที่ไหน ให้ไปตักมันที่นั่น ให้ฆ่ายักษ์ แต่ปรากฏว่าทหารที่ไปตัก
ฆ่ายักษ์ ทหารถูกยักษ์จับฆ่ากินหมด

ต่อมาพระราชาที่หมดทางก็คิดว่าจะมีใครบ้างที่มีความสามารถจะปราบยักษ์ได้จึงให้ป่า
ประกาศไป ถ้าใครสามารถรับอาสาปราบยักษ์ได้ แต่รับอาสา พอรับอาสาเสร็จว่าจะปราบยักษ์จะให้
ทองเท่าลูกฟัก หน้าเท่าตัวคน เป็นเครื่องยืนยันไว้ก่อน แล้วสมมติว่าถ้าตายครบครันก็จะมีทองขาย
กินได้ ถ้าไม่ตายกลับมาแล้วจะให้เป็นอำมาตย์ หมายความว่า จะเป็นอำมาตย์ที่มีความเป็นใหญ่ จะ
แบ่งสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง แบ่งอำนาจให้ครึ่งหนึ่ง

ปรากฏเขาป่าประกาศไปก็ไม่มีใครรับ บังเอิญไปถึงบ้านของพระโพธิสัตว์คือพระพุทธเจ้า
ของเรา เกิดเป็นลูกคนจน เมื่อท่านทราบตามความเป็นจริงก็คิดว่าเราเป็นคนจน เราเลี้ยงแม่ให้
มีความสุขด้วยการตัดฟันขาย ไร่เงินมันก็ไม่เหลือขายวันนี้กินพรุ่งนี้ก็หมด ทำอย่างนี้ทุกวัน แม่ก็ไม่มี
ความสุขมาก ถ้าบังเอิญถ้าเราจะตายเพราะการให้ยักษ์จับกิน แต่ทว่าแม่จะมีทองคำหนักโตเท่าลูก
ฟัก หน้าเท่าตัวคน แม่ก็จะมีความสุข นี่ท่านมีความกตัญญูกตเวทียาก จึงรับอาสาว่า ข้าพเจ้าจะ

ปราบยักษ เมื่อรับอาสาเสร็จ เขาถามชื่อเสียงเรียงนามเสร็จ เขาก็พาไป ก่อนที่จะไป ไปลาแม่ แม่บอกว่า ถึงแม้ว่าแม่จะมีความลำบากยากแค้นเพียงไรก็ตามที่ถ้าลูกมีชีวิตอยู่ แม่ก็พอใจ ไม่ต้องการทอง

แต่ทว่าเวลานี้ลูกก็เลยบอกว่า เวลานี้รับปากแล้วก็ต้องไป ถ้าไม่ไปพระราชอาจะสั่งประหารชีวิต แม่ก็ต้องตัดสินใจอนุญาต เมื่ออนุญาตแล้วท่านก็ไปเฝ้าพระราช พระราชาก็ถามว่า ท่านต้องการทหารกี่คน ต้องการอาวุธอะไรบ้างที่จะฆ่ายักษ์ พระบรมโฑธิสัตว์คือพระพุทธเจ้าของเรา ก็บอกว่าไม่ต้องการทหาร ไม่ต้องการอาวุธ เพียงแค่คนเดียวจะฆ่ายักษ์ เมื่อฆ่ายักษ์ไม่ได้ ยักษ์ก็ฆ่าข้าพเจ้าเองอยากจะถามว่ายักษ์มันจะขึ้นมาตรังไหน เขาก็พาไปให้ดู มันขึ้นตามวันเวลา

พอถึงเวลานั้นท่านไปตักที่ปากโพรงที่มันจะขึ้น พอยักษ์ขึ้นมาหัวจะโผล่จากโพรง ท่านไม่มีอาวุธ ก็ยกเท้าจะกระแทบหัวยักษ์ให้คอหัก ยักษ์พอเหลือบเห็นที่เท้าของท่านมีกงจักร ยักษ์ก็บอกว่า ซ้ำก่อน ซ้ำก่อน ท่านเป็นพระโฑธิสัตว์ ถ้าหากท่านจะฆ่าเรา เราก็ตาย แต่ท่านไม่ควรจะฆ่าเรา พระโฑธิสัตว์คือพระพุทธเจ้าก็บอกว่าไม่ได้ วันนี้ฉันรับอาสาฆ่าเพื่อจะฆ่าแก เพราะแกมีความร้ายกาจมาก ถึงอย่างไรก็ต้องฆ่าแกแน่ ยักษ์บอกว่าท่านอย่าฆ่าเลยเป็นบาป ขอยกเว้นเสียเถอะท่านก็ไม่ยอม ยักษ์ก็เลยบอกว่าเวลานี้ข้าพเจ้ามีอายุ 80 ปี จะอยู่ถึงกับถึงกัลป์ไม่ได้ พระโฑธิสัตว์ก็บอกว่าจะอยู่ที่ปีก็ตามในเมื่อรับอาสาแล้ว เพื่อความเป็นอยู่เป็นสุขของคนทั่วไป ไม่อย่างนั้นเ็งก็จับชาวบ้านกินตามสบาย เขาก็มีความเดือดร้อน ก็เลยกระแทบคอยักษ์ ยักษ์ก็คอหักตาย

เป็นอันว่าใน พระสูตร บอกว่า เพราะอาศัยเหตุนี้ เมื่อเวลาอายุ 80 ปีองค์สมเด็จพระชินศรีบรมศาสดาสมมาสัมพุทธเจ้า อยู่ที่ ปาวาพเจติย ก็ทรงพระประชวรหนัก ป่วยมากขึ้นทุกวัน เวลานั้นหมอ ชิวโกมารภจ ไม่อยู่ ลาสมเด็จพระบรมครูไปรุระที่อื่น พระพุทธเจ้าก็ป่วยหนักขึ้นมากทุกวัน แต่ถึงว่าป่วยหนักขึ้นมาก ท่านก็เทศน์ ใครต้องการฟังเทศน์ท่านก็เทศน์ ว่าแต่ว่าตอนหลังนี้ไม่ยอมเทศน์ พระสูตร หรือ ชาดก เทศน์เฉพาะศีล สมาธิ ปัญญาอย่างเดียวเพื่อมรรคผล

ต่อมาเมื่อ ท่านโกมารภจ กลับมา มาเฝ้าองค์สมเด็จพระทศพล มองเห็นพระพุทธเจ้าทรงชูปชิตมาก อาการป่วยหนักมาก ก็เข้าไปถาม ทูลถามว่า เวลานี้องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงพระประชวรเพราะเรื่องอะไร แต่องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ไม่ตอบ เพราะถ้าขึ้นตอบ ท่านโกมารภจ ก็รักษาหาย นิพพานไม่ได้เวลานั้นท่านปลงอายุสังขารแล้ว ว่านับแต่ไปอีก 3 เดือนข้างหน้า คือกลางเดือน 6 เราจะนิพพานที่ระหว่าง นางรังทั้งคู่ แห่ง เมืองกุสินารามหานคร นี้อธิษฐานแล้ว ตัดสินใจแล้ว ก็ไม่ยอมบอก ท่านโกมารภจ

ท่านโกมารภจ ก็รู้สึกเสียใจที่พระพุทธเจ้าต้องป่วยมากอย่างนี้ เพราะเราไม่อยู่ จึงคิดว่าเราจะทำยากถวายพระพุทธเจ้าสัก 1 เม็ด ถ้าองค์สมเด็จพระบรมครูฉันยาเม็ดนี้ เราจะทราบได้ทันทีว่าพระพุทธเจ้าเป็นโรคอะไร แล้วเราจะถวายยาอีกเม็ดเดียว ฉันเม็ดเดียวจะหายทันที

เมื่อทำยาทดลองตรวจใช้แบบนี้ มาถวายพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าไม่ทรงรับ เวลาประเคนเข้าไปท่านคว้ามือเสีย ท่านไม่ยอมหงายมือ ประเคน 3 ครั้ง เมื่อไม่ทรงรับก็ทำได้แค่ 3 ครั้ง ท่านโก

มารัก เองท่านก็เป็นพระโศดบัน ท่านทราบจริยาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธรูปเจ้าไม่ทรงฉัน ก็รู้สึกเสียใจว่าอย่างไรพระพุทธรูปเจ้าต้องนิพพานแน่ และขามนี้ถ้าเราจะให้ใครกินก็ไม่สมควรจึงเอาไปทิ้งในบ่อน้ำ ก็เป็นที่อัศจรรย์ว่าน้ำที่มันอยู่กันบ่อมันฟูขึ้นมาถึงปากบ่อ

หลังจากนั้นก่อนที่จะถึงวันกลางเดือน 6 คือเมื่อวานนี้ะ ขึ้น 15 ค่ำองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ให้ **พระอานนท์** ประกาศว่า **อานันทะ** ดูก่อน อานนท์จงเผด็จพระสงฆ์ นั่นก็หมายความว่า คำว่าเผด็จ คือ ประกาศว่าวันนี้เราจะไป **เมืองกุสินารามหานคร** วันพรุ่งนี้จะนิพพานที่นั่น ถ้าพระองค์ไหนจะไปกับตถาคตให้ไปด้วยกัน เวลานั้นมีพระประมาณสองแสนองค์เศษอยู่ด้วยกัน เมื่อทราบว่างค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดาจะไป **เมืองกุสินารามหานคร** ต่างองค์ก็ต่างไประยะทางจาก **ประวาพเจดีย์** ถึง **กุสินารามหานคร** ใช้เวลา 120 โยชน์ไม่ใกล้สักกระ

ก็เป็นอันว่าในระหว่างทางเดินไปแค่ 60 โยชน์พระพุทธรูปเจ้าก็ทรงหยุดท่านเดินนำหน้า พระก็หยุด ท่านหันมาบอก **พระอานนท์** ว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** ตถาคตเหนื่อยเหลือเกิน ความจริงท่านหะได้ แต่ท่านไม่หะ ท่านหะนี้ต้องอาศัยความจำเป็น ว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** เธอจงปู่สังฆาฏิตถาคตจะนั่ง **พระอานนท์** ก็ปู่สังฆาฏิตถาคตเจ้าก็นั่ง แล้วบ่นว่าเหนื่อยมาก ตอนนั้น **พระอานนท์** เสียใจถึงกับร้องไห้ เพราะตามธรรมดาที่เคยเดินตามองค์สมเด็จพระจอมไตรมา เสียใจถึงกับร้องไห้ เพราะตามธรรมดาที่เคยเดินตามองค์สมเด็จพระจอมไตรมา ระยะทาง 120 โยชน์นี้พระพุทธรูปเจ้าไม่เคยบ่นว่าเหนื่อย แต่ว่าวันนี้ปรากฏว่าเหนื่อย และตอนนั้นพระพุทธรูปเจ้าบอกว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** เวลานี้ตถาคตระหายน้ำเหลือเกิน อยากรจะฉันทน้ำ จะเอาบาตรไปตักน้ำมา

เวลานั้นก็ปรากฏว่าแม่น้ำมันคั้น เกวียน 500 เล่ม มันข้ามไปพอดี น้ำก็ขุ่น **พระอานนท์** ไปเห็นน้ำขุ่นเข้าก็กลับมาเฝ้าพระพุทธรูปเจ้า บอกว่าเวลานี้ น้ำขุ่นมากเพราะเกวียน 500 เล่มเพิ่งข้ามไป พระพุทธรูปเจ้าก็ตรัสว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** ตถาคตระหายน้ำมาก น้ำขุ่นหรือน้ำใสก็ตามขอให้ได้ดื่มก็แล้วกัน **พระอานนท์** ก็กลับไปใหม่ ที่นี้ น้ำใสแจ๋วเหมือนกับแก้วสารพัด จึงตักน้ำถวายพระพุทธรูปเจ้าพระพุทธรูปเจ้าก็ทรงฉัน

เมื่อพระพุทธรูปเจ้าทรงฉันเสร็จ **พระอานนท์** ก็กราบทูลความมหัศจรรย์เมื่อที่น้ำมันขุ่นมาก แต่ว่าไปครั้งหลังใช้เวลาประเดี๋ยวเดียว มันห่างกันไม่กัว่าทางห่างกันไม่กัว่า ประเดี๋ยวเดียวน้ำมันจะใสไม่ได้ เพราะมันเป็นตม จึงเห็นเป็นอัศจรรย์ จึงกราบทูลองค์สมเด็จพระทรงธรรมว่า ภัณฑะ ภาควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ความมหัศจรรย์เกิดขึ้น เพราะว่าเมื่อที่น้ำขุ่นพระพุทธรูปเจ้าไป เกวียน 500 เล่มมันข้ามไป น้ำเป็นตมขุ่นคลั้ก ไม่สามารถจะตักมาได้ พอเข้ามาเฝ้าองค์สมเด็จพระจอมไตรแค่ประเดี๋ยวเดียว กลับไปน้ำใสเป็นเพราะอะไรพระพุทธรูปเจ้า

พระพุทธรูปเจ้าจึงตรัสว่า **อานันทะ** ดูกร **อานนท์** การที่น้ำขุ่นน้ำใสเหตุเป็นอย่างนี้นี้กฎของกรรมนะ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทนะ อย่าถือว่ากรรมเล็กน้อยไม่ให้ผลนะไม่มี คนจะเป็นคนชั้นไหนก็ตามกรรมย่อมสนองเสมอไป จะเป็นกษัตริย์ก็จะเป็นพระเจ้าจักรพรรดิก็ตาม เป็นชาวบ้าน

เศรษฐี มหาเศรษฐี ขกอกเงยใจเหมือนกันหมด กฎของกรรมไม่เว้น พระอรหันต์ก็ตาม พระปัจเจก
พุทธเจ้าก็ตาม พระพุทธเจ้าก็ตาม กฎของกรรมนี้ไม่เว้น

ที่พระพุทธเจ้าต้องมี หมอชีวกโกมารภัจ รักษา ก็เพราะกฎของกรรมกรรมที่เคยทำ
ปาณาติบาตไว้ เข้ามาทำให้ป่วยไข้ไม่สบาย นี่เป็นกฎของกรรม นี่พระพุทธเจ้าก็บอกว่า มันเป็น
กรรมเก่าของตถาคต มันเป็นกรรมเล็กน้อย พระอานนท์ ก็ถามว่ากรรมอะไร

ตอนนี้องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ตรัสว่า อานันท์ะ ดูกร อานนท์ สมัยหนึ่งเมื่อตถาคตเกิด
เป็นลูกคนจน เป็นลูกชานา เวลานั้นเป็นเวลาเที่ยง พ่อแม่ปล่อยควายจากการไถนา แล้วให้ลูกชาย
นำควายเอาไปกินน้ำ ลูกชายก็จี่หลังควายเอาไปกินน้ำ มันมีบ่อน้ำเล็กๆ อยู่ 2 บ่อติดๆกัน พอไปถึง
เจ้าควายตัวนั้นมันก็จะกินบ่อน้ำขุ่น เด็กชายพระโพธิสัตว์ก็คิดว่า ควายมีความเหน้อยมาก มีความดี
มากกินน้ำขุ่นไม่สมควร ควรจะกินน้ำใส จึงดึงสะพานย้ายปากมากินน้ำใส องค์สมเด็จพระจอมไตร
บรมศาสดาจึงตรัสว่า อานันท์ะ ดูกร อานนท์ กรรมเพียงแค่นี้เล็กน้อยเพียงเท่านั้นนะ ควายจะกินน้ำ
ขุ่น แต่ว่าตถาคตดึงสะพานมาให้กินน้ำใส ดังนั้นครั้งแรกที่ พระอานนท์ ไปจึงมีน้ำขุ่นปรากฏขึ้น แต่
ไปครั้งหลังนี้มีน้ำใสเกิดขึ้นนะ เป็นอานิสงส์

นี่แหละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัท ขึ้นชื่อว่า กฎของกรรม คำว่ากฎของกรรมนี้สนองไม่ว่า
ใครทั้งหมด แม้แต่พระพุทธเจ้ามันยังเอา แล้วพวกเราละบรรดาท่านทั้งหลาย

หลังจากนั้นไปองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาก็เสด็จไป เมืองกุสินารามหานคร ใน
ตอนนั้นพระพุทธเจ้าไปพักในบ้านของ นายจุนท์ นายจุนท์ นี่เป็นมหาเศรษฐีใหญ่ พอวันรุ่งขึ้น นาย
จุนท์ ก็ถวายภัตตาหารแก่บรรดาพระสงฆ์ที่พระสงฆ์ตั้ง 2 แสนองค์กว่านี้ บรรดาท่านพุทธบริษัท
ต้องคิดว่าต้องใช้อาหารประมาณเท่าไร การฆ่าหมูก็เป็นการฆ่าอย่างหนัก มีอาหารหมูมาก อย่างอื่น
ก็พอมิแต่ว่าอาหารที่เป็นเนื้อหมูทั้งหมด เวลาที่ นายจุนท์ ทำอาหาร บรรดาเทวดานางฟ้าทั้งหมดก็
ต้องการอยากจะบูชาพระพุทธเจ้าถวายทานพระพุทธเจ้าในวันนิพพานเพราะอาหารที่มีความสำคัญ
มีอานิสงส์มากนะ มีอยู่ 2 สมัย คือ สมัยแรกวันก่อนจะบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ อาหารของ
นางสุชาดา ที่ถวายแล้วทำให้พระพุทธเจ้าบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณ นี่มีอานิสงส์มาก กับ
อาหารในวันนิพพาน มีอานิสงส์มากเป็นพิเศษ ทีนี้เทวดากับนางฟ้าก็อยากจะทำบุญบ้าง นำเอาของ
ทิพย์มาโปรยปรายใส่ในกระทะทุกกระทะที่เป็นอาหารเนื้อหมู

องค์สมเด็จพระบรมครูก็ทรงทราบ ว่า ถ้าพระอื่นฉันเข้าไปนี่ตายหมด ของทิพย์นี้ทุกคนไม่
สามารถจะย่อยได้ เมื่อเขาทำเสร็จเมื่อเขาจะถวายจึงบอก นายจุนท์ ว่า จุนท์ะ ดูกร นายจุนท์ อาหาร
ที่เป็นเนื้อสุกรอ่อนทั้งหมด ให้ถวายตถาคตแต่ผู้เดียว เขาทำอาหารเพื่อถวายพระตั้ง 2 แสน ให้ถวาย
องค์เดียว แต่อาหารอย่างอื่นถวายพระได้เพราะธาตุพระองค์อื่นไม่สามารถย่อยได้ ย่อยได้เฉพาะ
ตถาคตองค์เดียว นายจุนท์ ก็ถวายตามนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าฉันเสร็จ ฉันได้เล็กน้อยก็อิ่ม ก็ตั้ง นาย
จุนท์ ว่าอาหารทั้งหมดอย่าให้ใครกินเด็ดขาด ถ้ากินแล้วตาย ให้นำไปฝังเขาก็นำไปฝัง

หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเวลาตอนบ่ายก็เสด็จไปที่ระหว่าง นางรังทั้งคู่นั้น เพราะว่ามีวิหารอยู่ที่นั่น ก็ทรงพระประชวรอยู่ หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระบรมครู ขอเล่าลัดๆ เพราะเหลือเวลาอีกนาทีเดียว เมื่อเวลาเช้าตรู่ องค์สมเด็จพระสวัสดีโสภาคย์ก็ทรงนิพพาน

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายวันนั้นจัดว่าเป็นวันสำคัญวันสำคัญคือ

1. เป็นวันพระพุทธเจ้าประสูติ
2. เป็นวันพระพุทธเจ้าตรัสรู้
3. เป็นวันพระพุทธเจ้านิพพาน

แต่ว่าขอท่านทั้งหลายที่เป็นพุทธบริษัททุกคนจำไว้ว่า พระพุทธเจ้าสอนไว้ว่าอย่างไร คือ สัพพปาปีตสสะ อกรณัง ทุกคนอย่าทำความชั่วทั้งหมด แม้แต่ความชั่วเล็กน้อยไม่น่าจะจัดว่าเป็นความชั่ว ที่พระพุทธเจ้าย้ายปากควาย จากบ่อน้ำขุ่นมาบ่อน้ำใสนี้ความจริงไม่น่าจะเป็นความชั่วขนาดนั้นมันยังเอาได้นิดหน่อยพวกเราที่เช่นเดียวกัน

แต่ว่าขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านทำแต่ความดีทุกอย่าง พยายามทำจิตใจให้ผ่องใส จากกิเลส เพราะว่าการเกิดเราจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ดี เป็นเทวดาก็ดีเป็นพรหมก็ดี มันก็ไม่ดีทั้งหมด เป็นมนุษย์ก็มีความทุกข์ หากความสุขจริงไม่ได้เป็นเทวดาเป็นนางฟ้าเป็นพรหมมีความสุขจริง แต่ทว่าเป็นสุขไม่นาน ไม่ช้าก็จะต้องตาย ถ้าตายไปแล้วก็ไม่แน่ อาจจะไปเกิดในอบายภูมิ ไปสู่สุคติก็ได้ ทุกคติก็ได้

ทางที่ดีขอให้บรรดาพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจไว้เพื่อนิพพานโดยตรง ถ้าจะถามว่าทุกคนมีบาปจะไปนิพพานได้ไหมก็ต้องขอตอบว่าพระที่เขานิพพานทุกองค์นะไม่หมดบาป แต่ละองค์ยังมีบาปอยู่มากๆ ทุกองค์ แต่ว่าที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า ภิกขเว คูกร ภิกขุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงอย่า นึกตามถึงความชั่วทั้งหลายที่ทำมาแล้วทั้งหมด ถึงเวลาที่เรานำบุญ อย่าไปนึกถึงบาปที่ทำมาแล้ว นึกแต่บุญอย่างเดียว ทุกวันทุกคืนก่อนจะหลับหรือตื่นใหม่ ให้นึกถึงบุญที่เราทำไว้ ว่าเราเคยใส่บาตรบ้าง เราเคยให้ทานบ้างแก่คนและสัตว์ เราเคยรักษาศีลบ้าง เราเคยฟังเทศน์บ้างเราเคยเจริญภาวนาบ้าง ทั้งหมดนี้เป็นบุญ เราต้องการแต่บุญอย่างเดียว ที่พระพุทธเจ้าสอนให้เจริญกรรมฐาน กรรมฐานภาวนานะเป็นบุญ ให้ตั้งใจเป็นสมาธิคิดถึงบุญอย่างเดียวอย่างนี้ เวลาตายบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย จิตใจของท่านไม่นึกถึงบาป บาปมันเข้าไม่ถึง (เทปหมด)

พระธรรมเทศนาเรื่อง กฎของกรรม

แสดงเมื่อ

วันพุธที่ 26 มิถุนายน 2534

น โม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

กัมมัง สัตเต วิภชตีติ

วันนี้ตรงกับวันที่ 26 มิถุนายน 2534 เป็นวันพุธ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ต้นเดือนนี้ 8 สองหน ต่อ
นี้ไปก็ขอบรรดาท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลายตั้งใจสวดรับรสพุทธพจน์เทศนา อาตมาจะนำเรื่องกฎ
ของกรรมมาเทศน์ที่พระพุทธเจ้าบอกว่า กัมมัง สัตเต วิภชตีติ ซึ่งแปลเป็นความว่า กรรมย่อมจำแนก
สัตว์ ฉะนั้นคนเราที่เกิดมาทุกคนในโลกนี้ ได้รับผลของกรรมเสมอกัน คำว่ารับผลของกรรมเสมอกัน
ก็หมายความว่า ต่างคนต่างมีกรรม ถ้ากรรมดีให้ผล เราก็มีความสุขกรรมชั่วให้ผลเราก็มีความ
ทุกข์ ทีนี้ขึ้นชื่อว่าคนที่เกิดมาแล้ว มีฐานะไม่เสมอกันบ้าง มีความสุขไม่เสมอกันบ้าง นั่นก็เพราะกฎ
ของกรรม กฎของกรรมชั่วที่สนองคนเราก็คือ

1. ปาณาติบาต การฆ่าสัตว์ชีวิตเกิดมาในชาตินี้ทำให้เป็นคนอายุสั้นบ้างมีโรคมักบ้าง

2. อทินนาทาน ถ้าทำไว้ในชาติก่อน เกิดมาในชาตินี้ก็เป็นที่เหตุให้เป็นคนมีทรัพย์สินน้อย

บ้าง หรือบางที่มีทรัพย์สินก็เสียหายด้วยไฟบ้าง ลมบ้าง น้ำบ้าง โคน โจรปล้นบ้างบ้าง

กฎของกรรมชั่วข้อที่ 3 นั่นคือข้อ มุสาวาท มุสาวาท นี้ถ้าบรรดาพุทธบริษัทคนใดทำไว้ใน
ชาติก่อน เกิดมาในชาตินี้เราพูดดีไม่มีใครชอบใจ พูดตรงไปตรงมาเขาไม่เชื่อ เป็นกฎของกรรมเดิม

ข้อที่ 4 อ้อ ขอโทษเมื่อก็ข้ามไปข้อหนึ่งนะ กามเมสุมิจฉาจาร ข้อที่ 3 ถ้าเราทำไว้ในชาติก่อน
เกิดในชาตินี้คนในปกครองว่ายากแค้นยาก คือด้าน

กฎของกรรมข้อที่ 5 การดื่มสุราและเมรัย เป็นปัจจัยให้เราปวดศีรษะมากบ้างเป็นโรค
เส้นประสาทบ้าง เป็นบ้าบ้าง นี่เป็นกฎของกรรมชั่ว

ถ้ากฎของกรรมดีที่เราทำมาแล้วในชาติของกรรมชั่ว

1. ปาณาติปาตา เวรมณี เราเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เพราะความมีเมตตาปรานี คือ
เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร เราไม่ทำกรรมนี้เกิดมาในชาติใหม่ ก็เป็นคนมีอายุยืนยาวนาน
ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ มีรูปร่างหน้าตาสวย เป็นที่ชื่นชอบของทุกคน

กฎของกรรมดีข้อที่ 2 ก็คือว่า เว้นจาก อทินนาทาน ถ้า อทินนาทาน ไม่มีเกิดมาในชาตินี้จะมี
แต่ความอุดมสมบูรณ์ มีทรัพย์สินมาก แล้วมีทรัพย์สินไม่ถูกทำลายด้วยไฟ ไฟไหม้ น้ำท่วม ลมพัด
โดนขโมยลักอันนี้ไม่มี

กฎความดีข้อที่ 3 ก็คือว่า เราเว้นจาก กามเมสุมิจฉาจาร อันนี้คนในปกครองจะว่าง่ายสอน
ง่าย เขาใจกับเรา

ข้อที่ 4 **มุตาวาท** ถ้าเราเว้นจากชาติก่อน เกิดมาชาติหลังจะมีวาจาเป็นทิพย์หมายความว่า พูดอะไรใครเขาเชื่อ มีคนรับฟัง

กฎขอรรมข้อที่ 5 ถ้าเราเว้นจาก **สุรามรีย** เราจะไม่เป็นโรคปวดศีรษะเราจะไม่เป็นโรคประสาท เราจะไม่เป็นโรคบ้า นี้ตามที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดังนี้

แล้วท่านลงท้ายว่า **ลีเลนะ สุกติง ยันติ** บุคคลใดที่มีศีลย่อมจะมีแต่ความสุขทั้งในชาติปัจจุบันและสัมปรายภพ ในชาติปัจจุบันก็มีความสุข ตายจากความเป็นคน อย่างน้อยก็เป็นเทวดาเป็นนางฟ้า หรือเป็นพรหม ลงมาเป็นคนใหม่ก็มีความสุข

ลีเลนะ โภคสัมปทา ในชาติปัจจุบัน ถ้าเรามีศีล ทรัพย์สิ้นก็ไม่เปลือง ไม่ขัดข้องในทรัพย์สิ้น ตายไปชาติหน้าเป็นเทวดา เป็นนางฟ้า หรือเป็นพรหม เกิดมาเป็นคนก็มีทรัพย์สิ้นสมบัติมาก

ลีเลนะ นิพพุตติง ยันติ ถ้าเรามีศีลบริสุทธิ์ในชาตินี้ เราก็สามารถไปนิพพานได้โดยง่าย

นี่แหละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย การเกิดมาในชาตินี้ของเรา ที่มีกรรมไม่เสมอกัน แต่ความจริงคนทุกคนที่เกิดมาแล้วในชาตินี้ต่างคนต่างมีความดีมาแล้ว แต่ทว่าก็มีหลายท่านที่ไม่รักษาความดี ทำลายความดีเดิม ไปสร้างกรรมชั่วใหม่ เป็นที่น่าเสียดาย ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะการสร้างกรรมชั่วใหม่ ตายแล้วต้องลงอบายภูมิ มีนรก เป็นต้น อย่างคนทุกคนที่จะเกิดมาเป็นคนได้ ทุกคนมีรูปร่างหน้าตาเป็นคนนี้ เพราะคนมีศีล 5 มาก่อน มีกรรมบถ 10 มาก่อนจึงเกิดเป็นคนได้ อานิสงส์ศีล 5 หรือกรรมบถ 10 สามารถทำได้ร่างกายของเรามาเป็นคน เราจะมีทรัพย์สิ้นมากก็ตาม น้อยก็ตาม ทรัพย์สิ้นของเราที่มีได้เพราะอาศัยผลดีของท่าน การให้ทานนี้เป็นปัจจัยให้มีทรัพย์สิ้น ถ้าให้ทานดีก็มีทรัพย์สิ้นมาก ให้ทานในที่ที่มีอานิสงส์น้อย ก็มีทรัพย์สิ้นน้อย อย่างที่บรรดาท่านพุทธบริษัท ถวายสังฆทานแก่บรรดาพระสงฆ์ในวันนี้

วันนี้เรียกว่า ถวายสังฆทาน เพราะพระเกิน 4 รูป ตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไปชื่อว่าสังฆทาน การถวายสังฆทานนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัท ถ้าตายจากความเป็นคนส่วนใหญ่ก็จะไปเกิดในสวรรค์ชั้นที่ 5 ที่เรียกว่า **นิมมานรดี** และโดยเฉพาะอย่างยิ่งบางคนคิด **ชั้นดาวดึงส์** ก็ไปเกิด **ชั้นดาวดึงส์** ถ้าพ้นจากความเป็นเทวดาลงมาเกิดเป็นคน ก็เป็นคนร่ำรวย สังฆทานนี้เป็นพื้นฐานของมหาเศรษฐี จะเป็นการถวายสังฆทานด้วยข้าวสุก แกงต้ม อย่างวันนี้ก็ตาม ถวายสังฆทานที่จัดเอาไว้ก็ตามมีสภาพเหมือนกัน แต่อานิสงส์ต่างกัน ที่ว่าถวายที่จัดไว้มีพระพุทธรูป มีผ้าไตร

ก็รวมความว่าคนที่ให้มีทรัพย์สมบัติได้เวลานี้ มีมากก็ตาม น้อยก็ตาม เพราะอาศัยทานเป็นเกณฑ์ ที่นี้ถ้าจะถามว่าคนให้ทานแล้วทำไมมีฐานะไม่เสมอกัน ก็ต้องขอตอบว่าการให้ทานในฐานะที่ต่างกันการให้ทาน สำหรับทานนั้นมีอยู่ว่าถ้าผู้ให้บริสุทธิ์ ผู้รับบริสุทธิ์ วัตถุทานบริสุทธิ์ ย่อมอานิสงส์มาก ถ้าผู้ให้บริสุทธิ์ วัตถุทานบริสุทธิ์ ผู้รับไม่บริสุทธิ์ อานิสงส์ที่ลดลงไป ถ้าผู้รับบริสุทธิ์ วัตถุทานบริสุทธิ์ผู้ให้ไม่บริสุทธิ์ อานิสงส์ลดลงไป

ก็รวมความว่าเราจะมีผลดีหรือผลชั่วเราจะรวยหรือไม่รวย ก็อยู่ที่การให้ทานทางที่คิดการถวายสังฆทาน ย่อมมีอานิสงส์ใหญ่ ตามที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัส

ว่าการถวายทานแก่พระพุทธเจ้าเอง 100 ครั้ง มีผลไม่เท่าถวายสังฆทาน 1 ครั้ง ที่นี้คนที่เขาเป็น เศรษฐี มหาเศรษฐี นั่นคือผลอานิสงส์ของการถวายสังฆทาน

ตอนนี้ไปก็จะขอแนะนำพระสูตรมาแล้วแก่บรรดาท่านพุทธบริษัท คู่กันเรื่องธรรมะแค่นี้ก็พอ จบ แล้ว เหนื่อย เดี่ยว ยังไม่เลิก จบแล้วแต่ยังไม่เลิก ขึ้นต้นใหม่ วันนี้ก็นำบุคคลท่านหนึ่ง พระท่าน หนึ่ง เกิดมาแล้วในชาตินี้ ย่อมมีผลสนองทั้ง 2 อย่าง อย่างพวกเราก็เหมือนกัน มีผลสนองทั้ง 2 อย่าง ทั้งกรรมที่เป็นกุศลและอกุศลในชาติก่อน ขณะใดที่มีความสุขนั้นคือกุศลในชาติก่อนให้ผล บุญ ให้ผลขณะใดที่มีความทุกข์นั้นบาปให้ผล

ที่นี้มีพระท่านหนึ่งในสมัยพระพุทธเจ้า ชื่อเดิมท่านชื่อ มหาบาล ปาละเขาแปลว่ารักษา น้องชายชื่อว่า จุลบาล สำหรับ ท่านมหาบาล นี้ในวันหนึ่งเห็นชาวบ้านเขาไปฟังเทศน์กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นเขาถือดอกไม้ธูปเทียนไป ก็มีความสงสัย เพราะเวลานั้นพระพุทธเจ้า อุบัติใหม่ๆ ยังไม่แพร่หลาย จึงถามชาวบ้านว่าท่านไปไหนกัน เขาบอกว่าฉันจะไปฟังเทศน์จากองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นทรงเทศน์ไพเราะมาก ฟัง สบายใจ จิตเป็นสุข ถ้าปฏิบัติตามที่ท่านก็จะมีแต่ความสุข

ท่านก็คิดในใจว่าในเมื่อเขาไปได้ เราก็ต้องไปได้ ทั้งๆ ที่ไม่เคยรู้จักพระพุทธเจ้ามาก่อน จึง ได้ดอกไม้ธูปเทียนเดินตามชาวบ้านเขาไป ได้ฟังเทศน์จากพระพุทธเจ้าก็เกิดความเลื่อมใส อยากจะ บวชในพระพุทธศาสนา จนในเมื่อกลับมาบ้าน มาบอกน้องชายบอกว่า ทรัพย์สมบัติทั้งหมดความ จริงพ่อแม่ท่านตายหมดแล้ว ท่านเป็นลูกมหาเศรษฐี มีทรัพย์ 80 โกฏิ ก็บอกทรัพย์สมบัติทั้งหมดนี้ เป็นของเจ้าแต่ผู้เดียว พี่จะบวช น้องชายก็คัดค้านว่า การบวชแต่ความเป็นหนุ่มข้อมไม่ดี ขอบวช ตอนแก่เถอะ เพราะว่าพ่อตาย น้องก็ถือพี่เป็นพ่อเมื่อแม่ตายน้องก็ถือว่าพี่เป็นทั้งพ่อและเป็นทั้งแม่ เวลานี้พี่เป็นพ่อเป็นแม่ไปบวชเสียแล้ว ที่นี้ฉันจะมีใคร ขอให้บวชต่อเมื่อแก่ ท่านก็เลยบอกว่า คน แก่ข้อมไม่สามารถจะบังคับบวชได้ คือมือและเท้าจะไม่ตามใจเรา มันอยากจะหยิบแต่นี้ก็หยิบ ไม่ไหว มันอยากจะเดินไปก็เดินไม่ไหว ฉะนั้นเวลาบวชก็ต้องบวชแต่สมัยเวลาเป็นหนุ่ม

ในที่สุดพี่ชายก็ฝืนบวชได้ เมื่อบวชเข้ามาในพระพุทธศาสนาแล้ว เข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระ ประทีปแก้ว พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนกรรมฐานอย่างย่อ คือตั้งแต่ต้นจนถึงพระอรหันต์ ความจริง กรรมฐานนี้ไม่มีอะไรยาก เป็นของง่าย ๆ คือ 1. รู้จักการสมาทานศีล 2. รู้จักระดับนิรโรค ถ้ามีศีล บริสุทธิ์ก็เป็นปัจจัยให้เกิดสมาธิ เมื่อสมาธิเกิดนิรโรคก็ดับแล้ว แล้วจากนั้นก็พิจารณาขั้น 5 คือรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ได้แก่ ร่างกาย ถือว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เราไม่มีใน ร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา ร่างกายมีสภาพของมันโดยเฉพาะเราไม่สามารถบังคับได้ คำว่าเราก็คือ จิตใจ เราจะไม่ต้องทำให้ร่างกายแก่มันก็จะแก่ เราไม่ต้องทำให้ร่างกายหิวมันก็หิว เราไม่ต้องการ ให้ความร่างกายป่วยมันก็จะป่วย เราไม่ต้องการให้ร่างกายมันก็จะตาย ร่างกายมันเป็นอิสระของมัน

ฉะนั้น ในเมื่อร่างกายไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา ด้วยเหตุนี้ เราจึงไม่ยึดถือร่างกายเป็นสำคัญ ปฏิบัติความดีคือ

1. **สักกายทิฐิ** มีความรู้สึกว่าร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา

ประการที่ 2 ตัด **วิจิจจนา** หมดความสงสัยในความคิดของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระอรหันต์ ด้วยปัญญา ใช้ปัญญาพิจารณาว่า พระพุทธเจ้าท่านได้อย่างไร พระสงฆ์ได้อย่างไร พระธรรมได้อย่างไร

ข้อที่ 3 **สลิพตปปรามาส** รักษาศีลให้เคร่งครัด

ข้อที่ 4 **เจริญกายคตานุสสติ** กับ **อสุภกรรมฐาน** พิจารณาเห็นว่าร่างกายเต็มไปด้วยความสกปรกโสโครก

ข้อที่ 5 มี **พรหมวิหารสี่** ตัดความโกรธออกจากใจ

ข้อที่ 6 ไม่ให้หลงใน **รูปฌาน**

ข้อที่ 7 ไม่หลงใน **อรูปรฌาน**

ข้อที่ 8 ไม่มี **มานะ** การถือตัวถือตน

ข้อที่ 9 **จิตใจไม่วุ่นวาย** ตั้งใจไปนิพพานโดยตรง

ข้อที่ 10 ตัด **อวิชชา** คือ **ฉันทะ** กับ **ราคะ** ไม่เห็นว่าโลกนี้สวย เทวโลกสวยพรหมโลกสวย ไม่มีความต้องการในมนุษย์โลก เทวโลก และพรหมโลก ต้องการจุดเดียวคือ นิพพาน

ในที่สุดจิตก็ตัดจากอสาวกิเลส เป็นเหตุให้ตัด **โลภะ** ความโลภ **โทสะ** ความโกรธ **โมหะ** ความหลงได้ ก็เป็นพระอรหันต์

เมื่อฟังเทศน์จากพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านแล้ว ท่านก็ลาจากองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว ขอเข้าไปปฏิบัติในป่า ก็มีพระติดตามไปประมาณ 500 รูป ในเมื่อเข้าไปถึงป่า ไ้อักรรมเก่ามันสนองท่าน ท่านตั้งใจคือ **เนสัชชิก** ถือว่า 3 เดือนนี้เราจะไม่นอนจะมี 1. นั่ง ยืน เดิน อย่างเดียว คำว่านอนจะไม่มีจะปฏิบัติให้ถึงที่สุด การถือนั่งอย่างเดียวนี้นั่งแล้ว ยืน เดิน ไม่นอนถือเป็น **เนสัชชิกังคธุดงค์** ท่านก็ปฏิบัติตามนั้น

ทีนี้ขณะที่ปฏิบัติอยู่ไ้อักรรมเก่าเข้ามาสนองโรคตามเกิดขึ้นมากับท่านมันเจ็บตาโรคตาเกิดขึ้นมา ทีนี้หมอที่อยู่ใกล้ๆ เขาก็มีความรู้มาก เขาสามารถจะรักษาตาเพียงหยอดตาเพียงครั้งเดียวก็สามารถจะหายได้ ในเมื่อเขาเอายามาถวาย ท่านก็นั่งหยอด เมื่อนั่งหยอดนี่ก็น้ำยกมันก็ไหลออก ไม่เข้าลูกตา พอดตกขึ้นมาเวลาเช้าหมอถามว่าตาหายหรือยัง ท่านบอกว่า ยัง เขาก็ทำยาถวายใหม่ ท่านก็นั่งหยอดตามเดิมอีก เพราะตั้งใจถือ **เนสัชชิก** คือนั่งเป็นวัตร ก็รวมความว่าในเมื่อท่านไม่สามารถปฏิบัติตามหมอโรคมานันก็ไม่หาย ในที่สุดวันสุดท้ายที่ออกพรรษา วันนั้นท่านบรรลอรุหัตผลพร้อมไปด้วยการตาบอด เป็นพระอรหันต์ด้วยพร้อมกับตาบอดในคืนเดียวกัน ก็เป็นอันว่าพระก็เข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระภควันต์บรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ทูลถามว่า **ท่านจักขุบาล** นี้ (ต่อมาท่านเรียก **จักขุบาล** นะไม่ใช่ **มหาบาล** นะ) ทำไมจึงเป็นพระอรหันต์ได้ ทำไมจึงตาบอดพระพุทธเจ้าทรง

ตอบว่า กรรม 2 อย่างเข้ามาสนองพร้อมกัน เพราะความดีของ **จักษุบาล** ในชาติก่อนมีมาก เคยทำบุญไว้มาก เคยปรารถนาพระนิพพานไว้ ฉะนั้นไ้กรรมดีที่เคยทำไว้ คือ

1. ให้ทาน
2. รักษาศีล
3. เจริญภาวนาและปฏิบัติธรรม

ทำไว้ในชาติก่อนเข้ามาสนองผล ให้ได้เป็นพระอรหันต์ แต่ว่ากรรมทำให้ตาบอดนั้นมันก็มาตามทัน ทันที เมื่อจะเป็นอรหันต์ก็ตาบอดทันทีเหมือนกัน มันมาพร้อมกัน เกิดมาเป็นมนุษย์สามารถรับผลกรรม 2 อย่าง ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า **กัมมัง สัตเต วิภชติ** คนจะดีหรือไม่คืออยู่ที่กฎของกรรม ที่นี้พระก็ถามว่าทำไม **พระจักษุบาล** จึงตาบอด พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่าในสมัยชาติก่อน **จักษุบาล** เป็นหมอรักษาโรค โรคทุกอย่างท่านรักษาได้ คล้ายๆ **ท่านโกมารภัก** แล้วก็หมอชั้นดี การให้ยาเม็ดเดียวโรคก็หาย ก็มีคนหนึ่งเป็นผู้หญิงมีฐานะคล้ายก่อนข้างดี ตาบอดไม่เห็นมาหลายปี จึงให้ลูกหลานไปตาม **ท่านจักษุบาล** เข้ามา บอกว่าถ้าท่านรักษาตาของฉันให้หาย สามารถเห็นได้ตามปรกติ ฉันและลูกหลานทั้งหมดจะยอมเป็นทาสของท่าน นี่เป็นการติดสินบนหมอ เพราะตาบอดแล้ว ตาบอดมานาน

ท่านจักษุบาล พิจารณาตรวจดูโรคแล้ว เห็นว่าประสาทส่วนใดส่วนหนึ่งยังดีอยู่ ยังไม่เสียหาย มีประสาทบางส่วนเท่านั้นที่เสียไป ก็พยายามให้ให้หยุด ก็มีความรู้สึกว่าแคว้นเดียว ตานี้ก็หายเป็นปรกติ เมื่อหยุดตาให้แล้วท่านก็กลับบ้านยายคนนั้นก็ตาหาย เห็นสว่างเป็นปรกติ อยู่มา 2-3 วัน **หมोजักษุบาล** ก็มาหาถามว่า เป็นอย่างไรบ้าง ยายคนนี้ก็แกฝืดสัญญา จึงคิดว่าเมื่อเราให้สัญญาว่าถ้าตาเราหาย เราก็ดี ลูกหลานก็ดี ทั้งหมดทั้งครอบครัวจะยอมเป็นทาสเขา แล้วไ้การยอมเป็นทาสนี้มันมีความลำบาก ต้องถูกรับใช้

ฉะนั้นจึงต้องโกหกหมอ จึงบอกว่า ตายังไม่หาย ยังมองไม่เห็น แต่ว่า **ท่านจักษุบาล** ทราบแล้วว่าตาหาย ก็จึงคิดในใจว่ายายคนนี้ก็แกโกง ในเมื่อแกโกงก็ต้องสั่งสอนให้รู้สึกตัว ในที่สุดก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นยาย จะหยุดให้อีกครั้งหนึ่งคราวนี้จะหายแน่นอน ยายเมื่อบอกเขาว่าตาไม่เห็น ความจริงมันเห็นแล้ว ก็จำเป็นต้องนอนให้เขาหยุดตา ท่านก็จึงเอาที่ทำลายประสาทตาหยุดเข้าไปให้ตาบอดจริงๆ

พระพุทธเจ้าตรัสว่า ภิกขเว ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เพราะ **จักษุบาล** ทำให้เขาตาบอดในชาตินั้น มาชาตินี้ ความดีที่จะเป็นอรหันต์ก็มาพร้อมกับทำตาบอดฉะนั้นในเมื่อ **พระจักษุบาล** บรรลุอรหันต์วันนั้นตาบอดในวันนั้น

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน คนที่เกิดมาแล้วในชาตินี้จึงรับผลของกรรมทั้ง 2 ประการ ฉะนั้นจึงขอทุกคนจงจำไว้ว่าการทำความชั่ว มีละเมียดศีลเป็นต้น เป็นความชั่ว ไ้ความชั่วนี้จะเป็นเหตุบันดาลให้เรามีความทุกข์ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ชาตินี้ถ้าเราทำความชั่ว คนก็เห็นว่า

ชั่ว ก็ไม่มีใครเขาชมว่าเราดี เพียงได้ยินคำใครเขาว่าเราชั่วแค่นี้ เราก็ไม่สบายใจ และการคบหาสมาคมกับบุคคลใด ก็ไม่มีใครเขาอยากคบ

1. เราเป็นคนใจร้าย ขาดความเมตตาปราณี ละเมิดศีลข้อที่ 1 ชอบทำร้ายร่างกายเขาบ้าง ชอบฆ่าเขาบ้าง อย่างนี้เขาก็เกลียดไม่มีใครรัก

ประการที่ 2 เราชอบลักขโมย ชอบแย่งชิงวิ่งราวของๆ เขา อย่างนี้ก็มีแต่คนเกลียด

ประการที่ 3 ชอบเป็นขี้ลูกเขาเมียใคร และสามีของใคร อย่างนี้ก็มีแต่คนเกลียด

ประการที่ 4 เราพูดปดมดเท็จก็ไม่มีใครชอบ

ประการที่ 5 การดื่มสุราเมรัย การดื่มสุรานี้มันก็เหมือนกับคนบ้า ความจริงตามปรกติเรามีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ ดื่มสุราแล้ว สติสัมปชัญญะหายไปคล้ายคนบ้า ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ อย่างนี้ก็ไม่มีใครเขาชอบ นอกจากคนชั่วเหมือนกัน

และกรรมทั้ง 5 ประการนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัทมันเป็นกรรมชั่ว ถ้าเราทำชาตินี้แล้ว ชาตินี้เราก็มีความทุกข์ เพราะมีคนไม่ชอบ ชาติดต่อไปเป็นอย่างไร ก็ตกอบายภูมิ มีนรกเป็นต้น จากนั้นก็มาเป็นเปรต จากเปรตก็มาเป็นอสุรกายจากอสุรกายเป็นสัตว์เดรัจฉาน จากสัตว์เดรัจฉานมาเป็นคนที่ต้องรับกฎของกรรมคือ

หนึ่งกรรมข้อแรก จะทำให้เป็นคนอายุสั้นพลันตายก็ดี ประการที่สองอย่างเขาก็ทำให้มีโรครามาก

กรรมข้อที่สอง ทรัพย์สมบัติแทนที่จะรวยมันก็จน แทนที่จะรวยกลายเป็นคนจนไป ทรัพย์สิ้นเสียหายเพราะไฟบ้าง ลมบ้าง สัตว์ร้ายกินบ้าง อย่างหนักกินข้าวเป็นต้น

กรรมข้อที่สาม มีลูกหญิง ลูกชาย มีคนใช้ มีคนในบ้านว่ายากสอนยาก

กรรมข้อที่สี่ พูดดีด้วยไม่มีใครเขาชอบ

กรรมข้อที่ห้า ทำให้เป็นคนบ้า

นี่มาถึงกรรมชั่ว ทีนี้ถ้าเรารักษาความดีไว้ คือรักษาศีล ข้อที่หนึ่ง ศีลนี้จะต้องมีกฎ 2 ประการประจำไว้ คือ หนึ่ง เมตตาความรัก กรุณาความสงสาร เมตตาความรัก ถ้าใครมีอยู่ เกิดทุกข์ชาติจะเป็นคนสวยทุกชาติ จะเป็นที่รักของคนทุกชาติ

ประการที่สอง ศีลข้อที่ 2 เราไม่ทำลาย ท่านบอก **สีเลนะ โภคสัมปทา** เมื่อเราเกิดมาในความเป็นคน ทรัพย์สมบัติก็จะมีมาก ถึงขั้นเศรษฐี มหาเศรษฐีอย่างน้อยที่สุดก็มีเงินใช้คล่องตัว มีของใช้คล่องตัว

ทีนี้ถ้าเราไม่เคยผิดศีลข้อที่ 3 เกิดมาคนในปกครองก็ว่าง่ายสอนง่าย

ยกเว้นข้อที่ 4 เกิดมาพูดอะไรพูดดีคนเขาก็ชอบ พูดไม่ดีก็มีคนรับฟัง

ถ้าเราเว้นศีลข้อที่ 5 เราก็จะเป็นคนมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ เป็นที่รักของบุคคลทั่วไป

องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาตรัสว่า **สี่เณระ สุกติง ยันติ** ถ้าเรามีศีลเราก็จะมีแต่ความสุข **สี่เณระ โภคสัมปทา** ถ้าเรามีศีล เราก็จะมีทรัพย์สมบัติมาก **สี่เณระ นิพพุติง ยันติ** ถ้าเรามีศีลเราก็จะไปนิพพานได้โดยง่าย

ทีนี้มาว่ากันถึงเรื่อง **จักขุบาล** เหลือเวลา 5 นาที **ท่านจักขุบาล** นี้เมื่อตาบอดแล้ว พระทั้งหมดก็ออกพรรษาแล้วมาเฝ้าพระพุทธเจ้า **ท่านจักขุบาล** มาไม่ได้คือ ตาบอด พระส่งข่าวให้ทรานน้องชายก็ส่งลูกชายไป ส่งลูกชายชื่อ **ปาลิต** เมื่อส่งลูกชายไปแล้ว ลูกชายก็บวชเณรไปรับหลวงลุงให้หลวงลุงถือไม้เท้าจับไม้แล้วเดินจงมา มาในระหว่างทางก็ปรากฏว่า หลายชายที่เป็นเณรได้ยืมเสียงสตรีร้องเพลงอยู่ในป่า ก็เกิดความสะดุ้งใจ เกิดความรักในเสียง ส่งไม้เท้าให้บอกหลวงลุงครับ ผมจะไปถ่ายอุจจาระ ก็ไปเจอสตรีคนนั้น เกิดทำสังขระ คือ เกิดความรักกันขึ้น ร่วมรักกันขึ้นมา ในเมื่อกลับมาใหม่

พระจักขุบาล ก็ทราบว่าเป็นเณรมีศีลขาดไปแล้ว ท่านก็ตำหนิสามเณร สามเณรก็รับว่าผิด ท่านก็ไม่ยอมให้จับปลายไม้ ไม่ยอมให้จับท่าน ไม่ยอมให้จูงท่านท่านบอกให้เมื่อเป็นสามเณรแล้วเราไม่คบ เณรก็สึก เมื่อสึกแล้วก็บอกว่า ผมสึกแล้วครับ เวลานี้ผมจะถือไม้จูงหลวงลุงไป ท่านบอกเอ็งเป็นเณรชั่ว เมื่อเป็นเณรชั่ว เมื่อสึกออกมาแล้วก็เป็นคนชั่ว ขึ้นชื่อว่าคนชั่วนี้เราจะไม่คบนะ เราจะนอนที่ตายที่นี้ดีกว่า แล้วจับสามเณรไป

ในที่สุดก็ปรากฏว่าร้อนถึง **พระอินทร์ พระอินทร์** ตามปรกติพิภพอาสน์ของท่านอ่อนอยู่เสมอ คือว่าไม่ใช่หินแข็ง นั่งนุ่มเหมือนกับที่นอน ปรากฏว่าที่นั่งแข็งและมีความร้อน ก็มีความรู้สึก ว่า คนที่มีบุญต้องมีความทุกข์เกิดขึ้นเสียแล้วจึงพิจารณาด้วยอำนาจทิพยเนตรว่า **พระจักขุบาล** เวลานี้ เณรน้อยซึ่งเป็นหลานชายทำความชั่ว ตัวท่านเองจะยอมตายในป่า จะนิพพานในป่า นี่เป็นไปไม่ได้เราจะต้องช่วย เวลานี้ท่านต้องการกลับไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ฉะนั้น **พระอินทร์** จึงได้แปลงร่างกายเป็นเหมือนคนป่าอยู่ในป่า เดินดั่งๆ ให้ท่านทราบว่ามีคนเดินมา เมื่อเข้ามาใกล้ก็ถามว่า พระคุณเจ้า ต้องการจะไปไหนหรือขอรับ ท่านก็บอกว่า เราจะไป **พระเชตะวันมหาวิหาร** ไปเฝ้าพระพุทธเจ้าถามว่าพระคุณเจ้าไปเองได้ไหม ท่านบอกไม่ได้เพราะตาบอด บอกถ้อยคำนั้นพระคุณเจ้าจับปลายไม้ ผมจะจูงไป ผมเป็นชาวป่าขอรับ **พระอินทร์** นี้ท่านคงจะไม่เดินไปเฉยๆ เพราะ **พระจักขุบาล** เดินเข้าป่า เดินไปตั้งเดือน ท่านพาไปเดี่ยวเดียวประมาณสักไม่ถึง 10 นาทีก็ถึงเลย

เมื่อท่านไปถึงแล้ว ท่านก็บอกว่าเวลานี้ถึง **พระเชตะวันมหาวิหาร** แล้ว **พระจักขุบาล** ก็ถามว่าตามธรรมดาทางมันไกลมาเลย เดินตั้งเดือน ท่านพามาประเดี๋ยวเดียวทำไมจึงถึงได้ **พระอินทร์** ก็บอกว่าผมรู้จักทางลัด เมื่อเข้าไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว **พระอินทร์** ก็ออกมา จึงแปลงกายเป็นเหมือนกับเพื่อนของน้องชาย ท่านมีน้องชายอยู่ แปลงกายเหมือนเพื่อนของน้องชาย

แล้วบอกว่า เวลานี้ พระจกขุบาล พี่ชายของท่านมาแล้ว ขอให้ไปส่งภัตตาหารน้องชายก็ไป เห็นพี่ชายตาบอดก็ร้องไห้เสียใจ

นี่แหละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ไอ้เรื่องนี้เสียมันก็ไม่ดี แต่เวลานี้หมดแล้ว เทศน์ต่อไปไม่ได้ ฉะนั้นขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายจงจำไว้ว่าการเกิดมาเป็นคน เรื่อย่อมมีผลที่พึงได้รับทั้งสองประการคือ 1. กรรมชั่วในชาติก่อน 2. ความดีในชาติก่อน

ความดีที่มีมาก็คือ 1. ทาน การให้ ที่เรามีทรัพย์สมบัติได้ก็เพราะอาศัยทานแต่การให้ทานนี้ต้องฉลาด ถ้าโง่งในการให้ทาน ให้มากมีอานิสงส์น้อย ถ้าฉลาดให้น้อยมีอานิสงส์มาก เช่น ถวายสังฆทานเป็นต้น ถ้าให้น้อยมีอานิสงส์มากเป็นมหาเศรษฐีทุกคน นอกจากนั้นของท่านพุทธศาสนิกชน ป้องกันอันตรายทั้ง 5 ประการดังที่ได้กล่าวมา คือรักษา สีล 5 ให้ครบถ้วน และตั้งใจคิดว่า โลกนี้เต็มไปด้วยความทุกข์ เทวโลกกับพรหมโลกมีความสุขชั่วคราวอยู่ได้ไม่นาน นิพพานดีที่สุด

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัท เวลาหมด 30 นาทีพอดี ขอยุติพระธรรมเทศนาลงไว้เพียงเท่านี้ในที่ที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตตะ ธรรมรัตตะ และสังฆรัตตะทั้ง 3 ประการ ขอจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากปรารถนาสิ่งใดขอให้สิ่งนั้น สมความปรารถนาทุกประการ

พระธรรมเทศนาเรื่อง อนิสงส์การถวายทาน

แสดงเมื่อ

วันศุกร์ที่ 26 กรกฎาคม 2534

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

สัพพปาปัสสะ อกรรมัง กุสลัสสุปสัมปทา

สจิตตปริโยทปนัง เอตัง พุทธฐานะ สาสนัง ตีติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนา ในอนิสงส์แห่งวันเข้าพรรษา เพื่อเป็นเครื่องโสรจสรองคศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีภักษ์ ซึ่งตรงกับวันที่ 26 กรกฎาคม 2534 วันศุกร์ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 วันนี้ แต่เป็น 8 หลังการที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจมาบำเพ็ญกุศลบุญราศี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนที่นั่นที่นี้เป็นคนต่างจังหวัดมาก เพราะว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมีความเคารพในองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นเหตุ จึงได้ตั้งใจกันมาบำเพ็ญกุศลตามคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐผู้มีพระพุทเจ้าเป็นต้น การเทศน์วันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ตามพระบาลีท่านกล่าวว่า

สัพพปาปัสสะ อกรรมัง ซึ่งแปลว่าพวกท่านทั้งหลายจงอย่าทำความชั่วทุกอย่าง

สอง กุสลัสสุปสัมปทา จงทำแต่ความดี

สาม สจิตตปริโยทปนัง จงทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส

เอตัง พุทธฐานะ สาสนัง พระพุทเจ้าบอกว่าพระพุทเจ้าทุกองค์ ตรัสอย่างนี้เหมือนกันหมด นั่นก็หมายความว่าในพระพุทศาสนาของเรา หัวใจพระศาสนาจริงๆ ก็คือหนึ่ง สร้างความดี สอง ละความชั่ว สาม ทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส

ที่บรรดาท่านพุทธบริษัท ซึ่งเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ที่มาทำบุญกันในวันนี้ ทุกคนก็ตั้งใจละความชั่ว คือ สมาทานศีล ตั้งใจฟังเทศน์อย่างนี้ความชั่วไม่มีในจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท

ประการที่สอง ตั้งใจฟัง ตั้งใจทำความดี หรือตั้งใจที่เขาเรียกว่า ทรงศีลให้บริสุทธิ์ ตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและ

ทำจิตใจให้ผ่องใสกิเลส หรือตั้งใจฟังธรรมด้วยความเคารพ เป็นอันว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าจะว่ากันตามธรรมดาๆ ว่า หนึ่ง ละความชั่วทำอย่างไร สอง ปฏิบัติความดีทำอย่างไร ทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลสทำอย่างไร

ถ้าว่ากันให้ละเอียดไป บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายก็จะงงง ก็ขอกล่าวแต่เพียงโดยย่อว่า หนึ่ง ละความชั่วทุกอย่าง ก็คือไม่ทำบาป ไม่ละเมิดศีลห้าสองทำความดี ก็มีกรให้ทานบั้งรักษาศีลห้าให้ปรกติบั้ง ทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลสก็คือเจริญกรรมฐาน คำว่าเจริญกรรมฐานนี้ไม่ได้หมายความว่า ต้องนั่งขัดสมาธิเสมอไป ตั้งใจคิดว่าสิ่งใดที่มันเป็นความชั่วเราจะไม่ทำ สิ่ง

ใดที่ละเมิดจากศีลห้าเราไม่ทำ สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าดี เราทำตามนั้นอย่างนี้ชื่อว่าทำจิตใจให้ผ่องใสจากกิเลส

ก็เป็นว่า วันนี้จะขอนางค์ **พระสูตร** ที่องค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์ ที่เทศน์ไว้ใน **พระไตรปิฎก** มาเล่าให้แก่บรรดาท่านพุทธบริษัทฟัง จะได้ฟังง่ายๆ แล้วฟังสะดวก ความมีอยู่ว่า

เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังดำรงพระชนม์อยู่ เวลานั้นองค์สมเด็จพระบรมครูก็สอนบรรดาท่านพุทธบริษัท ให้บรรลุพระอรหันต์มากมาย แต่ว่าเวลานั้นก็มีอัครสาวกขวาซ้าย คือหนึ่ง **พระสารีบุตร** เป็นพระอัครสาวก ฝ่ายขวา ฝ่ายปัญญา **พระโมคคัลลาน์** เป็นพระอัครสาวกซ้าย คำว่า อัคร แปลว่าผู้เลิศ เป็นผู้เลิศทางปัญญา เป็นผู้เลิศทางฤทธิ์ นั่นก็หมายความว่า ในสมัยนั้นใครที่จะมีปัญญาเลิศกว่า **พระสารีบุตร** นั้นไม่มี สำหรับทางด้านมีฤทธิ์ ใครจะมีฤทธิ์เลิศกว่า **พระโมคคัลลาน์** ก็ไม่มี

วันหนึ่ง อัครสาวกขององค์สมเด็จพระชินศรี คือว่า **พระสารีบุตร** ได้เข้ามาสนทนา เมื่อเข้ามาสนทนาแล้ว ก็ไปเที่ยวเมืองนรก ตั้งแต่เวจิมหานรก ตั้งแต่เวจิมหานรกขึ้นมาสู่สวรรค์เรื่อยขึ้นมาถึงแดนเปรต พอมาถึงแดนเปรต ก็ตรงไปหาเปรตผู้หนึ่ง ซึ่งเปรตผู้หนึ่งนั้นนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้ต้องดิ้นผ้า เอาผ้ามาผืนเล็กๆ ดึงไปดึงมา ดึงมาดึงไป ถ้าหยุดดึงเมื่อไหร่ ไฟไหม้เมื่อนั้น ไอ้การดึงผ้านี้ บรรดาท่านพุทธบริษัท หย่อนเข้ามาแล้วก็ดึงออกไป หย่อนเข้ามาแล้วก็ดึงออกไป อย่างนี้มันก็เมื่อย มันก็ปวดแขน แต่ก็จำเป็นต้องทน ถ้าหยุดเมื่อไหร่ไฟไหม้ตัวเมื่อนั้นบาปมาก

ฉะนั้น **พระสารีบุตร** ความจริง **พระสารีบุตร** ท่านทราบ พระอัครสาวกนี้ถ้าสาวกพระอรหันต์นี้ต้องทราบว่าผู้หนึ่งคนนั้นเป็นใคร แล้วเข้าไปยื่นใกล้ๆ ผู้หนึ่งเปรตคนนั้นก็หันมามอง **พระสารีบุตร** ถามว่าพระคุณเจ้าจำฉันได้ไหม

ความจริง **พระสารีบุตร** ท่านรู้ แต่ว่าลีลาของพระ พระพุทธเจ้าก็ดี พระสงฆ์ก็ดี เมื่อรู้แล้วต้องทำเป็นเหมือนไม่รู้เสมอ **พระสารีบุตร** ก็ถามว่าเธอเป็นใครผู้หนึ่งคนนั้นก็บอกว่า เมื่อสมัยร้อยชาติที่ผ่านมาแล้ว ร้อยชาตินะโยมนะ ที่ผ่านมาแล้ว ฉันเป็นแม่คุณ คุณเป็นลูกชายของฉัน แต่ว่าคุณเป็นคนมีเมตตาอารี มีความเมตตากับสัตว์ มีความเมตตากับคน ทำบุญทำกุศล รักษาศีลให้ท่าน ฟังเทศน์อยู่เสมอ แต่ฉันเป็นคนใจเหี้ยมโหด ไม่เคยให้ท่าน ไม่เคยรักษาศีล ไม่เคยเจริญภาวนา ไม่เคยฟังเทศน์ เมื่อตายจากคนแล้วก็มาเกิดเป็นเปรต สิ้นเวลาร้อยชาติของท่านที่ผ่านมา

นั่นหมายความว่า **พระสารีบุตร** เกิดแล้วอีกร้อยชาติ ใช้เวลานานมากแต่ละชาตินี้มันกินนาน ไม่ใช่เกิดมาเป็นคนแล้วก็เป็นคนต่อไปอีกชาติหนึ่ง ไม่ใช่อย่างนั้น เกิดมาแล้วก็เกิดเป็นคน แล้วตายจากความเป็นคนไปเป็นเทวดาบ้างไปเป็นพรหมบ้าง หรือลงนรกไปเสียบ้าง ใช้เวลานานกว่าจะมาก่อเกิดเป็นคนอีกครั้งหนึ่งก็มาก เพราะต้องใช้เวลานาน มาก **พระสารีบุตร** ก็บอกว่า ถ้าอย่างนั้น เธอต้องการอะไร จะให้ฉันช่วยอะไร

เธอก็สั่งมาบอกว่า ถ้าพระองค์เจ้าต้องการจะสงเคราะห์ฉัน เมื่อกลับขึ้นไปแล้ว จงถวายสังฆทานแก่พระสงฆ์สาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระสมณโคดม พระสารีบุตร ก็ยอมรับ

ครั้นเมื่อกลับขึ้นมาแล้ว ตอนเช้าท่านก็ไปบิณฑบาต เวลานั้น พระสารีบุตร ยืนอยู่ แยกจากพระพุทธเจ้าอยู่ห่างกัน แต่ว่ามีบันดาลูกศิษย์ของท่าน เรียกว่าบริษัท อยู่ห้ำร้อยองค์ ในเมื่อไปบิณฑบาตมาแล้ว มันก็ได้ของไม่มาก ได้ข้าวมาหน่อยหนึ่ง ได้กับข้าวมาหน่อยหนึ่ง แต่ว่า พระสารีบุตร ท่านไม่ได้ฉันร่วมกับลูกศิษย์ เพราะว่าถ้าหากฉัน อาจารย์ฉันร่วมกับลูกศิษย์ ลูกศิษย์ฉันไม่สะดวก ต้องแยกฉัน ให้มีความสุข ท่านนั่งใกล้ๆ วงพระ

ก่อนที่ท่านจะฉัน ท่านก็นำใบไม้ที่อยู่ในป่า ใบไม้มาใบหนึ่ง เอาข้าวหีบมือหนึ่ง ใส่ลงในใบไม้ แล้วก็ประเคนเข้ามาในวงพระ ท่านนำกับข้าวหีบมือหนึ่งใส่ในใบไม้ ส่งมาในพระ เอาผ้ากว้างสี่ขวคืบ ผ้าไม่มีมาก แต่ความจริงผ้ากว้างหนึ่งคืบ ขวคืบ นี้เขาถือว่ามีความสำคัญในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าเรียกว่า จีวร ก็ถวายเข้าไปในวงพระ เอน้ำใส่หนึ่งฝ่าบาตร ถวายเข้าไปในวงพระอย่างนี้เรียกว่า สังฆทาน

การถวายสังฆทานนะ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ไม่จำเป็นต้องว่าอะไรยาวมากหรอก เพราะว่าถวายเป็นสังฆทาน ถ้าพระนั่งอยู่ตั้งแต่ต้องขึ้นไปเรานำของอย่างใดอย่างหนึ่งไปถวาย บุหรีสักกมวณหนึ่งก็ดี น้ำสักแก้วก็ตาม แกงสักถ้วยก็ตาม ข้าวสักชนิดหนึ่งก็ตาม ถวายเข้าไปเฉยๆ หรือไม่ต้องพูด มันก็เป็นสังฆทานอยู่แล้ว

แล้วอย่างบรรดาที่ญาติโยมพุทธบริษัทนำมาถวายอาตมานี้ อาตมารับแต่ผู้เดียว แต่อาตมาก็ไม่มีสิทธิ์ใช้แต่ผู้เดียว ก็เงินก็ดี ของก็ดี ทั้งหมดเป็นของสงฆ์หมด เป็นสังฆทาน หมายความว่า พระทั้งวัดมีส่วนร่วมหมด อย่างเงินที่บรรดาท่านถวายมา ก็แบ่งเป็นสองอย่าง คือ สังฆทานอย่างหนึ่ง วิหารทานอย่างหนึ่งสร้างพระพุทธรูปด้วย ก็ว่า ตอนเพลทำอาหารถวายพระใช้เงินของท่าน ค่ากระแสไฟฟ้าทางวัดต้องจ่ายเป็นแสน ก็ใช้เงินของท่าน การก่อสร้างต่างๆ ทั้งหมดทั้งวัดนี้ ก็เป็นของญาติโยมพุทธบริษัทที่นั่งอยู่ที่นี้ จึงขอท่านทั้งหมดที่มาที่นี้ เห็นอะไรก็ดีในวัดนี้ ถูว่านี่คือของเรา ศาลาสองไร่นี้ของเรา ศาลาสี่ไร่ของเรา ศาลาสิบสองไร่ของเรา วิหารร้อยเมตรของเรา กุฏิวิหารทั้งหมดของเรา หน้าบันทั้งหมดเป็นของเรา ทำใจให้สบายไว้ ว่าเงินของท่านแม้แต่น้อย หรือมากก็ตามที่ก็เป็นบุญกุศลส่วนรวม ไอ้ตอนทำบุญกุศลส่วนรวมนี้มันได้พร้อมกันได้เท่ากัน

ก็รวมความว่า เมื่อ สารีบุตร ท่านถวายของพระแล้ว ท่านก็ฉันข้าวฉันข้าวเสร็จท่านก็อุทิศส่วนกุศลให้แก่โยมของท่าน เปรตนะเป็นโยมของท่านเก่า

พอวันรุ่งขึ้น ในเวลากลางคืนไม่ใช่วันรุ่งขึ้น วันนั้นเวลากลางคืน พระสงฆ์ทั้งหมดก็ต้องเจริญกรรมฐาน นี่ถ้าพระจริงๆ เขาทำกันแบบนั้นนะญาติโยมนะต่างคนต่างทำตามปรกติ แต่อย่างทีวัดเรานี่ต้องเกณฑ์กัน ให้ไปทำรวมกันถ้าเงินปล่อยละไม่ได้เรื่อง เงินปล่อย เคยปล่อยมาแล้ว มันละ จึงต้องเกณฑ์กันไปนั่งเจริญกรรมฐาน แล้วเวลานั้นพระอรหันต์มาก การเจริญกรรมฐานมีผล

ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับ พระโมคคัลลาน์ มีหน้าที่โดยเฉพาะ เมื่อทำกรรมฐานมีใจสบายแล้วก็ไปเที่ยวสวรรค์บ้าง ไปเที่ยวนรกบ้าง สวรรค์วิมานไหนที่ พระโมคคัลลาน์ ไม่รู้จักไม่มี นรกในแดนไหนที่ พระโมคคัลลาน์ ไม่รู้จักไม่มี ใครลงนรกที่ไหนเมื่อไร ใครขึ้นสวรรค์เมื่อไร ที่ พระโมคคัลลาน์ ไม่รู้จักไม่มี รู้จักหมด

แต่คตินั้นปรากฏว่าเมื่อ พระโมคคัลลาน์ เจริญพระกรรมฐาน ยังไม่ถึงเวลาที่จะไปนรกไปสวรรค์ คือทำจิตสบายก่อน พอจิตกำลังสบายใจสว่างพอ ไม่มีละอองปิดกั้นกิเลส แต่ปรากฏว่าไม่ทันจะไป มีหญิงสาวคนหนึ่งเป็นนางฟ้า แต่งตัวสวยมาก เครื่องประดับก็สวย แสงสว่างก็มาก เทวากับนางฟ้านี้ เขาถือแสงสว่างเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าแสงสว่างมาก มีบุญมาก แสงสว่างน้อยมีบุญน้อย แล้วก็เธอก็เหาะมาใกล้ๆ พร้อมกับวิมาน แล้วก็มิสระเบกขรณิตตามมาด้วย

ในเมื่อเข้ามาใกล้ พระโมคคัลลาน์ เห็นเข้าก็ถามว่า ภคินี คุณกร น้องหญิงเธอเป็นใคร เธอเป็นนางฟ้าเกิดขึ้นมาตั้งแต่เมื่อไหร่ ฉันทเคยไปสวรรค์ไม่เคยพบหน้าเธอเลย

นางฟ้าคนนั้นก็บอกว่า พระคุณเจ้าที่เคารพ กันต พระคุณเจ้าที่เคารพ ฉันทคือแม่ของ พระสารีบุตร

ขอภัยเมื่อคืนนี้เทศน์ข้ามไปหน่อยนะ หลังจากเมื่อ พระสารีบุตร ถวายสังฆทานแล้ว ก็ไปชวนพระสี่องค์ มี พระโมคคัลลาน์ พระอนนท์ แล้วก็ พระอนุรุทธ หรือไรไม่ทราบอีกสามองค์ด้วยกัน ต่างคนต่างกันช่วยวิหารทาน สร้างศาลาคนละหลัง วันเดียวเสร็จ ให้อัสร้างศาลาคนละหลังนี้ ก็หมายความว่า เอาไม้มาสี่อันปักเข้า แล้วก็เอาไม้พาดเข้า ทำเพิงหมาแหงน เอาหญ้าปิดข้างบน พอเป็นร่มพอเป็นที่พระอาศัย แล้วถวายเป็นของสงฆ์ การถวายเป็นของสงฆ์ ก็ไม่ต้องไปถวายใคร ตั้งไว้แล้วก็เป็นที่ให้พระอาศัยได้ ถือว่าเป็นของสงฆ์ตั้งใจถวายเป็นของสงฆ์อย่างนี้เรียกว่า วิหารทาน

ฉะนั้น เมื่อนางฟ้าคนนั้นมาจึงได้มีวิมานตามมาด้วย แล้ว พระโมคคัลลาน์ ก็ถามว่า ภคินี คุณกร น้องหญิง เธอเป็นนางฟ้าตั้งแต่เมื่อไร เธอก็บอกว่าเป็นตั้งแต่เมื่อตอนเช้านี้ ตอนสายๆ ท่านก็ถามว่าเธอมาจากไหน เธอก็บอกว่าเป็นแม่ของ พระสารีบุตร เมื่อร้อยชาติที่ผ่านมาแล้ว ในตอนนั้น พระสารีบุตร เป็นลูกชาย เป็นคนมีใจดีมาก มีเมตตาอารี รู้จักใส่บาตร รู้จักให้ทานแก่สัตว์ รู้จักให้ทานแก่คน รู้จักไหว้พระ แล้วใส่บาตรพระ รู้จักฟังเทศน์ รู้จักรักษาศีล แต่ฉันทเป็นคนใจอำมหิตคิดร้าย นั่นก็หมายความว่า ขาดความเมตตาของจิต เมื่อตายจากความเป็นคนจึงไปสู่แดนเปรต ในชาติที่ผ่านมาหนึ่งร้อยชาติ

แต่ว่าเมื่อเช้าเมื่อคืนนี้ พระสารีบุตร ไปหาฉันท ฉันทขอร้องให้ พระสารีบุตร ช่วย ให้อาบน้ำสังฆทานแก่หมู่พระสงฆ์ ในตอนเช้า พระสารีบุตร ได้หยิบข้าวหนึ่งหยิบมือ นิดเดียวใส่บาตรไม่ส่งให้แก่พระ แล้วนำกับข้าวหนึ่งหยิบมือใส่บาตรไม่ส่งแก่พระเพราะข้าวหนึ่งหยิบมือกับกับข้าวอีกหนึ่งหยิบมือถวายเป็นสังฆทานแก่พระเป็นเหตุให้ฉันทได้ร่างกายอันเป็นทิพย์ นี้โยมจำให้ตึนะ วันนี้โยมอุปถัมภ์แล้วนะแล้วต่อมา พระสารีบุตร ได้เอาผ้ากว้างหนึ่งคืบ ยาวหนึ่งคืบ ถวายแก่พระสงฆ์อุทิศ

ส่วนกุศลให้แก่ฉัน เป็นเหตุให้ฉันได้สระโบกขรณี แล้วก็บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายอีกทั้งสี่ท่านมี พระสารีบุตร เป็นต้น สร้างวิหารทาน คือ เฝิงหมาแห่งนี้หลังเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็มอบเป็นของ สงฆ์ อุทิศส่วนกุศลให้แก่ฉัน ฉันจึงได้วิมานเป็นที่อยู่

ที่เหล่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตามที่นำเรื่องนี้มาเทศน์ก็เพื่อแสดงว่าบรรดาท่าน พุทธบริษัท ความดีที่ท่านทำในวันนี้ คือ

หนึ่ง การถวายสังฆทาน สังฆทานของบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทมีอะไรบ้างในสังฆทาน นั้นก็มีอาหารอยู่ด้วย อาหารนี้จะเป็นอาหารแห้ง อาหารสดอะไรก็ตามใช้ได้หมด เป็นเนื้อเต็มหรือ ว่าเป็นกุ้งแห้งนั้นก็ใช้ได้ เป็นอาหารก็แล้วกัน อาหารนี้เป็นปัจจัยให้ร่างกายเป็นทิพย์อย่างแม่ของ พระสารีบุตร

ประการที่สอง ในสังฆทานมีผ้า มีผ้าเป็นเหตุให้ได้เครื่องแต่งกายเป็นทิพย์มีเครื่องประดับ อันเป็นทิพย์

แล้วก็ประการที่สามก็มีน้ำ น้ำเป็นเหตุให้ได้สระโบกขรณี

ประการที่สี่ ทุกท่านถวายสังฆทานมีพระพุทธรูป พระพุทธรูปนี้มีความสำคัญมาก เพราะว่า ถ้าจะเกิดเป็นเทวดาก็ดี เป็นนางฟ้าก็ดี เป็นพรหมก็ดี จะมีแสงสว่างมาก

ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าอาตมาเคยให้ทานมา ให้ทานแก่ผี ตั้งแต่บวชหนึ่งพรรษาแรก ตั้งแต่บวชพรรษาแรก ทำกรรมฐานได้สามวัน ก็พบผีมาขอ แยกบอกว่า หนึ่ง ขอพระพุทธรูปหนึ่ง องค์ หน้าตักไม่ต่ำกว่าสี่นิ้ว ประการที่สองขอผ้าหนึ่งคืบ ประการที่สามขออาหารนิคหน้อย ประการ ที่สี่ขอน้ำนิคหน้อย ก็แล้วต่อมาทำแบบนี้มาจนกระทั่งพรรษาที่สามสิบ ทำทุกปี ปีละหลายครั้ง เธอมาขอก็ขอเหมือนกันหมด

เมื่อพรรษาที่สามสิบก็มิวันหนึ่ง จะไปฉันที่ จังหวัดอุทัยธานี ก่อนจะฉันก็มีบรรดาผีเข้ามา ขอบุญอีก ตามเดิม อีคราวนี้ก็มีโอกาสคุยถามว่า ฉันอยากจะถามว่า การขอของผีทุกครั้งขอ เหมือนกันหมด คือ หนึ่ง ขอพระพุทธรูปไม่ต่ำกว่า 4 นิ้วประการที่สองขอผ้า ประการที่สามขอ อาหาร ประการที่สี่ขอน้ำ อยากจะทราบถึงอันนี้จริงๆ ที่เธอจะได้รับ พวกเธอก็เลยบอกว่า ถ้ามี อาหารนิคหน้อย ถวายเป็นสังฆทาน พวกฉันที่มีร่างกายเป็นทิพย์ ถ้ามีผ้าอีกชิ้นหนึ่ง พวกฉันจะมี เครื่องประดับกายอันเป็นทิพย์ ถ้ามีน้ำหน้อยหนึ่ง พวกฉันจะมีสระโบกขรณีเป็นที่อาบน้ำเล่น สำหรับพระพุทธรูป นี่เป็นเหตุให้มีแสงสว่างจากกายมาก เพราะเทวดานางฟ้า หรือพรหมถือแสง สว่างออกจากกายเป็นสำคัญ ถ้าใครมีแสงสว่างมากบอกคนนั้นมีบุญมาก ถ้าใครมีแสงสว่างน้อย แสดงว่าท่านผู้นั้นมีบุญน้อย ฉันจึงทำให้

ฉะนั้นวันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทุกคนนอกจากถวายสังฆทานแล้วถวายผ้าวัส สลิกา นี้ถ้าจะถามว่าบางคนบอกว่าวันนี้ฉันยังไม่เคยใส่บาตรเลยฉันจะมีอาหารที่ไหน ก็ขอตอบ ว่าอาหารของท่านมี

หนึ่ง ท่านถวายสังฆทานในนั้นมีอาหาร แต่บางคนไม่ได้ถวายสังฆทาน ทำบุญด้วยปัจจัย ทำบุญด้วยเงิน เงินของท่านนี้เป็นสองอย่างด้วยกัน ให้อัฐสังฆทานและวิหารทาน เงินส่วนหนึ่งเป็นสังฆทานคือ อาหารของพระ แล้วก็ค่ากระแสไฟฟ้า แสงสว่างอีกส่วนหนึ่งก็จะนำไปก่อสร้างเป็นวิหารทาน

ฉะนั้นการที่บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายทุกท่านที่ทำบุญในวันนี้ก็ได้มีบุญครบตามที่มารดาของ พระสารีบุตร ได้ คือ

หนึ่ง เงินก็ดี อาหารก็ดี ที่ถวายพระท่านจะได้เป็นสังฆทานในด้านอาหารจะมีร่างกายเป็นทิพย์ เมื่อตายจากความเป็นคน

ประการที่สอง ผ้าหนึ่งผืนที่ท่านมาถวายอาตมาหรือผ้าหนึ่งไตรก็ตาม ก็จะมีเครื่องประดับอันเป็นทิพย์ คือเครื่องแต่งตัวอันเป็นทิพย์

ประการที่สาม น้ำที่ท่านนำมาถวายในสังฆทานเขามีน้ำ อย่างนี้ท่านจะมีสระ โบกขรณี

ประการที่สี่ ท่านถวายมีพระพุทธรูปด้วย ถ้าเป็นเทวดาก็ดี เป็นนางฟ้าก็ดีจะมีร่างกายมีแสงสว่างมาก

ฉะนั้นเมื่อมีกายแสงสว่างมากนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือว่ามีในครั้งหนึ่ง พระอินทร์ ท่านเป็นใหญ่ในเทวดาบน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก ในตอนกลางคืนปรากฏว่ามีเทพบุตรสี่องค์ มีคนที่ตายจากความเป็นคนสี่คน แล้วไปเกิดเป็นเทพบุตร มีแสงสว่างมากกว่า พระอินทร์ แต่ พระอินทร์ ท่านไม่ทราบ ในตอนเช้าก็ส่งประกาศสั่ง ปญจสิกขเทพบุตร ประกาศบอกว่าวันนี้เราจะไป สวนนันทวัน ถ้าใครต้องการจะไป สวนนันทวัน ด้วยก็ไป ท่านปญจสิกขเทพบุตร ก็ประกาศให้เทวดาทราบ เทวดาทั้งหมดก็ไปก็ปรากฏว่าเกิดใหม่ก็ไปด้วยที่เรียกว่า อเนกเทพบุตร ทั้งสี่องค์มีแสงสว่างมากกว่า พระอินทร์ มาก พระอินทร์ เห็นเข้าก็ตกใจว่า เอ๊ะ นี่เราเป็นนายเขาในเมื่อเรามีแสงสว่างน้อยกว่าเขา แสดงว่าเรามีบุญน้อยกว่า เขามีแสงสว่างมากกว่า พระอินทร์ เห็นเข้าก็ไม่สบายใจ สั่งกลับ กลับวิมานทันที วันนั้นไม่เที่ยว

ก็ปรากฏ เมื่อกลับมาถึงวิมานแล้ว ก็ตั้งใจคิดว่า เราจะทำบุญที่ไหน ให้มีแสงสว่างมากกว่า เทวดาทั้งนี้องค์นี้ ก็ทราบว่าวันนั้น พระมหากัสสป ออกจากนิโรธสมาบัติ ท่านอยู่ที่ถ้ำ ปิปปลิกูหา ก็เตรียมตัวเตรียมใจ ตั้งใจจะถวายทานแก่ พระมหากัสสป

ก็พอดีบรรดานางฟ้าทั้งหลายก็ต้องการบุญเหมือนกันพอเห็น พระมหากัสสป ออกจากนิโรธสมาบัติ พระที่เขานิโรธสมาบัตินี้มันมีอานิสงส์มาก จะมีผลในปัจจุบันก็พากันมาในภาพของนางฟ้า จะมาทำบุญกับ พระมหากัสสป พระมหากัสสป เห็นเข้าก็บอกว่า การที่พระออกจากนิโรธสมาบัติ ต้องการโปรดคนจน เธอเป็นนางฟ้า รวยแล้ว จงกลับไป นางฟ้าก็อยู่ไม่ได้ พระอรหันต์ขยับนี้อยู่ไม่ได้

เมื่อกลับไปแล้ว ก็ไปเฝ้า **พระอินทร์** เห็น **พระอินทร์** กำลังเตรียมตัวจะมาแก้บอกว่าย่าไปเลยเจ้าคะ พวกฉันไปกันมาแล้ว ถูก **พระมหากัสสป** ขับมาพระอินทร์ก็บอกว่า ถ้าไปอย่างเธอ เธอก็ไม่ได้ใส่บาตร ถ้าไปอย่างฉัน ฉันจะใส่บาตร ท่านก็มาพร้อมกับพระชายาของท่าน แปลงเป็นคนแก่ เนรมิตกระท่อมเล็กๆ อยู่ชายพระนคร ที่บ้านมีเครื่องทอหูก แล้วก็เป็นคนแก่ทั้งสองคน ก็ในเช้าวันนั้น

เป็นอันว่า ท่านยายอยู่บนบ้าน ท่านตาอยู่ข้างล่าง คายหญ้า **พระมหากัสสป** ก็ตั้งใจจะไปบิณฑบาต ก็คิดว่าร่างกายเราขาดอาหารมาเจ็ดวัน เวลานี้ร่างกายต้องการอาหาร เราจะไปบิณฑบาตที่ไหนจึงได้อาหารใครจะให้เรา อาศัยที่จิตของ **พระอินทร์** นั้นตั้งใจพุ่งไปหา **พระมหากัสสป** **พระมหากัสสป** พอจับทิพจักขุญาณปั๊บ ก็เห็น **พระอินทร์** ทันทิ แต่ไม่รู้เป็น **พระอินทร์** เห็นเป็นคนแก่ สองตาขานี้จนมาก ลูกหลานก็ไม่มี เวลานี้ต้องทำงานเลี้ยงตัวเอง ถ้าเราไม่สงเคราะห์จะเป็นมหาเศรษฐีในวันนี้

จึงได้หิบบาตร ห่มจีวร ทรงจีวรแล้ว ก็ประคองบาตรเหาะไปจากถ้ำ **ปิปผลิลูหา** พอเข้ามาใกล้ พอที่คนจะเห็นก็ลงเดิน เดินผ่านบ้านไป ท่านตาคายหญ้าอยู่ เห็นเข้าก็ยกมือไหว้ บอกนิมนต์ก่อนเข้าข้า พวกกระผมเป็นคนจนสองคนตายาย ลูกหลานก็ไม่มี พระที่จะมาโปรดก็หายาก วันนี้อโอกาสใส่บาตรหน่อย **พระมหากัสสป** ก็หยุด ท่านจึงถามยายว่า ยาย อาหารของเราเสร็จหรือยัง แล้วยายบอกเสร็จแล้วเข้าข้า จึงได้นำอาหารมาถวาย **พระมหากัสสป**

ที่นี้เวลานั้น **พระมหากัสสป** ไม่ได้ใช้ทิพจักขุญาณ คำว่าทิพจักขุญาณนี้พระอรหันต์ใช้เฉพาะเวลา ไม่ได้ใช้ตลอดเวลา ถ้าสงสัยเมื่อไรก็ใช้เมื่อนั้น ถ้าไม่สงสัยปล่อยใจเป็นสุข ไม่ใช่ว่ามีทิพจักขุญาณแล้วจะรู้ทุกอย่างตลอดเวลา ไม่ใช่ ถ้ารู้ทุกเวลานี้มีพระพุทธเจ้าองค์เดียว พระอรหันต์ใช้เฉพาะเวลา

ที่นี้ **พระมหากัสสป** ท่านฉันอาหาร ความเป็นทิพย์มาตลอดเวลาอยู่ป่าอาหารจากเทวดา พอ **พระอินทร์** ใส่บาตรเข้า ไ้กลิ่นอาหารก็ชนจุมูก รู้ทันทีว่าอาหารนี้เป็นอาหารทิพย์ ก็ใช้ทิพจักขุญาณดูทันที ก็ทราบว่ **ท้าวโกสีย์ศักดิ์เทวราช** คือ **พระอินทร์** ก็ถามว่า ท่านท้าวสักกะ ทำไมจึงทำอย่างนี้ การที่พระออกจากนิโรธสมบัติ ต้องการโปรดคนจน ที่นี้ท่านเป็น **พระอินทร์** เป็นนายของเทวดา เป็นคนร่ำรวยแล้วทำไมมาแย่งทานคนจน

พระอินทร์ ก็บอกว่าผมก็จนเหมือนกันครับ เวลานี้มีเทวดาสีองค์ไปเกิดใหม่มีรัศมีกายสว่างกว่าผมมาก แต่ว่าผมเป็นนายเขา มีแสงสว่างสู้เขาไม่ได้ ผมก็จำเป็นต้องใส่บาตร ต้องการบุญให้มีอานิสงส์สูงกว่าเขา **พระมหากัสสป** ก็บอกว่าทีหลังอย่าทำอย่างนี้นะ แต่เขาทำไปแล้วนะญาติโยมบุญเขาได้แล้ว **พระอินทร์** ท่านก็เหาะยกมือไหว้ เหาะไปบนอากาศ กล่าววาจาว่า **สุทินนัง วตเมทานัง** โอหะ ทานัง **ปรทานัง** อัมเหหิ **มหากัสสป** นะ **สุปติญฺฐิตัง** **อาสาภข** **ยาวหัง** **โหตุ** อันแปลเป็นใจความโดยง่ายว่า การถวายทาน **พระมหากัสสป** เป็นทานดีแล้วเราถวายแล้ว อย่างนี้เป็นต้น เสีย

นั่นก็องเข้าไปในวิหาร ซึ่งไกลกว่าที่นั่นหลกสิบโยชน์พระพุทธเจ้ากำลังเทศน์อยู่ เมื่อเสียงก้องเข้าไป พระก็ถามองค์สมเด็จพระบรมครูว่า เสียงอะไร พระพุทธเจ้าก็บอกว่า กัสสป ลูกตถาคต เสียท่า พระอินทร์ เสียแล้ว

นี่แหละบรรดาท่านพุทธบริษัท วันนี้เวลามันก็จะหมด เวลาเหลือสองนาทีกี่เป็นอันว่าบุญทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ญาติโยมมีแล้วทุกอย่าง คือ หนึ่ง สังฆทานท่านถวายแล้ว ถวายเป็นอาหารก็เป็นสังฆทาน สังฆทานที่ยกมาก็เป็นสังฆทานถ้าหากว่าถวายปัจจุบัน ที่ให้มาก็เป็นสังฆทาน

ประการที่สอง ปัจจัยของท่านทั้งหมด จะเป็นผลสองอย่างคือ หนึ่ง สร้างวิหารทาน กับ ธรรมทาน

ก็รวมความว่า ผลบุญใดที่แม่ของ สารีบุตร จะพึงได้ พวกของท่านได้เหมือนกัน แต่มีปริมาณมากกว่า เพราะทำเอง เพราะญาติโยมทั้งหมดทุกคนไม่ทำทานเฉพาะวันนี้วันเดียว เคยทำมาแล้ว เคยทำทานมาแล้วเรื่อยๆ รักษาศีลมาแล้ว ฟังเทศน์แล้ว ที่นี้การเจริญภาวนา การภาวนา การนึกถึงพระพุทธเจ้าก็ดีนึกถึงพระธรรมก็ดี นึกถึงพระสงฆ์ก็ดี นึกถึงการบริจาคก็ตาม นึกถึงศีลก็ตาม ขณะใดที่นึกถึง ขณะนั้นชื่อว่าเป็นการเจริญกรรมฐาน เป็นสมาธิ สมาธิเขาแปลว่าตั้งใจ การตั้งใจนึกถึงพระพุทธเจ้าอย่างเดียวกี่พอแล้ว อานิสงส์มากมายเหลือเกิน

เอาละ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย เทศน์มาเทศน์ไปเทปเขาจะหมด เพราะหมดเวลา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะทั้ง 3 ประการ ขอจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลและจงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง 4 ประการมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ หากปรารถนาสิ่งใดขอให้สิ่งนั้น สมความปรารถนาทุกประการ อาตมารับประทานวิสาขนา ในอานิสงส์เข้าพรรษา ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง ความกตัญญู

แสดงเมื่อ

วันอาทิตย์ที่ 25 สิงหาคม 2534

นโม ตัสสะ ภควโต อรหตฺต สัมมาสัมพุทฺธสฺส (3 จบ)

นิมิตตัง สาธุรูปานัง กตัญญูกตเวทิตาตีติ

ณ โอกาสบัดนี้อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาในกตัญญูกถา เพื่อเป็นเครื่องโสรจ
สรงองค์ศรัทธาธรรมมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดินท์ทั้งหลายได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจำปีภักษ์
คือวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 9 ตรงกับวันอาทิตย์วันที่ 25 สิงหาคม 2534 วันนี้ ตามองไม่เห็น ลืมไปนึกว่า
มาฆบูชาเป็นอันว่าวันนี้พรรษาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย มาทำบุญประจำปีภักษ์วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 9
เท่ากับสามออกนะ (หัวเราะ) สามอยู่หน้าเก้าอยู่หลัง หือ เฮอะ เดียวก็เล่นห่วยเป็นแถวเลยนี่
(หัวเราะ)

เป็นอันว่าวันนี้ตรงกับวันสารทจีน สารทจีนหรือตรุษจีน สารทจีนนะ ตามประเพณีของนัก
จีนทั้งหลาย เขาก็มีว่าหนึ่งวันตรุษจีนก็ดี วันสารทจีนก็ดี เขามักโดยมากเอาส่วนใหญ่จริงๆ โดยมาก
เขาก็ไหว้ผีไหว้เทวดา ไหว้ปู่ย่าตายาย การกระทำดังนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายไม่ใช่ความ
ชั่ว จะไปนึกว่าเจ๊กต้องฆ่าสัตว์ เจ๊กต้องฆ่าหมู ต้องฆ่าเป็ด ต้องฆ่าไก่ ให้ตายไปแล้วก็มาไหว้เจ้าหรือ
ผี จะไม่มีอนิสงส์ แต่ความจริงอนิสงส์เขามี ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าเขามีความเคารพมีความ
กตัญญูกตเวทิตาต่อบุพการีที่ตายไปแล้ว ตายที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วตรีศุพุทธทศกษัตริย์ว่า นิมิตตัง
สาธุรูปานัง กตัญญูกตเวทิตา บุคคลที่มีความกตัญญูรู้อุปการคุณที่ท่านทำแล้ว แล้วตอบสนอง
คุณท่าน ตลาคตกกล่าวว่าบุคคลนั้นเป็นคนดี จำไว้ อาจารย์หง่า นะ

แต่ว่าเวลานี้บรรดาจีนทั้งหลายเขาก็ไม่ต้องฆ่า มีคนฆ่าแทน ไ้คนฆ่าแทนก็บาปไปคนเดียว
คนชื่อมาไม่ต้องบาปเพราะไม่ได้ฆ่าให้ฆ่า ถ้าไปฆ่ามันเอาตัวนี้มันเอาตัวนี้ เขาฆ่าตามนั้นแหละบาป
ถ้าเขาทำตายแล้วเราไปซื้อเราไม่บาป เวลานี้เจ๊กเขาก็ไม่บาป ตานี้การที่เจ๊กเวลานี้ไม่ต้องบาป เพราะ
การฆ่าไก่ฆ่าหมู

ที่นี้การแสดงความกตัญญูก็มีผลสมบูรณ์แบบ คนที่มีความกตัญญูรู้คุณนะมีอนิสงส์มาก
ตามที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน พระธรรมบท จะฟังใหม่ อาจารย์หง่า ฟังนะ (บาป
อยู่ที่คนทำ กรรมอยู่ที่คนกินละครับ) ไม่มีบาป ไม่ เราได้กิน เราไม่ได้ฆ่า เรากินใช่ไหม ถ้าฆ่าไว้มันก็
ถ้าทำไว้ก็ไม่ได้กิน ถ้ากินแล้วก็ไม่ต้องทำ

ก็รวมความว่า คนกินไม่บาป ฆราวาสนี่กินของเจ๊กก็ไม่บาป พระกินของฆราวาสที่เขาให้ก็
ไม่บาปนะ ก็เป็นอันว่าคำว่าบาปเป็นเรื่องของบาป บุญก็เป็นเรื่องของบุญมันคนละบัญญัติกัน คนทำ
บาปเขาลงบัญญัติไว้เล่มหนึ่ง คนทำบุญเขาลงบัญญัติไว้เล่มหนึ่ง เวลาที่ตายไปแล้วรับผลทั้งสอง
ประการ ถ้าบาปไปปอบาบุญมิ ถ้าบุญไปสวรรค์ ถ้าบังเอิญก่อนที่เราจะตายเรานึกถึงบุญก่อน บาปมาก

ทำอะไรก็ตามก็ไม่สามารถจะนำเราลงนรกได้ ไปสวรรค์ก่อน แต่ถ้ามงคลบนสวรรค์ก็พุ่งหลาวลงนรกไป แต่ก็มีหลายท่านด้วยกันที่ทำบาปไว้มากๆ แต่ว่าตายแล้วไปสวรรค์ก่อนบังเอิญไปพบองค์สมเด็จพระชินวรคือ พระพุทธเจ้าเข้า หรือว่าพบพระอรหันต์เข้าฟังเทศน์คราวเดียวเป็นพระโสดาบัน บาปทั้งหลายเหล่านั้นก็ไม่สามารถจะหาโอกาสหมด หมดลิตีร์ มีแต่เกิดบนสวรรค์บ้าง เป็นพรหมบ้าง หรือไปนิพพานก็มีขอยกตัวอย่างความกตัญญูรู้คุณกตเวทิตัวนี้มาแสดงแก่บรรดาท่านพุทธบริษัทสำหรับศีลท่านรับแล้ว ท่านถวายแล้ว รู้ಾನิสงส์แล้วนะ ก็ยกตัวอย่างคนที่มีความกตัญญูรู้คุณกับพ่อที่ตายไปแล้ว กับแม่ที่มีชีวิตอยู่ แล้วก็บำเพ็ญกุศลในศาสนาขององค์สมเด็จพระบรมครู คือ พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาตายไปแล้วมีเป็นเทวดามีอานุภาพมาก

ตัวอย่างเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** เวลานั้นองค์สมเด็จพระพิชิตมารบรมศาสดาแสดง **ยมกปาฏิหาริย์** ที่ **เมืองพาราณสี** หลังจากนั้นแล้วองค์สมเด็จพระมหามุนีก็ขึ้นไปยอดภูเขา ก้าวขึ้นไปยอด **เขายุดันธร** หลังจากนั้นองค์สมเด็จพระชินวรก็ก้าวอีกทีไปสู่ยอด **ภูเขาพระสุเมรุ** บนชั้น **ดาวดึงส์** จำให้คินะ

เมื่อขึ้นไปถึงแล้ว **พระอินทร์** ท่านทราบว่สมเด็จพระประทีปแก้วขึ้นไปที่นั้นก็ออกมาต้อนรับ **พระอินทร์** นะตัวท่านเล็กนิดเดียวนะ สูง 30 โยชน์ นะเห็นใหม่ แล้วพระพุทธเจ้าของเราสูง 5 ศอก **อาจารย์หง่า** เทียบกันได้ใหม่นะ **พระอินทร์** จึงอาราธนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ขอพระองค์เสด็จประทับบน **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** อันเป็นแท่นที่ประทับของ **พระอินทร์** พระพุทธเจ้าพอพระองค์เสด็จเข้าไปใกล้แท่น **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** **พระอินทร์** ก็นึกในใจว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาเป็นมนุษย์สูงแค่ 8 ศอกของมนุษย์ แต่ว่า **พระแท่นบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** นี้ยาว 30 โยชน์เอี้ย ยาว 60 โยชน์ กว้าง 30 โยชน์ สูง 15 โยชน์ พระพุทธเจ้าองค์แค่ 8 ศอก ถ้านั่งลงไปบน **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** ก็จะเหมือนกับแมลงตัวเล็กๆ เกาะบนเตียง

พอ **พระอินทร์** คิดเท่านั้น พระพุทธเจ้าก็เปลื้องสังฆาฏิ โยนขึ้นไปคลุม **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** พอดีแล้วสมเด็จพระชินศรีก็ทรงประทับนั่งบน **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** พอคิบบอดี คล้าย **พระอินทร์** นั่งตอนนี **พระอินทร์** ก็สงสัยว่าเมื่อกี้ตัวเล็กเวลานี้ทำไมตัวใหญ่ จึงถามองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ว่า ภัณฑะ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ เมื่อกี้ขึ้นมามีตัวแค่ 8 ศอกของมนุษย์ แต่ว่าเวลานี้ปรากฏว่าคิบบอดีกัน **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์** สมเด็จพระบรมโลกนาถจึงกล่าวว่ **พุทธโธ อัปปมาโณ** คำว่า พระพุทธเจ้าหาประมาณมิได้ จะให้เล็กเท่าไรก็ได้ ใหญ่เท่าไรก็ได้ เห็นไหม **อาจารย์หง่า** ไซ้ไหม ท่านพอดี

ในระหว่างนั้นก็ปรากฏว่ **พระอินทร์** ก็ถามว่ องค์สมเด็จพระชินศรีเสด็จมาเพื่อประโยชน์อะไรสมเด็จพระจอมไตรก็มีพุทธปฏิภาดร์สว่าทวะเข้าแต่ทำวมหาราชตถาคตมาคราวนี้ต้องการจะมาสอนคุณมารดาที่ตายมาแล้ว ซึ่งอยู่ **ชั้นดุสิต** ขอพระองค์จะไปตามมาด้วยเถิด อาตมาจะเทศน์สอนคุณมารดา **พระอินทร์** ไปแล้วก็มีเทวดา 2 องค์เข้ามาใกล้ องค์หนึ่งชื่อ **อินทกเทพบุตร** มานั่งข้างพระ

บาทข้างขวาของพระพุทธเจ้า อีกองค์หนึ่งมีนามว่า **อังคุรเทพบุตร** มานั่งข้างพระบาทข้างขวาของพระพุทธเจ้า อีกองค์หนึ่งมีนามว่า **อังคุรเทพบุตร** มานั่งข้างพระบาทซ้ายของพระพุทธเจ้า แต่วันนั้นเมื่อเทวดาอื่นมา **อังคุร** ก็ถอยไปหน่อยหนึ่ง เทวดาองค์อื่นมาอีก **อังคุร** ก็ถอยไปหน่อยหนึ่งในเมื่อเทวดาทั้งหมด นางฟ้าทั้งหมดมาทั่วดาวดึงส์ **อังคุรเทพบุตร** ก็ถอยไปอยู่ข้างหลังสุด แต่ว่า **อินทกะ** นั่งอยู่ตรงที่เดิมไม่ถอยไปไหน องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามีความประสงค์ว่าต้องการให้คนข้างล่าง คือว่าเมื่อพระองค์แสดง **ยมกปาฏิหาริย์** นะ ก็เหาะขึ้นไป ดาวดึงส์ ปรากฏบรรดาประชาชนมาดู **ยมกปาฏิหาริย์** หลายโกฏิด้วยกัน เมื่อเห็นว่าองค์สมเด็จพระทรงธรรมไป หายไป เขาก็บอกว่าถ้าพระพุทธเจ้าไม่กลับเพียงใด เราก็ไม่กลับบ้านเพียงนั้น

เป็นอันว่าภาระหนักก็ตกอยู่กับ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** เธอจึงไปถามพระพุทธเจ้าว่าจะกลับเมื่อไร **พระโมคคัลลาน์** ก็เหาะขึ้นไป ไปถามพระพุทธเจ้าว่าจะกลับลงเมื่อไร พระพุทธเจ้าบอกว่าตถาคตจะจำพรรษาที่นี่ จะเทศน์ **อภิธรรมเจดกัมภีร์** สนองคุณพระมารดา แต่ว่าเวลาจะลง จะลงที่ประตู **เมืองสังกัสสนคร** **พระโมคคัลลาน์** ก็ไปประกาศให้กับประชาชนทราบ เมื่อประชาชนทราบประชาชนก็บอกว่าเราก็ไม่กลับบ้านเหมือนกัน ถ้าพระพุทธเจ้ายังไม่มาเพียงใดพวกเราก็ไม่กลับบ้านเพียงนั้น แต่ว่าแก่อยู่นานนะ ไม่ต้องทำมาหากินนะเขาเลี้ยงพระราชาย่าหน่อยนะพระราชามหาเศรษฐีย่าหน่อยตอนนั้น ในเมื่อคนข้างล่างนั่งกันเต็มคอยพระพุทธเจ้า และเทวดานางฟ้าก็มาเต็ม **บัณฑุกัมพลศิลาอาสน์**

องค์สมเด็จพระโลกนาถมีความประสงค์ต้องการให้เทวดากับคนข้างล่างทราบถึงอานิสงส์ของการทำบุญในพระพุทธศาสนากับนอกพุทธศาสนา ว่ามีอานิสงส์ต่างกัน จึงดลบันดาลให้เสียงของพระองค์ก็ดี เสียงเทวดาก็พูดก็ดี ได้ยินไปถึงคนข้างล่างทั้งหมดแล้วองค์สมเด็จพระบรมสุคตจึงมีพุทธปฏิภาตรัสถามว่า **อังคุรเทพบุตร** เมื่อตถาคตมาถึงใหม่ๆ เธอมานั่งข้างใกล้ๆ พระบาทข้างซ้ายของตถาคตแต่ว่าเวลานี้เทวดานางฟ้ามาหมดทั่ว **ดาวดึงส์** เธอไปนั่งท้ายสุด อยากจะถามว่าในสมัยที่เป็นมนุษย์เธอทำบุญอะไร ไร่จึงเกิดมาเป็นเทวดาที่มีบุญน้อยที่สุดบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์**

อังคุรเทพบุตร ก็กราบทูลว่า ภัณฑะ ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญพระพุทธเจ้าข้า ในสมัยที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์ เวลานั้นคนมีอายุ 80,000 ปี โอิโห อาจารย์หง่าเอ๋ย ตั้ง 80,000 ปีนะ เป็นเด็กเสีย 20,000 ปี เป็นชายหนุ่มหญิงสาวเสีย 20,000 ปี เป็นคนวัยกลางคนเสีย 20,000 ปี เป็นคนแก่ 20,000 ปี 80,000 ปีด้วยกัน แต่ว่าในสมัยนั้นไม่มีพระพุทธศาสนา ข้าพระพุทธเจ้าเป็นมหาเศรษฐีในสมัยเมื่อยามแก่ 20,000 ปีก็ตั้งใจทำบุญตั้งโรงทาน 80 แห่ง หนึ่งโยชน์ตั้งหนึ่งแห่ง หนึ่งโยชน์ตั้งหนึ่งแห่งเลี้ยงคนแก่ คนกำพร้าคนเดินทาง คนยากจนทั้งหมด ใครต้องการข้าวได้ข้าว ใครต้องการแองได้แองใครต้องการเครื่องนุ่งห่มได้เครื่องนุ่งห่มใครต้องการเงินได้เงินแจกกันทั้งหมดสิ้นเวลา 20,000 ปี 80 แห่ง แต่ว่าในสมัยนั้นไม่มีพระพุทธศาสนา คนไร้ศีลไร้ธรรมด้วยอานิสงส์บำเพ็ญกุศล 80,000 ปี อย่างนี้แก่คนไร้ศีลไร้ธรรม เมื่อตายจากความเป็นคนก็มา

เกิดเป็นเทวดาบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก** เป็นเทวดาที่มีบุญน้อยที่สุดบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์** เห็นไหมจ้ะให้คิดนะ

แล้วต่อมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสถาม **อินทกเทพบุตร** ว่า **อินทกะ** เมื่อตถาคตมาถึงใหม่ๆ เธอก็นั่งตรงนี้ มีเทวดามีนางฟ้ามาทั่ว **ดาวดึงส์** มาเต็มหมดแล้ว เธอก็ไม่ขยับที่นั่งที่เดิมจัดว่าเป็นเทวดาที่มีอนุภาพมาก มีบุญมากกว่าเทวดาทั้งหมด ตถาคตอยกจะทราบว่าเป็นสมัยที่เป็นมนุษย์เธอทำบุญอะไรไว้จึงเป็นเทวดาที่มีอนุภาพมาก

อินทกะ ก็กราบทูลองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ในสมัยที่ข้าพเจ้าเป็นมนุษย์ เป็นคนจนเป็นลูกชาวป่า และเป็นคนจน เวลานั้นปรากฏว่าพ่อตายเหลือแม่แต่แม่ตัดฟันได้เล็กน้อย พอขายวันหนึ่งกินวันหนึ่ง หามาได้วันหนึ่งก็กินวันหนึ่ง ได้เล็กน้อยนะ หากคนเดิวนี้นะ ก็พอเลี้ยงแม่ให้มีความสุขตามกลั้งที่จะพึงทำได้ แต่ว่าวันหนึ่งบังเอิญพระสงฆ์ในศาสนาขององค์สมเด็จพระจอมไตร คือ พระพุทธเจ้าเดินไปที่นั่นเกินกว่าสี่องค์ เธอก็ไม่ได้เตรียมอาหารไว้ มันเป็นเวลาอาหารพอดี ก็คิดว่าเรามีอย่างไรเราก็เลี้ยงอย่างนั้นเท่าที่มีอยู่ จึงเดินออกไปหลังบ้าน ไปนิมนต์สาวกขององค์สมเด็จพระบรมครูเข้าไปฉัน

พระก็ฉันแต่ว่าพระฉันเวลานั้นเกินกว่าสี่องค์ ก็ถือว่าเป็นสังฆทาน แต่ว่าสังฆทานไม่ต้องว่าแบบ **อาจารย์หง่า** นะ เขาถวายเฉยๆ เป็นสังฆทาน เมื่อพระฉันเสร็จก็มีโอกาสทำบุญครั้งนั้นเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้าย อาศัยที่หนึ่ง ถวายทานแก่พระสงฆ์ในพุทธศาสนาเป็นสังฆทานหนึ่งครั้ง และก็ประการที่สอง ที่มีความกตัญญูรู้คุณกับบิดามารดา เลี้ยงแม่ให้มีความสุขตอนที่เลี้ยงได้ อาศัยบุญสองประการนี้ไซ้ องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ข้าพระพุทธเจ้าเกิดมาเป็นเทวดาก็เป็นเทวดาที่มีบุญมากกว่าเทวดาทั้งหมดใน **ชั้นดาวดึงส์** เห็นไหม

นี่เป็นอันว่า เจ๊กเขาทำถูก เวลาตรุษเวลาสารทของเขาคือ เขาก็ไหว้พ่อไหว้แม่ไหว้ปู่ย่า ไหว้ตายาย แสดงความกตัญญูรู้คุณ อย่างบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทก็เช่นเดียวกัน ทุกคนก็มีความกตัญญูรู้คุณแก่บิดามารดา มีความเคารพต่อบิดามารดาเมื่อเคารพท่านแล้ว ก็ปฏิบัติตามใจท่านเท่าที่ควร หากว่าท่านประสงค์ผิดเราก็ค้าน ถ้าท่านประสงค์ถูกเราก็สนับสนุน ท่านร้อนหาความเย็นมาให้ ท่านหิวหาอาหารมาให้ อย่างนี้เป็นต้น ท่านป่วยใช้ไม่สบายตั้งใจ รักษา แสดงว่าเป็นคนมีความกตัญญูรู้คุณ ฉะนั้นบุญของบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้าที่มีความรู้คุณแก่บิดามารดาก็จะเป็นเช่นเดียวกัน **อินทกเทพบุตร**

แต่ว่าเวลานี้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนทำบุญในพุทธศาสนา แล้วก็ถวายสังฆทานเป็นปรกติ คำว่าสังฆทานนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะถวายที่ไหนก็ได้ จะว่าอย่างไร **อาจารย์หง่า** ก็ได้ จะไม่ว่าก็ได้ไม่เป็นไร คำว่าสังฆ นี้แปลว่าหมู่นั้นหมายความว่า ถ้าเผอิญเราเดินไปที่ไหนเจอพระมาบิณฑบาต เราไม่จำกัดพระ สดาก้เรามีน้อย ชื่อข้าวห่อหนึ่ง แกงห่อหนึ่งใส่บาตร แม้แต่องค์ใดองค์หนึ่งก็เป็นสังฆทาน เพราะว่าไม่ได้จำกัดพระว่าเฉพาะพระองค์นี้ต้องฉันของเราท่านกลับไปวัดแล้วท่านฉันรวมกัน อันนี้เป็นสังฆทานอันยิ่งใหญ่ หรือว่าบังเอิญได้ไปพบวัดใด

วัดหนึ่ง กำลังฉันภัตตาหาร เราหาอะไรไม่ได้นี่ หาปลาย่างตัวเล็กๆ ได้หนึ่งตัวไปถวายเข้าไปในวงพระ
อย่างนี้ก็เป็นสังฆทาน หรือว่าพระท่านขาดน้ำเอน้ำหนึ่งแก้วถวายท่านในวงพระนั้นก็ถือว่าเป็น
สังฆทาน อานิสงส์ใหญ่

ฉะนั้นการถวายสังฆทานจึงไม่มีการจำกัดเพศ ไม่จำกัดวัตถุว่าจะต้องมีอะไรบ้างแต่เท่าที่
วัดนี้จัดสังฆทานมีพระพุทธรูปหนึ่งองค์ก็มีผ้าไตรหรือผ้าเหลืองหนึ่งผืนมีของกินพอสมควร มีน้ำ
น้อยหนึ่ง อันนี้จัดตามฝัขอ

เพราะนับตั้งแต่บวชเป็นต้นมา ปรากฏว่าเวลาเจริญกรรมฐานชอบมีผีมาขอส่วนบุญน้อย ผี
มาขอ เมื่อเขาขอส่วนบุญก็อุทิศส่วนกุศลให้ตามที่มืออยู่ในตัว แต่ว่าผีบางคนก็จำกัดว่าในเมื่อผมได้
แล้วผมก็มีความสุข แต่ว่าต้องการให้มีความสุขมากกว่านี้ ถามว่าเธอต้องการอะไร เธอก็บอกว่า

หนึ่งต้องการพระพุทธรูปหนึ่งองค์ หน้าตักไม่ต่ำกว่า 4 นิ้ว

ประการที่สอง ต้องการผ้าสักขีหนึ่ง

ประการที่สามต้องการอาหารแห้ง หรืออาหารธรรมดาก็ได้สักน้อยหนึ่ง

ประการที่สี่ต้องการน้ำน้อยหนึ่ง

ก็เลยจึงถามว่าผีทำไมจึงขอแบบนี้หลายพันคน มีนเป็นพันเลยนะ ไม่ใช่บ่อยก็ต่อมาปีหนึ่ง
มาอยู่ที่นี้แล้วไปฉันเพลที่ อุทยานิ ก่อนที่จะสวดมนต์ตอนกลางวันนะตอนก่อนเพลก็นั่งอยู่คนเดียว
ห่างจากพระอื่นมันเป็นเวลาเงียบ หมายความว่าคนเขาคุยกับพระ เราก็นั่งเงียบๆ ก็พอดีมีผีชุดหนึ่งก็
มากัน 30 คนเข้ามาขอ ถามว่าเธอ เธอต้องการอะไร เธอก็บอกว่าต้องการสังฆทาน ท่านเคยทำ
มาแล้ว คือหนึ่งมีพระ มีผ้า มีอาหาร มีน้ำ ก็เลยถามถึงอานิสงส์ว่า ผีพันคนเศษมา แล้วขอแบบนี้
ทั้งหมด ฉันยังไม่ทราบอานิสงส์ ว่าอานิสงส์ที่เธอจะได้มันเป็นอย่างไร สองเล่าให้ฟังซิ เธอก็เล่าให้
ให้ฟัง บอกว่า

หนึ่งเทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี พรหมก็ดี ถ้ามีแสงสว่างจากกายมากเขาถือว่ามีบุญมาก ถ้ามีแสง
สว่างจากกายน้อยเขาถือว่ามีบุญน้อย เขาไม่ถือเครื่องแต่งตัวเขาถือแสงสว่างเป็นสำคัญ ฉะนั้นหาก
ว่าท่านให้พระผม 1 องค์ ผมก็จะเป็นเทวดาที่มีร่างกายแสงสว่าง

การให้ผ้าหนึ่งผืนหรือหนึ่งผ้าไตร ผมก็จะมีเครื่องประดับตัวเป็นทิพย์ เครื่องแต่งกายเป็น
ทิพย์สวยสดงดงามมาก

ได้อาหารน้อยหนึ่ง เป็นเหตุให้ผมได้ร่างกายอันเป็นทิพย์ที่สวยงาม

ได้น้ำน้อยหนึ่งจะเป็นเหตุให้ได้สระโบกขรณีบนสวรรค์

นอกจากนั้นอาศัยบุญทั้งหมดที่รวมกันจะเป็นเหตุให้ผมได้วิมานเป็นที่อยู่ด้วย

ฉันจึงตอบตกลงว่า ถ้าอย่างนั้นฉันกลับวัดฉันจะทำให้

นี่แหละ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าเราทำให้เขา เขาได้อย่างไรเราก็ได้อย่างนั้น
ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะอานิสงส์ที่จะฟังได้นั้นเราได้ก่อน อย่างบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย
วันนี้ก็ทำบุญหลายอย่าง หนึ่งมาถึงวัดก็ถวายทานแก่บรรดาพระภิกษุสงฆ์ อันนี้เป็นสังฆทาน ใ้

สังฆทานนี้เป็นต้นเหตุของมหาเศรษฐี คนที่เกิดเป็นมหาเศรษฐีทุกคนนะ เพราะอาศัยถวายสังฆทานที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า การถวายสังฆทานครั้งหนึ่งในชีวิตแม้แต่ครั้งเดียว เกิดไปก็ชาติก็ตามที่จนกว่าจะถึงนิพพาน ขึ้นชื่อว่าความยากจนเข็ญใจจะไม่มีแก่ผู้ผู้นั้นจะมีแต่ความร่ำรวย เป็นมหาเศรษฐีจนกว่าจะถึงนิพพาน

ประการที่สอง ญาติโยมพุทธบริษัททุกท่านตั้งใจสมาทานศีล 8 ไร่ศีล 8 นี้เขาห้ามกินข้าวเย็นนะ อาจารย์หง่า นะ แต่กินถ้วยเดียวร้อนๆ ได้ (หัวเราะ) พระไม่กินข้าว แต่กินถ้วยเดียว เขาถือศีล 8 นี้รักษาเฉพาะกาลเวลาอุโบสถศีล เอ ได้วันวันหนึ่งกับกินหนึ่งนะ แล้วต่อไปขอให้ทุกคนรักษาศีล 5 ให้ครบถ้วน การรักษาศีลนี้ อานิสงส์จะกล่าวโดยย่อเพราะเวลาน้อย เหลือเวลาหกนาที่ท่านกล่าวว่า สีลนะ สุกติง ยันติ ถ้าเราเป็นคนมีศีลบริสุทธิ์ตลอดวันตลอดคืนเราก็จะมีความสุขทั้งชาตินี้และชาติหน้า ชาตินี้มีความสุขเพราะว่าการใช้จ่ายก็น้อยคนมีศีลไม่ต้องเปลืองสตางค์ค่าเหล้าคนมีศีลไม่ต้องเปลืองสตางค์ค่าทองเที่ยวมันก็ประหยัดทรัพย์ลงไปได้มาก

ฉะนั้นถ้าตายจากความเป็นคน ศีลก็นำคนทุกรุ่นอย่างน้อยไปสวรรค์ เอาอย่างน้อยนะ ถ้าอย่างมากที่สุดก็ไปนิพพาน ถ้ากลับลงมาเกิดเป็นคน เพราะอาศัยเป็นคนมี เอาศีลห้าก่อนแล้วกัน เฉพาะศีลห้า ถ้ากลับมาก่อเกิดเป็นคน

อาศัยศีลข้อที่หนึ่ง จะเป็นปัจจัยให้เราเกิดมาเป็นคนรูปสวยมีโรคน้อย มีอายุยืนนานถึงอายุขัย

อาศัยศีลข้อที่สอง เกิดมาเป็นมนุษย์เราจะไม่มีอันตรายจากโจร จากไฟจากน้ำจากลม คือโจรจะไม่ปล้น โจรจะไม่ลัก ไฟไหม้บ้าน ลมไม่พัดให้บ้านพัง น้ำไม่ท่วมให้ของเสียหาย

อาศัยศีลข้อที่สาม ทุกคนจะมีลูกมีหลานมีคนในปกครองว่าง่ายสอนง่าย

อาศัยศีลข้อที่สี่ จะมีวาจาเป็นทิพย์ อย่าง อาจารย์หง่า ร้องเพลงแถวบ้านเขาชอบ นีชาดิก่อน อาจารย์หง่า ไม่โกหกใคร แต่ชาดิกโกหกมาก (หัวเราะ) จะมีวาจาเป็นทิพย์ พูดอะไรใครก็อยากฟัง

อาศัยศีลข้อที่ห้า ถ้าเรารักษาได้จะเป็นคนไม่มีโรคประสาท จะมีปัญญาดี

ถ้าเราละเมิดศีล ถ้าเราละเมิดศีลเราก็ลงนรก ขึ้นมาเป็นคน

อาศัยละเมิดศีลข้อที่หนึ่ง เราละเมิดแล้วจะเป็นคนมีโรคมาก อายุสั้นพลันตาย จะมีอุบัติเหตุ

ประการที่สอง เราอาศัยขาดศีลข้อที่สอง ไฟจะไหม้บ้าน น้ำจะท่วมบ้านลมจะพัดให้บ้านพัง ขโมยโจรจะเข้าบ้าน ของจะหายโดนโกง

อาศัยละเมิดของศีลข้อที่สาม เราจะมีคนในปกครองว่ายากสอนยากคือด้าน

การละเมิดของศีลข้อที่สี่ ถึงแม้ว่าพูดดี พูดจริงไม่มีใครอยากฟัง ไม่มีใครเชื่อ

การละเมิดศีลข้อที่ห้า อย่างเขาเป็นโรคปวดศีรษะบ่อยๆ ถ้าอย่างกลางเป็นโรคเส้นประสาท ถ้ามาประดังกับนอนกลางบ้านละก็ อันนี้เป็นบ้าจำไว้ให้ดินะ

ฉะนั้นบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายโดยถ้วนหน้า ให้ทราบว่าวันนี้ท่านสร้างความดีเป็นกรณีพิเศษ ฉะนั้นในกาลต่อไปท่านทั้งหลายทุกคนตั้งใจฟังเทศน์ การฟังเทศน์นี่เป็นการอบรม

ธรรมให้ไปเกิดปัญญาบารมี อานิสงส์ของการฟังธรรมนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายเกิดไปชาติไหนก็ตามจะเป็นคนมีปัญญาคิดตั้งใจฟังคัมภีร์ปัญญาคิดมากตั้งใจฟัง ฟังแล้วก็ตั้งใจน้อยไปหน่อย ก็มีปัญญาน้อยปัญญาไม่เท่ากันแต่ว่าในที่สุดทุกคน เพราะอาศัยการให้ทาน อาศัยการรักษาศีลอาศัยการฟังเทศน์ ก็จะเป็นปัจจัยให้ทุกคนเข้าถึงพระนิพพาน อันนี้คือ เมื่อถือว่าศีลอานิสงส์ข้อที่หนึ่งใช่ไหม และ **ศีลนะ โภค สัมปทา** ท่านบอกว่าคนรักษาศีลเกิดไปที่ชาติก็มีทรัพย์สมบัติมาก **ศีลนะ นิพพุตยันตี** ศีลเป็นปัจจัยให้ทุกคนเข้าถึงพระนิพพานง่าย

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย จะพูดไปล้นมันก็พันกัน ลิ่นยังแข็งอยู่ ไม่สบายวันนี้ไม่สบาย เมื่อวานนั้นไม่สบายมาก มันก็ไปไม่ค่อยไหว เวลาที่จะหมด ก็ขอสรุปว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนที่ทำบุญวันนี้อย่าลืมว่าท่านมีความดีเกินกว่า **อินทกเทพบุตร อินทกเทพบุตร** ที่บอกว่ามีอานิสงส์มาก เป็นเทวดาที่มีอานุภาพมากนั้นเขามีความกตัญญูต่อกับพ่อคุณแม่หนึ่งเราก็มีเหมือนกับ ประการที่สองเขาถวายสังฆทาน เราก็ถวาย แต่เขาถวายครั้งเดียวในชีวิต เราถวายก็ครั้งแล้ว มากกว่าเขา แล้วประการที่สาม **อินทกเทพบุตร** ไม่ได้เคยรับศีล **อินทกเทพบุตร** ไม่เคยฟังเทศน์ ฉะนั้นบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกคนที่นั่งที่นี่มีบุญดีกว่า **อินทกะ** มาก

ฉะนั้นการตายของท่านครั้งนี้ถ้าหากท่านไม่ลืมความดีนะ อย่าลืมภาวนาพุทโธด้วยนะ พุทโธก็ได้ นะมะพะธะ ก็ได้ ภาวนาอะไรก็ได้ ใหนักถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ ขอให้ตั้งใจนึกถึงความดีที่ท่านทำ ถ้าตายจากความเป็นคนอย่างน้อยก็ไปเกิดบน **สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก** จะเป็นเทวดาที่มีอานุภาพมาก มีแสงสว่างมาก

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัท ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ ในที่สุดแห่งพระธรรมเทศนานี้ อาตมภาพขอตั้งสัตยาธิษฐาน อังคุณพระศรีรัตนตรัย มีพระพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะทั้ง 3 ประการ ขอจงดลบันดาลให้บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน มีแต่ความสุขสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลปรารถนาสิ่งใดขอให้สิ่งนั้น สมความปรารถนาทุกประการ อาตมารับประธานวิไลขึ้นมาในกตัญญูเถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

พระธรรมเทศนา เรื่อง อดตนากถา

แสดงเมื่อ

วันเสาร์ที่ 26 กันยายน 2535

นโม ตัสสะ ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (3 จบ)

อิตตา หิ อิตตโน นาโถ โภจิ นาโถ ปโร สียา

อิตตนาหิ สุตันเตนะ นางัง ลภติ ทูลลภันตติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมภาพจะแสดงพระสัทธรรมเทศนาใน อดตนากถา เพื่อเป็นเครื่องโสรัจ
องคศรัทธาบารมี ที่บรรดาท่านนริศราทานบดีทั้งหลาย ได้พร้อมใจกันมาบำเพ็ญกุศลประจักษ์ คือ
วันแรม 15 ค่ำ เดือน 10 วันนี้ ตรงกับวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2535 วันเสาร์ตรงกับวันแรม 15 ค่ำ
เดือน 10 เป็น วันสารท บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายคำว่า วันสารท เมื่อเช้านี้ฟังวิทยุ เขาบอกว่า
เป็นวันปล่อยผี ปล่อยผีตาต๊องบ้าง ปล่อยผีตาบอดบ้าง ตามโบราณเขาบอกว่าเป็นวันปล่อยผี แต่ความ
จริงเขาไม่ได้ปล่อยนะ ความจริงนะไม่ได้ปล่อย ผีต้องเป็นผีสัตว์นรกต้องเป็นสัตว์นรก แต่ว่าเป็น
วันที่เปิดโอกาสให้บรรดาสัตว์นรกทั้งหลายโหมทนาบุญได้ เหมือนกับปล่อยเหมือนกัน

แต่ว่าวันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายตั้งใจมาบำเพ็ญกุศลบุญราศีเป็นมหากุศลใหญ่
ตัวอย่างเช่น 1. พอเข้ามาถึงวัด ก็บูชาพระพุทธรูป จัดเป็น พุทธานุสสติกรรมฐาน ประการที่ 2 ตั้งใจ
ฟังธรรม ตั้งใจฟังพระสวดเป็น ชัมมานุสสติกรรมฐาน ประการที่ 3 ถวายสังฆทานแก่บรรดา
พระสงฆ์ สังฆทานนี้เป็นสังฆทานใหญ่ นะ ถวายแก่พระสงฆ์เป็นมหากุศลใหญ่

ต่อไปตั้งใจฟังเทศน์เรื่องการบุญการกุศล บรรดาท่านพุทธบริษัททุกคนขอมทราบกันอยู่
แล้ว วันนี้ก็จะขอยกตัวอย่างคนทำบุญเล็กน้อย น้อยกว่าพวกท่านมาก เพราะบรรดาท่านพุทธบริษัท
ทำบุญถวายทานแก่พระสงฆ์วันนี้เป็นสังฆทานแล้วก็ฟังเทศน์ด้วย รับผิดชอบด้วย ตั้งใจด้วยบุคคล
ทำบุญเล็กน้อย คนนี้ทำเฉพาะของอย่างเดียว ไม่มีการสมาทานศีล ไม่มีการถวายสังฆทาน ถวายทาน
แก่พระออกจากนิโรธสมาบัติ คือ พระมหากัสสป

ตัวอย่างมีอยู่ในสมัยนั้น เมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ พระเชตะวัน
มหาวิหาร ปรากฏว่ามีผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นหญิงสาว เธอไปปรับจ้างเขาเฝ้าไร่ข้าวโพด แต่ว่าก่อนที่จะ
ไปเฝ้าไร่ ก็คิดในใจว่าเวลาตอนเช้าหรือเวลาตอนเย็นคนที่ไปส่งอาหารอาจนำไปบ้าง ก็คว้าข้าวตอก
ไปเพื่อเป็นการประทังตัว คว้าข้าวตอกใส่ขันไป คิดว่าถ้าเขามาสายเราหิว เราก็กินข้าวตอกก่อน แล้ว
ก็ไปเฝ้าไร่ข้าวโพด

เวลาเข้าวันนั้นปรากฏว่า พระมหากัสสป ออกจากนิโรธสมาบัติ แล้วก็ตั้งใจคิดว่ามีใครบ้าง
หนอที่จะสงเคราะห์ให้เรา เพราะเขานิโรธสมาบัติใช้เวลา 7 วันบ้าง 15 วันบ้าง ร่างกายต้องการ
อาหาร ก็ทราบว่ามีคนเฝ้าไร่ข้าวโพดเขามีข้าวตอกอยู่ 1 ขัน ถ้าเราไปที่นั่น เราจะถวาย

ข้าวตอกเป็นอาหารสำหรับวันนี้จึงได้ห่มสบงทรงจีวรเสร็จ พาดสังฆาฏี แล้วก็เหาะมาในอากาศ พอใกล้คนจะเห็นก็เหาะลงดิน พอเดินมาหน้ากระท่อม หญิงสาวคนนั้นเห็นเข้า ก็ดีใจคิดว่าเราเป็นคนจน บางวันเราพบพระก็ไม่มีของถวาย บางทีมีของถวายพระแต่ไม่พบพระ พระในเวลานั้นหายาก วันนี้เรามีข้าวตอก 1 ชัน แล้วพระท่านก็มาบิณฑบาต จึงตั้งใจใส่บาตรจึงนำข้าวตอก 1 ชัน ออกจากกระท่อม แล้วก็เดินไปนิมนต์ กล่าวคำนิมนต์ว่าขอนิมนต์ก่อนเจ้าค่ะ พระมหากัสสป ก็หยุด เธอก็เทข้าวตอกลงไปในบาตรของ พระมหากัสสป เธอนั่งกระหย่งพนมมือกล่าววาจาว่า ธรรมใดที่พระคุณเจ้าเห็นแล้วขอฉันเห็นธรรมนั้นด้วยเถิด พระมหากัสสป ก็ให้พรว่า เอวัง โหตุ ซึ่งแปลเป็นใจความว่า เจ้าปรารถนาสิ่งใดขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนา

พระมหากัสสป รับบาตรแล้วให้หลีกไป สำหรับหญิงคนนั้น ดีใจที่ได้ถวายทาน พระมหากัสสป ปลื้มใจว่าได้ทำบุญเพราะโอกาสทำบุญไม่มี จึงกระโดดโลดเต้นกลับกระท่อม บังเอิญเจ้าจูราย ตัวมีพิษร้ายนอนอยู่ข้างทาง มันได้รับความกระเทือนมันก็โกรธ ลกกัดหญิงคนนั้นถึงแก่ความตายในเวลานั้น

เมื่อเธอตายจากความเป็นคน ก็ไปเกิดเป็นนางฟ้าบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก มีนามว่า **บาทเทวธิดา** **ลาชะ** แปลว่าข้าวตอก ก็แปลว่านางเทพธิดาข้าวตอกมีวิมานทองคำเป็นที่อยู่อาศัย แล้วรอบๆ วิมานก็มีชั้นข้าวตอก ชั้นทองคำ เต็มไปด้วยข้าวตอกทองคำ แขนงอยู่รอบวิมาน มีนาคมงฟ้าเป็นบริวารพันคน

นี่ละบรรดาท่านพุทธศาสนิกชน การทำบุญถึงแม้ว่าเล็กน้อยก็มีอานิสงส์อย่างนี้แต่ว่าวันนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทำบุญมากกว่านั้น อานิสงส์จึงมากกว่า คือ 1. ท่านได้ไหว้พระพุทธ ประการที่ 2 ฟังพระสวด ฟังพระเทศน์ ประการที่ 3 ถวายสังฆทานอานิสงส์ใหญ่มาก คราวนี้เมื่อวันพระก่อน ลงมาได้แล้วก็ปรากฏว่าเทศน์เรื่อง **กาะเปรต**

หลวงพ่อบอ **อาจารย์หง่า** จำได้ไหมล่ะ

อาจารย์สง่า **ได้ครับ**

หลวงพ่อบอ **ได้นะ**

อาจารย์สง่า **ครับ แต่ลืมหมดแล้ว**

หลวงพ่อบอ **เออ ดีมาก อย่างนี้เขาเรียกว่าหุกระทะ**

วันนี้จะขอเทศน์เรื่องเปรต ญาติของ **พระเจ้าพิมพิสาร** เขาว่า **กาะเปรต** นี้กาได้กินกับข้าวที่เขาถวายพระ แต่ว่ายยังไม่ถึงพระ จะถือว่าเป็นเจ้าของของผู้ถือก็ยังไม่ใช่เพราะตั้งใจถวายพระยังไม่มี โดยเฉพาะพระยังไม่ได้รับประเคน ตายไปแล้วไปเกิดเป็นเปรตรูปร่างเหมือนกา หัวเป็นคน ตัวเป็นกาบินมาในอากาศ แล้วมีหอกสับ มีหอกแทง ดาบฟัน ไม้พลูกทั้งตัว ลอยอยู่ในอากาศ

สำหรับวันนี้ก็จะเทศน์เรื่องเปรตญาติของ **พระเจ้าพิมพิสาร** ก็คือเรื่องก่อนโน้นเป็นเรื่องของที่เขานำมาทำบุญ แต่ยังไม่ถึงบุญยังไม่ถึงวัด วันนี้จะเทศน์อานิสงส์ของคนที่น่าอาหารจากวัดเข้าบ้าน

หลวงพ่อกับมีไหม อาจารย์หง่า
อาจารย์สง่า ครับ

รวมความว่าเมื่อสมัยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงประทับอยู่ใน พระเชตะวันมหาวิหาร เวลานั้นปรากฏว่า ท่านชฎิล ทั้ง 3 ได้เป็นพระอรหันต์ สำหรับ ชฎิล ทั้ง 3 มีเรื่องอยู่ในสมัยชาติก่อน ชฎิล ทั้ง 3 พี่น้องนี้เป็นลูกพระมหากษัตริย์พระมหากษัตริย์องค์นั้นมีลูกชายคนใหญ่เป็นพระพุทธเจ้า จึงอาราธนาบอกว่าในฐานะที่ผมเป็นโยม ผมขอถวายทานตลอดชีวิตในขณะที่ผมอยู่ ตลอดชีวิตนี้จงอย่าให้ใครถวายทานแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าก็ยอม ก็คิดว่าท่านมีเวลาไม่มากนักฉันกษัตริย์องค์นั้นมีลูกชาย 3 คน มีครั้งหนึ่งปรากฏว่ามีศึกมาตีพระนคร ลูกชาย 3 คนรับอาสาเป็นแม่ทัพไปปราบข้าศึก รวมความว่าชนะข้าศึก เมื่อชนะแล้วก็มาขอพรจากพ่อ ขอเล่าลัดๆ นะ พ่อก็ให้โอกาสถวายทานแก่พระพุทธเจ้าได้คนละ 1 เดือน 3 คนก็เป็น 3 เดือน เมื่อพ่ออนุญาตแล้วปรากฏว่าลูกชายทั้ง 3 คน ก็บวชเป็นเณร แล้วก็ตั้งนายเสมียนคือนายเสมียนประจำพระองค์ เขาเรียกปลัดกรมตั้งนายเสมียนบอกว่าในเมื่อฉันบวชแล้ว บวชเป็นเณร พระสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามี 2 แสนองค์เศษ กับคนที่มาร่วมทำบุญ เธอจงจัดอาหารให้พร้อมหมายความว่าพอกับพระที่มา 2 แสนเศษ และพอกับคนที่มาทำบุญเมื่อพระฉันเสร็จก็ให้ทานแก่คนที่มาทำบุญทุกคน

ในขณะนั้นปรากฏว่าตามธรรมดาที่อยู่ในวังคนไม่มาก ช่างอาหารที่ปรุงอาหารสามารถทำได้สะดวก แต่ที่นี้เกิดมีพระมาตั้ง 2 แสนเศษ มีภรรยาสนับสนุนคนมาร่วมทำบุญ คนในวังเขาก็ทำไม่ทัน พระเจ้าพิมพิสาร เวลานั้นเป็นนายเสมียนขึ้นอยู่กับสมุหบัญชี จึงได้เกณฑ์บรรดาญาติทั้งหลายให้มาช่วยกันทำอาหาร บรรดาญาติก็มา มาเป็นจำนวนมาก เมื่อถวายอาหารพระเสร็จ ก็ปรากฏว่าถึงเวลาที่ชาวบ้านจะกินละ พระอนุญาตแล้ว แต่บรรดาพ่อครัวแม่ครัวทั้งหลายเอาเปรียบชาวบ้าน ของอะไรดีก็บอกว่าฉันจะเอาไปให้ลูก ฉันจะเอาไปให้หลาน ความจริงทั้งที่พระอนุญาตแล้วนะ ฟังให้ดีนะ ถ้ากินที่ตรงนั้นไม่มีโทษ ถ้านำไปเก็บไว้เป็นส่วนตัวเป็นพิเศษก็ตีไปให้ลูกให้หลานก็ดี พวกนั้นความจริงนะไม่ได้ให้ลูกให้หลานนะ เอาไว้กินเป็นส่วนตัว แต่อ้างว่าลูกฉันชอบอย่างนี้ หลานฉันชอบอย่างนี้ ก็นำเอาไป เมื่อตายจากความเป็นคน บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายเขาก็ไปเกิดเป็นเปรตที่เรียกว่า **ปรตตตูปชีวิเปรต** อยู่นานแสนนาน ไม่ทราบว่าจะนานเท่าไร คัมภีร์ไม่ได้บอก

ต่อมาถอยหลังจากกัปนี้ไป 91 กัป เป็นกัปที่ 92 ที่พระพุทธเจ้าองค์หนึ่งอุบัติขึ้นแล้วในโลก มีนามว่า **พระปฐมุตตระ** เปรตเหล่านั้นขอให้ท่านอุทิศส่วนกุศลให้ **พระปฐมุตตระ** ก็บอกว่าตถาคตไม่มีอำนาจจะให้บุญแก่เธอทั้งหลาย ที่เขามีสิทธิ์จะรับบุญได้ ว่าคนที่เธอจะรับบุญได้ต้องคอยโน้นอีก 91 กัป กัปนี้ไม่นับ ต่อไปอีก 91 กัป ญาติของเจ้าจะเกิดขึ้น มีนามว่า **พระเจ้าพิมพิสาร** เป็นผู้ปกครอง **แคว้นมคธ** ถ้าคนนั้นเกิดขึ้นมาเมื่อไร ทำบุญเมื่อไร เธอโมทนาได้เมื่อนั้น

นี่ละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การตายไปแล้วหวังผลบุญจากญาติเบื้องหลังนะมันไม่แน่นอนแบบนี้ ทั้งๆที่เขาขอพระพุทธเจ้าเอง พระพุทธเจ้าบอกช่วยไม่ได้ต่อมาเมื่อถึงกับนี้เป็นปีที่ 91 พระพุทธเจ้ามีนามว่า พระกกุสันโธ พระโกนาคมน์ พระพุทธกัสสป ทั้ง 3 พระองค์ บรรดาเปรตทั้งหลายก็เข้าไปขอ ท่านบอกว่าให้ไม่ได้ต้องรอ พระเจ้าพิมพิสาร ก่อน จะเกิดมาในสมัย พระสมณโคดม อุตติขึ้นมาในโลก

ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติแล้ว พระเจ้าพิมพิสาร ฟังเทศน์จบเป็นพระโศดาบัน แล้วนิมนต์พระพุทธเจ้าให้อยู่ใน พระเวฬุวันมหาวิหาร แล้วท่านก็ถวายทานทุกวัน ตอนเช้าถวายภัตตาหารเช้า ตอนเพลถวายภัตตาหารเพล หลังจากนั้น ก็ฟังเทศน์ ต่อมาคืนหนึ่งเมื่อ พระเจ้าพิมพิสาร เสด็จประทับอยู่ในพระที่นอนที่บรรทม เมื่อยามดึกก็ปรากฏว่ามีเสียงเปรตร้องก้องไปหมดจำนวนมาก พระเจ้าพิมพิสาร ก็ตกใจคิดว่านี่เสียงอะไร เสียงอย่างนี้ไม่เคยฟังมาก่อน ตอนเช้าจึงเข้าไปเฝ้าสมเด็จพระชินวรคือพระพุทธเจ้าที่ พระเวฬุวันมหาวิหาร เมื่อฟังเทศน์เสร็จเรียบร้อยแล้วก็กราบทูลถามว่า ภันเต ภควา ข้าแต่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ เมื่อคืนนี้ตอนดึกไม่ทราบว่ามีเสียงอะไรมันร้องก้องไปทั้งปราสาท

องค์สมเด็จพระบรมโลกนาถ ก็มีพระพุทธปฏิภาว่า มหาราชะ ขอถวายพระพรมหาบพิตร พระราชสมภาร เสียงที่ได้ยินนั้นไม่ใช่เสียงอะไรเป็นเสียงเปรต ซึ่งเป็นญาติของท่าน ก็เล่าย้อนหลังไปตามเมื่อคืนนี้ว่าถ้าหากพระองค์ถวายทานแก่พระสงฆ์ทุกวัน แต่ว่าไม่ได้อุทิศส่วนกุศลกับเปรตเปรตอรานนแสนนานหลายสิบกัปเรียกว่าหลายร้อยกัปดึกว่านะ ก็คอยมานานแสนนาน จนกระทั่งมาพบ พระปฐมุตตระ หลังจากนั้นมา 91 กัป เป็นปีที่ 92 รวมกับนี้จึงได้มีโอกาสพบ พระเจ้าพิมพิสาร เมื่อ พระเจ้าพิมพิสาร ได้ทราบอย่างนั้น ก็อุทิศส่วนกุศลว่า อิทังโน ญาติันัง โหตุ ซึ่งแปลเป็นใจความว่าขอผลบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติของข้าพเจ้าท่านว่าแค่นี้ะ เพียงแค่นี้บรรดาเปรตทั้งหลายทั้งหมดต่างคนก็ต่าง ผู้ชายก็เป็นเทวดา ผู้หญิงก็เป็นนางฟ้า แต่ทว่าเธอทั้งหลายเหล่านั้นมีใจแค่ตั้งใจเอาเปรียบชาวบ้าน ไม่เคยถวายผ้าผ่อนท่อนสไบไว้ในพระพุทธศาสนา ฉะนั้นก็เป็นเทวดา เป็นนางฟ้า แก่ผ้ากันเป็นแถว

หลวงพ่อกัน หง่า ดีไหม

อาจารย์สง่า ดีครับ

หลวงพ่อกัน เป็นบ้างนะ

อาจารย์สง่า ครับ

เธอก็มีความละเอียดแก่เทวดานางฟ้าทั้งหลาย พอถึงเวลากลางคืนก็ต่างคนต่างแสดงตนให้ปรากฏ เข้าไปในปราสาท ไม่ทราบว่าเดินหันหน้าหรือเดินหันหลังเข้าไปนะ พระเจ้าพิมพิสาร เห็นก็แปลกใจ เพราะเมื่อคืนวานนี้ได้ยินเสียงเปรต แต่วันนี้เราเห็นคนที่มีรูปร่างหน้าตาลักษณะสดสวยงดงาม คิดว่าจะเป็นเทวดา แต่ว่าทุกคนนี้แก่ผ้ามาด้วยกันทั้งหมด ก็มีความสงสัย ตอนเช้าก็ไปถาม

องค์สมเด็จพระจอมไตรคือพระพุทธเจ้าว่าเมื่อคืนนี้ได้เห็นสิ่งประหลาด นั่นคือบรรดาคนทั้งหลายเข้ามาแสดงตนให้ปรากฏ รูปร่างหน้าตาสวยสดงดงามมาก ทรวดทรงก็ดี แต่ทำไมถึงแก้ผ้าด้วยกันทุกคน

องค์สมเด็จพระทศพลตรีว่า **มหาราช** ขอถวายพระพรพระมहाบพิตร พระราชสมภารคนที่ปรากฏกายทั้งหลายเหล่านั้นไม่ใช่ใคร คือญาติของท่านนั่นเองเมื่อวานนี้ท่านอุทิศส่วนกุศลเพราะการถวายทานสังฆทานแก่บรรดาพระสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขและอุทิศส่วนกุศลให้แก่เธอ เธอได้รับแล้ว แต่ว่าบรรดาเธอทั้งหลายพวกนี้ไม่เคยถวายผ้าไตรจีวรไว้ในพระพุทธศาสนา คำว่าผ้าไตรจีวรนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทไม่จำเป็นต้องครบไตรเสมอไปนะ เพียงผ้าผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ สบงตัวหนึ่งก็ได้ อังสะหนึ่งตัวก็ได้ จีวรหนึ่งตัว สังฆาฏิหนึ่งตัวก็ได้ เพียงแค่ผ้ากว้างคืบยาวคืบถือว่ามี ความหมายในพระพุทธศาสนา ถ้ายาวไว้เพียงเท่านี้ ถ้าเป็นเทวดาหรือนางฟ้า หรือเป็นคนจะมีเครื่องประดับกายมาก แต่ว่าเขาไม่เคยถวายเลย มีหน้าที่อย่างเดียวคอยจ้องเฉพะของที่เหลือจากสงฆ์ อะไรเป็นที่ชอบใจของตน ก็บอกอันนี้จะไปให้ลูก อันนี้จะไปให้หลาน แต่ความจริงไม่ให้ กินเองเหมือนกับบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทที่มาทำบุญที่วัด วัดไหนก็ตาม พอเลิกแล้วเขาเลี้ยงอาหาร แต่ว่าไม่กิน เอาไปบ้าน นี่ตายแล้วต้องเป็นเปรตแบบนี้ละ เหมือนกันหมดนะ ต้องไปอดหิวอาหาร

เมื่อ **พระเจ้าพิมพิสาร** ฟังดังนั้นแล้ว ก็นิมนต์สมเด็จพระประทีปแก้วพร้อมไปด้วยพระสงฆ์ ว่าวันนี้เวลาตอนกลางวัน ตอนที่ขอรารานาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมไปด้วยพระสงฆ์บริวารทั้งหมด 500 รูป ไปฉันภัตตาหารในพระราชนิเวศน์ พระพุทธเจ้าก็ทรงรับเมื่อท่านถวายสังฆทานเสร็จ เมื่อเสร็จแล้วก็ถวายผ้าไตรจีวรกับบรรดาพระสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประธานทุกรูปเหมือนกับหมด แล้วก็ตั้งใจอุทิศส่วนกุศลว่า **อิทัง โน ญาตินัง โหตุ** ซึ่งแปลเป็นใจความว่าขอผลบุญนี้จงสำเร็จแก่ญาติของข้าพเจ้า เพียงเท่านี้บรรดาเทวดานางฟ้าทั้งหลายทั้งหมดก็มีเครื่องประดับกาย ก็เป็นทิพย์ ก็มีวิมานอยู่

นี่แหละบรรดาท่านสาวกของบรรดาสมเด็จพระบรมครู ขอจงอย่าประมาทในกฎของกรรมจงอย่าคิดว่าของทั้งหลายเหล่านี้ พระอนุญาตแล้วเรากินได้ ถ้ากินที่นี้ไม่มีโทษ ถ้านำไปที่บ้านก็จะมีโทษเช่นเดียวกับเปรตญาติของ **พระเจ้าพิมพิสาร** จะเป็นวัดไหนก็ตามเขาอนุญาต วัดไหนอนุญาตก็กินที่วัดนั้น ไม่ใช่เอามาที่บ้าน หรือว่าเวลากินจงอย่ากินของไว้เป็นพิเศษ อันนี้เราขอบอกกันไว้ก่อนเอาไว้กินวันหลังอันนี้ก็ใช้ไม่ได้เหมือนกัน ก็ต้องเป็นเปรตเหมือนกัน

เป็นอันว่าบรรดาท่านญาติโยมพุทธบริษัททุกท่านทุกคนที่มาที่วันนี้ เมื่อฟังเทศน์แล้ว ทั้ง 2 ประการ คือว่าให้ทานน้อยๆ อย่าง **ลาขเทวธิดา** คือให้ข้าวดอกขันเดียว ไปเป็นนางฟ้า ตามบาลีท่านบอกว่ามีวิมานสูง 6 โยชน์ หรือ 3 โยชน์และตัวเธอก็มีตัวสูงยาว ตัวยาวตัวสูง 3 คาวุต 1 คาวุตเท่ากับ 100 เส้น

หลวงพ่อกัน หง่า เป็นไง

อาจารย์สง่า ครับ

หลวงพ่อกับ 300 เส้นมาถึงเรากี่วันแล้วนะ

อาจารย์สง่า ครับ

หลวงพ่อกับ ถ้าเราเห็นเรากี่วัน

และมีเครื่องประดับกาย มีผ้าผ่อนท่อนสไบประดับเสร็จ มีวิมานเป็นทิพย์มีเครื่องประดับเป็นทิพย์

แต่ว่าบรรดาท่านญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลายจงเข้าใจว่าเขาคือ **ลาชเทวธิดา** ถวายแก่พระสงฆ์องค์เดียวคือ **พระมหากัสสป** ถึงแม้ **พระมหากัสสป** จะออกจากนิโรธสมาบัติก็ตาม อานิสงส์ก็ยังไม่เท่าถวายสังฆทาน วันนี้อันนี้บรรดาพุทธบริษัททุกท่านทำบุญวันนี้ ถวายสังฆทานด้วยวิหารทานด้วย เพราะว่ามีหลายๆ คนนำปัจจัยมาใส่ขัน

อันนี้จะเป็นส่วนของสังฆทานและวิหารทานทั้ง 2 อย่างร่วมกัน เพราะว่าวัดนี้ยังสร้างไม่เสร็จอานิสงส์ก็จะมาก ท่านบอกว่าถวายทานแก่พระอรหันต์ 100 ครั้ง มีผลไม่เท่ากับถวายทานกับพระปัจเจกพุทธเจ้า 1 ครั้ง ถวายทานกับพระปัจเจกพุทธเจ้า 100 ครั้ง มีผลไม่เท่ากับถวายทานกับพระพุทธรูป 1 ครั้ง ถวายทานกับพระพุทธรูป 100 ครั้ง มีผลไม่เท่ากับถวายสังฆทาน 1 ครั้ง วันนี้ท่านถวายสังฆทานอันเป็นทานสูงสุด และนอกจากนั้นก็ยังมีอะไร เงินเดือนพระเฑียร เงินเดือนพระอัครราชทูตทำกันเป็นประเพณีดีมาก คำว่าเงินเดือนพระ อันนี้เป็นสังฆทาน เพราะว่าแจกถวายกันทั้งหมดทุกองค์ องค์ละมากบ้างน้อยบ้างตามกำลังที่จะหาเงินได้ ก็จัดเป็นสังฆทาน จัดว่าเป็นบุญใหญ่

โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย **ลาชเทวธิดา** ให้ท่านเป็นส่วนบุคคล คือ **พระมหากัสสป** องค์เดียว ไปมีวิมานกว้างถึง 1,000 โยชน์ และตัวเธอเองก็สูง 300 เส้น ต้องคิดนะมีนางฟ้าเป็นบริวาร 1,000 คน วิมานก็เป็นทองคำแล้วก็มีชั้นทองคำ มีข้าวตอกทองคำเต็มห้อยรอบวิมาน อันนี้เป็นอานิสงส์เล็กน้อยแต่ว่าการที่บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายมาวันนี้ทำบุญหนักกว่าเขามาก คือ

1. นมัสการพระพุทธรูป ไหว้พระพุทธรูป นั่นก็หมายถึงว่าไหว้พระพุทธรูปนั่นเอง ถ้าคิดเป็นกรรมฐานก็จัดเป็น **พุทธานุสสติกรรมฐาน**
2. ตั้งใจฟังพระสวด ตั้งใจฟังพระเทศน์ ถ้าจัดเป็นกรรมฐาน เป็น **ธัมมานุสสติกรรมฐาน** และ
3. บรรดาท่านทั้งหลายตั้งใจถวายทานแก่พระสงฆ์ แต่ตั้งใจไว้ตั้งแต่อยู่ที่บ้านเป็น **จาคานุสสติกรรมฐาน** พอเราถวาย **สังฆทาน** เป็น **สังฆทาน** ถวายทานแต่พระสงฆ์เป็นสังฆทาน ถวายเงินเดือนก็เหมือนกัน อานิสงส์จึงใหญ่กว่า **ลาชเทวธิดา** มาก

ถ้าบรรดาท่านญาติโยมพุทธบริษัทไม่ลืมความดีของท่าน ก่อนท่านจะตายถ้านึกถึงความดีอย่างใดอย่างหนึ่ง คือหมายความว่านึกถึงพระพุทธรูปก็ดี นึกถึงพระเทศน์ก็ดี นึกถึงถ้อยคำที่พระเทศน์ก็ดี นึกถึงพระเทศน์ก็ดี นึกถึงถ้อยคำที่พระเทศน์ก็ดี นึกถึงพระที่มานั่งบนอาสน์สงฆ์ก็ดีนึกถึง

ภักตอาหารที่เราถวายแก่บรรดาพระสงฆ์ก็ดี อันนี้เป็นบุญทั้งหมด อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ไม่ต้องทุกอย่าง ทุกท่านทั้งหมดจะไม่ลงนรก นั่นหมายความว่าบาปมีอยู่ก็จริงแหละ แต่ว่าบุญเข้ามาเสียก่อน

ฉะนั้นเพื่อเป็นการไม่ประมาท ท่านพุทธบริษัททั้งหลายทุกคน ถ้าหากว่าใครป่วยขึ้นมา เมื่อยังไม่มีอาการเครียด ให้ตั้งใจถวายสังฆทานก่อน บางท่านอาจจะตอบว่าบ้านฉันจนไม่มีเงิน ถวายสังฆทานมากๆ อันนี้ก็เป็นการไม่ยากท่านพุทธบริษัทจะใช้ข้าวสารสักถ้วยหนึ่งก็ตาม หรือว่า ข้าวสุกสักถ้วยหนึ่งก็ตามไม่มีแคงก็มีปลาทุก็ได้ มีผักหรือมีหญ้ากับน้ำพริกก็ได้เหมือนกันหมดให้เขานำไปส่งถวายพระที่วัด วัดใดวัดหนึ่งก็เหมือนกัน พระที่วัดย่อมมีมากกว่า 4 องค์ เมื่อไปถวายวัด ก็ถือว่าเป็นสังฆทาน หรือว่าถ้าสามารถจะทำได้ก็มีปัจจัยคือมีเงินสักบาทหนึ่ง 2 บาท 3 บาท 9 บาท 10 บาท ก็ตาม เอาขึ้นมาจากมือตั้งใจมอบแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง บอกว่าเงินจำนวนนี้ 5 บาท 1 บาท นี่ทั้งหมดเองไปถวายพระ ฉันจะถวายเป็นสังฆทาน บอกพระท่านเพียงเท่านี้ บรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่าน บุญที่ถวายสังฆทานจะเกาะจับจิตใจของท่านจิตจะเกาะติดสังฆทาน เวลานั้นบาปจะเข้าไม่ได้ เมื่อเวลาท่านเคลื่อนออกจากกาย คำว่าตายนี้ความจริงนี้มันไม่ตายนะ มันไปเกิดใหม่ เมื่อจิตออกจากร่างกายแล้ว บุญสังฆทานที่เกาะอยู่จะพาท่านไปสวรรค์ ถ้ายังไม่ถึงสวรรค์ พอออกจากกายเท่านั้นเสร็จ บุญต่างๆ ที่ทำมาแล้วตั้งแต่เด็กยันแก่ จะเข้ามารวมตัวกัน จะพาท่านไปสวรรค์เป็นเทวดาเป็นนางฟ้าที่มีอานุภาพมาก

นี่แหละบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย การทำบุญของท่านก็ดี จงอย่าประมาทในชีวิต คิดว่าเราทำบุญน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าตั้งใจให้สติสัมปชัญญะดีไม่ลืมบุญไม่ลืมกุศล ในเวลาที่จะตายก็ให้ตั้งใจเจริญพระกรรมฐาน การเจริญพระกรรมฐานทำได้ทุกอย่างตามแบบ แล้วมีแบบจริงๆ 40 แบบ ทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ เพียงวันนี้เป็นวันพระท่านคิดว่าวันพระนี้เราแคงอย่างนี้มาถวายพระ หรือมีสตางค์ก็เพียงเท่านี้ ไปซื้อแคงมาถวายพระ เมื่อทำบุญเสร็จแล้วก็ตั้งใจคิดว่าวันพระข้างหน้าเราจะนำสตางค์ไปซื้อแคงหรือนำแคงมาเอง หุงข้าวถวายพระซื้อแคงถวายพระ ซื้อข้าวถวายพระก็ได้ทั้งหมด ตั้งใจอย่างนี้เป็น จาคานุสสติกรรมฐาน จิตจะมีการทรงตัว ตอนนี้อนุญที่ท่านจะพึงได้ เมื่อตั้งใจแน่วแน่มุ่งเกิดทันที บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ถ้าเป็นอย่างนี้ทุกคนจะไม่ลงนรก อย่างน้อยที่สุดก็ไปสวรรค์ก็ได้ถ้ามีกำลังบารมีแก่กล้าก็สามารถไปนิพพานได้

เอาละ บรรดาท่านทั้งหลายเวลานี้ก็หมดเวลาพอดี เสียงฆ้องก็แห่ เพิ่งเป็นเมื่อ 2 วันนี่เอง คอเจ็บเพิ่งเป็น 2 วันนี่เอง ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาไว้แต่เพียงเท่านี้ในที่สุดนี้ขอทุกท่านจงมีแต่ความสุข สวัสดิภาพพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผล จงเจริญไปด้วยจตุรพิธพรชัย ทั้ง 4 ประการ มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ทุกท่านปรารถนาสิ่งใดก็ขอให้ได้สิ่งนั้นสมความปรารถนาทุกประการ อาตมาภาพ วิสาขมาใน อัถตนาถา ก็ขอยุติพระธรรมเทศนาลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 24

บัดนี้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายได้สมาทานศีล สมาทานพระกรรมฐานแล้ว ต่อไปโปรดฟังคำอธิบายการปฏิบัติ สำหรับการปฏิบัติพระกรรมฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโอกาสนี้ มีความมุ่งหวังอยู่เฉพาะชั้นสุขขวิปัสสโก อันนี้ก็เพราะว่า เห็นว่ากาลเวลาอันสมควร เรียกว่า พระพุทธศาสนากำลังก้าวขึ้น จนสุดกำลังที่จะมีพระอริยเจ้ามากวาระหนึ่ง อันนี้โดยโอกาสบรรดาท่านพุทธบริษัท ที่เลือกพระกรรมฐานเป็นกำลังใจ เรื่องมรรคผลเป็นสำคัญ แต่ทว่า การทรงสมาธิจิตก็มีความสำคัญมาก รวมความการเจริญพระกรรมฐานนี้ส่วนสุด 3 ประการนั้นก็คือ

1. ศีล ต้องบริสุทธิ์
2. การทรงอารมณ์จิต ให้เป็นสมาธิต้องมีความตั้งมั่น
3. ใช้ปัญญา พิจารณาตามสภาวะตามความเป็นจริงของขันธ 5 ให้มีปัญญารู้แจ้งเห็นจริง

รวมความเป็นเหตุทั้ง 3 ประการนี้ ท่านทั้งหลายจะบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ อันดับแรกต้องสนใจเรื่องศีลเป็นสำคัญ ถ้าหากว่าศีลของท่านไม่บริสุทธิ์ความหวังจะได้สมาธิหรือว่านักกรรมฐาน ย่อมไม่เกิดประโยชน์ ดังนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายต้องสนใจเรื่องศีลกันให้มาก พยายามใคร่ครวญศีลของเราเป็นปรกติ พิจารณาสิกขาบทต่างๆ เราจะต้องปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฌราวาสก็คือสิกขาบท 5 ประการ ที่เราเรียกกันว่า ศีล 5 สำหรับสามเณร 10 พระสิกขาบทมี 227 เป็นอันว่าถ้าศีลมีความมั่นคง ก็เป็นปัจจัยให้อารมณ์จิตเยือกเย็น เว้นจากวิปฏิสาร คือ ความเดือนร้อน ท่านทั้งหลายที่มีความเดือดร้อนกันอยู่ก็เพราะว่าเป็นคนผู้มีศีลไม่บริสุทธิ์ถ้ามีศีลบริสุทธิ์แล้ว จิตใจมีความสุขจะหาความเดือดร้อนไม่ได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของศีลในสมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังทรงพระชนม์มอยู่เวลานั้นปรากฏว่าสมเด็จพระบรมครูประชวรมาก อันนี้อย่าลืมนะว่าแม้แต่พระพุทธเจ้าเอง ขณะที่สอนบรรดาท่านพุทธบริษัท พระพุทธเจ้าก็ทรงป่วยไข้ไม่สบายเหมือนกัน ในเวลานั้นปรากฏว่า ท้าวโกสีย์สักกเทวราช พระอินทร์ มาปฏิบัติพยาบาลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยแสดงพระองค์ให้ปรากฏเหมือนกับมนุษย์ธรรมดา คือไม่ได้มองภาพเป็นเงา แสดงตนชัดเหมือนคนธรรมดาสภาพหน้าคนทั้งหลายเห็นชัด เวลาที่องค์สมเด็จพระทรงสวัสดีโสภาคย์ถ่ายพระบังคมหนัก คือ ถ่ายพระอุจจาระ เมื่อถ่ายเสร็จก็เอากาษณะไปรอง พระอินทร์ ก็ทรงแบกพระบังคมก็คืออุจจาระขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเท

ตอนนั้นมีบรรดาพระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายสงสัยมาก โดยเห็นว่าเทวดาทั้งหลายอยู่ห่างไกลมนุษย์เป็น 100 โยชน์ ก็ยังรู้สึกเหม็นกลิ่นมนุษย์ เพราะว่าร่างกายของมนุษย์สกปรก เดียวนั้นจึงมีพระถาม ท่านท้าวโกสีย์สักกเทวราช องค์อินทร์ว่าการที่พระองค์แบกพระบังคมหนักของพระองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ท่านไม่ได้มีความรังเกียจอยู่หรือ ท่านได้ยืนยันว่าเทวดารังเกียจแม้กระทั่งร่างกายมนุษย์ ร่างกายมนุษย์สกปรกมีกลิ่นเหม็น

พระอินทร์ จึงตอบตอบเตคาและพระทั้งหลายว่า คุณกร ท่านผู้เจริญความจรงว่างกายของมนุษย์นี้มีกลิ่นเหม็น และโดยเฉพาะยิ่งพระบังคมหนักขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็มีกลิ่นเหม็นเหมือนกับของคนธรรมดา แต่ว่าที่มาปฏิบัติได้อย่างนี้ก็เพราะว่า กลิ่นของศีลหอมกว่า สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ามีศีลบริสุทธิ์ กลิ่นของศีลหอมกว่ากลิ่นเหม็นของพระบังคมหนัก

ฉะนั้นพระองค์จึงมาใกล้ และปฏิบัติต่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า จนกระทั่งถึงแม้ว่าพระบังคมหนักก็ไม่ได้มีความรังเกียจ ทั้งนี้ก็เพราะว่าอาศัยกลิ่นศีลเป็นสำคัญ นี่ขอบรรดาท่านทั้งหลายจงสนใจเรื่องนี้ให้มาก คนที่มีศีลบริสุทธิ์ย่อมเป็นที่รักสำหรับเทวดาเหมือนกับของคน โดยเฉพาะคนเหมือนกัน เขาจะรักคนที่มีศีลบริสุทธิ์ แม้แต่สัตว์เดรัจฉานที่ไม่รู้จักภาษามนุษย์ ก็รักคนที่มีศีลบริสุทธิ์เหมือนกันยิ่งไปกว่านั้นเทวดาก็ยังรักคนที่มีศีลบริสุทธิ์ ฉะนั้นคนที่มีศีลบริสุทธิ์นี้จึงกล่าวว่าเป็นคนที่มีค่าสำคัญ

ศีลเป็นปัจจัยกั้นอบายภูมิด่านแรก ถ้าศีลของเราบกพร่อง แสดงว่าเราเปิดโอกาสให้เราลงอบายภูมิ ถ้าศีลบริสุทธิ์ถึงแม้ว่าเราไม่เป็นพระอรหันต์ ถ้าจิตมีความมั่นคงในศีล ก็แสดงว่าชาติหนึ่งชาติใดที่เราจะไม่ลงอบายภูมิ มีนรกเป็นต้น แต่ถ้าหากว่าถ้าทุกท่านรักษากำลังใจคุณธรรมของศีลให้บริสุทธิ์ และนอกจากนั้นท่านใช้อารมณ์คิดชนิดหนึ่ง ไม่ได้คิดมาก คิดถึงสภาพะตามความเป็นจริง ว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี้มันเป็นทุกข์ เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานเป็นทุกข์ ยิ่งเกิดเป็นสัตว์นรก เป็นเปรต อสุรกายยิ่งทุกข์มากกว่านั้น มีทุกข์เวทนาสาหัส หรือถ้าเราเกิดเป็นพรหม เป็นพรหมสักพักชั่วคราว เมื่อหมดบุญวาสนาแล้ว เราก็ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์บ้าง บางทีอาศัยกรรมที่เป็นอกุศล ท่านสามารถพาคนไปอบายภูมิไปได้

เป็นอันว่าตอนนี้ต้องเวียนว่าตายเกิดในห้วงของความทุกข์ ไม่ใช่ของดีตามคำสอนขององค์สมเด็จพระชินศรี พระองค์ทรงบอกว่าพระนิพพานเป็นดินแดนที่มีความสุขที่สุด ท่านผู้ถึงพระนิพพานย่อมไม่พบกับคำว่าความตาย และไม่พบกับคำว่าความทุกข์ ไม่พบกับคำว่าอารมณ์หนักในใจ แม้แต่ชนิดหนึ่ง พระนิพพานเป็นอารมณ์เบา เหตุที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญพระนิพพานก็เพราะว่าพระนิพพานเป็นดินแดนเอกนัตถบรมสุข หากความทุกข์ไม่ได้มีแต่ความสุขฝ่ายเดียว

ทีนี้คนที่เข้านิพพานได้อันดับแรก ก็คือ ผู้ทรงศีลบริสุทธิ์ และนอกจากนั้นก็ทรงสมาธิให้ตั้งมั่น มีปัญญารู้เท่าทันสภาวการณ์ตามความเป็นจริง เราจะมานั่งคิดว่าทำไมศีลเราจึงบริสุทธิ์ ความจริงนักปฏิบัติมักจะสนใจจิต คิดว่าการเจริญพระกรรมฐานมันไม่ต้องนั่งหลับตาที่ใช้ได้ มันขึ้นกับอารมณ์ใจ ศีลของเราจะบริสุทธิ์ได้ เพราะอาศัยบารมีสมาธิ สมาธิจะทรงตัวได้เพราะอาศัยศีลบริสุทธิ์เป็นอันว่า ใครเป็นเหตุเป็นผลกัน ฉะนั้นเราจึงถือเหตุจริงๆ ก็คือ ปัญญา คนใดถ้าเป็นคนไร้ปัญญา คนนั้นหาศีลไม่ได้ แต่คนใดไร้ศีล บุคคลนั้นก็จะมีสมาธิไม่ได้แต่คนใดไร้สมาธิศีลย่อมบริสุทธิ์ไม่ได้ ก็เลยชกชกกันใหญ่ ถ้าทางใจก็ชกชก แต่ถ้ามีปัญญานิดเดียว ก็ไม่มีอะไรเป็นเรื่อง ในคนที่มีความโง่ ย่อมไม่นำมาเห็นว่าการรักษาศีลเป็นของดี

เพราะว่ามีอารมณ์โหดร้าย ชอบประทุษร้ายเขา มีอะไรชอบลักชอบขโมยชอบกดชอบโกง เขาใจเร็วชอบเป็นขี้ขี้สาว ทำลายความรักของคนอื่น ชอบพูดปดทำวจาไม่จริง ชอบดื่มสุราเมรัย ห้ำประการนี้ เป็นปัจจัยของความเลว แต่ถ้าว่าคนไร้ปัญญาคิดว่าเป็นปัจจัยของความดี เมื่อท่านใด ทำลายศีลท่านผู้นั้นไม่มีความสุข เมื่อเราร้ายกับเขา เขาก็ร้ายกับเรา เราลักขโมยเขา เขาก็เป็นศัตรูเรา เราทำลายความรักของบุคคลอื่นเขาก็ทำลายความสุขของเรา เราโกหกเขาเขาก็เกลียดเราเราเป็นคน ไร้สติสัมปชัญญะ เป็นคนบ้ากับความเมาก็ไม่มีใครเขานิยมชมชอบ ไม่มีใครเขาต้องการคบหาสมาคมคนเมา โปรดจงใช้ปัญญาพิจารณาถึงสักกนิทหนึ่งว่าคนที่ไร้ศีลนะ จะทรงความดีได้ตรงไหน และไอ้คนที่จะทรงศีลได้ ก็จะไม่ตั้งใจทำลายศีลด้วยตนเอง ไม่ยุให้บุคคลใดทำลายศีล และก็ไม่ยินดี กับบุคคลอื่นที่ทำลายศีลแล้ว เพราะการทำลายศีลเป็นปัจจัยของความเลว ถ้าเราจะยินดีด้วยก็ หมายความว่า ช่วยให้เราเลวมากขึ้น นี่เป็นอันว่า ถ้าจิตของเราเข้าไปควบคุมศีลอยู่อย่างนี้ และที่ใช้ สัมปชัญญะใคร่ครวญกิริยาที่แสดงออกทางกายก็ดี ทางวาจาก็ดีแม้แต่อารมณ์คิดทางใจก็ดี นี่คือ ความรู้สึกตัวเสมอว่าพูดอย่างนี้แล้วศีลมันขาดไหมบกพร่องในศีลไหม การทำอย่างนี้เป็นการละเมิด ศีลไหม อารมณ์แบบนี้เป็นอารมณ์ใจที่ปราศจากความเมตตาปราณีไหม และปราศจากความสันโดษ ใจไหม

เป็นอันว่าอาศัยเขาไปนึกไว้ สิกขาบทมิเทาโหระแล้วก็เอาสัมปชัญญะเราไปรู้ตัวในการ กระทำ การพูด การคิดในทางกาย วาจา ด้วยจิต อากาที่จิตคุมอยู่อย่างนี้ ท่านเรียกว่า สมาธิ สมาธิ ตัวนี้เรียกว่า สีลानุสสติกรรมฐาน จะเห็นได้ว่าถ้ามีความฉลาด ก็ไม่ต้องนั่งหลับตาศีลกับบริสุทธฺ์ ใน การนั่งหลับตาเป็นของดี แต่ขออย่างเดียวอย่าเอาดีแต่เฉพาะเวลาหลับตาศีลด้วยเวลาที่เราลืมตามัน มากกว่าหลับตาศีลในเวลาหลับตา โดยเฉพาะเวลาหลับตาจริงๆ มันก็ไม่แน่ นั่นก็คือ หลับตา 1 ชั่วโมง เอาจิตยืนจริงๆ ไม่ถึง ไม่ถึง 20 นาที 10 นาที ใจมันฟุ้งซ่าน

ก็รวมความว่าทั้งหลับตาศีล สัมตาศีล เอาจิตเข้าไปคุมอารมณ์ของศีลให้ปกติอย่างนี้เชื่อว่า เป็นผู้ทรงสมาธิใน สีลानุสสติกรรมฐาน เป็นตัวสมาธิที่พระพุทธเจ้าต้องการคือ สมาธิสัมตานะ ที่ พระพุทธเจ้าต้องการ เราให้จิตมันคุมอารมณ์อยู่อย่างนี้เป็นปกติ ขณะใดที่ยังมีความรู้สึกอยู่ ขณะนั้น จิตเราจะรักษาศีลทรงศีลบริสุทธฺ์อยู่เสมอ สติจะไม่ยอมปล่อยให้สิกขาบท เรื่องสัมปชัญญะที่รู้อาการ แสดงของมันแสดงออก ทั้งกายวาจา และอารมณ์ของจิตอย่างนี้ได้ชื่อว่าท่านมีสมาธิใน สีลानุสสติ กรรมฐาน อย่างจริงจัง เมื่อจิตจับศีลเป็นปกติ ได้ชื่อว่าท่านเป็นผู้ได้เข้าถึงไตรสรณคมน์ คนที่เข้าถึง ไตรสรณคมน์ คำว่าคนนี่ผมหมายถึงพระทั้งหมด ท่านที่ได้เข้าถึงไตรสรณคมน์ชาตินี้จิตในไตร สรณคมน์ชาตินี้เวลาที่ตายลงอบายภูมิไม่เปิดหากเวลาตายจิตอยู่ในไตรสรณคมน์ขึ้นฉนิทสมาธิและ อุปจารสมาธิ ตายแล้วท่านเป็นเทวดา หรือกามาวจรสวรรค์ ถ้ากำลังใจของท่านตั้งมั่นอยู่ในศีล บริสุทธฺ์ คิดว่าร่างกายจะตายก็ช่างมัน สิ่งที่เราต้องการก็คือศีลบริสุทธฺ์ คิดว่าร่างกายจะตายก็ช่างมัน สิ่งที่เราต้องการก็คือศีลบริสุทธฺ์ อย่างนี้ชื่อว่า เป็นผู้ทรงฌานก่อนจะตายจิตใจเป็นฌาน ตายแล้วท่าน ก็ไปเป็นพรหม เพราะอำนาจ สีลानุสสติกรรมฐาน เพราะว่าสมมติว่าท่านยังมีชีวิตอยู่ท่านยังไม่ตาย

เมื่อกำลังของท่านทรงศิลป์แล้วก็นั่งคิด และการที่ตัวเองทรงศิลป์ และความทรงศิลป์
ศิลป์เพื่ออะไร ศิล 5 และกรรมบถ 10 ก็มีมนุษยธรรม เป็นธรรมที่ทำให้คนเกิดเป็นมนุษย์ชั้นดี
และที่ศิลป์สิ่งนี้พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า สีเลนะ สุคติงยันติ คนมีศิลป์มาเกิดอยู่เป็นมนุษย์ก็
มีความสุข ตายแล้วก็ไปเกิดสุคติ ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ ก็เป็นมนุษย์วิเศษดีมากสมบูรณ์บริบูรณ์ทุก
อย่าง หรือมิฉะนั้น ถ้าเกิดเทวดา สีเลนะ โภคสัมปทา ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ ใหม่ก็มีความร่ำรวย ทรัพย์
เยือกเย็น

ถ้าเกิดเป็นเทวดาก็มีทิพย์สมบัติมาก สีเลนะ นิพพงติ ยันติ ศิลเป็นปัจจัยให้เราเข้าถึงพระ
นิพพาน นี่เป็นอันว่า พอถึงจุดนี้เราก็มั่นใจว่าศิลปะเดียวที่เราศึกษา ถ้ากำลังใจของเราประกอบด้วย
ปัญญาเล็กน้อย เราก็เข้าพระนิพพาน

ฉะนั้นบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายที่มีปัญญาคิดอย่างนี้ ก็รวบรวมกำลังใจว่า เราจะเอา
ศิลปะหรืออารมณ์ที่ทรงศิลป์ที่เราเรียกว่า สมาธิ รวบรวมกำลังใจเข้าไปเมื่อเคลื่อนกำลังใจสู่เข้าพระนิพพาน
คือมีพระนิพพานเป็นอารมณ์จิตนี้รักพระนิพพาน เป็นปกติเพียงเท่านี้ กำลังใจของบรรดาท่าน
ทั้งหลายทั้งหมด ก็ชื่อว่าเป็นกำลังใจของพระอรียเจ้า ฌานที่คิด สมาธิที่คิด ที่เรียกกันว่า ฌาน
โลกีย์ก็เป็นโลกุตระฌาน อารมณ์ของท่านทั้งหลายก็กลายเป็นพระอรียเจ้าชั้นพระโสดาบัน หรือ
สกิทาคามี และบางทีกำลังใจของท่านมีความไม่มั่นคง คือ ไม่สามารถที่จะทรงความเป็นพระอรีย
เจ้าได้ การที่มีศิลป์ คือ การเคารพพระรัตนตรัยเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเราไม่เคารพพระพุทธเจ้า เราไม่
เคารพพระธรรม ไม่เคารพพระสงฆ์ ก็มีศิลปะไม่ได้ ศิลจะมีขึ้นได้เพราะเราอาศัยจิตเราพระ
พุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นสรณะ เมื่อกลายเป็นเทวดาได้สมบัติ ฟังพระธรรมเทศนาพระ
อรหันต์ที่ดี ของพระพุทธเจ้าองค์ใดองค์หนึ่งก็ดี เพียงจบเดียวท่านทั้งหลายก็เป็นพระอรียเจ้าตั้งแต่
พระโสดาบันถึงอนาคามี

นี่เป็นอันว่า ขอบรรดาท่านพุทธบริษัท การเจริญพระกรรมฐาน จงอย่าสนใจขั้น 5 อันนี้มี
หลายคน นับเป็นเรื่องๆ เวลาจะเจริญสมาธิเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนั้น ถ้ายังเป็นอย่างนี้
มันยังไม่พ้นปากขุมมรก เราจะไปยุ่งอะไรก็ขั้น 5 ขั้น 5 มันมีสภาพเกิด มันมีสภาพเสื่อม มันมี
สภาพตายอารมณ์ที่เป็นสมาธิมันจะเป็นอย่างไรก็ช่างหัวมัน อันดับแรกมีควบคุมอารมณ์ใจ ในเรื่อง
ของศิลปะก่อน เมื่อใจทรงศิลป์ จิตรักพระนิพพานตัวเองเท่านั้นทำไม่ได้หรือถ้าทำไม่ได้ควร
เป็นปัจจัยของนรกนะ มันก็คิดแล้ว ถ้าแก้ไขปัญญานิดเดียว ว่ามนุษย์มันเกิดเป็นทุกข์ ความทรงตัวมัน
เป็นทุกข์ เท่านั้นคิดไม่ออกทำไม่ได้ก็เดือนแล้วนี้ จะรักษากำลังใจของเรา เป็นสัตว์ในอบายภูมิ นี่เรา
พูดกันด้วยศิลปะข้อเดียวเราก็ไปนิพพานได้

ต่อไปก็จะขอพูดถึงสักนิดหนึ่ง สำหรับท่านที่จะบำเพ็ญตน จะปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์
ปรารถนาพุทธภูมิ คนที่ปรารถนาพุทธภูมินี้ต้องสร้างกำลังใจให้ถูกต้อง มิฉะนั้นการก้าวฐานะ เข้าสู่
พุทธภูมิจะไม่ไ้ผล สำหรับท่านที่ปรารถนาพุทธภูมิเป็นของดีแต่ที่นี้ต้องทำความรู้สึกไว้เสมอว่าเรา
ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ชาวโลกเราต้องการหรือสัตว์บนสัตว์ ที่มีความทุกข์ให้มีความสุข ฉะนั้นขณะ

ใดที่ก่อกำลึงใจปรารณาพุทธรูมิ จิตจะต้องคิดอยู่เสมอว่า ทุกข์ของตนนันไม่มีควมหมย แต่ว่ทุกข์ของบรรดาชาวประชาทั้งหลายเป็นภาระของเรา เขาทำกำลึงใจกันแบบนี้หมยควมว่เราจะทุกข์แค่นั้น นันมันเป็นเรื่องของเรา ไม่มีควมสำคัญ จิตใจของ เรานั้น เราคิดว่จะพ้นทุกข์ได้ เพราะเราช่วยเหลือควมสุขแก่บรรดาประชานที่มีความทุกข์ ถ้าเราเปลื้องควมทุกข์ของเขาได้ เราก้เป็นคนหมดทุกข์เราสร้างให้เขาเป็นคนมีความสุขได้ เราก้เป็นคนมีความสุข จิตใจของพระโพธิสัตว์มีอรรณ้อย่างนี้ แต่ว่ให้เป็นไปตามบารมี

เพราะว่บารมีของพระโพธิสัตว์นั้น ถึงแม้ว่จะเป็นการเริ่มต้น การปรารณาพุทธรูมิ กำลึงใจที่เต็มเปี่ยมด้วยควมเมตตาปราณี ก็จะมีพระโพธิสัตว์มาก จะมีพวกมาก จะมีบริวารมาก การมีพวกมาก ลูกน้องมาก การบริวารเป็นการฝึกกำลึงใจของนักปฏิบัติพวกพุทธรูมิ เพื่อจะได้ซ้อมกำลึงใจของเราว่เรามีควมหนักแน่นเพียงใด ถ้าจิตใจเรามีควมที่อดอยนั้น ควมหมยว่ กำลึงใจการจะก้าวขึ้นไปพุทธรูมิยังมีกำลึงใจอ่อนมากนัก การปรารณาพุทธรูมิจะต้องมีทั้งขันติ และก้ไสร้จะ ขันติมีควมอดทนต่อควมยากลำบากทุกประการ เพื่อควมสุขของปวงชน ไสร้จะถึงแม้จะกระทบกระทั่งทำใจให้ตนไม่สบายก็ทำตามทำหน้าให้เข้มขันอยู่เสมอ นี้เป็นก้าวแรกสำหรับพุทธรูมิ

ที่ท่านปรารณาโพธิญาณ แต่ว่กำลึงใจส่วนหนึ่งที่จะละเว้นไม่ได้นั้นก็คือพระนิพพาน จงอย่าคิดว่าถาจิตยังเกาะพระนิพพานแล้วความเป็นพุทธรูมิจะหายไปถ้ามีอรรณ้อย่างนี้จะต้องถือเป็นผู้อรรณ้ใจต่ำ ก้าวไม่ถึงพระพุทธรูมิ คือคุณควรต้องมีควมรู้สึ้อยู่เสมอว่เราคือเป็นผู้ต้องการพระนิพพาน อรรณ้ใดที่องค์สมเด็จพระบรมศาสดาทรงแนะนำในด้านวิปัสสนาญาณ ต้องเกาะให้ติด และมีกำลึงจิตใช้ปัญญาพิจารณาไว้เสมอเพื่อควมสุขของจิต เพื่อปัญญาเลิศ นอกจากนั้นและก้มีจิตตั้งไว้เสมอว่ ถ้าหากจิตของเราบริสุทธิ์ผุดผ่องเมื่อไหร่ เมื่อนั้นบารมีของเรานี้ไสร้จะเข้าเต็มเปี่ยมในขันพุทธรูมิ ซึ่งว่การปรารณาพระโพธิญาณของเรานี้เข้าถึงแน่ แต่ว่การที่จะเข้าพระนิพพานคนเดียวนี้ เราไม่เข้ามองใจเข้าไว้ว่าบุคคลใดที่มีความทุกข์ในโลก ที่ยังมีควมฉลาดไม่พอ บุคคลนั้นเราเองจะเป็นผู้ล้มเข้าไปสู่แดน เอกันตบรมสุข ก็คือพระนิพพาน อันนี้เป็นกำลึงใจของท่านที่ปรารณาพระโพธิญาณ ในบรรดาท่านพุทธรูมิทุกท่าน ที่ว่ากันมาเป็นเวลาที่ยาว เกินไป

สำหรับต่อไปขอบรรดาท่านพุทธรูมิทั้งหลาย ใช้กำลึงใจตามที่ท่านเห็นสมควร ท่านที่มีความพอใจในด้านมโนมยิทธิ ก็คือการฝึกสมาธิ ให้สนใจภาวนาพิจารณาตามนั้น ถ้าพอใจในกรรมฐานปกติมีควมคล่องในคำภาวนาแบบไหน ในการปฏิบัติแบบไหนใช้แบบนั้น ถ้าท่านทั้งหลายมีความต้องการพระนิพพาน จิตใจของท่านก็คิดเสียวร่างกายของบุคคลอื่นใด จะมีภาระเป็นประการใด ก้ช่างเราไม่สนใจวัตถุธาตุทั้งหลายในโลกนี้ก็ไม่มีควมหมยสำหรับเราเป็นอันว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่เรจะต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏสงสาร ขึ้นชื่อว่ามนุษย์สมบัติ เทวสมบัติ พรหมสมบัติ เราไม่ต้องการ สิ่งที่เราต้องการก็คือ พระนิพพาน หลังจากนั้นท่านก็ทำกำลึงจิตทุกท่านให้ทรงสมาธิ ที่เห็นว่าสมควร

ต่อไป ขอให้ทุกท่านตั้งกายให้ตรงตั้งจิตให้มั่น กำหนดลมหายใจเข้าหายใจออกใช้คำ
ภาวนาและพิจารณา ตามอริยาศยานกว่าจะได้ยินสัญญาณ บอกหมดเวลา

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 35

เวลาที่ท่านที่เจริญพระกรรมฐาน ถ้าหากว่าใช้อารมณ์อื่นอยู่แล้วคล่องก็แล้วไปถ้ายังใช้อารมณ์ไม่คล่อง ถ้าจะเอาใจเข้าไปจับ เอาตาเข้าไปจำภาพพระพุทธรูป แล้วก็หลับตานึกถึงท่าน แล้วตอนนั้นจะใช้คำภาวนาและพิจารณาอะไรก็ได้ตามอัธยาศัยแต่ว่าใจอย่าทิ้งอารมณ์หรือภาพพระพุทธรูปเสีย จะเป็น พุทธานุสสติ อันนี้จะเป็นปัจจัยให้ท่านถึงพระนิพพานได้เร็วๆ เพราะว่าพระกรรมฐาน 40 กอง กองที่มีความสำคัญที่สุด จะเข้าถึงพระนิพพานได้ง่ายก็คือ พุทธานุสสติกรรมฐาน

สำหรับต่อไปนี่ อาตมาก็ขอพูดการก้าวเข้าไปสู่พระนิพพาน การเข้าไปสู่พระนิพพานนี้จัดว่าเป็นขั้นๆ ไป ไม่ใช่ว่าอีกอีกเราจะโดดเข้าไปหาพระนิพพานเลยที่เดียวการเจริญสมาธิมีอยู่หลายแบบด้วยกัน จะขอพูดถึงการเจริญสมาธิ การก้าวเข้าไปใกล้พระนิพพานชั้น อันดับแรกองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า คนเราถ้าละความโลภได้ ละความโกรธได้ ละความหลงได้ก็ถึงพระนิพพาน นี่การละก็ต้องแบ่งเป็นอันดับไป

อันดับแรกอาตมาจะขอพูดถึงอันดับต้น แบบต้นที่เรียกกันว่า กัลยาณชน ก็คือมีจิตคิดอยู่เสมอว่า เราไม่ต้องการจะข้อยแย้งทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่น มาเป็นทรัพย์สินสมบัติของเราวิธีแห่งการโกง จะเป็นการโกงด้วยกรณีใดๆ ก็ตาม เราไม่เอา ถ้าเขาไม่ให้ ถ้าจะได้มาก็ขอให้ได้มาโดยชอบธรรม แต่ว่าการแสวงหาทรัพย์สินด้วยสัมมาอาชีพะ คือลงทุนน้อยได้กำไรมาก อย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่ถือว่าเป็นความโลภ สำหรับ สาธุชน อารมณ์จิตอย่างนี้ในกำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทบ้างหรือเปล่า ท่านทั้งหลายเคยคิดบ้างไหมว่าเราอยากจะโรงเขา เราอยากจะข้อยแย้งทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่น ถ้าหากว่าอารมณ์อย่างนี้ไม่มีก็แสดงว่าจิตส่วนนี้ บรรดาท่านพุทธบริษัทก้าวเข้าไปสู่พระนิพพานจุดหนึ่ง

แล้วประการที่สอง อารมณ์ของความโกรธ นี่พระพุทธเจ้าจัดไว้ใน บุญกิริยาวัตถุ 10 ประการ หรือ 3 ประการหรือท่านไม่เรียกโกรธ ท่านเรียกว่าศีล (ทาน ศีล ภavana) การระงับความโกรธก็คือ การทรงศีลบริสุทธิ ศีลที่จะคิดว่าบริสุทธิในตอนนี้ก็เป็นศีล 5 กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทมีกำลังใจเต็มแล้วหรือยัง ในการที่จะทรงศีล 5 ให้บริสุทธิ ถ้ากำลังของท่านเต็ม ก็แสดงว่าก้าวที่สองที่ท่านทั้งหลายจะก้าวเข้าไปใกล้พระนิพพาน ใกล้เข้าไปอีกจุดหนึ่งแล้ว

ประการที่สามความหลง ตัวนี้สำหรับ สาธุชน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่าท่านจะต้องตาย เมื่อชีวิตของเราทรงอยู่มันก็จะแก่เข้าไปทุกวัน ในที่สุดเราก็ต้องตาย เรารู้ตัวเราจะตาย เราก็ไม่ประมาทในการทำความดี เพราะการที่จะตัดโลภะ ความโลภ ก็ต้องอาศัยมีการให้ท่านเป็นสำคัญ ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านมีอารมณ์เมตตาปรานี มีความสงสาร มีความประสงคืก็ทุกอย่างคือต้องการจะให้ ไม่ต้องการจะข้อยแย้งทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่น การให้ก็

ต้องเป็นไปตามกาลตามสมัย ตามภาวะที่เราจะมีทรัพย์สินแบ่งให้ได้หรือไม่ ไม่ใช่ว่ามีแล้วก็ให้จนหมดตัว

การให้ตามคติของพุทธศาสนาในเรื่องของ เวสสันดรชาดก สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กล่าวว่าจะต้องแบ่งไว้เป็นส่วนด้วยกัน จัดไว้เป็นส่วน คือว่า

ส่วนที่หนึ่ง ชำระหนี้เก่า ได้แก่เลี้ยงบิดา มารดา ให้มีความสุข

สองเป็นเจ้าของหนี้ใหม่ ได้แก่เอาทรัพย์สินหรือจัดทรัพย์สินสมบัติไว้สำหรับเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานที่อยู่ ในภาวะที่เราจะต้องเลี้ยง

อันดับที่สามทิ้งแหวน ได้แก่เตรียมไว้กินเสียให้พอ

อันดับที่สี่ฝังไว้ ได้แก่การทำบุญ ให้ทาน

หมายความว่าต้องจัดลำดับทรัพย์สินไว้เป็นส่วน แต่คำว่าส่วนนี้ ไม่ใช่บาทแบ่งเป็นส่วนสิ่งใด ตามความสำคัญว่าหนึ่งที่เราจะเลี้ยงบิดามารดาหรือผู้มีคุณ สองจะเลี้ยงลูกธิดา สามเลี้ยงตัวเอง จำนวนเงินหนึ่งบาทเท่าไรจึงจะพอ แล้วส่วนที่เหลือนั้น ถึงมันจะเหลือนิดเหลือหน่อยก็ตามที น้อมไปในการให้ทานและบำเพ็ญกุศลนี้การบำเพ็ญกุศลต้องจัดทรัพย์ประเภทนี้ ไม่ใช่มีเท่าไรก็ให้หมดเท่านั้น โดยไม่มีเท่าไรก็ให้หมดเท่านั้น โดยไม่คำนึงว่าเราจะลำบากต่อภายหลัง ถ้าทำอย่างนี้ให้ไป แล้วเกิดความลำบากภายหลังอันสงฆ์มันจะมัวหมอง เพราะจิตจะไม่มีความสุข

นี้การให้ทานหรือการถวายทานแก่พระ มากหรือน้อยก็ตาม ตามกำลังที่เราจะพึงให้ได้ สงเคราะห์ให้ได้แต่ไม่เดือดร้อนเราภายหลัง อย่างนี้พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญ ถ้าจิตใจของบรรดาท่าน พุทธบริษัททั้งหลาย น้อยอยู่อย่างเดียว ว่าเราต้องการจะสงเคราะห์ แล้วเมตตา ไม่ต้องการจะขี้แย่งใคร อย่างนี้ชื่อว่าความโลภของท่านเหลือบางเต็มที ยังมีอยู่เพียงว่าเราต้องการความร่ำรวย ยังไม่ถึงว่าเป็นความโลภ เพราะถือว่าคิดในทรัพย์สินอยู่บ้าง แต่ว่าเป็นปัจจัยให้บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายไม่ไปอบายภูมิ ถ้าอารมณ์คิดอยู่อย่างนี้เป็นปกติ จิตของท่านมีอย่างเดียวกันก็คือจะต้องไปสวรรค์เป็นสำคัญ ตามที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า ทานนัง สักกโส ทานนัง ทานย่อมเป็นปัจจัย เป็นบันไดให้เกิดสวรรค์ ทานเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขในชาติปัจจุบัน เพราะการให้ บุคคลผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของบุคคลผู้รับทานเรามีมิตรมากเราก็มีความสุขมาก เวลาตายเราก็ไปสวรรค์ นี่เป็นอันดับหนึ่ง

ประการที่สองโทษความโกรธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พิจารณาศีล 5 เป็นสำคัญ ว่าศีล 5 ที่จะเกิดขึ้นมาได้นั้นก็เพราะอาศัยเมตตา ความรัก นี้ความจริงใจให้อับดับต้น ความโกรธยังมีอยู่ แต่ว่าองค์สมเด็จพระบรมครูก็ยังสรรเสริญว่าคอยควบคุมกำลังใจของเราอย่าให้ละเมิดในศีล คืออย่าคิดฆ่าสัตว์ อย่าคิดลักทรัพย์ อย่าคิดประพฤติดิฉินในกาม อย่าคิดพุดมุสาวาท อย่าคิดดื่มสุราเมรัย แต่ถ้าถ้าใหม่ๆ มันก็ยังผลออกไปบ้าง อะไรบ้าง ก็เป็นของธรรมดา ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายโดยทั่วหน้าระมัดระวังไว้เสมอ ตามที่อาตมาเคยแนะนำให้คนเขาใช้ว่าศีล 5 ควรจะรักษาได้ทุกวัน อย่าให้ศีลขาด ใหม่ๆ ก็จงอย่ารักษาดลอดวัน ให้ใช้เวลาตั้งแต่ 6 โมงเช้าถึง 7 โมงเช้า คิดว่าช่วงเวลาเท่านี้เราจะไม่ยอมทำลายศีล 5 หลังจากนั้นก็ทำไปตามปกติ ท่านผู้รับไปปฏิบัติเพียงแค่นี้

ถึงสามเดือน ท่านบอกว่าเวลานี้รักษาได้ตลอด 24 ชั่วโมงแล้ว ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะจิตมันชิน อันดับแรกอย่าบังคับให้มันมากเกินไป มันจะเกิดอาการกลุ่ม แกรักษาไว้ได้วันละ 3 ชั่วโมงก็พอพอ 3 ชั่วโมงเรื่อยไปๆ ไปไม่เข้าอาการชิน เมื่ออารมณ์ชินแล้วก็ปรากฏรักษาได้ตลอดวันถ้าจิตใจของ บรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านทรงศีลได้ตลอดวัน นี่ว่าศีลไม่ขาดด้วยอำนาจของเจตนา อย่าลืมนะว่า ศีล 5 ต้องมีเจตนาเป็นสำคัญ ศีลจะขาด สัตว์ที่จะต้องตาย ที่เราตั้งใจจะฆ่า อย่างนี้ศีลไม่ขาด เป็นต้น นี่ข้ออื่นก็เหมือนกัน นี่หากว่าบรรดาท่านพุทธศาสนิกชนมีความสามารถควบคุมอารมณ์จิตได้อย่าง นี้ ก็จัดว่าเป็น **สาธุชน**

เป็นอันว่าเมื่อท่านสามารถระงับความโลภได้ เพราะการให้ทานเป็นปัจจัยไม่คิดจะขี้แย่ง ทรัพย์สมบัติของใคร คิดจะให้ ถ้าให้มาก ให้น้อยที่สุดแล้วแต่ทรัพย์ที่จะพึงมี หรือผู้มีโอกาสจะพึง ได้ แต่ทว่าทรัพย์ไม่มี เราก็งงการให้ อย่างนี้ไม่ขึ้นชื่อว่าขาดเมตตา เพราะทรัพย์มันไม่พอจะให้ ถ้า เต็มใจจะให้ ก็ชื่อว่าเป็นการทำลายความโลภ เมื่อทำลายความโลภด้วยอาการเบา แบบนี้ได้ สามารถ ทรงศีล 5 ประการได้ครบถ้วน พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า **สาธุชน** คำว่า **สาธุชน** นี้แปลว่าคนดีถ้า ประพฤติได้เพียงเท่านี้ อารมณ์ของท่าน โอกาสที่ท่านจะพึงตายแล้วตกนรกเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉานไม่มี ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าศีล 5 เป็นการป้องกันอบายภูมิ นี่ถ้าเป็นเพียง อารมณ์คิดเบาๆ แต่ว่าทรงตัวไว้ได้ขณะจิตคิดเบาๆ ทรงตัวไว้ได้อย่างนี้เขาเรียกว่ามีสมาธิขึ้นเบาๆ หรือว่าเป็นผู้ทรงสมาธิ

ทรงสมาธิ ไม่ได้หมายความว่าไปนั่งภาวนาจึงจะมีสมาธิ สมาธิแปลว่าการตั้งใจ ที่เราคิด ตั้งใจว่าเราจะไม่ขี้แย่งทรัพย์ของบุคคลอื่น ตั้งใจจะสงเคราะห์บุคคลที่มีความทุกข์ให้มีความสุข อย่างนี้จัดว่าเป็นสมาธิใน **จาคานุสสติกรรมฐาน** เป็นสมาธิแท้ที่เราไปนั่งภาวนาเป็นสมาธิ พอเลิก มาแล้ว อารมณ์จิตยังมีอารมณ์เป็นอกุศลนั้นยังไม่แท้ แต่มีอีกสมาธิหนึ่ง นั่นก็คือ **สีลานุสสติ กรรมฐาน** หากว่าบรรดาท่านพุทธบริษัทคิดอยู่เสมอว่า ไปควบคุมกำลังใจให้ทรงศีลบริสุทธิ์ มันจะ เผลอไปบ้าง ไม่บริสุทธิ์บ้างเป็นบางวันที่ตามที อย่างนี้ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีสมาธิใน **สีลานุสสติกรรมฐาน** หรือไม่ต้องไปนั่งหลับตาก็ได้ จิตใจคิดไว้เสมอ ตัวนี้แหละเป็นตัวแท้

แล้วในข้อที่สาม คำว่าตัวหลง เราคิดถึงว่าร่างกายของเราเนี่ย เราไม่หลงว่ามันจะทรงอยู่ตลอด กาล ตลอดสมัย มันต้องมีความตายในที่สุด เราไม่มีความประมาทในชีวิต คิดว่าถ้าเราจะตายก็ตาย อย่างคนดี เมื่อเราจะอยู่ก็อยู่อย่างคนดี อยู่อย่างคนดีมีอะไร คือไม่ขี้แย่งทรัพย์ของเขา คิดแต่จะให้ ฝ่ายเดียว มีจิตเมตตาเป็นอารมณ์ดี มีอารมณ์ทรงศีล 5 บริสุทธิ์ เป็นคนดี แต่ว่าอยู่ที่อยู่อย่างคนดี นี่ถ้า ตายเป็นผีก็เป็นผีดี คือผีประเภทนี้ ตายแล้วอย่างเร็วไปสู่สวรรค์ อย่างนี้ชื่อว่าบรรดาท่านพุทธบริษัท มีศีล มี **จาคานุสสติกรรมฐาน** มี **สีลานุสสติกรรมฐาน** มี **มรณานุสสติกรรมฐาน** เป็นปกติ อารมณ์ คิดอย่างนี้ไว้เสมอๆ ตลอดวัน เผลอบ้างไม่เผลอบ้าง ไม่นั่งหลับตาสมาธิเลย ก็ชื่อว่าเป็นผู้มีสมาธิใน **อนุสสติทั้งสามประการ**ตามที่กล่าวมาอย่างนี้จัดเป็น **สาธุชน** คนดี

ต่อไปองค์สมเด็จพระชินศรีตรัสว่า ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัทที่มีอารมณ์ทรงสมาธิ คือตัดกัณฑ์ ตั้งใจแน่วแน่ คิดไว้เสมอว่าอย่างไรก็ตามที เราจะไม่พยายามทำร้ายทำลายชีวิตทรัพย์สินของบุคคลอื่น ไม่ขี้ขลาดเขา เราจะตั้งใจสงเคราะห์คนและสัตว์ในโลกให้มีความสุขตามกำลังที่เราจะพึงทำได้ อารมณ์นี้แบบสนิทประจําใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท จะหลับอยู่จะตื่นอยู่คิดเสมอ คำว่าหลับอยู่ หมายถึงตื่นขึ้นมาเมื่อไร จิตใจก็คิดไว้เสมอว่าถ้าเรามีทรัพย์สิน พอจะเหลือใช้เหลือสอย เราจะสงเคราะห์คนที่มีความทุกข์กว่าเรา ให้เขามีความสุขตามสภาพที่เราจะพึงช่วยเหลือได้จิตใจยึดมั่น อยู่แบบนี้

ประการที่สอง จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ประกอบไปด้วยความเมตตาปราณี ทรงศีล 5 บริสุทธฺิ มีจิตใจยึดมั่นในศีล 5 เป็นอารมณ์

แล้วประการที่ 3 มีความไม่ประมาทในชีวิต คิดว่าชีวิตของเรานี้ ไร้อิสรภาพ ไม่มีนิมิตและเครื่องหมาย จะคิดว่าวันนี้ เราจะมีชีวิตอยู่วันนี้ แล้วพรุ่งนี้ เราจะทำโน่นทำนี่ มันก็ไม่แน่ว่า มันอาจจะตายเสียก่อนก็ได้ ไร้อิสรภาพงานที่เราจะพึงทำเราจะไม่ทำลายมัน หน้าที่ของเรามีเพียงใดทำไปตามหน้าที่ให้ครบถ้วน แต่ไม่ประมาทในชีวิต คิดว่าจะต้องตายในขณะนี้อยู่เสมอ อย่างนี้ชื่อว่าท่านเป็นผู้มีฌานใน จาคานุสสติกรรมฐาน แล้วก็อารมณ์เป็นฌานใน สีลานุสสติกรรมฐาน อารมณ์เป็นฌานใน มรณานุสสติกรรมฐาน อย่างนี้องค์สมเด็จพระพิชิตมาร ทรงเรียกว่า กัลยาณชน คนใจงามนี้เรียกว่าตามพระพุทธเจ้า ท่านเรียกคนใจงาม คนใจงามอย่างนี้เรียกผู้ทรงฌาน

ถ้าทรงฌานทั้ง 3 ประการอย่างนี้ได้เป็นปกติ ตายจากความเป็นคนก็เป็นพรหม ก้าวเลยสวรรค์ชั้นกามาวจร ขึ้นไป ถ้าหากว่ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายคิดไว้เสมอว่าเราต้องการจะให้ท่าน สามารถคุมสติให้แบบสบายคือไม่ต้องระมัดระวังศีลก็ไม่ขาด ไม่ลืมความตาย เป็นอารมณ์ นอกจากนั้นก็ยังมีอารมณ์ นอกจากนั้นก็ยังมีอารมณ์แถมอีกชนิดหนึ่ง ก็คือการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย นี่มันเป็นทุกข์ นับตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งถึงวันตาย เราไม่มีความสุขอย่างจริงใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกข์ที่มีประจําก็คือนิพัตถทุกข์ ทุกข์ความหนาว ความหิว ความกระหาย ความร้อน การปวดอุจจาระปัสสาวะ กระทบกระทั่งกับอารมณ์ที่เราไม่พอใจอยู่ตลอดเวลาตลอดสมัย ฉะนั้นจะเห็นว่าถ้าการจะเกิดเป็นมนุษย์ก็ดี เป็นเทวดาก็ดี เป็นพรหมก็ดีมันไม่มีความหมาย มันไม่หมดในความสุข ทุกข์ เราจะแสวงหาจุดแห่งความสุขคือพระนิพพานเป็นอารมณ์ปกติ อย่างนี้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงกล่าวว่าท่านผู้นั้นเป็น พระโสดาบัน เมื่อก้าวเข้าสู่การเป็น พระโสดาบัน แล้ว การจะเข้าถึงพระนิพพานก็เป็นของง่าย แต่ทว่าเวลาหมดแล้วบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายท่านนั่งคอยมานาน ท่านก็เมื่อ แต่แต่นี้ไปขอทุกท่านตั้งกายให้ตรง ดำรงจิตให้มั่น กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก ใช้ทำภาวนาและพิจารณาตามอรรถาธิบาย จนกว่าจะได้ยินสัญญาณบอกหมดเวลา

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 66

การเจริญพระกรรมฐาน ถือเอาพระพุทธรูปเป็นสรณะนี้ดีมาก เพราะว่ากรรมฐานเป็นของ พระพุทธเจ้า ถ้าก่อนจะหลับตาลงไป ลืมตาดูพระพุทธรูป พอจำภาพได้แล้วก็หลับตานึกถึง พระพุทธรูป แล้วก็ภาวนาว่า พุทโธ หรือ อรหัง หรือ สัมมาอรหัง ตามใจท่าน ภาวนานานี่อาตมาไม่ จำกัดเพราะจะมีผลเสมอกัน แล้วถ้าบังเอิญขณะที่นั่งนึกจำภาพพระพุทธรูป รูปหายไปก็ลืม ตามาคูใหม่การเจริญพระกรรมฐานนี้หลับตาบ้าง ลืมตาบ้างได้ไม่ขัดข้อง ไม่ใช่ตามที่เขาลือกันบอก ว่าการเจริญพระกรรมฐานยังไม่ถึงกำหนดลืมตาแล้วเป็นบ้า นี่ไม่ใช่แน่ ไม่มีใครบ้า นี่เพื่อเป็นการ ฝึกสมาธิ จะได้จำได้ว่าขณะที่จิตเรายังนึกถึงภาพพระพุทธรูปอยู่ เป็นอันว่าขณะนั้นจิตมีสมาธิ ถ้า ภาพพระพุทธรูปเลื่อนไปจากใจ ก็เป็นอันว่าสมาธิเคลื่อนไป เราดึงภาพให้เกิดความรู้สึกเห็นภาพไม่ ไหว ก็ลืมตาดูใหม่ สลับกันมาสลับกันไปแบบนี้ ไม่เข้าใจใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทจะทรงภาพ เป็นกถาให้ทรงตัว สมาธิก็ทรงตัว หนักๆ เข้าเราไม่ต้องมองภาพพระพุทธรูป นึกขึ้นมาเมื่อไรเห็น ภาพพระพุทธรูปทันที เป็นวิธีการที่ฝึกสมาธิแบบง่ายๆ ก็ดูภาพพระพุทธรูปเป็น พุทธานุสสติ กรรมฐาน ด้วย แล้วก็ฝึกสมาธิด้วย นี่เป็นวิธีฝึกสมาธิ โดยไม่ต้องใช้สติมากนัก แล้วก็ผลดี

สำหรับมา 3 วันคราวนี้ก็จะขอพูดเรื่องสาย ลูกขีวปีสสโก ซึ่งเป็นสายง่ายๆ จะให้บรรดา ท่านพุทธบริษัทพยายามจับจุกศรัทธากำลึงใจเข้าไว้ จะได้เป็นที่พึ่งของตนแน่นอน ทว่าองค์สมเด็จพระชินวรตรัสว่าถ้าเรายังไม่ถึงพระโศคาบันเพียงใด ก็ถือว่ายังเป็นอนิยตบุคคล เป็นคนที่ไม่ แน่นนอน ตามที่องค์สมเด็จพระชินวร ทรงปรารภ เปสการี ลูกสาวนายช่างหูกว่า

สมัยนั้นเมื่อองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ สมเด็จพระบรมครูเคยเสด็จ ไป เมืองอาฬวี ในตอนต้น ขณะนั้นลูกสาวของนายช่างหูกมีอายุ 16 ปี เธอมีโอกาสดำมาพึ่งเทศน์ ของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าตรัสเทศน์แบบย่อว่า ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง ชีวิตหมายถึงการทรงชีวิตอยู่ไม่แน่นอน ความตายมันแน่นอน ขอท่านทั้งหลายจงอย่าประมาทใน ชีวิตจิตจะตั้งไว้อยู่เสมอเพื่อทรงความดี องค์สมเด็จพระชินศรีพูดย่อๆ เพียงเท่านี้แล้วก็เสด็จกลับ

ต่อมา 3 ปี เด็กคนนี้มีอายุได้ 19 ปี เข้าวันหนึ่งองค์สมเด็จพระชินศรีทรงใช้อ่านาถพระพุทธ ญาณตรวจดูอุปนิสัยของสัตว์ ก็ปรากฏว่าภาพเด็กสาวคนนี้ปรากฏขึ้นในข่ายพระญาณ สมเด็จพระ พิชิตมารก็สงสัยว่านี่เรื่องราวเป็นอย่างไร เด็กคนนี้เราเคยเทศน์ให้ฟังมา 3 ปีโน้น เมื่อทรงพิจารณา ไปก็ทราบว่ วันนี้ตอนสายเด็กคนนี้จะต้องตายเพราะอุบัติเหตุ สมเด็จพระบรมโลกเชษฐจึ่งใคร ครวญว่าธรรมะที่เราสอนไปแล้วเธอสนใจหรือเปล่า องค์สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงทราบว่าการ เทศน์วันนั้นคนฟังนับเป็นร้อยๆเรือนพัน แต่ว่าพระธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระทรงธรรมมีไม่ได้ มีผลกับคนอื่นเลย มีผลกับเด็กคนนี้คนเดียว เด็กคนนี้มีความรู้สึกอยู่เสมอว่า ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง ไม่ประมาทในการปฏิบัติความดี มีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา บิดา

มารดาตักเตือนสั่งสอนแบบไปไหน เธอเชื่อ ปฏิบัติตามทุกอย่าง จิตใจก็ตั้งอยู่ในพรหมวิหาร 4 มีศีล
บริสุทธิ์

พระองค์ก็ทรงพิจารณาต่อไปอีกว่า ถ้าเธอตายในตอนสายวันนี้ ถ้าเราไม่ช่วยเธอ เธอจะมี
คติแน่นอนไหม คำว่าคติแน่นอนนี้หมายความว่าตายแล้วจะต้องไม่หวนกลับไปสู่อบายภูมิ จะมีทาง
เดียวคือไปสวรรค์ แล้วก็จะมีจิตใจมุ่งหน้าไปตรงเพื่อพระนิพพาน สมเด็จพระพิชิตมารทรงทราบด้วย
อำนาจพระพุทธานุญาตว่าถ้าเราไม่ช่วยเธอ เธอจะมีคติไม่แน่นอน การตายของเธอคราวนี้อาจจะไป
สวรรค์ก็ได้จะไปนรกก็ได้ อย่างนี้เขาเรียกว่าคติไม่แน่นอน ถ้าแน่นอนก็ต้องไปสวรรค์ฝ่ายเดียวจึง
ทรงพิจารณาว่าถ้าหากว่าเราจะสงเคราะห์เธอ เราจะเทศน์แบบไปไหนเธอจึงจะมีมรรค มีผล สมเด็จพระ
พุทธทศพลก็ทรงทราบด้วยอำนาจพระพุทธานุญาตว่า ถ้าถามปัญหา 4 ข้อกับเธอ เมื่อเธอตอบแล้ว เรา
ให้สาธุการ ครบสี่ครั้งเธอจะได้บรรลุพระโสดาปัตติผล ถ้าตายจากความเป็นคน เธอก็จะไปเกิด ชั้น
ดุสิต อาศัยบุญบารมีอันนี้ต่อไปเธอบำเพ็ญบารมีต่อก็จะได้สำเร็จอรหัตผลเข้าสู่พระนิพพาน

สมเด็จพระพิชิตมารเมื่อทรงทราบ ตอนเช้าตรู่พระบรมครูเสด็จไปแต่ผู้เดียวขอเล่าย่อเพราะ
เรื่องนี้เล่าให้ฟังหลายครั้งแล้ว ในที่สุดเธอก็มา มาที่หลังเขาเพื่อน สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรง
มองดูหน้าเธอ เพราะเธอมาที่หลังเขา นั่งไกลมาก สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าหน้าเธอ เธอก็ทรวงว่า
เวลานี้สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการให้เข้าไปใกล้ จึงเข้าไปใกล้องค์สมเด็จพระจอมไตร

เมื่อเข้าไปแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วก็ตรัสถามว่า ภคินี คุณรน้องหญิง เธอมาจากไหน เธอ
ตอบว่าไม่ทราบพระพุทธเจ้า ท่านก็ถามต่อไปว่า เธอจะไปไหน เธอก็ตอบว่าไม่ทราบพระพุทธเจ้าข้า
ท่านก็ถามต่อไปว่า เธอไม่ทราบหรือ เธอตอบว่าทราบพระพุทธเจ้าข้า ท่านถามว่า เธอทราบหรือ
เธอก็ตอบว่าไม่ทราบพระพุทธเจ้าข้า การตอบแบบนี้ทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ หาวาเด็กล้อเลียน
พระพุทธเจ้า

ต่อมาพระพุทธเจ้ายับยั้งเสียงต่อต้านของบรรดาประชาชนส่วนใหญ่ เมื่อเขาสงบ พระองค์ก็
ถามว่าที่ตลาคถามเธอว่ามาจากไหน เธอตอบว่าไม่ทราบหมายความว่าอย่างไร

เธอก็ตอบว่าการที่หม่อมฉันมาจากบ้านมาที่นี่ สมเด็จพระชินศรียอมทราบด้วยอำนาจพุท
ธานุญาต แต่คำถามนั้นไม่ได้ถามแบบนี้ ถามว่าก่อนจะเกิดมานี้หม่อมฉันมาจากไหน อันนี้หม่อมฉันไม่
ทราบพระพุทธเจ้าข้า

พระพุทธเจ้าก็ทรงให้สาธุการว่าถูกแล้ว สมเด็จพระประทีปแก้วถามว่าเธอไม่ทราบหรือ
เธอตอบว่าทราบพระพุทธเจ้าข้า นั้นหมายความว่าอย่างไร

เธอตอบว่าเธอทราบแน่นอนว่าอย่างไรเธอก็ต้องตาย ชีวิตไม่ทรงอยู่ได้ตลอดกาลตลอด
สมัย ต้องตายแน่สักวันหนึ่ง

พระพุทธเจ้าก็ให้สาธุการ พระพุทธเจ้าถามเธอว่าที่ตลาคถามว่าเธอทราบหรือ เธอตอบไม่
ทราบหมายความว่าอย่างไร เป็นข้อที่สี่

เธอก็ตอบทูลองค์สมเด็จพระมหารามูณีว่าหม่อมฉันจะตายเช้า ตายสาย ตายบ่าย ตายเที่ยง ตายด้วยอาการอย่างไร หม่อมฉันไม่ทราบพระพุทธเจ้า ทราบแต่เพียงว่าตายแน่ แต่ไม่รู้เวลาตาย

สมเด็จพระจอมไตรก็ทรงให้สาธุการเป็นวาระที่สี่ เธอก็บรรลुพระโศคาปตติผล

ต่อไปองค์สมเด็จพระทศพลเสด็จกลับ ชาวบ้านกลับ เธอก็ไปหาพ่อ พ่อคอยอยู่สายจัด กำลังจะทอดูก มือจับกระสวยมือหนึ่ง อีกมือหนึ่งจับพืมหลับ เพราะมันสาย หิวก็หิว สายก็สาย เพลียก็เพลีย เมื่อลูกสาวเดินไป ไม่ทันสังเกต เอาตัวกระทบพืมเข้า พืมไหว พ่อตั้งใจจะพุ่งกระสวยอยู่แล้ว ก็เลยพุ่งกระสวยไปโดยแรง เลยพุ่งพลาดไปถูกเอาอกลูกสาวล้มลงถึงกับความตาย ตายแล้วเธอก็ไป **ชั้นอุลิต**

นี่เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระธรรมสามิสรเถื่อว่าบุคคลใดที่จะมิดิแนนอน ก็ต้องเป็นพระโศคาบัน ฉะนั้น 3 วันนี่ก็จะขอพูดสาย **สุขวิปัสสโก** ซึ่งเป็นสายปฏิบัติง่ายแต่ว่าท่านทั้งหลายจะใช้ลีลาในหลักของ **วิชาสาม อภิญญาหก ปฏิสัมภิทาญาณ** อาตมาไม่ห้าม แต่ขอให้คงหลักการไว้ เพราะเป็นการปฏิบัติสบายๆ การปฏิบัติสบายๆ ก็อย่าลืมนิสัยที่องค์สมเด็จพระจอมไตรทรงเทศน์กับ **เปสการี** หรือเทศน์กับชาวบ้านว่า **ชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง** ใดๆ พวกเราก็ตายแน่แล้ว **เธอทั้งหลายจงอย่าประมาทในชีวิต** จงคิดว่าก่อนที่เราจะตาย เราก็สร้างความดีไว้ก่อน ถ้าอยู่เป็นมนุษย์เราก็จะอยู่อย่างคนดี ถ้าตายเป็นผีแล้วก็เป็นผีดี

นี่การอยู่เป็นมนุษย์ การอยู่เป็นคนดีเป็นอย่างไร นี่ว่ากันถึงพื้นฐานของพระโศคาบัน ความจริงพระโศคาบันนี้มี 3 ชั้น **เอกพิธิ โกลังโกละ สัตตชัตตปุระมะ** ขอพูดในชั้นของ **สัตตชัตตปุระมะ** ชั้นแบบเบาๆ นี่ว่าเป็นอันดับที่อ่อนที่สุด นั่นก็คือนึกถึงความตายอย่างเช่นเดียวกับ **เปสการีธิดา** ว่าเรานี้มันตายแน่ ลืมตาขึ้นมาเวลาเช้า ในวันนี้เราจะมีโอกาสเห็นพระอาทิตย์ในวันพรุ่งนี้หรือไม่ เราไม่แน่นอน ฉะนั้นกรรมใดที่องค์สมเด็จพระชินชระว่าเป็นปัจจัยแห่งพระโศคาบัน เราจะปฏิบัติกรรมนั้นให้ทรงตัว ใหม่ๆ มันก็จะฝืนอารมณ์อยู่บ้าง แต่ถ้าหากว่านานๆ ไป อารมณ์มันจะชินมันก็จะมีความทรงตัว ชินตรงไหน ชินนึกถึงความตายไว้เป็นปกติ ว่าเราจะไม่ประมาทชีวิต เราจะคิดไว้เสมอว่าความตายอาจจะปรากฏกับเราเดี๋ยวนี้ อย่าไปคิดว่าอีกสามเดือนถึงจะตาย อีกห้าปีถึงจะตาย อีก 20 ปี ถึงจะตาย อย่างนั้นไม่ถูกหรือคิดว่าถ้าเราหายใจเข้าแล้วเราไม่หายใจออกเราก็ตาย หายใจออกแล้วเราไม่หายใจเข้าเราก็ตาย เราจะเห็นว่าบางคนคุยๆ กับเรา ร่างกายเขาแข็งแรงดี อยู่ๆ เขาก็ตายไปเฉยๆ ใจคิดว่าตายเฉยๆ หมายความว่าตายด้วยอาการอย่างไรของมันก็ช่างเถอะ แต่อาการตายนี้จับปล้น ซึ่งเราไม่คาดคิดอย่างนี้มีอยู่มาก

ฉะนั้น ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททำนึ่ถึงคำสอนขององค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า นึกถึงความตายไว้เป็นอารมณ์ จะได้มีความไม่ประมาทในชีวิต การนึกถึงความตายไว้เป็นอารมณ์ พระพุทธเจ้าเรียกว่า **มรณานุสติกรรมฐาน** แล้วคนที่นึกถึงความตายไว้เป็นอารมณ์นี้เป็นคนกล้า จะทำให้ไม่มีความหวาดหวั่นในความตาย เพราะอะไร เพราะพร้อมที่จะสร้างความดี ความดีที่เราจะ

สร้างเข้าไว้ก็เป็นความดีขั้นพระโศดาบัน อย่าสร้างให้มันต่ำกว่านั้น ถือว่าขั้น พระโศดาบัน สัตตชัตต
ตุง นี่เป็นอันดับต่ำที่สุดของชีวิต ที่เราพบศาสนาขององค์สมเด็จพระธรรมสามิสรแล้วเราต้องทรง
ให้ได้ ทำอย่างไร

อันดับแรกก็พิจารณาถึงความดีของพระพุทธเจ้า ความดีของพระธรรมความดีของพระอริย
สงฆ์ ข้อท้ายนี้อย่าลืมนะว่าอาตมาจำกัดใช้คำว่าพระอริยสงฆ์คือพระในพุทธศาสนามีมาก เป็นพระ
ขั้น ปุถุชน หนาแน่นไปด้วยกิเลสก็มี เป็นพระที่เป็น สาธุชน มีศีลบริสุทธิ์ก็มี พระที่เป็น กัลยาณชน
มีฉันทสมาบัติที่ดี พระที่เป็น พระอริยชน เป็นพระอริยเจ้าก็มี

แต่พระที่เป็น ปุถุชน หนาแน่นไปด้วยกิเลส อย่างนี้ไหวไม่มีผล เพราะแกเลวมาก ถ้าเป็น
ปุถุชน พระที่เป็น ปุถุชน เป็นคนหนาแน่นไปด้วยกิเลส อันนี้ไม่ควรเคารพความดี แม้แต่ศีล 5 แก่ก็
ไม่เคารพ อย่างนี้ไม่ควรจะสนับสนุน ไม่ควรจะไปกราบไหว้บูชา เราบูชาคนเลว เราก็ดูไปด้วย เขา
ช่วยเราแล้ว การทำบุญพระพุทธเจ้าบอกว่า บุญญ์ก เขตตั้ง ให้เลือกเนื่อนานบุญ เหมือนกับหวานพีช
ถ้าเราหวานพีชลงไปในกลุ่ม น้ำก็ท่วมหมด พีชไม่ขึ้น พอหวานพีชไปที่ดินดอนเกินไปมันก็ไม่ขึ้น
เพราะมันแห้งแล้ง ต้องหาที่เหมาะสมๆ ดีๆ สบายๆ พีชจะขึ้นได้โดยสะดวกไม่ขาดแคลนน้ำ ไม่ขาด
แคลนอาหาร ข้อนี้มีอุปมาฉันใด แม้การบำเพ็ญกุศลก็เช่นเดียวกัน บุญญ์ก เขตตั้ง องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าให้เลือกเขตนาบุญนี้ถ้าท่านเป็นปุถุชนคนหนาแน่นไปด้วยกิเลส บวชเข้าไป
พระพุทธศาสนาแล้วไม่เคารพในพระธรรมวินัย อันนี้ไม่มีความหมาย

สำหรับท่านที่เป็น สาธุชน ผู้มีศีลบริสุทธิ์นี้ได้ ทำบุญแล้วได้ผล แต่คติของท่านก็ยังไม
แน่นอน อาจจะพลอยชั่วไปได้ ถ้าเป็น กัลยาณชน ผู้ทรงฉานโลกียฉาน โลกียถ้าอรรถศีลฉานก็ทรง
ตัว ถ้าอรรถฉานไหนหวัดเดียวฉานก็สลายตัวเพราะจะเอาแน่นอนไม่ได้ ฉะนั้นอาตมาจึงจำกัดลง
ไปว่าสำหรับ พระอริยเจ้า หรือ อริยสงฆ์ นี่เป็นเรื่องแน่นอน เพราะอริยสงฆ์ตั้งแต่พระโศดาบันไป
ไม่มีเดินทางมาหาความชั่ว มีแต่เพียงก้าวเข้าไปสู่ความดี

นี่การที่บรรดาท่านพุทธบริษัท ที่จะถวายความเคารพในพระรัตนตรัยทั้งสามประการ
สำหรับพระพุทธเจ้ากับพระธรรมไม่มีความสำคัญ คำว่าไม่สำคัญหมายความว่าไม่ต้องวินิจฉัย
อย่างไรๆ ท่านก็ดีแน่ แต่พระสงฆ์แล้วละก็วินิจฉัยกันก่อน วินิจฉัยแบบไหน ประวัตินี้มาก เลือกเอา
ประวัตินี้ของพระอริยสงฆ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในสมัยขององค์สมเด็จพระบรมครูก็ได้ ถ้าจำใครไม่ได้ก็จำ
พระโมคคัลลาน์ พระสารีบุตร พระอนุรุทธ พระอานนท์ ที่เราชินหู อย่างนี้ก็ได้ เวลาจะไหว้จะ
กราบลงไปก็นึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์องค์ใดองค์หนึ่งก็ได้ ถ้านึกถึงองค์ใดองค์หนึ่งก็ชื่อว่าถึงพระอริยสงฆ์
ทั้งหมด ทำจิตของท่านให้กำหนดด้วยอำนาจปัญญาว่าความดีของพระทั้งสามประเภทคือ พระพุทธ
เจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ ท่านมีความดีควรเคารพนับถือ แล้วก็ปลุกฝังความเคารพนับถือด้วย
อำนาจปัญญาที่ พิจารณาเป็นแล้ว

แล้วต่อไปองค์สมเด็จพระประทีปแก้ว กล่าวว่าเมื่อเคารพในพระรัตนตรัยทั้งสามประการอย่างจริงใจ ต่อไปก็ต้องตั้งใจรักษาศีล 5 ให้บริสุทธิ์ ถ้าบังเอิญอารมณ์มันจะบกพร่องบ้าง ใหม่ๆ เป็นของธรรมดา ถ้าตั้งใจ พอตื่นขึ้นมาตั้งใจคิดว่าวันนี้เราจะไม่ยอมขาดศีล 5 เด็ดขาด บางทีมันก็พลอยบ้าง อะไรบ้างเป็นเรื่องธรรมดา ไม่ฆ่าอารมณ์มันจะชิน เมื่ออารมณ์ชินแล้วเราก็สามารถรักษาศีล 5 ได้เป็นปกติ

ถ้าท่านทั้งหลายนึกถึงความตายเป็นอารมณ์ มีความเคารพในพระพุทธเจ้า พระธรรม พระอริยสงฆ์ เป็นปกติ มีศีล 5 เป็นปกติ จนกว่าจิตจะรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ เมื่อจิตเริ่มรักนิพพานเป็นอารมณ์ แสดงว่าอารมณ์จิตของบรรดาท่านพุทธบริษัทเข้าถึง โศตรกฏญาณ คำว่า โศตรกฏญาณ ก็หมายความว่าจิตอยู่ระหว่างโลกียะกับโลกุตระ แต่ว่าจิตจะทรงอยู่อันดับนี้เพียงอย่างมากที่สุดไม่เกิน 7 วัน จิตของท่านก็จะไปเป็นพระโสดาบัน พอจิตของท่านเข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน ความเสื่อมของความดีไม่มี

นี่พระโสดาบันจะมีอะไรอยู่บ้าง พระโสดาบันยังมีความรักในเพศ ยังมีการแต่งงาน ยังมีลูก ยังมีหลาน พระโสดาบันยังมีความร่ำรวย ร่ำรวยนี้ไม่โกงใครรวยด้วยสัมมาอาชีพะ ไม่ใช่เป็นพระโสดาบันแล้วไม่ทำมาหากิน ทำกินตามปกติแต่ไม่คด ไม่โกงใคร เป็นคนซื่อตรง ซื่อสัตย์สุจริต สำหรับความรักในระหว่างเพศก็จะรักเฉพาะในขอบเขตคู่สามีเมีย ไม่นอกใจซึ่งกันและกัน สำหรับความโกรธความพยาบาทของพระโสดาบันยังมีครบถ้วนบริบูรณ์ แต่ว่าไม่ทำลายชีวิตคนอื่น เพราะว่าศีลเขาบังคับ ความหลงของพระโสดาบันยังมีอยู่ ยังรักสวย ความสวยสดงดงาม รักความร่ำรวย แสดงว่ายังมีความหลง แต่ว่าจิตปักตรงคิดว่าเราตายแน่ คือมันหลงน้อยลงไป

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทรงคุณธรรมได้ตามนี้ละอาตมาว่าทรงได้ ว่ากำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่มานี้ ส่วนใหญ่ คำว่าส่วนใหญ่หมายถึงทุกคนที่ตั้งใจมาจริง มีกำลังใจพอแล้วก็เลยกว่านี้เสียด้วยกำลังใจของท่านเลยที่จะทรงความพระโสดาบันแล้วอันดับแรกทรงอันนี้ให้ได้ก่อนถ้าใครทรงได้แล้วก็ทรงไป ตั้งใจปฏิบัติต่อไป ที่ยังทรงไม่ได้ก็ตั้งใจเข้าไว้ว่านับตั้งแต่นี้เป็นต้นไปเราจะไม่ประมาทในชีวิต เราจะคิดไว้เสมอว่าเราจะตาย เดี่ยวนี้พอคิดว่าเราจะตายเดี่ยวนี้อะไรไปงอมืองอเท้า งานใดๆ ถ้าทำเป็นหน้าที่เราจะทำให้ครบถ้วนทุกอย่าง จะได้ไม่มี ความห่วงใย แล้วก็ตั้งใจเคารพในคุณพระรัตนตรัย ถ้านึกถึงอะไรไม่ได้ก็จำภาพพระพุทธรูปเข้าไว้ ใจจับอยู่ในภาพพระพุทธรูปปฏิมากร อย่างนี้ใช้ได้เป็น พุทธานุสสติกรรมฐาน ถ้ารักในพระธรรม คำสั่งสอนบทใดบทหนึ่งที่เคยฟังมาจนขึ้นใจอย่างนี้ชื่อว่าเข้าถึงพระธรรม ธรรมานุสสติกรรมฐาน ถ้าจิตใจน้อมเข้าไปในถึงพระอริยสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่งก็จัดเป็น สังฆานุสสติกรรมฐาน ถ้าใจทรงอยู่แบบนี้ ก็มาพยายามยังคับควบคุมกำลังใจว่าศีล 5 ประการเป็นหลักใหญ่ของเรา เราจะทรงให้ได้ เพราะศีล 5 เป็นตัวตัดอบายภูมิ

คนใดมีศีล 5 บริสุทธิ์ คนนั้นไม่ตกนรก ไม่เกิดเป็นเปรต ไม่เกิดเป็นอสุรกายไม่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้าจะกลับมาเกิดเป็นคนใหม่ ก็เป็นคนที่มีรูปร่างสวยสดงดงาม มีโรคน้อยแล้วมีทรัพย์สิน

ไม่ถูกอัศจรรย์ โจรภัย ฆาตภัย อุทกภัย แล้วก็มีคนในปกครองที่ว่าง่าย สอนง่าย อยู่ในโอวาท จะพูดกับใครก็มีคนปรารถนาอยากฟัง จะมีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ คุณธรรมของศีลมีอย่างนี้ ถ้าบังเอิญเราจะเกิดอีก เราจะเกิดเป็นคนดีประเภทนี้ ตั้งใจรักษาไว้ให้ดี

ถ้ากำลังจิตของบรรดาท่านพุทธบริษัทนี้มีอารมณ์ทรงตัวแน่นอน ใจก็จะเริ่มรักพระนิพพาน เห็นว่าการเกิดเป็นทุกข์ เป็นเวทาคือไม่เป็นเรื่อง เป็นพรหมก็ไม่เป็นเรื่อง สู้ไปนิพพานไม่ได้ เมื่อจิตใจรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ สักครูเดียววันสองวัน ก็เข้า โศตรกฏญาณ ภายในไม่ช้า จิตใจของท่านก็จะถึงความ เป็นพระโสดาบัน

ตอนเข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน อารมณ์จะเคลื่อนไปอีกชนิดหนึ่ง จิตรักพระนิพพาน จริงจังเหมือนกัน ทรงเค็มยิ่งรักมาก แต่อารมณ์อีกจุดหนึ่งจะขึ้นมายอมรับนับถือกฎของธรรมดา มีการขยับอารมณ์ ถ้าใครเขาจะด่า เขาจะว่าไม่เป็นที่ชอบใจ โกรธ แต่หากจะเลิกเรวนี้ใจก็คิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา เราเกิดมาเพื่อให้ชาวบ้านเขาด่า เขาอยากจะด่าก็ด่าตามเขา อย่างนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือว่าท่านเป็นพระโสดาบัน ท่านเป็นโสดาบันขึ้น สัตตชัตตุง ก็เกิดเป็นมนุษย์อีก 7 ชาติ สลับกับเวทาคาไปนิพพาน ถ้าเป็น โกลังโกละ ก็เกิดเป็นมนุษย์กับเวทาคาสลับกันไปอย่างละ 3 ชาติ ถึงนิพพาน ถ้าเป็น เอกพิธิ ก็เกิดเป็นมนุษย์ชาติเดียวไปนิพพานเป็นอันว่าการเกิดของท่านจะมีในช่วงระหว่างมนุษย์กับเวทาคาหรือพรหมเท่านั้น ถ้ายังเกิดอยู่ เป็นอันว่าเกิดเป็นคนเมื่อไร มีแต่ความสุขมากกว่าความทุกข์หรือทุกสิ่งทุกอย่างมันพร้อมมูล

เอาละ บรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย วันนี้ก็เป็นการেলাใจกัน เพราะการแนะนำสั่งสอนใดๆ ก็กล่าวมาหมดแล้ว เมื่อบรรดาท่านสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วทำตนให้เป็นที่พึงได้ อย่างจริงจับ ขอบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านจงทรงกำลังใจอย่างนี้ไว้ให้เป็นปกติ อาตมาคิดว่าไม่เกินวิสัยที่ของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายจะทรงได้ ต่อแต่นี้ไปขอทุกท่านตั้งกายให้ตรงดำรงจิตให้มั่นกำหนดรู้ลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ได้คำภาวนาและพิจารณาตามอธยาศัยจนกว่าจะได้ ยินสัญญาณบอกหมดเวลา

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 67

การเจริญพระกรรมฐาน ความมุ่งหมายก็มีว่าต้องการให้ทุกท่านเป็นพระอรหันต์ นี่เป็นการต้องการนะ เพราะว่าพระพุทธเจ้าท่านต้องแบบนั้น แต่ว่าคนบอกเป็นหรือไม่เป็นก็ช่างมันเถอะ คนฟังเป็นก็แล้วกัน ไซ้ใหม่ ถ้าทั้งหมดนี้เป็นพระอรหันต์หมด แล้วก็ไปบวชแล้ว ค็นี่เป็นพระอรหันต์ พุร่งนี้นิพพานหมดพระ 2 องค์คือไม่มีใครให้กิน แต่ก็ไม่กลัวอดนะ การเจริญพระกรรมฐานท่านแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. สุกขวิปัสสโก

สำหรับอันดับที่ 2 เดวิโข ทรงวิชาสาม

วิชาสามที่ท่านเขียนย่อไว้ว่า หนึ่งได้ ทิพจักขุญาณ สอง ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ สาม อาสวัคชญาณ

สำหรับ ทิพจักขุญาณ นี่ก็หมายถึงว่ารู้สวรรค์ได้ รู้นรกได้ รู้พรหมโลกได้เรานั่ง อยู่ตรงนี้จะคุยกับ พระยายม ก็ได้ คุยกับสัตว์นรกก็ได้ เปรตก็ได้ อสุรกายก็ได้ นั่งอยู่ตรงนี้จะคุยกับเทวดาหรือพรหมก็ได้ นี่สำหรับ ทิพจักขุญาณ

ถ้าหากว่าเราได้ อาสวัคชญาณ ด้วย เรานั่งอยู่ตรงนี้ ก็สามารถคุยกับพระอรหันต์ก็ได้ คุยกับพระพุทธเจ้าก็ได้ที่นิพพานไปแล้ว ถ้าถามว่าจะคุยได้อย่างไรท่านผู้นั้นนิพพานไปแล้ว ก็ต้องย้อนถามไปอีกว่าเทวดากับพรหมเขาก็ตายไปแล้วทำไมเรายังคุยได้ ไซ้ใหม่ อันนี้จะทราบเมื่อถึงเอง

แล้วก็สำหรับ ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ก็ได้แก่การระลึกชาติได้ ถอยหลังเข้าไปก็ชาติก็ได้ตามอัธยาศัย

แต่ทว่าสำหรับวิชาสามจริงๆ เป็นเรื่องของวิชาสาม อันดับที่สามก็ได้แก่ อาสวัคชญาณ ทำกิเลสให้สิ้นไป แต่ว่าส่วนญาณทั้งสองคือ ทิพจักขุญาณ ก็ดี ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ ก็ดี อันนี้พื้นฐานที่จะฟังได้ก็ได้ ถ้าฝึก ทิพจักขุญาณ ได้อย่างเดียว ก็ได้หมด ถ้าจะนับให้ละเอียดก็ต้องเป็นญาณ 8 แต่เนื้อแท้จริงๆ ก็ ทิพจักขุญาณ สดแล้วแต่เราจะใช้ อย่างมีมือเราจะใช้ให้หัวคน เขาเรียกว่ามีมือสำหรับให้หัวคนไซ้ใหม่ ถ้ามีจะยกมะเหงกให้ชาวบ้าน เขาเรียกมียกมะเหงก มือเดียวกันไซ้ใหม่ แล้วมือจะใช้หยิบทัพพิตักข้าวก็เป็นมือจับทัพพินันแหละ

นี่สำหรับ ทิพจักขุญาณ ถ้าหากว่าท่านฝึกได้เราก็ใช้ญาณได้แปดอย่าง คือหนึ่งสามารถเห็นผีได้ เห็นเทวดาได้ เห็นพรหมได้ เห็นสัตว์นรกได้ เห็นเปรตได้เห็นอสุรกายได้ เห็นสตางค์ในกระเป๋าชาวบ้านได้ นี่เห็นได้จริงๆ แต่หากว่าทำได้เขาไม่ให้เห็นหรือกนะ ถ้าทำได้จริงๆ นี้ เขาไม่อยากจะเห็น

แล้วก็ประการที่สอง ทิพจักขุญาณ อันนี้ถ้าใช้อารมณ์เข้มข้น ก็จะเรียกกันได้ว่าเป็น จตุปปาตญาณ คำว่า จตุปปาตญาณ นี้ก็สามารถจะรู้ว่าคนที่มานั่งอยู่ที่นี้ ก่อนจะเกิดนี้มาจากไหน ถ้า

ตายไปแล้วไปอยู่ที่ไหน ความจริงก็เป็น **ทิพจักขุญาณ** นั่นเองเพราะเราใช้ในการที่จะรู้ว่าเขาก่อนจะเกิดเขามาจากไหน แล้วเวลาตายไปแล้วเขาไปอยู่ที่ไหน ก็ใช้ **ทิพจักขุญาณ** เป็นเครื่องรู้ ท่านเรียกว่า **จตุปปาตญาณ**

ต่อไปก็เป็น **ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ** เราต้องการอยากจะมีตัวของเราเองว่าตอนก่อนจะเกิดมาที่นี่ เราเกิดมาแล้วกี่ชาติ เป็นอะไรบ้าง เคยตกนรกมาเท่าไร เคยเป็นเปรตเท่าไร เป็นสัตว์เดรัจฉานเท่าไร เป็นมนุษย์เท่าไร มนุษย์เราเป็นสภาวะอะไรบ้าง เป็นเทวดามาแล้วเท่าไร เป็นพรหมมาแล้วเท่าไร เรารู้ได้

แล้วก็มา **เจโตปริยญาณ** แล้วก็สามารถจะรู้วาระน้ำจิตของคน วาระน้ำจิตของสัตว์ จิตของตัวเอง ว่าจิตนี้มีสภาพเป็นสุขหรือมีสภาพเป็นทุกข์ มีอารมณ์กลุ่มๆ แบบไหน มีอารมณ์สบายใจแบบไหน มีกิเลสขนาดไหนบ้าง หรือว่ามีกรรมกรรมผลถึงขั้นไหน

แต่การบรรลุกรรมผลนี้เราจะต้องทำตนให้ถึงขั้นนั้น ถ้าเราได้ญาณโลกีย์เราจะไปรู้เรื่องของพระอรหันต์ไม่ได้ ถ้าเราเป็นพระอรหันต์ขั้นโสดาบัน ก็จะไปรู้เรื่องของพระสัทธาคามิไม่ได้ เราอยากจะมีระดับไหนก็รู้แค่ที่เรารู้ได้ ถ้าสูงกว่าเรา เราไม่รู้ ถ้าทำไมจึงรู้ว่าสูงกว่าเรา เราก็จะวัดระดับจิตได้ ถ้าเราต้องการความรู้สูงขึ้นไปกว่าเรา อันนี้อารมณ์มันจะมีรู้ไม่ได้ ถ้าหากว่าเราจะเป็นพระอรหันต์เรารู้คนได้ทุกระดับ

แล้วก็ต่อไป **อดีตังสญาณ** ก็รู้เรื่องราวในอดีตของคนและวัตถุ หรือว่าสัตว์ว่าในอดีตเขามีสภาวะเป็นอย่างไรมาบ้าง

อนาคตังสญาณ อยากจะรู้ว่าต่อไปคนที่มานั่งอยู่ที่นี้ หรือไม่ว่าอยู่ที่ไหนก็ตามหรือวัตถุหรืออาคารสถานที่ว่าสภาพข้างหน้ามันจะเป็นอย่างไร

หรือว่า **ปัจจุปปันนังสญาณ** เวลานี้คนที่นั่งที่นี้ก็คือที่อื่นก็ดี มีอารมณ์จิตอยู่ในระดับไหน ใครบ้างมีอารมณ์สูง ใครบ้างมีอารมณ์ต่ำ ใครมีสุข ใครมีทุกข์ หรือว่าใครอยู่ที่ไหน เวลานี้เขาทำอะไรอยู่ อันนี้เรารู้ได้

และ **ยถากัมมุตตาญาณ** คนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน หรือว่าตายไปแล้วก็ดีเขามีความสุขหรือมีความทุกข์ เพราะอาศัยกรรมอะไรเป็นปัจจัย ความจริงวิชาสามแต่ว่าอารมณ์ญาณตามสมรรถภาพของวิชาสามนี้ก็รู้ได้ตามนี้ ไม่ใช่รู้แค่แต่สามตามที่ว่านะ

อีกอันหนึ่งก็เรียก **อภิัญญาห** หรือ **อพภิญโญ ฉภิญโญ** ก็ได้แก่อภิัญญาห อภิัญญาหก็มีแปลว่าวิชาสามเข้าไป

อิทธิฤทธิ์ สามารถแสดงฤทธิ์เหาะเหินเดินอากาศ เนรมิตอะไรต่างๆ ได้ แล้วก็ **ทิพโสตญาณ** มีประสาทหูเป็นทิพย์ ประสาทหูเป็นทิพย์นั้นไม่ได้เป็นทิพย์ตลอดเวลา ถ้าให้ทิพย์ตลอดวันกลุ่มใจตาย คนประเทศไทย 43 ล้านคน แก่พูดกันคนละคำก็ฟัง 43 ล้านเสียง เสร็จ ตายให้หมด แต่ที่ต้องการจะรู้ว่าใครพูดอะไรเมื่อไร พูดมาแล้วเสีย 20 30 ปีหรือร้อยปี พันปี สองพันปี ก็รู้ได้ หรือว่าเวลานี้เราต้องการอยากจะมีใครคนหนึ่งพูดในเรื่องเนื่องถึงเราหรือไม่ เรารู้ได้โดยเฉพาะไม่ใช่ฟังรู้

หมด จิ้งจก ตู๊กแก ร้องก็รู้ คนพูดก็รู้ แมวร้องก็รู้ หมาหอนก็รู้ควายคุยกัน ว่า ตาย เสรีจ ไม่มีเหลือ ผล
ที่สุดเป็นโรคเส้นประสาทตาย นี่เขาเรียก ทิปโสตญาณ นะ คำว่า ทิปโสตญาณ นี่ไม่ใช่อารมณ์
ประสาทเป็นทิพย์โดยเฉพาะคือต้องใช้กำลังจิตเข้าไปบังคับประสาทเพื่อรับทราบ

สำหรับ ปฏิสัมภทาญาณ นี่ฝึกง่าย ฝึกง่ายกว่าวิชาสามหรือว่าอภิญาหกแต่ว่าในสมัยที่
ทรงญาณโลกียอยู่นี้ไม่ได้ จะต้องได้เมื่อถึงคราวเป็นพระอนาคามี คือสำหรับ ปฏิสัมภทาญาณ ท่าน
ก็ปฏิบัติกรรมฐานแบบเรื่อยๆ แต่ว่าเจริญพระกรรมฐานฝ่ายรูปฌานไปถึงฌาน 4 รูปฌานไปถึงฌาน
4 นี่จะเป็นฌานอะไรก็ได้จะเป็นกสิณก็ได้ เป็น อานาปานุสสติกรรมฐาน ก็ได้เป็น พรหมวิหาร 4 ก็ได้
ได้อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ทรงฌาน 4 ไว้ให้คล่องตัว ถ้าหากว่าเป็นฌาน 4 ใน รูปฌาน แล้วถ้าจะได้
ใน อรูปฌาน ก็ต้องจับกสิณกองใดกองหนึ่งขึ้นมา ความจริงถ้าจิตถึงฌาน 4 แล้วทำอะไรก็ได้ ใช้
กสิณกอนั้นให้ทรงถึงฌาน 4 แล้วก็เพิกกสิณไปก็จับ อากาสนัญญาตนะ คือจับอากาศขึ้นมาเป็น
อารมณ์ แล้วก็จับ วิญญาณัญญาตนะ จับวิญญาณขึ้นมาเป็นอารมณ์ จับ อากิญจัญญาตนะ คือความ
ไม่มีอะไรในโลกเป็นอารมณ์ แล้วก็จับ เนวสัญญานาสัญญาตนะ คือคนมีสัญญาทำเหมือนคนไม่มี
สัญญา สัญญานี้แปลว่ามีความจำ ความจำมั่นจำได้ว่าอากาศประเภทนี้หนาว อากาศประเภทนี้ร้อน
ก็ทำเหมือนเป็นคนไม่หนาว ไม่ร้อนมันจะเป็นอย่างไรก็ช่างมัน แต่ว่าต้องทรงฌานไว้ มันจะมีความ
รู้สึกลอยอยู่นั้น

ทั้งสามอย่างนี้คือ วิชาสาม ก็คือ อภิญาหก ก็ดี ปฏิสัมภทาญาณ ก็ดี ก็ถือว่าเป็นเรื่องกีฬา
สมาธิ แล้วพื้นฐานที่จะเป็นพระอรหันต์จริงๆ ก็ต้องทำสาย สุกขวิปัสสโก สายนี้ถือว่าเป็นสาย
พื้นฐานเดินทางเรื่อยๆ เป็นพระอรหันต์แล้วก็ไม่เห็นผี ไม่เห็นเทวดา ไม่กลัวมัจจุ ไร้ใหม่ละ รู้จักผี
ได้ ดีไม่ดินอนๆ จะหลับเสียวหนอยผีมาคุยเยอะแล้วนอนไม่หลับ อ้าว นอน านั่งๆ เพลินๆ จะทำ
อะไรสักหน่อย เทวดาย่องมาคุยเสียแล้ว ไม่เป็นเรื่อง กวนใจ ถ้าเป็น สุกขวิปัสสโก แกจะคุยแกก็คุย
ฉันทไม่ได้ยินเสียก็หมดเรื่องไร้ใหม่ แกจะมาอย่างไรก็ช่าง ไม่เห็นเสียก็หมดเรื่อง สบายแต่จิตใจท่าน
มีความสุข ถือความเป็นอรหันต์พื้นฐานอยู่ที่ สุกขวิปัสสโก

การปฏิบัติของบรรดาท่านพุทธบริษัท ก็ควรจะยึดสาย สุกขวิปัสสโก เป็นสำคัญนะ ถือว่า
เป็นสายพื้นฐาน แต่ถ้าหากว่าเราจะฝึกวิชาสามก็ดี อภิญาหกก็ดี อันนี้หมายถึงว่าเราไม่มั่นใจใน
อารมณ์ของสมาธิ ว่าสมาธิของเรามีความเข้มแข็งหรือไม่ ถ้าหากว่าใช้หลักของวิชาสามหรือ
อภิญาหกเข้าช่วย อันนี้ก็มีประโยชน์มาก ก็ความเข้มแข็งของจิตมันมี แล้วอีกประการหนึ่ง ถ้าได้
ฝึกวิชาสามหรืออภิญาหกอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นการป้องกันความสงสัยในคำสั่งสอนขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะมีการเถียงกันอยู่เสมอว่าสวรรค์มีจริงไหมนรกมีจริงไหม วันนี้ก็
มีเด็กมาถามว่าเขาก็ก็นรกแขก ฝรั่งเศสก็นรกฝรั่ง เจ๊กก็นรกเจ๊ก จีนก็นรกจีน เอ๊ะ เจ๊กกับจีน
เหมือนกันไหม ไม่เหมือนกันนะ ลองเขียนดูมันไม่เหมือนกันหรอก จีน จอสระอิ นอหนูสะกด เจ๊ก
สระเอ จอจัน กอไก่ออะไรนะ มันไม่เหมือนกัน เจ๊กกับจีน เป็นอันว่าเขาพูดกันก็ชักจะยุ่งว่าศาสนา

หนึ่งก็มีนรกขุมหนึ่งนรกสายหนึ่ง สวรรค์ก็เป็นสายหนึ่ง ถ้าว่าในนรก ต่างนรกมีต่างพวก สวรรค์ก็ต่างพวกผลที่สุดก็ไปติดกัน ในสวรรค์อีก พวกนรกพวกนี้ยกไปตีพวกนรกพวกนั้นใช้ไหม รุกรานยึดอำนาจกัน พวกสวรรค์ศาสนานี้ก็ไปตีกับสวรรค์ศาสนาโน้น ไม่ต้องหยุดกันหรือการใช้ไหม

นี่ความจริงเมื่อเขาพูดกันอย่างนี้เราก็มีความสงสัย ถ้าเราสงสัยในด้านที่เขาพูดอย่างนี้มัน เกิดเถียงกัน เราก็ใช้อำนาจในด้านวิชาสาม เราก็ใช้อำนาจของ **ทิพจักขุญาณ** ตรวจสอบดู ตรวจสอบ สวรรค์ ว่ามันมีกี่แห่งกันแน่ ถ้าหากันจริงๆ จังๆ นรกมันมีนรกเดียว สวรรค์ก็มีสวรรค์เดียว พรหม ก็มีพรหมเดียว ไม่ได้มีกันก็พรหมเป็นอันว่าถ้าเราจะพูดกันถึงโลกมนุษย์ มันมีกี่มนุษย์ละ เพราะไอ้ สวรรค์หรือนรกนี้เขาเก็บไว้เพื่อมนุษย์ที่ดีหรือที่ชั่ว มนุษย์ชั่วเขาก็ไปเก็บไว้ในนรก มนุษย์ดีเขาก็ไป เก็บไว้ในสวรรค์หรือพรหม ถ้าดีถึงที่สุดเขาก็ไปเก็บไว้ที่นิพพาน เขาไม่ได้แยกชาติไม่ได้แยก ศาสนาเป็นอันว่ามีแห่งเดียว นี่ถ้าเรามีวิชาสามได้เราก็เปลื้องความสงสัยได้ นี่ถ้าหากเขาถาม

ถ้าเกิดเราอยากจะรู้ว่าเมื่อวานนี้ตายไปนะ เตียนนะไม่ใช่พ่อ ไอ้เราไม่ได้เป็นเจ๊ก เราสบาย เราไม่มีเตียน ใช้ไหม เป็นอันว่าพวกเรานี้ไม่มีเตียน เตียนเราไม่เคยตายเพราะเราไม่มีเตียน เตียนตายไปแล้ว นี่เตียนเราไปไหน ถ้าเราได้คล่องในวิชานี้ มันก็เป็นของไม่หนัก ถ้าอยากจะรู้ก็รู้ได้ทันทีว่าท่านไป อยู่ที่ไหน แล้วจะหาทางแก้ไขได้ไหม ถ้าหากว่าท่านมีทุกข์ ถ้าท่านทุกข์หนัก ลงถึงอบายภูมิเราหมด ทำ ไม่มีทางแก้ไขได้ ถ้าท่านทุกข์เบาไปอยู่ชั้นเปรต แต่ว่าไม่ถึงนรก อย่างนี้พอมีทาง

ทางที่จะมีได้ก็ต้องไปถามว่าไอ้กฎของกรรมแบบนี้ ที่ท่านมีความทุกข์อยู่จะแก้ไขอย่างไร มันถึงจะได้ ต้องถามนะ จะว่ากันตะปไปนี้ไม่สำเร็จ เพราะว่ามีผีบางท่านมาขอของเฉพาะอย่าง ถ้ามีที่ ทัวๆ ไปนี่เขาจะขอ ขอแบบนี้ ที่แนะนำให้ทำแบบนี้มีส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่ที่มีความสุขหรือมีความ ทุกข์ ถ้าสุขไม่พอเขาก็ขอพระพุทธรูปหนึ่งองค์ ขอผ้าไตรหรือถ้าไม่มีถึงไตร ก็ผ้าสบงตัว จีวรตัวก็ได้ อาหารน้อยหนึ่งก็ได้ ใช้ไหม

แล้วบางผีไม่อย่างนั้นขอโพล่หน้ามาขอให้บวชเณรสักองค์ ผีขอเณร ไม่ใช่ผีขาดเณร นี่แก ขอเณรองค์ เราก็คิดว่าเอ๊ะ เณรนี้มีสิล 10 แล้วการลงทุนในการบวชเณรมันก็น้อย แต่เคยถามว่าเอา อย่างนี้ไหมล่ะ อาตมาจะสร้างพระพุทธรูป 25 นิ้วให้สักองค์ ราคาแพงว่าเณรมาก แล้วก็ปรากฏว่าผี ผีขาดเณรแกไม่เอาบอกไม่ได้นะ ผมไม่ต้องการ ต้องการเณร ก็ถามต่อไปว่าอาตมาจะบวชพระให้ สักองค์เอาไหม อาตมาสังสการบวชพระมากกว่า เขาบอกเขาไม่เอา เขาต้องการเณร ถามว่าทำไม ต้องการอย่างนั้น เขาบอกแกบอกมันพร้อมตรงนั้น ว่าขาดอาตมาสังสการบวชเณร อย่างอื่นนี่แกมี แล้วทุกอย่าง ทุกอย่างมันมีความสุขหมด เหมือนกับบ้านเราทั้งบ้าน ทุกสิ่งทุกอย่างมันมีหมด ตุ่มน้ำ ตุ่มท่า ข้าวของเครื่องใช้มี แต่มันขาดไอ้ขันตักน้ำลูกเดียว ใช้ไหม ทีนี้เราบอกนี้จะขอขันตักน้ำ บอก อย่างเลยมันเล็กไปซื้อตุ่มให้เอาไหม แกบอก อี จะเอามาทำหอกอะไร ตุ่มมีตั้งเยอะแยะไป ใช้ไหมนี่ มันเป็นแบบนี้

เมื่อก่อนฉันเคยคิดเหมือนกันว่าทำไมเขาถึงขอแบบนี้ล่ะ เคยคิด พอได้ไปโล่มาแกบอก ถ้าเราไม่ตามใจเขาจะไม่มีความสุข เพราะเขาขันตักน้ำ มันมีตุ้มแล้วเป็นอันว่าคนที่ตายไปแล้ว ถ้าหากว่าเราจะช่วยเขาให้มีผลก็ต้องถามกัน ไซ้ เหลือ 2 นาที เสร็จ

อย่าง พระสารีบุตร ท่านไปพบมารดาท่านในสมัยที่ร้อยชาติผ่านมาแล้ว เป็นเปรตผอมโซ ไซ้โคร่งจิ้น เมื่อท่านเดินผ่านไป เปรตผู้หญิงก็มองหน้า ถามว่าท่านจำฉันได้ไหม พระสารีบุตร ถามว่าท่านเป็นใคร ท่านเปรตคนนั้นบอกสมัยหลังจากนี้ไปร้อยชาติฉันเคยเป็นมารดาของท่าน แต่อาศัยที่ไม่ทำความดี จึงมาเปรตเป็นเปรตต้องทนทุกข์ทรมานอยู่นาน ท่านพระสารีบุตร ก็ถามว่าโยมต้องการอะไร จะทำให้ท่านก็บอกว่าจะขอให้ถวายสังฆทาน แล้วก็มีส่วนสักผืนหนึ่งเล็กๆ กว้างก็บยาว ก็บก็ได้อาหารสังฆทานคืออาหารแล้วขอน้ำสักหน่อย

พระสารีบุตร ท่านกลับมา ท่านบิณฑบาตแล้วก็เอาใบไม้มา สมัยนั้นมันหาข้าวยาก เอาใบไม้มาเอาข้าวใส่ไปสักหน่อยหนึ่ง แล้วเอาใบไม้มาอีกใบใส่กับข้าวไปหน่อยหนึ่ง แล้วเอาน้ำใส่บาตร มีผ้ากว้างก็บ ยาวก็บ ผ้าเช็ดหน้าผ้าเช็ดมือเรานี้ละ ถวายเข้าไปในหมู่สงฆ์ ลูกศิษย์ของท่าน ก็เป็นสังฆทาน อานิสงส์เพียงเท่านี้ เมื่อท่านอุทิศส่วนกุศลให้ ปรากฏว่ามารดาของท่าน ไปเป็นนางฟ้าอยู่บนสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์เทวโลก มีวิมานสวย มีสระโบกขรณี

พอรุ่งขึ้นมาก็อีกคืน นางฟ้าก็ลงมาหา พระโมคคัลลาน์ มาแสดงตัวให้ปรากฏมีแสงสว่างจ้า พระโมคคัลลาน์ ถามว่า ภคินี ดูกร น้องหญิง เธอเป็นใคร เธอก็บอกว่าฉันเป็นมารดาของ พระสารีบุตร วานนี้ พระสารีบุตร อุทิศส่วนกุศลให้ฉัน เพราะถวายสังฆทาน อาศัยข้าวหน่อยหนึ่งที่ถวายสังฆทาน เป็นกำลังให้มีกายอันเป็นทิพย์มีความอึด อาศัยผ้ากว้างก็บ ยาวก็บ เป็นเครื่องประดับ แล้วอาทิศย์ ท่านพระสารีบุตร ถวายน้ำฝาบาตรหนึ่งกับพระ กลายเป็นสระโบกขรณี แล้วด้วยอานิสงส์ที่ท่านผู้เป็นพระแล้วทำบุญประเภทนี้ ท่านผู้ให้เป็นผู้บริสุทธ์ วัตถุทานเป็นวัตถุทานที่บริสุทธ์ การถวายนสังฆทานย่อมเป็นทานมีผลเลิศ ก็เป็นปัจจัยให้ได้วิมานมีความสวยสดงดงาม นี่เป็นอันว่าท่านไม่ได้เลือกนะ

ตอนนี้ก็มีสมัยอาตมาเคยเจอผีหลายผี แล้วก็แปลกที่ว่าเขาขอ พระสารีบุตร เท่านั้น ถ้าผีสมัยนี้แอบขอพระพุทธรูปด้วย สมัยนั้นถ้าขอพระพุทธรูปก็คงจะแย่งเพราะว่าพระพุทธรูปเขายังไม่สร้าง ต้องไปเอาพระพุทธรูปเจ้ามาถวายสังฆทาน ฮี ฮี เห็นจะสนุกดีเหมือนกันนะ ไปยกพระพุทธรูปเวลานี้มีมาขอพระพุทธรูปก็ถามว่าประโยชน์อะไรของเธอ ในการขอพระพุทธรูป

แกบอกว่าถ้ามีพระพุทธรูปร่วมด้วย รัศมีกายจะสว่างไสวมาก เพราะว่าเทวดานี้เขาถือรัศมีกายเป็นสำคัญ คล้ายๆ มีแสงสว่างมาก ถือว่าคนนั้นมีอานุภาพมากเขาไม่ได้ดูเครื่องประดับ ไซ้เครื่องแต่งตัวนะมันก็เหมือนๆ กันนะ มีเพชรนิลจินดาแพรวพราว ไซ้เครื่องประดับเขา ไม่ได้มานั่งห้อยคอใส่อย่างนี้ อย่างพวกเราหรือพวกเรามันรวยมาก ห้อยคอ ผูกข้อมือ ใส่แว่น แหม มันเก้เต็มที ถ้ายายพวกนี้แก่ประดับ ดิคผ้าทั้งผืนเลย เสื้อเกยาวเท่าไร ผ้ายาวเท่าไร แหม ไซ้เพชรนะประดับ บางทีดันเข้าไปตั้งสามชั้น เคยเดินตามแกบ่อยๆ นึกว่าจะหล่น มันก็ไม่หล่น (หัวเราะ) จี้เหนียว

บรรลัยเทวดา จี๋เหนียวบอกไม่ถูก ไอ้เราอดสำห้ตามแกไปนะ คิดว่าหล่นสักเม็ดสองเม็ดก็จะมาแจก
พวกเรานะ ฮี แกไม่ยอมหล่น ฉะนั้นไอ้เครื่องประดับเขาจึงไม่นับเป็นของสำคัญ ความสำคัญของ
เทวดาหรือพรหมก็อยู่ที่รัศมีกาย สว่างมาก สว่างน้อย ความจริงวันนี้ก็มีสว่างมาก แต่ไฟดับไปบาง
ดวงนะ หมดเวลาเดี๋ยวจี๋ขึ้นธรรมาสันต์ดีกว่า

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 38

ที่ว่า ไป โยมก็จำไม่ไหว แล้วก็รู้สึกจะยาก ที่ยากก็เพราะว่าแนวปฏิบัติมีถึง 4 แนวคือ สุกขวิปัสสโก เทววิโช จพภิญโญ ปฏิสัมภทปป์โต การปฏิบัติจริงๆ เพื่อบรรลุมรรคผล ก็คือแนวของ สุกขวิปัสสโก นั่นเอง เอาเรื่องของ เปสการี มาเป็นที่ตั้งใจใหม่ เปสการี แปลว่าอะไร ป้า เปสการี แปลว่าเปสการีเรียว ใจใหม่ เปสการี ธิดา เปสการี คือลูกสาวนายช่างหูก ช่างทอผ้านะ อย่างลืมนะ พระพุทธเจ้าทรงปรารถนาว่าเธอจะต้องตาย ใจใหม่ ถ้าตายแล้วเราไม่ช่วย คติของเธอจะไม่แน่นอน คำว่าคติแน่นอนนี้พระพุทธเจ้าหมายความว่า เมื่อตายแล้วจากความเป็นคน อย่างเร็วที่สุดก็ต้องเป็นเทวดา แล้วถ้ากลับลงมาเกิดเป็นคนอีก ก็ต้องเป็นคนดีไปกว่าเดิมแล้วก็ต้องไม่ลงอบายภูมิ วนไปวนมาระหว่างความเป็นคนกับเทวดาหรือพรหมแล้วต่อไปก็ต้องถึงนิพพาน อย่างนี้เรียกว่าคนที่มีคติแน่นอน

สำหรับคนที่มีคติไม่แน่นอนก็หมายถึงว่าตายจากความเป็นคน ทำความดีเป็นเทวดา ผลจากเทวดาลงนรกไปอย่างนี้เรียกว่ามีคติไม่แน่นอน ว่าคนเราถ้าเกิดมาเป็นคน ตายแล้วกลับลงนรก มันขาดทุนมาก เพราะว่าเราจะมาเป็นคนได้นี้มันแสนลำบาก ถ้าเรามาจากนรก นรกแต่ละขุม อย่าง สัตยชีพรก เป็นนรกที่มีอายุน้อยที่สุด ก็มีอายุห้าร้อยปีนรก ใจใหม่ แล้วก็วันหนึ่ง ก็นั้นหนึ่งของเมืองนรกนั้นก็ใช้เวลาของเราถึงเก้าล้านสองแสนปีเป็นหนึ่งวัน สบายดีไหม สามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน สิบสองเดือนเป็นหนึ่งปี กว่าที่จะผ่านมาได้ก็แสนลำบาก

ถ้าหากเราเกิดมาเป็นคน เวลาตายกลับลงไปอบายภูมิ เกิดเป็นสัตว์นรกเป็นเปรต เป็น อสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน ก็รู้สึกว่าเราจะเป็นคนขาดทุน เพราะการที่จะมาเป็นคนได้นี้ต้องประกอบไปด้วยคุณธรรมหลายอย่างเป็นคนมีอการ 32 ครบถ้วน ก็หมายถึงว่าเราเคยมีศีล 5 มาแล้ว หรือว่าเคยมีกรรมบถ 10 มาแล้ว จึงเกิดเป็นคนได้ แต่ว่าเป็นคนมีแต่ศีล 5 นี้ เกิดมาแล้วไม่มี มีเสื่อใส่ ไม่มีมีฝานุง ดีไหม ไม่ต้องระวังรักษา มันไม่ขาด มันไม่หาย เปรี้ยวลมดี

ที่เราจะมีทรัพย์สินกันบ้าง มีมากก็ตาม มีน้อยก็ตาม มีฝานุง มีเสื่อใส่มีของใช้ตามสมควรก็เพราะอำนาจทานบารมี เพราะเราเคยให้ทานมาก่อน จึงได้มีทรัพย์สิน นี้การให้ทานนี้ก็มีสองอย่าง ให้มากกับให้น้อย ใครให้มากมีสมบัติมากใครให้น้อยมีสมบัติน้อย หรืออย่างไร ให้มากนี้ไม่ได้หมายความว่าทุ่มเทเป็นล้านสองล้าน ไม่ใช่อย่างนั้น คำว่ามากก็หมายถึงว่ามากตามลำดับทรัพย์ที่เราจะพึงให้ได้ใจใหม่ ชาวบ้านเขามีเงินล้านบาท เขาทำบุญแสนบาทได้ เรามีเงินสิบบาท เราทำบุญหนึ่งบาทได้ อย่างนี้ก็คือว่าเป็นมากสำหรับเรา

แล้วสำหรับการทำบุญที่จะมีการให้ทานก็ตามที่มีสมบัติมาก ก็ต้องขึ้นอยู่กับเจตนา คือผู้รับแล้วก็ผู้ให้ แล้ววัตถุทาน ถ้าให้กับผู้รับบริสุทธฺ์ ผู้ให้บริสุทธฺ์วัตถุทานบริสุทธฺ์ ถึงแม้ว่าจะให้น้อยก็มีผลมาก เป็นอันว่าคนที่มั่งมีทรัพย์สินมากหรือน้อย ก็ไม่ใช่กะเกณฑ์ว่าจะต้องทำบุญเป็นกอบเป็นกำมากมายนัก ดูตัวอย่าง ท่านอังกูรเทพบุตร กับ อินทกเทพบุตร ก็เคยเล่าให้ฟังหลายเที่ยว

ในเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดา ในตอนแรกที่เทวดาสองท่าน คือ อินทเทพบุตร องค์หนึ่ง กับ อังกรเทพบุตร องค์หนึ่ง ทั้งสองท่านนี้เข้ามานั่งใกล้พระพุทธเจ้าเพราะมาก่อน แต่ว่าพอมีเทวดาอื่นมาก็ปรากฏว่า ท่านอังกร ท่านก็ถอยทัพไปที่ละหน่อยๆ เทวดาอื่นๆ มาหนึ่งองค์หรือมาหนึ่งชุดท่านก็ถอยหลังไปที มาอีกก็ถอยหลังไป จนกระทั่งเทวดามาทั้งหมด ท่านอังกรเทพบุตร ก็ไปอยู่หลังแถวสุด สำหรับ ท่านอินทกะ อยู่แถวหน้าสุด ไม่ยอมถอยการที่ไม่ยอมถอย ก็เพราะว่าเป็นเทวดาที่มีอานุภาพมาก

ฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงจะทรงประกาศผลของการทำบุญ ที่มีอานิสงส์มากอานิสงส์น้อย จึงได้ถาม ท่านอังกรเทพบุตร ว่าในสมัยที่เป็นมนุษย์เธอทำบุญอะไรไว้เมื่อเรามาใหม่ๆ เธอนั่งใกล้ที่สุด เวลานี้เทวดามาครบกันทั้งหมด เธอนั่งท้ายที่สุด ท่านอังกรเทพบุตร ก็ตอบให้ทรงทราบว่ามีชีวิตที่เป็นมนุษย์ เป็นมหาเศรษฐีใหญ่มีจิตเมตตาในคนกำพร้า คนเดินทางและคนจน ตั้งโรงทาน 80 แห่ง หนึ่งโยชน์ตั้งโรงทานหนึ่งแห่ง อีกหนึ่งโยชน์ตั้งโรงทานหนึ่งแห่ง 80 แห่งเดียวกัน เลี้ยงคนกำพร้า ไซ้ไหม กินทั้งกลางวัน กลางคืน ใครมากินเมื่อไรได้เมื่อนั้น สองหมื่นปี 80 แห่ง แต่ว่าพอตายลงมาแล้วก็ปรากฏก็ปรากฏว่าเป็นเทวดาที่มีบุญน้อยที่สุด ถ้าเกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นคนที่สมบัติน้อยทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่ามันว่างจากพระพุทธศาสนา คือคนผู้ให้บริสุทธฺ์จริง มีเจตนาดี แต่ว่าผู้รับไม่บริสุทธฺ์ เพราะไม่มีศีล ไม่มีธรรม

เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสถาม ท่านอังกรเทพบุตร แล้วเมื่อ อังกรเทพบุตร ตอบทำก็กลับมาถาม ท่านอินทเทพบุตร ถามว่า อินทกะ ในสมัยที่ท่านเป็นมนุษย์ทำบุญอะไรไว้ ตายมาแล้วมาเป็นเทวดาจึงมีอานุภาพมาก เทวดาจะมาสักก็รายก็ตามเท่าไรก็ตาม ท่านไม่ถอยจากที่ ท่านอินทเทพบุตร ได้ทูลตอบองค์สมเด็จพระมหามุนี รู้จักไหม พระมหามุนีก็คือพระพุทธเจ้า ว่าสมัยที่ข้าพระพุทธเจ้าเป็นมนุษย์เป็นลูกของคนจน พ่อตายแล้วเหลือแต่แม่คนเดียว อีตอนแอกเกิดมานะมีพ่อนะถ้าไม่มีพ่อ แอกเกิดมาได้ ไซ้ไหม เกิดมา หลังจากแอกเกิดแล้ว นานก็ปีไม่ได้บอกหลังจากนั้นพ่อตาย มีแม่คนเดียวก็เป็นชาวป่า เพื่อเป็นการเลี้ยงแม่มีความเป็นอยู่ไปวันหนึ่งๆ

มาครั้งหนึ่งปรากฏว่าพบพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา จึงได้นิมนต์พระสงฆ์มาถวายสังฆทาน ในชีวิตของท่านก็ลองนึกว่าชาวป่านี้เขามีอะไรกันบ้าง ไซ้ไหม จนขนาดนั้น การถวายสังฆทานเขาตามมีตามได้ ในชีวิตของท่านก็มี หนึ่งมีความกตัญญูรู้คุณท่านผู้มีคุณ คือมารดา แล้วก็การบำเพ็ญกุศลใน พุทธศาสนาก็มีคราวเดียวในชีวิต เพียงเท่านี้ไปเกิดใน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เทวโลก ก็เป็นเทวดาที่มีอานุภาพมากทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าท่านผู้ให้บริสุทธฺ์คือของที่ ตัวท่านบริสุทธฺ์เพราะไม่ลักขโมยใครเขามา ของที่ให้ก็เป็นของที่บริสุทธฺ์ ไม่เบียดเบียนชีวิตสัตว์ แล้วก็ไม่ได้ขโมยของเขามา ผู้รับเป็นผู้บริสุทธฺ์

แต่ความจริงการถวายทานสังฆทานนี้ ผู้รับจะบริสุทธฺ์หรือไม่บริสุทธฺ์ บุญก็ต้องได้มาก เพราะว่าการถวายสังฆทานไม่ได้เฉาพะเจาะจงภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งรูปใด อย่างที่เขาถวายทานแบบนี้

เอาตมาไปใช้แต่ผู้เดียว ตายลงนรก เจ้าภาพไม่ลง พระลงเพราะสังฆทานแปลว่าทานการให้แก่หมู่
สงฆ์ ไม่ได้ให้เฉพาะพระผู้รับ พระผู้รับเป็นผู้แทนสงฆ์เท่านั้น ฉะนั้นเมื่อให้ไปแล้วถ้าในวัดนั้นมี
พระกึ่งองค์ พระทุกองค์ในวัดนั้นต้องมีสิทธิ์ในส่วนของนั้น ไซ้ใหม่ นี่การถวายสังฆทานจึง
จัดว่ามีอานิสงส์มาก ท่านถวายสังฆทานเพียงครั้งเดียวก็ปรากฏว่ามีอานุภาพมาก เป็นเหตุว่ามี
อานุภาพมาก นี้อย่างถ้าว่ามาเกิดเป็นมนุษย์มีสมบัติมาก

แล้วอย่างญาติโยมพุทธบริษัทหรือคนทุกคนที่มาเกิดเป็นมนุษย์ ที่มีทรัพย์สินอยู่บ้าง มาก
บ้างน้อยบ้างก็ตาม ก็เพราะอาศัยในชาติก่อนเคยบำเพ็ญทานกองการกุศลไว้

ประการที่สามที่ท่านทุกท่านนะมีจิตเป็นกุศลเวลานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ท่านตั้งใจมาจริง
มาเจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐาน อย่างนี้เป็น **ปรมัตตปฏิบัติ** แต่จัดว่าเป็น **บารมี** เขาเรียก
ปรมัตตบารมี บารมีนี้จัดเป็น 3 ชั้น คือหนึ่งบารมีต้น เขาเรียกว่า **บารมี** ง่ายๆ ถ้าบารมีต้นนี้ครบถ้วน
เต็มบริบูรณ์ ก็เลื่อนขึ้นมาเป็นอันดับที่สองที่เรียกว่า **อุปบารมี** เป็นบารมีชั้นกลาง บารมีทั้งสอง
ประการนี้ไม่มีโอกาสที่จะบรรลุมรรคผล อย่างเก่งก็จะได้แค่ฌานโลกีย์ ถ้ามีกำลังใจถึง **ปรมัตต**
บารมี แล้วก็มีโอกาสบรรลุมรรคผล บรรลุผลเป็นพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหันต์ได้

นี่สำหรับคนที่พอใจในการเจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐาน ก็ต้องเป็นคนที่มี
อบรมธรรมในด้านนี้มาดีแล้วในชาติก่อน ทั้งนี้เพราะอะไร เราพบว่าที่ท่านมาเจริญพระกรรมฐานกัน
นี้ไม่มีใครเขาจ้างมา มีค่าจ้างหรือเปล่าป้า ไม่ใช่มีค่าจ้างดีไม่ดีเอาสตางค์มาให้พระเสียอีกด้วยนะ นี้
จะพูดกันตาส่วน ที่เป็นอย่างนี้ที่มีกำลังใจเพราะอะไร ก็เพราะว่าการอบรมในด้านศีลธรรมและการ
สร้างบารมีที่ท่านสร้างมาดีแล้ว การเจริญพระกรรมฐานนี้ ท่านจะคิดว่าทุกท่านที่มา มีบุญญาธิการ
น้อย แล้วเราก็ทำกันไปตามอุปนิสัย อันนี้ไม่จริง แล้วอย่าลืมนะว่าขณะที่มาทั้งหมดนี้เป็นฆราวาส
ไม่ใช่พระ แล้วก็ตั้งใจปฏิบัติสมถกรรม จะได้มากหรือน้อยก็ตาม บางที่ได้มากเราไม่มีความรู้สึกรู้ว่า
ได้มาก เพราะไม่รู้ ที่ว่าตามปกติการเจริญกรรมฐานนี่จะเป็นสมถภาวนาก็ตาม วิปัสสนาภาวนาก็
ตาม ถ้ามีความพอใจด้วยการตั้งใจจริงต้องถือว่าทุกคนมีบารมีถึง **ปรมัตตบารมี**

โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นว่าพระที่บวชเข้ามาในประเทศไทย เวลานี้ปีหนึ่งเกินกว่าสามแสน
องค์ แต่สามแสนองค์ท่านพอใจในสมถวิปัสสนา นี้ไม่ถึงหมื่นนะแพ้อุบัติ แพ้โยม ไซ้ใหม่ แล้วก็
มานั่งเบ่งกันว่าบอกว่าพระนี่ดีกว่าฆราวาส อันนี้ไม่ได้ตามพระพุทธศาสนาไม่ถือว่าเครื่องทรงเป็น
ของสำคัญ ถือจิตใจเป็นของสำคัญเราจะเห็นได้ว่ามีพระมากท่านที่บวชเข้ามาแล้ว ก็ถือเป็นประเพณี
ตามประเพณีสักแต่ว่าการบวชก็มี ที่ท่านตั้งใจดีก็มี พอใจในสมถวิปัสสนาก็มี ทั้งนี้เพราะอะไร
เพราะว่าบารมีที่สร้างมาไม่สม่ำเสมอ ฉะนั้นท่านที่จะเป็นฆราวาสก็ตาม จะเป็นพระก็ตาม ถ้า
หากว่าบุคคลใดมีกำลังใจเข้าถึงความเป็นพระโสดาบัน พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่าพระหมด

สำหรับพระจะมีศีลบริสุทธิ์ที่ดี มีมานสมาบัติสมบูรณ์ก็ดี ถ้าหากว่ากำลังใจของท่าน วันนั้น
ไม่ถึงพระโสดาบัน พระพุทธเจ้าเรียกว่าสมมุติสงฆ์ ยังไม่เรียกพระ ถ้าถึงพระโสดาบันเมื่อไร ท่านก็
เรียกพระ สำหรับฆราวาสถ้าถึงพระโสดาบัน พระพุทธเจ้าท่านก็เรียกพระอย่างท่านเรียก **วิสาขา**

มหาอุบาสิกาพระโสดาบัน อนาถบิณฑิกเศรษฐีพระโสดาบัน อย่างนี้เป็นต้น นี่คำว่าเป็นพระจริงๆ ก็อยู่ที่การตัดสังโยชน์สามสังโยชน์ห้าและสังโยชน์สิบ ถ้าเราไม่สามารถจะตัดสังโยชน์ 3 สังโยชน์ 5 สังโยชน์ 10 ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ สังโยชน์ 3 ขึ้นไป พระพุทธเจ้าไม่เรียกว่าเป็นพระ

ที่พูดแบบนี้ก็เพื่อให้บรรดาญาติโยมพุทธบริษัท มีความเข้าใจในความคิดของตนเอง ว่าการที่จะพอใจในการเจริญสมถวิปัสสนาเนี่ย ไม่ใช่ของที่จะพึงทำเล่น ก็จงอย่าคิดว่าถ้าเรามานี้ บางทีเราไม่มีบุญวาสนาบารมี แต่ก็มาทำไปอย่างนั้นแหละ เป็นอุปนิสัย ความจริงมันไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าบารมีเก่ามันไม่ถึง ขึ้นปรมัตถบารมี นะ เห็นเท่าไรก็ไม่มา มีไหมโยม คนข้างๆ บ้านนะ มีมากนะ บางทีข้างข้างไม่เอาเลย ไซ้ไหม เอ้อ ค่าเสียอีกด้วยนะ ว่าไอ้บ้า มันจะบ้าคนเดียวก็บ้าไปเถอะ มันอย่าชวนกูไปบ้าด้วยเลยนะ นี่มันเป็นเรื่องจริงๆ

ฉะนั้นขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทพึงทราบว่าคุณดีของท่านทุกคน นี่ก็ไม่ได้พูดแต่เฉพาะสำนักของเราละ สำนักอื่นเขาก็เหมือนกันนะ ก็มีกำลังใจพอใจในการเจริญสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ทุกคนนี้ แล้วทุกสำนักที่เขาทำเขาปฏิบัติเป็นอันว่าคนทุกคนที่เข้าไปปฏิบัติเนี่ย เป็นคนที่มีกำลังใจถึงปรมัตถบารมีทั้งหมดนี้สำหรับปรมัตถบารมี ไอ้คำว่าปรมัตถเนี่ยเขาแปลว่าอย่างไร ปรมัตถแปลว่าอย่างไรบารมีแปลว่ากำลังใจ มีกำลังใจเต็มอย่างยิ่ง อีตอนเต็มแล้วนี้แหละเราก็จะมาจัดการกับความเต็มของจิต ถ้ามันเต็มแต่ยังวุ่นมันไม่ใส ก็ยังไม่เรียกว่าพระอรียเจ้า ไซ้ไหม ถ้าเต็มแล้วก็พยายามทำความเต็มให้มันใสด้วย จะเข้าถึงความเป็นพระอรียเจ้า นี่ความเป็นพระอรียเจ้า มันก็เป็นไม่ยาก ยากไหมป้า เราก็ไปข้างเขาพิมพ์หน้าเสือกับหลังเสือกว่าฉันคือพระอรียเจ้าก็หมดเรื่อง ไซ้ไหม

นี่ถ้าพูดถึงพระอรียเจ้าถ้าฟังกันแล้ว รู้สึกว่าไอ้คนอย่างเรานี้มันจะเป็นได้อย่างไร เรายังครองเรือนอยู่ ยังมีศัวมิเมีย มีลูกมีเต้า ยังต้องทำมาหากิน แต่ความจริงพระอรียเจ้านี้จัดเป็นสี่ชั้น คือ พระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์สำหรับพระโสดาบันพระสกิทาคามีเนี่ย ยังมีสามี ยังมีภรรยา ยังมีความรักเหมือนกับคนธรรมดา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระโสดาบันชั้นสัตตชุตตงที่พูดเมื่อคืนนี้ ความรักในระหว่างเพศมีสมบูรณ์ยังไม่สด ความต้องการในความร่ำรวยยังมีเท่ากับคนธรรมดา ความโกรธความพยายามมีสมมาเสมอเหมือนเดิม ยังไม่ลด ความหลง ในความสวยสดงดงาม คิดว่านั่นเป็นเรา ยังมีอยู่ไม่ลด แล้วไม่ลด มันเป็นพระโสดาบันได้อย่างไร ป้า

ไอ้คำว่าไม่ลดนะ อารมณ์มันยังแข็ง แต่ว่าอยู่ในขอบเขตของศีล ไซ้ไหม ชาวบ้านเขารัก มีความรัก มีกำลังความรักระหว่างเพศเท่าเรา แต่กั้นอกใจสามีนอกใจภรรยา เป็นเจ้าชู้กรุ่มกรุ่มได้ พระโสดาบันมีความรักทมิฬ แต่ว่าจิตใจอยู่ในขอบเขตของศีล เรื่องศีล 5 ของพระโสดาบันไม่ขาด ฉะนั้น นางวิสาขา เป็นพระโสดาบันตั้งแต่อายุ 7 ปี เมื่ออายุ 16 ปีเธอแต่งงาน พอแต่งงานเสร็จก็มีลูกสาวเสีย 20 คน อานิสงส์ที่เป็นพระโสดาบัน หรืออย่างไรดีไซ้ไหม แต่ความจริงไม่ใช่เนี่ยเขาเป็นคนสร้างบุญมาร่วมกัน

แล้วจะเห็นว่าพระโศดาลัยไม่มีอะไรต่างกับชาวบ้าน แต่ต่างกันอยู่หน่อยหนึ่งคือหนึ่งไม่
ลืมหิวคิดว่าเราจะต้องตาย แล้วก็ลืมหิวคิดว่าถ้าเราจะอยู่ ก็อยู่อย่างคนดี ถ้าเราจะตายเป็นผีก็ต้องเป็นผีดี
ไม่ใช่ผีเลว คือไม่ใช่ผีสัตว์นรก ไม่ใช่ผีเปรต ไม่ใช่ผีอสุรกายหรือไม่ใช่ผีสัมภเวสี อย่างเลวที่สุดก็
จะต้องเป็นเทวดาหรือพรหม ฉะนั้นท่านที่เป็นพระโศดาลัยเมื่อไม่ลืมหิวความตาย แล้วก็มีความเคารพ
ในพระรัตนตรัยอย่างแน่นอนคือไม่ปรามาสในพระพุทธเจ้า ไม่ปรามาสในพระธรรม ไม่ปรามาส
ในพระ อริยสงฆ์ แต่ว่าถ้าพระสงฆ์ไม่ดีท่านไม่ใส่บาตรให้กินนะ

อย่าง ภิกษุชาวโกสัมพี ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำของพระพุทธเจ้าพระพุทธเจ้าหนี
หลีกไปอยู่ ป่าปาลิเลยกะ บรรดาพระอริยเจ้าทั้งหมดไม่ยอมใส่บาตรให้พระสงฆ์เหล่านั้นกินเลย พระ
พวกนั้นจะได้กินก็แต่ข้าวของชาวบ้านธรรมดาที่ยังไม่ใช่พระอริยเจ้า พระมีจำนวนมาก ประมาณตั้ง
500 พากันหัวโตไปตามๆ กันใช่ไหม นี่ย่านนี้ว่าพระโศดาลัยท่านมีความเคารพในพระรัตนตรัย มี
พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่ว่าท่านก็ฉลาดพอที่จะไม่ยอมเอื้อกุลกับโจรผู้ปล้น พระศาสนา
อารมณ์ของพระโศดาลัยมีความเคารพในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ไม่ลืมหิวความตาย อย่าลืมนะ
แล้วต่อไปอีกนิดหนึ่ง พระโศดาลัยก็มีศีล 5 บริสุทธฺิ มีศีลห้าบริสุทธฺิ มีความเคารพในพระรัตนตรัย
เห็นว่าชีวิตและร่างกายไม่มีความหมายเกิดมามีทุกข์ สิ่งแดนที่เป็นความสุขจริงๆ หาทุกข์ไม่ได้
ได้แก่แดนพระนิพพาน ฉะนั้นพระโศดาลัยจึงมีกำลังใจรักพระนิพพานเป็นอารมณ์

นี่ถ้าหากว่าทุกท่านที่มานั่งอยู่ที่นี่ ทุกคนมีความปรารถนาอย่างนี้ว่าชีวิตของเราเป็นของไม่
เที่ยง แต่ความตายเป็นของเที่ยง อย่าง เปสการิชิตา ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนแล้วมีความเคารพในพระ
รัตนตรัย มีความฉลาดในการบำเพ็ญกุศล รักษาศีล 5 เป็นปกติ ประจำใจของตน มีจิตใจพระ
นิพพานเป็นอารมณ์ ทุกคนอย่างนี้เรียกว่า พระโศดาลัยขั้นสุดท้ายคือ ใจไม่หิว หิวหรือไม่หิว เวลา
หมดแล้วขึ้นธรรมาสันต์ดีกว่านะ เอ้อ เดี่ยวต่อกันใหม่

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 69

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย เมื่อสมาทานศีล สมาทานพระกรรมฐานแล้วสำหรับนักปฏิบัติใหม่ ก็พยายามตั้งใจเป็นสมาธิ คำว่าสมาธินี้แปลว่าตั้งใจมั่นหรือทรงอารมณ์อยู่ อันดับแรกพยายามกำหนดรู้ลมหายใจเข้า หายใจออก เวลาหายใจเข้ารู้ที่อยู่หายใจเข้า เวลาหายใจออกรู้ที่อยู่ หายใจออก เวลาหายใจเข้า ถ้าจะภาวนาด้วยนึกว่าพุท นึกไม่ได้ว่าทางปาก ไม่มีเสียง คือนึกเอา เวลาหายใจเข้านึกว่า พุท หายใจออกนึกว่า โ แต่ว่าคำภาวนานี้ถ้าหากว่าบรรดาท่านทั้งหลายคล่องในอันดับใดก็ว่าไปตามนั้นไม่ต้องเปลี่ยน จะเห็นว่าบอกว่าคุณพุท ต้องใช้คำว่า พุท โ เสมอไปก็ไม่จำเป็น ถ้าชำนาญมาแล้วคล่องมาแล้วด้วยการภาวนาว่าแบบไหนก็ภาวนาแบบนั้น

สำหรับอารมณ์จิตของคนเรามีอยู่สองอย่าง บางวันต้องการความสงบ เมื่อจิตต้องการความสงบก็คือจิตต้องการรู้ลมหายใจเข้าหายใจออก คำภาวนามันไม่เอาด้วยมันอยากจะคิด เมื่ออยากจะคิดก็ให้พิจารณาตามความพอใจ ว่าการพิจารณานี้พระพุทธเจ้าสอนไว้มากมายด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน มหาสติปัฏฐานสูตร ทั้งหมด ยกเว้นไว้แต่ อานาปานุสสติกรรมฐาน นอกนั้นเป็นบทพิจารณาทั้งหมดหรือว่าใน กรรมฐาน 40 ใน อนุสสติ 10 ยกเว้น อานาปานุสสติ อย่างเดียว นอกนั้นเป็นบทพิจารณา หรือว่าใน อสุภกรรมฐาน ก็เป็นบทพิจารณาเป็นต้น

คำว่าพิจารณาใครจะพิจารณาถึงขั้น 5 ว่า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ความจริงว่าอย่างนี้ยุ่งนะ นึกว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา เราไม่มีในร่างกาย ร่างกายไม่มีในเรา ถ้าร่างกายนี้เป็นเรา เป็นของเราจริง มันก็ต้องไม่แก่ ก็ต้องไม่ป่วยมันก็ต้องไม่ตาย เพราะว่าเราไม่ต้องการให้มันแก่ เราไม่ต้องการให้มันป่วย เราไม่ต้องการให้มันตาย แต่เมื่อนี้ ทั้งๆ ที่เราระมัดระวังเลี้ยงดูอยู่เสมอ ก็เป็นอันว่า ร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเราแน่ ถ้าเรามีความเข้าใจว่าร่างกายไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา คิดอย่างนี้

บางที่ท่านพุทธบริษัทจะสงสัยแล้วคำว่า เรา คือใคร คำว่า เรา จริงๆ ก็คือ อทิสสมานกาย ที่เราถือหรือที่เราเรียกกันว่าจิต ที่อาศัยร่างนี้มันเป็นเรา จะเห็นได้ว่าคนที่ตายแล้ว เขาบอกคนตายแล้ว ไปสวรรค์บ้าง ไปนรกบ้าง ไปพรหมโลกบ้าง ไปนิพพานบ้าง ความจริงร่างกายมันตายแล้ว มันก็เนาเพื่อยสูญหายไปกับพื้นดินแล้วอะไรไป สิ่งที่เป็น เราเรียกว่า อทิสสมานกาย ที่มันสิงอยู่ในร่างกายนี้ นั่นแหละเป็นคำว่า เราคือตัวเราจริงๆ

แล้วในเมื่อพิจารณาเห็นว่าร่างกายมันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ก็พิจารณาต่อไปว่าร่างกายนี้มันไม่เที่ยง ถ้ามันเที่ยงจริงๆ เรามันก็ต้องไม่แก่ เราไม่ต้องการให้มันแก่แล้วอีกประการหนึ่ง วันแต่ละวันเราต้องการให้มันมีความสุข ตอนเช้าหิวอาหารเราก็กินอาหารให้มันอิ่ม แล้วตอนเที่ยงมันก็ต้องอิ่มตลอดไป แต่ความจริงมันไม่ใช่อย่างนั้น พอตอนสายๆ ไปหน่อย หรือกลางวันก็เริ่มหิว มีความต้องการใหม่เป็นอันว่าเราต้องเลี้ยงร่างกายอย่างนี้วันละหลายเวลา ความปรารถนาในรสอาหารมีอะไรบ้าง เราก็ทำให้ ถ้าร่างกายดีจริงๆ ก็ต้องไม่ทรุดโทรมลงไปทุกขณะ ในที่สุดก็ถึง

อาการสลายตัวคือพัง เมื่อมันเป็นอย่างนี้ เราเห็นได้ว่าร่างกายนี้มันไม่เที่ยง ถ้าไม่เที่ยง ถ้าเราไปยึดถือว่ามันจะต้องเที่ยง ความไม่เที่ยงมันเคลื่อนไปเกิดขึ้น ใจเราก็เป็นทุกข์ ในที่สุดมันก็ถึงอนัตตา คือพัง

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้วางอารมณ์เสีย ทุกสิ่งทุกอย่างที่มันเกิดขึ้นกับร่างกายเรา ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามันหิวก็ถือว่าธรรมดาของร่างกายมันจะต้องหิว จะต้องปรนเปรอมัน ก็หาอาหารให้ตามสภาพ หากความป่วยไข้ไม่สบายเกิดขึ้น ก็ตั้งนึกว่าความป่วยนี้ไม่ได้ป่วยแต่เราคนเดียว คนทั้งโลก สัตว์ทั้งโลกป่วยเหมือนกันหมด อาการป่วยจะแบบเดียวกัน หรือคนละแบบก็ตาม ก็เป็นการทรมาณร่างกาย เป็นการทรมาณจิตใจเหมือนกัน เป็นอันว่าความป่วยก็เป็นการธรรมดาของร่างกายที่เกิดขึ้นในโลก แล้วในที่สุดมันก็ต้องตายเหมือนกัน เมื่ออาการอย่างนี้เกิดขึ้น ความแก่ก็ตาม ความป่วยก็ตาม ความตายจะเข้ามาถึงก็ตาม ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาของมัน ถ้าพิจารณาว่าเป็นธรรมดา มันจะมีประโยชน์อะไร

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท ยอมรับนับถือกฎธรรมดาดังนี้แบบเบาๆ ไม่ใช่แบบหนัก แบบหนักแล้วธรรมดาจริงๆ ไม่มีความสะเทือนใจ คราวนี้ถ้าร่างกายของเราเกิดความแก่ มันกวน เมื่อร่างกายมันแก่ หูฝ้า ตาฟาง ทำอะไรไม่เห็น ทำอะไรได้ไม่ถนัด ใจก็คิดว่ามันธรรมดาของมัน แล้วใจส่วนหนึ่งก็จะมีความรู้สึกว่า แหม มันทุกข์จริงๆ เมื่อเรายังหนุ่มยังสาวอยู่ มันคิดว่านี่ ถ้าเราไม่แก่ ร่างกายก็จะดีกว่า กระปรี้กระเปร่ากว่าความห้วนไหวของจิตมันมีอยู่ แต่จิตส่วนหนึ่งก็ยอมรับนับถือว่าธรรมดามันเป็นอย่างนี้ เราหนีไม่พ้น แต่ความตายจะเข้ามาถึง ใจส่วนหนึ่งก็มีความรู้สึกเป็นเรื่องของธรรมดา แต่ความห้วนไหวในอาการจะตายก็ยังมีอยู่คิดว่าทุกขเวทนามันสาหัสอย่างนี้ เราลำบากมาก แต่น้ำใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทก็ยังคงมีความเคารพในองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า คือ พระพุทธ พระธรรม และพระอริยสงฆ์ จิตใจปลงลงโดยเฉพาะว่าตายก็ตายตามสบาย แต่ว่าถ้าจะตายจริงๆ แล้ว ก็ขอยึดคุณพระรัตนตรัยเป็นสำคัญ หรือว่าจะยึดคุณศีล คุณทานเป็นสำคัญ ตายคราวนี้จะขอไปสวรรค์ พอจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททรงกำลังใจอย่างนี้ ก็ชื่อว่าทุกท่านเป็นผู้เข้าถึงสรณคมน์

แต่ถ้าหากว่าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท เมื่อคิดปลงใจเสียได้ว่าตัวเรายังมีชีวิต คือเกิดเป็นคนหรือเกิดเป็นสัตว์อยู่แบบนี้ฉันใด ขึ้นชื่อว่าความทุกข์อย่างนี้มันจะมีแก่เราทุกชาติทุกสมัย พอเราเกิด เราก็แก่ แล้วก็ป่วย แล้วก็ตาย สลับกันมาสลับกันไป อย่างนี้มันไม่มีความสุข ทุกชาติเราจะพบแต่ความทุกข์ ความสุขที่จะมีจริงๆ ก็คือพระนิพพาน นี่พระนิพพานจะมาจากไหน จะมาจากการวางขันธ 5 เสียได้ตามที่องค์สมเด็จพระจอมไตรตรัสไว้ใน มหาสติปัฏฐานสูตร ว่า ภิกขเว คุณภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงอย่าสนใจกายภายใน คือร่างกายของตัวเอง ว่าร่างกายที่มันเป็นเรา เป็นของเรา ความจริงไม่ใช่ ท่านบอกเห็นกายแล้วทำความรู้สึกเพียงสักแต่ได้เห็น ให้มีความรู้สึกอยู่เสมอว่า กายนี้มันมีความเกิดในเบื้องต้น แล้วมันก็มีเปลี่ยนแปลงทรุดโทรมไปในท่ามกลาง ในที่สุดมันก็สลายตัว ร่างกายภายนอกได้แก่ของบุคคลอื่นก็เหมือนกัน เธอจงอย่าสนใจ เพราะไม่มีกาย

ของใคร ที่จะทรงกายอยู่ตลอดกาลตลอดสมัย ไม่ช้าไม่นานเท่าไรก็สลายตัวเหมือนกันแล้วสมเด็จพระภควันต์ก็ตรัสตอบว่า เธอจงอย่าสนใจกับวัตถุธาตุทั้งหมดในโลกนี้

เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระมหารามุนีตรัสว่า ถ้ากายมันยังอยู่เราก็เลี้ยงมันวัตถุธาตุมีความสำคัญเมื่อทรงชีวิต แต่ว่าจิตของเราจะไม่ติดอยู่ในร่างกายของเราจะไม่ติดอยู่ในร่างกายของบุคคลอื่น จะไม่ติดอยู่ในวัตถุต่างๆ คิดว่าถ้ามีชีวิตอยู่ก็ใช้มันไปตามหน้าที่ ถ้าตายแล้วเมื่อไร คราวนี้ถือว่าเป็นชาติสุดท้ายที่เราจะมีชั้น 5 แบบนี้ เพราะชั้น 5 แบบนี้มันมีสภาพแล้ว ไม่ใช่ของดี มันมีสภาพเป็นทุกข์ เพราะอาศัยความไม่เที่ยงเป็นของสำคัญ ในที่สุดมันก็สลายตัว ร่างกายภายนอกได้แก่ของบุคคลอื่นก็เหมือนกัน เธอจงอย่าสนใจ เพราะไม่มีกายของใคร ที่จะทรงกายอยู่ตลอดกาลตลอดสมัย ไม่ช้าไม่นานเท่าไรก็สลายตัวเหมือนกันแล้วสมเด็จพระภควันต์ก็ตรัสตอบว่า เธอจงอย่าสนใจกับวัตถุธาตุทั้งหมดในโลกนี้

เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระมหารามุนีตรัสว่า ถ้ากายมันยังอยู่เราก็เลี้ยงมันวัตถุธาตุมีความสำคัญเมื่อทรงชีวิต แต่ว่าจิตของเราจะไม่ติดอยู่ในร่างกายของเราจะไม่ติดอยู่ในร่างกายของบุคคลอื่น จะไม่ติดอยู่ในวัตถุต่างๆ คิดว่าถ้ามีชีวิตอยู่ก็ใช้มันไปตามหน้าที่ ถ้าตายแล้วเมื่อไร คราวนี้ถือว่าเป็นชาติสุดท้ายที่เราจะมีชั้น 5 แบบนี้ เพราะชั้น 5 แบบนี้มันมีสภาพแล้ว ไม่ใช่ของดี มันมีสภาพเป็นทุกข์ เพราะอาศัยความไม่เที่ยงเป็นของสำคัญ ในที่สุดมันก็สลายตัว

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายไม่พอใจในชั้น 5 หมายความว่าไม่พอใจในที่นี้ไม่ใช่ธรรมดา ไม่ใช่ให้มันกินข้าว ไม่ใช่ให้มันนอนหรือฆ่ามัน อันนี้ใช้ไม่ได้ให้ถือว่าในเมื่อหน้าที่จะต้องปรนเปรอมัน ก็ปรนเปรอมัน แต่ก็รู้ที่อยู่ว่าปรนเปรอทำอะไรก็ตาม มันทรูโคทรอมอยู่ทุกวัน แล้วในที่สุดมันก็ตาย ถือกำลังใจเสียว่าในฐานะที่เราเกิดมามีร่างกายก็เพราะอาศัยมีความโง่มาก่อน เวลาที่เราพบองค์สมเด็จพระชินวรทรงแนะนำถึงแดนของความสุข นั่นก็คือการไม่เกาะอยู่ในร่างกายของเราการไม่เกาะในร่างกายของบุคคลอื่น ไม่เกาะในวัตถุ ถือว่าชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่จะมีร่างกายอย่างนี้ ต่อไปร่างกายประเภทนี้ไม่มีสำหรับเรา

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่านคิดอย่างนี้เป็นปกติ เวลาที่จะสิ้นลมปรานก็ยังคงอยู่อย่างนี้อยู่ องค์สมเด็จพระบรมครูกล่าวว่า ถ้าท่านละชั้น 5 เมื่อไรก็ถึงนิพพานเมื่อนั้น นี่เป็นอารมณ์ ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายจะพิจารณา ก็พิจารณาในทำนองนี้ ลีลาการพิจารณานี้มีมาก คนพูดเวลานี้มันพูดหมดไม่ได้

ต่อไปนี้ไม่มีเวลาเหลือเล็กน้อย ก็จะขอต่อเมื่อวานนี้สักนิดหน่อย เมื่อวานนี้หรือเมื่อสักครู่นี้ที่พูดถึงอารมณ์ของพระโศดบัน ว่าพระโศดบันนี้ยังมีความรักในระหว่างเพศทำเทียมกับคนธรรมดา แต่ทว่าอยู่ในขอบเขตของศีล ยังมีความอยากจะรวบ แต่ว่ารวบด้วยการไม่ลัก ไม่ขโมย ไม่คดไม่โกงใคร เป็นสัมมาอาชีพะ ยังมีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ ยังมีความโกรธ มีความพยายาม แต่ว่าความโกรธ ความพยายามมันจะขังอยู่แต่เฉพาะในใจ ไม่ไปประทุษร้ายบุคคล

ใดบุคคลหนึ่งให้มีความทุกข์ นี่เชื่อว่าจะมีความหลง ก็เพราะว่ายังมีความรัก ยังมีความอยากวย ยังมี ความโกรธ

ในเมื่อเราเป็นพระโศดาบันแล้ว ก็ตั้งใจทำกำลังใจให้เข้าถึงพระสัททาคามีสำหรับพระ สัททาคามีนี้ทุกสิ่งทุกอย่างคล้ายคลึงกับพระโศดาบัน มีคุณสมบัติสม่าเสมอกันอยู่ส่วนหนึ่งคือตัด สังโยชน์สามได้ ที่เรียกว่าสักกายทิฎฐิ มีความรู้สึกละวางว่าเราจะต้องตาย แล้วก็มีความไม่ ประมาทในชีวิต คิดว่าถ้าเราจะอยู่ก็อยู่อย่างคนดี เป็นคนมีศีลมีธรรม มีเหตุมีผล ถ้าเราจะตายเป็นผู้ ก็ ต้องเป็นผู้ดีอย่างเร็วที่สุดเราก็จะเป็นเทวดา หรือเราจะเป็นพรหม ถ้าจำเป็นจะต้องมาเกิดเป็นมนุษย์ใหม่ ก็จะเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและทรัพย์สินและสติปัญญาสำหรับพระโศดาบันกับ พระสัททาคามีสภาพอย่างนี้คล้ายคลึงกัน เมื่อท่านมีความรู้สึกละวางว่าชีวิตของท่านเป็นของไม่เที่ยง มัน ย่อมสลายตัว ท่านก็มั่นใจในคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่สงสัย แล้วรักษาศีล 5 บริสุทธิ์อย่างนี้เป็นพระโศดาบันกับพระสัททาคามี แต่ว่าพระสัททาคามีกำลังใจสูงกว่าพระ โศดาบันเล็กน้อย คือบรรเทาความรักในเพศ บรรเทาความโลภ บรรเทาความโกรธ บรรเทาความ หลง

อาการบรรเทาความรักในระหว่างเพศบรรเทาแบบไหน ท่านที่เป็นพระสัททาคามี ย่อมใช้ กำลังใจ เนืองใน กายคตานุสสติกรรมฐาน กับ อสุภกรรมฐาน บวกกัน มาพิจารณาว่ามันเป็นของไม่ เที่ยง ถ้าเรายึดถือมันเป็นทุกข์ ที่สุดมันก็พัง แต่ความจริงมันไม่ทรงไว้แต่เท่านั้น ร่างกายของคนก็ดี ร่างกายของสัตว์ก็ดีทั้งหมดนี้มันเต็มไปด้วยความสกปรก เนื้อแท้จริงๆ แล้วเป็นของไม่น่ารัก ไม่น่า ที่จะประคับประคอง เพราะอะไร เพราะร่างกายภายในมีอุจจาระ มีปัสสาวะ น้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำ หนอง เสดด เสมหะ ทุกสิ่งทุกอย่างนี้มันเป็นของสกปรกที่เรารังเกียจแล้วสิ่งที่เรารังเกียจนี้มันไม่ อยู่ที่ไหน มันอยู่ในร่างกาย ร่างกายเราก็มีสภาพอย่างนี้ร่างกายของบุคคลอื่นก็มีสภาพอย่างนี้ เหมือนกัน พิจารณาอยู่อย่างนี้เสมอๆ จนกระทั่งอารมณ์คลายความกำหนัดยินดีในระหว่างเพศ ว่า เป็นแต่เพียงคล้ายเท่านั้นไม่ใช่ตัดหมด อารมณ์รักในระหว่างเพศเริ่มมีอารมณ์ลด ไม่ดิ้นรนมากนัก อย่างนี้เป็นสภาพของพระสัททาคามี แล้วสภาพของความโลภโมโทสัน ความปรารถนาในความ ร่ำรวยก็ลดตัวลง คือมีการหาเงินในด้านสัมมาอาชีพะ พอได้ทรัพย์สินมาแล้วก็พยายามทำลายความ โลภด้วยการบริจาคทาน แต่ความจริงบุคคลผู้มีกำลังใจตั้งแต่พระโศดาบัน นี้ก็เริ่มบริจาคทาน ทำลายความโลภแล้ว แต่สำหรับพระสัททาคามีมีกำลังใจสูงกว่านั้น คิดว่าทรัพย์สินสมบัติที่เราหามาได้ ถ้าเราสั่งสมไว้มากก็มีประโยชน์น้อย เวลาตายเอาไปไม่ได้ แต่ว่าไม่ประมาทจนเกินไป ไม่ใช่ว่ามี ทำไรเราก็ทุ่มเทหมดอาลัยจิตที่มีความฉลาดกำหนดว่าทรัพย์สินเราควรใช้สักเท่าไรเป็นส่วนตัว ควร จะบำรุงบิดามารดาผู้มีพระคุณสักเท่าไร ควรจะบำรุงบิดาผู้เนื่องในฐานะที่เราจะต้องเลี้ยงสักเท่าไร เหลือจากนั้นก็ใช้กำลังใจบริจาคให้เป็นทานกองการกุศล จิตของพระสัททาคามีก็เป็นจิตที่โน้มไป ด้วยกุศล ทำลายความโกรธให้ค่อยๆ สลายตัว เหลือแต่ความน้อย เหลือแต่เพียงเล็กน้อย

มาด้านความโกรธพระสัทธาคามีกำลังอ่อนลง สำหรับด้านความโกรธ ได้บอกมาแล้วว่า พระโศคบันยังโกรธจัด ยังมีความพยายาม แต่ไม่ลงมือทำ โกรธอยู่ในใจพยายามอยู่ในใจ ยังมีอารมณ์มัวอยู่บ้าง แต่ที่ทำอะไรไม่ได้เพราะเกรงว่าศีลจะขาดสำหรับพระสัทธาคามินี้ได้ปฏิบัติสมถภาวนาเพิ่มขึ้น คือใช้ พรหมวิหาร 4 พรหมวิหาร 4 ก็มีความรัก มี เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร มุทิตา มีจิตอ่อนโยน ไม่อิจฉาริษยาใคร อุเบกขา วางเฉย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร พระสัทธาคามีมีอารมณ์ตั้งมั่นอยู่มาก เวลาใดที่บุคคลใดทำให้โกรธก็มีความรู้สึกถึงความโกรธเป็นความชั่ว ไม่ใช่ความดี คนที่เขาโกรธเรา เขาก็อาศัยที่เขาเป็นทาสของกิเลสและตัณหา อุปาทาน กำลังใจของท่านผู้นั้นจึงหมองมัวคิดว่า การโกรธคือการสร้างศัตรูเป็นของดี อารมณ์ของพระสัทธาคามีพอกระทบความโกรธ จะมีความรู้สึกอยู่บ้าง แล้วภายในไม่ช้าก็มิอภัยทาน คือให้อภัยกับบุคคลผู้ผิด คิดว่าเขาโกรธทำให้เราไม่ชอบใจ ก็เพราะเขาเข้าใจผิด คนประเภทนี้ถ้าเราจะคิดกันไปก็ถือว่าเป็นคนโง่ ไม่รู้สึกตัว เราก็ให้อภัยกับคนโง่ เป็นอันว่าความโกรธของพระสัทธาคามียังมีเหมือนกัน แต่กำลังเบา พร้อมกันนั้นมิให้อภัยแก่เขาไม่ผูกไม่ยึดความโกรธ ไม่ยึดความพยายามให้ติดใจอยู่

นี่เป็นอันว่าบรรดาสาวกขององค์สมเด็จพระบรมครูทุกท่าน ที่มีความเข้าใจในด้านพระโศคบันแล้ว ถ้าจะปฏิบัติคุณธรรม ความดีขององค์สมเด็จพระประทีปแก้วให้ดีขึ้นไปกว่านั้นก็จะพยายามค่อยๆ ทำลายอำนาจความรักในระหว่างเพศ ด้วยการพิจารณาหาความจริงจากร่างกายของคนและสัตว์ เอร่างกายของเราเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องพิจารณาว่าร่างกายของเรามันสกปรกหรือสะอาด ถ้าเราไม่อาบน้ำอาบท่าสักสองสามวันเราก็ทนไม่ไหว เพราะสิ่งที่มันแห้งไหลมาจากภายใน มีเหงื่อไคลเป็นต้น มันสกปรก นี่แสดงว่าร่างกายของเราสกปรก แล้วสิ่งธาตุทั้งหลายที่แห้งไหลจากร่างกายมีอุจจาระ ปัสสาวะ น้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำหนอง น้ำลาย เป็นต้น ที่เรารังเกียจว่า มันสกปรก มันมาจากไหน มันมาจากภายในกาย แสดงว่ากายของคนทุกคนกับกายเรามีสภาพเหมือนกัน มันสกปรกโสภณอย่างนี้ ไม่ใช่ที่ที่เราจะไปหลงไหลใฝ่ฝัน ประารถนาในการประคับประคอง

แล้วอีกประการหนึ่งนอกจากสกปรกแล้วมันก็มีความไม่เที่ยง ถ้าความเป็นหนุ่มเป็นสาวยังมีอยู่ ภาวะผ่องใสผิวพรรณยังปรากฏ อายุมากเข้าไปแล้วความสวยมันก็ลด ความสง่าผ่าเผยมันก็ลด ในที่สุดความแก่เข้ามาถึง มันก็หมดสภาพความดี เพียงพิจารณาว่าร่างกายนี้ไม่ควรจะน่ารัก

มาถึงอำนาจของความโลภ ตัดได้ด้วยการให้ทาน อำนาจของความโกรธ ทรงเมตตาความรักไว้ กรุณาความสงสารไว้ คิดว่าทุกคนในโลกเป็นมิตรที่ดีสำหรับเราเราจะรักเขาเสมอด้วยการรักตัวเรา เราจะสงสารเขาเสมอในการสงสารตัวเรา แต่อย่าลืมว่าพระสัทธาคามียังมีความโกรธ แต่ว่าจิตละความโกรธได้เร็ว เพราะมีความสงสารเห็นคนที่สร้างความชั่วบันดาลความทุกข์ให้กับตัวเอง ในที่สุดก็ให้อภัยแก่เขา

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน การแนะนำกันถ้ามากเกินไป ก็จำไม่ได้ก่อนที่จะยุติ ก็ขอขำไว้ว่าขอทุกท่านทั้งหลายจงมีความเข้าใจในตัวเองว่าความพอใจของท่านทั้งหลายที่เจริญสมถกรรมฐานวิปัสสนากรรมฐาน บางท่านจะคิดว่าทำไปไม่เห็นจะดีอะไร แต่ความจริงความดีมันมีอยู่แล้ว เราไม่เข้าใจในความดีแล้วจึงทราบที่ตั้งใจจริงมาปฏิบัติแบบนี้ เรามีบารมีถึง **ชั้นปรมัตถบารมี** แล้วอย่างน้อยที่สุดเราจะยึดความดีที่องค์สมเด็จพระประทีปแก้วให้เรา ก็ความเป็นพระโสดาบัน ตอนนี้อำให้ดี แล้วก็ซุ่มไว้เสมอว่าพระโสดาบัน ก็ได้แก่คนที่ไม่มีลมคิดว่าเราจะต้องตาย แล้วก็คิดว่าถ้าเราอยู่เป็นคน ก็จะอยู่อย่างคนดี ถ้าจะตายเป็นผู้ดีก็ต้องเป็นผู้ดี คือผีเทวดาหรือผีพรหม

ถ้าเราจะอยู่เป็นคนดีแล้วตายเป็นผู้ดี ทำอย่างไร อันดับแรกก็ยอมรับนับถือความดีของพระพุทธเจ้าด้วยการพิจารณา ก่อน ยอมรับนับถือความดีของพระธรรมยอมรับความดีของพระอริยสงฆ์ แต่ก่อนที่จะยอมรับ ใช้ปัญญาพิจารณาเสียก่อนว่าควรหรือไม่ควร ถ้าใจเห็นว่าควรแล้วก็ยอมรับนับถือที่ท่านสอนเราถูกต้องจริง

หลังจากนั้นก็ขอบรรดาท่านพุทธบริษัทชายหญิง พยายามใคร่ครวญป้องกันศีลของตนไว้ ให้บริสุทธิ์ ให้มีอารมณ์ตั้งมั่นอยู่ในศีล 5 ประการ แล้วก็ต่อไปก็คิดว่าเราจะเกิดเป็นเทวดาก็ดี เราจะเกิดเป็นพรหมก็ดี มันไม่เป็นทางที่สุดของความทุกข์ความสุขจริงๆ ก็คือพระนิพพาน

ฉะนั้นการที่จะรักษาศีล การที่จะให้ท่าน จะสร้างความดี ขอให้จิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทนี้คิดไว้เสมอว่าเราทำเพื่อพระนิพพาน ถ้าจิตใจของท่านทรงอยู่ในศีล ทรงอยู่ในทาน คือมีความเคารพในคุณพระรัตนตรัย แล้วมีศีล 5 บริสุทธิ์มีอารมณ์รักพระนิพพานเป็นอารมณ์ ก็ชื่อว่าทุกท่านเป็นพระโสดาบัน อย่างนี้ชื่อว่าเหยียบหัวหาดที่จะเข้าพระนิพพานได้แล้ว

ต่อแต่นี้ไปขอสาวกขององค์สมเด็จพระประทีปแก้ว กรุณาตั้งกายให้ตรงดำรงจิตให้มั่น กำหนดรู้ลมหายใจเข้า หายใจออก ใช้คำภาวนาและพิจารณาตามอชยาศัย จนกว่าจะได้ยินสัญญาณบอกหมดเวลา

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 70

อย่างกับท่านงูเหลือม งูเหลือมแก่ที่ฟังพระอภิธรรม แต่ความจริงพระอภิธรรมนี้มีอยู่เจ็บท ท่านชอบใจอยู่บทเดียวคือ **ปัญจกัณฑ์** ใหญ่ ที่ว่าที่เกี่ยวกับอายตนะ ว่า **จักขุทริยัง โสตินทริยัง ฆานินทริยัง** นะ ไซ้ใหม่ หลับแล้ว ผมว่า **ทริยัง** นะผมไม่ได้ว่าสี่หรือยังนะ (หัวเราะ) นั่งหลับ ทำท่าเหมือนจะขึ้นนะ ไซ้ใหม่ ไอ้เนื้อเรื่องของ **อายตนะ** นี้วันนี้คุยกันมากไปนิด วันสุดท้ายนะ พอท่านฟัง **อายตนะ** ชอบใจเป็นงูเหลือมนะไม่รู้ว่าเขาว่าอย่างไร แต่ไอ้ **ฆานินทริยัง ทริยัง ทริยัง** เพราะดีไอ้สวดมนต์บทธัมมกถุชยาเขาชอบสวดเวลาคนตาย อาตมาบวชใหม่ๆ ท่องเขาไม่ได้ ก็ต่อท้ายเขา **ทริยัง ทริยัง** ก็เราว่าไม่ได้นะ เลือกลงมาได้ ไซ้ใหม่ เราท่อง ยังไม่ได้แห่ม ชอบสวดกันเสียด้วย มั่นยาวเหยียดเลย แต่พอเลิกแล้ว พวกนั้นได้บาท เราก็ได้เหมือนกัน ไม่เห็นจะต้องว่ามาหลาย รู้จักหากินเสียอย่าง

นี่ในเมื่อท่านชอบ **อายตนะ** บทนี้ท่านเป็นงูเหลือม ท่านเป็นงูเหลือมแก่ ไม่ช้าท่านก็ตายตายท่านก็ไปเกิดเป็นเทวดา จะนึกว่าสัตว์นี้ทำบุญไม่ได้นะ ใจเขาเป็นกุศลได้เหมือนกัน พ้นจากความ เป็นเทวดาลงมาเกิดเป็นคน พอเกิดเป็นคน ก็ไปเกิดไปเลื่อมใสในสำนักของอเจลล คือพวกเดียรัจฉานะ อเจลลนี้เป็นอรหันต์พิเศษ ที่ว่าอรหันต์ในคณะพระพุทธเจ้าสู้เขาไม่ได้ เพราะยังมีสมบัติเขาว่าอย่างนั้น เขาบอกว่าพระสมณโคดมที่ถือว่าเป็นผู้ละแล้วนะ ยังไม่ละจริง คณะเขาละจริง เพราะเขาไม่มีทั้งฝ่ามือและฝ่าเท้า ถ้าเดินมาในกรุงเทพฯ สักร้อยรูป นำคูหละ (หัวเราะ) อ้าว เขาไปกันเป็นหมู่ นะ เวลานี้เขมรเดี๋ยวเขายังเคารพนับถือกัน ยังถือว่าผู้ศักดิ์สิทธิ์ไซ้ใหม่ อินเดียเขายังนับถืออยู่ ป้าไปหรือยังรู้ยังเห็นเขา นี่ท่านไปเกิดเป็นอเจลล แต่ถือว่าเคยฟังอายตนะมาก่อนพอใจในธรรมนี้ทั้งๆ ที่เกิดนอกพระศาสนา พระพุทธศาสนาที่สามารถได้ทิพจักขุญาณ เห็นใหม่ ว่าไอ้ **จักขุทริยัง** ลูกตา ลูกตาเป็นใหญ่ในการเห็นนะ **จักขุทริยัง โสตินทริยัง** ไอ้หูเป็นใหญ่ในการฟังเสียง ท่านก็เลยได้ทิพจักขุญาณ

เมื่อได้ทิพจักขุญาณแล้ว วันหนึ่ง **ท้าวอโศกมหาราช** ท่านเกิดภายหลังพระพุทธเจ้านะ กำลังเป็นเด็กนั่งตักพ่อ ว่างแบก พ่อก็ล้อเลียนลูก หยอกลูกไปตามอหยาตัย หยอกไปหยอกมาลูกก็แตก ไซ้ใหม่ จี๊ดตักพ่อ ท่านพ่อก็จับเหวี่ยง คำว่าเหวี่ยงหมายความว่าจับไปวางข้างๆ ใครจะไปเหวี่ยงลูกนะ ท่านแม่เห็นเป็นอย่างนั้นก็เลยพาลูกไปอาบน้ำอาบทำ แต่งตัวดี ก็นำออกไปนอกวัง ไปเดินเล่น พอตีพวกอเจลลชี่เปลือยนี้ แหม ต้องคิดเขว นะ ป้านะ ก็เดินสวนทางมา เพราะอาศัยที่ท่านได้ทิพจักขุญาณ ก็ได้ **อนาคตังสญาณ** **อดีตังสญาณ** ไปด้วย ท่านยืนมองเด็กตระกูลนั้นเขานับถืออยู่ มองดู **ท่านอโศกมหาราช** ท่านบอกว่าเลี้ยงให้ดีนะเด็กคนนี้นะ ต่อไปจะมีอำนาจมาก แต่ว่าก่อนที่จะมีอำนาจมากจะต้องฆ่าน้องต่างมารดาประมาณ 80 คน ท่านแม่ก็จำ

หลังจากนั้นท่านเป็นคนดีนะ ท่านโตมาแล้วเป็นคนดี อำมาตย์ข้าราชการรักมาก พอให้ไปเป็นเจ้าของ เมืองด่าน เมื่อพ่อตายเขาก็เชิญมาเป็นพระเจ้าแผ่นดินบรรดาน้องต่างมารดา 80 คน นำกองทัพเข้ามาล้อมพระราชฐาน ท่านกับน้องชายของท่านปรึกษากันว่าจะสู้หรือจะยอมเขา เพราะกองทัพกำลังของเราในเขตในวังมันมีไม่กี่คนนะ แล้วเขาก็เป็นหัวหน้านักรบถึง 80 กำลังก็มากกว่ากองทัพทั้งกองทัพท่านถามน้องว่าจะยอมเขาดีไหม น้องชายบอกว่าคำว่ายอมไม่มี ในเมื่อเราเป็นกษัตริย์ เมื่อสู้ไม่ได้ก็ให้มันตายไปเลย จะยอมเป็นเชลยนี้ยอมไม่ได้ ทั้งสองคนพี่น้องกุมกำลังทหารที่มีกำลังน้อยกว่าหลายสิบเท่าออกไปสู้กับเขา แต่ด้วยอำนาจบุญญาธิการของท่าน ก็จับน้องชายต่างมารดา 80 คนได้ ทหารได้ทั้งหมดยอมแพ้ แล้วท่านก็ตั้งประหารชีวิต

เมื่อท่านตั้งประหารชีวิตแล้วท่านก็ถาม ถามแม่บอกว่าในสมัยก่อนๆ นี้เคยมีใครพยากรณ์เรื่องนี้บ้างหรือเปล่า ท่านแม่นึกมานึกไป บอก โอ้ ไซ้ ไซ้ เมื่อสมัยเด็กๆ เขาเล่าย้อนหลังนะ เหมือนสมัยเด็กๆ ท่านอาจารย์คนนี้พยากรณ์ไว้มันเป็นความจริงท่านถามว่าอาจารย์องค์นี้อยู่ที่ไหน แม่ก็บอกว่าเวลานี้อยู่ห่างจากเมืองหลวงไปประมาณ 100 โยชน์ ท่านก็สั่งให้อำมาตย์นำวอทองคานหามาสำหรับพระเจ้าแผ่นดินแล้วก็ไปรับพระอาจารย์มา พระอาจารย์ท่านไม่ยุ่งผ้า พอมีวอทองไปรับ มีกองเกียรติยศท่านซักครึ้มๆ ไซ้ไหมคงภูมิใจนะ พอเวลาคานหามาเข้ามา ผ่านสำนักพระอรหันต์ พระอรหันต์ท่านอยู่คั่นทางกว่า พอผ่านสำนักพระอรหันต์ แกล้งเลยบอกว่านี่พรรคพวกวางคานหาลงก่อน เดี่ยวฉันมีธุระต้องไปเยี่ยมพระสมณะด้วยกัน อีท่านี่ท่านจะเบ่งนะ ไซ้ไหมว่าไอ้แกเป็นพระมุ้งฝ้ายนี้สู้ไม่ได้ ข้าเป็นพระแก้วฟ้า พระราชาเคารพข้า เขาคงผิดแบบนั้นนะ นี่ฉันเดาๆ เอานะ

แกล้งออกไปในวัดนั้น ไอ้วัดนั้นมีพระอรหันต์อยู่ สัตว์ทั้งหมดมันมีความรักกัน อย่างเสียสิ่งต่างๆ พวกหมู พวกกระต่ายนี่ความจริงมันต้องเป็นอาหารของเสือ แต่มันมีความรักกัน อยู่กันอย่างมีความสุข ท่านก็ออกไปถามว่านี่อะไร ไซ้ไหมเขาเรียกตัวอะไร พระอรหันต์ท่านรู้ อีตานี้มาจากอายตนะ จักขุนทรียัง โสตินทรียัง ไซ้ไหม ท่านบอกไอ้ตัวนี้ชื่อ อายตนะ ถามตัวนี้อะไรท่านก็บอกนี่ อายตนะ ถามตัวนี้อะไร ท่านก็บอกไอ้ตัวนี้ชื่อ อายตนะ ถามตัวนี้อะไร ท่านก็บอกนี่ อายตนะ (หัวเราะ) ท่านตอบจี๋แปลแก่ไซ้ไหม ว่าจี๋แปลแก่ ว่าถามทุกตัวท่านตอบ อายตนะ หหมด

แล้วท่านก็ถามว่าเธอนะลืม อายตนะ เสียแล้วหรือ เพียงเท่านี้กุศลเก่าเข้าคลจิต เกิดความละอาย นั่งพับเพียบเอาขาปิดหน้า หน้าไหน (หัวเราะ) หน้าไหนโยมหน้าล่าง ไม่ใช่หน้ากลาง หน้าล่างมันหน้าท้อง (หัวเราะ) นั่งพับเพียบเอาขาปิดหน้าไซ้ไหม พระท่านก็โยนผ้าให้มันผืนหน้า แล้วก็ผ้าห่มผืนหนึ่ง ทำก็พูดเรื่อง อายตนะ ว่าไอ้ตาเห็นรู หูฟังเสียง จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส ภายถูกต้องสัมผัส มันไม่มีอะไรเป็นนิจจัง มันเป็น อนิจจัง หากความเที่ยงไม่ได้ รูปที่เราเห็นมันไม่มีทรงตัวมันเสื่อมไปทุกวันทุกวัน ในที่สุดมันก็สลายตัวเรียกว่า อนัตตา เสียงที่เราฟังก็เหมือนกัน ฟังผ่านหูแล้วมันก็หายไป แต่ใจเราเข้ามานึกมาคิด มายึดไว้มันก็ไม่มีการโยชน์อธิบายย่อๆ แบบนี้ พอจบพระองค์นั้นเป็นพระโสดาบัน เพราะทรียังนะ อย่าไปว่าท่านนะ เวลานี้เป็นอรหันต์แล้ว ท่านจะนวด

เอา ท่านไม่ทำแต่กรรมจะเล่นเรานะนี่ในเมื่อท่านเป็นพระโศดาบัน ฟังแค่นี้ ก็ออกมาบอกพรรคพวก บอกนี้แกไปก่อนนะเรามีกิจที่จะต้องทำมีอยู่ ไปทูลพระราชาวาภินี่ถ้าเสร็จแล้วเมื่อไร เราจะไปเองไม่ต้องมารับ กลับเข้ามาใหม่ พระองค์นั้นเทศน์ อายตนะ อีกครั้งหนึ่ง ละเอียดกว่านั้นท่านเป็นพระอรหันต์ ไซ้ใหม่ นี้เรียกว่าโตแล้วเรียนลัด

หากบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทบังเอิญจะไม่ได้พระโศดาบัน ในชาตินี้ ก็ให้ยึดอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งที่เรามีความพอใจในกรรมฐาน 40 กัถิ ใน มหาสติปัฏฐานสูตร กัถิ หรือว่าจะไม่ยึด เราไม่รู้กรรมฐานมันเป็นอย่างไร ข้าไม่รู้ละ พอใจในการให้ทาน หรือว่าพอใจในการรักษาศีล พอใจในการภาวนา อย่างใดอย่างหนึ่งให้มันเป็นอารมณ์จิตใจ เวลาตายไปแล้วคุณธรรมอย่างนี้จะพาเราไปสวรรค์ เมื่อไปสวรรค์บังเอิญไป ชั้นดาวดึงส์ ที่มีอายุุน้อยที่สุด เราก็ไปเกิดอีก 300 ปีกว่า ในเมืองสวรรค์ ซึ่งมีอายุจริง ๆ ถึงพันปี ก็จะมาพบ พระศรีอาริย์ ท่านตรัส ตอนนี้อยู่และนั่นพระอรหันต์และนาคถ้าพระพุทเจ้าและเรื่อกว่านั้นนะ ไซ้ใหม่ เป็นอันว่าคุณธรรมที่ญาติโยมทุกท่านตั้งใจจิตตรงตัวนี้

อย่างทุกท่านเอาตามันใจว่าทุกคนที่มาหนักใน จาคานุสสติกรรมฐาน เพราะอะไร บางคนเห็นมา มาสามวัน ทำบุญสามวัน ฮี จำหน้าได้ นี่มันหนักใน จาคานุสสติกรรมฐาน อารมณ์นี้ให้มันทรงตัวไว้ เอาให้เป็นกำไรให้ได้ เป็นทุนนะหรือว่าพอใจในศีลก็คือหนักใน สีลานุสสติกรรมฐาน หรือว่าพอใจพระพุทเจ้าภาวนาว่าพุทโธ ก็ให้หนักอยู่ในอันนั้น ให้มันหนักอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้มันทรงตัวถ้าอารมณ์หนักอย่างนี้ ตายแล้วก็ลงนรกไม่ได้ ถ้าไปพบพระพุทเจ้า คือพระ ศรีอาริย์ องค์ต่อไป ท่านจะจีจู้ดนี้โดยเฉพาะ แล้วก็จะเป็นอรหันต์ นี่เป็นวิธีที่เราจะไปนิพพานได้แบบง่าย ๆ นะป่านะ ไปหรือไม่ไป

พอจบของการเจริญพระกรรมฐาน ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทเจ้าทรงสอน ก็มีอยู่จุดเดียวคือการละ ขันธ์ 5 ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายไม่มีความผูกพันใน ขันธ์ 5 สามารถวาง ขันธ์ 5 เสียได้เมื่อไร เมื่อนั้นท่านเป็นพระอรหันต์ ตัวอย่างที่องค์สมเด็จพระทรงธรรมบรมศาสดา ทรงแนะนำใน มหาสติปัฏฐานสูตร ทุกข้อของ มหาสติปัฏฐานสูตร ท่านจะทรงแนะนำว่าในที่สุดนี้ขอท่านทั้งหลาย จงอย่าสนใจภายในกาย ภายภายในก็หมายถึงว่าตัวของเราเองว่าจงอย่าสนใจภายในนอก ก็ได้แก่ร่างกายของบุคคลอื่น แล้วจงอย่าสนใจในวัตถุธาตุทั้งหมด เป็นอันว่าองค์สมเด็จพระบรมสุขตทรงรวบรวมไว้เพียงเท่านี้เป็นอย่างนี้ชื่อว่ายังพิสดารมาก

ที่องค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงสอน พระพาหิยะ ย่อยิ่งกว่านี้ องค์สมเด็จพระชินศรี ตรัสว่า พาหิยะ เมื่อเธอเห็นรูปแล้วจงทำจิตสักแต่เพียงว่าเห็น เมื่อพระพุทเจ้าตรัสเพียงเท่านี้ ท่านพาหิยะ ก็บรรลอรุหัตผล รวมความว่าที่พระพุทเจ้าทรงแนะนำสั่งสอนบรรดาท่านพุทธบริษัท ไซ้ คำสอนถึงแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ นี่เป็นเพราะว่าพระพุทเจ้าเห็นว่ากำลังใจของบุคคลผู้รับฟัง ไม่สม่ำเสมอกัน เธอมีกำลังใจเข้มแข็งบ้าง กำลังใจอ่อนไปน้อยหนึ่งบ้าง กำลังใจอ่อนมากบ้าง ท่านที่มีกำลังใจอ่อนไปมาก พระพุทเจ้าก็ใช้พระสูตรคือ มีเล่าเรื่องให้เขาฟัง เมื่อเล่าเรื่อง

ต่างๆ ให้ฟังจบ องค์สมเด็จพระบรมสุคตก็ทรงยกอริยสัจว่าท่านทั้งหลายจงพิจารณาว่าการเกิดมามี
ชั้น 5 มันเป็นทุกข์ ทุกข์เพราะความร้อนทุกข์เพราะความหิว ความกระหาย ความป่วยไข้ไม่สบาย
ความปรารถนาไม่สมหวังทุกข์เพราะความพลัดพรากจากของรักของชอบใจ ทุกข์เพราะความตายที่
จะเข้ามาถึงอย่างนี้กล่าวโดยย่อ

ให้ใช้ปัญญาพิจารณาว่าเราเกิดมานี้ ตั้งแต่วันเกิดถึงวันนี้มันสุขหรือมันทุกข์ถ้าเราใช้ปัญญา
พิจารณากันจริงๆ เราจะเห็นว่าตั้งแต่เกิดมาถึงวันนี้ ไม่มีวันไหนมีความสุขแท้จริง สิ่งที่เราคิดว่าสุขนั้นคือ
เป็นปัจจัยของความทุกข์ ทรัพย์สินที่เรายังไม่มามีเราก็ทุกข์เพราะมันไม่มีถ้าหามาได้เราก็ทุกข์ เกรง
ว่ามันจะหมดไป เพราะมันจะสลายไป คนที่จะมีความเป็นโสดก็ยังมีทุกข์ เพราะยังไม่มีคู่ครอง
พอมีคู่ครองแล้ว ก็เกิดความทุกข์ในการประกอบอาชีพที่จะเลี้ยงตัว คนไม่มีบุตร ไม่มีธิดา ก็มีความ
ทุกข์ว่าเราหาลูกกับเขาไม่ได้ อยากจะมีลูก เมื่อมีลูกขึ้นมา ลูกก็สร้างความทุกข์เพราะต้องเลี้ยงดู นี้
เป็นอันว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เราหาได้มาจากโลกจากสภาวะของโลกมันเป็นปัจจัยของความทุกข์ แต่
ว่าต้องหา ต้องทำตามหน้าที่ พระพุทธเจ้าไม่ได้บอกให้ไม่ทำ พระพุทธเจ้าทรงให้ขยันหมั่นเพียร ใน
การประกอบอาชีพด้วยสัมมาอาชีพะแต่ทำให้จิตเรานี้คิดอยู่ว่า สิ่งทั้งหลายเหล่านี้มันจะมีประโยชน์
อยู่บ้าง แต่สมัยที่เราล้มปรมาณเท่านั้น ถ้าเราตายไปเสียแล้ว ญาติข้างเคียงหรือคนที่เรารักก็ดี ไม่มี
ประโยชน์สำหรับเรา ทรัพย์สินทั้งหลายที่หาได้มาทั้งหมดมันก็ไม่มีประโยชน์สำหรับเรา แต่ทว่า
ไม่ใช่แนะนำไม่ให้หา หา แต่ว่าอย่าเอาใจเข้าไปติด คิดไว้เสมอว่าร่างกายของเรานี้ ไม่ช้าไม่นานมัน
ก็จะพัง จะต้องตายแน่ มันจะต้องตายอาการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ต้องตาย เราจะเลือกอาการตายไม่ได้
อายุที่เราจะพึงกำหนดว่าเราจะตายเมื่อนั้น เราจะตายเมื่อนี้ เราก็กำหนดเอาแน่นอนไม่ได้

ที่พระพุทธเจ้าตรัสกับ **เปตการี** ว่าชีวิตเป็นของไม่เที่ยง ความตายเป็นของเที่ยง แต่ในขณะที่
ที่เราทรงชีวิตอยู่มันก็เต็มไปด้วยความทุกข์ เมื่อเรารู้มันเป็นทุกข์แต่อย่างไรไปทำจิตใจให้เศร้าหมอง
เพราะอำนาจของความทุกข์ จงทำกำลังใจ ทำใจให้เข้มแข็ง หาเหตุของความทุกข์ให้พบ เมื่อหาเหตุ
ของความทุกข์พบ เราทำลายเหตุของความทุกข์ได้ ทุกข์มันก็ไม่มี แม้แต่ชีวิตอินทรีย์ทรงอยู่ ร่างกาย
มันเป็นทุกข์มันเสื่อม แต่ใจไม่ทุกข์ เพราะถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา เหตุของความทุกข์ที่จะเกิดมีมา
พระพุทธเจ้าท่านบอกว่าเป็น **ตัณหา ตัณหา** ได้แก่ความทะยานอยาก หมายความว่าสิ่งใดที่ไม่มี
ทะเยอทะยานอยากจะทำให้มีขึ้น สิ่งใดที่มีอยู่แล้วก็อยากจะทำให้มันทรงตัวไม่ยอมให้มันสลาย เวลาที่
มันจะพังลงไปก็ตั้งใจจะดึงเข้าไป คำว่า **ตัณหา** ในที่นี้ต้องแปลว่าความทะยานอยากเป็นอันว่าก็ฟัง
กันให้ดี การที่ท่านทั้งหลายทำมาหากินเป็น **ตัณหา** หรือเปล่า คำว่า **ตัณหา** ก็ต้องพูดกันหลายชั้น คือ
ชั้นของปุถุชน ชั้นของกัลยาชน และชั้นของพระอริยชน จะขอพูดในชั้นของปุถุชนก่อน

การที่ท่านทั้งหลายประกอบอาชีพด้วยสัมมาอาชีพะ คือหาเลี้ยงชีวิตโดยชอบธรรม รับ
ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รับจ้างทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทำการค้าขายด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต ประกอบอาชีพทั้งหมดไม่คดไม่โกงเขาเรามีทุนสืบทาทสามารถหาเงินเพิ่มมาเป็น

ด้านสองด้าน อย่างนี้ไม่เรียกว่าค้นหาเขาเรียกว่า **สัมมาอาชีวะ** แต่ว่าถ้าทำอะไรเกินพอดี เกินกำลัง ทุนที่จะพึงมี หาเข้ามาจนกระทั่งตัวเองไม่สามารถจะชำระได้ อย่างนี้เรียกว่า **ค้นหา** สำหรับปุถุชน

ฉะนั้นองค์สมเด็จพระทศพลให้ยับยั้งคำว่าค้นหาที่ทำเกินตัวเสีย ถ้าทำอะไรเกินกำลังที่จะ พึงทำได้ ต้องอาศัยคนอื่น มันก็ไม่สามารถจะชำระหนี้เขาได้ อย่างนี้ใจมันเป็นทุกข์ เราก็ตัดตัวนี้เสีย ใช้ความพยายามตามความสามารถที่จะพึงมีอยู่ถ้าหากว่าท่านทั้งหลาย ปฏิบัติตามคำสอนพระ สัทธรรมเทศนาขององค์สมเด็จพระบรมครูตอนนี้ จิตมันก็จะเริ่มเป็นสุข เพราะอะไร เพราะความ คิรินนไม่มากเกินไปเอาพอแค่กำลังกายกำลังใจ

เป็นอันว่าสมเด็จพระจอมไตร เวลาเทศน์ทุกเรื่องลงท้ายด้วยอริยสัจ พวกเราก็มานั่งดู อริยสัจที่พระพุทธเจ้าตรัส ท่านตรัสว่าทุกข์มันมีที่ไหน นั่นหมายถึงว่าทุกข์มันมีที่กาย เพราะเรามี กาย มันจึงมีทุกข์ ถ้าหากว่าเราไม่มีกาย มันจะมีทุกข์มาจากไหนทรัพย์ทรัพย์สินทั้งหลายที่เราจะ พึงหา ก็มาด้วยความเหน้อยยาก ก็เพราะอาศัยเรามีร่างกายเป็นสำคัญ ความป่วยไข้ไม่สบายเป็นทุกข์ อย่างหนึ่ง มันจะมีขึ้นมาได้ก็เพราะอาศัยว่ามีร่างกายเป็นสำคัญ แล้วความตายที่มันจะเข้ามาถึงเรา ถ้าเราไม่มีกาย จะเอาอะไรมาตาย เป็นอันว่าทุกข์ทั้งสามประการนั้นกล่าวโดยย่อ จะมีขึ้นมาได้ เพราะอาศัยร่างกายเป็นเหตุ

เหตุฉะนั้นองค์สมเด็จพระบรมโลกเชษฐ์จึงทรงแนะนำว่าท่านทั้งหลายถ้าต้องการความพ้น ทุกข์ก็จงหาทางพิจารณาหาความจริงของร่างกาย ว่าร่างกายนี้นอกจากจะทุกข์แล้ว มันก็เป็นอนิจจัง หาความเที่ยงไม่ได้ ไม่มีการทรงตัว ในเมื่อมันไม่มีการทรงตัว ถ้าจิตเราไปยึดถือว่ามันจะต้องทรง อยู่อย่างนี้ ตลอดกาลตลอดสมัยเวลาที่ร่างกายมันเสื่อมโทรมลงไป ใจมันก็เริ่มเป็นทุกข์ ถ้าหากว่า จิตใจของเรายอมรับนับถือถือของความจริง ว่าคนและสัตว์หรือวัตถุธาตุทั้งหมด เมื่อมีความเกิดขึ้น มาแล้ว มันก็มีความเสื่อม ค่อยๆ เสื่อไปทีละน้อยละน้อย ในที่สุดมันก็สลายตัวเราก็มานั่งๆ ดู มองดู คิดดู ถึงความเป็นจริงว่าจะเป็นชายหรือหญิงก็ตามเกิดขึ้นมาแล้วมันก็มีแต่ความทุกข์ ถ้าเราจะไป สนใจห่วงใยกับร่างกาย คิดว่าถ้าตายคราวนี้เราปรารถนาจะเกิดใหม่ ก็ชื่อว่าเราแสวงหาทุกข์หาที่สุด มิได้ เพราะว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดา ได้ทรงแนะนำว่าท่านทั้งหลายการความหมด ทุกข์จงอย่าสนใจร่างกายของคนเกินไป นั่นหมายความว่ามันหิว เราก็หาอาหารให้กินมันร้อนเราก็ หาความเย็นให้ มันหนาวก็หาความอุ่นให้ แต่จงอย่าคิดว่าร่างกายนี้มันเป็นเราเป็นของเรา ถ้าร่างกาย นี้มันเป็นเราจริง มันเป็นของเราจริงมันก็ต้องไม่แก่ มันก็ต้องไม่ป่วย มันก็ต้องไม่ตาย ตอนนี้เราจะ ปรนเปรอมันขนาดไหนก็ตามที เจ้าร่างกายนี้เมื่อถึงที่สุด ถึงเวลาของมัน มันก็เสื่อม ถึงเวลาจะพัง มันก็พังถ้าเราเกิดมาอีกก็ชาติ สภาวะการมันก็เป็นอย่างนี้

ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลาย ทำจิตใจของท่านนี้ให้เข้าถึง **สังขารุเปกขาญาณ** **สังขารุ** **เปกขาญาณ** นี้เป็นภาษาบาลี ที่ว่ามีความวางเฉยในขั้น 5 คือสังขาร ถ้าใช้เป็นภาษาไทยจริงๆ ก็ เรียกว่ายอมรับนับถือถือของธรรมดา ถ้าจะพูดให้ชัดเจนไปอีกทีก็ถือว่ามันจะเป็นอย่างไรก็ช่างมัน ว่าสภาพการณ์มันเป็นอย่างนี้เราห้ามปรามมันไม่ได้ มันเกิดขึ้นแล้ว ถ้ามันจะแก่ก็เชิญแก่มันจะป่วย

เราห้ามไม่ได้เราก็ไม่หนักใจ ถือว่าเรื่องป่วยเป็นของธรรมดา รักษาหายก็หาย ไม่หายมันจะตายก็ช่างมัน เพราะสภาพของมันเป็นอย่างนั้น แต่ว่าตั้งใจไว้เสมอว่าขึ้นชื่อว่าความเกิดอย่างนี้ เหมือนชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ชาติต่อไปขึ้นชื่อว่าความเกิดอย่างนี้ เหมือนชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ชาติต่อไปขึ้นชื่อว่าความเกิดมีร่างกายประเภทนี้ จะไม่มีสำหรับเรา

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายทรงอยู่ตามนี้เป็นปกติ ใหม่ๆ มันก็ลืมนั่งไม่ลืมบ้าง แต่ต่อไปไม่ช้าไม่นานเท่าไร อารมณ์จิตมันก็จะชิน จะมีความรู้สึ่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับเราก็คงตามที จิตของเรานี้ก็จะทรงอารมณ์อยู่อย่างหนึ่งว่าช่างมัน เพราะว่าธรรมดาของชาวโลกเป็นอย่างนั้น เราถูกนิทานเหมือนๆ กัน เวลาที่เราได้รับคำสรรเสริญ ก็ไปฟังข่าวชาวบ้านว่าเขาเคยได้รับความสรรเสริญบ้างหรือเปล่า ก็เป็นอันว่าชาวบ้านทุกคนก็พบกับความสรรเสริญเหมือนกันเราก็มานั่งพิจารณาว่าคำนินทากับคำสรรเสริญนี้มันศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ศักดิ์สิทธิ์เราเป็นคนดีเขาหาว่าเราเป็นคนชั่ว มันก็ไม่ได้ชั่วไปตามปากเขาพูด ถ้าเราเป็นคนชั่วเขาสรรเสริญว่าเราเป็นคนดี มันก็ไม่ได้ดีไปตามปากเขาพูด เราจะดีจะชั่วอยู่ที่ใจมีความสำคัญ ถ้าจิตใจของเราดีเสียอย่างเดียวมันก็หมดเรื่อง ไม่มีอะไรจะชั่ว

ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททางภาระชั้น 5 ค่อยๆ คิดว่าอะไรมันจะเกิดขึ้นกับร่างกายก็ตามที ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา แล้วทำจิตใจให้เข้าถึงวิชา ว่าชั้น 5 ประเภทที่มีทุกอย่างนี้ เราไม่ต้องการมันอีก แต่ว่าทำจิตใจให้เข้าถึง **สังขารูปกษญาณ** วางเฉยต่ออารมณ์ทั้งหมด ร่างกายจะแก่ก็ไม่แก่ไม่สำคัญทำใจสบาย ร่างกายจะป่วยไข้ไม่สบาย มันป่วยเป็นเรื่องของมัน ใจเราก็สบาย ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามันจะตายเราก็คือว่าเป็นเรื่องของมัน ใจเราก็สบาย ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ถ้ามันจะตายเราก็คือว่าเป็นเรื่องธรรมดา ไม่คืนรน ไม่เดือนร้อน ถือว่าความดีที่องค์สมเด็จพระชินวรบรมศาสดาทรงแนะนำเราทำครบแล้วทุกอย่างเราตายคราวนี้เราไม่ต้องการความเกิด ถ้าคิดต่อไปนี้ว่าเราต้องการพระนิพพาน

ถ้าหากว่าจะมีใครสักคนหนึ่งย้อนถามมาบอกว่า ถ้าเกิดอย่างนี้จนถึงเวลาสิ้นลมปรานะ จะไปพระนิพพานได้ไหม ก็ต้องขอตอบไปได้ทันที ดูตัวอย่าง **ท่านพระโคธิกะ** ท่าน **พระโคธิกะ** ยามปกติท่านเป็นพระทรงฉานสมาบัติ ด้านวิปัสสนาญาณท่านไม่มีเลย ต่อมาเมื่อความป่วยไข้ไม่สบายเกิดขึ้น ฉานมันก็ตกเพราะไม่มีทรงตัว พอร่างกายคลายจากความทุกข์เวทนา ด้านฉานก็ทรงตัว คำว่าฉานหมายความว่าจิตทรงอยู่ในด้านของความดี นี่ตอนนี้ท่านมาคิดว่าร่างกายนี้มันเป็นภัยเพื่อนของเราที่บวชพร้อมกันเป็นพระอรหันต์ไปหมด เราอยู่ใกล้องค์สมเด็จพระบรมสุขุต เพราะอยู่วัดเดียวกัน แต่ความเป็นอรหันต์ไม่มีสำหรับเราทั้งนี้ก็เพราะร่างกายมันเป็นโทษ มันเป็นศัตรูสำหรับเรา นี่ต้องป่วยไข้ไม่สบายนับตั้งแต่บวชเข้ามาก็หาความสุขสบายใจไม่ได้ เวลานั้นท่านป่วยนอนลุกไม่ขึ้นในที่สุดท่านก็ตัดสินใจว่าร่างกายนี้มันแล้ว ร่างกายเป็นศัตรู ขึ้นชื่อว่าร่างกายอย่างนี้เราไม่ต้องการมันอีก ท่านก็เอามิดโกนเช็ดคอตาย เวลาตายปรากฏว่าองค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า **พระโคธิกะ** ไปพระนิพพาน

แต่ว่าการแนะนำอย่างนี้ไม่ใช่แนะนำให้บรรดาทุกท่านเชื่อดคอตาย ให้ทำใจอย่าง พระโคธิกะ ให้คิดไว้เสมอว่าขึ้นชื่อว่าขั้น 5 คือร่างกายมันเป็นทุกข์ แบบนี้เราไม่มีความปรารถนาในมันอีก ชาตินี้เป็นชาติสุดท้ายที่เราจะมีร่างกาย ชาติต่อไปไม่มีสำหรับเรา แต่ใช้อารมณ์ให้สูงกว่า พระโคธิกะ นิดหนึ่งว่าเราไม่ต้องการเกิดเป็นมนุษย์ เราไม่ต้องการเกิดเป็นเทวดา เราไม่ต้องการเกิดเป็นพรหม เมื่อไปจากความเป็นคนเราก็จะไปสู่พระนิพพานโดยตรง เพียงเท่านี้ หากว่าบรรดาท่านพุทธบริษัท ใครครวญครุ่นคิดไว้ทุกวันทุกคืน จะทำบุญทำทานไหว้พระ ใ้บาตรทำบุญอะไรก็ช่างเถอะ ทำทุกอย่างแม้แต่แผ่เมตตาสงเคราะห์เด็ก หรือแม้แต่สัตว์เดรัจฉาน ใจก็คิดว่าเราทำอย่างนี้มันไม่ต้องการผลตอบแทน สิ่งที่เราต้องกระทำไปนี่ก็เพื่อนิพพานอย่างเดียว ทำจิตให้มันชิน ทำให้จิตมันชินในพระนิพพานในที่สุดท่านสิ้นลมปราณเมื่อไรท่านก็ถึงพระนิพพานเมื่อนั้น

เอาละบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน กาลเวลาพุดมากก็มาก ไอ้เสียงมันก็แห้งต่อแต่นี้ไปขอท่านทั้งหลายตั้งกายให้ตรงดำรงให้มัน กำหนดรู้ลมใจเข้าออกใช้คำภาวนาและพิจารณาตามอริยาตั้ย จนกว่าจะได้ยินสัญญาณบอกหมดเวลา

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 71

ทำชั่วก็ได้ชั่ว ใ้ใหม่ ใครไม่ทำอะไรเลยไม่ดีไม่ชั่ว มาเที่ยวนี้แย่น้อย เพราะใช้กินทุกวัน ป้า เอาใ้มาปล่อย อย่างนั้นเลยแย่ อย่างนั้นพวกญาติโยมทั้งหมดคะเห็นว่าคนที่เขาแกล้งอาตมา ถ้าเห็นว่าเป็นคนไม่ค่อยดี ช่วยกันทุบ (หัวเราะ) แย่เลยแต่ป้าเองก็เดินไม่ไหวอยู่แล้วนะ

เมื่อวานนี้พูดถึงอารมณ์ของพระสัทธาคามิ ความจริงเที่ยวนี้อยากจะพูดใ้บรรดาญาติโยม พุทธบริษัทเข้าใจว่าการเจริญเพื่อมรรคผล ถ้าเดินสาย **สุกขวิปัสสโก** จริงๆ นี่ไม่หนัก ที่เราเรียนกันหนักก็ไปทำสมาธิสมาบัติ แต่ความจริงสมาธิสมาบัตินี้ก็มีความจำเป็น ถ้าเราไม่สามารถจะรวบรวมกำลังใจได้ ก็ต้องอาศัยสมาธิช่วย เพราะว่าสาย **สุกขวิปัสสโก** จริงๆ เขาใช้สมาธิแบบเบาๆ คือว่าใ้ อารมณ์คิดมากกว่าอารมณ์ทรงตัว ใ้ใหม่ อารมณ์คิดก็หนึ่ง ไม่ลืมความตายแย่ใหม่เขาเรียกว่าพูดถึง ความยากจนก็หู่หู่ พูดถึงความมั่งมีก็ตาใส ใ้ใหม่ ใ้หู่หู่เป็นอย่างไรบอกพูดถึงความจนใจมันเหี่ยว ถ้าพูดถึงรวยบอกนี่ไปคราวนี้จะถูกหวยตาโพลงใ้ใหม่ นะ แต่เอาจริงเอาจ้งหวยเขาถูกแต่ละวัน ไม่ได้ กินไปเลย เลยตาปิดไปเลย

วิธีปฏิบัติแบบง่ายๆ ถ้าใจไม่สบาย อารมณ์กระสับกระส่าย ก็ใ้กำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก ลมหายใจเข้าออกสังค เป็นกรรมฐานที่มีความสำคัญที่สุด เพราะอะไรเพราะว่าเราจะทรงฌานสมาบัติหรือจิตเป็นสมาธิได้ ขึ้นกับ **อานาปานุสสติกรรมฐาน** เป็นสำคัญมาก เจริญพระกรรมฐาน กองไหนก็ตาม ถ้าใ้ **อานาปานุสสติ** คือกำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก จะไม่มีผลเลย แม้แต่ท่านที่ทรง อภิญญาสมาบัติ อันดับแรกก็ต้องจับลมหายใจเข้าออกก่อน แต่ว่าจับไม่นานนะ จับพร้อมกัน พอเริ่ม จะทรงฌานก็จับลมหายใจเข้าออกพร้อมกับกรรมฐานกองที่ต้องการ นั่นเขาชำนาญแล้วแต่เรายังไม่ชำนาญก็ใ้วิธีรู้ลมหายใจเข้าหายใจออก ภาวนาด้วยก็ได้ ใ้เวลาสัก 3 นาที สัก 4 นาที หรือ 10 นาที หายใจใ้สบาย พอใจสบายแล้วก็มาพิจารณาหาความจริง

นี่ว่ากันถึงด้าน **สุกขวิปัสสโก** ความจริงอย่าไปดูถูก **สุกขวิปัสสโก** นะ ท่านเป็นอรหันต์ได้ นะ สายอรหันต์ก็สายนี้แหละ ถ้าสายอื่นถือว่าเป็นกิฬาสมาธิ เหมือนกับนักเรียน นักศึกษาที่เขาจะ รับรองสอบชั้นนั้นชั้นนี้ได้เพราะวิชาในห้องเรียน ใ้เรื่องกีฬาเนี่ย เขาใ้หนักหน่อยเท่านั้นเอง

นี่ก็เหมือนกัน พอใจสบายก็มานั่งพิจารณาร่างกาย กายเราก็ดี กายบุคคลอื่นก็ดี ตายหมด ตายใหม่ ตายเหรอ เดียวนี้ตายหรือยัง เอ้า โทหกพระ ถามว่าตายไปตายเดี๋ยวนี้ตายหรือยัง บอกยัง ความจริงนะคุณตายมานานแล้วนะ เดียวนี้ความเป็นเด็กมันเหลือหรือเปล่า ไม่มี ความเป็นหนุ่มก็ เริ่มหายไป ใ้ใหม่ นี่สภาวะของชีวิตมันตายไปทีละหน่อยละหน่อย ถ้าหากเราเกิดมาแล้วเป็นคนไม่ ตาย เมื่อเป็นเด็ก เด็กก็ต้องทรงตัวอยู่ตลอดเวลาตลอดสมัย นี่เด็กหายไป แสดงว่าสภาวะความเป็น เด็กตายไปแล้ว ใ้ใหม่ แล้วตอนนี้คุณก็เป็นหนุ่มหน่อยๆ อายุเท่าไรนี่ 40 กว่าๆ หนุ่มหายไป 40 ปี อี ตอนกว่านั้นหนุ่มนะ 40 ปีหายไปแล้ว ขึ้นชื่อว่าความตายของเราเนี่ย มันมีทุกลมหายใจเข้าออก

หายใจเข้าที่ถือว่าเกิดที่หนึ่ง หายใจออกครั้งที่ตายไปครั้งหนึ่งใช่ไหม หายใจเข้าอีกครั้งหนึ่งมันก็เกิดใหม่ มันเป็นสันตติ

นี่ชีวิตของเราที่ว่าตาย เราจะเห็นว่าเราจะต้องกินอาหารทุกวัน เราไม่กินสักสามวันเป็นอย่างไร แล้วไปเล่นกีฬา วิ่งแข่งกับเขา ไหวไหม ไม่ไหว นั่นแสดงว่าอาหารเก่ามันหมดไป เราก็ต้องเอาอาหารใหม่ไปเพิ่มเติม อาหารเก่าที่มันหมดไป ก็ชื่อว่าชีวิตมันตายไปนะ ชั้น 5 นี่มันสลายไป ที่มันทรงตัวอยู่ได้ก็เพราะว่าเราเอาอาหารใหม่เพิ่มเติม เติบโตขึ้นมา เติบโตมาเติมไป ผลที่สุดเติมเท่าไร มันก็ไม่ยอม ตาย ไม่ยอมให้เติม นี่เป็นอันว่าชีวิตของเราเคลื่อนเข้าไปหาความดับทุกขณะจิต กิดไว้เสมอว่าคนทุกคนและสัตว์ทั้งหมดในโลก ไม่มีใครทรงตัว ไม่มีใครอยู่ได้ตลอดกาลตลอดสมัยในเมื่อเขาอยู่ไม่ได้ เราจะอยู่ได้อย่างไร อยู่ได้ไหม เขาตายหมดโลก คุณอยู่คนเดียวผีหลอกตายโหง ใช่ไหม ในเมื่อเราก็คิดถึงความตายว่าความตายมันต้องมีอยู่

นี่สำหรับพระโศดบัน สกิทาคามี เขาคิดแค่นี้ละ อย่างเช่นว่าถ้าเราจะตายก็ตายอย่างผิด ถ้าอยู่ก็อยู่อย่างคนดี ถ้าเวลาตายไปแล้วเราจะมีความสุข เราก็ต้องหาปัจจัยความสุขในปัจจุบัน นั่นก็คืออันดับแรกยอมรับความดีของพระพุทธเจ้าแต่อย่าไปยอมรับเฉยๆ นะ ท่านเทศน์มาว่าอะไรก็ดี ลองพิจารณาก่อนว่าสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ทรงสรรเสริญคนที่ฟังแล้วเชื่อโดยไม่ใช้ปัญญา เพราะท่านถือว่าคำสอนของท่านเป็นของจริง

พระพุทธเจ้าบอกว่าพวกเรารักษาศีลดีมีความสุข ถ้าไม่รักษาศีลมันมีความสุข ทุกข์ คุณก็ลองคิดดูว่าศีล 5 นี้ ท่านบอก หนึ่ง อย่าทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันอย่าคิดประหารประหารเขา ถ้าเดินเดินตรงหน้าเข้าไป เรายกหน้าเพื่อนเข้าเบียดเขาทำอย่างไร เขายกมือไหว้หรือ เขาก็ล้อเราปิ้งเข้าให้เราก็อายท้องไป ใช่ไหมนี่การประหารประหารซึ่งกันและกัน ผลมันก็เป็นความทุกข์ นอกจากว่าเราจะต้องถูกประหารตอบ เราก็มืดครู่ แล้วคนที่เราทำร้ายเขา เขาไม่ใช่คนเดียว เขามีพ่อ แม่ พี่ น้อง มีพวกพ้อง มีญาติ แล้วในกลุ่มคนทั้งหมดนั้นแหละ ที่เขาเป็นพวกกันเขาก็เกลียดเรา ใช่ไหม เมื่อคนเกลียดเรามาก เราไปไหนเราก็มืดครู่มากต้องระวังระไวมาก กลับก็ไม่เป็นสุข ตื่นก็ไม่เป็นสุข เพราะเกรงว่าเขาจะมาทำร้ายเรา

เป็นอันว่าศีลข้อที่หนึ่งเราก็มองได้ ว่าพระพุทธเจ้าทรงให้มีความเมตตา มีความรักซึ่งกันและกัน อย่าคิดประหารประหารซึ่งกันและกัน ถ้าคนทั้งหมดรักกันมันจะมีอันตรายไหม มีไหม ทำไม มีคนรักกันทั้งหมดมีอันตราย หากัด นี้เราต้องเป็นเพื่อนกับหมาอีก เป็นได้ไหม เอ้อ คนเราถ้าลองไม่เป็นเพื่อนกับหมา ช่วยทุกคนนะ เป็นเพื่อนกับหมาทำอย่างไร เอาขนมให้มันกิน ใช่ไหม แต่คนที่เอาขนมให้สุนัขกิน แปลว่าคนที่มึนจิตเมตตา กรุณา สองประการ ถ้าเรามีเมตตา กรุณาอยู่สองอย่างคุณใจ อันตรายที่จะพึงเกิดก็บังเอิญเกิดยาก ถ้าใครจะคิดกลั่นแกล้ง ใจร้ายน่าจะติดกับเขาเอง

นี่ข้อที่สองพระพุทธเจ้าบอกว่าอย่าลักขโมย โภชทรัพย์ซึ่งกันและกันอย่าคิดโกงกัน ใจ การคิดโกงซึ่งกันและกันนี่ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งให้เกิดศัตรู ใช่ไหมถ้าเราไม่ลักขโมยเขา นอกจากการ

ลักการขโมย พระพุทธเจ้าบอกให้บริจาคทานการสงเคราะห์แทน แทนที่เราจะขโมยเราเป็นผู้ให้ แล้วก็ให้ตามฐานะ การลักขโมยภาคใดของทรัพย์สินของบุคคลอื่น มันสร้างศัตรู แต่การให้นี่เป็นการสร้างความรัก ถูกใหม่ ถูกเหวอ เดียวคืนสตางค์ให้ฉันพันบาท ถ้าคุณให้ฉันพันบาท ฉันรักคุณหนึ่งพัน ไซ้ใหม่ (หัวเราะ) ให้สิบบาทรักสิบบาท เนอะป้าเนอะ

แล้วก็ซื้อที่สาม คนรักเรารักอยู่ เราก็ไม่อยากจะใครมาแย่ง นี่ถ้าเราไปแย่งความรักคนอื่น ก็เป็นปัจจัยให้เกิดศัตรู ไซ้ใหม่ตอนนี้พระพุทธเจ้าให้ทรงสันโดษให้ยินดีเฉพาะคู่ครองของเราที่มีอยู่ อย่างนี้เราไปที่ไหนก็เป็นที่พักของคนทุกคน

ข้อที่สี่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า จงอย่าพูดโกหกชาวบ้านเขาอย่าพูดคำหยาบ อย่าส่อเสียดยุ้งเสริมให้เขาแตกร้างกัน อย่าใช้วาจาสำราญเป็นเครื่องสะเทือนใจ วาจาทั้งหมดนี้มันเป็นวาจาที่ไม่ดีเราเองก็ไม่ชอบ ไซ้ใหม่ ในเมื่อเราไม่ชอบ คนอื่นเขาก็ไม่ชอบ ถ้าเราเว้นเสียได้ ไซ้แต่วาจาสัตย์ เป็นความจริงไซ้แต่วาจาที่อ่อนหวาน แทนที่เราจะยุให้เขาแตกกัน เราก็สร้างความสามัคคีให้เขาเกิดความรักกัน วาจาใดที่กล่าวไปให้เป็นประโยชน์ อย่างนี้เราก็เป็นที่รักของทุกคนถูกใหม่ ถูกเหวอ ถูกแล้วอย่าไปโกหกชาวบ้านเขาเนาะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอย่าโกหกเมีย แล้วไอ้พวกผู้ชายนี้ เห็นเป็นหนุ่ม โสดเมียเปลอยู่เสมอ ฮี เมียเปลเมื่อไร โสดทุกที จริงไหม ไอ้อ้วน ถูกใหม่ นี้อย่างนี้พอกลับมาบ้าน เมียดำก็หาว่าเมียไม่ดีไซ้ใหม่ จำไว้นะ เคยโกหกเมียไว้เปล่า พูดไม่ออกสิ (หัวเราะ) อาตมาตั้งแต่เกิดมาไม่เคยโกหกเมียเลย เพราะฉันไม่มีกับเขา (หัวเราะ) อีนี่ฉันแบ่งได้ เป็นอันว่าเมียฉันไม่เคยดำฉันทันที เพราะฉันไม่มีนะ ถ้ามีมากแล้วถูกดำมากเหมือนกันนะ อาจจะถูกดำมากกว่าคุณ (หัวเราะ) อาตมารู้ตัวเลยเลี้ยงไป

นี่การดื่มสุราเมรัย มันเป็นปัจจัยของความทุกข์ บางคนกลุ่มก็ไปกินเหล้าแก๊งกลุ่ม พอหายเมาแล้วเลยเพิ่มกลุ่ม ก็หมดสตางค์ไปอีก ดีไม่ดีพอกินเหล้าหายกลุ่ม เดินเข้าตารางไปเลย แก๊งกลุ่ม ไซ้ใหม่ ไอ้เรือนจำนี่เขาตั้งไว้เลี้ยงถนน ไกลประตูก็ปิดมิดชิดดี ไอ้เราคนดี ๆ จะเข้าเขายกยังไม่ถึงเวลาคลับ ไซ้ใหม่ จะมาเยี่ยมใครต้องวันนั้น วันนี่ ต้องเวลาเท่านั้น เท่านั้น แต่ความจริงคนเมานี่เขาหลายมีอำนาจพอเดินเข้าไปประตูเปิดอ้ากว้างต้อนรับอย่างดี พอเข้าไปแล้วท่านพักดี ท่านผู้คุมท่านรักมากเกรงว่าจะหนีไปไหน ความรักท่านมีนะ เวลาจะนอนท่านก็รื้อขาเป็นพรวน (หัวเราะ) ห้ามลูกนะ เคยเห็นไหม อ้าว ไม่เคย ลองเข้าไปทีนะ ขอสมัครอยู่สัก 3 เดือน ก็พอแล้วเวลาจะนอนธรรมดาจริงๆ เวลานี้การตีตรวนน้อย สมัยของอาตมาดี ๆ เขาตีตรวนมาก เดินเข้าไปข้างเรือนจำ เสียงโถ่ง เถ่ง คล้ายๆ กับเสียงดนตรี แต่ว่าเวลานอนดีจริงๆ นอนแล้วเขาก็วางข้างๆ มันเป็นราว เป็นหู ไซ้ ก็คล้องขา เอาเชือก ไอ้เหล็กยาวๆ ร้อย แหม สบาย (หัวเราะ) นอนอย่างมีระเบียบนี่มันเป็นอย่างนี้

ในเมื่อพระพุทธเจ้าท่านบอกว่าการละเมิดศีล 5 เป็นของไม่ดี เราก็ช่วยกันคิดใช้ปัญญาคิดว่าที่ว่ามีดีนะจริงไหม ถ้าเราเห็นว่าจริงเราอย่าละเมิดศีล 5 นี่การที่เราไม่ละเมิดศีล 5 ตั้งใจไว้ว่าเราจะไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต จะไม่ข่มเหงทำร้ายซึ่งกันและกันเราจะไม่ลักไม่ขโมยใคร เราจะไม่แย่งความรัก ไม่ละเมิดความรักของบุคคลอื่นจะไม่ใช้วาจาไม่จริง วาจาหยาบ วาจาเสียด วาจาเพื่อเจ้า จะ

ไม่ดื่มสุราเมรัยขณะใดที่จิตคุมตัวอยู่อย่างนี้ คิดอยู่แบบนี้เขาเรียกว่า **ศีลानุสสติกรรมฐาน** การเจริญ **ศีลानุสสติกรรมฐาน** นะไม่ใช่ไปนั่งภาวนา คือตั้งใจควบคุมคิด จนกระทั่งอารมณ์จิตเป็นปกติ พอเป็นปกติก็มีอารมณ์ชิน เราไม่ละเมิดในศีล ก็ชื่อว่าเป็น ผู้มีฉานในศีลมีฉานใน **ศีลानุสสติกรรมฐาน** สำหรับความเคารพในพระพุทธเจ้า ความเคารพในพระธรรม ความเคารพในพระอริยสงฆ์ก็เหมือนกัน ที่เรากล่าวว่า พุทโธ ก็เพื่อเป็นการยับยั้งกำลังใจให้ฝึกให้มันทรงตัว แต่ถ้าหากว่าถ้าอารมณ์ของเราคุมอยู่เป็นปกติขึ้นชื่อว่าพระรัตนตรัย เราไม่ปรามาส แต่จะถามว่าเห็นพระไปกินเหล้าจะว่าอย่างไรถ้าหากว่าเขาไปกินเหล้าก็แสดงเขาไม่ใช่พระ ใช่ไหม พระแปลว่าผู้ประเสริฐย่อมไม่ทำความชั่ว ถ้าทำความชั่วก็ถือว่าเขาเป็นโจรปล้นพระพุทธศาสนา อันนี้ไม่ควรสนับสนุน แล้วก็ไม่ควรยกมือไหว้ ถ้าไปสนับสนุน ก็ชื่อว่าเราช่วยสนับสนุนให้เขาทำลายพระศาสนา ใช่ไหม อย่างนี้พระพุทธเจ้าไม่ติ คนประเภทนี้พระพุทธเจ้าไม่ถือว่าปรามาสพระรัตนตรัย

จะเห็นได้ว่าเมื่อ **ภิกษุโกสัมพี** ทะเลาะกัน พระพุทธเจ้าทรงห้ามไม่ฟัง ในที่สุดพระพุทธเจ้าก็หนีไปอยู่ **ป่าปาลิเลยกะ** ตอนหลังจะออกพรรษา พระพวกนี้จะเข้ามาขมาพระพุทธเจ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยที่พระพุทธเจ้าปลีกไป เวลานั้นพระอริยเจ้าทั้งหลายตั้งแต่พระโศคาบัน สกิทาคามี อนาคตามีซึ่งเป็นฆราวาส ท่านไม่ยอมใส่บาตรให้พระพวกนี้กินเลย เห็นไหม ไม่ใช่ว่าสักแต่ว่าโกนหัวห่มผ้าเหลืองแล้วจะถือว่าเป็นพระ นี่คำว่าพระก็ต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรม อย่างน้อยก็มีพระวินัยครบถ้วน แล้วก็ต้องมีธรรมทรงตัวบ้าง นี่เรียกว่าสาธุชนนะ อย่างดีเข้าไปอีกนิดมีพระวินัย มีศีลครบถ้วน วินัยก็คือศีล แล้วก็ทรงฉานสมบัติ เขาเรียกกัลยาชนยังไม่เรียกว่าพระ ถ้าพระจริงๆ ต้องเป็นตั้งแต่พระโศคาบันขึ้นไป พระพุทธเจ้าจึงเรียกว่าพระ นี่สำหรับฆราวาสที่มีสามี มีภรรยา มีบุตรธิดา นั่งเป็นแถวนี้ ถ้าเป็นพระโศคาบัน พระพุทธเจ้าเรียกว่าพระเหมือนกัน คำว่าพระก็อยู่ที่ความดีหรือความชั่วของจิต พระจริงๆ ไม่ได้อยู่ที่เพศที่ครอง ครองผ้าเหลืองไว้เป็นพระ นี่มันยังไม่แน่

ต่อมาเมื่อเวลาออกพรรษา พระพวกนั้นจะมาขอขมาโทษองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ **วัดเชตะวัน** ตอนนั้นจะเข้ามาในเขตเมืองของ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** **พระเจ้าปเสนทิโกศล** ได้กราบทูลพระพุทธเจ้า บอกข้าพระพุทธเจ้าจะไม่ยอมหนักบวชเลย พวกนี้เข้าในเขตเมือง เห็นไหมว่าเขาไม่ใช่สักแต่เห็นว่าคนโกนหัว ใช่ไหม พระพุทธเจ้าก็ขอพระพระมหาบพิตร พระพวกนี้ความจริงยังมีศีลอยู่ แต่ว่าเขาไม่เชื่อในคำห้ามปรามของตถาคต เขาจะมาขอขมาโทษ ให้เขาขมาเถอะ นี่พระพุทธเจ้าสงสารพระนะ แต่ความจริงมันเกือบจะไม่ใช่พระอยู่แล้ว อาตมาคิดว่าไม่ใช่พระแล้ว ถ้างั้นไม่เชื่อพระพุทธเจ้าจะไปเชื่อใคร **คือด้านกับพระพุทธเจ้าแต่พระพุทธเจ้ามีพระมหากุณณาธิคุณ** เมื่อ **พระเจ้าปเสนทิโกศล** เห็นว่าพระพุทธเจ้าขอร้องก็ทรงยอม แต่ตอนที่เข้า **วัดเชตะวันมหาวิหาร** **ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี** ท่านสร้างถวาย ก็เลยกราบทูลพระพุทธเจ้า บอกข้าพระพุทธเจ้าจะไม่อนุญาตให้พระทั้งหลายเหล่านี้ทั้งหมดเข้าในวิหาร เอาสิ เจ้าของบ้านจะไม่ให้เขาเสียแล้ว **ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี** นั้นท่านเป็นพระโศคาบัน เห็นไหม พระอริยเจ้าเขาไม่หลับหูหลับตานับถือพระหรอก แต่ว่าก็ไม่โทษใครนะ เราก็รู้กันไม่ได้ว่าพระที่เดินมากกลางถนนดิหรือชั่วนี

เราสู้ไม่ได้นะ แต่ว่าถ้าเรารู้ว่าเขามีความประพฤติชั่ว เราก็เว้นเสีย พระพุทธเจ้าก็ขอ บอกว่าอย่าทำ
อย่างนั้นเลย พระพวกนี้จะมาขอขมาโทษกับอาตมาให้มาเถอะ ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ก็ยอมรับ

เมื่อเวลาเข้าไปแล้ว พระพุทธเจ้าให้พระ 500 รูปพวกนี้ นั่งอยู่มุมหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นพวก
ของตัวเองเข้าในวิหาร บรรดาพระสงฆ์ทั้งหลายที่มีอยู่ในนั้นก็ไมยอมนั่งรวมด้วย นี่ชาวบ้านเขามา
ถามว่าพระพวกไหน ที่เป็นพระชาว เมืองโกสัมพี ก็ชี้ให้ดู แนะนั่งอยู่นั้นแนะ พ่อเทวดาทำร้ายนั่งอยู่
แถวนั้นแนะ พวกนั้นมากี่ค่า คนนี้มากี่ค่า ฆราวาสเขาก็ค่า เขาก็แข่ง พระมาก็ค่าก็แข่ง หาว่าเป็นคน
อกตัญญูไม่รู้จักคุณแม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แยกก็ได้รับความอาย หนักๆ เข้าทนไม่ไหว
ก็ต้องหมอบลงไปกับพื้นขอขมาโทษพระพุทธเจ้า แล้วไม่อยากจะเห็นหน้าใคร ใจอื่น
เขาค่าไม่ชนหน้า แล้วก็หมอบ พอถูกหัวแล้วก็เลยไปนะ

นี่เป็นอันว่าคำว่าพระไม่ได้อยู่ที่ผ้ากาสาพัสดุแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งฆราวาสที่ทรงความ
ดี เขาก็ไม่เชื่อถือว่าผ้ากาสาพัสดุเป็นสิ่งสำคัญ เขาถือความประพฤติปฏิบัติของท่านผู้บวชเป็นสิ่งสำคัญ
นี่ไม่ได้ไปยุให้ไปเกลียดพระนะ พระอย่าเกลียดจงเคารพพระ แต่ว่าถ้าลูกชาวบ้านที่บวชมาไม่ดีอย่า
คบ ไซ้ใหม่ อ้อ จะหมดเวลาเสียอีกแล้ว ไปไม่ถึงไหน จอดอยู่แค่นี้ อันนี้ถ้าหากว่าเราจะเคารพในคุณ
พระรัตนตรัยก็นึกถึง ความดีของพระพุทธเจ้า ความดีของพระธรรมคำสั่งสอน ความดีของพระอริย
สงฆ์ ถ้าจิตทรงตัวอยู่อย่างนี้ก็ชื่อว่าท่านมี พุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ ประจำใจ นี่
อารมณ์คิด ไซ้ใหม่ แล้วก็นึกถึงความตายอยู่เป็นอารมณ์ถือว่า มี มรณานุสสติกรรมฐาน ประจำใจ ใน
เมื่อท่านทั้งหลายมีอารมณ์คิดนึกถึงความตาย ไม่ประมาทในชีวิตหนึ่ง นึกถึงเรียกว่า มรณานุสสติ
กรรมฐาน นึกถึงความดี พระพุทธเจ้าเป็น พุทธานุสสติกรรมฐาน นึกถึงความดีของพระธรรมเป็น
ธรรมานุสสติกรรมฐาน นึกถึงความดีของพระอริยสงฆ์ เป็น สังฆานุสสติกรรมฐาน อารมณ์คุ้มจิต
คุ้มศีลให้ทรงตัว จักว่าเป็น สีลานุสสติกรรมฐาน อย่างนี้ชื่อว่าเป็นสาธุชนคนดี ดีตรงนี้แต่ยัง
เป็นอนิตยบุคคล ตายแล้วลงนรกยกแต่บางทีเปลวๆ ก็ลงได้เหมือนกัน อย่างป้านี้ละ

นี่เป็นอันว่าคำว่าพระไม่ได้อยู่ที่ผ้ากาสาพัสดุแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งฆราวาสที่ทรงความ
ดี เขาก็ไม่เชื่อถือว่าผ้ากาสาพัสดุเป็นสิ่งสำคัญ เขาถือความประพฤติปฏิบัติของท่านผู้บวชเป็นสิ่งสำคัญ
นี่ไม่ได้ไปยุให้ไปเกลียดพระนะ พระอย่าเกลียดจงเคารพพระ แต่ว่าถ้าลูกชาวบ้านที่บวชมาไม่ดีอย่าคบ
ไซ้ใหม่ อ้อ จะหมดเวลาเสียอีกแล้ว ไปไม่ถึงไหน จอดอยู่แค่นี้ อันนี้ถ้าหากว่าเราจะเคารพในคุณ
พระรัตนตรัยก็นึกถึง ความดีของพระพุทธเจ้า ความดีของพระธรรมคำสั่งสอน ความดีของพระอริย
สงฆ์ ถ้าจิตทรงตัวอยู่อย่างนี้ก็ชื่อว่าท่านมี พุทธานุสสติ ธรรมานุสสติ สังฆานุสสติ ประจำใจ นี่
อารมณ์คิด ไซ้ใหม่ แล้วก็นึกถึงความตายอยู่เป็นอารมณ์ถือว่า มี มรณานุสสติกรรมฐาน ประจำใจ ใน
เมื่อท่านทั้งหลายมีอารมณ์คิดนึกถึงความตาย ไม่ประมาทในชีวิตหนึ่ง นึกถึงเรียกว่า มรณานุสสติ
กรรมฐาน นึกถึงความดี พระพุทธเจ้าเป็น พุทธานุสสติกรรมฐาน นึกถึงความดีของพระธรรมเป็น
ธรรมานุสสติกรรมฐาน นึกถึงความดีของพระอริยสงฆ์ เป็น สังฆานุสสติกรรมฐาน อารมณ์คุ้มจิต

คุณศิวให้ทรงตัว จัดว่าเป็น **สีลानุสสติกรรมฐาน** อย่างนี้ชื่อว่าเป็นสาธุชนความดี ดีตรงนี้แต่ยังเป็นอนิตยบุคคล ตายแล้วลงนรกยากแต่บางทีเปลวๆ ก็ลงได้เหมือนกัน อย่างป้านี้ละ

แต่ถ้ากำลังของบรรดาท่านพุทธบริษัทเข้าไปอีกนิดหนึ่ง คิดว่าการเกิดเป็นมนุษย์มันก็เป็นทุกข์ การเกิดเป็นสัตว์มันก็เป็นทุกข์ เราจะเป็นเทวดาหรือพรหมก็พักความทุกข์ได้ชั่วคราว เมื่อหมดบุญกุศลบาปกรรมก็ต้องกลับมาเกิดใหม่ดีไม่ดีเปลวๆ ลงจากเทวดาเลยลงนรกไป เพราะกรรมที่ความชั่วมันมีอยู่ ใช่ไหมเวลาที่เราจะตายนี้เราทำความชั่วไว้ก่อน นึกถึงความดี เวลาจะตายมันก็ไปสวรรค์ไปพรหมก่อน ถ้าหมดบุญกุศลบาปกรรมจากเทวดาหรือพรหม ไม่ค้างที่มนุษย์ ลงนรกใช้หนี้เขาไป อีท่านี้มันไม่ไหว ไหวใหม่ ไม่ไหว ตอนนี้ในเมื่อเรามี **มรณานุสสติกรรมฐาน** อยู่ มี **พุทธานุสสติกรรมฐาน** **ธัมมานุสสติกรรมฐาน** **สังฆานุสสติกรรมฐาน** มี **สีลानุสสติกรรมฐาน** ดี แต่เอแน่นอนไม่ได้ ก็ใช้กำลังใจอีกนิดหนึ่งว่าการเกิดเป็นมนุษย์ก็ดี การเกิดเป็นเทวดาก็ดี การเกิดเป็นพรหมก็ดี ยังไม่ชื่อว่าเป็นเขตแห่งการพ้นทุกข์จริง ดินแดนที่มีความสุขจริงๆ ก็คือพระนิพพาน ฉะนั้นเวลาที่เรานึกถึงความตายก็ดี นึกถึงพระพุทธเจ้า นึกถึงพระธรรม นึกถึงพระสงฆ์ นึกถึงศีล แล้วก็ให้ทานการบริจาการ เราคิดไว้เสมอว่าเราทำทุกอย่างเพื่อพระนิพพานถ้าอารมณ์ใจของท่านทั้งหมดจับอยู่ มีอารมณ์รักพระนิพพานเป็นอารมณ์ ท่านเรียกบุคคลนั้นว่าพระโสดาบันกับสกิทาคามี ตอนนี้แหละเวลาตายก็ชาติ ที่ชาติมันก็ไม่ลงอบาบุญมิ เรียกว่าประตูอบาบุญมิปิด คือเราจะไม่ต้องเกิดเป็นสัตว์นรก ไม่ต้องเกิดเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน ถึงแม้ว่าจะทำบาปกรรมไว้มากในกาลก่อนก็ตาม แต่ว่าบุญมีกำลังใหญ่ ใช่ไหม ถ้าเป็นพระโสดาบันอย่างช้า 7 ชาติเราก็เป็นอรหันต์ ถ้าจิตมีความเข้มข้นจริงๆ ก็เกิดอีกชาติเดียวเป็นอรหันต์

แต่ทว่าคนที่มีความรักคือนึกถึงความตายเป็นอารมณ์ที่ดี หรือนึกถึงพระพุทธเจ้าอย่างที่เราภาวนาว่า พุทโธ เป็นปกติที่ดี นึกถึงพระธรรมอย่างที่เราภาวนาว่า ธัมโม เป็นปกติที่ดี นึกถึงพระธรรมอย่างที่เราภาวนาว่า ธัมโม เป็นปกติที่ดี แล้วนึกถึงพระอริยสงฆ์ที่เราภาวนาว่า สังโฆ เป็นปกติ แล้วนึกถึงศีลเป็นปกติ แล้วนึกถึงการบริจาการทาน อย่างบรรดาญาติโยมพุทธบริษัทนี้ มีทั้งทาน มีทั้งศีล มีทั้งภาวนา แต่ว่าทั้งสามอย่างนี้เรารักอะไรมาจิตใจมันก็ผูกพันมาก ทั้งสามอย่างนี้มันคงจะหนัก อย่างใดอย่างหนึ่งมีความหนักกว่าเขา ใจความหนักในความคิดอย่างใดอย่างหนึ่งนี่ละ จะเป็นปัจจัย ถ้าตายจากชาตินี้ก่อนจะตายเรายังไม่เป็นพระโสดาบัน แต่ว่าคุณอารมณ์ความดีนี้ไว้ได้ตายแล้วก็ไปเกิดเป็นเทวดาหรือพรหม ถ้าเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ อายุเทวดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นี้พันปีทิพย์ แต่ว่าจะนับในเมืองมนุษย์ 100 ปี ของเรา เป็นหนึ่งวันของท่าน 30 วัน ของท่านเป็นหนึ่งเดือน 12 เดือน เป็นหนึ่งปี คิดเฉลี่ยแล้วอายุของท่านเกินกว่าล้านปีมาก ใช่ไหม

นี่เราก็ไปนั่งมองอีกจุดหนึ่งว่าเมื่อไร **พระศรีอารยเมตตรัย** จะตรัส เปิดตำรับคู่มือท่านเขียนว่าอย่างไร เปิดมาเปิดไปมันก็ไม่มีที่เปิด แล้วก็มานั่งพิจารณาตามอำนาจของสิ่งหนึ่ง ที่เราเรียกกันว่าเกิดด้วยอำนาจของญาณ ถ้าใครได้ **มโนมยิทธี** ก็ได้ **ทิพจักขุญาณ** ก็ได้ **อภิญญาสมาบัติ** ก็ได้ เขา

ก็จะไปตาม พระศรีอารีย์ ได้ว่านับปีในมนุษย์อีกสักกี่ปีท่านจะลงมาตรัส อีตอนพระท่านบอกว่า ท่านเคยไปถามกัน ถามก็องค์ก็องค์ก็ตอบเหมือนกันหมด ที่ถามนะไม่ใช่ท่านนั่งอยู่ด้วยกันนะ ไปวัดนี้เขาถือว่าพระวัดนี้เป็นพระอภิญญาสมาบัติ ถามว่าขึ้นไปสวรรค์เคยพบ พระศรีอารีย์ บ้างไหม ท่านบอกว่าไปนมัสการบ่อย แล้วเคยถามว่า พระศรีอารีย์ เคยบอกอย่างไร อีกกี่ปีมนุษย์จึงจะมา ตรัส ท่านก็ตอบว่านับในเมืองมนุษย์ได้ประมาณล้านปีเศษๆ จะมาตรัสใช่ไหม องค์ก็ องค์ก็ตอบ เหมือนกัน ก็คงจะไม่มีใครโกหก โกหกก็ไม่ได้สตางค์นี้ ใช่ไหม นี่พระรุ่นเก่านะ ท่านได้อภิญญา กันมากก็ชอบถามท่าน อาตมาก็มานั่งคำนวณว่าล้านปีเมืองมนุษย์มันได้เวลาที่ปีในเมืองสวรรค์ ถ้า จะคิดกันจริงๆ แล้วถ้าเราอยู่ดาวดึงส์ก็ไม่เกินสามร้อยปี แต่ความจริงอายุในดาวดึงส์เรามีสิทธิ์อยู่ถึง พันปีทิพย์ ใช่ไหม ยังไม่ทันถึงครึ่งอายุ พระศรีอารีย์ ก็ตรัส เมื่อ พระศรีอารีย์ ตรัสทำอย่างไร เมื่อ พระศรีอารีย์ ท่านตรัส ท่านก็จะหาจุดอ่อนในจิตของเรา โอ้คำว่าจุดอ่อนที่หมายความว่าเราชอบใจ ธรรมอะไรมากที่สุดตามที่พูดมาเมื่อขณะนี้

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 72

คุณอย่าสนใจกับร่างกายของเรา และจงอย่าสนใจกับร่างกายของบุคคลอื่นอย่างร่างกายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ดี ร่างกายของหมื่ก็ดี คุณคิดว่าจะเป็นคนที่จะแนะนำคุณได้ตลอดกาลตลอดสมัยนะไม่จริง ไม่ข้ามันก็พัง หมื่กับคุณไม่ช้าก็ต้งจากกัน คุณไม่ตายก่อนผม ผมก็ตายก่อนคุณ จงคิดถึงตอนนี้ไว้ว่าเราจะต้องตายแน่ อย่าเมาในร่างกาย แล้วก็จงอย่าคิดว่าร่างกายของตัวเองจะอยู่ ร่างกายของคนอื่นจะทรงอยู่มันไม่มี ร่างกายของใครมันไม่สามารถจะทรงอยู่ตลอดกาลตลอดสมัย เมื่อคิดอย่างนี้แล้ว คุณก็ต้องรวบรวมกำลังใจว่า ความดีที่องค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดามี พระมหากษัตริย์คุณสอนเรา ว่าเราควรเคารพในพระองค์ด้วย ควรเคารพในคำสอนของพระองค์ คำสอนของพระองค์เรียกว่าพระธรรมแล้วสำหรับพระอริยสงฆ์ทั้งหลายที่บรรลุมรรคผลแล้ว พวกคุณก็ควรเคารพ คำว่าเคารพในที่นี้ก็หมายถึงปฏิบัติตามคำแนะนำสั่งสอนของท่าน ใช้ปัญญาพิจารณาคุณค่าแนะนำสั่งสอนของท่าน ว่าท่านสอนนะมันจริงไหม ถูกต้องไหม แล้วหลังจากนั้นก็ทำจิตใจของเราให้ทรงศีล ให้บริสุทธิ์ เมื่อจิตใจของเราทรงศีลบริสุทธิ์ มีอารมณ์รักพระนิพพานเป็นอารมณ์ เท่านั้นที่เป็นพระโสดาบัน ของกล้วยๆ ไซ้ไหม นี้พูดอย่างนี้ยาวเกินไป

ขอสรุปนิดหนึ่งเพื่อความเข้าใจ เพราะวันนี้เป็นวันสุดท้าย ที่พูดนี้ไม่ได้พูดสงเดช มันใจในบรรดาพุทธบริษัททั้งหลายว่าส่วนใหญ่ท่านทรงได้ บางคนก็ทรงได้แล้วก็มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งศีล 5 เป็นตัวสำคัญสำหรับ พระโสดาบัน กับ สกิทาคามี พระโสดาบัน กับ สกิทาคามี นี้ทรงแค่ศีล 5 เท่านั้น มีศีล 5 เป็นสำคัญ ที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระโสดาบันกับสกิทาคามี มีอิศीलสิกขา พระอนาคามี ทรงอิจิตตสิกขา พระอรหันต์ทรงอิปัญญาสิกขา นี้ถ้ารู้เสียแบบนี้มันไม่ยากก็ขอสรุปว่า ถาท่านทั้งหลายต้องการเป็นพระโสดาบันก็ดี เป็นพระสกิทาคามีก็ดี ก็ขอท่านทั้งหลายอย่าลืมความตายเป็นสำคัญ คิดไว้เสมอว่าเราจะต้องตาย แล้วเมื่อตายแล้ว เราไม่ต้องการชาติ ไม่ต้องการภพ ไม่ต้องการความเป็นเทวดา ไม่ต้องการความเป็นพรหม ไม่ต้องการความเป็นมนุษย์ สิ่งที่เราต้องการก็คือพระนิพพาน นี่เป็นอารมณ์ที่เราครุ่นคิดไว้ สำหรับอารมณ์ใจของเราก็จับคุณพระพุทธเจ้า จับคุณพระธรรม จับคุณพระสงฆ์ ว่าเราขอมรับนับถือด้วยความเคารพ ด้วยความจริงจังพระสงฆ์นี้ขอเอาเฉพาะพระอริยสงฆ์นะ เดียวจะไปโค่นพระสงฆ์ป็นจักรยานเล่นกับเด็ก อย่างเด็ก มาพูดให้ฟัง วันนี้ไม่เป็นเรื่องหรือค เด็กนักเรียน โรงเรียนมหาพฤฒาราม แกมาบอกถามหลวงพ่พระปิ่นถีบจักรยานเป็นอย่างไร ไอนี้ฮี่ ไม่ใช่แบบนี้ไม่ได้เรื่องแน่นอน

เป็นอันว่าน้อมใจเคารพในพระอริยสงฆ์ พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็พระพุทธเจ้าเอง ด้วยปัญญาที่พิจารณาเห็นว่าท่านคินี้เป็นอันกับแรก อันดับที่สองก็พยายามทรงศีล 5 ให้บริสุทธิ์ หากว่าท่านทั้งหลายทรงคุณธรรมได้เพียงแค่นี้ แต่ว่าอารมณ์จริงๆ ถือเป็นอารมณ์ แล้วคิดว่าถ้าตายแล้วไม่ยอมเกิดเป็นมนุษย์ไม่ยอมเกิดเป็นเทวดา ไม่ยอมเกิดเป็นพรหม สิ่งที่ต้องการก็

คือพระนิพพาน นั่นเป็นอารมณ์ที่ครุ่นคิด ถ้าอารมณ์ที่ทรงจริงๆ ก็คือเคารพในคุณพระรัตนตรัย แล้วก็ทรงศีลบริสุทธิ์ เท่านั้นท่านก็เป็นพระโสดาบันกับสกิทาคามี

ถ้าเป็นพระโสดาบันสกิทาคามี ถ้าจะเกิดก็ต้องมีการเกิดอยู่บ้าง การเกิดของท่านก็จะเรียนไปเฉพาะเทวดากับพรหมหรือมนุษย์เท่านั้น ลงอบายภูมิไม่มี แต่ความจริงเรื่องนี้พูดตั้งหลายรอบแล้ว จำไว้ให้ดีกว่าการทรงสมาธิจิตของท่านก็ให้มุ่งมั่นไว้โดยเฉพาะในด้านวิปัสสนาญาณ เห็นว่าร่างกายนี้ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา มันพังแน่ ร่างกายคนอื่นก็พัง วัตถุธาตุก็พัง เราตายแล้วไม่มีอะไรจะเป็นสมบัติของเราต่อไป

กำลังใจก็ทรงไว้เฉพาะ หนึ่งมีความเคารพในคุณพระรัตนตรัย ประการที่สองศีล 5 ให้บริสุทธิ์ ประการที่สาม เป็นอารมณ์ข้อยรักพระนิพพานเป็นอารมณ์อย่างนี้เป็นพระโสดาบัน ถ้าหากว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ต้องการเป็นพระอนาคามี เดี่ยวก่อน เดี่ยวมาหาพระโสดาบันก่อน เพราะพระโสดาบันที่เราคิดกันที่พูดวันนี้ก็หนักไปในด้านสมถภาวนา การนี้ถึงความตายเป็นอารมณ์ นึกถึงพระพุทธเจ้าเป็น พุทธานุสสติกรรมฐาน นึกถึงพระธรรมเป็น ชัมมานุสสติกรรมฐาน นึกถึงพระสงฆ์เป็น สังฆานุสสติกรรมฐาน นึกถึงศีลเป็น สีลานุสสติกรรมฐาน นึกถึงพระนิพพานเป็นอารมณ์เรียกว่า อุปमानุสสติกรรมฐาน

ถ้าจะย้อนถามบอกว่าเวลาเดียวกันไปนั่งภาวนาพิจารณาแบบนั้นไหวหรือก็บอกว่าไม่จำเป็น ถ้าใจของท่านทรงอยู่ได้ตลอดวันในคุณธรรมที่กล่าวมาแล้วนี้ไม่ต้องไปนั่งหลับตาหรือ ใจหลับตานั่นมันฝึก อารมณ์จริงๆ นี่ก็ทรงลืมตาอยู่คุยกันอยู่ ทำงานอยู่ จิตมันทรงอารมณ์แบบนี้ อย่างนี้ถึงจะเป็นตัวจริงของมรรคผลไอนั่งตั้งสองชั่วโมง สามชั่วโมง สิบชั่วโมง พอลืมตาดูค่าตวาดไม่ ว่าใครใช้ไม่ได้หรือใครใช้ใหม่ อีตอนหลับตาแก็ไม่ได้ค่า อันมานาน ฮี พอลืมตาดูค่าพิดไม่เลือกหน้า พระเจ้า อาตมาเคยโดนค่าเหมือนกัน เคยถูกค่ามาแล้ว สบายอยากค่าเราก็นอนฟังเพลิน บอก เออ แก็เข้ากุฏิมา 15 วัน ไม่ได้ค่าใครนิ เอาเจอหน้าเรา พิดเข้าให้ก็ดีเหมือนกัน เราก็คือเป็นเป้าให้แกซ้อมนะ ฮี แก็ค่าไปค่ามาแก็แพ้แล้ว แก็เหน้อย แก็เลิกไปเอง เราไปไม่ชักเหน้อย อย่างนี้ใช้ไม่ได้

อารมณ์มันทรงจริงๆ จะนั่งสมาธิหลับตาก็ดี หรือจะลืมตาทำงานอยู่ก็ดีอะไรให้อารมณ์มัน ทรงอย่างนี้ตลอดวัน อย่างนี้เรียกว่าพระอริยเจ้า ที่พระพุทธเจ้ากล่าวว่ามีมานไม่เสื่อมคลาย คำว่ามานไม่ใช่ไปนั่งหลับตาตัวเกร็งเป็งเข้ามาในอันมันฝึกมาน ฌานัง แปลว่าการเพ่ง เพ่ง แปล ขยับศัพทที่ไปนิค แปลว่าตั้งใจคืออารมณ์มันทรงอยู่นั่นเอง ไม่ต้องไปนั่งหลับตาหรือ ใช้ใหม่ หลับตาไปหลับตามาใครล้วงกระเป่าไม่รู้ สดางค์หาย ใครเอาไป ลืมตาดึกว่า หลับตากับลืมตา ทรงอารมณ์ให้เท่ากัน ไอ้อย่างนี้อาคมมานั่นใจว่าท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นี้ทั้งหมดคนะในห้องนี้ห้องอื่นก็ตาม คนที่จะทรงอารมณ์แบบนี้ได้นะมีเยอะแล้ว แต่ว่าจะมั่นใจจริงไม่จริง ให้ปักใจไปจริงๆ เกาะติด บางคนเหลือแต่นิวก็อัยเหย่เข้าไปในช่องที่จะเกาะยังไม่เกาะนะ อยากจะเกาะเหมือนกัน กลัวผิด ไม่กล้าเกาะ ปลอ่ยให้เลื่อนไปลอยมา ตามรู้ได้อย่างไร ก็บอกเป็นเรื่องของพระนะ เรื่องพระชาวบ้านไม่เกี่ยว ใช้ใหม่โยม ถูกใหม่ โยมผู้ชาย เรื่องของพระชาวบ้านไม่เกี่ยว เรื่องชาวบ้านอย่าเอาพระเข้า

ไปเที่ยว ชาวบ้านกินข้าวเย็น พระไม่เคยไปแย่งกินเลย ไข่ใหม่ ถูใหม่ เจ้าของเสานี้เจ้าของเสาเอง
ประจำ เสาคดไปหลายไปกิ่งสาแล้ว

ที่นี่ถ้าจะเป็นพระอนาคามี อนาคามีนี้ต้องมีอารมณ์เข้มแข็งชนิดหนึ่งถ้าจิตเราเข้าถึงพระ
อนาคามี อนาคามีนี้ต้องมีอารมณ์เข้มแข็งชนิดหนึ่ง ถ้าจิตเราถึงพระสกิทาคามีหรือพระโสดาบัน
ความจริงยากอยู่แก่พระโสดาบัน อย่างอื่นนี้ไม่ยากที่ว่ายากเฉพาะพระโสดาบันกับเหมือนกับเรา
เรียนหนังสือ ถ้ามันยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มันก็ลำบาก ถ้าอ่านออกเขียนได้ เขียนคล่อง อ่านคล่อง
มันก็เหลือแค่ความจำ ก็เป็นของไม่ยาก

ที่นี่ทำอย่างไร ถ้าจะเป็นพระสกิทาคามี ท่านบอกว่าต้องทรงกรรมฐาน ต่อสมถภาวนาขึ้น
ไปอีก 2 จุด นั่นก็คือทำลายปม **กามฉันทะ** คือความต้องการระหว่างเพศ กับทำลายโทสะคือ **ปฏิฆะ**
ความคิดอาฆาตมาดร้าย ในบุคคลและสัตว์อื่นนี้ต้องทำลาย สองปมทำลาย สองปมนี้ใช้วิปัสสนา
ล้วนไม่ได้ ต้องใช้สมถะช่วย สมถะที่จะต้องใช้ทำลายปมแรกคือ **กามฉันทะ** คือความรักในรูปสวย
เสียงเพรา กลิ่นหอมรสอร่อย สัมผัสระหว่างเพศ ก็ใช้ **อสุภกรรมฐาน** 10 อย่าง 10 อย่าง เามาอย่าง
เดียวก็พอ ก็เห็นว่าร่างกายของคนทุกคนนี้มันเต็มไปด้วยความสกปรก ร่างกายของสัตว์ทุกประเภท
เต็มไปด้วยความสกปรก แล้ววัตถุธาตุทั้งหมดมันสกปรกสกปรกตรงไหน ถ้านี้ก็ไม่ออก ตอนไหน
เวลามันปวดอุจจาระ เราก็เอาไปรองเอาไว้อาหารกินไปตอนกลางวันนี้ มันอร่อยจะตายไป เก็บ
เอาไว้ทิ้งไปก็เสียประโยชน์ ต้องจำใหม่ เอากลับมากินใหม่ ไหวใหม่ แยะหรือ สะอาดหรือสกปรก
นะ ก่อนจะกินเลือกแล้วเลือกอีก แหม ไอ้นี้ก็ไม่ใช่สะอาด น่าจะกิน ฮู้แมลงวันหล่นไปตัวก็สกปรกนี่
ผงหล่น ไม่เอา เอาใหม่ กินน้ำประปา เขาก็ว่าดีแล้ว ไม่ชอบ เอาน้ำ **โพราลิส** เอะนะมันถึงจะค่อยยัง
ชั่วหน่อย สะอาด ไอ้ **โพราลิส** ก็ไว้ใจไม่ได้ โขคิดึกว่า แหม ถ้าจืออกมาไม่มองแล้ว ไข่ใหม่ป้า

นี่ร่างกายของเราข้างในมันสกปรก เอาของเรา ไม่ต้องไปดูของชาวบ้าน ของชาวบ้านไป
ขอดู เขาจะคบนหน้าเอา เราดูของเราก็แล้วกัน ไข่ใหม่ ไอ้ของเรามันสกปรก ของชาวบ้านก็สกปรก
ในเมื่อของมันสกปรกอย่างนี้ แล้วจะไปสนใจอะไรกับมันไข่ใหม่ เป็นอันค่อยๆ คิด ไม่ใช่ทำลายมัน
ทีเดียวหมด ค่อยๆ คิด ค่อยๆ ใคร่ครวญไป พอจิตใจมันมีอารมณ์ชินมันก็จะมีความปลง ไอ้คำว่าชิน
คิดจนชินหมายถึงจิตเป็นฉาน ไอ้จิตเป็นฉานก็คืออารมณ์ชิน เห็นเข้าแล้ว เห็นร่างกายเราเมื่อไรก็
ตาม เห็นร่างกายบุคคลอื่นก็ตาม ไม่ได้เอาตาไปติดอยู่ที่เสื้อผ้าอาภรณ์แล้วตาไม่ได้ติดอยู่ที่แค่
ผิวหนัง ใจมันลึกลงเข้าไปถึงข้างใน เลยหนังเข้าไปถึงเนื้อเลยเนื้อไปถึงตับ ไต ใส่ ปอด ไอ้ ไม่เป็น
เรื่องเลย ไข่ใหม่ พอจิตคิดอย่างนี้เป็นอารมณ์จิตมันก็ตก ความต้องการระหว่างเพศมันก็หายไป
เพราะที่เราต้องการ เพราะเราต้องการสวย พอใจ ทรวดทรงดี ผิดพรรณดี เห็นว่าดี ไอ้เราเห็นว่าดีนะ
มันเห็นแต่ข้างนอก ดีไม่ดี ข้างนอกก็ไม่ดี เอาอะไรต่ออะไรเข้ามาปิด โก้บรลี่ยเลยนะไปเชื่อไอ้ตัว
ข้างนอก แต่ข้างในไม่ดูเลย

นี่ถ้าอารมณ์มันชินอย่างนี้ คือใช้อสุภสัญญา เทียบกับคนที่ตายแล้วหรือเทียบกับสัตว์ที่ตาย
แล้ว ไอ้คนที่เห็นสัตว์ที่เป็น นี่เทียบกับคนที่ตาย สัตว์ที่ตายในเมื่อร่างกายของคนที่ตายมันมีสภาพ

แบบนี้ ไอ้คนที่เป็นอย่างนี้ ก็มีสภาพแบบเดียวกัน แต่ทว่าอวัยวะมันยังปกปิดอยู่ อาศัยทวารต่างๆ ยังทำงาน มันปกปิดไม่ให้หลังไหลออกมา นี่พิจารณาอย่างนี้ แล้วก็เทียบรวบกับวิปัสสนาญาณ ว่าในเมื่อร่างกายมันสกปรกอย่างนี้ แล้วมันไม่ใช่เรา ไม่ทรงตัวอยู่ตลอดเวลาตลอดสมัย เราจะต้องการเพื่อประโยชน์อะไร ถ้าต้องการร่างกายประเภทนี้อีกเราก็ต้องเกิด ต้องเกิดแล้วมีทุกข์อย่างนี้ แล้วก็ต้องตายแบบนี้อีก เราจะเกิด จะตายไปทำไม ไปอยู่พระนิพพานดีกว่า นิพพานไม่มีการเกิด ไม่มีการตาย

เพราะว่าพระนิพพานนี้มีพราหมณ์หรือพระดาบสหรือพระพุทธรูปเจ้า พระนิพพานนี้สูญไช้ใหม่ ไม่มีการเกิดไช้ใหม่ พระพุทธรูปเจ้าทรงตอบว่านิพพานจะเรียกว่าเกิดก็ไม่ใช่จะว่าไม่เกิดก็ไม่ใช่ ถ้าพูดว่าเกิดก็ต้องมีตายเป็นของคู่กัน ถ้าจะว่าไม่เกิดพระนิพพานมีสภาวะเป็นที่อยู่ ถ้าใครไม่เชื่อลองไปเที่ยวนิพพาน อาตมาในฐานะสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากล้ายืนยัน ถ้าเก่งจริงทำให้ได้มโนมยิทธิหรือทิพจักขุญาณ แล้วมาพูดกันใหม่ว่าเรื่องนิพพานมันอยู่ที่ไหนมันไม่สูญ นี่ถากันเลยนะ เรานักเลง ทำไมเรียกนักเลง เพราะพระพุทธรูปเจ้าท่านทำ สาวกพระพุทธรูปเจ้าก็ต้องทำ ทำไมจึงทำ เพราะมันใจในพระนิพพานถ้าถามว่าเคยเห็นไหม บอกเคยเห็น ถามว่าเคยไปไหม ก็ต้องตอบเคยไปขอยืนยัน ถ้าหากว่าใครไม่เชื่อจริงๆ มาฝึกกัน ให้อารมณ์เสมอกัน แล้วจะรู้ว่านิพพานมันอยู่ที่ไหนมันมีหรือไม่มี มันสูญหรือไม่สูญ เอาใหม่ โยม สู้ใหม่ โยมผู้ชายเก่งจริงมา เอาเลยเรื่องนี้กล้าทำ เพราะมันเรื่องกล้วยๆ เสียแล้ว กล้วยสุกนะไม่ใช่กล้วยดิบ แล้วก็ไม่ใช่กล้วยตานี กล้วยน้ำว้า ไช้ใหม่เอา กล้วยสุก กล้วยตานีเม็ดเยอะ กินไม่ได้ แต่นี่มาอีกจุดหนึ่งถ้าจิตเราเป็นอย่างนั้นมันก็ก้าวเข้าใกล้สู่นิพพาน

อีกจุดหนึ่งนั่นก็คือ โทสะ ความโกรธ ทีนี้ถ้าหากว่าจิตเราก้าวไปถึงโศดาบันกับสภิกาคามี ไอ้ความโกรธมันคืนไม่ค่อยไหวแล้ว กามราคะ นี่มันก็คืนไม่ไหวแล้วแค่สภิกาคามี นี่ถ้าผู้ชายได้ละก็เมียมีชู้หมด เป็นคนไร้สมรรถภาพแล้ว โยมแย้มตั้งแต่ไม่แย้มหรือ เพราะเขาหมดหวัง ไช้ใหม่ แค่สภิกาคามีนี้ หมอเคยเข้ร่างกายท่านที่ได้แบบนี้ หว่าคนเป็นโรคกามตายด้าน โคนพระหลอก พระหลอกหมอไช้ใหม่ ไอ้หมอก็รักษาใหญ่เลยสิ เอาฮอร์โมน ฮอร์มา ฮอร์หมู ที่ไหนมาก็ไม่รู้ ไอ้ ทั้งคิดทั้งกินตะบันเข้า ไอ้ โคนหลายเข็ม สิบห้าวันแย้มเลย แหม ไอ้บาปเทงปลาไหลมันเสือกไปหลอกเขา อ๊ะ ไช้ใหม่ ก็ไม่เชิง คนนั้นเขาชอบพิสูจน์ตัวเอง เขาไม่เชื่อตัวเอง คือเชื่อไม่ได้เพราะพระนี่นั่งเฉยๆ ทำงานน้อยๆ ไอ้ร่างกายไม่ดี ถ้าใครมันทำงานไม่ดี สภาวะที่ต้องการระหว่างเพศมันก็ตกลงเหมือนกัน ไช้ใหม่ ทีนี้มันก็เชื่อไม่ได้ ก็ต้องลองกันดูก่อน พอหมดจำแก่ก็พิสูจน์แล้วมันไม่มีอะไร ไตเคยตีหมคว่า น่ากลัวเป็นโรคกามตายด้าน ฟ้าเสียเหล็กเลย ไอ้พวกลองก็เดินโขยก 15 วัน ก็เดินกะเผลกกะผลัก ไอ้เจ็บแผลไอ้ที่เข็มแทงบ้างล่ะ ไอ้ที่มันมีสภาพอย่างนั้น

พอถึงอนาคามีแจ้ง อนาคามีก็เหลืออีกจุดหนึ่ง คือ โทสะ ในเมื่อ สภิกาคามีนี้ท่านบรรเทาราคะ โทสะ โมหะ ลงไปแล้ว เขามาก พอจะทำถึงอนาคามีก็ไม่มีอารมณ์หนัก เพราะของมันเบา ขกง่าย สภิกาคามีจะมีความรักขึ้นมาบางขณะแล้วดับเร็ว โทสะเกิดขึ้นมาบ้างบางขณะ แต่ดับเร็ว ถ้าชน

หน้ากันไม่มีความรู้สึกเลยเวลาเจริญสมาธิจิตสงบสงัดบางที่มันมีความรู้สึกนิดหนึ่ง โอ๊ย ยกคนนั้น
สวนนี้หว่าหรือไอ้หมอน้ำมันมันทำทำไม่ดี น่าเตะจัง พอมานึกอย่างนี้บีบ จิตมันตกปั๊บ ว่าไอ้มันบ้า
หรืออย่างไรเขาเรียกสกิทาคามี จำให้คินะ คนที่ได้สกิทาคามี บางครั้งผลออกเป็นพระอนาคามีเสีย
มาก ว่าอารมณ์ที่พูดอย่างนี้มีมันไม่ใช่เกิดทุกวัน บางทีเดือนสองเดือนถึงจะโผล่ ไอ้ช่วงที่มันไม่โผล่
มาเข้าใจว่าตัวเป็นพระอนาคามี ฉะนั้น เขาจึงไม่ไว้ใจตัวกันเอง เขาจะต้องพิสูจน์ตัวกันเองเสมอ ถ้า
อารมณ์อย่างนี้ ถ้าอารมณ์มันตายด้านแบบนี้เกิดขึ้น ก็ต้องไปดูไอ้จุดไหนที่เราเคยเห็นว่าสวย ไป ไป
ดูให้มันสวยให้ได้ถ้าดูเท่าไรมันไม่สวยใช้ได้ จุดไหนที่มันสร้างโทสะ ความโกรธ ไม่พอใจไปที่นั่น
ยั่วให้มันเกิดโทสะให้ได้ ถ้ามันไม่โกรธ ใช้ได้ เขาทำกันอย่างนี้นะไม่ใช่มานั่งบรรลอรหันต์กันใน
มุ้งไม่เป็นเรื่อง พอออกนอกมุ้ง ค่าสะบัดเลย

นี่มาถึงปฏิญะก็อาศัย พรหมวิหาร 4 คือ เมตตา ความรัก ความสงสารความจริงอันนี้ไม่ยาก
ไม่พูดก็ได้มันฟังมาแล้ว พอถึงสกิทาคามี ไอ้ที่พูดนะมันช้านะถ้าปฏิบัติจริงๆ ถ้าถึงพระโศดาบัน
แล้ว ถ้าเอาจริงนะ ปรีดปราด บางทีสอนทั้งวัน ย่นกำแพงยังไม่รู้ตัว นี่ตามที่พูดให้ฟังจะได้รู้ว่าการ
พอจะฟัง พอเราทำลายกามราคะลงไปได้แล้ว โทสะมันก็เหลือน้อยเต็มที่ รักในคนไม่มี รักในวัตถุ
มันก็ไม่มี เพราะเรารักคนมากกว่ารักวัตถุ ไซ้ใหม่ นี่ส่วนที่มีกำลังใหญ่มันไม่มีเสียแล้ว เราไม่รัก เรา
ไม่คิดเรื่องอะไรส่วนกำลังเบานี้มันจะคิดในเมื่อความรักมันคลายตัว มันสลายตัวลงไปความโกรธ
มันจะมาจากไหน พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ว่า ปิโยโต ชายเต โสโก ปิโยโต ชายเตถยัง ความเศร้าโศกเสียใจ
มันมาจากความรัก ภัยอันตรายมันจะมารจากความรักไอ้ที่ว่าภัยอันตรายมาจากความรัก ก็เพราะว่า
สิ่งที่เรารัก ถ้าใครมาละเมิด เราโกรธเราโกรธเพราะรัก ถ้าเราไม่รักเราไม่โกรธ ในเมื่อเราโกรธ เราก็
ต้องเข้าประหัดประหารทำร้ายซึ่งกันแแลกกัน เพราะมาทำสิ่งที่เรารัก ทำลายสิ่งที่เรารัก ยื้อแย่งสิ่งที่เรา
รัก ถ้าทุกสิ่งทุกอย่างเราไม่รักเสียแล้ว มันจะมีอะไรมาโกรธ ฮี คุณ มันก็สลายตัวไปเอง ตามแบบ
ท่านเขียนมันก็จำเป็นจะต้องเขียนให้ละเอียด แต่เวลาปฏิบัติจริงๆ มันไม่ใช่เป็นไปตามแบบ มันลัด

ตอนนี้ในเมื่อถึงพระอนาคามี มีอารมณ์เป็นอย่างไร สบายโก่ลี พระอนาคามีที่เราจะเข้าถึง
พระโศดาบันกับสกิทาคามี ถ้าเราเข้าถึงแล้ว เราจะรู้ตัวได้ว่านั่นเราทรงศีล 5 บริสุทธินั่นนอน แล้วมี
น้ำใจรักพระนิพพานเป็นอารมณ์ นี่เป็นเรื่องของพระโศดาบันกับสกิทาคามี ถ้าท่านที่จิตเข้าถึงพระ
อนาคามีแน่นอนเราจะทรงศีล 8 เป็นปกติ มันทรงเองไม่ต้องไปสมาทาน ข้าวปลามันไม่หิวหอรอก
แล้วไอ้ตัวรัก ไอ้กาม มันก็กลายเป็นพรหมจรรย์ อพรหมจริยา เวรมณี ไปเอง ความรู้สึกระหว่าง
เพศไม่มี นั่นก็ทรงศีล 8 โดยอัตโนมัติมันทรงเอง

นี่เมื่อถึงพระอนาคามี เรื่องพระอรหันต์ไม่ต้องพูดบ้าง ถ้าเป็นพระอรหันต์กันทั้งหมด
พรุ่งนี้ตายหมด กนิข้าวที่ไหนล่ะ พูดดีไหม ตอนนี้มันก็ยากอยู่แค่นี้ยากจริงๆ นี่พระโศดาบัน นี่เมื่อ
ถึงอนาคามีความเป็นพระอรหันต์เป็นของไม่ยากไม่ยากตรงไหน เพราะจับมด ไอ้มดตัวมันเล็ก
ตั้งแต่พระโศดาบัน สกิทาคามี อนาคามีเรายังช้ำกันนะ ถ้าเป็นนายพรานก็หมายถึงยิงช้ำ ยิงเสีย
เป้าใหญ่ พอเลยอนาคามีไปเรายังมดเลย เอาอะไรไปยิงมดล่ะ มดนี่ยังไม่ได้ ต้องใช้ผ้าบางๆ เนื้อดีๆ

ซ็อน ไซ่ใหม่ยังไม่ได้ ต้องซ็อน ทำอย่างไร เมื่อถึงพระอนาคามีบางท่านก็พัก พักแล้วไม่ไป อยู่แค่นี้ถามทำไมไม่ไป บอก เฮ้ย อ้วตายแล้วไปเป็นเทวดาหรือพรหม นิพพานบนนั้นทำทำเกลือทำไมหว่านอนกระดิกเข้าเล่นดีกว่า สบาย ไม่มีเรื่องไม่มีราวไซ่ใหม่แต่บางท่านบอกไม่เอา ถ้ามันจะชีวิตยังอยู่ทำให้มันเสร็จไปดีกว่า ตายก็ไปนิพพานมันเสียเลย

นี่ถ้าตายไปนิพพานเสียเลย ทำอย่างไร พอถึงอนาคามีแล้วเป็นของง่ายแล้วไม่ต้องไปทำอะไร สมณะ สมณะเล็กกันแล้วหมด สมถภาวนาจบเกมกันแค่นี้ อนาคามีตอนนี้เพราะมันทรงตัวหมดแล้ว สมณะตัวตัด มันตัดสยหมดเรียบร้อย ช้างก็ตายเสือก็ตาย หมาก็ตาย แมวก็ตาย เหลือมดกับยุง มดกับยุงก็ได้แก่ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อูทซัจจะ อวิชชา รู้เรื่องใหม่ ฮี เป็นนักเทศน์แบบนี้สบาย โยมฟัง ก็นั่งหลับไอ้โฮ ไอ้พระเทศน์ก็นั่งคอยดูเวลา เมื่อไรจะจบเสียทีหว่า เดี่ยวเขาจะเผา ผีเอาสามโมงครึ่ง พอสามโมงครึ่งเอ็งก็มี มองดูเครื่องกัณฑ์ เขาให้เท่าไรหว่า (หัวเราะ) บางทีพอจะเริ่มเทศน์ต้องมองดูเครื่องกัณฑ์ก่อน อ้อ วันนี้เครื่องกัณฑ์ 50 บาทเทศน์หน่อยเดียวพอ ถ้าคิดพัน เอ้อเทศน์ให้เยอะ ๆ หน่อย เทศน์ดีๆ หน่อยตามราคานะ ไซ่ใหม่ นี่เป็นอันว่าเวลาเทศน์ เทศน์ให้คนหลับมาเสียเยอะแล้ว ทำไมไอ้คนเทศน์ก็ไม่รู้ คนฟังให้มันรู้ วิเศษวิโส เชิญรู้ไปเหอะ เทศน์อริยสั่งนี้เขาปฏิบัติกันสอง ดันเทศน์เสียสี่ รุ่งมากเกินไป ไซ่ใหม่

เดี๋ยวกินน้ำก่อน คอแห้ง แหม ความจริงชาตินี้หนักแล้วเขาจ้างให้มาเกิดให้มาพูดจริงๆ นะนี้ (หัวเราะ) แต่เมื่อตอนก่อนไม่พูดนะ ตั้งแต่ตอนเป็นเด็กมาจนกระทั่งถึงอายุสี่สิบปีพูดน้อย ไม่พูดมากหรอก ถ้าจะพูดก็เป็นสาระจริงๆ เลยสี่สิบแล้วพูดมาก มันใกล้ตายเดี๋ยวไม่ได้พูด เพราะอิต่อนนั้นกลัว กลัวใจหล่นแตก อิต่อนนี้เก็บใจหมดแล้ว ไม่หล่น ช่างมัน พูดอะไร พูดได้ ไซ่ใหม่ นี่ตอนเป็นอนาคามี เราจะทำเพื่อความเป็นอรหันต์ มันก็เป็นของไม่ยาก ของเบาๆ แต่เราต้องระวังใจนิดหนึ่งคือตัด รูปราคะ กับ อรูปราคะ รูปอะไร ฮี รูปราคะ มันอยู่ไหน ภาษบาลีไม่ใช่ภาษาไทย รูปราคะ ได้แก่ รูปฌาน อรูปฌาน ได้แก่ อรูปฌาน คือฌานที่ไม่มีรูปที่เรียกว่า สมابัตแปด หมายความว่าจิตคิดอยู่ว่า รูปฌาน ก็ดี อรูปฌาน ก็ดี นี่เราทรงได้นี้ยังไม่มีคุณธรรมถึงที่สุด เรายังไม่ถึงความสุขจริง ความสุขจริงๆ ก็คือพระนิพพาน

ถ้าเรายังหลงเล่นฤทธิ์เล่นเดช โดยอาศัย รูปฌาน และ อรูปฌาน เป็นสำคัญเราก็ไม่สามารถจะเข้าถึงที่สุดได้จริงๆ ความจริง รูปฌาน กับ อรูปฌาน ทั้งสองประการนี้เป็นแค่กำลังเพื่อประหัดประหารกิเลสเท่านั้น แล้วเราก็ไม่ได้ทิ้ง รูปฌาน และ อรูปฌาน ก็คงทรง รูปฌาน ไว้ห้าหั้นกิเลสต่อไปนะ คือไม่หลงติดอยู่ ไม่ใช่ที่เราได้ รูปฌาน นี้หว่า เข้า สมบัติ 8 ไอ้โฮไปเที่ยวรอก ไปเที่ยวสวรรค์ ไปเที่ยวพรหมโลก ไปเที่ยวที่ไหนๆ ได้คล่อง ไปๆ มาๆ ดันโผล่บ้านเจ้าหนี้ ไอ้โฮ ใจหายวาบเลยต้องรีบกลับไซ่ใหม่ ไอ้โฮ เจอใครไม่ว่า เจอเจ้าหนี้ (หัวเราะ) ป้าเคยไปหรือเปล่า แหม ไอ้กลัวคนเดียว เจ้าหนี้

นี่เป็นอันว่าเรื่อง **รูปฌาน อรูปฌาน** นี้ มันก็คิดแค่ **อรูปพรหม** ไม่มีความหมาย หรือ **รูปพรหม** เราไปนิพพานดีกว่า จิตตัวนี้มันก็จะไม่ยาก ก็เพียงแต่ทำปัญญาจริงๆ คุณมีปัญญาอยู่แล้ว มันเรื่องเล็กๆ ไซ้ไหม

ตัวหนักอีกสักนิดก็มาตัด **มานะ มานะ** เราก็อึดตัวนี้เราเป็นพระนี่หว่า ขยายพวกนี้ ตาพวกนี้เป็นฆราวาสนี่ จะมาพูดตีเสมอกับข้าไม่ได้นะ ข้าเป็นพระนะ เนาะข้าใหญ่โตกว่า ไอ้ตัว **มานะ ไซ้** ไม่ได้มันไม่ใช่ออย่างดี คือ **มานะ** ท่านบอกว่าเราไม่ถือแต่เพียงรู้เราเป็นพระ อย่าไปคลุกคลีกับชาวบ้านเขาเกินไป ดีไม่ดีไม่ถือตัว ก็เป็นผู้หญิงขิงเรือ เข้าไปกอดคอก เดินกันเล่น เสรี เสรี เอวัง เหลือแต่แพะแล้ว ไม่ใช่พระแล้วไซ้ไหม นี่ต้องถือไว้หน่อย ผู้หญิงจะเป็นญาติโยม จะเป็นแม่ จะเป็นใครก็ตามอารมณ์ความรักในระหว่างเพศไม่มี แต่ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ควรจะไปแตะต้อง เว้นไว้แต่จำเป็นนะ ก็ดันไปจำเป็นรักเขาเข้า ทำอย่างไร

ไอ้คำว่าจำเป็นนี้ **พระอานนท์** เคยถามว่าพระพุทธเจ้า ในเมื่อพระองค์นิพพานแล้ว พวกข้าพเจ้าจะปฏิบัติในมาตุคามเป็นประเภทใด พระพุทธเจ้าบอก **อานนท์** จงอย่าคบเลย เอาเลย คำว่ามาตุคามแปลว่าแม่บ้าน หมายถึงผู้หญิง จงอย่าคบเลย ชั้นแรกนะ **พระอานนท์** บอกถ้าจำเป็นจะต้องคบ จำเป็นจะต้องคบก็จงอย่าพูดด้วยแสะ คบอย่างไร **พระอานนท์** ก็ถาม ถ้าจำเป็นจะต้องพูดด้วยก็จงพูดโดยธรรม อ่าพูดเรื่องอื่นให้มันยุ่งไป ไซ้ไหม พูดเฉพาะโดยธรรม อะไรที่มันเป็นคุณประโยชน์ทำให้เกิดความสุข พูดเรื่องนั้น ไซ้ไหม พูดเฉพาะโดยธรรม อะไรที่มันเป็นคุณประโยชน์ทำให้เกิดความสุข พูดเรื่องนั้น ไซ้ไหม ทีนี้ท่านถามว่าถ้าบังเอิญมาตุคามคือแม่บ้านสตรีนี้เธอจะต้องถึงแก่ความตาย สมมติว่าเราไปเจอเธอกำลังตกน้ำ ว่ายน้ำไม่เป็น ช่วยตัวเองไม่ได้ ทำอย่างไร อันดับแรกท่านบอก ถ้าเจอแล้วอย่าช่วยเลย เดินหลีกไปเสีย **พระอานนท์** ถามว่าถ้าขณะถ้าเธอช่วยตัวเองไม่ได้ เธอจะต้องตาย ต้องตายทำอย่างไร บอกให้ไปทำไม้ท่อนมาส่งให้เธอเกาะ **พระอานนท์** ถามว่าถ้าพบผู้หญิงตกน้ำ ว่ายน้ำไม่เป็น ช่วยตัวเองไม่ได้ ทำอย่างไร อันดับแรกท่านบอกว่าถ้าเจอแล้วช่วยเลย เดินหลีกไปเสีย **พระอานนท์** ถามว่าถ้าขณะที่เธอช่วยตัวเองไม่ได้ เธอจะต้องตายทำอย่างไร ไปหาไม้ท่อนมาส่งให้เธอเกาะ **พระอานนท์** ถามว่าถ้าไม้ท่อนไม่มีทำอย่างไร พระพุทธเจ้าบอกโยนผ้าไปให้เธอเกาะบอกถ้าไม่มีผ้าทำอย่างไร จับมือดึงขึ้นมาหมดเรื่อง นี่เรียกว่าจำเป็น ไซ้ไหม แต่ไอ้คนมันจะตาย จะดันเสือกกรกกันเวลานั้น ไหมล่ะ พระเขาห้ามจับผู้หญิง ถ้ามีความกำหนดอยู่ มีความรู้สึกในเพศ ถ้าจับต้องผู้หญิง พระเป็นอาบัติสังฆาทิเสสผู้หญิงเขาไม่เป็นไร แต่ผู้หญิงเขาไม่บาป นั่นเขาไม่ได้บาป ไอ้พระนั้นบาปเองนี่พระที่คอยหลบๆ อยู่เรื่องนี้ ถ้าผู้หญิงเขาบาปด้วย พระไม่หลบหรอก ไรก็ลงนรกไปด้วยกัน ไปคุยในนรกใหม่

นี่เป็นอันว่า **มานะ** ตัวนี้ก็ต้องละเสีย อย่าถือเราถือเขาจนเกินไป แล้วท่านบอกว่าจงอย่าถือตนจนเกินไป ให้ถือไว้บ้างเพศของเราเป็นอะไร เป็นพระเราก็จงรู้ว่าเราเป็นพระ หรือว่าเพศของเราเป็นผู้ชาย เพศของเราเป็นผู้หญิง ก็รู้จักสภาวะของตัว ตัวนี้ถือไว้ชนิดหนึ่ง ไม่ใช่ปล่อยเสียเลย เพราะ

ส่วนนอกนั้นควรจะปล่อยถือว่าอย่าไปรังเกียจเขา ว่าเขาเป็นคนสวยหรือเขาเป็นคนไม่สวย เขาเป็นคนรวยหรือเขาเป็นคนไม่รวย เขาสะอาดหรือไม่สะอาด เขาเป่ ตาบอด ช่างมันเถอะคนเหมือนกันใช่ไหม เราสามารถจะคบกันได้ใจจिया ในฐานะที่มีจิตเมตตาซึ่งกันและกัน แต่ว่าต้องถือตัวไว้ชนิดหนึ่งว่าเขากับเรามีสถานะพอที่จะสัมผัสกันได้ใหม่ถ้าเราเป็นผู้ชาย เขาเป็นผู้หญิงก็ต้องดูก่อน จะเข้าไปจับต้องเนื้อตัวเขาเกินไปมันเป็นการปรามาส ดีไม่ดีก็เดินทางเข้าตารางไปเฉยๆ หรือไม่อย่างนั้นก็ไปสัมผัสกับลูกปิ่นเข้ามันเป็นอันตราย ใช่ไหม

นี่คำว่าถือตัวที่ทำตัวแก่ความเหมาะสม แต่เนื้อแท้ของจิตใจไม่รังเกียจในกันและกัน สามารถจะคบกันได้ตลอดกาลตลอดสมัย ตัว มานะ นี่ต้องตัด เพราะอานาคามียังมี มานะ

แล้วต่อไปก็ อุทธัจจะ คืออารมณ์ฟุ้งซ่าน อุทธัจจะ ใจตัวฟุ้งซ่านของพระอนาคามีนี้ไม่ใช่ ฟุ้งซ่านจะไปฆ่าสัตว์ จะไปแก่งป่าเป็นไม่มีนะ มันฟุ้งอยู่คนเดียวที่พูดมาเมื่อกี้นี่ เอาฟุ้งแต่เพียงว่านี่ฉันเป็นพระอนาคามีแล้วจะ ฉันไม่ต้องทำอะไร ดายจากความเป็นคนไปเป็นเทวดาก็นิพพานบน โนน ไปเป็นพรหม ฉันก็นิพพานบน โนน อารมณ์ฟุ้งอย่างนี้มันไปถึงความดี บางกิจควรจะทำให้เสร็จก็เสร็จไป ตัดอารมณ์ฟุ้งตัวนี้เสีย เอาขณะใดถ้าร่างกายมันมีลมปราณอยู่ เราจะตัดกิเลสให้เป็นสมุจเฉตพหวนให้มันเสร็จกิจไปเสีย แค่นี้เองนะ

ตอนนี้ตัวสุดท้ายคือ อวิชา อวิชา นี่มันก็เหลือชนิดเดียว มันเหลือไม่มากก็เหลืออีกตัว ชั้นอนาคามียังมี อวิชา เหลือ อวิชา ก็ยังมีตัวโง่ๆ คงจะคิดอย่างเมื่อกี้นี้โห ทำไปทำไมให้มันเหนื่อย ว่า นอนเล่นเฉยๆ โก๋ๆ อ่านหนังสือพิมพ์บ้าง ท่านหนังสืออ่านเล่นบ้าง ดูภาพการ์ตูนบ้าง ดูหนังโป๊บ้าง โอ๊ยเปล่าๆ ดูหนังโป๊ดูไม่ได้ละ นี่เป็นฆราวาสเขาก็ไม่ดูแล้วนะ พูดผลออกไป หนังโป๊เป็นอย่างไรนะ ไม่เคยดูเลยนะ มันเป็นอย่างไร อ้อ เขาบอกหนังโป๊คือหนังโป๊ ตอบถูก ความจริงนี้ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยดูกับเขาหรอก ตั้งแต่เกิดมานี้รับรองจริงๆ นะไม่เคยเห็น เห็นแต่เขาพูดกัน ไม่รู้มันโป๊เปื้อนขนาดไหน เพราะจิตมันก็จะคิดเบื่อกๆ อยู่ชนิดหนึ่ง นี่ตอนตัด อวิชา อวิชา คืออะไร อวิชา นี่แปลว่าไม่รู้ แต่ความจริง หลวงพ่อโต สมเด็จพระพุฒาจารย์โต ท่านบอก อวิชา คือรู้ไม่ครบ คนชั้นพระอนาคามีจะไม่รู้อะไรมันไม่มี ผลสุดท้ายมันเป็นพรหมหรือเป็นเทวดาก็นิพพานบนนั้น

ตอนนี้เราก็เวลาจะตัด อวิชา เขาตัดตรงไหน ต้องแยก อวิชา ออก คำว่า อวิชา นี่มันได้แก่อะไร นี่ใน ชั้นบรรพชิต ท่านแยก อวิชา ออกจาก อวิชา แยกว่า อวิชา ก็ได้แก่ ฉันทะ กับ ราคะ ใช่ไหม ตัว ฉันทะ นี่ไม่ใช่เพราะฉันทะบวช บอกลฉันทะ แหม ยกเอากระทะ นิมนต์ฉันทตามสบายจ๊ะ ถ้ามันเป็นกระทะแบบขนมก็ไม่เป็นไร ไอ้กระทะที่เขาทำด้วยขนมนะ ไม่ใช่ขนมทำในกระทะนะ แหม ไปโดนกระทะเหล็กก็กัดไม่เข้าเลย นี่ไอ้ ฉันทะ ได้แก่ความพอใจ ราคะ ได้แก่ความกำหนดยินดีพอใจอะไร พอใจว่าเทวโลกดี พรหมโลกดี ใช่ไหม ราคะ เห็นว่าเทวโลกสวยพรหมโลกสวย มันนำอยู่ ตัวนี้ยังมีอยู่ในอารมณ์ของพระอนาคามี ท่านจึงบอกให้ตัดสองตัวนี้ว่าเทวโลกดี พรหมโลกดีดี ความจริงเทวโลกมีสถานะเป็นทิพย์ การทำมาค้าขาย ทำไร รับราชการ รับจ้าง กินข้าว กินปลา ถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะ ร้อน หนาวแก่เต่า หรือเจ็บไข้ได้ป่วยไม่มีในเทวโลก เกิดไปวัน

ไหนมีสถานะเท่าไร จนกว่าจะหมดบุญวาสนาบารมี ร่างกายมันจะทรงอย่างนั้นตลอดกาลตลอด สมัย คำว่าอาการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในเทวโลกไม่มี เสื่อมแก่ ทรุดโทรม เศร้าหมองไม่มีในเทวโลก แล้วคำว่าเหนื่อยไม่มี คำว่าร้อนไม่มี คำว่าไม่สบายใจ กระทบใจไม่มีในเทวโลก มีแต่อารมณ์เป็นสุข ที่นี้สำหรับในเทวโลกก็มีสามภรรยา พรหมโลกนี้มีสถานะคล้ายนิพพาน คือ พระพรหมนี้ไม่มีภรรยา ไม่มีสามี ผู้หญิงก็ดี ผู้ชายก็ดีถ้าไปเป็นพรหม ไม่มีเพศ ถูกตอนไปตั้งแต่เทวดา ไม่ตอนตัด ไซ้ใหม่ แต่ว่าถึงที่นั่นแล้ว ไม่มีผู้หญิง ไม่มีผู้ชาย ฉะนั้นพรหมจึงอยู่องค์เดียว อยู่ด้วยอำนาจธรรมปฏิบัติคือทรงฌานตลอดเวลา นี่เป็นสภาพของพรหม ไอ้พรหมก็เป็นสุข ท่านก็บอกว่าพรหมเป็นสุขจริง สภาพะถ้าเราเป็นมนุษย์ ไปเห็นเทวดา เราก็ไม่ยอมมองมนุษย์ถ้าเราไปพรหม เราก็ไม่ยอมมองเทวดา เพราะพรหมเขาสูงกว่า สะอาดกว่า ดีกว่ามีความสุขกว่า แต่ทว่าถึงนิพพานเราก็ไม่ยอมมองพรหมเหมือนกัน พระนิพพานนี้ดีกว่ามาก

ฉะนั้นท่านจึงกล่าวว่าให้ตัด **ฉันทะ** คือความพอใจในการเกิดเป็นเทวดาหรือพรหมเสีย ตัด **ราคะ** คือความกำหนัดยินดี เห็นว่าสถานะของเทวดาสวย สถานะของพรหมสวยเสีย จิตเราต้องการก็คือนิพพานอย่างเดียว นี่เป็นอันว่าถ้าถึงอนาคามีแล้ว ความเป็นอรหันต์ เป็นของไม่ยาก ที่พูดนี้มันซ้ำเหลือเกินนะ ฟังแล้วมันซ้ำนะแต่ผลของการปฏิบัติจริงๆ ไม่มีอะไรยาก ง่ายๆ มันก็ยากอยู่แค่พระโสดาบันเท่านั้นเอง นอกนั้นก็เป็นอย่างง่าย

นี่พูดกันมาพูดกันไป นี่ล่อกันชั่วโมงแล้วนะนี่นะ เครื่องกัณฑ์ยังไม่มีเลยนี่ถ้าเทศาแบบนี้ขาดทุนนี่นะ อย่างนั้นก็เลิกดีกว่านะโยมนะ เวลามันจะเลิกจัด บรรดาญาติโยมพุทธบริษัทจะได้อกลับบ้านกัน ดีไม่ดีไปเป็นสารวัตรใหญ่กันหมดนี่ ไม่มีสถานที่จะพักแล้วนะ แต่ว่าวันนี้เป็นวันสุดท้ายแล้ว อาตมามั่นใจจริงๆ ที่ว่ามั่นใจนี้ไม่ใช่มั่นใจเอง อาตมาไม่ใช่พระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่จะทรงพยากรณ์ว่าใครเป็นพระโสดาบัน สกิทกาลมี อนาคามี อรหันต์ พระอริยสาวกทุกองค์ไม่มีสิทธิ์ที่จะพยากรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาตมาเขาไม่ได้นับว่าเป็นพระอริยนี้ เป็นพระทะเลเยะทะเลเย โขยกเขยก ขาขวาก็พับเพียงไม่ได้ นั่งที่ไหนเวลานี้ก็ต้องใหญ่ต้องโต ไม่ห้อยขาก็ต้องขัดสมาธิ พับเพียบนี่มันปวด 5 นาทีทนไม่ไหวไซ้ใหม่ เป็นอันว่าไม่มีสิทธิ์จะพยากรณ์ใครว่าเป็นพระอริยหรือเป็นผู้ทรงฌาน แต่ที่มีความมั่นใจเพราะเห็นกำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททุกท่าน ที่มาราวไรก็นั่งกันแบบนี้ นี่ไปคูหนั่งนั่งสบายกว่านี่นะ ไซ้ใหม่ป้า แต่ว่านี่มากันได้ทุกวัน สามวันไม่ขาด บรรดาท่านพุทธบริษัทสมัยก่อนโน้น นั่งข้างนอกยุงกิน รื่นกั๊ด บางคนมารายงานบอกวันนี้จะบำเพ็ญบารมีเป็นกรณีพิเศษ บำเพ็ญทาน ทานเป็นอหัมัตตทาน ให้เลือดเป็นทานแก่ยุง (หัวเราะ) บารมีสูงเป็นปรมัตตบารมีนะ ไซ้ใหม่นี้อยู่กินรื่นกั๊ดก็ไม่ท้อถอย เพราะความไม่ท้อไม่ถอยอย่างนี้เป็นเครื่องวัดถึงบารมีเดิม คือบารมีเก่ากับใหม่เข้าชนกัน คำว่าบารมีก็ทราบแล้วนี่ว่าแปลว่ากำลังใจ

นี่แสดงว่าท่านทั้งหลายนี้ต้องบำเพ็ญบารมีกันมาไม่น้อยกว่า 1 อสงไขย กับแสนกัป ถ้ามีเวลานั้นแล้วจะมานั่งแบบนี้ไม่ได้ ให้ข้างวันละพันไม่มาหรือ มาที่เอาสดางค์ไปวันเดียว วันหลังไม่

มาห rokok พันบาทพันเบ็ดไม่ยากได้ เมื่อจะตายขยับก็ไม่ได้ นี่โยมพันเดียว ก็นานแล้ว ทั้งเมื่อทั้งร้อนนะ ไอ้พดก็เมื่อมือ ไม่พกมันก็ร้อน นี่มาทำไมกันถ้าหากว่าบารมีมันไม่เต็มนะ นี่ก็เท่าที่พิจารณาด้วยตาเนื้อเอาตมาไม่ใช่พระพุทเจ้า ก็มีความเข้าใจว่าบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายนี้ ต้องบำเพ็ญ เอาที่มาตั้งใจจริงนะนะ ไอ้มาคู่กันเฉยๆ นี่ไม่รับรองนะ ไซ้ไหม ที่ตั้งใจจริงๆ คูเฉยๆ ก็ไม่ว่า บางทีดูแล้วก็เก็บเอาไปเขียนต่อไปอีก เอาไปพูดต่อให้ยาวๆ ไป ที่พูดไว้แค่นี้ไปต่อเสียวหลายบรรทัด นี่ไม่รับรองนะ รับรองแต่เพียงว่าตั้งใจเอาจริงกันแล้วก็มาจริงๆ มีความคิดตามความรู้สึกของสามัญชนว่า บรรดาท่านพุทธศาสนิกชนนะมีบารมีพร้อมมาแล้ว เหลืออย่างเดียวแค่ตัดสินใจเท่านั้นไซ้ไหม

ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายตัดสินใจว่าเอาแน่ มันก็เป็นของไม่ยาก เพราะว่าการสำเร็จมรรคผลในเขตพระพุทธศาสนาอยู่ที่กำลังใจกับปัญญาสองอย่าง ไซ้กำลังใจอย่างเดียวไม่ได้ ต้องใช้ปัญญาด้วยใช้ปัญญาทำอย่างไร คูที่พระพุทธเจ้าบอกว่า อนิจจัง ร่างกายเป็นของไม่เที่ยง ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกเป็นของไม่เที่ยงจริงไหม ทุกขัง ถ้าเราเอาจิตเข้าไปเกาะ ว่ามันเป็นเราเป็นของเรา มันก็มีอารมณ์เศร้า ในเมื่ออารมณ์เศร้าหมองเราก็เป็นทุกข์ อนัตตา ในที่สุดทุกอย่างมันสลายตัวหมด จริงหรือไม่จริง ลองคิดกันเพียงเท่านี้ไว้เป็นปกติ เท่านั้นแหละ กำลังใจของบรรดาท่านพุทธบริษัท ถ้าใช้ปัญญาใคร่ครวญ มันเห็นจริงตัวนี้เมื่อไร เมื่อนั้นท่านเป็นพระอริยเจ้า อ้าว เวลาเนี่ยเวลากาลก็ผ่านไปนานแล้วนะ ก็ขอโอกาสขึ้นธรรมาสน์

คำสอนอบรมพระกรรมฐาน 73

สำหรับต่อไปนี่ขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย พยายามรวบรวมกำลังใจให้เป็นสมาธิ ก็ความจริงนั่งสมาธิเบื้องต้นก็ขอฟุด เพราะว่าบาปที่บางท่านอาจจะใหม่ แล้วก็สำหรับการเจริญสมาธิเบื้องต้นคือกำหนดรู้ลมหายใจเข้าออกเวลาหายใจเข้านี้กว่าฟุด ว่าหายใจออกนี้กว่า โธ ขณะใดที่กำลังใจยังมีความรู้สึกลอยอยู่อย่างนี้ ขณะนั้นก็ชื่อว่าจิตของท่านมีสมาธิ เพราะว่าการจะควบคุมอารมณ์อย่างนี้จะให้มันทรงตัวตลอดกาลเวลาที่ตั้งไว้มันเป็นไปได้ บางทีเราภาวนาว่าฟุด โธควบกับการรู้ลมหายใจเข้าออกสักประเดี๋ยวหนึ่ง จิตมันก็จะชานไปสู่อารมณ์อย่างอื่นพอนึกขึ้นได้ ก็ดึงเข้ามา อย่างนี้ท่านเรียกว่าขณิกสมาธิ ถ้าบรรดาท่านพุทธบริษัททำได้เพียงนี้ก็มิมีผลไม่น้อย สามารถเกิดในกามาวจรสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ได้ แล้วก็เป็นผู้ถึงพระนิพพานได้ง่าย

สำหรับท่านที่เคยปฏิบัติมาแล้ว ก็ขอให้พยายามใช้ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาว่าชีวิตของเราเกิดมา มันจะอยู่ตลอดกาลตลอดสมัย หรือว่าเราจะต้องตายถ้าคิดว่าจะต้องตายเราก็ควรจะหาที่พึ่ง ถ้าเราตายไปตกนรก ไปเกิดเป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์เดรัจฉาน อย่างสัตว์เดรัจฉานนะมันดีไหม ถ้าเห็นว่ามันดีก็มีวิธีกันคือโน้มจิตคิดถึงความดีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าที่เราจะรู้จักบาปบุญคุณโทษ ประโยชน์มิใช่ประโยชน์นี้ได้ ก็เพราะอาศัยพระพุทธรูปเจ้าทรงสงเคราะห์สั่งสอน เมื่อพิจารณาเห็นว่าเป็นความดีที่น้อมใจเคารพ แล้วพิจารณาถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้าที่ทรงสอน

อันดับต้นที่เรียกว่า สีล 5 อย่างฆ่ากันนะ อย่าลักอย่าง โมยกันนะ อย่าแย่งคนรักกัน อย่าโกหกมดเท็จกัน อย่าทำลายประสาทของตนเอง อย่างนี้ดีไหม ถ้าดีก็ยอมรับนับถือเอาคำสั่งสอนอย่างนี้ไว้เป็นเครื่องประจําใจ ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัทมีความเคารพในคุณพระรัตนตรัยอย่างมั่นคง ท่านก็เป็นพระโสดาบันกับสกิทาคามี เป็นอันว่าคนใกล้นิพพานเต็มที

ถ้าอารมณ์ของบรรดาท่านพุทธบริษัทที่มีกำลังสูงกว่านี้ อาตมาทราบ ขอโทษใช้คำว่าทราบก็ไม่สมควร ใช้คำว่าเห็น คิดว่าอาจจะมีการตั้งใจตามทีกล่าวมาแล้วนี้บรรดาท่านพุทธบริษัทที่นั่นอยู่ที่นี้มีจำนวนมากที่ทรงได้แล้ว ในเมื่อทรงได้แล้วจะเรียกว่าอะไร นั่นก็เป็นเรื่องของพระพุทธรูปเจ้าอาตมาก็พูดตามแบบถ้าทรงอารมณ์อย่างนี้ได้แล้ว ก็ให้โน้มจิตสูงขึ้นไปอีกชนิดหนึ่ง ว่าขึ้นชื่อว่าโลกนี้มันเป็นสุขหรือมันเป็นทุกข์ ชีวิตเขาเราที่ทรงตัวที่เกิดมานี้มันเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ พยายามหาจุดให้พบว่าการจริงมันเป็นทุกข์ เกิดก็ทุกข์ แก่ก็ทุกข์ หิวก็ทุกข์ หนาวก็ทุกข์ ร้อนก็ทุกข์ ป่วยไข้ไม่สบายก็ทุกข์ ประกอบกิจการงานก็ทุกข์ แล้วก็มีความปรารถนา ไม่สมหวังก็ทุกข์ การสัมผัสกับบุคคลบางคนก็ดีกันบ้าง ประเดี๋ยวก็ทะเลาะกัน ประเดี๋ยวก็ยืมเข้าหากัน มันก็เป็นอาการของความทุกข์ มีอาการไม่ทรงตัว ในเมื่อการเกิดมามันเป็นทุกข์ แล้วเราต้องการเกิดมาอีกเพื่อประโยชน์อะไร ถ้าเกิดอีกก็ชาติก็มีสภาพแบบนี้

ถ้าเราไม่ต้องการความเกิดแบบนี้ เราจะทำอย่างไร ก็ตัดค้นหา คือความอยากการตัดค้นหา ความอยาก ถ้าพูดลักษณะตัณหา มันก็มีมาก ก็รวมใจความสั้นๆ เอาว่าอันดับแรก เราก็ใช้ ก็พยายามควบคุมกำลังของศีลให้บริสุทธิ์ สำหรับของฆราวาสก็ศีล 5 หรือศีล 8 ก็ได้ คุมกำลังใจศีลให้บริสุทธิ์ เป็นปกติ ถ้าใหม่ๆ มันเปลอบ้างอะไรบ้าง ก็เป็นของธรรมดา ถ้าคุมจริงๆ ไม่ซำมันก็ปกติชินตัว เมื่อการคุมศีลให้เป็นปกติก็แสดงว่าจิตของเรามีสมาธิใน **ศีลानุสสติกรรมฐาน** เมื่อจิตมีสมาธิการทรงตัว แล้วก็ใช้ปัญญาพิจารณาเห็นว่าในเมื่อโลกมันเป็นทุกข์จริงๆ เราจะเกิดในโลกไหนก็ตามเกิดเมื่อไรมันก็เป็นทุกข์ ความปรารถนาเช่นนี้ย่อมไม่มีสำหรับเรา แล้วเราจะตัดการเกิดตรงไหน ก็ตัดการเกิดตรงการยึดชั้น 5 คือคิดว่าร่างกายนี้มันไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา มันเป็นแต่เพียงธาตุ 4 คือธาตุน้ำ ธาตุดิน ธาตุไฟ มาผสมกันหรือธาตุลม มันเกิดขึ้นแล้วก็เสื่อม ก็สลายตัวเวลาที่ตายจริงๆ มันไม่ได้ไปด้วยร่างกายมันอยู่ที่นี่ ถ้ามันเป็นเรา เป็นของเรามันก็ไป คนที่ตกนรก คนที่ขึ้นสวรรค์เขาไม่ได้เอาร่างกายไป ปล่อยร่างกายทิ้งไว้ให้พวกเราเผาบ้าง ฝังบ้าง

ฉะนั้นถ้าร่างกายอย่างนี้ ถ้าเรายึดมันถือมันอยู่ในมัน ก็ชื่อว่าเราก็ยังต้องการความเกิด ถ้าเราคิดว่าร่างกายชิ้นนี้เป็นเรือนร่างที่อาศัยชั่วคราว เราถือว่าเป็นเรือนร่างอันสุดท้ายที่เราจะมีมัน แต่เราจะไม่ต้องการมันอีก ตามใน **มหาสติปัฏฐานสูตร** ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ทุกข้อของ **มหาสติปัฏฐานสูตร** เมื่อเห็นร่างกายนี้เพียงมีความรู้สึก เพียงว่าสักแต่ว่าเห็น คือไม่ยึดถือร่างกายของเราเอง เห็นร่างกายบุคคลอื่นก็สักแต่ว่าเห็น ไม่ยึดถือเอา แล้วก็ไม่ได้ยึดถือทุกสิ่งทุกอย่างในโลก ว่าถ้าตายแล้วก็แล้วกันไป เราไม่ต้องการกลับมาเป็นเจ้าของสมบัติชิ้นนี้ต่อไป ถ้าจิตใจของบรรดาท่านพุทธบริษัททั้งหลายคิดอย่างนี้ ถ้าทรงตัวก็แสดงว่าอารมณ์ของท่านเป็นพระอรหันต์ คำว่าจะต้องมาเกิดในมนุษยโลก เทวโลก พรหมโลก ย่อมไม่มีต่อไปเขตที่จะไปได้ก็คือพระนิพพาน

ต่อแต่นี้ไปขอบรรดาญาติโยมพุทธบริษัททุกท่านตั้งกายให้ตรง ดำรงจิตให้มันกำหนดรู้ลมหายใจเข้าออก ใช้คำภาวนาและพิจารณาตามอริยาศัย จนกว่าจะได้ยินสัญญาณบอกหมดเวลา

